

KONGRESS

PROTOKOLL 2013

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Innehållsförteckning

ONSDAGEN DEN 3 APRIL 2013	5
Eftermiddagens förhandlingar	5
Kongressens öppnande.....	5
Fastställande av ombudsförteckning.....	11
Fastställande av dagordning	20
Val av kongressfunktionärer.....	24
Beslut om kongressens offentlighet.....	28
Kongressens arbetsformer.....	28
Berättelser och fråga om ansvarsfrihet.....	39
Kvällens förhandlingar	42
Motioner samt partistyrelsens utlåtanden och förslag på område N – Framtidspartiet.....	43
TORSDAGEN DEN 4 APRIL 2013.....	71
Förmiddagens förhandlingar	71
Berättelser och fråga om ansvarsfrihet	73
Beslut om partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar	75
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område A – Ekonomin växer när människor växer.....	100
Eftermiddagens förhandlingar	113
Val av partiorgan.....	113
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område A – Ekonomin växer när människor växer.....	123
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område B – Bra kommunikationer	124
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område B – Bra kommunikationer	137
Beslut om partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar	143
Kvällens förhandlingar	162
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område M – En rättvis värld är möjlig	162
Beslut om partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar	180
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område H – En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler.....	215
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område K – Släpp loss kraften i kulturen och utveckla demokratin	231

FREDAGEN DEN 5 APRIL 2013	245
Förmiddagens förhandlingar	245
Beslut om partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar	246
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område C – Fler jobb i nya och växande företag	276
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område D – Riktiga jobb med egen försörjning	282
Eftermiddagens förhandlingar	307
Val av partiorgan	307
Motioner och partistyrelsens utlåtande på område E – Fler bostäder	318
Motioner och partistyrelsens utlåtande på område I – ordning och reda i välfärden, inklusive Framtidskontraktets skrivningar om vinster i välfärden	338
Kvällens förhandlingar	366
Motioner och partistyrelsens utlåtande på område I – ordning och reda i välfärden, inklusive Framtidskontraktets skrivningar om vinster i välfärden	366
Beslut om nytt partiprogram – ett program för förändring	375
Partistyrelsens förslag samt motioner och partistyrelsen utlåtanden på område N – Framtidspartiet	428
LÖRDAGEN DEN 6 APRIL 2013	429
Förmiddagens förhandlingar	429
Beslut om partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar	429
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område F – Med kunskaper växer Sverige	458
Eftermiddagens förhandlingar	480
Motioner och partistyrelsens utlåtande på område L – Ökad trygghet och minskad brottslighet	480
Motioner och partistyrelsens utlåtande på område J – Ekonomisk trygghet	490
Val av partiorgan	504
SÖNDAGEN DEN 7 APRIL 2013	532
Förmiddagens förhandlingar	532
Beslut om partistyrelsens prioriteringar	542
Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område G – Ansvar för morgondagen med en bättre miljö i dag	563
Val av partiorgan	574

Protokolljustering.....	589
Eftermiddagens förhandlingar	591
Kongressens avslutning	591
Slutligt antagande av Framtidskontraktet.....	596

ONSDAGEN DEN 3 APRIL 2013

Eftermiddagens förhandlingar

Eftermiddagens förhandlingar inleddes klockan 14.04.

Ordförande: *Stefan Löfven*

Dagordningens punkt 1

Kongressens öppnande

Sveriges Socialdemokratiska Arbetarepartis 37:e ordinarie partikongress inleddes onsdagen den 3 april 2013 klockan 14.05 i Svenska Mässan, Göteborg.

Öppningsprogram

Timo Räisänen och *Anna Järvinen* sjöng under öppningsprogrammet.

Stråkkvartetten *Qvartiett* spelade.

Özz *Nujen* fungerade som konferencier och stand up-komiker.

Carin Jämtin, partisekreterare: Tack Özz *Nujen*, tack stråkkvartetten *Qvartiett*, tack *Timo* för all energi och tack *Anna* för den fantastiska rösten och känslan. Vilken underbar inledning på vår 37:e partikongress!

Välkomsthälsning

Anna Johansson, Göteborg: Partivänner, ombud, partistyreelse, funktionärer och gäster – det är en stor ära och glädje för mig att hälsa er varmt välkomna till Göteborg och Svenska Mässan. Nu tänker ni att jag ska säga något vitsigt om Sveriges framsida men jag gör inte det. Jag tänkte i stället berätta lite om staden vi befinner oss i.

Göteborg är en stad i ständig förändring men vi har en stark identitet och en stor stolthet över vår stad. Vi har en lång tradition av samverkan. Göteborg har alltid varit en port mot omvärlden. Staden anlades en gång i tiden av holländare, tyskar och skottar. Det var hit människor flydde från fattigdom och förtryck för att ta Amerikabåtarna och söka lyckan någon annanstans. Många av dagens göteborgare har kommit hit antingen som arbetskraftsinvandrare eller som flyktingar.

Trots att vi är en liten stad i världen är det flera stora transnationella företag som har sin vagga just här; Volvo och SKF är väl kanske de mest kända. Nästan en tredjedel av alla varor som passerar in i och ut ur Sverige passerar Göteborgs hamn. Det är en viktig pulsåder i vårt ekonomiska blodomlopp. Vad statsministern än tror är tillverkningsindustrin, med alla sina underleverantörer av tjänster, alltjämt en motor i svensk ekonomi. På senare år har forskning och utveckling inom bland annat life science blivit allt viktigare, inte minst den utveckling som sker på Chalmers och på Lindholmen Science Park.

Vi göteborgare är också omåttligt stolta över att ha världens största halvmaratonlopp samt världens största ungdomsturneringar i både fotboll och handboll. Göteborgsvarvet, Gothia Cup och Partille Cup är en del av ryggraden i det som är evenemangsstaden Göteborg. De stora evenemangen på Ullevi är en annan del av en medveten strategi att utveckla fler branscher.

Men allt är självklart inte problemfritt i Göteborg. Vår enskilt största utmaning är de sociala klyftor som redan är stora och som ökar i Göteborgs stad. Att utveckla en starkare arbetsmarknadsregion genom hållbar infrastruktur och utbildning av hög klass är en förutsättning för att klara den utmaningen och utjämna levnadsvillkor mellan människor och stadsdelar. Lika viktigt är att utjämna livschanser genom att se till att alla barn får en bra start i livet.

Vi socialdemokrater har tillsammans med våra rödgröna koalitionspartners styrt Göteborg i snart 19 år, men vi är inte nöjda. Vi vill fortsätta att utveckla staden mot jämlikhet, mot hållbar och med ett tydligt barnperspektiv. Men vi klarar inte det själva. Vi behöver stöd från en regering som tar ansvar – inte bara för statens finanser utan för landets och för alla enskilda människors utveckling. Göteborg och göteborgarna behöver en socialdemokratisk regering!

Den 15–21 september 1993 var vi senast samlade till kongress här i Göteborg, här på Svenska Mässan. Då hette statsministern Carl Bildt. År 1994 gick svenska folket till val och valde bort den idéfattiga och trötta borgerliga regeringen. Nästa år ska vi göra det igen – året efter en Göteborgskongress. Jag hoppas och vet att det här blir en fantastisk kongress med många kloka beslut som ger oss en bra grund att stå på för att den 14 september 2014 kunna välkomna nästa talare som nyvald statsminister. Låt mig välkomna vår partiordförande Stefan Löfven upp på scenen!

Inledningsanförande av partiordföranden

Stefan Löfven, partiordförande: Tack Anna, för dina varma välkomstord – det känns gott att bli välkommen hit till Göteborg av dig. Tack alla socialdemokrater i Göteborg som har gjort den här kongressen möjlig. Ni ha gjort ett fantastiskt arbete och det är det som har gjort det möjligt att vi faktiskt är här.

Det är ingen myt att Göteborg är en vänlig stad. Här finns stämning, prestigelöshet och öppenhet. Man mår bra här i trakten. Jag har alltid mått bra här – och det säger jag inte bara för att Modo brukar spöa Frölunda på Scandinavium, om det var någon som trodde det, utan det har en vidare bemärkelse än så!

Här i Göteborg är globaliseringen inte något avlägset; det är precis tvärtom. Arbetare och tjänstemän, inte minst i tillverkningsindustrin, har känt av tillväxtländernas framfart i årtionden – det är inget nytt för er. Här vet ni vad som krävs för att Sverige ska stå starkt i framtiden i form av yrkesskicklighet, utbildning, ständig innovation och innovationskraft. Göteborg är en framtidstad och därför känns det så härligt att just här få önska er alla varmt välkomna till Socialdemokraternas 37:e ordinarie kongress!

Varmt välkomna, alla kongressombud. Ni är kongressens huvudaktörer och huvudpersoner. Ett speciellt välkommen till er drygt 90 personer som är kongressombud för första gången. Jag antar att ni känner er lite omtumlade just nu. När jag var med på min första kongress,

Metallkongressen 1985, så var jag rejält nervös. Senare, till exempel när jag var ombud här i Göteborg 1993, kände jag mig något säkrare. Och även om det är med vördnad och respekt jag i dag öppnar kongressen är jag vid det här laget så avslappnad att jag först hade tänkt sjunga hela öppningsanförandet! Men aldrig har mina medarbetare så enhälligt röstat emot, och jag skulle tro att de har rätt.

Ett alldeles särskilt välkommen vill jag rikta till David Lindell från Gotland. Med dina 18 år är du kongressens yngsta ombud. Speciellt välkommen till dig!

Varmt välkomna också till de av mina företrädare som finns här i dag – Ingvar Carlsson, Mona Sahlin och Håkan Juholt. Ge dem en varm applåd! Tyvärr kunde inte Göran Persson komma hit i dag, så vi får vänta lite med att hälsa honom välkommen.

Jag vill också säga välkommen till alla partiveteraner som finns här i dag. Jag hoppas att ni, liksom jag, känner er stolta när ni ser alla unga ombud. Passa på att dela med er av era råd och er visdom. Jag tänkte faktiskt själv passa på att ge dem ett tips: När Göran kommer så kan även han ge er ett antal goda råd och tips – men han har inte alltid rätt, inte ens Göran Persson har det!

Välkommen också Karl-Petter Thorwaldsson, LO:s ordförande, Göran Arrius från Saco och alla andra fackliga vänner.

Ladies and gentlemen: One thing that makes me and all other Swedish Social Democrats very proud is our warm and intense contact with social democrats all over the world. Many sister parties are with us here today, and I would like to welcome all of you individually, but since we have almost one hundred international guests today, I will just name a few parties that get to represent their regions.

Welcome to our friends from all the Social Democratic parties in the Nordic countries and to our European friends from Germany, France, Great Britain, Czeckia and Belarus. From the Middle East I welcome for example Fatah from Palestine, the Egyptian Social Democrats, Ettakatol from Tunisia and our Kurdish and Turkish friends. Even if it is a long way, we have progressive friends here from the Philippines and India, and we have sister parties here from South Africa, Namibia and Zimbabwe. And, as a former metal worker, I am proud to let PT of Brasil represent our Latin American friends. Once again, I want to direct a very warm welcome to all our international guests. We really appreciate your presence. Welcome!

Jag vill också sända en hälsning till Lisbet Palme. Hon kan tyvärr inte vara här i dag men hon hälsar att vi ses i Almedalen i sommar. Det gör vi, Lisbet!

Vänner, Socialdemokraterna är Sveriges främsta parti. Socialdemokraterna är Sveriges största parti. Vi är över 100 000 medlemmar. Det finns ingen arena i Sverige som rymmer oss alla, även om vi tycks försöka varje gång Bruce Springsteen spelar i Sverige – eller hur, Mona?

Men nu samlas vi här på en kongress som ombud för alla dessa medlemmar och vi formar idéer som ska bli verklighet. En socialdemokratisk kongress är på allvar. Eller som Olof Palme skulle ha uttryckt det: Det är inte ”hä hä” och ”hepp hepp”. Det vi gör här har betydelse. Genom den reformistiska socialdemokratins arbetsformer, att steg för steg bygga samhället, ska vi ge framtida generationer större möjligheter och en större frihet än vi själva har. Det innebär att det vilar ett tungt ansvar på våra axlar att fatta väl avvägda beslut som håller både i opposition och i regeringsställning. Våra beslut ska angripa de verkliga problemen och vi ska utveckla hållbara och

pragmatiska lösningar. Vänner, vi ska forma människors framtid. Det är en lika ansvarskrävande uppgift som det är ett fantastiskt uppdrag!

Om det är något som behövs i Sverige, kanske mer än på många år, så är det faktiskt att någon är beredd att ta ansvar. Just nu har Sverige en regering som gjort till sin paradgren att inte ta ansvar för någonting – inte för den stigande arbetslösheten, inte för de sjunkande skolresultaten, inte för bristerna i välfärden. Enligt regeringen är allting någon annans fel. De skyller till och med sina misslyckanden på oss, trots att det var mer än sex år sedan vi hade makten. Och det är faktiskt så att ju längre de har suttit vid makten, desto mer verkar det vara vårt fel. Så mäktiga är tydligen vi socialdemokrater!

Men verkligheten är den att regeringens politik nu har prövats i mer än sex år, i såväl hög- som lågkonjunktur, och det är helt uppenbart att den inte fungerar. Men i stället för att ompröva sina misslyckanden tuffar de på med samma gamla repriser. Perioden 2006 till 2014 kommer att gå till historien som ett praktexempel på att högerpolitik inte fungerar, som ett bevis på att borgerlig symbolpolitik inte ökar barnens kunskaper i skolan, att större osäkerhet inte skapar mer framtidstro hos unga och framför allt – att ökad otrygghet inte skapar några som helst jobb.

Samtidigt råder det lite av stiltje i riksdagen. Gång på gång skjuts utredningar upp. Regeringen lägger nu så få propositioner att möten får ställas in eftersom det inte finns några regeringsförslag att behandla. Kan ni tänka er, partivänner, att när Sverige har 427 000 människor arbetslösa, mer än 8 procent, får arbetsmarknadsutskottet ställa in tre på varandra följande möten. Det kommer inga regeringsförslag. Det är nästan som om regeringen sitter och väntar på att någon annan ska ta över. Partivänner: Vi ska inte låta dem vänta länge alls!

I Sverige 2013 söker 427 000 människor jobb – 427 000. Det är 427 000 CV, utbildningar, viljor, drömmar, hopp. Det går knappt att greppa. Än svårare är det att ta in vad det här faktiskt betyder för samhället. Varje vecka går vi miste om 14 miljoner arbetade timmar. Tänk vad det betyder för välfärden, för framtidsinvesteringarna och för Sveriges framtida välstånd. Samtidigt – och nu blir det nästan helt omöjligt att förstå – finns det faktiskt företag som inte vill något hellre än att anställa men de hittar inte personer med rätt kompetens. Rekryteringsgapet mellan dem som vill anställa och dem som vill bli anställda blir större för varje dag som går. Konjunkturinstitutets statistik visar att det aldrig tidigare har varit så dålig matchning på den svenska arbetsmarknaden. Företag rapporterar till och med att de är tvungna att dra tillbaka expansionsplaner för att de inte hittar människor med rätt kompetens.

Det här är verkligheten i Sverige i dag. Men att det ska se ut på det här sättet är inte ödesbestämt; det är ingen naturlag. Det går att få fler i arbete. Det går att skapa jobb. Det går att stänga rekryteringsgapet. Det är vi tillsammans som ska avgöra om vi ska göra något åt det här eller om vi bara ska avvakta och låta tillbakagången fortsätta.

Vi säger nej. Det är vår kongress uppgift att visa ett alternativ där vi säger nej till regeringens stillatigande acceptans av arbetslösheten. I stället stakar ni nu ut vägen mot en framtid med full sysselsättning i Sverige!

Vänner, redan min första dag som partiordförande satte jag jobben först. Det kräver ordning och reda i de offentliga finanserna. Vi har sett det i land efter land i Europa och vi kommer ihåg hur det var i Sverige i början av 1990-talet. När den offentliga ekonomin inte är i ordning blir

välfärden den första och största förloraren. Och när välfärden faller är det samhällets mest utsatta som drabbas. Därför ska det finanspolitiska ramverket ligga fast. Men sunda offentliga finanser är för oss bara en grundläggande förutsättning – inte ett slutmål, det har inget eget syfte. Därför har vi haft många diskussioner om hur vi kan komplettera det finanspolitiska ramverket med ett sysselsättningspolitiskt ramverk. Nu är det dags att slutföra de diskussionerna. Nu är det dags att ta nästa steg. Nu är det dags att sätta upp ett tydligt mål för jobben.

Arbetslösheten är i dag 8,2 procent. Sverige har i dag högre arbetslöshet än de flesta jämförbara länder ute i Europa. Sverige har i dag högre arbetslöshet än Danmark, Finland och Holland. Sverige har i dag högre arbetslöshet än Belgien, Storbritannien, Tyskland och Österrike. Vänner, det är inte så här vi vill ha det i Sverige och det är inte så här vi ska ha det i Sverige. Därför sätter jag, här och nu, upp ett nytt mål för sysselsättningen som ska gälla när vi är i regeringsställning 2014: Målet är att Sverige inom sex år ska öka antalet människor som arbetar och ska öka antalet arbetade timmar i ekonomin så mycket att vi har lägst arbetslöshet i EU. Det ska vara vårt mål!

Regeringens misslyckande med jobben gör att det är ett väldigt tufft och högt uppsatt mål. I dag har Österrike lägst arbetslöshet med 4,8 procent. Det innebär att om vi ska nå målet måste vi nästan halvera arbetslösheten i Sverige. Det här är dessutom ett tuffare mål än det vi satte upp när vi halverade arbetslösheten på 1990-talet genom fyraprocentmålet, eftersom sättet att mäta arbetslöshet har förändrats sedan dess. Det nya målet motsvarar med det tidigare sättet att mäta en arbetslöshet på 3 procent.

Vänner, det här är ett väldigt ambitiöst mål. Det kräver en kraftfull politik för fler jobb, för ett mer konkurrenskraftigt näringsliv och för ökade kunskaper. Nya jobb ska skapas. Matchningen ska fungera. Rekryteringsgapet ska stängas. Vi ska nå lägst arbetslöshet i EU. Det är det förpliktigande delmålet på väg mot full sysselsättning. Det, mina vänner, är socialdemokratisk politik!

Att sätta upp ett jobbområde kommer att hjälpa oss att hålla fokus. Men det är klart att det kommer att finnas en och annan som kommer att komma med invändningar. Många kommer att säga att delmålet är alldeles för ambitiöst, att det inte är möjligt att nå. Jag kan redan i dag säga att det inte kommer att vara enkelt. Men med ett tydligt fokus och hårt arbete varenda dag ska vi ta steg för steg för att öka antalet arbetade timmar och antalet personer som arbetar.

Det här målet kräver att vi vänder resultaten i skolan och får unga i jobb. Vi vet att en av de viktigaste förklaringarna till att unga inte får jobb är att de saknar gymnasieexamen. Därför ska vi vända utvecklingen i skolan genom att minska klasserna, stärka lärarna, öka likvärdigheten och införa sommarskola och läxhjälp för alla. Ska alla unga få chansen behöver vi både förlänga skolplikten och skapa möjligheter så att alla både vill och kan gå klart gymnasiet.

Det här målet kräver att vi förbättrar matchningen på arbetsmarknaden. Företag som vill rekrytera ska naturligtvis få stöd att finna den arbetskraft de behöver. Den som söker jobb ska få hjälp – inte bara med att skriva ett CV utan med kvalificerat stöd och förmodligen rätt ofta med kompletterande utbildning, och partivänner – Sverige behöver också en ny arbetsförmedling.

Det här målet kräver att vi skapar nya jobb i växande företag i både industri och tjänstesektor. Sverige behöver en fungerande näringspolitik som hjälper företagare att expandera, att exportera

och att omvandla idéer till nya varor och tjänster. Det kräver att vi förstärker hela Sverige i grunden. Det kräver insatser nationellt, i kommunerna och i landstingen. Det kräver hårt arbete från alla oss här i salen, men det kommer att förändra framtiden inte bara för 427 000 arbetslösa människor utan för oss alla. Låt oss visa att vi har vad som krävs! Låt oss visa att vi är redo att göra jobbet!

Var och en av oss måste ta vår del av ansvaret – oavsett om vi är forskare, företagare eller förtroendevalda. Men det är möjligt. Det finns ingen naturlag som säger att Sverige behöver ha högre arbetslöshet än andra jämförbara EU-länder. De har nämligen mött samma finanskris, de möter dagligen samma eurokris och de följer utvecklingen i Italien precis lika noga som vi. Deras företag möter samma tuffa globalisering som våra svenska företag. Det är självklart att när vi ser deras utveckling så vet vi att vi kan göra samma sak. Och dessutom: Det finns ingen naturlag som säger att det ska finnas arbetslöshet över huvud taget. Så när delmålet är nått är målet åter full sysselsättning.

Vi socialdemokrater räds inte stora uppgifter. Vi är en rörelse som i mångt och mycket faktiskt arbetar i motstånd. För varje reform har människor till vänster om oss sagt: ”Snabbare, fortare, radikalare.” För varje reform har människor till höger om oss sagt: ”Ni är för radikala, för naiva och godhjärtade. Det där är inte möjligt.” Men för varje reform har vi stretat på, med båda fötterna på jorden och blicken in i framtiden och vi har hela tiden bevisat motsatsen. Vi ska göra det igen. Vänner, vi ska vinna valet 2014 så att vi kan visa alla hur vi bygger ett rättvist och bättre Sverige.

Så välkomna till ett hårt, intensivt och glädjefyllt arbete! Välkomna till formandet av en bättre framtid! Välkomna till Socialdemokraternas 37:e ordinarie kongress. Med de orden förklarar jag kongressen öppnad.

Ordförande: *Carin Jämtin*

Dagordningens punkt 2

Fastställande av ombudsförteckning

Dagordningens punkt 2.1

Fullmaktgranskningskommitténs rapport

Föredragning och förslag

Håkan Bystedt: Revisorerna har uppdraget att föredra fullmaktgranskningskommitténs rapport och vi lämnar följande rapport:

”Enligt den fastställda medlemsberäkningen för kongressen har inom distrikten valts 350 ombud och samtliga fullmakter har godkänts. Stockholm den 25 januari och Göteborg den 3 april 2013 – Håkan Bystedt, Lars Ericson, Anita Modin.”

Jag föreslår att vi godkänner rapporten.

Beslut

Kongressen beslöt:

att godkänna fullmaktgranskningskommitténs rapport.

Dagordningens punkt 2.2

Upprop

Föredragning och förslag

Håkan Bystedt: Vi har fört in de förändringar som har skett i ombudsregistret och vi har 350 valda ombud. Vårt förslag är att inga ytterligare ombudsbyten tillåts och att uppropet därmed är fastställt.

Beslut

Kongressen beslöt:

att fastställa ombudsförteckningen.

Kongressen hade följande deltagare:

Ombud

Blekinge partidistrikt

Andreas Saleskog, Björn Fries, Chatarina Holmberg, Elina Gustafsson, Jan Anders Palmqvist, Jonni Karlberg, Markus Alexandersson, Sara Rudolfsson och Tomas Karlsson.

Bohusläns partidistrikt

Alf Gillberg, Cecilia Sandberg, Eva Lott Andersson, Janette Olsson, João Escudeiro, Maria Brauer, Maria Steen, Mohamed Hama Ali, Rikard Andersson, Soraya Zarza Lundberg och Åsa Karlsson.

Dalarnas partidistrikt

Ann Britt Grünewald, Anna Lena Andersson, Fredrik Rönning, Jan Bohman, Jan Jespersen, Jan-Åke Andersson, Jonas Lennerthson, Lars Isacson, Lennart Soblberg, Maria Bodin, Monica Enarsson och Yvonne Karlén.

Gotlands partidistrikt

Christer Engelhardt, David Lindvall och Hanna Westerén.

Gävleborgs partidistrikt

Daniel Fors, Daniel Johansson, Erika Engberg, Eva Ålander, Jenny Breslin, Jörgen Edsvik, Kerstin Almén, Monica Olsson, Nina Burchardt, Peter Kärnström, Sven-Erik Lindestam, Torbjörn Nyholm och Ylva Ivarsson.

Göteborgs partidistrikt

Anna Skarsjö, Arne Olsson, Conny J Johansson, Gert Anderson, Göran Johansson, Håkan Werner Linnarsson, Joakim Hagberg, Johan Büser, Jonas Attenius, Lena Malm, My Alnebratt, Sara Björnson och Siv Wittgren Abl.

Hallands partidistrikt

Aida Hadzialic, Anders Rosén, Christina Johansson, Jeanette Qvist, Johan Tolinsson, Krister Mattsson, Magnus Johansson och Margit Bik.

Jämtlands läns partidistrikt

Angelica Johannesson, Anton Waara, Gunilla Zetterström Bäcké, Kata Nilsson, Katarina Nyberg Finn, Malin Axelsson, Monica Hallquist och Terese Bengard.

Jönköpings läns partidistrikt

Arijana Jazic, Carina Sjögren, Carina Ödebrink, Desiré Törnqvist, Elin Lagerqvist, Eva-Lena Österljung, Gunilla Andersson, Ilan De Basso, Jonas Magnusson, Marcus Eskedahl, Markus Kauppinen, Tobias Gyllensten och Ylva Samuelsson.

Kalmar läns partidistrikt

Anders Henriksson, Anders Lundell, Anette Lingmerth, Berit Thall, Gunnar Jansson, Helen Nilsson, Jussi Gröbn, Kochar Ismaill Ahmad, Lejla Bajraktarevic, Malin Hedberg, Maria Ixcot Nilsson, Martina Aronsson, Renée Solstad och Rosmarie Folkesson.

Kronobergs partidistrikt

Anna Fransson, Charlotta Svanberg, Emma Johansson, Henrietta Serrate, Joakim Pohlman, Maria Carlsson, Stefan Jönsson och Ola Palmgren.

Norra Älvsborgs partidistrikt

Agnetha Stroh, Bijan Zainali, Erica Parkås, Ingmar Ottosson, Jonas Nilsson, Kenneth Borgmalm, Leif Hansson, Lennart Niklasson, Mats Palm, Michael Karlsson, Per Erik Norlin, Per Eriksson och Tyrone Hansson.

Norrbottens partidistrikt

Anders Berg, Birgitta Persson, Britta Flinkfeldt Jansson, Elisabeth Lindberg, Ellinor Söderlund, Ingela Lekfalk, Kristina Zakrisson, Kurt Wennberg, Lena Vikberg, Lotta Åman, Peter Sköld, Roger Suup, Roland Kempainen, Stefan Andersson, Tomas Nilsson, Tommy Nyström, Torbjörn Lidberg och Yvonne Stålnacke.

Skaraborgs partidistrikt

Anne-Charlotte Karlsson, Carina Gullberg, Conny Johansson, Dan Gabrielsson, Fredrik Nordström, Johan Ask, Johanna Svensson, Kjell Hedvall, Mari Ekman, Peter Lindroth och Roger Krona.

Skånes partidistrikt

Alinda Zimmander, Anders Almgren, Anders Rubin, Andreas Schönström, Annelie Karlsson, Bo Bernhardsson, Carina Nilsson, Cecilia Dahl-Andersson, Frida Trollmyr, Hans-Åke Mårtensson, Ida Bornlykke, Irene Nilsson, Jan Svensson, Jan Svärd, Tommy Augustsson, Joachim Fors, Joakim Sandell, Jonas Eshjörnsen, Katrin Stjernfeldt Jammeh, Kerstin Engle, Leif Göthed, Maria Nyman-Stjärnskog, Maria Ward, Marianne Eriksson, Marika Bjerstedt-Hansen, Markus Blomberg, Martin Fridehjelm, Mikael Skoog, Mikael von Krasson, Milan Obradovic, Ola Möller, Ronny Sandberg, Sara Anbeden, Stefan Lissmark och Tony Hansson.

Stockholms partidistrikt

Anna Kettner, Börje Vestlund, Johan Sjölander, Dag Larsson, Daniel Subonen, Elisabeth Brandt Ygeman, Emilia Bjuggren, Erik Nilsson, Inger Segelström, Jens Orback, Jytte Guteland, Karin Wanngård, Catarina

Carbell, Maj Britt Theorin, Mats Hulth, Mirja Räihä, Moa Neuman, Petra Larsson, Roger Mogert, Sven Britton, Teres Lindberg och Tomas Rudin.

Stockholms läns partidistrikt

Agneta Karlsson, Alfonso Morales, Anita Mattsson, Ann-Christin Jyttner, Arne Öberg, Boel Godner, Bror Perjus, Camilla Janson, Ebba Östlin, Erika Ullberg, Hanna Stymne Bratt, Ibrahim Khalifa, Ing-Marie Elfström, Jens Sjöström, Jonas Nygren, Kajsa Adenbäck, Katarina Berggren, Kerstin Ahlin, Lars Bryntesson, Leif Berglund, Leif Nysmed, Meeri Wasberg, Robert Noord, Sophia Andersson, Ulrika Falk och Åsa Westlund.

Södermanlands partidistrikt

Aziz Alis, Catharina Fredriksson, Ann Sofie Soleby Eriksson, Ingrid Fäldt, Jacob Sandgren, Jan Erik Larsson, Jimmy Jansson, Joakim Truedsson, Johan Rocklind, Jörgen Larsson, Christin Hagberg och Sarita Hotti.

Uppsala läns partidistrikt

Ann-Charlotte Grehn, Annette Pettersson, Caroline Andersson, Claes Litsner, Erik Pelling, Jesper Englundh, Marie Larsson, Marlene Burwick och Vivianne Macdisi.

Värmlands partidistrikt

Ann-Sofi Ronacher, Cecilia Mtuya, Christian Norlin, Eva-Lena Gustavsson, Hans-Peter Jessen, Maria Norell, Per Gruberger, Monica Gundahl, Peter Söderström, Rickard Nilsson, Siv Gidlöf, Ulrika Nilsson och Åsa Hååkman Felth.

Västerbottens partidistrikt

Christer Lindvall, Evelina Fablesson, Gun Ivesund, Jan Johansson, Johan Söderling, Karin Malmfjord, Kenneth Andersson, Lars Oblsson, Lennart Holmlund, Martin Berglund, Nimer Iglesias, Peter Lindström, Sonja Eriksson, Veronica Hjelte, Viktoria Åkerlund, Viveka Abramsson och Åsa Ögren.

Västernorrlands partidistrikt

Anders Byqvist, Anette Lövgren, Anna-Belle Strömberg, Christina Nordenö, Glenn Nordlund, Jim Sundelin, Markus Sundström, Lena Österlund, Lotta Borg, Magnus Wester, Malin Larsson, Niklas Säwén, Robert Larsson, Susanne Lindahl, Sven Erik Bodén och Zenitha Nordfjell.

Västmanlands partidistrikt

Anders Teljebäck, Carin Lidman, Chatarina Ståhl, Denise Norström, Elizabeth Salomonsson, Kjell Ivenmyr, Marino Johan Wallsten, Martin Andersson och Per Strengbom.

Älvsborgs södra partidistrikt

Annette Malmberg, Lena Palmén, Mattias Josefsson, Per Carlsson, Rose Torkeelsson, Simon Ryndal, Stefan Carlsson och Ulf Olsson.

Örebro läns partidistrikt

Bjarne Rasmussen, Björn Sundin, Carina Sätterman, Eva-Lena Jansson, Helena Friske, Jenny Steen, John Omoomian, Katarina Hansson, Lars Erik Soting, Lena Baastad, Linda Svahn, Magnus Andersson, Marie-Louise Forsberg-Fransson och Martin Lind.

Östergötlands partidistrikt

Anders Härnbro, Anna Johansson, Börje Lindholm, Camilla Egberth, Christoffer Bernsköld, Erland Olauson, Eva Trygg Lindh, Gunn Bredstedt, Göran Färm, Maria Lind, Jonatan Hermansson, Maj Marlene Michaela Leo, Mattias Ravander, Teresa Carvalho och Ulrika Jeansson.

Riksdagsgruppens representanter

Gunilla Carlsson, Arbe Hamednacka, Elin Lundgren, Fredrik Lundh Sammeli, Fredrik Olovsson, Gunilla Svantorp, Ingela Nylund Watz, Lennart Axelsson, Monica Green, Peter Jeppsson och Sara Karlsson.

Representant för svenska S-gruppen i Europaparlamentet

Jens Nilsson

Internationella gäster

Angola

MPLA: *João Neto.*

Bosnien-Hercegovina

Socialdemokratiska partiet (SPD): *Behžad Ćirkin.*

Brasilien

Arbetarepartiet (PT): *Rosana Ramos.*

Burma

Democratic Party for a New Society (DPNS): *Aung Moe Zaw.*

Danmark

Socialdemokratiet (SDP): *Lars Midtiby.*

Demokratiska republiken Kongo

Unionen för demokrati och social utveckling (UDPS): *Tsibala Nzenzhe Bruno och Joakim Mukuasa.*

Egypten

Egyptiska socialdemokratiska partiet (ESPD): *Mohamed Aboulghar och Nesreen Sharara.*

Filippinerna

Akbayan: *Ronaldo Llamas*.

Finland

Socialdemokratiska partiet (SDP): *Miapetra Kumpula, Tuula Lampinen, Tero SHEMEIKKA* och *Raimo Väyrynen*.

Grekland

PASOK: *Georgios Kontorinis*.

Indien

ADS: *Dusmanta Kumar Giri*.

Iran

Iranska Kurdistanens demokratiska parti (PDKI): *Saleh Sharafi* och *Parvanah Heidari*.

Irak

Kurdistanens patriotiska union (PUK): *Rizgar Hama Jan, Saadi Pire* och *Shoresh Kadir*.

Italien

Demokratiska partiet (PD): *Luca Bader*.

Japan

Demokratiska partiet (DPJ): *Hitoshi Takahashi*.

Jordanien

Socialdemokratiska partiet (SDP): *Ahmad Awad*.

Kenya

Kenyanska arbetarepartiet (LPK): *Erick Matsanza*.

Namibia

SWAPO: *Nangolo Mbumba*.

Nederländerna

Partij van de Arbeid (PvdA): *Kirsten Meijer*.

Norge

Arbeiderpartiet: *Jens Stoltenberg, Martin Kolberg, Eva Amble Larsen, Signe Brudaset* och *Tarjei Skirbekk*.

Palestina

Fatah: *Fady Abu Sidu* och *Husam Zomlot*.

Polen

Demokratiska vänsterförbundet (SLD): *Tomasz Kalita*.

Portugal

Socialistpartiet (SP): *Joao Ribeiro*.

Somalia

Somali Social Unity Party (SSUP): *Mohamed Amin Hassan Abdulahi*, *Mohamed Omar Mohamud* och *Omar Ali Nur*.

Spanien

Spanska socialistiska arbetarepartiet (PSOE): *Jose-Antonio Espejo*.

Storbritannien

Labour: *Nic Dakin*, *Iain McNicol* och *Mabila Sattar*.

Sydafrika

ANC: *Billy Masetlha*.

Tjeckien

Socialdemokratiska partiet (SDP): *Katerina Bocianova*.

Tunisien

Ettakatol: *Samia Melki*.

Turkiet

BDP: *Mehmet Yüksel*.

CHP: *Kader Sevinç*.

Tyskland

Socialdemokratiska partiet (SDP): *Konstantin Woinoff*.

Ungern

SP: *Gabor Harangozo*.

Vitryssland

Arbetarepartiet (BPT)/LP: *Aliaksandr Bukhvostau*.

Socialdemokratiska partiet (BSPD): *Iryna Veshtard*.

Fair World: *Sergey Kalyakin*.

Hramada: *Iryna Veshtard*.

Västsahara

Polisario: *Fatma Mehdi* och *Aliyen Kentaoui*.

Zimbabwe

MDC: *Paul Themba Nyathi*.

Åland

Socialdemokratiska partiet (SDP): *Anders Hallbäck* och *Göte Winé*.

Österrike

Socialdemokratiska partiet (SPÖ): *Karl Duffek*.

Friedrich Ebert Stiftung

Gero Maass.

Europeiska Socialdemokratiska Partiet (PES)

Marije Laffeber.

S & D-gruppen i Europaparlamentet

Ivaylo Dimitrov.

Svenska gäster

Anders Ferbe, Anders Sundström, Anna-Greta Leijon, Annelie Nordström, Bengt Holgersson, Bertil Jonsson, Birgitta Dahl, Birgitta Heijer, Birgitta Lönegård, Bjarne Isacson, Björn von Sydow, Björn Wall, Bosse Sundling, Carin Wallenthin, Carina Persson, Christina Tallberg, Conny Nilsson, Daniel Färm, David Eklind Kloo, Eleonore Eriksson, Fredrik Lundh Sammel, Gabriel Wikström, Gabriella Lavecchia, Göran Arrius, Göran Johnsson, Göran Persson, Hans Öblund, Hans-Olof Nilsson, Helen Pettersson, Ingela Edlund, Ingela Thalén, Inger Mäler, Ingvar Carlsson, Jan Henrik Sandberg, Joakim Jonsson, Joakim Palme, Johan Lindholm, Jonas Wallin, Kerstin Olsson, Kristina Nordström, Lars Linder, Lars Stjernkvist, Lars-Anders Häggström, Lars-Ola Dahlquist, Lasse Thörn, Leif Johansson, Leif Linde, Leif Nilson, Leif Nordin, Lena Hjelm-Wallén, Lena Nilsson, Lise-Lotte Lenberg, Maj-Inger Klingvall, Maj-Lis Lööm, Marie Linder, Markus Pettersson, Mikael Johansson, Mona Sablin, Nina Jarlbäck, Ola Pettersson, Patrik Östberg, Pernilla Lund, Per-Olof Sjöö, Peter Aronsson, Peter Persson, Peter Gustavsson, Rasmus Korsvall, Stefan Cedermark, Stefan Johansson, Sven Hultström, Sven-Eric Söder, Sven-Erik Österberg, Thage G Petersson, Therese Gouvelin, Thomas Bodström, Thomas Östros, Tobias Baudin, Tommy Ohlström, Torbjörn Johansson, Ulrika Lång och Wanja Lundby Wedin.

Partistyrelsen

Verkställande utskottet – ordinarie ledamöter

Stefan Löfven, Carin Jämtin, Elvy Söderström, Heléne Fritzon och Mikael Damberg.

Verkställande utskottet – ersättare

Anneli Hulthén, Tomas Eneroth, Peter Hultqvist, Veronica Palm, Leif Pagrotsky och Lena Micko.

Partistyrelsen – ordinarie ledamöter

Urban Ahlin, Phia Andersson, Erik Bergqvist, Carina Blank, Hans Ekström, Marie Granlund, Monica Haider, Lena Hallengren, Jörgen Hellman, Hans Hoff, Berit Högman, Anders Johansson, Mats Johansson, Morgan Johansson, Roger Johansson, Ylva Johansson, Jonas Karlsson, Anders Lago, Ingrid Lennervald, Anna-Carin Magnusson, Ella Niia, Pia Nilsson, Mariam Osman Sherifay, Janne Rudén, Margareta Widén-Berggren och Karin Åström.

Partistyrelsen – ersättare

Åke Svensson, Anna Johansson, Luciano Astudillo, Anna-Caren Säterberg, Kent Ögren, Katarina Köbler, Niklas Karlsson, Ann-Kristine Johansson, Mattias Ottosson, Åsa Kullgren, Anders Ygeman, Maria Strömkvist, Kenneth G. Forslund, Matilda Ernkran och Ulla Gradeen.

Revisorer

Anita Modin, Håkan Bystedt och Lars Eriksson.

Revisorsersättare

Berit Oscarsson, Anna Larsson och Uno Aldegren.

Adjungerade till verkställande utskottet och partistyrelsen

Magdalena Andersson, Marita Ulvskog, Lena Sommestad, Peter Weiderud, Gabriel Wikström, Magnus Nilsson, Karl-Petter Thorwaldsson, Hans Dahlgren och Emma Lennartsson.

Programkommissionen – ordinarie ledamöter

Stefan Löfven (ordförande), Anneli Hulthén, Wanja Lundby Wedin, Pär Nuder och Karl-Petter Thorwaldsson

Programkommissionen – ersättare

Thomas Östros, Peter Persson, Marie-Louise Rönmark, Morgan Johansson och Berit Högman.

Partidistriktens ordförande

Blekinge – *Mats Johansson*

Bohuslän – *Kenneth G Forslund*

Dalarna – *Peter Hultqvist*

Gotland – *Christer Engelhardt*
Gävleborg – *Yoomi Renström*
Göteborg – *Anna Johansson*
Halland – *Hans Hoff*
Jämtlands län – *Anna-Caren Säterberg*
Jönköpings län – *Ulla Gradeen*
Kalmar län – *Lena Segerberg*
Kronoberg – *Monica Haider*
Norra Älvsborg – *Jörgen Hellman*
Norrbotten – *Karin Åström*
Skaraborg – *Urban Ablin*
Skåne – *Heléne Fritzon*
Stockholm – *Veronica Palm*
Stockholms län – *Mikael Damberg*
Södermanland – *Hans Ekström*
Uppsala län – *Agneta Gille*
Värmland – *Ann-Kristine Johansson*
Västerbotten – *Lilly Bäcklund*
Västernorrland – *Eva Sonidsson*
Västmanland – *Olle Thorell*
Älvsborgs södra – *Phia Andersson*
Örebro län – *Jonas Karlsson*
Östergötland – *Lena Micko*

Dagordningens punkt 3

Fastställande av dagordning

Förslag

Partistyrelsen föreslog kongressen fastställa följande förslag till dagordning:

1. **Kongressens öppnande**
2. **Fastställande av ombudsförteckning:**
 - 2.1 Fullmactsgranskningskommitténs rapport
 - 2.2 Upprop
3. **Fastställande av dagordning**
4. **Val av kongressfunktionärer:**
 - 4.1 Sex ordförande
 - 4.2 Sex sekreterare

- 4.3 Elva rösträknare
 - 4.4 Nio ledamöter i rösträkningskommittén
 - 4.5 Tio protokolljusterare
 - 4.6 15 ledamöter i program- och redaktionsutskott
 - 4.7 26 ledamöter i kongressutskottet
- 5. Beslut om kongressens offentlighet**
- 6. Kongressens arbetsformer**
- 6.1 Fastställande av diskussionsordning (inklusive regler för temagrupper) förslag, omröstningar och kongressprotokoll)
 - 6.2 Fastställande av arbetsordning (inklusive föredragande)
- 7. Berättelser och fråga om ansvarsfrihet**
- 7.1 Partistyrelsens berättelser
 - 7.2 Revisorernas berättelser
 - 7.3 Granskningsutskottets berättelse
 - 7.4 Fråga om ansvarsfrihet för partistyrelsen
- 8. Val av partiorgan:**
- 8.1 Partiordförande
 - 8.2 Partisekreterare
 - 8.3 Fem ledamöter i verkställande utskottet
 - 8.4 Sju suppleanter i verkställande utskottet
 - 8.5 26 ledamöter i partistyrelsen
 - 8.6 15 suppleanter i partistyrelsen
 - 8.7 Tre revisorer
 - 8.8 Tre revisorssuppleanter
 - 8.9 Fem ledamöter i programkommissionen
 - 8.10 Fem suppleanter i programkommissionen
- 9. Beslut om nytt partiprogram – *Ett program för förändring***
- 10. Beslut om partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar**
- 10.1 Framtidskontraktet, *Ekonomi växer när människor växer (s. 3-5)*
 - 10.2 Framtidskontraktet, *Fler jobb är grunden för allt (s. 6-10)*
 - 10.3 Framtidskontraktet, *Med kunskaper växer Sverige (s. 11-14)*
 - 10.4 Framtidskontraktet, *En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler (s. 15-17)*
 - 10.5 Framtidskontraktet, *Ansvar för morgondagen med en bättre miljö i dag (s. 18-21)*
 - 10.6 Framtidskontraktet, *En rättvis värld är möjlig (s. 22-25)*
- 11. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område A – *Ekonomi växer när människor växer***
Motioner och utlåtanden som rör ekonomisk politik, skatter samt fördelningspolitik
- 12. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område B – *Bra kommunikationer***
Motioner och utlåtanden som rör infrastruktur, IT samt trafik

- 13. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område C – Fler jobb i nya och växande företag**
Motioner och utlåtanden som rör näringspolitik, regionalpolitik, handelspolitik samt konsumentpolitik
- 14. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område D – Riktiga jobb med egen försörjning**
- 14.1 *Goda möjligheter till omställning*
Motioner och utlåtanden som rör arbetslöshetsförsäkringen, arbetsmarknadspolitik samt vuxenutbildning
- 14.2 *Ordning och reda på arbetsmarknaden*
Motioner och utlåtanden som rör arbetsrätt och arbetstid samt arbetsmiljö och företagshälsövård
- 14.3 *Jobb är nyckeln in i det svenska samhället*
Motioner och utlåtande som rör området jobb är nyckeln in i det svenska samhället
- 14.4 *Jämställdhet*
Motioner och utlåtande som rör jämställdhet
- 15. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område E – Fler bostäder**
Motioner och utlåtande som rör bostadspolitik
- 16. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område F – Med kunskaper växer Sverige**
Motioner och utlåtanden som rör förskola och barnomsorg, grundskola och gymnasieskola samt högre utbildning och forskning
- 17. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område G – Ansvar för morgondagen med en bättre miljö idag**
- 17.1 *Ta ansvar för klimatutmaningen*
Motioner och utlåtande som rör klimatpolitik
- 17.2 *Klara miljömålen*
Motioner och utlåtanden som rör farliga ämnen, återvinning, hållbar utveckling, biologisk mångfald, miljörett samt varg
- 17.3 *Trygga en hållbar energiförsörjning*
Motioner och utlåtande som rör energipolitik
- 17.4 *Bra mat för välfärd och jobb*
Motioner och utlåtanden som rör mat samt djurskydd
- 18. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område H – En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler**
- 18.1 *Bra vård efter behov*
Motioner och utlåtanden som rör hälso- och sjukvård, läkemedel, psykiatri samt vård i livets slutskede
- 18.2 *Äldreomsorg*
Motioner och utlåtande som rör äldreomsorg
- 18.3 *Tandvård*
Motioner och utlåtande som rör tandvård

- 18.4 *Folkhälsa*
 Motioner och utlåtande som rör folkhälsopolitik
- 18.5 *Funktionsbinder*
 Motioner och utlåtande som rör funktionshinderpolitik
- 19. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område I – Ordning och reda i välfärden**
 Motioner och utlåtanden som rör ordning och reda i välfärden
- 20. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område J – Ekonomisk trygghet**
- 20.1 *Sjukförsäkring och rehabilitering*
 Motioner och utlåtanden som rör sjukförsäkring och rehabilitering
- 20.2 *Pensioner*
 Motioner och utlåtande som rör pensioner
- 20.3 *Alla barn har rätt till en bra uppväxt*
 Motioner och utlåtanden som rör ekonomisk trygghet för familjer med barn, en modern föräldraförsäkring, familjerätt samt barnkonventionen
- 20.4 *Bekämpa social utsatthet och missbruk*
 Motioner och utlåtanden som rör droger och missbruksvård, hemlöshet samt socialtjänst
- 21. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område K – Släpp loss kraften i kulturen och utveckla demokratin**
- 21.1 *Släpp loss kraften i kulturen*
 Motioner och utlåtanden som rör kulturpolitik, medier samt idrottsfrågor
- 21.2 *Utveckla demokratin*
 Motioner och utlåtanden som rör förmåner för politiker och chefer, sekretess och integritet, kommunal demokrati, kommunal indelning och myndighetsorganisationen, vallagen och statsskicket, helgdagar och sommartid, trossamfunds- och begravningsfrågor samt diskriminering
- 22. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område L – Ökad trygghet och minskad brottslighet**
- 22.1 *En effektivare brottsbekämpning*
 Motioner och utlåtanden som rör ekonomisk och grov organiserad brottslighet, polisfrågor samt området bekämpa övergrepp mot kvinnor och barn
- 22.2 *Ett kriminalpolitiskt helhetsperspektiv*
 Motioner och utlåtanden som rör straff och kriminalvård, integritet samt domstolsfrågor och nämndemän
- 23. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område M – En rättvis värld är möjlig**
- 23.1 *En ny inriktning på Sveriges utrikespolitik*
 Motioner och utlåtanden som rör internationellt utvecklingssamarbete, globalisering och FN, säkerhetspolitik och internationella insatser i FN:s tjänst, nedrustning samt Mellanöstern
- 23.2 *Försvarspolitik*

Motioner och utlåtande som rör försvarspolitik

23.3 *EU-politik*

Motioner och utlåtande som rör EU-politik

23.4 *Migrationspolitik*

Motioner och utlåtande som rör migrationspolitik

24. Motioner samt partistyrelsens utlåtanden och förslag på område N – Framtidspartiet

24.1 *Partiet*

Partistyrelsens förslag till beslut i organisationsfrågor och förslag till stadgeförändringar samt motioner och partistyrelsens utlåtanden som rör vårt parti och organisationsfrågor

24.2 *Partiprogrammet*

Motioner och utlåtande som rör partiprogrammet

25. Protokolljustering

26. Kongressens avslutning

Beslut

Kongressen beslöt:

att fastställa partistyrelsens förslag till dagordning.

Dagordningens punkt 4

Val av kongressfunktionärer

Dagordningens punkt 4.1

Val av sex ordförande

Föredragning och förslag

Berit Högman, valberedningens sammankallande: Valberedningens förslag är att kongressen väljer *Ulla Lindqvist*, *Bosse Ringholm*, *Björn Sundin*, *Laila Naraghi*, *Per Tenggren* och *Ellinor Eriksson* till kongressordförande.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja ordförande för kongressen i enlighet med valberedningens förslag.

Ordförande: *Ulla Lindqvist* och *Björn Sundin*

Sekreterare: *Pernilla Östberg* och *Oskar Magnusson*

Tjänstgörande ordförande: Tack för förtroendet att få leda kongressen. Det är verkligen speciellt att få göra det, för kongressen är demokratins höjdpunkt i vårt parti – när vi gemensamt formar politiken. Vi känner en stor ödmjukhet att få leda kongressen. Laila sade tidigare att det känns som en riktigt stor släktträff. Jag brukar inte vara riktigt lika pirrig för släktträffar så jag känner det mer som en jättestor dejt!

Jag tänkte att vi skulle börja med att presentera presidiet: Laila Naraghi är pressansvarig på Palmecenter, Per Tenggren bor i Göteborg och är kretsordförande i östra Göteborg, Björn Sundin är den av oss som får rösta, för han är ombud och kommunalråd i Örebro, Ellinor Eriksson är förbundssekreterare i SSU, Bosse Ringholm har varit ordförande i SSU och han har gjort en del andra saker också. Självt heter jag Ulla Lindqvist och jag finns på LO.

Vi är valda för att leda kongressen och vi är till för att se till att det blir demokratiska beslut och att besluten inte blir motstridiga. Vi ska besluta väldigt mycket på kongressen; vi har aldrig haft så många motioner. Vi ska även ta ett partiprogram och ett organisatoriskt program. Vi ska revidera stadgarna och ta ett framtidskontrakt. Det här innebär att det kommer att bli väldigt tajt om tid, men jag är övertygad om att om vi gemensamt hjälps åt kommer vi att klara det här på ett bra sätt. Ibland kanske ni tycker att vi är sura och tjatiga som uppmanar er att prata kortare tid, men det är bara av omtanke om att alla ska kunna få yttra sig och om att vi ska klara kongressen på den tid vi har.

När ni begär ordet är det jättebra om ni gör det i god tid, så att vi kan bedöma hur lång tid olika områden tar. Ibland kan det komma nya förslag från partistyrelsen i samband med temagrupperdiskussioner och då är det bra att ni ser till att de yrkanden ni har är aktuella. Presidiet ska se till att det ska bli demokratiska beslut men ibland kan vi bli trötta och då kan det bli fel. Då är det viktigt att vi kan göra om; det viktigaste är att det blir rätt.

Dagordningens punkt 4.2

Val av sex sekreterare

Föredragning och förslag

Berit Högman, valberedningens sammankallande: Vi föreslår att kongressen väljer *Joakim Edbborg*, *Maria Eklund*, *Oskar Magnusson*, *Mia Nikali*, *Ann-Charlotte Visén* och *Pernilla Östberg* till sekreterare för kongressen.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja sekreterare för kongressen i enlighet med valberedningens förslag.

Dagordningens punkt 4.3

Val av elva rösträknare

Föredragning och förslag

Berit Högman, valberedningens sammankallande: Vi föreslår att kongressen väljer *Marcus Eskdahl*, Jönköpings län (sammankallande), *Tony Hansson*, Skåne, *Henrietta Serrate*, Kronoberg, *Stefan Carlsson*, Älvsborgs södra, *Åsa Hååkman-Felth*, Värmland, *Carin Lidman*, Västmanland, *Ann-Charlotte Grehn*, Uppsala län, *Catarina Carbell*, Stockholm, *Maria Bodin*, Dalarna, *Niklas Sävén*, Västernorrland och *Nimer Iglesias*, Västerbotten till rösträknare.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja rösträknare i enlighet med valberedningens förslag.

Dagordningens punkt 4.4

Val av nio ledamöter i rösträkningskommittén

Föredragning och förslag

Berit Högman, valberedningens sammankallande: Vi föreslår att kongressen väljer *Mirja Räähä*, Stockholm (sammankallande), *Sara Ahnbeden*, Skåne, *Anders Lundell*, Kalmar län, *Maria Carlsson*, Kronoberg, *Lena Palmén*, Älvsborgs södra, *Rikard Andersson*, Bohuslän, *Jesper Englundh*, Uppsala län, *Jenny Breslén*, Gävleborg och *Lena Vikberg*, Norrbotten till ledamöter i rösträkningskommittén.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja ledamöter i rösträkningskommittén i enlighet med valberedningens förslag.

Dagordningens punkt 4.5

Val av tio protokolljusterare

Föredragning och förslag

Berit Högman, valberedningens sammankallande: Vi föreslår att kongressen väljer *Charlotta Svanberg*, Kronoberg (sammankallande), *Tomas Karlsson*, Blekinge, *Annette Malmberg*, Älvsborgs södra, *Christian Norlin*, Värmland, *Mattias Ravander*, Östergötland, *Sarita Hotti*, Södermanland, *Börje Vestlund*, Stockholm, *Ann-Britt Grünewald*, Dalarna, *Zenitha Nordfjell*, Västernorrland och *Kenneth Andersson*, Västerbotten till protokolljusterare.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja protokolljusterare i enlighet med valberedningens förslag.

Dagordningens punkt 4.6

Val av 15 ledamöter i program- och redaktionsutskott

Föredragning och förslag

Berit Högman, valberedningens sammankallande: Vi föreslår att kongressen väljer *Stefan Löfven*, partistyrelsen (sammankallande), *Carin Jämtin*, partistyrelsen, *Karl-Petter Thorwaldsson*, partistyrelsen, *Ehy Söderström*, partistyrelsen, *Mikael Damberg*, partistyrelsen, *Magdalena Andersson*, partistyrelsen, *Veronica Palm*, partistyrelsen, *Niklas Karlsson*, Skåne, *Anders Henriksson*, Kalmar län, *Ilan De Basso*, Jönköpings län, *Aida Hadžialic*, Halland, *Johan Büser*, Göteborg, *Göran Färm*, Östergötland, *Lena Baastad*, Örebro län, *Erika Ullberg*, Stockholms län och *Katarina Nyberg Finn*, Jämtlands län till ledamöter i program- och redaktionsutskott.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja ledamöter i program- och redaktionsutskott i enlighet med valberedningens förslag.

Dagordningens punkt 4.7

Val av 26 ledamöter i kongressutskottet

Föredragning och förslag

Berit Högman, valberedningens sammankallande: Vi föreslår att kongressen väljer *Kristina Zakrisson*, Norrbotten (sammankallande), *Katrin Stjernfeldt Jammeh*, Skåne, *Markus Alexandersson*, Blekinge, *Anders Henriksson*, Kalmar län, *Joakim Pohlman*, Kronoberg, *Ilan De Basso*, Jönköpings län, *Christer Engelhart*, Gotland, *Margit Bik*, Halland, *Phia Andersson*, Älvsborgs södra, *Lena Malm*, Göteborg, *Alf Gillberg*, Bohuslän, *Bijan Zainali*, Norra Älvsborg, *Peter Lindroth*, Skaraborg, *Monica Gundabl*, Värmland, *Anders Härnbro*, Östergötland, *Joakim Truedsson*, Södermanland, *Elizabeth Salomonsson*, Västmanland, *Katarina Hansson*, Örebro län, *Erik Pelling*, Uppsala län, *Elisabeth Brandt Ygeman*, Stockholm, *Katarina Berggren*, Stockholms län, *Jan Bohman*, Dalarna, *Erika Engberg*, Gävleborg, *Jim Sundelin*, Västernorrland, *Monica Hallkvist*, Jämtland och *Åsa Ögren*, Västerbotten till ledamöter i kongressutskottet.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja kongressutskott i enlighet med valberedningens förslag.

Dagordningens punkt 5

Beslut om kongressens offentlighet

Förslag

Partistyrelsen föreslog kongressen besluta att kongressens förhandlingar ska vara offentliga.

Beslut

Kongressen beslöt:

att kongressens förhandlingar ska vara offentliga.

Dagordningens punkt 6

Kongressens arbetsformer

Dagordningens punkt 6.1

Fastställande av diskussionsordning (inklusive regler för temagrupper, förslag, omröstningar och kongressprotokoll)

Förslag

Partistyrelsen föreslog kongressen fastställa följande förslag till diskussionsordning (inklusive regler för temagrupper, förslag, omröstningar och kongressprotokoll):

Diskussionsordning

- 1) För pågående ärende (dagordningspunkt) kan ordet begäras via egen dator, läsplatta, smartmobil eller från någon av de *fyra* yrkandestationer som finns i kongressalen. För att underlätta presidiets arbete bör ordet begäras i så god tid som möjligt. Vid replik, ordningsfråga och liknande kan ordet begäras utan att nyttja den elektroniska anläggningen.
- 2) Alla yrkanden görs från talarstol. För att ett förslag ska kunna behandlas måste yrkandet dessutom vara inskrivet i samband med, eller efter att ordet har begärts på en av yrkandestationerna eller via egen dator, läsplatta eller smartmobil.

- 3) Yttrande- och förslagsrätt har enligt stadgarna kongressens ombud, partistyrelsens ledamöter, av kongressen valda revisorer, ledamöter i partiets programkommission, partidistriktens ordförande samt av partistyrelsen utsedda föredragande. Därutöver har suppleanterna i verkställande utskottet, partistyrelsen och programkommissionen yttrande- och förslagsrätt. Denna rätt tillkommer även kongressutskottets ordförande.

Yttrande- och förslagsrätt har vardera en representant för Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbund, Sveriges socialdemokratiska ungdomsförbund, Socialdemokrater för tro och solidaritet och Sveriges socialdemokratiska studentförbund. Socialdemokratiska riksdagsgruppen och den svenska socialdemokratiska gruppen i Europaparlamentet utser inom sig en representant för varje påbörjat tiotal ledamöter. Dessa representanter har yttrande- och förslagsrätt. Två representanter från partigruppen i styrelsen för Sveriges Kommuner och Landsting har yttrande- och förslagsrätt.

- 4) Taletiden är begränsad till *högst två minuter*, när inte kortare tid har beslutats. Talare har rätt till replik om de har deltagit i debatten och därefter har apostroferats. Taletiden för repliken är högst en minut. I talarordningen har ny talare företräde framför talare som har talat tidigare på dagordningspunkten. Föredragande samt talare som begär ordningsfråga eller replik bryter talarordningen.

Vid inlägg under debatten på respektive område A–N disponerar de föredragande för respektive område tillsammans sammanlagt högst fem minuter. För slutplädering disponerar de föredragande sammanlagt högst tio minuter. Tjänstgörande ordförande kan vid behov ge föredragande möjlighet till ytterligare inlägg samt förlänga föredragandens tid för slutplädering.

- 5) För varje dagordningspunkt gäller den tid som anges i arbetsordningen som en ram, vilken inte ska överskridas. När antalet anmälda talares inlägg tidsmässigt överstiger den fastlagda tidsramen ska tjänstgörande ordförande omedelbart meddela detta och fråga vilka som ytterligare önskar anmäla sig, innan streck sätts i debatten. Efter det att streck satts i debatten begränsas taletiden till den tid som kongressen, efter förslag från kongressordföranden, beslutar.
- 6) Förslag om streck i debatten och tidsbegränsning för talarna kan framställas av ordföranden, kongressutskottet och kongressens ombud.
- 7) Önskar tjänstgörande ordförande delta i debatten, ska han/hon överlåta platsen åt någon av de andra ordförandena.
- 8) Reservationer ska avges skriftligt. Anmälan om reservation ska göras i omedelbar anslutning till beslutet. Skriftlig reservation ska därefter lämnas till presidiet.

- 9) Kongressombud, som av någon orsak önskar ledighet (permission) från någon del av kongressens förhandlingar, ska skriftligen anmäla detta till tjänstgörande ordföranden, som kan bevilja ledighet. Samtliga ledigheter meddelas sekreteraren för anteckning i protokollet.

Arbetsformer för temagrupperna

Arbetet i temagrupper sker genom att ombud och andra kongressdeltagare med yttrande- och förslagsrätt (till exempel partistyrelse och riksdagsgruppens ombud) i förväg har delats in i 15 temagrupper. Temagrupperna leds av partistyrelsens föredragande.

Syftet med temagrupperna är framför allt att ge kongressdeltagarna möjlighet att diskutera och argumentera för sina förslag i en mindre grupp och utan de strikta talartidsbegränsningar som gäller i plenum. Detaljfrågor, oklarheter och olika sätt att tolka kongressdokumentens skrivningar kan där klaras ut. Samtliga politiska frågor ska dock diskuteras av hela kongressen och alla beslut som gäller motioner, partiprogram och Framtidskontraktet ska slutgiltigt fattas av kongressen. De föredragande kan dock, efter diskussionen i de olika temagrupperna, föreslå ändringar i texterna.

Beslut om eventuella ändringar i partistyrelsens förslag fattas av huvudföredragandegruppen: *Stefan Löfven, Carin Jämtin, Karl-Petter Thorwaldsson, Magdalena Andersson, Mikael Damberg, Anneli Hulthén, Ibrahim Baylan, Lena Hallengren* och *Urban Ahlin*. Om ändringar sker görs nya versioner av de ändrade texterna som görs tillgängliga på kongressens webbplats före debatten i aktuell fråga.

Förslagsregler

Ändringar kan inte göras i motionernas texter eller attsatser. Ombuden kan inte heller föreslå ändringar i partistyrelsens motionsutlåtanden. Yrkanden ställs i form av bifall eller avslag till attsatserna i motionerna alternativt att anse motionen besvarad.

Vid behandling av texter i övrigt (exempelvis Framtidskontraktet, partiprogrammet, uttalanden eller annan text) kan tre typer av förslag ställas:

- a) tilläggsförslag (ange var det föreslagna tillägget ska placeras i texten)
- b) strykningsförslag (ange vad det är som ska strykas)
- c) ändringsförslag (ange vad det är som ska ersättas med vad).

Omröstningar

Personval sker, då någon så begär, med slutna sedlar. Övriga ärenden avgörs genom öppen omröstning. Om rösträkning begärs kommer den elektroniska voteringsanläggningen att användas. Ur voteringsanläggningen är det möjligt för ombud att på begäran få utskrifter på hur ombuden har röstat.

Kongressprotokollen

Kongressens protokoll utgörs dels av ett förslags- och beslutsprotokoll, dels av ett diskussionsprotokoll. Under kongressdagarna redovisas protokollet i form av ett förslags- och beslutsprotokoll.

Mellan klockan 11.00 och 13.00 dagligen kommer förslag till förslags- och beslutsprotokoll från föregående dag att vara tillgängligt på Socialdemokraternas webbplats. Ombuden har då möjlighet att granska protokollsförslaget och framföra eventuella erinringar mot detta. Justering av beslutsprotokollet görs därefter av två valda justerare i förening samt tjänstgörande ordförande. Protokollet från den avslutande kongressdagen justeras av två justerare i förening samt tjänstgörande ordföranden i samband med kongressavslutningen.

Det fullständiga protokollet, som omfattar alla inlägg under kongressen (diskussionsprotokollet), utarbetas efter kongressen. Detta protokoll justeras av de kongressvalda protokolljusterarna och ordförandena.

Beslut

Kongressen beslöt:

att fastställa partistyrelsens förslag till diskussionsordning.

Dagordningens punkt 6.2

Fastställande av arbetsordning (inklusive föredragande)

Förslag

Partistyrelsen föreslog kongressen fastställa följande förslag till arbetsordning (inklusive föredragande):

Onsdagen den 3 april

14.00 Öppningsprogram

Inledningstal *Stefan Löfven*, partiordförande

- 1. Kongressens öppnande**
- 2. Fastställande av ombudsförteckning:**
 - 2.1 Fullmactsgranskningskommitténs rapport
 - 2.2 Upprop
- 3. Fastställande av dagordning**
- 4. Val av kongressfunktionärer:**
 - 4.1 Sex ordförande
 - 4.2 Sex sekreterare
 - 4.3 Elva rösträknare

- 4.4 Nio ledamöter i rösträkningskommittén
- 4.5 Tio protokolljusterare
- 4.6 15 ledamöter i program- och redaktionsutskott
- 4.7 26 ledamöter i kongressutskottet

5. Beslut om kongressens offentlighet

6. Kongressens arbetsformer:

- 6.1 Fastställande av diskussionsordning (inklusive regler för temagrupper, förslag, omröstningar och kongressprotokoll)
- 6.2 Fastställande av arbetsordning (inklusive föredragande)

7. Berättelser och fråga om ansvarsfrihet:

- 7.1 Partistyrelsens berättelser

15.30 **Tal** Internationell gäst

15.40 **Paus**

16.00 **Temagrupper** nr 1–8 (ej öppet för media och allmänhet)

18.00 **Middagspaus**

19.00 **Motionsbehandling – område N**

24. Motioner samt partistyrelsens utlåtanden och förslag på område N – *Framtidspartiet*

24.1 *Partiet*

Partistyrelsens förslag till beslut i organisationsfrågor och förslag till stadgeförändringar samt motioner och partistyrelsens utlåtanden som rör vårt parti (UN1) och organisationsfrågor (UN2).

Föredragande: *Carin Jämtin, Ylva Thörn och Hans Ekström*

21.00 **Temagrupper** nr 9–15 (ej öppet för media och allmänhet)

23.00 **Temagrupper avslutas**

Torsdagen den 4 april

tema: Ekonomi

08.30 **Parentation**
Sång: Arbetets söner

08.40 **Behandling av berättelser**

7. Berättelser och fråga om ansvarsfrihet:

- 7.1 Partistyrelsens berättelser
- 7.2 Revisorernas berättelser
- 7.3 Granskningsutskottets berättelse
- 7.4 Fråga om ansvarsfrihet för partistyrelsen

09.00 Behandling av politiska prioriteringar

10. Beslut om partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar

- 10.1 Framtidskontraktet, *Ekonomi växer när människor växer* (s. 3-5)
Inledningsanförande: *Magdalena Andersson*, ekonomisk-politisk talesperson (15 min)

Motionsbehandling – område A

11. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område A – *Ekonomi växer när människor växer*

Motioner och utlåtanden som rör ekonomisk politik (UA1), skatter (UA2) samt fördelningspolitik (UA3)

Föredragande: *Magdalena Andersson, Fredrik Olovsson, Leif Pagrotsky och Ehy Söderström*

12.00 Lunchpaus

13.00 Tid för temagrupper

13.30 Val av partiordförande

8. Val av partiorgan

- 8.1 Partiordförande

Tal av partiordföranden

14.30 Motionsbehandling – område B

12. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område B – *Bra kommunikationer*

Motioner och utlåtanden som rör infrastruktur (UB1), IT (UB2) samt trafik (UB3)

Föredragande: *Anders Ygeman* och *Lena Micko*

15.30 Tal Internationell gäst

15.40 Behandling av partistyrelsens prioriteringar

10. Beslut om partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar

- 10.6 Framtidskontraktet, *En rättvis värld är möjlig* (s. 22-25)

Föredragande: *Urban Ahlin*

Motionsbehandling – område M

23. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område M – *En rättvis värld är möjlig*

23.1 *En ny inriktning på Sveriges utrikespolitik*

Motioner och utlåtanden som rör internationellt utvecklingssamarbete (UM1), globalisering och FN (UM2), säkerhetspolitik och internationella insatser i FN:s tjänst (UM3), nedrustning (UM4) samt Mellanöstern (UM5)

23.2 *Försvarspolitik*

Motioner och utlåtande som rör försvarspolitik (UM6)

23.3 *EU-politik*

Motioner och utlåtande som rör EU-politik (UM7)

23.4 *Migrationspolitik*

Motioner och utlåtande som rör migrationspolitik (UM8)

Föredragande: *Urban Ablin, Peter Hultqvist och Marie Granlund*

17.30 Behandling av partistyrelsens prioriteringar

10. Beslut om partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar

10.4 Framtidskontraktet, *En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler (s. 15-17)*

Föredragande: *Lena Hallengren*

18.00 Middagspaus

19.00 Behandling av partistyrelsens prioriteringar, fortsättning

10. Beslut om partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar

10.4 Framtidskontraktet, *En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler (s. 15-17)*

fortsättning

Motionsbehandling – område H

18. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område H – *En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler*

18.1 *Bra vård efter behov*

Motioner och utlåtanden som rör hälso- och sjukvård (UH1), läkemedel (UH2), psykiatri (UH3) samt vård i livets slutskede (UH4)

18.2 *Äldreomsorg*

Motioner och utlåtande som rör äldreomsorg (UH5)

18.3 *Tandvård*

Motioner och utlåtande som rör tandvård (UH6)

18.4 *Folkhälsa*

Motioner och utlåtande som rör folkhälsopolitik (UH7)

18.5 *Funktionshinder*

Motioner och utlåtande som rör funktionshinderpolitik (UH8)

Föredragande: *Lena Hallengren* och *Åsa Kullgren*

22.30 Motionsbehandling – område K

21. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område K – *Släpp loss kraften i kulturen och utveckla demokratin*

21.1 *Släpp loss kraften i kulturen*

Motioner och utlåtanden som rör kulturpolitik (UK1), medier (UK2) samt idrottsfrågor (UK3)

21.2 *Utveckla demokratin*

Motioner och utlåtanden som rör förmåner för politiker och chefer (UK4), sekretess och integritet (UK5), kommunal demokrati, kommunal indelning och myndighetsorganisationen (UK6), vallagen och statskicket (UK7), helgdagar och sommartid (UK8), trossamfunds- och begravningsfrågor (UK9) samt diskriminering (UK10)

Föredragande: *Leif Pagrotsky*, *Gumilla C Carlsson* och *Berit Högman*

00.30 Ajournering

Fredagen den 5 april

tema: *Jobb*

08.30 Behandling av partistyrelsens prioriteringar

10. Beslut om partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar

10.2 Framtidskontraktet, *Fler jobb är grunden för allt (s. 6-10)*

Föredragande: *Mikael Damberg*

Motionsbehandling – område C

13. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område C – *Fler jobb i nya och växande företag*

Motioner och utlåtanden som rör näringspolitik (UC1), regionalpolitik (UC2), handelspolitik (UC3) samt konsumentpolitik (UC4)

Föredragande: *Mikael Damberg*, *Anna-Caren Säterberg* och *Jennie Nilsson*

11.30 Motionsbehandling – område D

14. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område D – *Riktiga jobb med egen försörjning*

14.1 *Goda möjligheter till omställning*

Motioner och utlåtanden som rör arbetslöshetsförsäkringen (UD1), arbetsmarknadspolitik (UD2) samt vuxenutbildning (UD3)

14.2 *Ordning och reda på arbetsmarknaden*

Motioner och utlåtanden som rör arbetsrätt och arbetstid (UD4) samt arbetsmiljö och företagshälsovård (UD5)

14.3 *Jobb är nyckeln in i det svenska samhället*

Motioner och utlåtande som rör området jobb är nyckeln in i det svenska samhället (UD6)

14.4 *Jämställdhet*

Motioner och utlåtande som rör jämställdhet (UD7)

Föredragande: *Ylva Johansson* och *Luciano Astudillo*

12.00 Lunchpaus

13.00 Tid för temagrupper

13.30 Val av partisekreterare

8. Val av partiorgan

8.2 Partisekreterare

Tal av partisekreteraren

14.00 Motionsbehandling – område D, fortsättning

14. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område D – *Riktiga jobb med egen försörjning*

16.30 Motionsbehandling – område E

15. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område E – *Fler bostäder*

Motioner och utlåtande som rör bostadspolitik (UE1)

Föredragande: *Veronica Palm* och *Jonas Karlsson*

17.40 Tal Internationell gäst

18.00 Middagspaus

19.00 Motionsbehandling – område I

19. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område I – *Ordning och reda i välfärden*

Motioner och utlåtanden som rör ordning och reda i välfärden (UI1)

Föredragande: *Lena Micko*, *Ibrahim Baylan* och *Veronica Palm*

20.30 Behandling av partiprogram

9. Beslut om nytt partiprogram – *Ett program för förändring*

Föredragande: *Stefan Löfven*, *Lars Engqvist* och *Berit Högman*

Motionsbehandling – område N

24. Partistyrelsens förslag samt motioner och partistyrelsens utlåtanden på område N – *Framtidspartiet*

24.2 *Partiprogrammet*

Motioner och utlåtanden som rör partiprogrammet

Föredragande: *Lars Engqvist*

00.30 Ajournering

Lördag den 6 april

tema: Utbildning

08.30 Behandling av partistyrelsens prioriteringar

10. Beslut om partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar

10.3 *Framtidskontraktet, Med kunskaper växer Sverige (s. 11-14)*

Föredragande: *Ibrahim Baylan*

Motionsbehandling – område F

16. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område F – *Med kunskaper växer Sverige*

Motioner och utlåtanden som rör förskola och barnomsorg (UF1), grundskola och gymnasieskola (UF2) samt högre utbildning och forskning (UF3)

Föredragande: *Ibrahim Baylan, Anna Johansson och Heléne Fritzson*

11.00 Motionsbehandling – område L

22. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område L – *Ökad trygghet och minskad brottslighet*

22.1 *En effektivare brottsbekämpning*

Motioner och utlåtanden som rör ekonomisk och grov organiserad brottslighet (UL1), polisfrågor (UL2) samt området bekämpa övergrepp mot kvinnor och barn (UL3)

22.2 *Ett kriminalpolitiskt helhetsperspektiv*

Motioner och utlåtanden som rör straff och kriminalvård (UL4), integritet (UL5) samt domstolsfrågor och nämndemän (UL6)

Föredragande: *Morgan Johansson och Mattias Ottosson*

12.00 Lunchpaus

13.00 Val av verkställande utskott

8. Val av partiorgan

8.3 Fem ledamöter i verkställande utskottet

8.4 Sju suppleanter i verkställande utskottet

13.30 Motionsbehandling – område J

20. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område J – Ekonomisk trygghet

20.1 *Sjukförsäkring och rehabilitering*

Motioner och utlåtanden som rör sjukförsäkring och rehabilitering (UJ1)

20.2 *Pensioner*

Motioner och utlåtande som rör pensioner (UJ2)

20.3 *Alla barn har rätt till en bra uppväxt*

Motioner och utlåtanden som rör ekonomisk trygghet för familjer med barn (UJ3), en modern föräldraförsäkring (UJ4), familjerätt (UJ5) samt barnkonventionen (UJ6)

20.4 *Bekämpa social utsatthet och missbruk*

Motioner och utlåtanden som rör droger och missbruksvård (UJ7), hemlöshet (UJ8) samt socialtjänst (UJ9)

Föredragande: *Lena Hallengren* och *Tomas Eneroth*

16.15 Tal *Karl-Petter Thorwaldsson*, LO:s ordförande

16.30 Ajournering

19.00 Kongressfest

Söndag den 7 april

tema: Miljö och klimat

09.00 Behandling av partistyrelsens prioriteringar

10. Beslut om partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar

10.5 Framtidskontraktet, *Ansvar för morgondagen med en bättre miljö i dag* (s. 18-21)

Föredragande: *Anneli Hultbén*

Motionsbehandling – område G

17. Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område G – Ansvar för morgondagen med en bättre miljö idag

17.1 *Ta ansvar för klimatutmaningen*

Motioner och utlåtande som rör klimatpolitik (UG1).

17.2 *Klara miljömålen*

Motioner och utlåtanden som rör farliga ämnen (UG2), återvinning (UG3), hållbar utveckling (UG4), biologisk mångfald (UG5), miljö rätt (UG6) samt varg (UG7)

17.3 *Trygga en hållbar energiförsörjning*

Motioner och utlåtande som rör energipolitik (UG8)

17.4 *Bra mat för välfärd och jobb*

Motioner och utlåtanden som rör mat (UG9) samt djurskydd (UG10)

Föredragande: *Anneli Hulthén, Tomas Eneroth och Matilda Ernkrans*

11.30 Val av partistyrelse samt övriga val

8. Val av partiorgan

8.5 26 ledamöter i partistyrelsen

8.6 15 suppleanter i partistyrelsen

8.7 Tre revisorer

8.8 Tre revisorssuppleanter

8.9 Fem ledamöter i programkommissionen

8.10 Fem suppleanter i programkommissionen

12.00 Lunchpaus

13.00 Protokolljustering

25. Protokolljustering

Avslutningsprogram

26. Kongressens avslutning

Sång: Internationalen

14.00 Kongressen avslutas

Beslut

Kongressen beslöt:

att fastställa partistyrelsens förslag till arbetsordning.

Dagordningens punkt 7

Berättelser och fråga om ansvarsfrihet

Föredragning och förslag

Tjänstgörande ordförande: Förslaget från partistyrelsen är att berättelser och frågan om ansvarsfrihet remitteras till granskningsutskottet. Punkten gäller verksamhetsberättelser och ekonomiska berättelser för åren 2009–2012.

Beslut

Partikongressen beslöt:

- att remittera dagordningens punkt 7 till granskningsutskottet
- att fastställa sluttid för synpunkter till granskningsutskottet till den 3 april klockan 17.00.

Behandlingen av dagordningens punkt 7 fortsätter på sidan 73.

Nomineringstid

Berit Högman, valberedningens sammankallande: I morgon ska kongressen välja partiordförande och för varje val som ska förrättas föreslår valberedningen en stopptid för när nomineringar ska vara inne. När det gäller partiordförande föreslår valberedningen att stopptiden för nomineringar är klockan 21.00 den 3 april. Nomineringar lämnas till presidiet.

Beslut

Kongressen beslöt:

- att fastställa sluttid för nominering för val av partiordförande till den 3 april klockan 21.00.

Internationell hälsning

Stefan Löfven: Kära vänner, hela världen såg på när den arabiska våren svepte över norra Afrika och Mellanöstern. Hundratusentals människor i Kairo slöt upp på Tharirtorget och stannade där ända tills diktatorn gav upp.

Efter bara några få veckor bildades Egyptens socialdemokratiska parti och tre månader efter dess tillblivelse deltog partiet i de allmänna valen och blev det största sekulariserade partiet samt det tredje största partiet i landet! Denna enastående framgång har skett under ledning av en person som därtill nyligen blivit omvald av partikongressen – Mohammed Abul Ghar. Det är med stor ära och respekt jag välkomnar dig till vår kongress. Scenen är din!

Mohammed Abul Ghar: Kamrater från de svenska Socialdemokraterna och andra systerpartier – det är en stor ära för mig att få möjlighet tala inför er kongress. Det svenska socialdemokratiska partiet har skapat en av de mest stabila demokratierna i världen. Ni har lyckats skapa både ett välfärdssystem och ett väl fungerande privat näringsliv, allt reglerat genom ett bra skattesystem. Genom åren har er politiska ställning och er inställning till stabilitet och rättvisa i världen varit stark; inte minst Olof Palme var en stor idol för oss när vi var studenter i Kairo.

Vi är väldigt tacksamma över ert starka stöd till vårt 18 månader unga parti. Vi har fått hjälp vad gäller bland annat organisation och kampanj det senaste året och vi ser fram emot än mer samarbete i framtiden. Tack för ert stöd!

Socialdemokrati är ett relativt nytt begrepp i Egypten. Vi fick inte bilda något politiskt parti före revolutionen. Efter revolution slogs två grupperingar samman – en med vänsterbakgrund och en med liberal bakgrund – främst på grund av vårt gemensamma intresse för välfärdsfrågor.

Efter ett antal möten nådde vi konsensus kring ett gemensamt program vars självklara huvudfråga är demokrati. Programmets bas liknar i många delar ert partiprogram.

Det tog oss 15 månader av hårt arbete att bygga upp vårt parti och landet hade allmänna val efter bara 3 månader. Just nu är vi över 14 000 aktiva medlemmar, varav 22 procent är kristna och 21 procent är kvinnor. Detta är utan jämförelse den högsta andelen kristna respektive kvinnor i någon organisation i Egypten; både dessa grupper är vanligen marginaliserade. Vår slogan var ”Social rättvisa och jämlika möjligheter för egyptier – oavsett ursprung, kön eller religiös tillhörighet.”

Vi trodde att ekonomin skulle förbättras och demokrati skulle råda efter den arabiska våren. Det var en dröm som tyvärr inte infriades. Nu är faran stor för ett förändrat Egypten – och möjligen för andra länder i området – att vi går från ett fruktansvärt diktatorskap till fascistiska regimer. Förra veckan stod det på förstasidan i våra tidningar, och så även i New York Times, att den allmänne åklagaren i Egypten avser att ta in tio personer för förhör, i syfte att skrämja oppositionen. Än så länge har jag inte fått någon formell kallelse men jag vet att de vill tysta demokratiska röster, speciellt de röster som försvarar mänskliga rättigheter i allmänhet och kvinnors och kristnas rättigheter i synnerhet.

Förra söndagen arresterades en av Egyptens mest populära tv-personligheter, vars program ses av cirka 15 miljoner, på mycket vaga grunder för förolämpning av presidenten och islam. Han frigavs mot borgen på 15 000 pund. Samtidigt beslutade Högsta domstolen att utnämningen av landets allmänne åklagare bryter mot konstitutionen, eftersom han utnämndes av presidenten i stället för av Egyptens högsta juridiska råd. Nu uppmanar allmänheten den allmänne åklagaren att avgå på grund av att han är orättfärdig mot sekulariserade personer samtidigt som han stöttar Muslimska brödrskapet.

Vi måste arbeta hårt för att värna demokratin i Egypten och vi behöver ert stöd och stöd från resten av världen för att vår media ska vara fri och för att egyptiska kvinnor ska ha samma rättigheter som egyptiska män. Utan det stödet kan vi inte uppnå rättvisa i Egypten. Solidariteten mellan socialdemokratiska partier är otroligt viktig för oss och för att vi ska uppnå våra mål.

Tack för att jag fått komma hit. Jag önskar att ni får en bra kongress och att ni vinner det kommande valet!

Stefan Löfven: Tack så mycket. Jag kan garantera att ni har vårt stöd och jag vet att vi har ert. I en global ekonomi behöver vi allt mer socialdemokratiska värderingar och vi kommer gemensamt att arbeta för det. Tack för allt ni gjort i Egypten; det är beundransvärt. Vi beundrar och respekterar er – tack för att ni gästar vår kongress!

Tjänstgörande ordförande: Jag vill understryka det Stefan Löfven sade och tacka er å hela kongressens vägnar!

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 15.33.

ONSDAGEN DEN 3 APRIL 2013

Kvällens förhandlingar

Kvällens förhandlingar inleddes klockan 19.08.

Ordförande: *Per Tenggren* och *Ellinor Eriksson*

Sekreterare: *Maria Eklund* och *Ann-Charlotte Visén*

Tjänstgörande ordförande: Innan vi går in på dagordningen vill vi rätta till ett misstag. När det gäller program- och redaktionsutskottet står det i dagordningens punkt 4.6 att det ska väljas 15 ledamöter men valberedningens ordförande läste upp 16 namn och vi fastställde 16 namn. Därför vore det bra om vi kan besluta att program- och redaktionsutskottet ska bestå av 16 ledamöter.

Beslut

Kongressen beslöt:

att justera antalet ledamöter i program- och redaktionsutskott till 16 ledamöter.

Internationell videohälsning

Diedrik Samson, Partij van de Arbeid, Nederländerna: Den 14 september 2014 är en dag som kan innebära en ny framtid för Sverige, er framtid och en socialdemokratisk framtid – om ni vinner valet. Vi hade val förra året i september, och trots att det kan verka som om valet vanns under de sista tre veckornas kampanj så stämmer inte det. Valet vanns månader före det, på gator och torg och från dörr till dörr. Vi berättade vad vi tror på för alla som ville lyssna. Väljare för väljare, dörr för dörr. Så börja genast valarbete – det kommer att löna sig i långa loppet.

Försök inte heller att vinna lätta poänger utan berätta sanningen om vad som måste göras för att vi alla ska få en bättre framtid, sanningen om de svåra beslut som måste tas för ett mer socialdemokratiskt Sverige. Satsa inte på lätta poänger utan säg sanningen. Även det kommer att löna sig på lång sikt. Jag önskar er en bra kongress och lycka till i valet!

Dagordningens punkt 24

Motioner samt partistyrelsens utlåtanden och förslag på område N – Framtidspartiet

Dagordningens punkt 24.1

Partiet

Partistyrelsens förslag till beslut i organisationsfrågor och förslag till stadgeförändringar samt motioner och partistyrelsens utlåtanden som rör vårt parti (UN1) och organisationsfrågor (UN2)

Föredragande: *Carin Jämtin, Ylva Thörn och Hans Ekström*

Inledning

Carin Jämtin, partistyrelsens föredragande: Även om vi inte känner oss som provkaniner tror jag att Diedrik Samson kände sig som en provkanin. Det var precis det han sade i tv-studion efter att de hade vunnit valet i Holland: ”Jag var ute på gator och torg, och jag prövande våra argument. Jag fick aldrig lika svåra frågor i tv-studion som jag fick på gator och torg. Därför vann vi valet.”

Jag tycker att det är en underbar historia om hur man faktiskt kan vinna ett val på riktigt, i nutid genom att använda den politiska folkrörelsen. Det är precis det som vi vill att vårt parti ska verka som. Vi ska vinna val för att kunna förändra verkligheten. Låt oss inspireras av holländarna.

Vi har en intressant kongress framför oss. Vi börjar i plena med att diskutera hur vi ska stärka partiet och folkrörelsen och hur vi ska göra det möjligt att vinna val nästa år och många val framöver. Vi har haft ett arbete som utgått från det beslut som togs på partikongressen 2009 om en organisationsöversyn i syfte att stärka folkrörelsen Socialdemokraterna. Vi har haft en organisationsutredning som säkert många av er har deltagit i genom att skicka in förslag, delta i seminarier, lämna kommentarer på Facebooksidan eller på andra sätt, och det är några saker som kommit fram som är gemensamma för hela partiet.

Det som kom fram på flest ställen är att det inte främst är de formella strukturerna som behöver förändras utan det är handlar om kulturen i vårt parti: hur vi jobbar med spännande mötesformer, hur vi bjuder in, hur vi tar emot nya medlemmar, hur vi ser till att de får komma in på utbildningar och får förtroendeuppdrag i den takt de vill, hur det kan vara möjligt att vara passiv medlem ett tag och sedan gå in igen och bli aktiv i vårt parti. Utifrån det har vi sagt att vi behöver jobba mer med studier och en del andra saker, och partistyrelsen har valt att föreslå en del organisatoriska förändringar. Vi har också jobbat vidare med studier, bland annat genom Bommersviksakademin.

Vi föreslår kongressen att besluta att förtroenderådet tas bort. Vi tycker att det har spelat ut sin roll. Vi föreslår ordinarie kongresser vartannat år i stället för vart fjärde år, med lite olika inriktning på kongresserna. Vi föreslår att man på nationell nivå ska välja valberedning på fyra år och vi föreslår ett organisationsutskott som kontinuerligt jobbar med organisations- och folkrörelsefrågor. Vi ser att vi behöver jobba för att stärka den politiska folkrörelsen och stärka oss som parti.

Vi har haft en jättebra temagrupp med bra diskussioner som många av oss nog hade velat fortsätta. Det är ett jättebra tecken på att många vill vara med och diskutera hur vår organisation och våra studier ska utvecklas. Efter diskussionerna i temagruppen vill jag lägga några justerade yrkanden. Jag kommer att läsa upp dem och jag hoppas att de faller i god jord.

Vi hade en lång diskussion om partistyrelsens förslag att ta bort adjungeringar av sidoorganisationerna till verkställande utskottet. Syftet med förslaget var aldrig att utesluta sidoorganisationerna utan tvärtom att möjliggöra för VU att sammanträda med bara de av vår partikongress valda ledamöterna och ersättarna. Det är i dag faktiskt inte möjligt i praktiken. Det här förslaget har dock uppfattats som att vi vill utesluta sidoorganisationerna och det var inte meningen. Därför har vi i stället valt en annan skrivning som går ut på att vi behåller den skrivning som finns i stadgarnas kapitel 2, § 8 moment 3, där det står att sidoorganisationerna ska vara adjungerade. Det får stå kvar som det gör i dag, förutom att Broderskap byter namn till det namn man har i dag. För moment 4 på samma sida föreslår vi en ny lydelse:

”När ordförande eller en majoritet av verkställande utskottet så begär ska utskottet sammanträda med enbart kongressvalda ledamöter och ersättare.”

Grundregeln är dock att sidoorganisationerna är med; det är syftet med det hela.

Det andra justerade yrkandet handlar om den diskussion vi hade om huruvida det ska vara fyraåriga valberedningsperioder även i partidistrikt och arbetarekommuner. Där var det ganska många som tyckte att man skulle kunna ha frivillighet i den frågan. Därför föreslår vi en tilläggsattsats i partistyrelsens förslag:

”Att valberedningar för val inom partidistrikt och arbetarekommuner också kan ha en mandatperiod om maximalt fyra år.”

Om kongressen antar den attsatsen blir lydelsen i stadgarna enligt följande vad gäller partidistriktet: ”Kongressen väljer en valberedning jämte suppleanter för denna under en tid av minst ett och maximalt fyra år.” Motsvarande ändring sker i stadgarna för arbetarekommuner.

Vi har också fått ett yrkande från några partidistrikt inom Västra Götalandsregionen om att man vill ändra partidistriktsindelningen när valkretsindelningen ändras. Vi har förtydligat den skrivningen på ett sätt som Västra Götalandsregionen är nöjd med. Den tilläggsattsatsen föreslås nu lyda: ”Att när det förslag till valkretsindelning i Västra Götaland som vallagsutredningen tagit fram realiserar ska partidistriktsindelningen förändras så att den följer valkretsindelningen.” Vad jag förstår är man överens om det i Västra Götaland.

Jag yrkar bifall till dessa justerade yrkanden. I övrigt vill jag föreslå en tilläggsattsats till partistyrelsens förslag utifrån ett jättebra förslag i vår temagrupp. Vi vinner bara val när vi är många som är ute och knackar dörrar, precis som Diedrik Samson sade. Samma sak gäller i Sverige. För att kunna vara många måste vi vara fler medlemmar. En av våra temagrupsdeltagare

föreslog en mening om att vi ska införa ett medlemsvärvarmål som lyder enligt följande: ”Att Socialdemokraterna inför ett mål om att årligen öka i medlemsantal.” Det betyder minst 10 000 nyvärvningar varje år; annars minskar vi i medlemsantal. Jag hoppas att kongressen bifaller den tilläggsattsatsen.

I övrigt bifall yrkar jag till partistyrelsens förslag under område N samt vad gäller organisation och stadgar. Jag hoppas att vi kan fortsätta utveckla vårt partis organisation så att partiet blir just det som det ska vara: Sverige starkaste folkrörelseparti, där vi satsar på studier, där vi är framtidsinriktade, där vi vågar jobba modernt och där alla kan hitta en plats – oavsett om man är gammal eller ung, om man ny eller lite mindre ny i vårt parti, om man har många grå hårstrån eller inte. Man ska alltid kunna finnas med i vårt parti och alla åsikter ska tas tillvara. Det är så vi vinner val och det är så vi förändrar Sverige och världen.

Förslag

Följande förslag förelåg (efter ändringar från partistyrelsens föredragande):

Organisationsfrågor

Partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att kongress hålls vartannat år, före och efter det år då allmänna val sker
- att de som väljs till ombud på partikongressen har en mandattid om två år
- att ordinarie och suppleanter i partistyrelsen och verkställande utskott inte kan vara kongressombud
- att riksdagsgruppens och EU-parlamentsgruppens representation på kongressen förändras till tre respektive en representant
- att kongressens arbets- och beslutsformer förändras i enlighet med utredningens förslag
- att förtroenderådet avskaffas och att dess stadgebundna uppgifter fördelas ut på andra organ i partiet
- att partistyrelsen ska bestå av 33 ledamöter och 22 suppleanter med en mandatperiod om fyra år
- att partistyrelsens arbete ska inriktas på strategiska frågor
- att partistyrelsen får ansvar för att kalla till och samordna större nationella samlingar inom partiet
- att partistyrelsen utformar delegationsordningar som uppfyller de intentioner kring den centrala beslutsstrukturen som anges i utredningen
- att verkställande utskottet tar över ett antal arbetsuppgifter från dagens partistyreelse
- att verkställande utskottet får inom sig bestämma vilka som ska adjungeras till utskottets möten
- att verkställande utskottet utformar delegationsordningar som uppfyller de intentioner kring den centrala beslutsstrukturen som anges i utredningen
- att valberedning för val av partistyreelse och andra kongressval väljs av kongress och har en mandatperiod om fyra år

- att valberedningen för val inom partidistrikt och arbetarekommuner också kan ha en mandatperiod om maximalt fyra år.
- att valberedningens arbete och uppdrag utökas och förändras i syfte att skapa större kontinuitet och bättre struktur i rekryteringsprocessen av förtroendevalda
- att uppdra åt valberedningen att inom sig utforma en arbetsordning som uppfyller de intentioner kring valberedningens arbete som anges ovan
- att den nationella valberedningen ska arbeta på direktiv från kongressen
- att s-föreningar är grundorganisation. Där det saknas s-föreningar är arbetarekommunen grundorganisation
- att övergå till en enhetlig medlemsavgift och uppdra åt partistyrelsen att återkomma med ett konkret förslag vid nästkommande partikongress
- att kravet på resterande betalning vid återinträde avskaffas
- att när det förslag till valkretsindelning i Västra Götaland som vallagsutredningen tagit fram realiserar ska partidistriktsindelningen förändras så att den följer valkretsindelningen
- att Socialdemokraterna inför ett mål om att årligen öka i medlemsantal
- att anta följande förslag till stadgar:

Förslag till stadgeändringar

<i>Nuvarande lydelse (borttagen/ ersatt text är genomstruken)</i>	<i>Föreslagen lydelse (ny text i kursiv)</i>
Kapitel 1 Partiets ändamål	<i>Hela avsnittet nyskrivs i samband med revisionen av partiprogrammet</i>
Kapitel 2 Partistadgar	
§ 2 Organisation	
Moment 3 Kongressen är partiets högsta beslutande organ. Övriga organ är förtroenderådet , partistyrelsen och dess verkställande utskott.	Moment 3 Kongressen är partiets högsta beslutande organ. Övriga organ är partistyrelsen och dess verkställande utskott.
§ 3 Medlemsregister och avgifter	
Moment 2, andra stycket	
Medlem, som har sitt partimedlemskap i kvinnoklubb, broderskapsgrupp , studentklubb eller SSU-kommun/SSU-klubb erlägger medlemsavgift enligt 3 § 4 mom. stadgarna för socialdemokratiska föreningar.	Medlem, som har sitt partimedlemskap i kvinnoklubb, grupp <i>inom Socialdemokrater för tro och solidaritet</i> , studentklubb eller SSU-kommun/SSU-klubb erlägger medlemsavgift enligt 3 § 4 mom. stadgarna för socialdemokratiska föreningar.

<i>Nuvarande lydelse (borttagen/ ersatt text är genomstruken)</i>	<i>Föreslagen lydelse (ny text i kursiv)</i>
<p>§ 4 Partikongress Moment 1 Kongressen är partiets högsta beslutande organ.</p> <p>Ordinarie kongress hålls året före det år ordinarie val till riksdagen äger rum. Extra kongress hålls då så beslutats av partistyrelsen, eller genom omröstning enligt partistadgarnas § 11. Extra kongress kan endast behandla de frågor som upptagits i kallelsen.</p>	<p>§ 4 Partikongress Moment 1 Kongressen är partiets högsta beslutande organ.</p> <p><i>Parti</i> kongress hålls året före och året efter det år ordinarie val till riksdagen äger rum. Extra kongress hålls då så beslutats av partistyrelsen. Extra kongress kan endast behandla de frågor som upptagits i kallelsen.</p>
<p>Moment 2 Kallelse till partikongress ska utfärdas av partistyrelsen senast tio månader före kongressen. Extra kongress kan sammankallas utan iakttagande av denna tid. Partistyrelsen fastställer därvid tider för i partistadgarnas §§ 4 och 5 berörda moment.</p>	<p>Moment 2 Kallelse till partikongress ska utfärdas av partistyrelsen senast tio månader före kongressen. Extra kongress kan sammankallas utan iakttagande av denna tid. Partistyrelsen fastställer därvid <i>de tider som har sin motsvarighet i 2 kap. 4 § partistadgarna.</i></p>
<p>Moment 3 Kongressen ska bestå av 350 ombud för partidistriktet.</p>	<p>Moment 3 Kongressen ska bestå av 350 ombud för partidistriktet. <i>Ombuden väljs inför en kongress för tiden fram till att ombudsvalet för den därpå följande kongressen, som inte är extra partikongress, är avslutat.</i></p>
<p>Moment 4 I varje partidistrikt väljs ett ombud för varje fullt tal motsvarande en trehundra femtiondedel av partiets medlemsantal. Med medlemsantal avses antal partimedlemskap. Ombudsfordelningen bestäms av medlemsantalet per <i>den 31 december året före kongressåret.</i></p>	<p>Moment 4 I varje partidistrikt väljs ett ombud för varje fullt tal motsvarande en trehundra femtiondedel av partiets medlemsantal. Med medlemsantal avses antal partimedlemskap. Ombudsfordelningen bestäms av medlemsantalet per <i>det månadsckifte som infaller tio månader före kongressen.</i></p>

<i>Nuvarande lydelse (borttagen/ ersatt text är genomstruken)</i>	<i>Föreslagen lydelse (ny text i kursiv)</i>
<p>Moment 7</p> <p>Socialdemokratiska riksdagsgruppen och den svenska socialdemokratiska gruppen inom Europaparlamentet utser inom sig en representant för varje påbörjat tiotal ledamöter. Representant ska närvara vid kongressen och har yttrande- och förslagsrätt.</p>	<p>Moment 7</p> <p>Socialdemokratiska riksdagsgruppen och den svenska socialdemokratiska gruppen inom Europaparlamentet utser inom sig <i>tre representanter respektive en representant</i> som ska närvara vid kongressen och har yttrande- och förslagsrätt.</p>
<p>Moment 9</p> <p>Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund, Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund, Sveriges Kristna Socialdemokraters Förbund och Sveriges Socialdemokratiska Studentförbund har rätt att utse vardera en representant till kongressen. De har yttrande- och förslagsrätt.</p>	<p>Moment 9</p> <p>Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund, Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund, <i>Socialdemokrater för tro och solidaritet</i> och Sveriges Socialdemokratiska Studentförbund har rätt att utse vardera en representant till kongressen. De har yttrande- och förslagsrätt.</p>
<p>Moment 10</p> <p>Fullmakt för ombud utfärdas av distriktsstyrelsen och sänds till partiexpeditionen senast tre månader före ordinarie kongress.</p>	<p>Moment 10</p> <p>Fullmakt för ombud utfärdas av distriktsstyrelsen och sänds till partiexpeditionen senast tre månader före kongress.</p>
<p>Moment 13</p> <p>Valberedning och granskningsutskott utses av förtroenderådet. Kongressen kan för sitt arbete i övrigt välja olika utskott och fastställer arbetsuppgifter för dessa.</p>	<p>Moment 13</p> <p>Kongressen kan för sitt arbete i övrigt välja olika utskott och fastställer arbetsuppgifter för dessa.</p>
<p>Nytt moment</p>	<p><i>Moment 14</i></p> <p><i>Partikongressen året efter det år ordinarie val till riksdagen äger rum väljer för fyra år en valberedning som består av elva ledamöter med sex suppleanter, vilka inträder vid förfall för ordinarie ledamot i den ordning de har valts.</i></p> <p><i>Valberedningen ska förbereda kongressens val enligt 2 kap., 4 § 13 mom. samt 6, 7, 8 och 9</i></p>

<i>Nuvarande lydelse (borttagen/ ersatt text är genomstruken)</i>	<i>Föreslagen lydelse (ny text i kursiv)</i>
	§§ partistadgarna. <i>Nomineringar ska sändas till valberedningen inom den tid som denna fastställer.</i>
Moment 15 Endast ombud har rösträtt vid kongressen. Varje ombud har en röst. Rösträtten får inte överlåtas.	Moment 16 (även ny numrering) Endast ombud har rösträtt vid kongressen. Varje ombud har en röst. Rösträtten får inte överlåtas. <i>Ombud som under kongressperioden har ingått i partistyrelsen som ordinarie ledamot eller suppleant har inte rösträtt i fråga om ansvarsfrihet för partistyrelsen.</i>
§ 5 Val av ombud till partikongress	
Moment 4 Ombudsvalet ska pågå minst två dagar. Tid och plats/platser för valförrättningen bestäms av arbetarekommunens styrelse. Arbetarekommunens styrelse kan besluta att ombudsvalet ska ske genom brevröstning. Om fler än en arbetarekommun ingår i en valkrets ska sådant beslut fattas av distriktsstyrelsen. Regler för brevröstning fastställs av distriktsstyrelsen.	Moment 4 Ombudsvalet ska pågå minst två dagar. Tid och plats/platser för valförrättningen bestäms av arbetarekommunens styrelse. Arbetarekommunens styrelse kan besluta att ombudsvalet ska ske genom brevröstning <i>eller genom elektronisk röstning</i> . Om fler än en arbetarekommun ingår i en valkrets ska sådant beslut fattas av distriktsstyrelsen. Regler för brevröstning <i>och elektronisk röstning</i> fastställs av distriktsstyrelsen.
Moment 6 Alla partimedlemmar som betalat sin medlemsavgift är röstberättigade vid val av kongressombud i den arbetarekommun där medlemmen har sitt partimedlemskap.	Moment 6 Alla partimedlemmar är röstberättigade vid val av kongressombud i den arbetarekommun där medlemmen har sitt partimedlemskap.
Nytt moment	<i>Moment 9 Ledamot eller suppleant i partistyrelsen kan inte väljas som ombud. Om ombud väljs till ledamot eller suppleant i partistyrelsen upphör ombudets mandat i och med detta val. Nytt</i>

<i>Nuvarande lydelse (borttagen/ ersatt text är genomstruken)</i>	<i>Föreslagen lydelse (ny text i kursiv)</i>
	<i>ombud blir ersättaren i den aktuella valkretsen.</i>
§ 6 Förtroenderåd	<i>Hela paragrafen utgår</i>
§ 7 Partistyrrelse	§ 6 Partistyrrelse (Ny numrering)
<p>Moment 1</p> <p>Partistyrrelsen handhar ledningen av partiets verksamhet i överensstämmelse med partiets program och stadgar samt av kongressen fattade beslut.</p> <p>Partistyrrelsen är partiets högsta beslutande organ då kongressen inte är samlad.</p> <p>Partistyrrelsen ska fastställa budget och verksamhetsplan för kommande verksamhetsår.</p> <p>Partistyrrelsen ska fastställa attest- och delegationsordning för VU, partistyrrelse och partiexpedition.</p> <p>Partistyrrelsen fastställer lista över svenska socialdemokratiska kandidater vid val till Europaparlamentet.</p> <p>Partistyrrelsen kan, om man så önskar, överlåta fastställelse av listan till förtroenderåd eller kongress.</p>	<p>Moment 1</p> <p>Partistyrrelsen handhar ledningen av partiets verksamhet i överensstämmelse med partiets program och stadgar samt av kongressen fattade beslut.</p> <p>Partistyrrelsen är partiets högsta beslutande organ då kongressen inte är samlad.</p> <p>Partistyrrelsen ska fastställa budget och verksamhetsplan för kommande verksamhetsår.</p> <p>Partistyrrelsen ska fastställa attest- och delegationsordning för VU, partistyrrelse och partiexpedition.</p> <p>Partistyrrelsen fastställer lista över svenska socialdemokratiska kandidater vid val till Europaparlamentet.</p> <p>Partistyrrelsen kan, om man så önskar, överlåta fastställelse av listan till kongressen.</p>
<p>Moment 2</p> <p>Kongressen väljer en partistyrrelse som består av 33 ledamöter. Av dessa ska sju utgöras av de ordinarie ledamöterna av verkställande utskottet.</p> <p>Kongressen väljer sju suppleanter för verkställande utskottets ledamöter.</p> <p>Kongressen väljer dessutom 15 suppleanter för de övriga partistyrrelseledamöterna. Dessa ska kallas till partistyrrelsens sammanträden.</p>	<p>Moment 2</p> <p><i>Partikongress, som hålls året före det år ordinarie val till riksdagen äger rum, väljer för fyra år en partistyrrelse som består av de sju ordinarie ledamöterna av verkställande utskottet, samt därutöver 26 övriga ledamöter.</i></p> <p>Kongressen väljer dessutom suppleanter <i>för partistyrrelsens ordinarie ledamöter, av vilka sju ska utgöras av suppleanterna i verkställande utskottet, samt därutöver 15 övriga suppleanter.</i></p> <p><i>Suppleanterna ska kallas till partistyrrelsens</i></p>

<i>Nuvarande lydelse (borttagen/ ersatt text är genomstruken)</i>	<i>Föreslagen lydelse (ny text i kursiv)</i>
<p>De har yttrande- och förslagsrätt samt rösträtt då de ersätter ordinarie ledamot, vilket sker i den ordning de blivit valda.</p>	<p>sammanträden. De har yttrande- och förslagsrätt samt rösträtt då de ersätter ordinarie ledamot.</p> <p><i>Vid frånvaro för ledamot av verkställande utskottet ersätts denne i första hand av suppleant i verkställande utskottet. Om antalet suppleanter i verkställande utskottet inte räcker för att ersätta frånvarande ledamöter av utskottet, inträder övriga partistyrelsesuppleanter som ersättare.</i></p> <p><i>Vid övrig ledamots frånvaro ersätts denne i första hand av övrig suppleant. Om antalet övriga suppleanter inte räcker för att ersätta frånvarande övriga ledamöter, inträder suppleanter i verkställande utskottet som ersättare.</i></p>
<p>Moment 3 Ordförandena i Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund, Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund, Sveriges Kristna Socialdemokraters Förbund samt Sveriges Socialdemokratiska Studentförbund har rätt att närvara vid partistyrrelsens sammanträden och har yttrande- och förslagsrätt.</p>	<p>Moment 3 Ordförandena i Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund, Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund, <i>Socialdemokrater för tro och solidaritet</i> samt Sveriges Socialdemokratiska Studentförbund har rätt att närvara vid partistyrrelsens sammanträden och har yttrande- och förslagsrätt.</p>
<p>Moment 4 Partistyrelsen ska utse partikassör. Partikassören, som ska närvara vid verkställande utskottets och partistyrrelsens sammanträden, har yttrande- och förslagsrätt vid dessa.</p>	<p>Moment 4 Partistyrelsen ska utse partikassör. Partikassören, som ska närvara vid partistyrrelsens sammanträden, har yttrande- och förslagsrätt vid dessa.</p>
<p>Ingen motsvarighet</p>	<p><i>Moment 5 nytt</i> <i>Ärenden rörande arvodering av förtroendevalda inom partiledningen avgörs av en särskild arvodeskommitté, som utses av partistyrelsen vid</i></p>

Nuvarande lydelse (borttagen/ ersatt text är genomstruken)	Föreslagen lydelse (ny text i kursiv)
	<i>dess första sammanträde efter ordinarie partikongress. Kommittén består av ordförande och ytterligare tre ledamöter.</i>
§ 8 Verkställande utskottet	§ 7 Verkställande utskottet (även ny numrering)
<p>Moment 1</p> <p>Verkställande utskottet handhar med ansvar inför partistyrelsen den omedelbara ledningen av partiets verksamhet.</p> <p>Utskottet ansvarar för att beslut som fattats av kongressen och partistyrelsen blir utförda. Verkställande utskottet ansvarar för att partistyrelsens och partikongressens arkivhandlingar förvaras och bevaras på ett betryggande sätt.</p> <p>Verkställande utskottet har arbetsgivaransvar gentemot den personal som anställs vid partiexpeditionen.</p>	<p>Moment 1</p> <p>Verkställande utskottet handhar med ansvar inför partistyrelsen den omedelbara ledningen av partiets verksamhet. <i>I frågor som berör riksdagsarbetet ska den utformas i dialog med riksdagsgruppen.</i></p> <p>Utskottet ansvarar för att beslut som fattats av kongressen och partistyrelsen blir utförda. Verkställande utskottet ansvarar för att partistyrelsens och partikongressens arkivhandlingar förvaras och bevaras på ett betryggande sätt.</p> <p>Verkställande utskottet har arbetsgivaransvar gentemot den personal som anställs vid partiexpeditionen.</p>
<p>Moment 2</p> <p>U består av sju ordinarie ledamöter och sju suppleanter.</p> <p>Av utskottets ledamöter väljs ordföranden och sekreteraren särskilt.</p> <p>Suppleanter i verkställande utskottet ska kallas till verkställande utskottets och partistyrelsens sammanträden utom vid sådana sammanträden som avses i moment 4. De har yttrande- och förslagsrätt samt rösträtt då de ersätter ordinarie ledamot, vilket sker i den ordning de blivit valda.</p>	<p>Moment 2</p> <p><i>Verkställande utskottet</i> består av <i>sju</i> ordinarie ledamöter och <i>sju</i> suppleanter.</p> <p>Av utskottets ledamöter väljs ordföranden och sekreteraren särskilt.</p> <p>Suppleanter i verkställande utskottet <i>inträder vid förfall för ordinarie ledamot i den ordning de blivit valda.</i></p>

Nuvarande lydelse (borttagen/ ersatt text är genomstruken)	Föreslagen lydelse (ny text i kursiv)
<p>Moment 3</p> <p>Ordförandena i Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund, Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund, Sveriges Kristna Socialdemokraters Förbund samt Sveriges Socialdemokratiska Studentförbund har närvaro-, yttrande- och förslagsrätt vid verkställande utskottets sammanträden utom vid sådana sammanträden som avses i moment 4.</p>	<p>Moment 3</p> <p>Ordförandena i Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund, Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund, <i>Socialdemokrater för tro och solidaritet</i> samt Sveriges Socialdemokratiska Studentförbund har närvaro-, yttrande- och förslagsrätt vid verkställande utskottets sammanträden utom vid sådana sammanträden som avses i moment 4.</p>
<p>Moment 4</p> <p>Om synnerliga skäl föreligger kan verkställande utskottet sammanträda med enbart ordinarie ledamöter närvarande.</p>	<p>Moment 4</p> <p>När ordförande eller en majoritet av verkställande utskottet så begär ska utskottet sammanträda med enbart kongressvalda ledamöter och ersättare.</p>
<p>§ 9 Programkommission</p>	<p>§ 8 Programkommission (<i>även ny numrering</i>)</p>
<p>Moment 1</p> <p>Programkommissionen består av fem ledamöter och fem suppleanter, vilka väljs av ordinarie partikongress. Suppleanterna ska kallas till programkommissionens sammanträden. De har yttrande- och förslagsrätt samt rösträtt då de ersätter ordinarie ledamot, vilket sker i den ordning de blivit valda.</p>	<p>Moment 1</p> <p>Programkommissionen består av fem ledamöter och fem suppleanter, vilka väljs av partikongress, <i>som hålls året före det år ordinarie val till riksdagen äger rum.</i> Suppleanterna ska kallas till programkommissionens sammanträden. De har yttrande- och förslagsrätt samt rösträtt då de ersätter ordinarie ledamot, vilket sker i den ordning de blivit valda.</p>
<p>§ 10 Revision</p>	<p>§ 9 Revision (<i>även ny numrering</i>)</p>
<p>Moment 3</p> <p>För granskning av partistyrelsens och verkställande utskottets verksamhet under kongressperioden väljer förtroenderådet inför ordinarie kongress ett granskningsutskott. Dess uppgift är att förbereda kongressens behandling av partistyrelsens</p>	<p>Moment 3</p> <p>För granskning av partistyrelsens och verkställande utskottets verksamhet under kongressperioden väljer <i>partikongress, som hålls året efter det år ordinarie val till riksdagen äger rum,</i> ett granskningsutskott. Dess uppgift är att förbereda <i>behandlingen</i> av partistyrelsens</p>

<i>Nuvarande lydelse (borttagen/ ersatt text är genomstruken)</i>	<i>Föreslagen lydelse (ny text i kursiv)</i>
<p>verksamhetsberättelser och revisorernas berättelser.</p> <p>Granskningsutskottet ska bestå av nio ledamöter och fyra ersättare. Utskottet utser inom sig en ordförande, som är föredragande inför kongressen.</p> <p>Till ordinarie kongress avger utskottet utlåtande över räkenskaperna och partistyrelsens verksamhet under den gångna kongressperioden samt tillstyrker eller avstyrker ansvarsfrihet.</p>	<p>verksamhetsberättelser och revisorernas berättelser <i>vid den partikongress som hålls året före det år ordinarie val till riksdagen äger rum.</i></p> <p>Granskningsutskottet ska bestå av nio ledamöter och fyra ersättare. Utskottet utser inom sig en ordförande, som är föredragande inför kongressen.</p> <p>Till partikongress, <i>som hålls året före det år ordinarie val till riksdagen äger rum,</i> avger utskottet utlåtande över räkenskaperna och partistyrelsens verksamhet under den gångna kongressperioden samt tillstyrker eller avstyrker ansvarsfrihet.</p>
§ 12 Riksdagsgruppen	§ 11 Riksdagsgruppen <i>(även ny numrering)</i>
Ingen motsvarighet	<p>Moment 1</p> <p><i>Medlem i gruppen är den, som har invalts i riksdagen på socialdemokratiskt mandat. Vidare tillhör ersättare för dessa ledamöter gruppen, liksom samtliga socialdemokratiska statsråd.</i></p> <p><i>Ledamot av riksdagen som invalts på annat partis mandat kan, efter partistyrelsens prövning, erhålla medlemskap i gruppen. Sådan prövning sker efter samråd med gruppen.</i></p> <p><i>Medlem av gruppen ska vara medlem av Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti. Medlem av gruppen som på eget initiativ lämnar det socialdemokratiska partiet, eller utesluts ur detta enligt partistadgans bestämmelser, äger inte rätt att delta i gruppens möten eller att disponera dess kansliesurser och äger heller inte rätt till gruppens tillgångar.</i></p>

<i>Nuvarande lydelse (borttagen/ ersatt text är genomstruken)</i>	<i>Föreslagen lydelse (ny text i kursiv)</i>
Ingen motsvarighet	<p>Moment 2</p> <p><i>Varje medlem av riksdagsgruppen betalar en årlig kansliavgift att användas för stöd åt medlemmarna i sitt uppdrag som riksdagsledamot. Avgiften fastställs i samband med att budget fastställs enligt 2 kap., 7 §, 1 mom. partistadgarna.</i></p>
<p><i>Moment 1 (flyttat)</i></p> <p>Riksdagsgruppen, som är ansvarig inför partikongressen, ska till partistyrelsens årsmöte lägga fram rapport om sin verksamhet under föregående år. Denna rapport förs in i partistyrelsens berättelse till nästkommande partikongress.</p>	<p>Moment 3</p> <p>Riksdagsgruppen, som är ansvarig inför partikongressen, ska till partistyrelsens årsmöte lägga fram rapport om sin verksamhet under föregående år. Denna rapport förs in i partistyrelsens berättelse till partikongress, <i>som hålls året före det år ordinarie val till riksdagen äger rum.</i></p>
<p><i>Moment 3</i></p> <p>Stadgar för riksdagsgruppen fastställs av partistyrelsen på förslag av riksdagsgruppen</p>	<p>Moment 4</p> <p><i>Arbets- och beslutsordning för riksdagsgruppen fastställs av partistyrelsen på förslag av riksdagsgruppen.</i></p>
Ingen motsvarighet	<p><i>Moment 5</i></p> <p><i>Riksdagsgruppen ska eftersträva ett enigt uppträdande, i linje med partiprogrammet och fattade kongressbeslut, i de ärenden som är föremål för riksdagens behandling. Närmare bestämmelser om detta återfinns i riksdagsgruppens arbets- och beslutsordning.</i></p>
Ingen motsvarighet	<p><i>Moment 6</i></p> <p><i>Partistyrelsen ska samråda med riksdagsgruppen om resurser till det parlamentariska arbetet och fastställa budget och verksamhetsplan för kommande verksamhetsår.</i></p>

<i>Nuvarande lydelse (borttagen/ ersatt text är genomstruken)</i>	<i>Föreslagen lydelse (ny text i kursiv)</i>
Moment 2 Gemensamt sammanträde med partistyrelsen och riksdagsgruppen hålls då det av någondera parten anses erforderligt. Protokoll vid sådant sammanträde ingår i partistyrelsens protokoll.	Moment 7 <i>(ny numrering)</i> Gemensamt sammanträde med partistyrelsen och riksdagsgruppen hålls då det av någondera parten anses erforderligt. Protokoll vid sådant sammanträde ingår i partistyrelsens protokoll.
§ 13 Europaparlamentsgruppen	§ 12 Europaparlamentsgruppen <i>(även ny numrering)</i>
Moment 1 Den svenska socialdemokratiska gruppen inom Europaparlamentet som är ansvarig inför partikongressen, ska till partistyrelsens årsmöte lägga fram rapport om sin verksamhet under föregående år. Denna rapport förs in i partistyrelsens berättelse till nästkommande partikongress.	Moment 1 Den svenska socialdemokratiska gruppen inom Europaparlamentet som är ansvarig inför partikongressen, ska till partistyrelsens årsmöte lägga fram rapport om sin verksamhet under föregående år. Denna rapport förs in i partistyrelsens berättelse till partikongress, <i>som hålls året före det år ordinarie val till riksdagen äger rum.</i>
Kapitel 3 Grundstadgar för partidistrikt	Kap 3 Grundstadgar för partidistrikt
§ 4 Distriktkongress	§ 4 Distriktkongress
§ 1 Partidistriktets uppgift	§ 1 Partidistriktets uppgift
Partidistriktet ansvarar för <ul style="list-style-type: none"> – utåtriktad opinionsbildning för partiets idéer och politik inom verksamhetsområdet – valorganisationen i verksamhetsområdet – utveckling och samordning av politiken inom landstinget – nominering av företrädare på länsnivå – kommunikationsstöd till riksdagsledamöter på länsnivå – kontakter med distriktets lokala partiorganisationer och med partistyrelsen – samarbete med arbetarrörelsens barn- och ungdomsorganisationer – facklig-politisk och övrig 	Partidistriktet ansvarar för <ul style="list-style-type: none"> – utåtriktad opinionsbildning för partiets idéer och politik inom verksamhetsområdet – valorganisationen i verksamhetsområdet – utveckling och samordning av politiken inom landstinget – nominering av företrädare på länsnivå – kommunikationsstöd till riksdagsledamöter på länsnivå – kontakter med distriktets lokala partiorganisationer och med partistyrelsen – samarbete med arbetarrörelsens barn- och ungdomsorganisationer – <i>utveckling och samordning av</i>

Nuvarande lydelse (borttagen/ ersatt text är genomstruken)	Föreslagen lydelse (ny text i kursiv)
<p>organisationsverksamhet</p> <ul style="list-style-type: none"> – stöd för organisations- och verksamhetsutveckling i arbetarekommunerna 	<p><i>studieverksamheten</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – facklig-politisk och övrig organisationsverksamhet – stöd för <i>medlemsintroduktion</i>, organisations- och verksamhetsutveckling i arbetarekommunerna
§ 4 Distriktskongress	§ 4 Distriktskongress
<p>Moment 19</p> <p>Kongressen väljer till nästkommande kongress en valberedning.</p>	<p>Moment 19</p> <p>Kongressen väljer en valberedning, <i>jämte suppleanter för denna, för en tid av minst ett och maximalt fyra år.</i></p>
Kapitel 4 Grundstadgar för arbetarekommuner	Kapitel 4 Grundstadgar för arbetarekommuner
§ 1 Arbetarekommunens uppgift	§ 1 Arbetarekommunens uppgift
<p>Arbetarekommunerna ansvarar för</p> <ul style="list-style-type: none"> – opinionsbildning för partiets idéer och politik inom kommunen – kommunikation med väljare inom kommunen – valorganisationen i sitt verksamhetsområde – utveckling av politiken inom kommunen – val av politiskt förtroendevalda – utveckling av förtroendevalda – facklig-politisk och övrig organisationsverksamhet – stöd för organisations- och verksamhetsutveckling i de socialdemokratiska föreningarna 	<p>Arbetarekommunerna ansvarar för</p> <ul style="list-style-type: none"> – opinionsbildning för partiets idéer och politik inom kommunen – kommunikation med väljare inom kommunen – valorganisationen i sitt verksamhetsområde – utveckling av politiken inom kommunen – val av politiskt förtroendevalda – utveckling av förtroendevalda – <i>utveckling av studieverksamheten</i> – <i>medlemsintroduktion</i> – facklig-politisk och övrig organisationsverksamhet – stöd för organisations- och verksamhetsutveckling i de socialdemokratiska föreningarna
§ 2 Organisation	§ 2 Organisation
<p>Moment 1</p> <p>Arbetarekommunen är partiets lokala huvudorganisation och ska omfatta en primärkommun.</p>	<p>Moment 1</p> <p>Arbetarekommunen är partiets lokala huvudorganisation och ska omfatta en primärkommun. <i>I det fall förutsättningar saknas inom arbetarekommunen för en</i></p>

<i>Nuvarande lydelse (borttagen/ ersatt text är genomstruken)</i>	<i>Föreslagen lydelse (ny text i kursiv)</i>
	<i>förenings-/ klubborganisation enligt moment 3, är arbetarekommunen också partiets grundorganisation.</i>
§ 3 Medlemskap i arbetarekommunen	§ 3 Medlemskap i arbetarekommunen
Moment 1 Samtliga inom en primärkommun befintliga socialdemokratiska föreningar och klubbar, socialdemokratiska kvinnoklubbar, kristna socialdemokratiska grupper , socialdemokratiska studentklubbar samt medlemmar i den fria gruppen ska ingå i arbetarekommunen.	Moment 1 Samtliga inom en primärkommun befintliga socialdemokratiska föreningar och klubbar, socialdemokratiska kvinnoklubbar, <i>grupper inom Socialdemokrater för tro och solidaritet</i> , socialdemokratiska studentklubbar samt medlemmar i den fria gruppen ska ingå i arbetarekommunen.
§ 5 Möten	
Moment 5 Vid årsmötet ska, utom övriga ärenden, följande behandlas. 1. Styrelsens och revisorernas berättelser för föregående år 2. Rapport från kommunfullmäktigegruppen 3. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen 4. Val av styrelse och suppleanter a) Ordförande b) Övriga styrelseledamöter c) Suppleanter 5. Val av revisorer och suppleanter 6. Val av valberedning för nästkommande årsmöte 7. Riktlinjer för den kommande verksamheten	Moment 5 Vid årsmötet ska, utom övriga ärenden, följande behandlas. 1. Styrelsens och revisorernas berättelser för föregående år 2. Rapport från kommunfullmäktigegruppen 3. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen 4. Val av styrelse och suppleanter a) Ordförande b) Övriga styrelseledamöter c) Suppleanter 5. Val av revisorer och suppleanter 6. Val av valberedning 7. Riktlinjer för den kommande verksamheten
Ingen motsvarighet	<i>Moment 9 (nytt)</i>
	<i>Årsmötet väljer en valberedning, jämte suppleanter för denna, för en tid av minst ett och maximalt fyra år.</i>
Kapitel 5 Grundstadgar för socialdemokratiska föreningar och klubbar	Kapitel 5 Grundstadgar för socialdemokratiska föreningar och klubbar

<i>Nuvarande lydelse (borttagen/ ersatt text är genomstruken)</i>	<i>Föreslagen lydelse (ny text i kursiv)</i>
§ 1 Den socialdemokratiska föreningens uppgift	§ 1 Den socialdemokratiska föreningens uppgift
Den socialdemokratiska föreningen ansvarar för <ul style="list-style-type: none"> • opinionsbildning för partiet, dess idéer och politik • utformning av den lokala socialdemokratiska politiken i dialog med väljarna • medlemsutveckling och medlemskontakter • utveckling av medlemskapets värde 	Den socialdemokratiska föreningen ansvarar för <ul style="list-style-type: none"> • opinionsbildning för partiet, dess idéer och politik • utformning av den lokala socialdemokratiska politiken i dialog med väljarna • <i>medlemsmottagande</i>, medlemsutveckling och medlemskontakter • utveckling av medlemskapets värde
§ 3 Medlemskap och avgifter	§ 3 Medlemskap och avgifter
Moment 4, tredje stycket Medlem, som har sitt partimedlemskap i kvinnoklubb, broderskapsgrupp , studentklubb eller SSU-kommun/SSU-klubb, erlägger avgift till klubb/grupp/kommun, distrikt och förbund enligt respektive organisations stadgar och regler, samt erlägger avgift till den arbetarekommun där partimedlemskapet finns.	Moment 4, tredje stycket Medlem, som har sitt partimedlemskap i kvinnoklubb, <i>grupp inom Socialdemokrater för tro och solidaritet</i> , studentklubb eller SSU-kommun/SSU-klubb, erlägger avgift till klubb/grupp/kommun, distrikt och förbund enligt respektive organisations stadgar och regler, samt erlägger avgift till den arbetarekommun där partimedlemskapet finns.
Moment 6 Medlem, som trots skriftlig påminnelse restrar med avgift under längre tid än tolv månader, ska uteslutas ur föreningen/klubben. Innan sådan uteslutning sker, ska den arbetarekommun som medlemmen tillhör underrättas skriftligen. Vid återinträdet ska de avgifter erläggas som restrarade vid uteslutningen.	Moment 6 Medlem, som trots skriftlig påminnelse restrar med avgift under längre tid än tolv månader, ska uteslutas ur föreningen/klubben. Innan sådan uteslutning sker, ska den arbetarekommun som medlemmen tillhör underrättas skriftligen.
§ 4 Medlems rättigheter och skyldigheter	§ 4 Medlems rättigheter och skyldigheter
Moment 1 Medlemskap i det socialdemokratiska partiet ger medlemmen rätt till <ul style="list-style-type: none"> • att delta i föreningars och 	Moment 1 Medlemskap i det socialdemokratiska partiet ger medlemmen rätt till <ul style="list-style-type: none"> • att delta i föreningars och

Nuvarande lydelse (borttagen/ ersatt text är genomstruken)	Föreslagen lydelse (ny text i kursiv)
<p>arbetarekommuners mötes- och studieverksamhet</p> <ul style="list-style-type: none"> • att rösta vid medlemsmöten, kongressval och allmänna omröstningar • att kunna väljas tillförtroendeuppdrag inom partiet och i politiska församlingar • att få information om partiets ställningstaganden i politiska och organisatoriska frågor • att ställa förslag vid möten i socialdemokratiska föreningar och arbetarekommuner • att motionera till årsmöten och kongresser • att delta i rådslag anordnade av partiet, partidistrikt eller arbetarekommun 	<p>arbetarekommuners mötes- och studieverksamhet</p> <ul style="list-style-type: none"> • att rösta vid medlemsmöten, kongressval och allmänna omröstningar • att kunna väljas tillförtroendeuppdrag inom partiet och i politiska församlingar • att få information om partiets ställningstaganden i politiska och organisatoriska frågor • att ställa förslag vid möten i socialdemokratiska föreningar och arbetarekommuner • att motionera till <i>arbetarekommunens</i> årsmöten, samt <i>partidistriktets och partiets</i> kongresser • att delta i rådslag anordnade av partiet, partidistriktet eller arbetarekommunen
Regler för upprättande av valsedlar i allmänna val och val inom Svenska kyrkan	Regler för upprättande av valsedlar i allmänna val och val inom Svenska kyrkan
Förtroendevaldas rättigheter och skyldigheter	Förtroendevaldas rättigheter och skyldigheter
<p>Skyldigheter</p> <p>En medlem som uppstår offentligt förtroendeuppdrag på partiets mandat har förutom de skyldigheter som tillkommer honom/henne som medlem</p> <ul style="list-style-type: none"> • skyldighet att låta sina beslut vägledas av partiets idéer och fattade principbeslut • skyldighet att upprätthålla en fast och obruten kontakt med partiorganisationen, till exempel genom att regelbundet delta i mötesverksamheten • skyldighet att fortlöpande informera partiorganisationerna om 	<p>Skyldigheter</p> <p>En medlem som uppstår offentligt förtroendeuppdrag på partiets mandat har förutom de skyldigheter som tillkommer honom/henne som medlem</p> <ul style="list-style-type: none"> • skyldighet att låta sina beslut vägledas av partiets idéer och fattade principbeslut • skyldighet att upprätthålla en fast och obruten kontakt med partiorganisationen, till exempel genom att regelbundet delta i <i>partiverksamheten</i> • skyldighet att fortlöpande <i>kommunicera med</i> partiorganisationerna om

<i>Nuvarande lydelse (borttagen/ ersatt text är genomstruken)</i>	<i>Föreslagen lydelse (ny text i kursiv)</i>
<p>utvecklingen inom det område som förtroendeuppdraget omfattar</p> <ul style="list-style-type: none"> • skyldighet att erlægga de så kallade kansliavgifter som har beslutats av partiet • skyldighet att uppträda på ett sätt som är förenligt med socialdemokratiens värdegrund. 	<p>utvecklingen inom det område som förtroendeuppdraget omfattar</p> <ul style="list-style-type: none"> • skyldighet att erlægga de så kallade kansliavgifter som har beslutats av partiet • skyldighet att uppträda på ett sätt som är förenligt med socialdemokratiens värdegrund.

Vårt parti (UN1)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A130:3, A130:4, D298:3, G54:2, G121:5, H99:5, K32:1, K53:2, K73:2, N1:1, N2:1, N3:1, N4:1, N4:2, N4:3, N5:1, N6:1, N7:1, N8:1, N9:1, N10:1, N10:2, N11:1, N12:1, N13:1, N14:1, N14:2, N14:3, N15:1, N16:1, N16:2, N16:3, N17:1, N18:1, N18:2, N19:1, N19:2, N20:1, N20:2, N20:3, N21:1, N22:1, N23:1, N24:1, N24:2, N25:1, N26:1, N27:1, N28:1, N29:1, N30:1, N30:2, N31:1, N31:2, N31:3, N31:4, N32:1, N32:2, N32:3, N32:4, N33:1, N34:1, N35:1, N35:2, N35:3, N35:4, N36:1, N37:1, N37:2, N38:1, N39:1, N39:2, N40:1, N41:1, N41:2, N41:3, N42:1, N42:2, N42:3, N43:1, N44:1, N45:1, N46:1, N46:2, N47:1, N47:2, N48:1, N48:2, N48:3, N48:4, N48:5, N48:6, N48:7, N48:8, N48:14, N48:15, N48:16, N48:17, N48:18, N48:19, N49:1, N49:2, N50:1, N51:1, N52:1, N53:1, N54:1, N55:1, N55:2, N55:3, N56:1, N57:1, N57:2, N57:3, N57:4, N58:1, N58:2, N59:1, N60:1, N61:1, N62:1, N62:2, N63:1, N63:2, N64:1, N64:2, N64:3, N64:4, N64:5, N64:6, N64:7, N64:8, N65:1, N65:2 och N80:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna N10:2, N30:2, N48:1 och N48:14
- att avslå motionerna H99:5, K73:2, N1:1, N4:1, N4:2, N4:3, N6:1, N7:1, N13:1, N14:1, N14:2, N14:3, N17:1, N20:1, N20:2, N20:3, N26:1, N31:1, N31:2, N32:1, N32:2, N33:1, N35:1, N35:2, N38:1, N39:1, N39:2, N45:1, N48:7, N50:1, N53:1, N59:1, N60:1, N62:1, N62:2, N64:1, N64:2, N64:3, N64:4, N64:5, N64:6 och N64:7
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A130:3, A130:4, D298:3, G54:2, G121:5, K32:1, K53:2, N2:1, N3:1, N5:1, N8:1, N9:1, N10:1, N11:1, N12:1, N15:1, N16:1, N16:2, N16:3, N18:1, N18:2, N19:1, N19:2, N21:1, N22:1, N23:1, N24:1, N24:2, N25:1, N27:1, N28:1, N29:1, N30:1, N31:3, N31:4, N32:3, N32:4, N34:1, N35:3, N35:4, N36:1, N37:1, N37:2, N40:1, N41:1, N41:2, N41:3, N42:1, N42:2, N42:3, N43:1, N44:1, N46:1, N46:2, N47:1, N47:2, N48:2, N48:3, N48:4, N48:5, N48:6, N48:8, N48:15, N48:16, N48:17, N48:18, N48:19, N49:1, N49:2, N51:1, N52:1, N54:1, N55:1, N55:2, N55:3, N56:1, N57:1, N57:2, N57:3, N57:4, N58:1, N58:2, N61:1, N63:1, N63:2, N64:8, N65:1, N65:2 och N80:2.

Organisationsfrågor (UN2)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna K74:2, K75:2, K76:2, K77:2, K78:2, K79:2, K80:2, K81:2, N48:9, N48:10, N48:11, N48:12, N48:13, N66:1, N66:2, N67:1, N67:2, N67:3, N67:4, N68:1, N68:2, N69:1, N69:2, N69:3, N69:4, N69:5, N70:1, N71:1, N71:2, N71:3, N72:1, N72:2, N73:1, N74:1, N74:2, N75:1, N76:1, N77:1, N77:2, N77:3, N78:1, N79:1, N79:2, N80:1, N81:1, N81:2, N82:1, N83:1, N83:2, N84:1 och N84:2, där partistyrelsen föreslår partikongressen besluta:

- att bifalla motionerna N48:10, N48:11, N48:12, N67:4, N69:1, N74:2, N79:1, N79:2 och N84:2
- att avslå motionerna N48:9, N48:13, N66:1, N66:2, N67:1, N67:2, N67:3, N68:1, N68:2, N70:1, N71:1, N71:3, N72:1, N72:2, N73:1, N75:1, N77:2, N77:3, N78:1, N80:1, N81:1, N81:2, N83:1, N83:2 och N84:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: K74:2, K75:2, K76:2, K77:2, K78:2, K79:2, K80:2, K81:2, N69:2, N69:3, N69:4, N69:5, N71:2, N74:1, N76:1, N77:1 och N82:1.

Debatt

Jesper Englund, Uppsala län: Partivänner och Gud: ”Släpp kyrkan fri” säger motion N47. Ja, det är vad motionären som skrivit motionen vill – släppa kyrkan fri från politiska partier. Varför? Jo, för att Socialdemokraterna är allas parti, alla trosinriktningars parti och även ateisternas parti. Vi menar att det är farligt för både partiet och kyrkan att vi är så starkt representerade där, så vi vill släppa kyrkan fri men vi instämmer i partistyrelsens förslag, för vi förstår att man inte vill ta död på den valrörelse som kommer.

Partistyrelsen besvarar motionen och säger att man ska ta ett tag 2015 igen, och då vill jag skicka med att vi måste jobba ordentligt för att det ska bli ett bra beslut och att vi kan släppa kyrkan fri. Jag tror att Gud däruppe vill det och jag tror att många av våra medlemmar vill det, för kyrkan tappar medlemmar och då tappar den även socialdemokrater. Jag instämmer i partistyrelsens förslag att besvara motionen, men 2015 ska vi ge Gud det han vill och släppa kyrkan fri, för oss och för kyrkan.

Marcus Eskedahl, Jönköpings län: Socialdemokraterna är ett folkrörelseparti och folkrörelsetanken är grunden i den svenska demokratin. Det är något som vi lyfter i våra medlemsutbildningar för nya medlemmar och ute i våra arbetarekommuner. Det är en del av vår legitimitet. Men för att vi ska kunna kalla oss folkrörelse krävs det att vi är många som strävar mot samma mål och att många är med i diskussionen och bidrar för att nå så bra beslut som möjligt – beslut som diskuteras i vårt parti men också i de sidoorganisationer som är en del av socialdemokratin, beslut som bidrar till en större förankring och utveckling av politiken samt till förändring. Våra sidoorganisationer SSU, Socialdemokrater för tro och solidaritet, S-studenter och S-kvinnor har en självklar plats i arbetet med utveckling av vår politik och verksamhet.

Utifrån diskussionerna i temagruppen yrkar jag och Jönköpings läns delegation bifall till det förslag som Carin Jämtin redovisade tidigare och till det partistyrelsen har lagt fram om att sidoorganisationerna har möjlighet att närvara, yttra sig och lämna förslag i det socialdemokratiska verkställande utskottet. Det gagnar det socialdemokratiska partiet och det gagnar socialdemokratin.

Ola Palmgren, Kronoberg: Vårt mål är fria och jämlika människor i ett solidariskt samhälle. Medlet att nå dit är folkrörelsen. Vi måste vara en modern och progressiv folkrörelse, en organiserad ström av människor som kämpar för en samhällsförändring. Därför krävs många och nya medlemmar och därför tycker jag att det är dags att Socialdemokraterna inför målet om att årligen öka i medlemsantal.

Jag tycker att det är fantastiskt roligt att partistyrelsen går med på det förslag som SSU och jag tog upp i temagruppen! För det första ger många medlemmar olika perspektiv, idéer och kunskaper. För det andra behöver vi förnygra vår rörelse, rekrytera en ny generation frihetskämpar och få till ett utbyte mellan yngre och äldre generationer. I min arbetarekommun Växjö har vi testat detta med att sätta medlemsmål och förra året värvade vi 215 nya medlemmar och blev Sveriges yngsta arbetarekommun, med 26 procent av medlemmarna under 25 år!

Den stora potentialen ligger i att vara en folkrörelseorganisation. Det handlar om att kanalisera de många människornas engagemang. Vi behöver kanske inte framför allt PR-konsulter, reklamkampanjer eller smarta utspel. Vi behöver organisering i vardagen. Det är då vi vinner val – när det sitter en eller flera sossar vid fikaborden runt om i landet, när vi knackar fler dörrar än någonsin, när vi inte bara syns på gator och torg utan också är kamrater, arbetskamrater och grannar. Vi vinner val när vi är en folkrörelse för frihet och framtidstro. Jag yrkar bifall till tillägget att Socialdemokraterna inför ett mål om att årligen öka i medlemsantal.

Anders Teljebäck, Västmanland: Jag skulle verkligen vilja säga: ”Äntligen!” Äntligen har partistyrelsen i sin vishet förstått att fyraåriga mandatperioder ger tvååriga kongressperioder. Varför säger jag: ”Äntligen”? Det beror på att jag 2001, till den fantastiska kongressen i Västerås skrev en motion som har precis den lydelse som vi nu ska besluta om – om tvååriga kongressperioder och om nedläggning av förtroenderådet. Skälet till att jag skrev motionen var att jag hade erfarenhet av både ordinarie kongresser, extrakongresser och förtroenderåd, och det som fungerar för demokratiskt beslutsfattande i vårt parti är just ordinarie kongresser, inget annat. Därför ska vi ha två kongresser under en mandatperiod.

Det här visar hur fantastiskt det är att jobba i ett parti där man inte ger sig utan spottar på stenen. Man har sin motion som man driver år efter år. Tolv år senare får man ett partistyrelseförslag och förhoppningsvis ett kongressbeslut som går i den riktning man själv vill. Tack partistyrelsen! Bifall till motion N79 och partistyrelsens yttrande över densamma.

Ilan De Basso, Jönköpings län: Tack till Ola Palmgren för ett inspirerande inlägg, samt till Marcus Eskdahl för inlägget om betydelsen av ett vitalt folkrörelseparti. Vårt parti bär med sig en stolt historia. Vi har långa traditioner som vi bär med oss än i dag och som vi ska vara väldigt

noggranna med att värna och utveckla. Vår historia och våra traditioner har formats ute i våra grundorganisationer, i föreningarna. Det är alltjämt i dessa föreningar vi har vår styrka. Känslan av att alltid vara med och kunna påverka organisation och politik är viktig för människors engagemang. Här ligger också kontrollen och makten över ekonomin och verksamheten i våra grundorganisationer.

Varje enskild förändring av våra stadgar måste ha sin självklara utgångspunkt just i dessa unika förhållanden i vår folkrörelseorganisation och vårt parti. Det är här styrkan ligger, för vi vet att politik och organisation tydligt hänger ihop.

Att flytta makten högre upp i organisationen och centralisera riskerar att dra kraften ur grundorganisationerna, och det finns farhågor för vad enhetliga medlemsavgifter faktiskt kan komma att innebära i termer av förflyttad makt och centralisering. Vi från Jönköpings län menar att detta riskerar att utmana mångfalden av grundorganisationer i partiet. Det handlar om att bygga ett modernt folkrörelseparti med betoning på just folkrörelse. Vi måste lita på att kamraterna i våra grundorganisationer gör varje omprövning av medlemsavgiften med stor varsamhet. Från Jönköpings läns delegation har vi stora förhoppningar och förväntningar om att en kommande utredning om att se över enhetliga medlemsavgifter beaktar de beskrivna förhållandena.

Åsa Ögren, Västerbotten: Jag ska börja med att tacka för en väldigt bra temagrupsdiskussion. Carin Jämtin sade i temagruppen att partistyrelsen ska bilda ett organisationsutskott för att löpande hålla partiorganisationen vital. Hon sade också att partistyrelsen ska jobba mer strategiskt utifrån den nya ansvarsfördelningen mellan verkställande utskottet och partistyrelse samt att färre partistyrelsesammanträden möjliggör fler nationella samlingar av andra slag.

Det medskick jag och Västerbottensdelegationen vill göra ligger i linje med motion N56. Jag avstår från att yrka bifall till den men jag vill göra ett medskick: Vi måste hålla folkrörelsen levande och stötta partiets eldsjäl, vi måste jobba med metodutveckling och erfarenhetsutbyte för att vitalisera partiet. Carin och partistyrelsen bär ett jättestort ansvar för att de nationella samlingarna även omfamnar folkrörelsen och våra eldsjäl. Det medskicket vill jag göra.

Stefan Lissmark, Skåne: Jag står här för att försvara motionerna N66 och N91 som handlar om basmandat. Jag är lycklig över att få vara med på den här partikongressen. Jag kommer från en liten arbetarekommun i Skåne och vi kämpade hårt för att vi skulle få det här mandatet, men det innebar att vi slog ut fem–sex andra personer från andra arbetarekommuner och det känns inte alls bra i den delen. Jag yrkar därför att N66 ska vara besvarad.

Jag vill också ha en tilläggsattsats: ”att partistyrelsen får i uppdrag att utreda hur en basfördelning ska kunna införas”. Vi menar att varje arbetarekommun måste kunna få ett mandat som grundmandat. För Skånes del skulle det innebära tio fler mandat – en utökning från 35 till 45 mandat. Om man slår ut det på hela landet skulle det innebära att maximalt 100 fler delegater vara här i dag. Då får ändå de som har många mandat samma antal som i dag. Detta skulle utöka demokratin på ett helt fantastiskt sätt.

Martin Fridelhjelm, Skåne: För det första vill jag tacka för en bra temadiskussion. Jag har ett medskick, inget yrkande, som handlar om sidan 6 i förslaget till ny förslagsstruktur. Där står det: ”Partistyrelsen träffas mer sällan än nu, kanske tre till fyra gånger per år.” Jag menar att det inte är kongressens uppgift att bestämma hur ofta partistyrelsens sammanträder utan det är upp till partistyrelsen själv och det är viktigt att känna av partiet här. Tage Erlander sade en gång till Olof Palme: ”Vi måste lyssna på rörelsen.”

Joakim Truedsson, Södermanland: Jag vill börja med att yrka bifall till motion N25, som handlar om en förändring i stadgarnas andra kapitel, § 1, punkt 5. Där står det skrivet om att vi ska organisera val till Svenska kyrkan. Det blir en mycket märklig hantering – att vi som har valt att lämna Svenska kyrkan enligt stadgarna ska vara bundna vid att samordna den verksamheten. Det är inte rimligt. Det är inte heller rimligt att jag som har valt att lämna Svenska kyrkan indirekt ska kunna vara med och påverka Svenska kyrkans verksamhet genom att styra partiets verksamheter. Det är inte riktigt ok.

Det här har partistyrelsen tyckt att vi ska vänta med till 2015, och jag tycker att det är utmärkt att vänta till 2015 med att föra en mer långtgående diskussion om Socialdemokraternas engagemang i Svenska kyrkan. Det behövs en ordentlig diskussion och det krävs en bra tankeverksamhet kring det. Men det finns ingen anledning, nu när vi ändå gör en del stadgeförändringar, att inte ta bort den lilla strof som finns i den femte punktsatsen: ”samt inom Svenska kyrkan”. Då blir det en alldeles utmärkt stadgeändring som skulle innebära att vi som inte är med i Svenska kyrkan – antingen för att vi medvetet har lämnat eller inte kommit in – inte är bundna att verka inom det socialdemokratiska partiet för att vi ska ha val i en organisation vi inte är med i.

Jacob Sandgren, Södermanland: Det finns mycket intressanta saker i de här förändringarna och en överträffar de andra, om jag ska vara helt ärlig. Det handlar om att avskaffa kravet på resterande betalning vid återinträde.

Jag är nybliven ordförande i Norra S i Nyköping. Mitt område är ett av Nyköpings miljonprogramsområden. Förra valet var jag valansvarig i just det området och vi hade flera som var med och hjälpte oss med att knacka dörr och dela ut material men som inte var medlemmar. De hade nämligen inte råd att bli medlemmar i partiet för att de skulle vara tvungna att betala den resterande medlemsavgiften.

Jag vill göra ett medskick inför att man ska ta fram ett nytt förslag till en enhetlig avgift vid nästa kongress: att man tar hänsyn till den här gruppen. I min S-förening diskuterar vi just nu att vi inte ska ha någon avgift alls till föreningen, för att så många som möjligt ska kunna vara med.

Jeanette Qvist, Halland: Jag vill tacka Carin och er andra för en väldigt bra temagrupp; jag är ombud för första gången och det gick ju väldigt bra! Jag vill också göra ett medskick när det gäller våra förtroendevalda när det gäller studier och utbildning: Jag tycker att det är viktigt att man tänker på att stärka upp dem som sitter i våra nämnder och styrelser i kommuner och annat när det

gäller ledarskap. Det ställs allt högre krav på oss förtroendevalda att vi ska vara ledare inte bara utåt utan även inåt. Därför bör man ta med sig detta och satsa på det.

Hans Ekström, partistyrelsens föredragande: Jag vill också tacka för temagrupsjobbet; den formen är väldigt bra och vi hade en väldigt bra diskussion. Trots det har jag fått den besvärliga uppgiften att yrka avslag på Stefan Lissmarks yrkande vad gäller motion N66, vilken han vill ha besvarad. Skälet till det är medlemskapets värde.

Vi har 290 kommuner i Sverige. Om vi skulle dela ut 290 basmandat, där den minsta kommunen har knappt 3 000 invånare, innebär det att medlemskapets värde blir olika i olika kommuner. Att få ihop det matematiskt skulle göra att vi nästan fick något slags sovjetisk kongress. Det är det första väldigt praktiska skälet - att det är i princip omöjligt att utjämna de skillnader som uppstår med en sådan uppdelning.

Det andra skälet är att geografi är en dimension i politiken. Det kanske påverkar vilka som blir ombud om man har ett ombud från varje kommun i stället för att medlemmarna kan rösta på kandidater från flera kommuner, vilket kanske ger större mångfald vad gäller etnisk bakgrund, kön, sexuell läggning eller om man vill driva vissa frågor utifrån facklig bakgrund. Förutsättningarna för mångfald i kongressen blir kanske mindre om man har enmansvalkretsar. Därför yrkar partistyrelsen avslag på Stefan Lissmarks yrkande.

Stefan Lissmark, Skåne: Även jag hör de argument som framförs här, men jag försökte förklara hur vi tänker för vi saknar en del arbetarekommuner här. Jag har inte de exakta siffrorna men jag menar att man kan utöka kongressen till 450 ombud i stället för 350 för att få med samtliga, utan att man behöver ta bort det andra som vi har.

Vi ska inte krångla till det allt för mycket utan bara utöka det lite grann. Jag tycker därför att partistyrelsen ska titta på det, att vi får det belyst och att vi kan ta en stor diskussion om det på nästa kongress.

Hans Ekström, partistyrelsens föredragande: Med de argument jag har framfört vill jag yrka avslag på yrkandet, för de andra dimensionerna av politiken är lika mycket värda som geografin.

Bror Perjus, Stockholms län: Min fru är diakon och en julhelg satt vi och läste Bergspredikan högt för varandra framför öppna spisen. När jag läst igenom hela Bergspredikan tänkte jag: "Det här kunde vara socialdemokratiens partiprogram." Jag är inte engagerad i kyrkan – jag brukar säga att jag har ett avspänt förhållande till religionen – men jag tycker att det vore vansinnigt dumt av socialdemokratin om man släppte möjligheten att via kyrkan påverka opinionen i samhället. Svenska kyrkan är en jättestark opinionsbildande rörelse som socialdemokratin har all anledning att medverka i och påverka på ett sätt som stämmer helt och hållet med de kristna värderingarna. Det vore jättedumt att lämna Svenska kyrkan.

Peter Lindström, Västerbotten: Jag kommer från Åsele i södra Lappland och jag är tiobarnsfar, med samma fru – jag brukar säga det i början så att människor ska komma ihåg vem jag är.

Vi måste se till att få in fler unga. Vi fick ett exempel på hur att någon hade lyckats värva in 25 procent under 35 år. Det har vi ju som mål sedan tidigare och det finns en motion, N53, som berör det här.

Jag tänker inte yrka något men jag tycker att man ska ta med i diskussionen att om vi ska plocka in unga så måste vi tänka på den höga arbetslöshet vi har i dag. Många står utanför egen försörjning och därför bör vi fundera över om vi ska ha samma medlemsavgift även för de unga som går in i vårt parti. Jag tror att partiet klarar ekonomin om man gör det lite billigare första året som man kliver in i vår rörelse. Det är otroligt viktigt att vi tar emot de unga och det ska inte finnas något ekonomiskt hinder att gå med i vårt parti utan man ska gå in i partiet med glädje och förhoppning om att kunna göra en insats och förändra. Det är väldigt viktigt.

Ylva Thörn, partistyrelsens föredragande: Organisationsutredningen tar ingående fram olika sätt för oss att bli ett framtidsparti. Det finns delar i den som berör ett ämne som ligger mig väldigt varmt om hjärtat och som jag vill säga några ord om – facklig-politisk samverkan.

Vi vill vara ett parti för människor långt ut i vår organisation. Man ska känna delaktighet och få inflytande. Vi har fått ett antal medskick om hur vi kan utveckla vår organisation och jag vill göra ett litet medskick tillbaka: Ta fasta på de fackliga organisationernas kunskap ute i arbetarekommunerna så att vi verkligen kommer ut med vårt politiska budskap långt ut på arbetsplatserna. Vi måste också komma ihåg att många i dag inte har möjlighet att finnas ute på arbetsplatserna för att man är arbetslös, sjuk eller studerar. Vi måste skapa mötesformer som möter dessa medlemmar, vilka har ett medlemskap i en facklig organisation. Det handlar om nya medier, nätverksträffar och så vidare – det är bara fantasin som sätter gränser.

Jag ser en stor utvecklingspotential för ett framtidsparti när det gäller att hitta bra arbetsformer och utveckla vår facklig-politiska samverkan tillsammans med LO. Vi måste också ta de steg som behövs för att hitta ett bra samarbete med tjänstemannaorganisationerna och akademiskernas organisationer. Jag ser att vi går en bra framtid till mötes och att vi kan bli ett parti för de många människorna långt ut i vår organisation.

Facklig-politisk samverkan är en förutsättning och det är det som ska se till att vi vinner valet 2014. Jag skickar alltså tillbaka en boll till er och sedan ska vi göra det här tillsammans!

Carin Jämtin, partistyrelsens föredragande: Det har varit en jättebra diskussion och jag hoppas att vi ska fortsätta att ta diskussionen framåt. Jag får ofta frågan från journalister: ”När blir ni färdiga med att fixa partiet?” Men i ett folkrörelseparti som vårt blir man aldrig färdig. Det är många små steg som leder till att partiet blir allt starkare. Det är alla utbildningar och alla lördagsförmiddagar när vi träffas på olika ställen runt om i Sverige som partiet blir starkt av. Det är alla torgmötena och alla dörrar som knackas som gör att partiet blir starkare och att vi vinner val.

Därför hoppas jag att vi i dag kan lägga fast ett medlemsvärvarmål. Jag hoppas också att kongressen kommer att bifalla den nya strukturen, för det kommer att ge möjligheter till många flera nationella samlingar, vilket Åsa och någon mer varit uppe i talarstolen och nämnt. Jag ser det som jätteviktigt att det blir av. Det ger också möjlighet att satsa mer på studier och studier är väldigt viktigt – inklusive det som togs upp tidigare om ledarskap. Att diskutera med och stötta

dem som i dag har förmånen att vara ledare i vårt parti är helt avgörande för att partiet ska utvecklas som folkrörelse.

Jag hoppas alltså att kongressen stödjer det förslag som har skickats ut. I det fortsatta arbetet kommer vi att ta med tankarna om kyrkovalet men också de viktiga synpunkter som kommit fram om enhetlig medlemsavgift. Jag vill dock yrka avslag på Joakim Truedssons förslag om att vi redan i dag ska förändra stadgarna kring hur vi deltar i kyrkovalet. Vi ska delta i kyrkovalet i september i år, det har tidigare partikongresser beslutat. Vi ska delta med full kraft och vinna fler platser i kyrkofullmäktige. Vi ska vinna det valet och sedan ska vi ta ställning och titta på det rådslag som har gjorts om hur vi ska hantera kyrkovalet och kyrkofrågorna framöver i vårt parti. Sedan ska vi återkomma till kongressen och ta ställning till hur vi ska göra i kyrkovalet framöver. Nu i år hoppas jag att vi kan fokusera på kyrkovalet i september och göra ett riktigt bra socialdemokratiskt val.

Det är hårt arbete att få till en stark folkrörelse och jag tror att partiet vill göra det hårda arbetet. Med de orden vill jag yrka bifall till partistyrelsens förslag och till de tilläggsförslag jag läste upp i början.

Under debatten framfördes följande förslag:

Förslag – organisationsfrågor

Sida	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
14	Carin Jämtin, partistyrelsen	Attsats 15 får följande lydelse: ”att valberedningen för val inom partidistrikt och arbetarekommuner också kan ha en mandatperiod om maximalt fyra år.”	Bifall
ny	Carin Jämtin, partistyrelsen	Ny attsats: ”att Socialdemokraterna inför ett mål om att årligen öka i medlemsantal.”	Bifall
ny	Carin Jämtin, partistyrelsen	Ny attsats: ”att när det förslag till valkretsindelning i Västra Götaland som vallagsutredningen tagit fram realiserats ska partidistriktsindelningen förändras så att den följer valkretsindelningen.”	Bifall
ny	Ola Palmgren, Kronoberg	Ny attsats: ”att Socialdemokraterna inför ett mål om att årligen öka i medlemsantal.”	Bifall

Förslag – stadgeförändringar

Sida	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
21	Carin Jämtin, partistyrelsen	Kapitel 2 § 8 moment 3: Att den tidigare strukna texten kvarstår i sak, att sidoorganisationernas stadgemässiga adjungeringar inte förändras och att Sveriges Kristna Socialdemokratiska Förbund ändras till Socialdemokrater för tro och solidaritet.	Bifall
21	Carin Jämtin, partistyrelsen	Kapitel 2 § 8 moment 4 får ny lydelse: ”När ordförande eller en majoritet av verkställande utskottets ledamöter så begär ska utskottet sammanträda med enbart kongressvalda ledamöter och ersättare.”	Bifall
25	Carin Jämtin, partistyrelsen	Kapitel 3 § 4 moment 19, ny lydelse: ”Kongressen väljer en valberedning jämte suppleanter för denna under en tid av minst ett och maximalt fyra år.”	Bifall
26	Carin Jämtin, partistyrelsen	Kapitel 4 § 5 moment 9 (nytt), ny lydelse: ”Årsmötet väljer en valberedning jämte suppleanter för denna under en tid av minst ett och maximalt fyra år.”	Bifall

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens förslag	Föredragandes förslag
N25:1	Joakim Truedsson, Södermanland	Bifall till motion N25:1 samt att rubriken ändras till ”Samordning av socialdemokratins politiska arbete i kommuner och landsting”.	Avslag	Avslag
N66:1-2	Stefan Lissmark, Skåne	Att motionen anses besvarad samt tilläggsattsats: ”att partistyrelsen får i uppdrag att utreda hur ett basmandat för varje arbetarekommun skulle kunna införas.”	Avslag	Avslag

Beslut – organisationsfrågor

Kongressen beslöt:

att bifalla partistyrelsens förslag gällande organisationsfrågor och därmed fastställa desamma.

Beslut – stadgar

Kongressen beslöt:

att bifalla partistyrelsens förslag till stadgar (med undantag av stadgeförslagets kapitel 1 Partiets ändamål, vilket behandlas under dagordningens punkt 24.2) och därmed fastställa detsamma.

Beslut om stadgarnas ändamålsparagraf tas på sidan 428.

Beslut – motioner

Kongressen beslöt:

att bifalla partistyrelsens förslag och därmed fastställa utlåtandena över motioner som rör områdena vårt parti (UN1) och organisationsfrågor (UN2).

Beslut om omedelbar justering

Kongressen beslöt:

att anse besluten under dagordningens punkt 24.1 omedelbart justerade.

Tjänstgörande ordförande: Nu är klockan strax efter 20.00 och med detta är vi färdiga med hela organisationsavsnittet, vilket var planerat att vara klart 21.00. Sista nomineringstid för partiordförandevallet är satt till klockan 21.00 och dessa nomineringar skulle lämnas till presidiet, så därför kommer vi att se till att nomineringarna hämtas in här klockan 21.00. Temagruppernas arbete kommer att starta direkt efter ajourneringen.

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 20.07.

TORSDAGEN DEN 4 APRIL 2013

Förmiddagens förhandlingar

Förmiddagens förhandlingar inleddes klockan 08.33.

Ordförande: *Ulla Lindqvist* och *Björn Sundin*

Sekreterare: *Pernilla Östberg* och *Oskar Magnusson*

Parentation

Stefan Löfven, partiordförande: Vänner, jag får be att vi alla reser oss upp. Vi ska samlas till parentation över de partivänner som har gått bort under kongressperioden. Jag vill nämna några kvinnor och män som får symbolisera alla de vänner som inte längre finns med oss.

Vi minns *Carina Moberg*, som rycktes ifrån oss mitt uppe i hennes gärning som riksdagsledamot och lämnade oss i chock och saknad. Vi minns Carinas integritet och värme och hur bra hon var på att välkomna och introducera människor till nya positioner. Jag tror också att många i Sverige minns Carina som den unga, starka kvinna som på valaffischerna 1988 sa: ”Jag är så hjärtligt trött på egoismen.” Och det visade hon när hon passionerat drev frågor om social utsatthet och bostäder som ordförande i civilutskottet och som gruppleddare i riksdagen.

Vi minns *Bo Holmberg*, riksdagsledamot, civilminister, landshövding i Södermanland och generaldirektör i Regeringskansliet. Bo var en idépolitiker som brann för att fördjupa demokratin. Han stod alltid, alltid på medborgarens sida och var ordförande för den stora Psykiatriutredningen på 1990-talet som höjde rösten för många patienter och deras anhöriga.

Vi minns *Anders Carlberg*, som var vald som ombud till just denna kongress. Det är en sorg att vi inte får möjligheten att möta honom här igen. Som grundare av Fryshuset skapade han en organisation som i dag ger möjlighet till sport och kultur för över 10 000 ungdomar varje månad i Stockholm, Göteborg och Malmö.

Doris Håvik, som arbetade som riksdagsledamot i över två decennier, var delegat i FN:s generalförsamling och ordförande i Sociala utskottet inom Europarådets parlamentariska församling. Trots hennes många uppdrag tog hon sig alltid tid att hjälpa och stödja partivänner och medborgare och såg de enskilda samtalen som lika viktiga som sina politiska uppdrag.

Rune Molin, industriminister och kampanjledare för linje 2 i kärnkraftsomröstningen, en stor kraft inom LO och en debattör vars minne väcker stor respekt hos många.

Lillemor Arvidsson, ordförande för Kommunal och den första kvinnliga förbundsordföranden i ett LO-förbund. Lillemor var känd för både sin humor och sin bestämdhet, och hon blev även en väldigt folkkär landshövding på Gotland.

En annan facklig kämpa vi minns är *Lisbeth Eklund* från Sundsvall, förbundsordförande för ST, vice ordförande i TCO och länge engagerad för pensionärers rättigheter.

Per-Olof Svensson var riksdagsledamot från Ljusdal. Han satt i skatteutskottet under många år. Valet 1994 slöt så många Ljusdalsväljare upp bakom vårt parti att det döptes till ”Pelle Svensson”-effekten på grund av hans popularitet.

Gretbe Lundblad, en av Helsingborgs stora politiska profiler, som var med och formade den moderna svenska familjepolitiken och som arbetade som riksdagsledamot, vice ordförande i Nordiska rådet och delegat i FN under många år.

Vi minns många riksdagsledamöter och många stora gärningar. *Ingvar Johnsson* från Trollhättan, som kämpade för högskoleetableringen i Fyrstadsområdet. *Gunnar Ström* från Degerfors, som alltid var den främste talesmannen för brukssamhällets styrka och utvecklingskraft. *Hugo Bengtsson* från Landskrona, som arbetade för anställningstrygghet och större medarbetarinflytande på Sveriges arbetsplatser. *Gösta Gustavsson* från Göteborg, som stred för hyresgäströrelsen och hade flera ledande uppdrag inom Byggnads. *Göran Magnusson* från Köping, som bland mycket annat arbetade med demokratifrågor, författningsfrågor och tryckfrihet, och han fann stor glädje i det trots att, som han sa: ”Det är fler som spelar fotboll än som skriver reglerna.”

Vi minns *Leif Gustafson*, en av få personer som fått epitetet ”legendarisk” redan under sin livstid. Han var presschef under många år, del av Statsrådsberedningen och grundare av Kampfonden. Leif blev en gång misstagen för att vara Gunnar Strängs son, något som Gunnar tyckte var väldigt roligt och efter det hälsade han alltid på Leif med orden: ”Nå sonen, hur mår du och hur mår partiet?”

Sören Thunell, långvarig medarbetare och valanalytiker hos bland annat Olof Palme, chefredaktör på Hälsinge-Kuriren och generalkonsul på Åland. Sören hade en unik förmåga att förutse problem och skapa lösningar innan problemen skedde – något som säkert kom till pass under hans många år i partiarbetet.

Vi minns *Mona Hillman Pinheiro*, länge medarbetare på partistyrelsen, förbundssekreterare i ABF och lokalt engagerad i Sundsvall, med en stor idérikedom och kraft. *Rolf Theorin*, en otrolig organisatör som också arrangerade många av våra partikongresser. *Leif Palmgren* som arbetade länge i partistyrelsen och sedan hade många olika uppdrag i hela Folkrorelsesverige.

Vi minns många lokalt engagerade, som *Margot Wikström*, den första kvinnliga ordföranden för Umeås kommunstyrelse, ordförande för Svenska Kommunförbundet och skapare av visionen ”Staden mellan broarna” som lever kvar i Umeå än i dag. *Ingemar Ingevik*, högerbacken i AIK som blev kommunfullmäktigeordförande i Stockholm. Personer som *Gunnar Oskarsson*, *Bernt Rhodin*, *Elisabeth Mattisson*, *Jan Sundberg*, *Otto Winther* och *Kjell Jobansson*, som alla var viktiga hörnstenar i de stora gemensamma byggen som håller uppe städer och län – de lämnar alla stor saknad efter sig.

Vi nämner dessa personer men samtidigt hedrar vi naturligtvis alla bortgångna partivänner och den gärning för oss alla, för sin omgivning och för hela Sverige som de har lämnat efter sig. Vi sänder också en tanke till deras nära och kära. Jag vill hedra dem alla genom att läsa en dikt av den sörmländske poeten Björn von Rosen:

Över backarna går vinden, böjer sakta alla strån.
Böjer dem i mjuka vågor. Vinden, kommer långt ifrån.
Varför ängslas eller fråga? Vila den som vila kan.
Över bäckarna går vinden. Och dess hand är mjuk och varm.

Vi minns våra förlorade partivänner med en tyst minut.

(Bortgångna partikamrater hedrades med en stunds tystnad.)

Kongressen sjöng unisont Arbetets söner.

Dagordningens punkt 7, fortsatt behandling

Berättelser och fråga om ansvarsfrihet

Dagordningens punkt 7.1

Partistyrelsens berättelser

Beslut

Kongressen beslöt:

att godkänna partistyrelsens berättelser för åren 2009, 2010, 2011 och 2012 (inklusive riksdagsgruppens och Europaparlamentsgruppens berättelser).

Dagordningens punkt 7.2

Revisorernas berättelser

Beslut

Kongressen beslöt:

att godkänna revisorernas berättelser för åren 2009, 2010, 2011 och 2012.

Dagordningens punkt 7.3

Granskningsutskottets berättelse

Föredragning och förslag

Dag Larsson, granskningsutskottets ordförande: Jag vill börja med att be kongressens ombud om ursäkt för att ni har fått granskningsutskottets berättelse först nu på morgonen. Det är en oavsiktlig följd av att vi har tidigare lagt kongressen, vilket i sin tur lett till att partistyrelsen kunde godkänna 2012 års verksamhetsberättelse först när kongressen inleddes i går.

Vi har granskat alla verksamhetsberättelser och därtill hörande handlingar, och jag vill särskilt nämna ett par förbättringsmöjligheter. Den ena har att göra med medlemsutvecklingen i vårt

parti. Den är tyvärr fortsatt negativ, och när vi funderar över detta kom vi fram till att vi tror att det finns ytterligare saker att göra på central nivå när det gäller vårt medlemsregister och våra medlemsadministrativa rutiner. Vi har nämligen blivit väldigt bra på att kasta ut folk som inte betalar sin medlemsavgift men vårt intryck är att vi kanske inte är fullt lika bra på att se till att folk som vill bli medlemmar i partiet faktiskt blir det. Där finns saker att göra.

Den andra förbättringspunkten har att göra med den facklig-politiska samverkan. Det råder oklarhet i dag om hur den facklig-politiska samverkan ska organiseras i partiet. Där behöver vi tydliggöra vilka förutsättningar som gäller för det arbetet.

Det finns också skäl att berömma partistyrelsen på ett antal punkter. Beslutsuppföljningen av den förra kongressens beslut är betydligt bättre redovisad än vad den någonsin tidigare varit. Det är klart och tydligt vad partistyrelsen har gjort och vilka åtgärder man har försökt att verkställa. Det finns också skäl att rikta beröm till partistyrelsen när det gäller studieverksamheten. Den är på uppgång och det finns en mycket mer genomtänkt planering kring hur vi ska utbilda nya politiker i framtiden.

Ni har haft möjlighet att inkomma med synpunkter till granskningsutskottet om sådant som vi skulle granska, och de enda som hört av sig är Bohusläns partidistrikt som bland annat har velat ta upp hur det har gått till i samband med att vi har valt nya ledare i vårt parti. I synnerhet har Bohusläns partidistrikt framfört kritik mot att det har läckt från slutna sammanträden. Vi konstaterar från granskningsutskottets sida att det inte finns något formellt förbud i våra stadgar mot att berätta vad som sägs på slutna sammanträden, det är viktigt att säga, men man kan väl säga som så att folk, när man pratar med media och andra, bör beakta vad som gagnar respektive inte gagnar den socialdemokratiska rörelsen – så kan man låta detta vara sagt om detta.

Granskningsutskottets förslag är att partistyrelsen beviljas ansvarsfrihet.

Debatt

Jan Svärd, Skåne: Jag har inte hunnit ta del av granskningsutskottets rapport och jag vill ställa en fråga. Jag är kritisk på en punkt, för från Skåne kom det en motion 2005 om att partiet skulle verkställa att det skulle bli ett mediepolitiskt program. Det har fortfarande inte verkställts, trots att vi har påtalat det ytterligare två gånger.

Min fråga är därför: Kommer man att göra något för att beslutet ska förverkligas? Det känns lite pinsamt att behöva påpeka det återigen, för tredje eller fjärde gången, men det handlar ytterst om de beslut vi tar på kongressen och att de ska respekteras. Kommer ni att verkställa det här framöver?

Dag Larsson, granskningsutskottets ordförande: Även vi har tittat på den motion från 2005 som handlar om ett mediepolitiskt program och vi konstaterar, liksom föregående talare, att partistyrelsen inte har verkställt beslutet. Vi har en hel del ganska elaka skrivelser om detta och vi utgår från att partistyrelsen tar fasta på det. Detta har påpekats i ett antal granskningsrapporter och det är på den punkten som beslutsuppföljningen har en del övrigt att önska.

Jag ser att partiledningen ser skamsen ut men det finns inte så mycket annat att göra i det här läget än att konstatera att partistyrelsen har att verkställa detta kongressbeslut – i det här fallet brister partistyrelsen.

Beslut

Kongressen beslöt:
att godkänna granskningsutskottets berättelse.

Dagordningens punkt 7.4

Frågan om ansvarsfrihet för partistyrelsen

Beslut

Kongressen beslöt:
att bevilja partistyrelsen ansvarsfrihet för den gångna kongressperioden.

Ordförande: *Bosse Ringholm* och *Laila Naraghi*

Sekreterare: *Joakim Edhborg* och *Mia Nikali*

Dagordningens punkt 10

Beslut om partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar

Dagordningens punkt 10.1

Framtidskontraktet – Ekonomin växer när människor växer

Föredragande: *Magdalena Andersson*, *Fredrik Olovsson*, *Leif Pagrotsky* och *Ehly Söderström*

Inledning

Magdalena Andersson, partistyrelsens föredragande: Partivänner, jag vill inleda med att berätta om när min mamma en gång klev av tåget på stationen i Uppsala. Hennes livsresa hade börjat i soldattorpet i byn Granhammar i Vintrosa socken, fortsatt via arbetarkvarteren i Örebro och nu skulle hon – som den första i släkten – skriva in sig på universitetet. Hon var så stolt när hon klev av tåget, väldigt nervös förstås, men också fylld av förhoppningar inför framtiden och fast beslutet att plugga flitigt och klara sina studier.

Där på perrongen slog hennes livsresa in på en ny bana och hon hade nått en station som hon nästan knappt hade kunnat drömma om. Det, mina vänner, är precis vad socialdemokratin handlar om – då och nu. Att möjliggöra dessa resor. Att alla, oavsett bakgrund, ska kunna kliva

på tåget, sätta sig ner och kliva av en annan station – den station man har drömt om. För min mamma handlade det om universitetet i Uppsala. För andra handlar det om Viskadalens folkhögskola och jag är säker på att någon här och nu sitter och drömmer om att starta ett eget företag. För många unga är drömmen att kunna få sitt första jobb. Vi socialdemokrater har lagt rås för att göra de här resorna möjliga och det ska vi fortsätta att göra. Och det ska inte bara handla om en resa utan tvärtom – det ska vara möjligt att göra flera resor, hoppa på nya tåg, resa åt ett annat håll, men aldrig fastna utan alltid ha möjlighet att resa vidare. Socialdemokrati är att låta var och en av oss växa, utvecklas, uppfylla våra drömmar och nå vår fulla potential. Det är vårt mål, det är vårt medel och det är vår väg framåt, och det är därför jag är socialdemokrat.

Kamrater, min historia är en del av arbetarrörelsens historia. Jag är stolt över den. Vi ägnar inte vår tid åt att skriva om historien. Vi behöver inte skämmas över vårt förflutna och vi ägnar oss inte åt historierevisionism – till skillnad från vissa andra partier. Nej, vi är stolta över vår historia och den har vi också som utgångspunkt för framtiden, och nu inleder vi behandlingen av Framtidskontraktet. Tillsammans ska vi slå fast vilka utmaningar vi ser för Sverige i framtiden och hur vi ska möta dem. Vi ska också mejsla ut de möjligheter vi ser för Sverige och hur vi bäst ska ta vara på dem. Vi är alla stolta över vår historia och efter den här behandlingen och den här kongressen ska vi se till att vara lika stolta för vår framtid. Vi kommer att ha underbara dagar framför oss!

Vi står också inför stora utmaningar i Sverige. Nästan 400 000 personer är arbetslösa. Långtidsarbetslösheten har nästan tredubblats sedan Fredrik Reinfeldt blev statsminister. Ungdomsarbetslösheten biter sig envist fast runt 25 procent. Nu är arbetslösheten högre än i alla jämförbara länder. Samtidigt sjunker skolresultaten för sjätte året i rad. Det här är naturligtvis helt oacceptabelt, så när vi nu stakar ut vägen framåt måste vår första prioritering vara att knäcka arbetslösheten och vända utvecklingen i skolan.

Samtidigt som vi ska göra det måste vi vara medvetna om att den ekonomiska världskartan ritas om. Jag tror att många här i salen och många medborgare till och från ställt sig frågan: ”Vad ska vi leva av i framtiden och vilken roll kommer Sverige att ha i den framtida ekonomin?” För det är ju så att den värld vi lever i förändras. Det betyder utmaningar men det betyder också möjligheter.

För det första fortsätter globaliseringen. Det betyder att nya ekonomiska stormakter är på väg att etablera sig på allvar. Konkurrensen blir hårdare för de svenska företagen och vi ser att de nya länderna börjar ta för sig inom allt mer kvalificerade områden. Men här finns också möjligheter, för när tillväxtekonomierna växer och tar för sig öppnas också nya marknader för de svenska exportföretagen. Här finns naturligtvis en möjlighet för Sverige att behålla och också stärka våra marknadsandelar, men då måste politiken kliva in. Då måste vi samverka. Det finns många nyliberaler som säger att politiken ska kliva åt sidan, sitta på läktaren och titta på, men så är det absolut inte i en globaliserad värld. Sverige som är ett litet land måste samla alla goda krafter och samverka. Tillsammans kan vi vara med i täten i den globala ekonomin.

För det andra måste världens länder samla sig för att möta klimatutmaningen. Vi måste lämna en levande jord till våra barn och barnbarn. Det är vårt moraliska ansvar men det är också ett ansvar som vi vill ta. Man kan också med krass ekonomisk argumentation tala för en omställning

av produktionen. Det vi har sett är att råvarupriserna har fyrdubblats de senaste tio åren och det gör att mer resurssnål teknik och fler hållbara energikällor inte bara är ett moraliskt ansvar utan också en fördel i världskonkurrensen.

För det tredje har vi en demografisk utveckling som innebär att befolkningen växer, åldras och flyttar. Vi har en åldrande befolkning på norra halvklotet som naturligtvis skapar nya utmaningar och vi ser också en fortsatt urbanisering som ställer krav både på storstäder och på glesbygd.

För att Sverige ska stå starkt i framtiden måste vi formulera en politik som knäcker arbetslösheten, vänder skolresultaten här och nu, och som ger ett svar på framtidens utmaningar – globaliseringen, klimatutmaningen och demografin. Det är den politiken som vi nu ska mejsla ut tillsammans.

Vad är då alternativet för Sverige? Jag kan ställa konstatera att regeringens politik inte har fungerat, och det är inte så konstigt eftersom själva idén bakom regeringen jobbpolitik är att sjuka och arbetslösa är lata och inte vill jobba. Bara man förstör försäkringarna och sänker skatten löser sig problemet av sig självt. Så enkelt är det uppenbarligen inte, kan vi konstatera efter sex och ett halvt år.

Men vad gör regeringen? I stället för att tänka om och ta tag i problem ägnar sig regeringen åt helt andra saker. Annie Lööf har nyligen deklarerat att vi inte ska införa månggifte. Det tycker jag är bra. Bra jobbat, Annie! Göran Hägglund vill inte heller införa månggifte. Jan Björklund å sin sida verkar tycka att den ekonomiska krisen i Europa är ett tungt vägande skäl för att Sverige ska gå med i euron här och nu. Det känns inte så bra, tycker jag.

Fredrik Reinfeldt pratar inte alls särskilt mycket här hemma men han säger desto mer på toppmöten runt om i världen. I Davos förklarade han att problemet i Sverige är att svenska folket tjänar för bra. Men Fredrik Reinfeldt är skarp, för han säger tydligt och klart att det här pratar han inte om hemma i Sverige: "...because it doesn't sound very nice". Nej, det låter inte så kul med sänkta löner – jag håller med dig, Fredrik!

Det är uppenbart att det här inte håller. Sverige behöver en regering som vågar prata om sin politik. Sverige behöver en regering som sätter jobben först och svenska folket förtjänar en regering som tar tag i problemen i stället för att skylla ifrån sig på någon annan. Sverige kan bättre – så mycket bättre!

Vi socialdemokrater står beredda. Vi vill sätta stopp för ungdomsarbetslösheten. Vi vill minska klasstorlekarna och ge alla barn rätt till läxläsning. Vi vill bygga nya broar från de gamla jobben till de nya. Vi vill ge kommuner i hela landet möjlighet att utveckla sin verksamhet. Vi vill ta tillvara tillväxtpotentialen i hela landet. Vi vill ha den lägsta arbetslösheten i hela EU. Och vi vet vad som krävs för att Sverige ska bli världsledande. Ska framtida generationer få det bättre än vi krävs det mer samarbete och mer gemensamt ansvar – inte mindre. Tillsammans, kamrater!

Socialdemokratins utmaningar gör inte halt vid Sveriges gränser. Vi har ett läge där finanskrisen har påverkat hela världsekonomin, inte minst på vår egen kontinent Europa. På vår kontinent ser vi i dag ohållbara statsfinansier, en rekordhög arbetslöshet och en hel ungdomsgeneration som har svårt att ta klivet ut i vuxenlivet. Det blir allt mer tydligt att högerns ensidiga åtstramningspolitik inte har fungerat.

Samtidigt är det viktigt att säga att delar av den politik som förespråkas från delar av vänsterkanten också är problematisk – att bara ropa på högre utgifter, ännu mer lån, ännu högre statskulder är att göra det för lätt för sig. Resultatet blir skyhöga räntor och statsfinansiell kollaps. Det behövs en annan väg för Europa – inte ensidiga åtstramningar, inte oansvarig lånepolitik, utan en ansvarsfull politik som innehåller både besparingar och investeringar för framtiden. Det behövs en progressiv socialdemokratisk politik för Europa.

Det här var vår väg genom 1990-talskrisen. Samtidigt som vi sanerade budgeten genomförde vi Kunskapslyftet. Hundratusentals personer fick nytt hopp om framtiden. Då lärde vi oss läxan. Att sanera statsfinanserna var vårt svar på krisen. Att införa det finanspolitiska ramverket var vårt sätt att aldrig hamna där igen. Den läxa vi lärde oss på 1990-talet är precis samma läxa som Europa lär oss i dag. Arbetslösheten skenar och hopplösheten breder ut sig i de länder som inte har haft ordning och reda i statens finanser.

Det finanspolitiska ramverket gör att Sverige har stått sig starkt genom krisen. Hotet mot jobb och välfärd i dag heter inte ordning och reda i statens finanser. Hotet heter i stället skattesänkningar, en borgerlig politik där skattesänkningar i varje läge går före allting annat. Där skattesänkningar går före investeringar i järnvägen, trots att tusentals missar arbetstid när tågen inte går. Där skattesänkningar går före fler ungdomar på högskolan, trots att fler ungdomar än någonsin söker sig dit. Där skattesänkningar går före bra service i hela landet, trots den utvecklingspotential vi ser. Där skattesänkningar på statlig nivå alltid går före kommunernas behov, trots de stora utmaningarna i välfärden.

Det är inte ramverken eller budgetreglerna det är fel på. Det är den borgerliga regeringens ideologiska låsning som är felet. Vår prioritering är tydlig. Investeringar för framtiden går före stora skattesänkningar och vi kommer alltid ta ansvar för välfärdens finansiering. Där går skiljelinjen i svensk politik och den striden vinner vi!

Partivänner, åter till stationen i Uppsala. Det har gått några år och det är dags för min mamma att rösta för första gången. Hon får ett brev av morfar: ”Örebro, onsdag kväll den 9 september 1962. Kära Birgitta...”

Sedan berättar morfar att man har plockat tio liter lingon under helgen men att det har regnat ganska mycket den senaste tiden, så åkern i Granhammar är sur. Sedan skriver han:

”Nu ska vi tänka på mer aktuella saker, nämligen valet. Som du ser skickar jag med några sedlar från varje parti. Du har fått massor av skrivelser från alla håll, så jag kan inte skicka med allt, men några i alla fall. Du får väl rösta efter eget val sedan men min uppfattning är nog den att om inte Socialdemokraterna vore de bestämmande, så torde du knappast varit i Uppsala.”

Där fångar min morfar socialdemokratin själ. Socialdemokratin som möjliggörare, socialdemokratin som den rörelse som förstår att ett samhälle där alla får möjlighet att växa, utvecklas, nå sin fulla potential, ett samhälle där alla får möjlighet att nå framgång utifrån sina drömmar – ett sådant samhälle är också ett framgångsrikt samhälle. På så sätt hänger rättvisa och tillväxt ihop. Därför ska vi bygga fler tåg, fler stationer, lägga ut mer räls och få med oss alla på resan mot framtiden. Den resan börjar nu!

Tjänstgörande ordförande: Innan vi går in på talarlistan vill jag påminna om att det finns en ny version av det här avsnittet i Framtidskontraktet. Jag vill även att vi hälsar vår förre partiordförande Göran Persson hjärtligt välkommen till kongressen!

Förslag

Följande förslag förelåg:

Partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar, avsnittet Ekonomin växer när människor växer:

Ekonomin växer när människor växer

Vi socialdemokrater vill ha ett samhälle som ger välfärd och möjligheter åt alla. Ett samhälle som undanröjer hinder för människors utveckling och ger alla oavsett uppväxtmiljö möjligheter att nå sin fulla potential. Som bygger på solidaritet, tillit och samarbete. Där vi kan få den ekonomiska utveckling som marknadsekonomin banar väg för samtidigt som vi fördelar resurserna så att de kommer alla till nytta.

Vi tror på politikens möjligheter att förändra och förbättra samhället. Vi vill bygga ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart samhälle där människors livskvalitet ökar utan att det skadar vår gemensamma miljö. Vi vill stimulera en dynamisk tillväxt som samtidigt är hållbar. Dagens tillväxt ska inte ske på bekostnad av framtida generationers möjligheter att leva ett gott liv. Det kräver solidaritet mellan människor, mellan länder och regioner samt mellan generationer.

Vi socialdemokrater har högre ambitioner för Sverige. Då måste vi bryta utvecklingen vi sett de senaste åren med växande arbetslöshet, sjunkande skolresultat och ökande ojämlikhet. Då krävs en framtidsinriktad politik som gör Sverige till ett ännu bättre land att leva i.

Det kräver en politik för att skapa fler jobb. Vi ska knäcka arbetslösheten. Att ha ett jobb ger ekonomisk frihet och möjlighet till personlig utveckling för var och en av oss. Att alla bidrar med sitt arbete är avgörande för Sveriges utveckling och för att klara välfärden även i framtiden. Därför är det övergripande målet för vår ekonomiska politik att nå full sysselsättning.

Det kräver investeringar i skolan och utbildningen. Vi ska vända utvecklingen i den svenska skolan. Vårt mål är att alla elever ska nå kunskapsmålen i grundskolan. Sverige ska konkurrera med kunskap och inte med låga löner. Tillväxt och välfärd förutsätter en hög utbildningsnivå hos alla. Ökad jämlikhet ger fler jobb och en bättre ekonomisk utveckling. Det ska alltid krävas av den enskilde att denne gör rätt för sig efter bästa förmåga. Men var och en ska också veta att samhället fungerar och möjliggör ett bättre liv för alla.

Det kräver en politik som utvecklar en riktigt bra välfärd. Genom att ge alla likvärdiga möjligheter till utbildning, vård eller omsorg skapas också möjligheter till personlig utveckling för alla. Välfärden bidrar till sammanhållning i samhället, ökar jämlikheten och jämställdheten och ger frihet och trygghet för individen. En bra fungerande välfärd är en tillväxtmotor som bidrar till fler jobb.

Och inte minst kräver det att vi driver på omställningen för att möta klimatutmaningen. Klimatomställningen är en långsiktig överlevnadsfråga. Att utveckla morgondagens klimatsmarta

lösningar kan samtidigt bli en av konkurrensfördelarna för Sveriges näringsliv i framtiden. Sverige ska, i samverkan med alla världens länder, vända den utveckling som bidrar till global uppvärmning.

Allt detta förutsätter en klok och ansvarsfull ekonomisk politik. För att se till att löntagarnas inkomster inte urholkas och för att skapa förutsättningar för en god tillväxt behövs en låg och stabil prisutveckling. Riksbanken har en viktig uppgift i att självständigt svara för penningpolitiken. Om vi ska klara jobben framöver är det angeläget att Riksbanken lever upp till sitt inflationsmål. Under lång tid har inflationen varit lägre än målet. Utvecklingen i detta avseende behöver följas noga.

Ordning och reda i statsfinanserna är grunden för vår sysselsättningspolitik och för en stark välfärd. Det finanspolitiska ramverket, med överskottsmål och utgiftstak, säkerställer god ordning i de offentliga finanserna. Därigenom skapas en buffert för att möta de utmaningar som de demografiska förändringarna innebär. Överskottsmålet gör att den offentliga skulden steg för steg betalas av. Det minskar sårbarheten och ökar handlingsutrymmet i den offentliga ekonomin, vilket är centralt eftersom vi socialdemokrater vill driva en aktiv konjunkturpolitik. Utgiftstaken förhindrar att tillfälliga inkomster används till varaktiga utgifter. Välfärden blir mer förutsägbar och trygg. En stark välfärdsekonomi kräver marginaler för påfrestningar.

Kvaliteten i välfärden ska höjas och kommunerna tillföras de resurser som krävs för detta. Finansieringsprincipen ska respekteras. De kostnader som beslutas av staten ska också betalas av staten. Detta ska stämmas av återkommande. Skatteutjämningsystemets utveckling behöver följas noga så att målet om en rättvis utjämning och likvärdiga villkor nås över tid. Kommunerna måste ges förutsättning till en god och stabil ekonomi.

Sunda offentliga finanser är inte tillräckligt. En god ekonomisk politik bygger också för framtiden och sätter jobben först. För att den samlade ekonomiska politiken ska ta tydligare steg mot full sysselsättning behöver ett sysselsättningspolitiskt ramverk utvecklas. Det stärker styrningen inom regeringskansli och myndigheter och bidrar till att lyfta fram nya förslag som verkar i riktning mot att uppfylla målet.

Väl fungerande offentliga verksamheter främjar ökad sysselsättning och högre ekonomisk tillväxt. En dynamisk välfärdsekonomi kräver starka och förutsägbara skattebaser. Skatt ska betalas efter bärkraft och välfärd fördelas efter behov. Insatserna mot skattefusket behöver förstärkas.

En politik för fler jobb bygger på att stimulera ett ökat arbetsutbud, bidra till hög produktivitetstillväxt och stärka efterfrågan på arbetskraft. Investeringar i infrastruktur vidgar arbetsmarknadsregioner, stärker exportindustrins möjligheter och bidrar till högre effektivitet i ekonomin. Investeringar i utbildning bidrar till att svenska företagare kan hitta den arbetskraft de behöver för att utveckla befintliga företag och att fler kan ta steget att starta egna företag.

Investeringar i bra barnomsorg innebär att föräldrar kan koncentrera sig på jobbet. Det driver upp arbetsutbudet. Investeringar i äldreomsorg gör att man inte tvingas gå ned i tid för att ta hand om sina gamla. Investeringar i hälsa gör att man kan fortsätta att bidra i arbetslivet. Investeringar i kultur skapar ett rikare samhälle och banar väg för nya jobb i de

kreativa näringarna. Och investeringar i forskning ger möjlighet att utveckla, tillverka och sälja mer avancerade produkter på världsmarknaden.

Det behövs en mer rörlig och dynamisk arbetsmarknad med ökad trygghet för löntagarna. Bra inkomstförsäkringar stimulerar omställningen på arbetsmarknaden. Den som blir sjuk eller arbetslös ska kunna få det stöd som krävs för att snabbt kunna komma tillbaka i arbete och erbjudas en ekonomisk trygghet under tiden. På så sätt minskar rädslan för förändringar i arbetslivet vilket ökar omställningsförmågan i hela ekonomin.

Jobb är nyckeln in i det svenska samhället. Den nuvarande integrationspolitiken har nått vägs ände. Det dröjer alltför länge tills människor som kommer till Sverige är självförsörjande och blir en del av samhället. Idén att bedriva en integrationspolitik som är skild från jobbpolitik och välfärdspolitik är föråldrad. Vägen in i Sverige ska byggas med samma lagar och regler, försäkringar och strävan efter rättvisa som gäller för alla. Alla steg i mottagandet ska syfta till att hitta jobb.

Ökad jämställdhet är viktigt för ökad sysselsättning. I dag är sysselsättningsgraden bland män betydligt högre än bland kvinnor. Både när man mäter hur stor andel av kvinnor och män som arbetar; men framför allt om man tar hänsyn till att kvinnor generellt sett har kortare arbetstid än män. Det är inte förnuftigt. Kvinnors sysselsättning ska öka. Här finns en stor potential för ökat arbetsutbud, som kan bidra till framtida tillväxt och välbefinnande.

En väl avvägd ekonomisk politik tar hänsyn till hur det offentliga kapitalet utvecklas. Framtidsinriktade investeringar är en förutsättning för en god ekonomisk utveckling också på sikt. Därför krävs en investeringsplan över de samlade offentliga investeringarna. Det krävs mer insatser för att möta järnvägens problem och för att minska transporternas klimatpåverkan. Det svenska näringslivet behöver bra godsstråk och korridorer. Andelen kollektivtrafikresenärer behöver öka och arbetspendlingen underlättas.

För att få till stånd fler infrastrukturinvesteringar under kommande år vill vi öka användningen av lånefinansiering för strategiska infrastrukturprojekt och öka inslagen av trängselavgifter och/eller andra brukaravgifter. Det förutsätter samförstånd mellan staten och berörda kommuner och regioner. Staten måste ta sitt ekonomiska ansvar för infrastrukturen. Statliga infrastruktursatsningar ska styras utifrån nationella behov, inte av enskilda kommuners eller regioners ekonomi. Möjligheterna till EU-finansiering ska utnyttjas.

Hela landet ska växa. Utvecklingspotentialen i alla delar av Sverige ska tas tillvara genom att de lokala förutsättningarna stärks och de unika möjligheterna i varje geografiskt område främjas. Det kräver inte minst att tillgången till bredband och telefoni stärks.

Sverige är en liten öppen ekonomi. Vi är beroende av en tät och aktiv samverkan med övriga Europa och andra delar av världen. Därför ska vi, i EU och internationellt, verka för att våra svenska exportföretag har fri tillgång till omvärldens marknader på rättvisa villkor. Högerens ensidiga åtstramningspolitik i Europa har inte fungerat. Vi ska driva på för ett Europa som vänder den negativa utvecklingen och satsar hårdare för att klara den globala konkurrensen. EU-länderna bör samla sig kring en politik för tillväxt och framtidstro där investeringarna i forskning, innovation, kunskap och en utvecklad infrastruktur prioriteras i

hela Europa. Starkare regleringar och en utbyggd tillsyn krävs för att öka säkerheten och stabiliteten i det finansiella systemet.

Socialdemokratins viktigaste prioriteringar inför den kommande mandatperioden är därför:

- *Full sysselsättning är vår övergripande politiska prioritering.* Skapandet av fler jobb och aktiva insatser mot arbetslösheten går före allt annat. Jobben ska sättas främst i hela den ekonomiska politiken. Vi socialdemokrater ska vidta de åtgärder som krävs och söka de allianser som är nödvändiga för att bryta arbetslösheten och få fler människor i arbete.
- *Ett kraftfullt ekonomiskt program mot arbetslösheten.* För att klara jobben krävs ordning och reda i de offentliga finanserna, en aktiv näringspolitik, investeringar i människors kunskaper och kompetens och en fungerande välfärd. Det finanspolitiska ramverket ska ligga fast och kompletteras med ett sysselsättningspolitiskt ramverk. Sverige ska mellan 2014 och 2020 öka antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin så mycket att Sverige når lägst arbetslöshet i EU. Sverige ska driva på för att EU blir en union för hållbar tillväxt och full sysselsättning.
- *Offentliga investeringar för fler jobb.* En statlig investeringsplan ska tas fram och redovisas för samma period som utgiftstaken fastställs. Investeringarna i infrastruktur ska öka. Sveriges första höghastighetsbanor ska börja byggas.
- *Resultaten i den svenska skolan ska vändas.* Ett kunskapslyft behövs i hela utbildningssystemet. Sverige ska konkurrera med kunskap och kompetens. Investeringar i skolan med mindre klasser och större likvärdighet ska förbättra skolresultaten. En gymnasieutbildning ska vara en självklar grundutbildning för alla. Forsknings- och innovationspolitiken ska stärka Sveriges konkurrenskraft. Principen att lärande sker under hela livet och inte enbart i ungdomsåren ska genomsyra både utbildningssystemet och arbetsmarknaden. Rekryteringsgapet på arbetsmarknaden ska slutas.
- *Kvaliteten i välfärden ska höjas.* Välfärden ska vara generell och omfatta alla. Reformerna som stärker möjligheterna till jobb är prioriterade. Nya resurser till välfärden går före omfattande skattesänkningar.
- *Sverige ska gå före på miljöområdet.* Vi ska ta vårt ansvar för miljöproblemen och bidra till att utveckla framtidens klimatlösningar. Vi ska aktivt driva miljöfrågorna på både europeisk och global nivå.

Debatt

Elin Lagerqvist, Jönköpings län: "Vart har pengarna tagit vägen?" Det sade en undersköterska i hemtjänsten till mig häromdagen. Hon berättade för mig om hur pressat och stressat det var i hemtjänsten i min hemkommun Jönköping. Hon och hennes arbetskamrater beskrev hur de fick

trolla för att över huvud taget kunna ge de äldre den vård och omsorg som de har rätt till. Hon berättade att de skippade kaffepauser, toalettbesök och annat, och det var bara genom personalens slit som man över huvud taget kunde hålla uppe verksamheten. Hennes fråga var berättigad: Vart har pengarna tagit vägen? Varför finns det inte resurser till äldreomsorg, skola och annan välfärdsverksamhet? Varför har vi en kris i välfärden?

I Jönköpings kommun har vi räknat ut att 150–200 miljoner kronor årligen har vältrats över från stat till kommun. Vi har sett hur vi har fått ta över och bära kostnader för LSS, vilket tidigare var statligt. Vi tar allt mer ansvar för infrastrukturkostnader. Vi ser hur kostnaderna för försörjningsstöd skenar och hur frysta statsbidrag gör att vi har otillräckliga resurser att använda för barn, äldre och andra som behöver samhällets stöd. Det här innebär att många kommuner som har samma erfarenheter kanske tvingas höja skatten och då får vi platt skatt och inte en rättvis och progressiv beskattning.

Jönköpings läns delegation tycker att några frågor är särskilt viktiga när det gäller ekonomi, bland annat rättvis beskattning. Vi tycker att det är bra med en målsättning om halverad arbetslöshet men det måste följas av en aktiv finanspolitik. Vi tror att man måste lånefinansiera för att få igång infrastrukturen. Vi tror på att vi ska ha trygga arbeten, och vi gläder oss att det har kommit en ny skrivning om kommunerna och behovet av resurser till kommunerna på sidan 4, rad 14–18.

Vi vill dock fortfarande se tydlighet när det gäller en progressiv beskattning och vi vill också se tydlighet när det gäller hur vi kan använda den aktiva finanspolitiken. Därför vill vi instämma i senare yrkanden om det finanspolitiska ramverket och att vi behöver utveckla det för att kunna driva en aktiv konjunkturpolitik.

Ilan de Basso, Jönköpings län: De skattesänkningar som den borgerliga regeringen har genomfört har aldrig handlat om att få fler i arbete. Om inte annat har man i alla fall inte lyckats att få fler i arbete. Tvärtom har arbetslösheten ökat. I stället har samma skattesänkningar varit själva förutsättningen för det systemskifte som vi i dag ser, där konsekvenserna blir allt tydligare med växande klyftor och ett samhälle som fortsätter att glida isär.

Dessa skattesänkningar, vilka går under den relativt oskyldiga benämningen jobbskatteavdrag, har också inneburit att omfördelning har skett från vanliga löntagare, pensionärer, sjuka och arbetslösa till de mest välmående grupperna i vårt samhälle.

Samma politik har också radikalt förändrat möjligheterna till en fungerande välfärd – skola, vård och omsorg. Tänk er, under samma period har det hänt att borgerliga kommuner och landsting tvingats höja skatterna för att skattesänkningarna inneburit att stora resurser har undandragits välfärden. Politiken fördjupar ojämlikheten och en socialdemokratisk politik måste på allvar ompröva denna ekonomiska politik. Därför menar vi från Jönköpings län att ett progressivt skattesystem faktiskt är en fråga om rättvisa och solidaritet.

Vi har ett tilläggsförslag på sidan 6, rad 20 i det nya reviderade Framtidskontraktet, där vi vill föra in följande: ”Vi socialdemokrater slår vakt om ett progressivt skattesystem som möjliggör en god välfärd och robusta trygghetssystem. Det förutsätter att genomförda skattesänkningar omprövas utifrån de fördelningspolitiska konsekvenserna.”

Göran Färm, Östergötland: Ett stort tack först, till temagruppen. Jag tycker att vi har haft fantastiskt bra diskussioner – både genom telefonkonferens förra veckan och genom mötena här. Nu tycker jag har en text i Framtidskontraktet som är väldigt bra.

Det är helt avgörande att vi hittar rätt i den ekonomiska politiken. Reinfeldt och Borg har en tendens att bara skylla på omvärlden. De säger att alla våra problem bara är omvärldens fel. Det är inte rätt. Men å andra sidan kan vi inte heller säga att vi kommer att klara av problemen bara med nationell politik. Det är oerhört avgörande att vi också har en offensiv politik för till exempel Europasamarbetet. Annars kommer vi inte ur krisen.

Jag är också helt övertygad om att vi måste stå på två ben. Reinfeldt och Borg står bara på det ena benet: åtstramningspolitik och balans i statsfinanserna. Balans i statsfinanserna är självklart helt avgörande för framtiden, men vi kan inte klara krisen bara genom att hävda balans i statsfinanserna och åtstramningspolitik. Det måste även finnas ett offensivt inslag. En stor del av krisen handlar inte bara om finanskrisen, utan långt innan finanskrisen hade vi alldeles för låga investeringar i hela Europa – i forskning och utveckling, i infrastrukturinvesteringar och så vidare. Det måste vi också göra något åt.

Vi har lagt ett ändringsförslag som jag nu drar tillbaka, för jag tycker att de skrivningar som vi har fått till efter temagruppernas arbete har blivit väldigt bra när det gäller just balansen mellan det finansiella balansbenet och det offensiva investeringsbenet. Det är alldeles utmärkt.

Jag har ett påpekande som gäller sidan 4, om jämställdhet. Där säger man att ökad jämställdhet är viktig för ökad sysselsättning. Det är alldeles självklart. Det finns också med ett krav på att kvinnor ska arbeta mer. Däremot saknas analysen: Varför har vi hamnat i den här situationen? Det beror ju på att ansvaret för till exempel arbetet i hemmet fortfarande är otroligt ojämnt fördelat. Den analysen måste vi göra. Det är i själva jämställdhetspolitiken som potentialen finns och det vill vi ha in en skrivning om, vilket vi har lagt som förslag. Det är viktigt för att debatten om jämställdhet och kvinnors arbetsmarknadsdeltagande ska bli rätt.

Angelica Johannesson, Jämtlands län: Jämtlands- och Härjedalsdelegationen har ett ändring- och tilläggsförslag till Framtidskontraktet på sidan 5, rad 25: ”*Offentliga investeringar för fler jobb.* En statlig investeringsplan ska tas fram för hela Sveriges utveckling och redovisas för samma period som utgiftstaket fastställs. Investeringar i infrastruktur som vägar, järnvägar, bredband och telefoni ska öka med syfte att minska antalet arbetsmarknadsregioner och stimulera regional tillväxt. En bred satsning på att modernisera och rusta upp landets järnvägsnät ska göras i syfte att skapa kapacitet för höghastighetståg.”

Även jag vill berömma partistyrelsen. Man har faktiskt lyssnat mycket i temagrupperna och vi har fått till bra texter men vi har lite högre ambitioner för högre tydlighet. Vi säger ofta att hela Sverige ska leva och då måste vi visa det med handling. Det är ingen annan som gör det, absolut inte alliansregeringen.

För närvarande rustas flera servicefunktioner ner runt om på landsbygden, till exempel post, telefoni och vägunderhåll. Det här är förödande för boende och företagare som faktiskt vill verka utanför städerna. De behöver bra service. Konkurrenskraften minskar för företag till exempel

inom tillverkningsindustrin. Det finns mängder med små mekaniska verkstäder ute i landet med marknader både runt om i Sverige och utomlands. Det försvårar även för turismnäringen, vilken bara växer och växer.

För mig är jobben en av de viktigaste frågorna. Det är den även både för arbetslösa och för dem som arbetar. För mina arbetskamrater på den industri där jag jobbar är jobben en väldigt viktig fråga. Och för socialdemokratin är jobben den viktigaste frågan och där ingår förutsättningarna för jobb och företagande i hela Sverige. För att nå det delmål som Stefan Löfven satte upp i går om en halvering av arbetslösheten och vidare till full sysselsättning krävs en utveckling och nya satsningar på nya sorters infrastruktur för att få en utveckling för hela Sverige. Jämtlands- och Härjedalsdelegationen yrkar alltså bifall till våra förslag till tillägg och ändringar i Framtidskontraktet.

Stefan Jönsson, Kronoberg: Jag tänkte börja med att yrka bifall till det förslag som Jämtlands län lade nyss och jag tycker också att partistyrelsen har kommit fram till ett bra förslag. Det kan inte vara rimligt att de satsningar vi klarar av i kommunerna ska bero på hur rika eller fattiga vi är som kommuner – om vi ska kunna köpa oss förtur för att nå de infrastrukturförändringar vi behöver. Det känns inte riktigt juste.

I min lilla kommun har vi en investeringstakt på 40 miljoner kronor. Den kostar oss 95 miljoner kronor i slutänden. Det kan inte vara rätt. Man blir hotad och får sitta och förhandla med Trafikverket och dylikt om hur mycket vi kan prioritera bort och hur mycket vi själva kan finansiera.

Jag har ett yrkande på sidan 5, rad 3, efter ”investeringar”: ”där enskilda kommuners och regioners betalnings- eller förskottsformåga inte ska vara avgörande för ett projekts genomförande.” Jag yrkar bifall till det samt till Jämtlands läns tidigare förslag.

Erika Ullberg, Stockholms län: Det finns ett samband mellan tillväxt och ökade transportbehov, men det är dags att vi nu bryter dess samband med ökade miljö- och klimatutsläpp. Åtagandet att minska utsläppen från transportsektorn måste bli en del av vårt arbete för ökad tillväxt och ökad sysselsättning. Vi måste nyttja de styrmedel vi har till buds för att verkligen åstadkomma resultat. Vi måste avsätta betydande resurser för både underhåll och nyinvesteringar. Vi ska börja med de mest angelägna infrastrukturprojekten, där kapacitetsbristerna är mest uppenbara – både för persontrafiken och för godstransporterna.

Det finns ingen naturlag att infrastrukturinvesteringar ger tillväxt men brister i infrastrukturen är definitivt tillväxthämmande, och vi vill ha tillväxt i hela landet. Äldreomsorgen ska inte betala vägar och rika kommuner ska inte kunna köpa sig förbi i prioriteringslistan. Jag är glad att partistyrelsen är tydlig med det. Men om det finns andra smarta, alternativa lösningar för medfinansiering av infrastruktur bör vi titta på det. Fastighetsskatt kan hämma utveckling och ge incitament att inte bygga och förbättra värdefull mark. Men markvärdesbeskattning är en spännande idé och jag hoppas att vi får se sådana socialdemokratiska förslag i framtiden. Det finns ju flera internationella exempel där mervärdet och exploateringsintäkterna har varit en del av finansieringslösningen.

Nödvändiga satsningar i landet ska förstås inte ställas mot varandra. Förbättrade möjligheter till arbetspendling är, liksom ökade investeringar i effektiva godsflöden, avgörande för Sveriges konkurrenskraft. Satsningarna ska styras utifrån nationella behov och staten måste ta huvudansvaret. Avslutningsvis vill jag tacka för partistyrelsens lyhördhet och tydliga skrivningar. Det finns ett värde i att underlätta arbetspendling, att kollektivtrafikandelen av resandet ska öka och att staten tar sitt ekonomiska ansvar.

Fredrik Rönning, Dalarna: Socialdemokraterna i Dalarna vill att vi lägger ytterligare resurser på investeringar i infrastruktur. Dalarna är ett av Sveriges största turist- och exportlän och vårt näringsliv är oerhört beroende av att vi kan få ut godset till hamn och till kunder världen över samt att vi kan få in besökare till den stora turistindustrin. Vi socialdemokrater vet att det krävs fungerande infrastruktur i hela landet för att ha ett bra näringsliv och på så sätt skapa fler jobb. Det är därför oerhört viktigt att vi tar ett samhälleligt ansvar för infrastrukturen. Det går inte att lägga på varje enskilt företag att de ska ordna sina egna vägar och järnvägar.

Den borgerliga regeringen har tydligt visat att man inte förstår det här. Jag är glad att vi inom socialdemokratin har en annan inriktning. Men även med den socialdemokratiska riksdagsgruppens förslag om ökade investeringar i infrastruktur har vi en för låg nivå. Därför är jag tacksam för att vi i går lyckades få med en skrivning i Framtidskontraktet om att staten ska ta ansvar för infrastruktur och att staten ska kunna låna till strategiska infrastrukturprojekt. Lånefinansiering innebär ökade resurser till infrastrukturen. Jag vill yrka bifall till partistyrelsens förslag i den delen.

Jag har en fråga kring en skrivning som har kommit in i Framtidskontraktet gällande brukaravgifter. Jag tycker inte att fler vägtullar är rätt väg att gå för Sverige. Däremot kan det av miljömässiga skäl finnas anledning att ha trängselskatter. Partiet har även tidigare pratat om kilometerskatter. Jag skulle vilja ha ett förtydligande från föredragande kring vad man menar med brukaravgifter.

Karin Wanngård, Stockholm: I vårt avlånga land finns det olika förutsättningar för att nå våra gemensamma mål – förutsättningar som ibland kallas pengar. Vi behöver ekonomiska resurser i alla kommuner och i alla landsting och även på riksnivå, för att rusta våra barn för framtiden och att se till att vi har en äldreomsorg som är värdig. Det krävs också ekonomiska resurser för att vårda våra sjuka.

Det är inte en enda liten unges fel om föräldrarna inte har råd. Det är inte en enda unges fel om föräldrarna inte orkar. Det är vårt ansvar att se till att Sverige håller ihop för barnens och framtidens skull. Därför är tanken så god och så klok med en gemensamt finansierad välfärd. Den gör att vi kan utjämna inkomster över livscyklar, över livstid. Det handlar om 20–40–20, vi kostar de 20 första åren i livet, vi betalar in i 40 år och vi kostar troligtvis 20 år igen. Men det bygger på att alla faktiskt betalar in sin del av kakan och här vill jag slå ett slag för att vi måste minimera det skattefusk vi har i vårt land. Beräkningar visar att fem procent av bnp skattefuskas bort och vi måste ansvara för att få in våra skattemedel.

Vi socialdemokraterna vet att det inte är en enda liten unges fel att föräldrarna inte orkar eller har råd. Det är därför Sverige ska hålla ihop och det är vi socialdemokrater som gör det. Bifall till partistyrelsens förslag.

Emilia Bjuggren, Stockholm: Jag vill först tacka Magdalena Andersson och hennes kolleger för gårdagens möte. Jag tycker att det var både intressant och inspirerande! Jag vill också tacka för den lyhördhet som visats med de förändringar som förts in i Framtidskontraktet. Det andas mer framtidsoptimism och en tydlig tro på politiken. Vi är också glada över den skrivning som tillkommit om att skatt ska tas efter bärkraft men vi håller med Jönköpings län om att en ännu tydligare skrivning om progressiviteten ändå är välkommen.

Vi här är alla överens om vikten av jobben, både när det gäller samhället och individen. En hög sysselsättning är en grund för ett rikt samhälle där vi kan skapa en kvalitativ generell välfärd och investera både fysiskt och socialt i vårt samhälle.

Att ha ett jobb att gå till och egen försörjning är en frigörelse även för individen. Men en hög sysselsättningsnivå är också ett sätt att hålla högerextremism, fascism och rasism på avstånd – något som är högst aktuellt i dag. Därför var det oerhört glädjande i går att höra Stefan Löfvens tal och de höga målen för att sänka arbetslösheten. Vi hoppas att den lägsta arbetslösheten i Europa 2020 ligger långt under 4,8 procent. Det ställer höga krav på den ekonomiska politiken och vi tror att det – efter 20 år med en normpolitik som förutsätter en hög arbetslöshet – krävs både mod och konkreta reformer från Socialdemokraterna om vi ska kunna nå det ambitiösa målet. Det krävs en expansiv politik, offentliga investeringar och stimulerad efterfrågan, och vi tror att det är problematiskt att utifrån den bakgrunden låsa fast dagens finanspolitiska ramverk.

Vi borde öppna upp för att en socialdemokratisk regering får förutsättningar att förändra den finanspolitik som slagits fast under 20 år och som inte har anpassats efter dagens förutsättningar. Vi ska helt enkelt låta oss styras av tron på politiken i stället för av oro eller rädsla för framtiden.

Terese Bengard, Jämtlands län: Schh ... Kan ni höra tystnaden? Den här tystnaden sprider sig i de norra delarna av Sverige. Om 100 år kommer det inte att finnas någon enda person kvar i min kommun, om statistiken stämmer. Tystnaden kommer då att bli total.

Urbaniseringen sker i snabbast takt i Sverige i dag, jämfört med övriga Europa. Landsbygden töms på människor och problemen i städerna ökar. BB i Sollefteå är tomt medan BB i Stockholm är överfullt. Om vi socialdemokrater ska nå målet med full sysselsättning gäller det att alla jobbar med att försöka få en bra regionalpolitik som förutsätter att hela Sverige växer och utvecklas utifrån sina unika förutsättningar och utifrån att vi har en bra fördelningspolitik som fungerar i hela Sverige, där vi i norr också får ta del av de värden som produceras hos oss. Så kan vi utveckla våra regioner.

Vi kan fylla det tomrum som faktiskt har uppstått där landsbygdspolitiken numera har försvunnit från kartan. Vi kan prata om solidaritet mellan människor i stället för att prata om solidaritet mellan kommuner och regioner.

Mina vänner, tystnaden får inte ta över. Därför är jag så himla glad att partistyrelsen har tagit in Jämtlands läns förslag om att utveckla hela Sverige. På sidan 5 finns ett nytt stycke som säger

att hela landet ska växa och att utvecklingspotentialen i alla delar av Sverige ska tas tillvara genom de lokala förutsättningarna och att de unika möjligheterna i varje geografiskt område ska främjas. Vi yrkar bifall till detta.

Lejla Bajraktarevic, Kalmar län: Jag vill börja med att tacka Stefan Löfven för de fina mål han satte upp i går. Jag vill också tacka Magdalena Andersson för de ändringar som skrivits in i Framtidskontraktet. Jag vill framhålla vikten av skrivningen om kommunernas och landstingens betydelse för välfärden. Det är bra att man nu framhäver att statens ska bekosta det som beställts av staten och att vikten av statsbidragen finns med.

Kommuner och landsting är, som bekant, helt centrala när det gäller att garantera välfärd. De är också viktiga aktörer när det kommer till utveckling och tillväxt. Just nu upplever hela denna sektor bekymmer och många tvingas till stora besparingar. Därför är det väldigt glädjande att vårt parti framhåller vikten av att statsbidragen ökar. Vi har talat mycket om det här och vi är väldigt glada att det händer något nu. Vi yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Fredrik Nordström, Skaraborg: Alliansregeringen har sänkt skatterna med över 100 miljarder kronor genom att lämpa över ansvaret för många frågor på oss i kommunerna. En sådan fråga är finansieringen av infrastruktur. Vi socialdemokrater ska inte falla in i en lösning som tvingar kommuner att ställa en väl utbyggd barn- och äldreomsorg mot satsningar på asfalt och räls. Nationell infrastruktur är ett statligt ansvar och därför ska de statliga investeringarna öka.

Vi är många som är nöjda med de nya förslag till politiska prioriteringar som vi har att besluta om det, där kommuners och regioners behov av infrastruktur möts och där finansieringen tydliggörs. Socialdemokraterna visar att offentliga finansieringar ger jobb genom ökat statligt ansvar. Så investerar vi i bättre vägar och bättre järnvägar för fler jobb i hela Sverige. Tack, och bifall till partistyrelsens förslag.

Sven-Erik Lindestam, Gävleborg: Också jag vill börja med att tacka för ett gott arbete i temagruppen. Jag upptäckte att under det ledarskap vi såg av Magdalena Andersson, vår kommande finansminister, kommer vi att få en politik där politiken används och gör skillnad, inte som i dag där Anders Borg skyller på politiken och vill undvika att använda den.

Jag är mycket nöjd med de förändringar som skett i skrivningarna i Framtidskontraktet. Också jag ser ett behov av möjligheter att stärka infrastrukturens satsningar. Också jag ser ett problem där människor i mindre kommuner och regioner ska orka med nödvändiga investeringar själva. Efter Norrlandskusten behöver vi ett dubbelspår efter Ostkustbanan. Till det behövs möjligheter att få fram pengar på ett sätt som skiljer sig något från dagens politik.

Jag har lagt en motion om en investeringsbudget och därför är jag glad för de diskussioner som förs i Framtidskontraktet och att vi kommer att kunna öka möjligheterna till lånefinansiering. Jag är också glad över de nya skrivningarna och att man talar om regioner. Det är skillnad om man är 5 000 medborgare i Ragunda eller om man är 25 000 medborgare i en kommun som Söderhamn, jämfört med om man bor i storstadsregionerna. Därför behöver den nationella nivån ta ett stort och starkt ansvar för framtiden och för att lånefinansiera strategiska

infrastruktursatsningar. Även jag yrkar bifall till partistyrelsens ändrade förslag i detta avsnitt av Framtidskontraktet.

Ola Möller, Skåne: Jag vill börja med att tacka partiet, LO och SSU. Skälet till det är att jag har fått möjlighet att gå Bommersviksakademin. Det är den mest fantastiska upplevelse som jag upplevt hittills under mitt korta partimedlemskap – sök dit!

Jag vill yrka bifall till mitt ändringsförslag på sidan 4, rad 5-12: ”Ordning och reda i statens finanser är grunden för vår välfärd och vår sysselsättningspolitik. Ett finanspolitiskt ramverk med mål säkerställer god ordning i de offentliga finanserna. Det minskar sårbarheten och ökar handlingsutrymmet i den offentliga ekonomin, vilket är centralt eftersom vi socialdemokrater vill driva en aktiv konjunkturpolitik. Utgiftstaket förhindrar att tillfälliga inkomster används till varaktiga utgifter. Välfärden blir mer förutsägbar. En stark välfärdsekonomi kräver marginaler för påfrestning.” Bosse Bernhardsson från Skåne kommer att redogöra vidare för detta förslag.

Jag vill också yrka bifall till motion A9:4 som handlar om att utreda inflationsmålet. Talare har tidigare varit inne på att vi har ett finanspolitiskt ramverk som är satt i en annan tid. Vi har ett ramverk som är skapat på 1990-talet men vi lever i dag på 2010-talet. Att fortsätta binda sig vid det i ett framtidskontrakt är lite som att hänga på Lunarstorm när Facebook finns, det är som att hänga på Altavista och söka efter fakta när Google har kommit. Och för er som inte kan internet, så är det som att använda VHS-kassetter när blu-ray har kommit.

Vi måste ha modet att våga undersöka det finanspolitiska ramverket. Det är det som attsatsen innebär. Vi ska titta på inflationsmålet: Ska det vara så skrivet i sten som det är i dag? Ska partistyrelsen och vi på kongressen läsa oss vid det? Jag tycker inte det. För övrigt anser jag att vinstuttag i välfärden ska förbjudas!

Mattias Josefsson, Älvsborgs södra: Jag vill också börja med att tacka partistyrelsen för bättre skrivningar på det här området. Det handlar bland annat om förtydligandena på sidan 4, om välfärden. Jag vill också passa på att tacka för förtydligandet på sidan 5 kring lånefinansieringen. Det är otroligt viktigt att vi slår fast det som vi också hade uppe 2009. Men jag har hakat upp mig på sista ordet på rad 26, där det står att ”möjligheten till EU-finansiering ska utnyttjas”. Jag vill inte att det ska stå ”utnyttjas”, så ni kan väl justera det.

Jag vill också passa på att yrka bifall till det Ilan de Basso föreslog tidigare – att vi ska göra en ordentlig omprövning av de konsekvenser som den övervältring som regeringen har gjort i skattesystemet. Det har vältrats över enorma kostnader på kommuner och landsting de senaste åren. Jag räknade på det för Ulricehamns räkning för något år sedan och jag kunde konstatera att det rör sig om ganska stora belopp; för oss rörde det sig om 60–70 skatteören. Därför ser jag det som angeläget.

Martina Aronsson, Kalmar län: Jag instämmer med flera andra talar om att de förändringar som har gjorts i Framtidskontraktet är bra. Dock skulle jag, liksom Angelica Johannesson, vilja förtydliga ytterligare.

Sverige är ett stort land och vi har ett stort behov av infrastruktursatsningar på grund av ett visst neglekt. Därför skulle jag vilja trycka på satsningar i hela Sverige, så att hela Sverige kan leva. Det handlar om att vi ska kunna pendla till jobb men vi ska också kunna pendla för utbildning vid lärosäten så att vi kan ta de jobb som finns. Det handlar också, i vissa delar av Sverige, om höghastighetståg för att kunna konkurrera med flyget.

Därför vill jag yrka bifall till Jämtlands läns förslag med följande ändring på sidan, 6 rad 9, punkt 3: ”Offentliga investeringar för fler jobb. En statlig investeringsplan ska tas fram för hela Sverige utveckling och redovisas för samma period som utgiftstaken fastställs. Investeringarna i infrastruktur som vägar, järnvägar, bredband och telefoni, ska öka med syfte att antalet arbetsmarknadsregioner ska minska och att vi ska stimulera den regionala tillväxten. En bred satsning på att modernisera och rusta upp landets järnvägsnät ska göras i syfte att också skapa kapacitet för höghastighetståg.”

I övrigt yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Bosse Bernhardsson, Skåne: Vi får aldrig någonsin mer tappa kontrollen över de offentliga finanserna. Det finanspolitiska ramverket har tjänat oss väl och kommer att fortsätta att tjäna oss väl. Men vi får heller aldrig tappa kontrollen över arbetslösheten, vilket vi håller på att göra i Sverige och det håller man ännu högre grad på att göra ute i Europa. Det innebär att stora delar av en ungdomsgeneration offras för en ganska halvstarrig och obalanserad åtstramningspolitik.

Jag kan instämma i det beröm som har riktas mot de diskussioner vi hade i temagruppen. Det var jättebra diskussioner och det har lett fram till bra skrivningar. På en punkt vill dock Skånedelegationen framhärda. Vi tycker inte att man ska skriva in överskottsmålet i ett framtidskontrakt. Överskottsmålets historia säger oss att det tillkom för att skapa utrymme att handla och agera mot arbetslösheten och för att möta de demografiska utmaningarna och annat i framtiden. Det är inte skrivet i sten utan det har kommit till för att skapa ett finansiellt utrymme. Nu har vi utrymme.

Det var alldeles utmärkt i går att vi lade fast ett mycket ambitiöst sysselsättningspolitiskt mål, där vi säger att Sverige ska tillbaka till den position vi en gång hade, det vill säga vi ska ha lägst arbetslöshet i Europa. Det är mycket ambitiöst och det är jättebra men det kommer att kräva att vi mobiliserar alla de resurser vi är mäktiga att mobilisera. Då måste vi ha möjlighet att använda det utrymme vi har skapat genom att ha ett så bra finansiellt sparande som vi haft under lång tid.

Vi ska använda resurserna för att jobba bort arbetslösheten så att vi kan förhindra det som jag tror vore en väldigt otrevlig politisk utveckling. Tappar man kontrollen över finanserna är man väldigt illa ute. Tappar man kontrollen över arbetslösheten kan politiken gå helt över styr. Nu har vi lagt fast att vi ska ta kampen mot arbetslösheten och för full sysselsättning på allvar. Använd alla resurser!

Irene Nilsson, Skåne: I dag behandlar vi avsnittet ”Ekonomi växer när människor växer” och det kräver en politik för att skapa jobb. Det kräver investeringar i skola och utbildning men det kräver också en politik som utvecklar en riktigt bra välfärd.

Den första talararen i debatten beskrev hur läget i Jönköping; så är det även i min hemkommun Hässleholm. Valfärdsarbetarna brottas med för lite personal. Vi har förskolor med för många barn. Personalen hinner inte med. Vi har äldreomsorg, där man bara hinner med det absolut nödvändigaste, och knappt det. Man har håltimmar på dagen och dåliga arbetsvillkor.

Vi skriver i Framtidskontraktet att en utvecklad välfärd ger ett jämlikt och jämställt samhälle, och så är det såklart, för allt och alla. Men en fungerande välfärd är också en tillväxtmotor som bidrar till fler jobb, och det är inget som de borgerliga politikerna gärna tar i sin mun.

Vi från Skåne vill ha in följande tillägg: ”Dessa arbetstillfällen ökar bemanningen, stärker kvaliteten och höjer kompetensen.” Det är det som krävs för att välfärden ska fungera, som krävs för att alla elever ska få en god undervisning med tillräckligt många vuxna i skolan. Jag är särskilt glad att partistyrelsen har skrivit att välfärdssektorn är en tillväxtsektor men vi vill betona att bemanningen höjer kvaliteten för dem som använder sig av vård, skola och omsorg.

Andreas Saleskog, Blekinge: Även Blekinge stödjer Jämtlands läns förslag på en ändring i Framtidskontraktet angående infrastrukturen. Även jag vill tacka för en mycket bra diskussion i temagruppen och för att partistyrelsen har lyssnat och tagit till sig av många synpunkter, men jag känner att det behövs en tydligare skrivning. Annars är det lätt att tro att det bara är höghastighetståg som ska prioriteras. Det är viktigt att vi visar att vi har ambitioner för hela Sverige och för olika typer av infrastruktur. Samtidigt måste vi se till att person- och godstrafik inte sätts emot varandra utan kan samsas och öka på järnvägen i Sverige. Vi har ett arv att förvalta och en framtid att förändra.

Monica Enarsson, Dalarna: Jag vill också ha ett förtydligande kring det Fredrik Rönning tog upp på sidan 5, rad 22, om att öka inslagen av trängselavgifter och/eller andra brukaravgifter. Vi vill veta lite mer om hur ni diskuterar där.

Jag vill också yrka bifall till Anjelica Johannessons och Jämtlands läns förslag på sidan 5, rad 25. Vi tycker att det är oerhört viktigt att vi pratar om hela Sveriges förutsättningar. Något annat som är viktigt för oss i vår region är gruvpolitiken. Infrastrukturen är oerhört viktig för oss. Vi vill att vi ska kunna ta vara på den möjlighet som gruvnäringen för med sig. Ska vi ha någon form av expansion måste vi helt enkelt vara med när det gäller infrastrukturen. Det ska såklart inte ske på bekostnad av persontrafiken utan båda behövs.

Jag har också ett yrkande på ett tillägg på sidan 4 rad 18. Där står det: ”Investeringar i infrastruktur vidgar arbetsmarknadsregioner och stärker exportindustrins möjligheter.” Efter det vill jag få in: ”att både expandera och konkurrera med omvärlden och bidra till högre effektivitet i ekonomin.” Det blir en lite mer offensiv skrivning för våra företag.

Maria Nyman-Stjärnskog, Skåne: Den nuvarande synen på samhällsekonomin är dömd. Den baseras på antagande och konstruktioner som inte infriats i verkligheten och på vad man skulle kunna beteckna som anekdotisk evidens. Valfärdsfrågan måste handla om våra politiska mål, om jämlikhet och verklig frihet – inte som nu, där vi utgår från att löner och välfärd är en konsekvens

av fiktiva utrymmen: överskottsmål, budgettak, balansräkenskaper. Först måste vi bestämma oss för vad vi vill göra. Därefter ser vi till att finansiera det.

Vi upprepar att jobben och målet om full sysselsättning är vår viktigaste uppgift, men full sysselsättning fungerar inte med de verktyg vi använder i dag. Det är som att såga med en såg utan tändar. Resurserna i samhället skapas inte av överskottsmål. De skapas av människor. En ansvarsfull ekonomisk politik innebär att man till fullo förstår konsekvenserna av det, att man låter de som kan och vill arbeta få arbeta. Det var en bra ingång i går av partiordförande.

Jag yrkar bifall till motion A9:4 och jag instämmer i Ola Möllers ändringsyrkande. Vi instämmer i partistyrelsens uppfattning att straffbeskattning inte hör hemma i vår politik. Vi vill också yrka bifall också till motion A83:1, för inget inkomstslag ska ges fördel framför det andra vid inkomstbeskattning. Jag vill avsluta med att tacka partistyrelsen, för nu finns också kultur med som en investering!

Bijan Zainali, Norra Älvsborg: Tack för Stefans goda tal om jobben; det är viktigt. Jag vill också tacka Magdalena för det goda samtal vi hade i temagruppen om ekonomi.

Jag har läst det reviderade förslaget till Framtidskontraktet och det är bra att vi tydliggör välfärdsfrågorna och kommunernas roll i detta. Jag tycker ändå att det finns skäl att göra ett tillägg till den skrivning som finns, inte minst kopplat till kommunernas och landstingens ekonomi.

Regeringen har låtit bli att värdesäkra statsbidragen till kommuner och landsting/regioner. För Västra Götalandsregionen innebär det en förlorad intäkt på ungefär 100 miljoner kronor per år. Det betyder att vi behöver höja skatten med ungefär tio öre vart tredje år för att kompensera det bortfallet och det känns inte rimligt. Både kommuner och landsting bär ett stort ansvar för den nära välfärden till våra medborgare, och långsiktighet och framförhållning i välfärdssektorn är viktigt. Därför är mitt förslag, och jag instämmer också i Ilans tidigare inlägg om vikten av den här frågan, att ett tillägg görs på sidan 4, rad 18: ”Statsbidragen till kommuner, landsting och regioner ska värdesäkras.” I övrigt yrkar jag bifall till partistyrelsens reviderade förslag.

Bjarne Rasmussen, Örebro län: Det här avsnittet handlar om att ekonomin växer när människor växer. Industrin är loket som drar välfärden. Jag har varit med på några kongresser, även fackligt sett, och den här gången blev jag faktiskt lite snopen. Vi har nämligen suttit i arbetsgrupper ute i landet och resonerat inför kongressen. Jag kunde inte vara med på dem för vi hade lite annat för oss inom industrin men en dag, när jag precis hade kommit från en förhandling, ringde telefonen. Det var Magdalena! Lite samma känsla har jag haft när det gäller temagrupperna; det har funnits en väldig lyhördhet och man har lyssnat på ombuden.

Om vi tittar på Framtidskontraktet så står det många bra saker. Något som jag känner för och som jag tycker är jättebra är detta med infrastruktursatsningarna. De är viktiga. Nu står det att statliga infrastruktursatsningar ska styras utifrån nationella behov – inte av enskilda kommuners eller regioners ekonomi. Det handlar helt enkelt om att hela landet ska växa. Jag är väldigt nöjd över lyhördheten från Magdalena och hennes team. De diskussioner som fördes i går var

lyssnande och jag känner en bra förhoppning inför framtiden. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Per Carlsson, Älvsborgs södra: För att hålla ihop ett samhälle, för att skapa trygghet och gemenskap, är det viktigt att vi alla drar börda efter förmåga, att alla gör så gott man kan för att bidra till den gemensamma välfärden. Av det skälet är skattepolitiken väldigt viktig. Det är inte bara jag, utan det är väldigt många partivänner runt om i landet, som har upplevt det som lite störande att vi i riksdagen, när jobbskatteavdragen är aktuella, sätter oss på tvären och jobbar emot men i praktiken i efterhand accepterar dem, nästan kastar oss över dem, omfamnar dem och tycker att de är bra, och inte på något sätt ger uttryck för att jobbskatteavdragen faktiskt skapar en del problem ute i landet utifrån ett välfärds perspektiv men också utifrån ett rättviseperspektiv.

För oss socialdemokrater kan det aldrig vara en framgångsrik politik att haka på något allmänt borgerligt skattesänkarrace. Vi har betydligt högre ambitioner när det gäller både välfärd och rättvisa än den borgerliga regeringen har, och då måste man dra en del andra slutsatser utifrån skattepolitiken än den borgerliga regeringen gör.

Därför tycker jag och Älvsborgs södra att det är på sin plats att man faktiskt på ett tydligare sätt ifrågasätter den skattepolitik som regeringen har fört de senaste åren. Bara för Borås del har de frysta statsbidragen inneburit 145 miljoner kronor i lägre intäkter än vad vi skulle kunnat ha haft. Det är klart att det blir kännbart i en verksamhet. Av det skälet yrkar jag bifall till Ilan de Bassos förslag om att ompröva de skattesänkningar som har gjorts de senaste åren utifrån fördelningspolitiska konsekvenser.

Ely Söderström, partistyrelsens föredragande: Vi har fått många tack från kongressen för hur vi har arbetat med Framtidskontraktet. Vi skulle vilja vända på det: Vi föredragande vill säga väldigt varmt tack för ert konstruktiva arbete i grupperna. Det har varit ömsesidigt och det är bra, för då blir det väldigt mycket bättre!

Jag ska försöka kommentera de delar som rör infrastrukturen och sedan kommer Magdalena att kommentera de övriga delarna. Jag börjar med Angelica från Jämtlands läns yrkande om en ny text när det gäller behovet av en investeringsplan för hela landet och ytterligare investeringsvolym och finansieringssätt för att möjliggöra att vi kan bygga och göra mer. Den text vi har i Framtidskontraktet utarbetade vi nära tillsammans under förra kongressen. Nu har vi förstärkt den med en skrivning om att vi nyttjar EU:s möjligheter till medfinansiering. Vi tycker att yrkandena därmed är tillgodosedda och för oss socialdemokrater ska det vara så att det är Sverige vi menar när vi säger att vi vill bygga landet. Vi ska inte varje gång behöva säga att det gäller hela Sverige för det ska vara en självklarhet för oss. Det är det inte för vissa andra partier.

Därför vidhåller vi att vi tycker att innehållet är tillgodosett i den nya text som vi har skickat ut. Vi yrkar alltså bifall till partistyrelsens förslag angående Angelicas yrkande.

Samma sak gäller Martina Aronssons och Monica Enarssons yrkanden. När det gäller Monicas fråga om vad vi menar med att vi ska nyttja andra möjligheter, så kan man ta exemplet med Öresundsbronns finansiering. Där kan vi konstatera att avgifterna kan möjliggöra ytterligare

förbindelser. Vi har också förslag om en avståndsbaserad vägslitageavgift. Hoppas att det är svar på frågan.

Erika Ullberg tycker att det är en bra skrivning, det tycker vi också. Stefan Jönsson har ett yrkande om att de enskilda kommunernas betalnings- och förskotteringsförmåga med mera ska skrivas in. Vi menar att det redan finns med i vår skrivning när vi framhåller att kommuners och regioners ekonomi inte ska avgöra om en investering görs eller inte. Det är det övergripande statliga ansvaret som gäller. Med den text vi har anser vi att Stefans förslag är tillgodosett, så vi yrkar avslag på Stefans yrkande.

När det gäller Göran Färm tycker vi att vi redan har bra skrivningar i Framtidskontraktet om investeringar och EU-perspektivet. Därför yrkar vi avslag på Görans förändringsförslag. I övrigt yrkar jag bifall till de nya skrivningarna i Framtidskontraktet i denna del, förutom att vi ändrar *utnyttja till nyttja*.

Göran Färm, Östergötland: När det gäller infrastrukturinvesteringar har jag redan dragit tillbaka mitt yrkande, för jag tycker att den nya texten i Framtidskontraktet är alldeles utmärkt.

Magdalena Andersson, partistyrelsens föredragande: Jag vill också börja med att tacka för diskussionen i temagruppen och för alla förslag till nya skrivningar i Framtidskontraktet. Jag tycker att den nya version som skickades ut i natt är väsentligt bättre än det tidigare förslaget, så tack för alla bra förslag.

Göran Färm vill ha in en längre text varför kvinnor har kortare arbetstid och den ojämna fördelningen av arbetet i hemmet. Det är inget fel på förslaget men jag yrkar ändå avslag eftersom liknande skrivningar finns i avsnittet om kvinnors och mäns arbetsmarknad. Vi försöker att hålla Framtidskontraktet kort, så det känns tokigt att återupprepa de skrivningarna. Därför yrkar jag avslag.

Vi har fått förslag från Ilan de Basso om att föra in skrivningar om ett progressivt skattesystem. Jag yrkar avslag, för jag tycker att detta är hanterat i den nya skrivningen där vi skriver att skatt ska betalas efter bärkraft. Därmed yrkar jag även avslag till Per Carlsson, som yrkade bifall till Ilan de Bassos förslag.

Monica Enarsson vill göra ett tillägg om att stärka exportindustrins möjligheter och hon föreslår att vi ska lägga till ”att både expandera och konkurrera med omvärlden”. Det är inget fel på tillägget men återigen – vi försöker hålla Framtidskontraktet kort och det står redan att vi ska stärka exportindustrins möjligheter. Jag yrkar därför avslag.

Bijan Zainali har lämnat in förslag om att statsbidragen till kommuner, landsting och regioner ska värdesäkras. Vi har nu lagt in mycket offensiva skrivningar om kommunernas och landstingens ekonomi. Vi är en socialdemokratisk rörelse, vi står för att finansiera välfärden. Vi vill ha en fungerande välfärd och vi vet hur viktiga de här verksamheterna är – dels för att alla barn ska ha en bra uppväxt, dels för att vi ska kunna arbeta. Då behöver vi en bra äldreomsorg samt bra förskolor och fritids. Det är självklart att vi vill att kommunerna ska ha en god finansiering och vi har skrivit in att när kommuner och landsting får ytterligare uppgifter av staten så ska staten stå för kostnaderna. Vi har också skrivit in att vi ska ha återkommande

avstämningar. Jag tycker att det tillgodoser att staten har ett ansvar för de kostnader man lägger ut på kommunerna. Jag tycker också att det som den sittande regeringen har gjort, när man har lagt ut nya arbetsuppgifter men inte kompenserat kommunerna ekonomiskt, är helt oacceptabelt men jag yrkar avslag på en direkt indexering.

Irene Nilsson har föreslagit att vi ska skriva in att när kommunerna får mer pengar så ska man öka bemanningen. Det är inget fel i det men om vi säger att vi ska höja kvaliteten i välfärden och att kommunerna ska få de resurser som krävs för det, så läser jag in att vi ska öka bemanningen och att det är det vi ska göra för pengarna. Det är viktigt för att höja kvaliteten. Det kan till exempel handla om mindre klasser i skolan.

Vi har fått in förslag från Ola Möller i Skåne om nya skrivningar när det gäller det finanspolitiska ramverket och att det inte längre ska stå att det ska ligga fast. Min åsikt är att det inom det finanspolitiska ramverket finns goda möjligheter att bedriva en aktiv finanspolitik och en aktiv politik för att motverka konjunktursvängningar. Däremot har regeringen valt att inte göra på det sättet. Jag tycker att det finns goda skäl att låta det finanspolitiska ramverket ligga fast, givet att det ger stort utrymme för att bedriva en aktiv politik – något som den socialdemokratiska regeringen visade när vi hade makten.

Fredrik Rönning, Dalarna: Jag tycker inte att infrastrukturen ska finansieras genom fler vägtullar. Det är ett krångligt system att få in resurser till infrastrukturen. Det riskerar också att skapa felaktiga incitament – att folk väljer att åka på en gammal och sämre väg för att vi har satt upp en vägtull på den nya, fina motorvägen eller bron. Sedan kan det finnas miljömässiga skäl till att vi ska ha trängselavgifter på vissa ställen och jag tycker att den vägslitageavgift man pratar om är ett bra sätt att få alla tunga fordon att vara med och finansiera infrastrukturen. Men med de skrivningar som finns föreslagna från partistyrelsen riskerar vi att öka antalet vägtullar i Sverige, utöver den som nämndes vid Öresundsbron.

Därför är mitt förslag på ändring i Framtidskontraktet att vi på sidan 4, rad 22–24, stryker: ”och öka inslagen av trängselavgifter och/eller andra brukaravgifter. Detta förutsätter samförstånd mellan staten och berörda kommuner och regioner.” I övrigt yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Ola Möller, Skåne: Normpolitik vet vi alla vad det är. Vi vet också att Stefan Löfven här i går slog fast ett oerhört ambitiöst sysselsättningsmål. Frågan är varför vi inte har nått den fulla sysselsättningen i landet på 20 år om det utrymmet finns inom ramverket. Den frågan måste ni alla ställa er. Tror vi på det här?

När det gäller motion A9:4 förstår jag att Magdalena tycker att det som föreslås är upprörande, men vi håller det lugnt och städat. Du nämnde inte den motionen, Magdalena. Hur ser ni på den? Den handlar egentligen bara om att vi ska utreda frågan om inflationsmålet. Riksbanken har misslyckats i den frågan. Varför är vi socialdemokrater rädda för att lyfta frågan? Vi säger inte att man ska lyfta taket och ta bort Riksbankens självständighet utan det enda vi säger är att man ska utreda och diskutera det.

Det är inte heller så att vi står ensamma i den här frågan. Paul Krugman tycker att det här är en förlegad politik. Assar Lindbeck tycker det. Stefan Carlén tycker det. Till och med Lars Calmfors tycker det – och nu även Ola Möller. Bifall till motionen och jag vill gärna höra Magdalenas svar.

Ilan de Basso, Jönköpings län: Jag tycker att det är synd att vi på en socialdemokratisk kongress inte kan slå fast vad de gigantiska skattesänkningar som har omfördelat resurserna i vårt samhälle har inneburit. Vi ser konsekvenserna av det dagligen. Vi ser det i förflyttning av kostnader mellan stat och kommun. Vi ser det mellan olika grupper och klasser i samhället.

Jag har fortfarande en förhoppning om att partistyrelsen ska kunna vara med och utforma en text som påtalar det orättfärdiga i den omfördelning av resurser och rikedom som har skett, där pensionärer, arbetslösa, sjuka har blivit av med resurser och där de välmående grupperna fått mer. Jag vidhåller mitt tidigare yrkande och hoppas att partistyrelsen kan vara med och utveckla en text som påtalar det som har hänt i och med de skattesänkningar som har genomförts av den borgerliga regeringen. En socialdemokratisk välfärdspolitik kan inte genomföras med en borgerlig skattepolitik. Så enkelt är det.

Mattias Josefsson, Älvsborgs södra: Socialdemokraterna måste förtydliga skrivningen om den övervältring som har skett och att vi inte accepterar den. Det är jättebra att vi har en skrivning om att skatt ska betalas efter bärkraft men vi kan inte acceptera det som har hänt de senaste åren. Det handlar om 150 miljarder kronor i skattesänkningar och när vi tittar i kommunernas och landstingens balansräkningar ser vi konsekvenserna av det. När vi går ut i verksamheterna och tittar – i våra skolor och i äldreomsorgen – ser vi konsekvenserna. Vi kan inte acceptera det.

Jag tycker att det är bra att Ilan öppnar för att hitta en annan skrivning och jag delar åsikten, men jag står fast vid yrkandet än så länge.

Ehy Söderström, partistyrelsens föredragande: Fredrik, den skrivning vi har på sidan 5 om finansiering av infrastrukturen utarbetade vi redan vid kongressen 2009. I praktisk handling har vi visat hur vi arbetar med frågor rörande trängselavgift och andra avgifter för att möjliggöra finansiering och vi är överens om till exempel att det av flera olika skäl är ett bra förslag att pröva en vägsitageavgift. Vi vidhåller texten, för vi kan behöva olika möjligheter att finansiera framtida investeringar. Avslag till Fredriks yrkande och bifall till partistyrelsens förslag.

Bijan Zainali, Norra Älvsborg: Jag vill insistera på frågan om värdesäkring av statsbidragen av två skäl. Det ena är det jag nämnde tidigare om att skapa långsiktighet och förutsägbarhet i den kommunala och landstingskommunala ekonomin. Det är skäl nog. Det andra handlar om att inte gå mot en inriktning och utveckling som vi ser allt mer, det vill säga en mer platt skatt i Sverige.

Konsekvenserna av att man inte vågar sätta ner foten och bestämma att statsbidragen ska värdesäkras är faktiskt i praktiken att kommuner och landsting tvingas in i en skattehöjning förr eller senare, och det känns inte riktigt bra för det slår hårdare mot dem som har lägre inkomster. Det är inte socialdemokratisk politik. Jag vill fortfarande hävda att en värdesäkring av

statsbidragen är viktig. Vi måste våga ta ansvar för de åtaganden vi gör i välfärdssektorn. Därför bibehåller jag mitt yrkande.

Magdalena Andersson, partistyrelsens föredragande: Till Ola Möller: Motion A9:4 behandlas under nästa område så jag kommenterar motionen när vi tar motionsbehandlingen. Stefan Löfven satte upp ett ambitiöst mål i går när det gäller full sysselsättning. Han sade också att det finanspolitiska ramverket skulle ligga fast. Det är svårt, när man tittar ut över världen, att se att det inte ha ordning och reda i statens finanser är en väg att nå full sysselsättning, utan jag tror att det är en grund för att vi ska nå full sysselsättning. Min bedömning är att det går att bedriva en bra och aktiv finanspolitik inom det finanspolitiska ramverket, om man har en socialdemokratisk regering.

Ilan de Basso pratade om att bryta utvecklingen mot ökad jämlikhet. Det står i tredje stycket på första sidan att vi vill bryta utvecklingen mot den ökande ojämlikheten.

Bijan vill värdesäkra statsbidragen till kommunerna. Det finns bara ett sätt att värdesäkra kommunernas ekonomi och det är en socialdemokratisk regering. Så här står det i Framtidskontraktet:

”Kvaliteten i välfärden ska höjas och kommunerna ska tillföras de resurser som krävs för detta. Finansieringsprincipen ska respekteras. De kostnader som beslutas av staten ska också betalas av staten. Detta ska stämmas av återkommande.” Det står också att kommunerna måste ges förutsättningar för en god och stabil ekonomi. Om vi vinner valet kan vi på det här sättet värdesäkra kommunernas ekonomi.

Mattias, det allra bästa sättet att värdesäkra och få upp skatteintäkterna är att vi får fart på sysselsättningen och att fler kommer i arbete. Det är viktigast. Vi socialdemokrater kommer alltid säkra finansieringen av välfärden men den främsta källan till finansiering är att fler kommer i arbete, för arbetslösheten är en kostnad och ett slöseri med mänsklig kapacitet och mänsklig kraft. Därför är en ökad sysselsättning och en minskad arbetslöshet det absolut viktigaste sättet att öka jämlikheten. Givet att vi får upp sysselsättningen kommer vi naturligtvis att ta ut skatter utifrån de behov som finns för att vi ska ha en bra välfärd – men ju högre sysselsättning, desto lägre skatter kan vi ta ut.

Alinda Zimmerer, Skåne: Vi vill göra ett förtydligande. Ola Möller har inte sagt något om att vi inte ska ha ordning och reda i våra finanser utan han hade ett tilläggsyrkande.

Under debatten framfördes följande förslag:

Sida	Rad	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
6	20	Ilan De Basso, Jönköpings län	Tillägg: ”Vi socialdemokrater slår vakt om ett progressivt skattesystem som möjliggör en god välfärd och robusta trygghets-system. Det förutsätter att genomförda	Avslag

			skattesänkningar omprövas utifrån de fördelningspolitiska konsekvenserna.”	
4	42	Göran Färm, Östergötland	Tillägg: ”Detta gäller när man mäter hur stor andel av kvinnor och män som arbetar utanför hemmet, men framför allt om man tar hänsyn till att kvinnor generellt sett har kortare arbetstid än män. Detta beror på att ansvaret för hem och barn fortfarande är ojämnt fördelat mellan kvinnor och män. I ökad jämställdhet finns därför en stor potential för ökat arbetsutbud, som kan bidra till framtida tillväxt och välbefinnande.”	Avslag
5	25	Angelica Johannesson, Jämtlands län	Tillägg så att lydelsen blir: ” <i>Offentliga investeringar för fler jobb.</i> En statlig investeringsplan ska tas fram för hela Sveriges utveckling och redovisas för samma period som utgiftstaken fastställs. Investeringarna i infrastruktur som vägar, järnvägar, bredband/telefoni ska öka med syfte att minska antalet arbetsmarknadsregioner och stimulera regional tillväxt. En bred satsning på att modernisera och rusta upp landets järnvägsnät ska göras i syfte att också skapa kapacitet för höghastighetståg.”	Avslag
5	3	Stefan Jönsson, Kronoberg	Tillägg: ”där enskilda kommuners och regioners betalnings- eller förskotteringsförmåga inte ska vara avgörande för ett projekts genomförande.”	Avslag
5	24	Fredrik Rönning, Dalarna	Stryk: ”och öka anslagen av trängselavgifter och/eller andra brukaravgifter. Det förutsätter samförstånd mellan staten och berörda kommuner och regioner.”	Avslag
4	5–12	Ola Möller, Skåne	Tillägg: ”Ordning och reda i statsfinanserna är grunden för vår sysselsättningspolitik och en stark välfärd. Ett finanspolitiskt ramverk med mål säkerställer god ordning i de offentliga finanserna. Det minskar sårbarheten och ökar handlingsutrymmet i den offentliga ekonomin, vilket	Avslag

			är centralt eftersom vi socialdemokrater vill driva en aktiv konjunkturpolitik. Utgiftstaken förhindrar att tillfälliga inkomster används till varaktiga utgifter. Välfärden blir mer förutsägbar och trygg. En stark välfärdsekonomi kräver marginaler för påfrestningar.”	
5	25	Mattias Josefsson, Älvsborgs södra	Ordet ”utnyttjas” stryks och ersätts med ”nyttjas” alternativt ”användas”.	Bifall
3	33	Irene Nilsson, Skåne	Tillägg: ”Dessa arbetstillfällen ökar bemaningen, stärker kvaliteten och höjer kompetensen.”	Avslag
6	9	Martina Aronsson, Kalmar län	Tillägg så att lydelsen blir: ”Offentliga investeringar för fler jobb. En statlig investeringsplan ska tas fram för hela Sveriges utveckling och redovisas för samma period som utgiftstaken fastställs. Investeringarna i infrastruktur som vägar, järnvägar, bredband/telefoni ska öka med syfte att minska antalet arbetsmarknadsregioner och stimulera regional tillväxt. En bred satsning på att modernisera och rusta upp landets järnvägsnät ska göras i syfte att också skapa kapacitet för höghastighetståg.”	Avslag
4	8	Monica Enarsson, Dalarna	Tillägg så att lydelsen blir: ”Investeringar i infrastruktur vidgar arbetsmarknadsregioner, stärker exportindustrins möjligheter att både expandera och konkurrera med omvärlden och bidrar till högre effektivitet i ekonomin.”	Avslag
4	18	Bijan Zainali, Norra Älvsborg	Tillägg: ”Statsbidragen till kommuner och landsting/regioner ska värdesäkras.”	Avslag

Beslut

Kongressen beslöt:

att efter försöksvotering avslå Ola Mölles förslag på sidan 4, rad 5–12

att efter försöksvotering avslå Göran Färms förslag på sidan 4, rad 42

att bifalla Mattias Josefssons förslag på sidan 5, rad 25

att efter votering med röstsiffrorna 90-203 (2 avstod) avslå Angelica Johannessons förslag på sidan 5, rad 25

att i övrigt bifalla partistyrelsen förslag till politiska prioriteringar i Framtidskontraktets avsnitt
Ekonomi växer när människor växer.

Dagordningens punkt 11

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område A – Ekonomi växer när människor växer

Ekonomisk politik (UA1), skatter (UA2) samt fördelningspolitik (UA3)

Föredragande: *Magdalena Andersson, Fredrik Olovsson, Leif Pagrotsky och Ely Söderström*

Förslag

Följande förslag förelåg:

Ekonomisk politik (UA1)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A1:1, A1:2, A1:3, A1:4, A1:5, A2:1, A3:1, A3:2, A4:1, A4:2, A4:3, A4:5, A4:6, A4:7, A5:1, A6:1, A6:2, A6:3, A6:4, A6:5, A7:1, A7:2, A7:3, A7:4, A7:5, A8:1, A8:2, A8:3, A9:1, A9:2, A9:3, A9:4, A9:5, A10:1, A11:1, A11:2, A11:3, A11:6, A12:1, A13:1, A14:1, A14:2, A14:3, A14:4, A14:5, A14:6, A14:7, A14:8, A14:9, A15:1, A15:2, A16:1, A17:1, A18:1, A19:1, A19:2, A19:3, A20:1, A20:2, A20:3, A21:1, A21:2, A21:3, A21:4, A22:1, A22:2, A23:1, A23:4, A24:1, A24:2, A24:3, A24:7, A24:8, A25:1, A25:2, A26:1, A27:1, A27:2, A27:3, A28:1, A29:1, A29:2, A30:1, A30:2, A31:1, A32:1, A33:1, A33:2, A34:1, A35:3, A35:4, A36:3, A36:4, A37:1, A37:2, A38:1, A39:1, A40:1, A41:1, A42:1, A42:2, B19:3, C103:2, C141:6, H55:2, H99:2 och K60:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna A3:2, A6:5, A7:1, A7:2, A9:5, A11:1, A24:1, A24:2, A24:7, A25:1, A27:1
- att avslå motionerna A4:5, A4:6, A6:4, A12:1, A13:1, A14:1, A14:2, A14:3, A14:4, A14:5, A14:6, A14:7, A14:8, A14:9, A17:1, A22:1, A23:1, A23:4, A30:1, A30:2, A31:1, A33:1, A33:2, A34:1 och K60:2
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A1:1, A1:2, A1:3, A1:4, A1:5, A2:1, A3:1, A4:1, A4:2, A4:3, A4:7, A5:1, A6:1, A6:2, A6:3, A7:3, A7:4, A7:5, A8:1, A8:2, A8:3, A9:1, A9:2, A9:3, A9:4, A10:1, A11:2, A11:3, A11:6, A15:1, A15:2, A16:1, A18:1, A19:1, A19:2, A19:3, A20:1, A20:2, A20:3, A21:1, A21:2, A21:3, A21:4, A22:2, A24:3, A24:8, A25:2, A26:1, A27:2, A27:3, A28:1, A29:1, A29:2, A32:1, A35:3, A35:4, A36:3, A36:4, A37:1, A37:2, A38:1, A39:1, A40:1, A41:1, A42:1, A42:2, B19:3, C103:2, C141:6, H55:2 och H99:2.

Skatter (UA2)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A4:4, A24:4, A24:5, A24:6, A43:1, A44:1, A45:1, A46:1, A46:2, A46:3, A46:4, A47:1, A48:1, A48:2, A49:1, A49:2, A50:1, A50:2, A51:1, A52:1, A52:2, A53:1, A53:2, A54:1, A54:2, A54:3, A55:1, A56:1, A57:1, A58:1, A59:1, A60:1, A61:1, A62:1, A63:1, A64:1, A64:4, A65:1, A66:1, A67:1, A67:2, A67:3, A68:1, A69:1, A69:2, A70:1, A70:2, A71:1, A72:1, A73:1, A73:2, A74:1, A74:2, A75:1, A76:1, A77:1, A78:1, A79:1, A79:2, A80:1, A81:1, A82:1, A83:1, A83:2, A84:1, A85:1, A85:2, A85:3, A86:1, A86:2, A86:3, A87:1, A87:2, A87:3, A88:1, A89:1, A89:2, A90:1, A91:1, A92:1, A93:1, A93:2, A94:1, A95:1, A95:2, A96:1, A97:1, A98:1, A99:1, A100:1, A100:2, A101:1, A102:1, A102:2, A103:1, A104:1, A105:1, A106:1, A107:1, A108:2, A109:1, A110:1, A110:2, A111:1, B25:2, B41:1, D46:5, D173:2, E36:13, E36:14, E36:15, E36:16, G121:4, H93:2, J91:2, J101:1 och M72:5, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna A43:1, A56:1, A67:2, A69:1, A72:1, A73:2, A75:1, A84:1, A87:1, A95:1, A100:2, A105:1, A106:1, J91:2 och J101:1
- att avslå motionerna A45:1, A46:2, A46:3, A46:4, A48:2, A49:2, A50:2, A53:2, A54:2, A54:3, A57:1, A60:1, A61:1, A62:1, A63:1, A65:1, A66:1, A67:1, A67:3, A68:1, A69:2, A71:1, A74:1, A79:2, A80:1, A81:1, A85:2, A86:2, A87:2, A89:1, A89:2, A92:1, A93:2, A98:1, A101:1, A102:2, A103:1, A107:1, A110:1, A110:2, B41:1, D173:2, E36:15, G121:4 och H93:2
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A4:4, A24:4, A24:5, A24:6, A44:1, A46:1, A47:1, A48:1, A49:1, A50:1, A51:1, A52:1, A52:2, A53:1, A54:1, A55:1, A58:1, A59:1, A64:1, A64:4, A70:1, A70:2, A73:1, A74:2, A76:1, A77:1, A78:1, A79:1, A82:1, A83:1, A83:2, A85:1, A85:3, A86:1, A86:3, A87:3, A88:1, A90:1, A91:1, A93:1, A94:1, A95:2, A96:1, A97:1, A99:1, A100:1, A102:1, A104:1, A108:2, A109:1, A111:1, B25:2, D46:5, E36:13, E36:14, E36:16 och M72:5.

Fördelningspolitik (UA3)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A55:2, A112:1, A113:1, A113:2, A113:4, A114:1, A115:1, A116:1, A116:2, A116:3, A117:1, A117:2, A117:3, A118:1, A118:2, A118:3, A118:4, A119:1, A120:1, A121:1, A122:1, A123:1, A124:1, A125:1, A126:2, A126:3, A126:4, A127:1, A128:1, A128:2, A128:3, A129:1, A129:2, A130:1, A131:1, A131:2, A132:1, A132:2, A132:3, A133:1, A134:1, A134:2, A134:3, A134:4, A134:6 och A134:7, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna A55:2, A112:1, A114:1, A120:1, A121:1, A122:1, A123:1, A128:2, A130:1, A132:1 och A134:1
- att avslå motionerna A118:1, A118:2, A118:3, A118:4, A119:1, A126:2, A126:3 och A126:4
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A113:1, A113:2, A113:4, A115:1, A116:1, A116:2, A116:3, A117:1, A117:2, A117:3, A124:1, A125:1, A127:1, A128:1,

A128:3, A129:1, A129:2, A131:1, A131:2, A132:2, A132:3, A133:1, A134:2, A134:3, A134:4, A134:6 och A134:7.

Debatt

Tjänstgörande ordförande: Det har lämnats in ett antal yrkanden även under den förra debatten. Ola Möller har yrkat bifall till motion A9:4, och även Mariann Nyman-Stjärnskog och Göran Färm har yrkat på olika saker när det gäller motionerna; dessa återkommer vi till i den här debatten.

Peter Lindström, Västerbotten: Nu har vi behandlat Framtidskontraktet och nu är vi inne på det skarpa läget där vi ska prata om motionerna. Jag är heltidspolitiker och kommunalråd i en pytteliten kommun i Västerbotten. Vi är inte ens 3 000 invånare på en yta som är större än en del partidistrikt. Det här gör frågor om infrastruktur och hur vi ska klara de grundläggande delarna med vård, skola och omsorg är jättesvåra för oss ekonomiskt.

Det vi brottas med nu är en budget inför nästkommande år, där antalet invånare är otroligt viktigt för oss och också skatteutjämningsystemet. Det är svåra saker att hantera, framför allt för oss i små kommuner. Vi är otroligt utsatta och vi har kostnader som vi inte råår på, på grund av geografin. När vår hemtjänst ska ut och göra besök kan det handla om 40 mil i bil. Vi har lärare som kanske måste tillbringa tre av dagens arbetstimmar i bil för att ta sig mellan skolorna.

Det här är svåra saker som vi inte har möjlighet att riktigt styra över men vi försöker se till att det blir så bra som möjligt. Att vi ska ha skatt efter bärkraft är viktigt. Vi ska också dela ut de skattemedel vi har efter behov. Men vi måste kanske se till att det finns någon slags grundsäkerhet i systemet. Därför yrkar jag bifall till motion A26.

Sven-Erik Lindestam, Gävleborg: När jag var uppe och pratade om Framtidskontraktet sade jag att jag är jättenöjd med de skrivningar som finns om att kunna öka lånefinansiering när det gäller större strategiska infrastruktursatsningar. Jag berörde då lite kort nödvändigheten av att kunna göra sådana saker och jag nämnde behovet av ett dubbelspår på en ostkustbana för att kunna öka arbetsmarknadsregionerna. Jag bor i Söderhamn och i dag tar det 2 timmar för människor i Stockholmsområdet att komma upp till vår vackra skärgårdskommun. Med ett dubbelspår skulle restiden vara runt 1 timme och 17 minuter, vilket skulle kunna göra att arbetsmarknadsregionen blir rejält mycket större.

Med anledning av de investeringsbehov som finns har jag, tillsammans med min arbetarekommun, skrivit motionen A17 som handlar om att införa en investeringsbudget även för staten. Jag tänkte inte yrka bifall till den i dag för jag är nöjd med skrivningarna i framför allt Framtidskontraktet när det gäller lånefinansieringar till strategiska investeringar. Men med de nya skrivningarna i Framtidskontraktet, och det anslag som finns från diskussionerna i temagruppen och från partistyrelsens sida, borde motionen i vart fall vara värd ett besvarande, så jag yrkar på att motion A17 ska besvaras.

Fredrik Rönning, Dalarna: Vi har i dag ett skattesystem som den borgerliga regering har infört, där pensionärer, sjuka, arbetslösa och föräldralediga betalar mer i skatt än dem som arbetar. Jag

tycker att det är ett helt orimligt system och jag kan gärna låna argumenten från partistyrelsens utlåtanden. ”Det är en stor orättvisa”, skriver man, ”att ålderspensionärer betalar mer skatt än personer som arbetar vid lika inkomster. Pension är uppskjuten lön och bara ett fåtal pensionärer kan välja att arbeta vidare, varför jobbskatteavdraget de facto är en straffskatt.”

Partistyrelsen understryker även att sjukersättning, arbetslöshetsersättning och ersättning vid föräldraledighet är förmåner som man har tjänat ihop under sin arbetstid, och även där kan man se det som en straffbeskattning att man ska betala mer i skatt. ”Vi tror inte att någon blir friskare eller kommer snabbare i arbete genom höjd skatt på de knappa ersättningar man har.” Så skriver partistyrelsen.

Jag är övertygad om att vi måste ge väljarna tydliga besked om att när socialdemokratin tar över regeringsmakten så kommer vi inte att vilja ha kvar den här straffskatten. Vi måste också tidsätta det här, för att det ska framstå som tydligt. När jag träffar väljarna i Smedjebacken vill jag kunna säga att med en socialdemokratisk regering kommer vi att ha skatt efter bärkraft och att inkomster kommer att beskattas lika oavsett om det är pension, lön eller föräldraersättning. Därför yrkar jag bifall till motion A92:1 – att snarast efter ett regeringsskifte, dock senast 2016 återställa skattesystemet så att alla med lika inkomst betalar lika mycket i skatt.

Vägen dit kommer självklart gå genom att en del grupper får sänkt skatt medan andra grupper – vi som har arbete – kommer att få något höjd skatt.

Lena Baastad, Örebro län: Ska vi klara att genomföra all den politik som vi fattar beslut om under de här dagarna är en förutsättning att vi klarar jobben. I höst kommer Örebro att bjuda in till en jobbkonferens, där vi lyfter hur kommuner tillsammans med det nationella klarar Sveriges jobb. Tycker ni att jobben känns sådär, så är även ni som är hockeyintresserade välkomna till Örebro!

I det här inlägget vill jag börja med att beröra partiets fördelningspolitik och den utmaning vi har när det gäller att minska klyftorna. Jag tycker att partistyrelsen har en bra ansats i både utlåtanden och i Framtidskontraktet. Man beskriver hur investeringar i välfärden bidrar till fler jobb, men när vi investerar för ett starkare Sverige måste vi också uppmärksamma hur jobben och resurserna fördelas.

I dag vet vi att klyftorna i samhället ökar på grund av den moderatledda regeringen. Allt för många barn lever i ekonomiskt utsatta familjer. Örebro arbetarekommun har skrivit en motion om att partiet bör ta fram en nationell handlingsplan för att halvera barnfattigdomen i Sverige till 2020. Motionen har blivit besvarad med hänsyn till att partistyrelsen har tillsatt en arbetsgrupp. Jag är nöjd med det svaret men jag skulle ändå vilja uppmärksamma kongressen på några saker.

Jag är kommunstyrelsens ordförande i Örebro kommun och vi har satt upp som mål att vi ska halvera barnfattigdomen i Örebro till 2020. Vi gör det utifrån tre delar. För det första handlar det om en prioritering på jobben. Vi jobbar med en aktiv näringslivspolitik med aktiva åtgärder. Under 2012 minskade vi våra försörjningsstöds kostnader med 17 miljoner kronor, nästan 10 procent. Vi har ett tydligt fokus på barnfamiljer och även i ungdomsgruppen minskade behovet av försörjningsstöd.

Vi har också prioriterat barns liv här och nu genom läxhjälp, helgöppna fritidsgårdar och sommaraktiviteter. Under förra sommaren kunde 1 800 barn och 800 vuxna få delta i bland annat

ett sommarläger och besök på Skara Sommarland. Ett av de barn som fick åka på en badutflykt till en kommunal badplats två mil utanför Örebro sade: ”Det här var den bästa dagen i hela mitt liv!” Vi visar att politik gör skillnad. Vi följer även det här genom studier och forskning.

Att minska barnfattigdomen i Sverige handlar om föräldrars möjlighet till ett arbete men det handlar också om att ge alla barn möjlighet att göra sina livsval och förverkliga sina drömmar.

Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Martin Lind, Örebro län: Jag har skrivit en motion om medborgarlön och tre uppsatser av fyra behandlas under det här avsnittet. Jag vill yrka bifall till två av dem – A126:2 och A126:4. Jag förstår att idén om medborgarlön reflexmässigt kan tolkas som ett avsteg från den så kallade arbetslinjen men det är inte så det är tänkt. Tvärtom kan ett system med medborgarlön skapa förutsättningar för människor att arbeta, till skillnad från dagens arbetsvillkorade försäkringssystem.

Idén utgår från den verklighet som gäller för människor som har blivit uppsagda på grund av sjukskrivning, som inte får a-kassa för att de varit sjuka för länge och som ständigt utsätts för ifrågasättande och granskande när de prövas för olika ersättningsformer. Idén utgår också från den verklighet som många professioner upplever, där man får använda stora delar av sin arbetstid till att sätta sig in i komplicerade ersättningssystem, skriva intyg, granska intyg, överpröva intyg och möta människor i behov av stöd med beskedet att de inte längre är berättigade till försörjning. Motionen är en hälsning från de människorna.

Jag tycker att idén kan vara värd att utreda och även tillåta för de kommuner som är intresserade. Jag önskar också att de som är nyfikna på de här idéerna tar del av den här ganska omfattande motionen – den tog stora delar av min semester förra sommaren att skriva – och försöker tänka lite annorlunda om den ganska absurda verklighet vi lever i idag.

Emilia Bjuggren, Stockholm: Om man siktar på stjärnorna men bara ger sig själv förutsättningarna att nå månen gör man sig själv orättvisa om man blir besviken när man bara når till månen. Ska vi bygga ett rikt samhälle med social sammanhållning och där människor känner framtidstro måste vi också ge oss själva möjligheterna att finansiera en generell välfärd.

Vi vet att människor har skilda förutsättningar i olika delar av livet och att ett rättvist skattesystem, där skatt betalas efter bärkraft, är vårt sätt att bygga ett jämlikt samhälle byggt på enskildas förmåga och gemensamt ansvarstagande. De senaste årens skattesänkningar har haft en enormt orättvis fördelningsprofil och de har dessutom minskat de totala skatteinkomsterna. Skenande bostadskriser, framför allt i våra storstäder, i kombination med avskaffad fastighetsskatt och högre ränteavdrag leder till att skatten på lång sikt urholkas och med detta resurserna till välfärden.

Vi måste ha en skattepolitik som utformas för att finansiera välfärden och samtidigt bidrar till någon form av omfördelning. Då krävs det att en större del av skatten tas på statlig nivå. Skattepolitiken måste också vara likvärdig. Vi kan inte ha det så att människor som är föräldralediga eller sjuka ska beskattas högre. Skatterna måste utjämnas och vi stödjer de yrkanden som föreslår detta. Det här måste dessutom såklart ske från båda håll. Det är helt

orealistiskt att tro att vi ska vänta med lika skatt för pensionärer och arbetande till dess att vi kan sänka pensionärernas skatter lika mycket.

Vi stödjer också de inriktningar som säger att vi inte ska använda skatter för att subventionera vissa typer av branscher, förutom miljöanställningar. Vi tycker att en socialdemokratisk regering måste avskaffa de orättvisa rot- och rutavdragen så som de är utformade i dag. En skatt på den finansiella sektorn är ett sätt att bidra till en tydligt omfördelade skatt och den kan dessutom bidra till att reglera och stabilisera finansmarknaderna, så att vi kan undvika att återigen hamna i ett läge i Europa och världen där vi är i dag.

Erland Olauson, Östergötland: Jag vill först glädja er som är lite äldre: Det kan hända nya saker i livet. Man kan till exempel, vid 64 års ålder, för första gången bli ombud på en partikongress!

Jag har yrkat bifall till motion A78 som handlar om arbetsresor. I det nya förslaget till Framtidskontraktet står det att hela landet ska växa. Det är bra, men tar vi det på allvar? Det kan vi göra genom att bifalla motion A78, och även A77 som är likalydande. De handlar om undersköterskan som med måttlig lön bor på landet, utan tillgång till kollektivtrafik. I dag är valet för henne antingen att flytta till staden eller att bli arbetslös.

Ett bifall till motionen innebär att vi ska utreda om det är möjligt att ge henne ett tredje val – att bo kvar, arbeta i staden men med rimliga kostnader för arbetsresor. Kan vi finna en sådan lösning blir alla vinnare. Trycket på städerna minskar när det gäller bostäder och barnomsorg samtidigt som vi bidrar till att uppfylla Framtidskontraktets ord om att hela landet ska växa. Jag yrkar bifall till motion 78.

Terese Bengard, Jämtlands län: Sch... Kan ni höra bruset från Hammarforsens vattenkraftverk? Nej, det kan inte jag heller härifrån, men jag kan göra det från kommunkontoret hemma i Hammarstrand. Utanför mitt kommunkontor finns ett vattenkraftverk, vilket påminner mig ljudligt och bildligt om de miljoner kronor som vi årligen skickar till den svenska statskassan.

I Ragunda kommun har vi landets näst högsta skatt, kanske högst. Vi betraktas som en tärande inlandskommun dit man skickar pengar för att vi ska överleva. Vi har en ram på 320 miljoner kronor och samtidigt skickar vi 350 miljoner rakt in i den svenska statskassan bara i fastighetsskatt. Jag vill att vi inte ska betraktas som tärande. Jag vill att vi ska få förutsättningar att använda de här medlen till att utveckla vår kommun till att bli så bra som den skulle kunna vara. Därför yrkar jag bifall till motionerna G91:1, A6:4, A26:1 och A57:1. Om vi bifaller motionerna skulle vi kunna skapa förutsättningar för hela landet att växa och utvecklas.

Mina vänner, jag är så evinnerligt less på att styra en kommun när vi har en borgerlig regering. Jag skulle vilja ha möjligheten att vi tillsammans, när vi har vunnit valet i Ragunda, i Jämtland och i Sverige nästa år, att få en fantastisk utveckling i hela landet!

Christin Hagberg, Södermanland: Jag yrkar bifall till motionerna A47:1, A52:1, A53:1 och A54:1, vilka alla är likalydande.

”För oss socialdemokrater är huvudsyftet med att ta in skatt att betala de samhällsnyttigheter som vi gemensamt behöver. Det finns ett direkt samband mellan hur mycket vi gemensamt

betalar i skatt och vilken kvalitet i sjukvård, skola, äldreomsorg och rättsväsende vi kan ha i Sverige.” Så inleder partistyrelsen sitt utlåtande när det gäller skatter. Dessa ord värmer mig som socialdemokrat och jag vill att dessa ord ska ligga till grund för kongressens debatt i de flesta frågor.

När vi kommer till det som numera kallas husavdrag, så bryter det helt med dessa vackra ord. Det finns många argument för att vi socialdemokrater måste ta steget och avveckla husavdraget i dess nuvarande form. Under 2013 har den borgerliga regeringen budgeterat 16 miljarder kronor för detta avdrag och jag tycker att det handlar om prioriteringar. I ett läge där vi tydligt ser försämringar inom just de områden som partistyrelsen värnar om sin inledning tycker jag att valet är enkelt.

Vi kan se inom sjukvården vilka problem vi har. Händerna räcker inte till. De som jobbar orkar inte med att fullt ut ta hand om de sjuka och ge den omsorg som alla har rätt till. Äldreomsorgen – där är det likadant. Närmare 100 000, och jag antar att det är förhållandevis flest kvinnor, har gått ner i tid eller helt slutat arbeta för att ta hand om sina föräldrar eller svärföräldrar. Jag kan räkna upp otroligt många exempel på vad vi skulle kunna använda pengarna till i stället.

Jag vädjar till partistyrelsens föredragande: Vi måste plocka bort husavdraget – rot- och rutavdragen – i dess nuvarande form och komma tillbaka med ett helt annat förslag än det som finns i dag. Bifall till mina yrkanden.

Sven-Erik Lindestam, Gävleborg: I går hörde vi partiordförande prata om vårt ambitiösa mål att halvera arbetslösheten i ett första steg. Självklart kommer vi att behöva anställa människor i kommuner, landsting, regioner och stat, men de flesta jobben måste skapas i den privata sektorn. Många av de jobben kommer att komma till i små och mindre företag. Då duger det inte att vi har ett system där vi via regelkrångel ser till att många av dem inte vågar anställa den andra eller den tredje.

Det roligaste jag har att göra som kommunstyrelseordförande är att vara ute och träffa småföretagare och möta deras kreativa idéer. Det kan handla om Carina som har ett cateringföretag, Anna som har ett mindre supportföretag, Mats som är målare, P-O som jobbar med skogsvård och många andra. När jag samtalar med dem möter jag en rädsla för regler och för ytterligare pålagor när det gäller regelverk. Det tar bort tid från dem från att ägna sig åt det som de är så duktiga på som enskilda entreprenörer och företagare.

Det finns en motion från Ekerö arbetarekommun, A105, om att ytterligare lägga på pålagor på små och mindre företag genom att införa en månadsredovisning. När jag pratar med mina vänner hemma hör jag att de hellre hade sett andra saker än mer byråkrati och ytterligare redovisning. Jag yrkar, med deras goda minne och utifrån de erfarenheter jag har från alla samtal, avslag på motion A105 för jobbets och tillväxtens skull och för att kunna halvera arbetslösheten i ett första steg.

Per Carlsson, Älvsborgs södra: Utgångspunkten för socialdemokratisk skattepolitik har i decennier varit att medborgarna ska betala samma skatt på lika höga inkomster. Så har det tyvärr inte varit de senaste åren. Det har uppstått en orättvisa i det här landet. Om man är arbetslös,

förtidspensionär, sjuk eller vanlig folkpensionär betalar man i dag en högre skatt än om man är ute i förvärvsarbete. Det är inte rättvist. Det är en skevhet i systemet som bör rättas till. Om man verkligen tror på principen om skatt efter bärkraft och rättvisa behöver man åtgärda detta.

Av det skälet vill jag ansluta mig till Fredrik Rönning från Dalarna och yrka bifall till motion A88, som i dag är besvarad. Anledningen är att det verkar finnas en diskrepans mellan partistyrelsens syn på vad skatt efter bärkraft är och vad motionärerna menar. Jag vill också yrka bifall till motion A92 från Ale. Den har ungefär samma innebörd som A88.

Lejla Bajraktarevic, Kalmar län: Jag vill börja med att säga att jag håller med Sven-Erik Lindestam när det gäller månadsrapportering. Byråkrati och krångel är det sista småföretag behöver och jag hoppas verkligen att Socialdemokraterna nu tar ställning. Vi pratar hela tiden om att vi vill satsa på små och medelstora företag. Då måste vi underlätta för dem i stället för att krångla till det ännu mer.

Anna-Belle Strömberg, Västernorrland: Jag vill yrka bifall till partistyrelsens förslag om rot- och rutavdragen. Jag tror inte att vi kan säga helt nej till det; det är inte den matchen vi ska ta. När det gäller rotavdraget förstår jag att vi behöver det när det gäller de svängningar vi har inom byggsektorn. När det gäller rutavdraget tror jag att den stora diskussionen ska gälla vad vi vill att det ska innehålla. Tycker vi att det är ok att vi har rutavdrag för att gå ut med hundar? Det tycker inte jag. Tycker vi att det är ok att ha bartender med rutavdrag? Inte heller det tycker jag. Däremot tycker jag att det är helt ok att vi använder det inom till exempel äldreomsorgen.

Det är många pensionärer i dag som använder rutavdraget, för om man har få insatser är det faktiskt billigare att använda rutavdraget men så fort det blir fler insatser går man över till den kommunala eller den privata hemtjänsten. Därför tror jag att det är bra att ha kvar rutavdraget i den formen för våra pensionärer. De pensionärer som vill ha några insatser behöver då inte gå igenom ett myndighetsbeslut där man måste lämna ut sig själv. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag när det gäller rot- och rutavdragen.

Magdalena Andersson, partistyrelsens föredragande: Jag ska kommentera några av de inlägg som har varit. Här finns återigen förslag på att vi ska räkna upp de generella statsbidragen till kommunerna årligen; den diskussionen hade vi tidigare och jag vidhåller att det bästa sättet att garantera uppräknade statsbidrag är en socialdemokratisk regering. Jag yrkar därför bifall till partistyrelsens förslag.

Det finns förslag om att bifalla attsatser som handlar om en lika och rättvis beskattning oavsett a-kassa, pension och så vidare. Här skriver vi i Framtidskontraktet att vi tycker att skatt ska tas ut efter bärkraft. Det är så vi tycker att skattesystemet ska utformas.

I den dagliga politiken handlar det om att väga olika saker mot varandra. Det vi har gjort de senaste åren i riksdagen är att gå fram med sänkt skatt för pensionärer. När det gäller sjuka och arbetslösa har vi däremot prioriterat att gå fram med förslag om att stärka försäkringsdelen i inkomsterna genom att gå fram med höjda tak och bättre ersättningsnivåer. Det är den prioritering vi har gjort i de årliga budgetarna. Jag tycker själv att det är viktigt att förstärka

försäkringsinslaget så att vi har rejäla inkomstbortfallsförsäkringar för så många löntagare som möjligt, så att så få som möjligt känner att man behöver teckna kompletterande försäkringar. Det är mycket bättre, effektivare och rättvisare att organisera ett samhälle där vi har rejäla gemensamma inkomstbortfallsförsäkringar. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Ola Möller yrkar bifall till förslag om att vi ska ha en översyn gällande inflationsmålet och att partistyrelsen ska få i uppdrag att analysera inflationsmålet. Partistyrelsen har föreslagit att det ska besvaras. Min bild är att vi analyserar inflationsmålet och penningpolitiken kontinuerligt, och min analys just nu är att det stora problemet i Sverige i dag är att Riksbanken har ett inflationsmål som man inte når. Det ser inte heller ut som att de är i närheten av att göra det. Här finns det en del nyare forskning som tyder på att det kan vara problematiskt när det gäller sysselsättning och arbetslöshet. Därför är den prioritering vi gör just nu att Riksbanken bör nå det mål man har ställt upp. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Vi har fått förslag om att gå från avslag till besvarad när det gäller att ändra budgetlagen och införa en statlig investeringsbudget. Här har vi tydliga skrivningar i Framtidskontraktet, där vi skriver att vi kan tänka oss att öka lånefinansieringen för strategiska projekt. Utifrån den skrivningen yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag, det vill säga avslag.

Vi har förslag från Terese Bengard om att förändra i utjämningsystemet för kommuner och att bifalla en motion om en lämplig form av statlig grundgaranti för befolkningssvaga kommuner. Vi har skrivit in i Framtidskontraktet att vi ska följa utvecklingen noga vad gäller utjämnningen mellan kommuner. Det finns en kompromiss i riksdagen om ett nytt utjämningsystem. Det är ännu inte sjösatt men vi skriver i Framtidskontraktet att vi ska följa utvecklingen noga. Jag tycker därmed att vi kan yrka bifall till partistyrelsens förslag. Vi har fått ett liknande yrkande från Peter Lindström och även här yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Christin Hagberg föreslår att vi ska bifalla en motion om att rut- och rotavdragen ska avskaffas. Rutavdraget är inte ett system som vi socialdemokrater har hittat på. Däremot finns det här och nu, och jag kan konstatera att det är ganska populärt och används av många höginkomsttagare men även av en del pensionärer och barnfamiljer. Vi har skrivit att vi tycker att rutavdraget ska styras mer mot barnfamiljer och pensionärer och vi har lagt förslag om detta i riksdagen. Det finns avarter i rutavdraget som är absolut oacceptabla och som bör tas bort. Bartender är ett exempel. Om jag skulle hyra kocklandslaget på min 50-årsfest skulle jag kunna göra avdrag för det; det är naturligtvis helt tokigt. De som har inomhuspool i villan på Rivieran kan dra av kostnaden för poolskötaren, vilket också är helt tokigt. Vi har nu också en läx-rut för vissa barn snarare än fungerande läxläsningshjälp för alla barn. Det är avarter av rutavdraget som vi bör bekämpa och ta bort om vi återtar regeringsmakten. Däremot kan vi ha kvar ett rutavdrag som riktar sig till barnfamiljer och pensionärer. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Vi har förslag från Terese Bengard om att bifalla en motion om att arbeta för att skattefria bilersättningar räknas upp så att de följer bränslekostnaderna. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag. Det är en bra inriktning men jag tycker inte att vi ska ha någon direkt indexering.

Vi har förslag från Östergötland om att förändra politiken för att underlätta arbetspendling och i motionen skriver man om att utöka reseavdraget. Det är klart att det ska skrivas upp i takt med att det blir dyrare att köra bil, men att därutöver förstärka reseavdragen är jag tveksam till.

Jag föreslår i stället att ytterligare resurser på arbetspendling bör gå till satsningar i kollektivtrafik. Därför yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag vad gäller motionerna A77:1 och A78:1.

Per Carlsson föreslår att vi ska bifalla en motion om att ställa sig bakom rättvis skatt. Med samma motivering som tidigare föreslår jag bifall till partistyrelsens förslag. Här finns också förslag om att återställa skattesystemet för att ha samma beskattning på pensionärer och försäkringsinkomster som på lön och att det ska ske senast 2016. Även här menar jag att detta måste avvägas mot att till exempel stärka a-kassan och sjukförsäkringen. Jag yrkar därför bifall till partistyrelsens förslag.

Vi har fått två yrkanden om att avslå motionen som skriver att vi är positiva till månadsrapportering. Jag förstår den upprördhet som många småföretagare känner vad gäller en ökad administrativ börda. Varje gång man lägger på den här typen av uppgifter på småföretag måste man göra en noggrann avvägning av vilken börda det innebär för företagen och vilken nytta det innebär för statsmakterna.

Vad gäller månadsrapportering är det något som många tror kan vara till stor hjälp för Skatteverket när det gäller att kunna jaga skattefuskare när det gäller skatter för de anställda. Om man bara rapporterar in skatt en gång om året dröjer det många månader för Skatteverket att upptäcka skattefusk, men med en månadsrapportering skulle det kunna ske mycket snabbare. Där är bedömningen att man skulle kunna få in betydligt mer skattepengar till välfärden och också få en justare konkurrens mellan de företag som betalar skatter som man ska och de företag som inte gör det. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag, för de positiva effekterna väger upp de negativa.

Martin Lind har skrivit en mycket ambitiös och intressant motion när det gäller medborgarlön; jag förstår att det tog en stor del av din semester att skriva den för den är verkligen mycket ambitiös. Jag vill ändå yrka bifall till partistyrelsens förslag. Jag tror att inkomstbortfallsprincipen är en viktig princip och att vi ska ha försäkringar som bygger på att man har haft en inkomst, snarare än en medborgarlön. Men tack för bra läsning, Martin!

Från Terese Bengard har vi ett förslag om att vind- och vattenkraftsfastigheter ska beskattas i den kommun där de är belägna. Jag yrkar även här bifall till partistyrelsens förslag. Det finns poänger med att ha en nationell fastighetsbeskattning på kommersiella fastigheter. Det ser väldigt olika ut i olika kommuner när det gäller hur stor andel kommersiella fastigheter man har att beskatta, så en kommunal beskattning skulle kunna leda till stora orättvisor mellan kommuner. Jag förordar därför partistyrelsens förslag.

Ola Möller, Skåne: Jag tycker att vi ska ställa oss frågan vilken skillnaden är mellan någon som timarbetar och tjänar 10 000 kronor i månaden, om man nu gör det när man timarbetar, och en som är arbetslös och tjänar 10 000 kronor i månaden. Om vi pratar om skatt efter bärkraft spelar väl inte ett höjt försäkringstak någon roll i den här frågan. Därför måste vi klart och tydligt säga att vi inte ska ge ett inkomstslag någon prioritet före någon annan. Om man sedan vill uttrycka det oerhört tydligt eller lite diffust vet jag inte, men det står klart och tydligt i motionsutlåtandet att ålderspension ska ges företräddare. Det måste vi ta avstånd från. Sedan kan vi prata om budgetteknikaliteter hur mycket som helst.

När det gäller inflationsmålet säger forskningen mycket. Det är helt rätt. Men frågan är varför inte vi socialdemokrater faktiskt ska hänga på och diskutera till exempel huruvida Phillipskurvan är vertikal eller om det finns ett tydligt samband mellan låg inflation och hög arbetslöshet – och tvärtom. Den diskussionen har vi över huvud taget inte fört för den hör inte hemma här, men vår partistyrelse måste ha ett arbete om detta.

Vi har haft stor framgång med att tillsätta utredningar och kommissioner för stora framtidsutmaningar, till exempel Malmökommissionen. Det är ett stort föredöme för hela landet. Man tar in forskare för att utreda ett specifikt problem. Vi har en lång tradition av bra och stora utredningar i vårt parti, vilka har kommit fram till det vi pratar om här – full sysselsättning och samhällsbyggnad – och vi måste våga vända på varje sten. Gör vi inte det kan vi lägga ner det snacket. Bifall till motion A83:1 och jag instämmer även vad gäller A88:1.

Christin Hagberg, Södermanland: Rotavdraget har vi själva komponerat en gång och använt som arbetsmarknadspolitisk åtgärd, vilket har fungerat oerhört bra. Det tycker jag är ett bra arbetsmarknadsprojekt. Men som det är i dag har man permanentat både rut- och rotavdraget. Det har inte längre med konjunkturen att göra utan nu är det permanent. Att man i stället för att behövspröva inom äldreomsorgen i dag kan köpa rutjänster för att få städad är naturligtvis bra men det är också borgarnas mening att försöka lyfta bort efterfrågan inom äldreomsorgen för att i stället lägga det på rutavdraget. På det sättet kan man få acceptans för ett sådant avdrag.

Skattesystemet är inte betjänt av en massa avdrag hit och dit, vilka alltid skapar en gråzon, och jag märkte när Magdalena skulle svara att hon hade svårt att finna orden för att försvara sitt eget och partistyrelsens förslag. Jag yrkar fortfarande på att vi ska bifalla yrkandet om att göra om rut- och rotavdragen och ta bort dem i deras nuvarande form. Tycker vi socialdemokrater att vi ska prioritera de här områdena och lägga pengarna på den här typen av system, borde man åtminstone komma med ett annat förslag.

Erland Olanson, Östergötland: Det gäller motion A78. Vi är helt överens, jag och Magdalena, om att vi ska satsa på kollektivtrafik. Men om jag åker hem till mina kommuninvånare i lilla Valdemarsvik, vilka är spridda över en jättestad, och säger att vi inte gör något förrän vi har skaffat buss till varenda buske, blir jag inte särskilt populär.

Det är inte så att vi föreslår att man ska höja reseavdragen. Vi säger att partistyrelsen ska få i uppdrag att utforma en förändring av partiets politik i syfte att förbättra möjligheterna för arbetspendling för människor som bor på landsbygden. I det kan man se över reseavdragsreglerna för dem som inte har tillgång till kollektivtrafik och som knappast kommer att få det under någons levnad. Jag yrkar bifall till motionen.

Magdalena Andersson, partistyrelsens föredragande: Jag tycker också att vi ska ha reseavdrag och vi har reseavdrag som kostar ungefär fem miljarder kronor om året. Där får man ju ersättning för sina kostnader när man kör bil. Så tycker jag att det ska vara och det tycker jag är bra. Men i stället för att göra ytterligare förbättringar för reseavdragen för bil vill jag hellre lägga pengarna på kollektivtrafik. Det är därför jag yrkar bifall till partistyrelsen.

Till Christin: Ja, jag hade kanske svårt att hitta orden, för jag hade ganska mycket att säga. Jag konstaterar att rutavdraget finns och att det är populärt. Det kan finnas poänger att ha kvar det i första hand riktat till pensionärer och barnfamiljer. När det gäller rotavdraget skriver vi i utlåtandet att i det konjunkturläge vi ser nu, och utifrån läget i byggbranschen, har vi inga krav nu på att ta bort rotavdraget. Även där yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Till Ola: Det är klart att partistyrelsens ska diskutera penningpolitiken och det gör vi också. Det ska vi naturligtvis göra kontinuerligt. Därför har vi också besvarat attsatsen och inte föreslagit avslag. Jag tycker att diskussionen om den kortsiktiga Phillipskurvan är jätteintressant och många är överens om att den långsiktiga Phillipskurvan är vertikal. Däremot finns det en del nyare forskning som tyder just på att den kortsiktiga Phillipskurvan kan ha mer lutning än man tidigare har trott. Det är därför jag understryker vikten av att Riksbanken når sitt inflationsmål.

Det står om skatt efter bärkraft i Framtidskontraktet; det är en viktig princip. I den konkreta politiken behöver man dock göra avvägningar om vad man kan göra först och vad man får vänta med. Där har vi föreslagit, vilket jag tycker är rimligt, att skatten för pensionärer ska sänkas i första hand medan vi satsar på starkare försäkringar för människor som är sjuka och arbetslösa. Det kan ske på olika sätt.

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
A6:4	Terese Bengard, Jämtlands län	Bifall	Avslag	Avslag
A9:4	Ola Möller, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
A17:1	Sven-Erik Lindestam, Gävleborg	Besvarad	Avslag	Avslag
A24:4	Göran Färm, Östergötland	Bifall	Besvarad	Besvarad
A26:1	Terese Bengard, Jämtlands län	Bifall	Besvarad	Besvarad
A26:1	Peter Lindström, Västerbotten	Bifall	Besvarad	Besvarad
A47:1	Christin Hagberg, Södermanland	Bifall	Besvarad	Besvarad
A57:1	Terese Bengard, Jämtlands län	Bifall	Avslag	Avslag
A77:1	Göran Färm, Östergötland	Bifall	Besvarad	Besvarad
A78:1	Erland Olausson, Östergötland	Bifall	Besvarad	Besvarad
A83:1	Ola Möller, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
A83:1	Maria Stjärnskog Nyman, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
A88:1	Per Carlsson, Älvsborgs södra	Bifall	Besvarad	Besvarad
A92:1	Per Carlsson, Älvsborgs södra	Bifall	Avslag	Avslag
A92:1	Fredrik Rönning, Dalarna	Bifall	Avslag	Avslag
A105	Sven-Erik Lindestam, Gävleborg	Avslag	Bifall	Besvarad
A126:2	Martin Lind, Örebro län	Bifall	Avslag	Avslag
A126:4	Martin Lind, Örebro län	Bifall	Avslag	Avslag
G98:1	Terese Bengard, Jämtlands län	Bifall	Avslag	Avslag

Behandlingen av dagordningen punkt 11 fortsätter på sidan 123.

Gratulation

Tjänstgörande ordförande: Ett ombud fyller 40 år i dag – Zenitha Nordfjell. Det är värt en applåd!

Anna Lindhs minnesfond

Mona Sablin: Partivänner, ibland är det så att tiden bara stannar upp. Ibland blir det smärtsamt tydligt hur mycket en människa och hennes liv betyder. Ibland blir det politiska uppdraget och demokratins innebörd så oerhört glasklart tydligt för oss alla. Ibland blir politik på riktigt.

Den 11 september 2003 mördades Anna Lindh. Vår socialdemokrat Anna Lindh. Anna – vår vän, vår fantastiska SSU-ordförande, vår utrikesminister, den internationella fantastiska kvinnliga ledaren, den kvinnliga förebilden, miljökampen, antirasisten Anna Lindh.

Annas död, mordet på henne, var förstas hennes död. Men det var ingen privatsak. Det var och förblir ett attentat mot en kvinnlig, kontroversiell socialdemokratisk politik. Det var ett attentat mot öppenheten och mot det politiska engagemanget. I dag, tio år senare, har varenda en av oss som sitter i den här lokalen och runt om i vårt parti ett alldeles speciellt ansvar att inte bara minnas Anna utan också låta henne inspirera, låta henne kräva, låta henne uppmana, låta henne uppfordra oss att hylla engagemanget och modet. Att se miljö, att se jämlikhet, jämställdhet och mänskliga rättigheter som vårt ansvar. Låta Annas engagemang vägleda och inspirera oss.

Som ordförande i Anna Lindhs minnesfond vill jag uppmana er alla, be er och kräva av er, att ta med det hem till era grundorganisationer att detta år, tioårsminnet av mordet på Anna, blir det år då alla grundorganisationer i arbetarrörelsen arrangerar ett minne, ett möte, ett samtal i Annas anda. Att ni samlar in pengar till Anna Lindhs minnesfond, vilket vi verkligen behöver. Att ni på första maj säljer lite extra många förstamajmärken, eftersom överskottet i år går till Anna Lindhs minnesfond. Att ni, om ni kan, kommer till Kungsträdgården i Stockholm den 11 september i år, där vi på kvällen ska ha en kväll för engagemang och för Anna.

Dessutom är i år 40 år sedan kuppen i Chile ägde rum. Det finns alltså många skäl att minnas engagemanget just i år. Vi måste påminna om att varje människa inte bara har ett ansvar utan också ska *ta* ett ansvar, för att visa att det inte bara var Annas liv som betydde något utan att engagemang kräver något av oss. Det handlar om att säga nej till rasismen och säga ja till det gemensamma ansvaret, som Anna så starkt stod för.

Jag hoppas att vi alla under detta år, och resten av de dagar som just vi får vandra här på jorden, använder det minnet och låter Anna inte bara bli minnet av en död utan att hennes engagemang blir en uppfordran till att fortsätta förändra världen. Det är vad Anna har lärt oss och det vill jag att vårt parti, Annas parti, använder detta år till. För Annas minne engagerar vi oss. För Annas minne säger vi nej till rasismen och ja till demokratin och öppenheten.

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 12.04.

TORSDAGEN DEN 4 APRIL 2013

Eftermiddagens förhandlingar

Eftermiddagens förhandlingar inleddes klockan 13.39.

Ordförande: *Ulla Lindqvist* och *Björn Sundin*

Sekreterare: *Pernilla Östberg* och *Oskar Magnusson*

Dagordningens punkt 8

Val av partiorgan

Dagordningens punkt 8.1

Val av partiordförande

Berit Högman, valberedningens ordförande: Valberedningens förslag till partiordförande är förståingen överraskning. Tidigt fick valberedningen in 26 nomineringar av 26 möjliga. Vi föreslår en man som är oerhört målmedveten i sitt ledarskap. En man som har bred facklig-politisk erfarenhet. En man som har förmåga att plocka fram det allra bästa hos oss alla. En man som verkligen har bestämt sig för att vi ska vinna val för ett bättre Sverige med fler jobb, starkare ekonomi och tryggare välfärd. Valberedningen föreslår att kongressen enhälligt väljer Stefan Löfven.

Beslut

Kongressen beslöt enhälligt:

att välja Stefan Löfven till partiordförande.

Anförande av Stefan Löfven

Ni förstår att det här känns lite speciellt för en arbetargrabb från Ådalen! Jag var med och bildade en SSU-klubb tillsammans med Östen Högman en gång i tiden, i början av 1970-talet och jag har tillhört partiet sedan dess. Jag har känt glädje med partiet i alla framgångar, och jag har naturligtvis lidit i tuffa perioder, men aldrig har jag tvekat om var jag står, vilka värderingar som vägleder mig och vad jag vill arbeta för. Aldrig någonsin. Jag har blivit stärkt hela tiden i att de socialdemokratiska värderingarna är mina, de är mig själv, de är min själ. Det här är nästan som en skattepliktig förmån!

Kära vänner, mitt liv har varit långt ifrån utstakat. När jag kom till Sunnersta som fosterbarn, i Ådalen i Ångermanland, var jag ungefär ett år gammal. Ingenting var säkert. Men mina blivande föräldrar Ture och Iris tog ansvar för mig. Jag blev del av en familj och fick en bra uppväxt. Och ju äldre jag blev, desto fler var det som hjälpte till – när jag började skolan, när jag kunde läsa vidare, när jag fick mitt första jobb.

Jag såg hur andra människor tog ansvar – inte bara för sig själva utan faktiskt också för mig. De gjorde att jag kunde känna mig stark och fri. Därför blev jag socialdemokrat, för jag vill kunna dela den friheten med alla människor. Och vi är en frihetsrörelse i själ och hjärta. Vi arbetar för ett samhälle där inget i arvet från ditt förflutna ska hindra framtiden för dig och dina barn. Ett samhälle där du kan vara modig utan att vara mäktig.

Mitt liv var långt ifrån utstakat men jag växte för att andra människor förkroppsligade de värderingar som driver vårt parti framåt. Därför är det min största glädje och ära att få ert förtroende som ordförande för Sveriges socialdemokratiska arbetareparti – tack för det!

Det gemensamma ansvar som jag mötte i Sunnersta i Ådalen är kittet som håller samman vårt samhälle och det är det jag vill tala om här i dag. Vi socialdemokrater ser det fantastiska i att ta ansvar för varandras frihet. Vi stannar inte vid viljan att skaffa sig själv bättre livsvillkor. Det är vanlig egennytta. Vi gör heller inte halt vid att ge grannen och medmänniskan en hjälpande hand. Det är empati, vilket är gott i sig. Vi förstår att både du, jag, grannen och samhället som helhet blir starkare av att vi tar ansvar för varandra. Det är större. Det är samhällsomdanande. Det kan sammanfattas i ett av de vackraste ord jag vet: Det är solidaritet, mina vänner!

Och vill vi att alla människor i Sverige ska vara starka och fria – då finns det inget bättre sätt att se på varandra än som jämlika systrar och bröder. Då ska vi bygga vårt samhälle som vi vill att en bra familj ska vara. En familj där varje individ gör sitt men där vi också tar ett gemensamt ansvar för varandra. En familj som stöttar den som vill ta nya steg och utvecklas, som hjälper till när flyttlasset ska gå till en annan ort, ett nytt jobb eller nya studier.

Det är en familj som inte överger den som just nu har det tufft, eller lämnar dem i fattigdom eller fas 3, men som heller aldrig är missunnsam mot den som når framgång. Det är grunden i tanken om samhället som en familj: Din svaghet är vår svaghet, din styrka blir vår gemensamma styrka. Det är socialdemokratisk politik.

Och har vi någonsin haft bättre förutsättningar och större möjligheter än nu att skapa ett samhälle där alla människor är jämlika och fria? Med så stora tekniska framsteg och så mycket kunnande, med så stora gemensamma resurser, med så stora samarbetsmöjligheter, både nationellt och globalt. Och om det finns möjligheter, vad kan en socialdemokrat säga annat än:

Låt oss ta fram reformer för 2020, för 2025, för 2030. Låt oss lära av våra erfarenheter och bygga en bättre framtid. Låt oss börja precis här på denna kongress – för vi ska framåt, framåt, alltid framåt! Det är socialdemokratisk drivkraft.

Sverige ska vara som en familj där du behandlas lika oavsett kön eller ursprung. Där är vi inte i dag. I många familjer håller gamla strukturer, normer och värderingar tillbaka människor, precis som i samhället i stort. Sverige har fortfarande en manlig könsmaktsordning som behöver bemötas med en feministisk agenda. Ta bara lönerna som exempel. En människa förlorar i genomsnitt 3,6 miljoner kronor under ett arbetsliv bara för att hon är kvinna. Det motsvarar en

villa här i Göteborgsområdet, en väldigt stor båt eller uppåt 200 semesterresor för en hel familj. Det här är ingen självklarhet, detta är en stöld!

Och löneskillnaderna är bara ett symptom på ett djupare problem. Det är som Katrine Kielos skriver i *Det enda könet*: ”Arbetsmarknaden är fortfarande i hög grad definierad utifrån idén att människor är kroppslösa, könslösa och nyttomaximerande individer utan familj eller sammanhang.”

Vi har en arbetsmarknad skapad av män, för män. Blind för hemarbetet, byggd på en grund av självupppoffrande kvinnor. Det här vill vi ändra. Därför ska vi begränsa visstidsanställningarna, och göra upp med den ofrivilliga deltiden och de delade turena – eller ”obetalda håltimmar” som de egentligen borde heta. Vi ska göra det som krävs för att uppnå jämställda löner och samtidigt ska vi säkra ett arbetsmiljöarbete som gör att alla faktiskt kan försörja sig livet ut. Vi vill bygga ett samhälle från grunden där inte hälften av alla människor, hälften av alla innovatörer eller hälften av alla genier hålls tillbaka. Vi ska göra det med en skola som lär ut både jämlikhet och jämställdhet, ett familjeliv där män och kvinnor delar lika på hemarbetet och på ynnesten att hjälpa de små att växa upp och ett näringsliv där män inte kvoterar in framför kompetenta kvinnor!

Och oavsett om det är våld i en nära relation, hotbrev till politiskt aktiva kvinnor eller trakasserier på nätet, är det en och samma struktur: Fega män som med hot om våld försöker kuva starka kvinnor. Det här slår mig i hjärtat. Som man, som socialdemokrat och som feminist. Attackeras en så attackerar vi alla, för vi står tillsammans – kvinnor och män. Hot och hat ska inte stoppa feminismen. De ska inte få vrida klockan tillbaka. De ska inte kuva oss. Inte i dag. Inte i morgon. Aldrig någonsin. Vi ska framåt, tillsammans i respekt och jämställdhet, kvinnor och män.

Och partivänner, vi ska framåt tillsammans oavsett hårfärg eller hudfärg. Om Sverige är som en familj – skulle du någonsin behandla din bror eller syster utifrån de grunderna? Men när vi ser en busschaufför dela upp människor efter utseende, ambulansförare lämna ett flyktingbarn bakom sig, judar och muslimer trakasseras och rasistiska tankesätt visa sig i hela samhället – till och med i regeringen – då ska vi agera. Vi ska ta krafttag mot den strukturella rasismen och också orka se den i oss själva. Som Jonas Hassen Khemiri skriver: ”För det är precis så rasismen funkar. Den är aldrig en del av vår skuld, vår historia, vår dna. Den finns alltid någon annanstans, aldrig här, i mig, i oss.”

Det är dags att intensifiera arbetet mot diskriminering och förtryck. Oavsett var den finns, På skolor, på torg, på arbetsplatser, på arbetsförmedlingar eller i våra egna fördomar och beteenden. Rasismen ska belysas, den ska bemötas, den ska bekämpas. Det är socialdemokratisk politik.

Och att bekämpa rasism, antifeminism, homofobi och alla försök att slå split mellan människor är ytterst att bekämpa rädslor. Rädsla att jobbet ska försvinna, rädsla att lämnas efter när globaliseringen för världen framåt, rädsla att förlora ett privilegium eller en förhandsrätt. Det är först när rädslan får fotfäste som partier med små hjärtan och enkla lösningar kan försöka skapa hat mot medmänniskor. Men lösningen, mina vänner, är inte mer fientlighet. Det är mer solidaritet. Därför ska vi vända arbetslöshet till arbete, maktlöshet till makt, fiendskap till

framtidstro. Och finns det något mer patriotiskt än att skapa ett samhälle där alla känner sig hemma? Vi är *en* familj av *tusen* ursprung. I Sverige finns inte ”vi och dom” – i Sverige finns vi!

Vänner, Sverige ska vara som en familj där solidariteten är gränslös och som aldrig är ansvarslös för kommande generationer. Jag har haft ynnesten, och det är en ynnest som inte ges alla från Ådalen, att i den internationella arbetarrörelsens tjänst driva på arbetet för demokrati och mänskliga rättigheter över hela världen. Frihetstörsten är densamma – oavsett om den beskrivs i Belarus, tystas i Kurdistan eller skriks ut på Aleppos gator.

Och är det någonting ett möte med en människorättsaktivist väcker, så är det frågan: Vad vore *min* frihet värd, om jag inte använder den till att kämpa för *allas* rätt till sin frihet? Sverige ska vara militärt alliansfritt, ja – men aldrig fritt från internationellt ansvar. Sverige ska vara väldigt tydligt i att ta ställning när människovärdet kränks. Det samhälle som vi vill forma drivs inte av nationell egoism utan av gränslös solidaritet.

Därför stödjer vi Förenta nationernas arbete. Vi sätter både militära och monetära resurser i FN:s tjänst – för freden, för demokratin. Vi bekämpar elden men framför allt ska vi röja undan bränslet i form av fattigdom, diktaturernas förtryck och brist på mänskliga rättigheter. Våra värderingar känner inga landsgränser. På de förtrycktas sida. Mot förtrycket. Där ska Sverige finnas, alltid!

Det finns saker vi kan göra. Det finns saker vi borde göra. Och så finns det saker vi måste göra för att kunna se oss själva i spegeln. En sådan sak är att nå en fredlig tvåstatslösning för Israel och Palestina. Det kräver ett erkännande av båda staternas existens. Det kräver att vi erkänner människors vilja till självbestämmande och fred. Och vänner, det kräver att Sverige och världssamfundet erkänner staten Palestina!

Och i allt arbete för fred, demokrati och mänskliga rättigheter är EU ett av våra bästa verktyg. Det är alldeles för bra för att fumla bort. Den europeiska unionen skapar också ett mervärde på många plan, som underlättar för oss här hemma och stärker vår gemensamma kontinent. När vi i EU samarbetar för ökad forskning och utbildning, för vassare miljömål, för tuffare regler på finansmarknaden, för löntagares rättigheter stärker det vår möjlighet till utveckling här i Sverige.

Mitt under den akuta krisen måste vi våga lyfta blicken och titta framåt för nya viktiga steg. Vad är det som bygger EU starkt i framtiden? En marknad med 500 miljoner människor kräver också moderna arbetsvillkor. EU kan bara utvecklas om vi konkurrerar genom att förstärka innovation och kunskap – inte genom att försämra löner och arbetsvillkor. Därför ska vi ha ett socialt protokoll till EU:s fördrag, som säkrar rättigheterna för Europas löntagare och som bygger vårt näringsliv konkurrenskraftigt. Det är dags nu att använda den starka röst som EU faktiskt är för mänskliga rättigheter, för arbete och för solidaritet i hela Europa.

Jag mötte en gång en tysk affärsman på ett flyg mellan Madrid och Frankfurt. Han berättade för mig hur han hade flyttade sin produktion från väst och Tyskland till Östeuropa – till Ungern, Tjeckien och andra länder – och så höll han på att titta på några ställen i Nordafrika, för lönerna hade blivit för höga i Västeuropa. Nu funderade han på att flytta från Östeuropa till Centralasien, för nu höjdes lönerna och villkoren i Östeuropa. Först blev jag missmodig av det och tänkte att det här aldrig tar slut. Men sen såg jag möjligheten, för att fortsätter vi förbättra villkoren i land efter land efter land kommer det till slut inte finnas länder med usla villkor kvar att utnyttja.

Därför vill jag att Sverige ska vara ledande i arbetet för en global Saltsjöbadsanda. Vi behöver överenskommelser som säkrar organisationsfrihet, kollektivavtal, social trygghet och goda företagsresultat. Det här gör att löntagare inte ställs mot löntagare. Det gör att vårt näringsliv får konkurrera med sin fulla kompetens. Det gör att löner och välståndet höjs i vår omvärld, handeln ökar, alla gynnas.

Vi socialdemokrater har samlat forskare och företrädare för företag och fackförbund, och vi har påbörjat detta arbete. Jag vill utveckla det vidare. Jag vill se till att genomföra det i regeringsställning. Jag vill att Sverige ska vara en ledande kraft för att skapa ett globalt handslag mellan arbete och kapital. Vi ska bygga en global ekonomi som kuvar ingen men gynnar alla. Det är socialdemokratisk politik.

Partivänner, att Sverige leder utvecklingen globalt behövs också för att säkra framtiden för kommande generationer. Inget samhälle kan leva i en död värld, så ska vi kunna ge friheten att arbeta, bo och resa fritt i arv till våra barn behöver vi forma ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart samhälle. Det är det jag kallar hållbar frihet. Vi bejakar utvecklingen – men det ska ske inom planetens begränsningar. Det är fullt möjligt att skapa tillväxt som håller sig inom naturens gränser och inte hotar vårt klimat eller vår biologiska mångfald.

Omställningen till ekologiskt hållbar utveckling är ett ansvar för hela världssamfundet men vi rika länder som i dag står för de största utsläppen ska gå före. För det krävs förebilder. Det ska Sverige bli. För det krävs ett arbete inom Sverige. Det ska socialdemokratin leda. I dag halkar Sverige efter. Det är inte likt oss. Ambitionerna sänks, drivkrafterna tas bort, 14 av 16 miljömål uppnås inte. Tyskland, USA, Danmark driver på utvecklingen i stället. Det är deras företag som tar nya marknadsandelar. Svenska företag går miste om exportmöjligheter, tillväxtchanser och framtidsutsikter.

Jag vill att Sverige ska bli en ledare i den globala tävlingen om grön teknologi, inte en sorglig eftersläntrare. Jag vill att vi ska fortsätta bygga ut den förnybara energin, energieffektivisera vår produktion och klimatsäkra våra bostäder och våra transporter, för det skapar både jobb och framtidstro. Våra barn förtjänar en värld fri från klimatuppvärmning, en luft fri från smuts, en kropp fri från gifter. Jag vill samla socialdemokratin och hela Sverige för den uppgiften. Vi ska ta vårt ansvar, vi ska forma en hållbar frihet och vi ska lämna över den till kommande generationer.

Vänner, jag vill också att Sverige ska vara som en familj där du kan vara stark och fri som individ. Det kräver vissa principer. En princip är självklar – att alla bidrar efter förmåga och att vi sedan fördelar de gemensamma resurserna så att varje människa kan färdas väl genom livet. En princip är att välfärden växer med tidens krav. Redan i dag ser vi nya behov och det är dags att börja möta dem. Dagens äldre är starkare än någonsin och därför vill vi skapa en äldreomsorg som ser till människans trygghet, ja – men också till hennes frihet att forma sitt eget liv. Många i Sverige är i dag anställda i sina egna företag och därför vill vi skapa en omställningsförsäkring så att alla kan ha en grundmurad trygghet.

Life Science-industrin växer och når varje dag nya framgångar för att förbättra människors liv. Samtidigt dör människor i Sverige 2013 av brister i patientsäkerheten. Hur kan då sjukvården inte få en större plats i den nationella debatten? Därför vill jag stärka akutvården men också ta ett

större grepp och säkra att svensk sjukvård fortsätter att vara världsledande, för, vänner, när du är som svagast – då ska samhället vara som starkast. Det är socialdemokratisk politik.

Är det någon princip vi behöver i välfärden i dag är det principen om demokratisk styrning. Vem blir inte förbannad av rapporterna om vissa välfärdsföretag som försummar människor för att göra vinst, om tvångsprivatiseringar och om skatteflykt? Det är nog bara en grupp som inte bryr sig – det är Sveriges regering. De verkar strunta i att människorna behöver välfärd i Sverige. De har inte rört ett finger för att ändra situationen, de verkar ärligt talat inte bry sig. Men det partivänner, det gör vi. Vi har ägnat över ett år till att tala med forskare, besöka verksamheter, besöka andra länder, vi har läst era motioner som kommit in till kongressen, för att ta fram en utav de största välfärdsreformerna i Sverige i modern tid.

Det öppnar insynen, säkrar bemanningen och kvaliteten samt höjer kraven på vilka som får bedriva verksamhet och ger resurser till de människor som behöver det mest. Det skapar ett nationellt ansvar men gör också att människors demokratiskt valda representanter lokalt kan ta ansvar för sin välfärds utformning och anpassa den efter sina förutsättningar. Det förpassar tvångsprivatiseringar till historiens skräphög och gör så att valfrihet alltid innebär att man kan göra goda val – aldrig att man behöver välja bort något dåligt.

Vi lägger ett förslag som kraftigt begränsar vinsterna och helt enkelt utesluter oseriösa aktörer från svensk välfärd. Samtidigt skapar det möjligheter att vara kvar för de seriösa verksamheter som många uppskattar och förlitar sig på, men under ett kraftigt skärpt regelverk.

Och partistyrelsen har slagit fast: Om det här inte uppfyller våra mål är vi beredda att gå längre. När regeringen nu lämnar *walk over* i välfärden är det vi som ska stå upp för den. Vi ska bygga en välfärd som gör att även med olika aktörer är alltid ett mål främst: människans trygghet och frihet. Det är socialdemokratisk politik.

Min mamma jobbade som hemsamarit. Jag minnas tydligt att hon köpte en skoteroverall så att hon på en moped i smållkalla Norrland kunde fara runt till de äldre för att hjälpa dem med att laga mat, städa och allt annat som behövde göras. Jag förstår vilken oerhörd trygghet min mamma var för de äldre. Emellanåt ringde de om råd och dåd. Ibland undrade de: Kan du inte komma i dag i stället för i morgon? Det hon gjorde kan säkert betraktas som små tjänster, men de skapade något mycket större.

Välfärd är i grunden att människor hjälper människor. Därför är det dags att ge de som arbetar i välfärden bättre villkor, tillgång till kompetensutveckling och fler kollegor som gör att de i varje stund kan göra sitt bästa. Och samhället ska gå först för att stärka heltid som norm. Därför ska arbetet för rätt till heltid vara påbörjat i alla socialdemokratiska kommuner och landsting 2014, och vi ger oss inte förrän detta är genomfört i hela Sverige!

Men vänner, ska Sverige vara som en familj där alla är jämlika och fria – då måste vi börja med de två absolut viktigaste grundstenarna för att öka människors frihet i dag: jobben och skolan. Vi behöver höja kunskapsnivån, stärka konkurrenskraften och förbättra produktiviteten. Det är bara så vi kan bygga ett långsiktigt välstånd. Utan det här rasar bygget. Över 400 000 människor i Sverige i dag söker jobb. Det är det största hotet mot vår ekonomi, våra pensioner och vår välfärd. Det är det största hotet mot vår förmåga att rusta Sverige för framtiden. Det är det största hotet mot varje människas möjlighet att styra över sitt eget liv.

Det håller tillbaka drömmar och framtidshopp. Sten för sten bygger det klassamhället. Därför är alltid, nu och i framtiden, alla människors rätt till arbete vår uppgift. Full sysselsättning är det orubbliga målet för socialdemokratisk politik!

När det kommer till att skapa jobb samarbetar jag hellre än pekar ut särintressen. Jag hittar hellre lösningar än konflikter, och när det gäller jobben är det just lösningar som Sverige just nu behöver. För att få fler jobb behöver vi ha ordning och reda i ekonomin, men det är bara en förutsättning.

Och låt mig säga så här: De som tror att ordning och reda i ekonomin räcker, och som sätter sig ner och grillar korv när arbetslösheten ökar, blir inte kvar länge i regeringsställning! Ska vi nå det delmål vi satt upp – lägst arbetslöshet i EU 2020 – samtidigt som antalet timmar ökar krävs mycket mer. Det krävs framför allt att Sverige väljer väg angående hur jobb ska skapas i framtiden. Det är dags nu. Antingen väljer vi den borgerliga vägen: Lönesänkningar för unga. Sämre arbetsvillkor. Subventioner för låglönejobb. Ettårigt gymnasium för vissa ungdomar. Så säger regeringen att Sverige ska konkurrera globalt i framtiden. Eller så lyssnar vi till företagen. Jag har mött företagare i små, slitna möteslokaler och i stora, mer ståtliga, glaspalats. Jag lovar er att jag aldrig har hört dem säga: Vårt problem är att våra anställda mår för bra och kan för mycket. Aldrig någonsin!

Nej, lyssnar vi till folket, till företagen, till forskningen väljer vi en annan väg, där vi samverkar, stärker innovationskedjan, investerar i infrastruktur och boende, ökar tillgången på riskkapital – och vi gör det tillsammans. Vi vet att Sverige är ett litet land. Splittrade står vi svaga i den globala konkurrensen men samlade är vi förbluffande starka. Det är det vi ska vara.

Vi väljer en väg med starkare företagande, inte svagare välfärd, där vi tar över ansvaret för den andra sjuklöneveckan, där vi investerar i inkubatorer och exportstöd, där vi satsar på innovationsupphandlingar och företagsnära forskning, och där vi gör det möjligt för dig – även om du har små resurser – att starta företag och göra idén inom dig till verklighet för oss alla. Det är också en fråga om rättvisa, för det är tanken i ditt huvud, inte summan på ditt bankkonto, som ska avgöra om du kan lyckas i Sverige. Det är socialdemokratisk politik.

Vi möter nu ett absurt faktum att många svenska företag inte kan få tag på rätt utbildad arbetskraft samtidigt som vi har en hög arbetslöshet. Vi gör så att människor kan ta de jobb som växer fram. Vi investerar i den högskola som regering nu svältföder. Vi satsar på bristyrkesutbildningar, reformerar Arbetsförmedlingen från grunden och lockar de unga tillbaka till skolbänken. Och vänner, vi lägger ned fas 3. Vi ska befria över 30 000 människor från regeringens låtsasåtgärder. Vi ska ge dem riktiga möjligheter till arbete och studier. Det är de värda.

Och när vi stängt rekryteringsgapet ska vi se till att det inte öppnas igen. Därför ska vi skapa en kompetensförsäkring som följer med dig oavsett om du arbetar eller söker arbete. Det är en viktig kunskapsreform som gör att du kan utbilda dig för att möta nya krav i ditt yrke och fortfarande ha en ekonomisk trygghet. Steg för steg behöver vi investera för att Sverige ska nå en världsledande kunskapsnivå. Partivänner, det är inte bara något vi har bara råd med, det är det här som gör oss rika.

Vi väljer en väg där vi skapar arbetsplatser som inte slukar människor och sedan spottar ut dem som förbrukade. Jag har sett det allt för många gånger:

- Ungdomar som ser korta anställningar staplas på varandra och aldrig får en chans att skaffa bostad, ett vuxet liv, en framtid.
- Människor som tvingas vakna mitt i natten av ett sms och famla i mörkret för att få veta om de får arbeta under dagen som kommer.
- Människor som får ta jobbet och stressen med sig hem, in i vardagsrummet, ned i sängen, in i sömnen.

Ska Sverige gå framåt behöver ditt driv, din kunskap, din vilja, få utlopp i arbetet. Arbet livet ska inte krossa drömmar, det ska förverkliga drömmar!

Precis här står skiljelinjerna om hur jobben ska skapas. Särintresse eller samverkan. Straffa jobbsökande eller skapa jobb. Lägre löner eller högre studier. Fas 3 eller framtidstro. I valet 2014 säger vi till det svenska folket: Välj väg! Och jag kan lova er, jag ser fram emot det valet.

Ja, steg för steg ska vi gå mot den lägsta arbetslösheten i EU 2020. Och jag vet vad som är det första steget när vi bildar regering 2014. Det är att skapa jobb och framtidstro för alla unga som i dag håller på att förlora hoppet. Den här generationen kräver inget märkvärdigare än generationerna före – att kunna plugga, jobba, flytta hemifrån, bilda familj.

Vårt första steg kommer därför att vara att garantera varje ung människa under 25 års ålder studier, praktik eller arbete på så kort tid som möjligt. I höstas satte vi gränsen till inom 180 dagar. SSU sade: ”Vi kan inte vänta!” Jag säger till er i dag: Ni har rätt – det kan inte jag heller. Därför går vi nu gemensamt fram med en reform som innebär att du som ung får jobb eller studier inom 90 dagar. Ingen ung människa ska någonsin lämnas i passivitet. Alla unga ska studera eller arbeta. Det är socialdemokratisk politik.

Partivänner, jobben, företagandet, forskningen, kunskapsutvecklingen – allt det här hålls tillbaka av något som oroar mig starkt – att den svenska skolan är i kris. För varje dag försämras barnens kunskaper i skolan. För varje dag kommer vi allt längre från den sammanhållna skola som är grunden för ett jämlikt samhälle och för varje dag blir orsakerna allt tydligare. Under allt för lång tid har våra barns skolor utsatts för borgerlig symbolpolitik i stället för riktiga insatser – riktiga insatser som kostar riktiga pengar och som ger alla barn chansen.

Det är dags att bygga ut förskolan. De barn som i dag står utanför den pedagogiska förskolemiljön är de barn som behöver den allra mest. Därför ska vi göra förskolan tillgänglig för alla – oavsett om du behöver dagis eller nattis, oavsett om du arbetar eller söker arbete, oavsett om du precis fått ett syskon. Alla barn ska kunna ta del av förskolans pedagogiska miljö, alla barn ska ha rätt till en bra start i livet!

Det är dags att minska klasserna i skolan, så varje barn får mer tid med sin lärare. Vi vet att det hjälper både de barn som halkat efter och de barn som vill springa lite före. Och en sak är säker: Är du nio år gammal behöver du inte nya sätt att veta om du har misslyckas. Du behöver mer tid med din lärare för att du ska lyckas.

Det är dags att lyfta lärarna med nya möjligheter i stället för nya pålagor. För varje år som går tyns lärare av nya administrativa bördor och de tvingas sätta blanketter före barn. Vi vill ge lärarna arbetsro men också möjlighet till utveckling. Varje lärare ska få möjlighet till individuell kompetensutveckling och karriärmöjligheter. Vi vill se en samlad forskning som sprider det vi vet fungerar av moderna metoder. Därför vill vi grunda ett forskningsinstitut för lärande. Läraryrket ska bli en starkare profession med större stöd och mindre administrativa bördor. Låt det vara vårt besked till den svenska lärarkåren: Läger vi våra barns framtid i dina händer ska de händerna vara fria att göra det allra bästa.

Det är också dags att se till att inga barn överges. Vi ska bygga en skola som inte lämnar en enda unge i sticket. Som ett vist kommunalråd från Katrineholm en gång sa: ”Alla ska med!” Barn som inte nått målen under terminen ska få fortsätta under sommaren. De bästa lärarna ska lockas till skolorna med de största utmaningarna. Likvärdigheten mellan skolorna ska öka. Vi vill att alla unga ska gå klart gymnasiet och därför skapar vi det stöd som krävs att de vill och kan klara sin gymnasieutbildning. Och, detta vill jag vara väldigt tydlig med: Lärhjälps ska ges efter behov – inte efter betalningsförmåga!

I allt detta finns ytterligare ett perspektiv: varje människas rätt till bildning. Bildningen visar dig inte bara vilken kunskap som finns här och nu i dag utan den ger en fantastisk föräning om vad människan kan åstadkomma. Jag såg det när min mamma läste engelska i cirkel på kvällarna. Jag såg det själv i mina första fackliga studiecirkel. Jag fick gåshud för jag tänkte: ”Här sitter vi arbetare och bildar varandra.” Jag såg det när vi i IF Metall skapade projektet ”Läs för mig pappa!”. Det är som Pär Lagerkvist skriver:

Jag vet att bortom det jag dunkelt anar
finns nya ting, mer sällsamt underbara
än de jag höll förundrad i min hand.
Jag vet. Och jag är rik som ingen.
Jag håller i min hand de gåtfullt vissa tingen,
och deras bröder vänta mig i dolda land!

Precis så är det. Okunskap och oförståelse inför samhället skapar maktlöshet. Men kunskap och bildning skapar vilja och lust att förändra. Det är därför vi vill ge alla unga rätten till högre studier. Det är därför vi investerar i ett levande kulturliv. Det är därför vi tror på det livslånga lärandet – just för att du ska kunna se de gåtfulla tingen och hålla dem förundrad i din hand.

Ser vi Sverige som en familj ska alla kunna vara fria och jämlika. Då krävs en reformagenda för jobben och skolan. Den formar vi. Då krävs en okuvlig vilja att förändra. Den bär vi. Och då krävs att vi vinner valet 2014. Det ska vi! Och vi tar tag i arbetet framför oss med lätta händer. Det låter ibland som om Sverige inte vore något annat än ett löv som fladdrar i den globala ekonomiska utvecklingens vindar. Men så är det inte. Det är inte ödet, det är inte marknaden, det är inte det globala kapitalet som styr vår framtid. Det är vi. Det är vi själva. Det är vi som väljer väg – ingen annan. Det är vi som genom arbete, samarbete och en benhård tro på människans möjligheter själva bestämmer vår position i den globala ekonomin.

Så vänner, vi är stolta över att vi är socialdemokrater. Det har funnits en tid när vi klätt oss i säck och aska. Det är slut med det nu. Vi vet vad vi har utträttat i historien och vi tvekar inte inför vad vi kan skapa i framtiden. De utmaningar vi står inför kommer bara att kunna lösas genom att vi tar gemensamt ansvar för varandras styrka och frihet. Bevisen för egoismens misslyckande finns i arbetslösheten, i skolkrisen, i välfärdsbristerna. Framtidstron finns inom socialdemokratien.

Så partivänner, låt oss nu se på vårt samhälle som en familj och ta ett gemensamt ansvar för varandras frihet. Det finns något fantastiskt i en människas ögon, när hon ser att livet ligger framför henne och när hon ser att hon kan nå dit hon vill nå. Det är en kraft som inte går att överskatta. Det är en känsla som väcks när vi tillsammans nu sätter solidaritetens tanke i rörelse, och för alla människor skapar:

- en jämlik skola
- en ärlig chans
- ett bra jobb
- en rik fritid
- en trygg ålderdom
- ett gott liv.

Större än så är inte vår uppgift, ej heller mindre fantastisk. Tack ska ni ha!

Tjänstgörande ordförande: Tack Stefan, för ett alldeles fantastiskt tal. Jag tror att jag kan tala för oss alla när jag säger att det gjorde oss varma, stolta och tårögda – åtminstone när det gäller gamla damer som mig! Det känns att vi är på gång och att vi verkligen ska kämpa för ett bättre samhälle.

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 14.34.

Återupptagna förhandlingar

Kongressförhandlingarna återupptogs klockan 14.46.

Ordförande: *Bosse Ringholm* och *Laila Naraghi*
Sekreterare: *Joakim Edhborg* och *Mia Nikali*

Dagordningens punkt 11, fortsatt behandling

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område A – Ekonomin växer när människor växer

Föredragande: *Magdalena Andersson*, *Fredrik Olovsson*, *Leif Pagrotsky* och *Elhy Söderström*

Beslut

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motionerna A9:4, A47:1, A77:1, A78:1, A88:1 och G98:1.
- att efter votering med röstsiffrorna 191–85 (1 avstod) bifalla partistyrelsens förslag gällande motion A26:1
- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motion A47:1
- att efter votering med röstsiffrorna 206–75 (2 avstod) bifalla partistyrelsens förslag gällande motion A83:1
- att efter votering med röstsiffrorna 244–40 (3 avstod) bifalla partistyrelsens förslag gällande motion A105
- att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtanden över motionerna på område A – Ekonomin växer när människor växer.

Nomineringstider

Berit Högman, valberedningens ordförande: I morgon ska kongressen välja partisekreterare och jag har att föreslå nomineringsstopp. Valberedningen föreslår att nomineringsstoppet är klockan 18.00 i kväll. Som vanligt lämnar man nomineringarna till presidiet.

Beslut

Kongressen beslöt:

- att fastställa sluttid för nominering för val av partisekreterare till den 4 april klockan 18.00.

Ordförande: *Per Tenggren* och *Ellinor Eriksson*
Sekreterare: *Maria Eklund* och *Ann-Charlotte Visén*

Information

Tjänstgörande ordförande: Vi kommer att göra ett avsteg från arbets- och diskussionsordningen. Det har nämligen, kanske föga förvånande, utkristalliserats framför allt två frågor där det finns många

yrkanden: föräldraförsäkringen och vinster i välfärden. I kväll diskuterar vi välfärdsområdet i Framtidskontraktet men det är ganska tidsbegränsat och vi tror att det kan bli svårt att hinna diskutera allt som rör den breda välfärden plus frågorna om föräldraförsäkringen och vinstfrågan. Därför vill vi föreslå att det som rör föräldraförsäkringen i Framtidskontraktet behandlas när de motionerna behandlas. Vi vill alltså flytta det avsnittet till lördag eftermiddag. Om man vill ha in något i Framtidskontraktet om föräldraförsäkringen blir det därmed då man ska yrka det. Samma sak gäller vinster i välfärden; vi vill behandla det området i Framtidskontraktet när de motionerna behandlas.

Saker som rör föräldraförsäkringen i Framtidskontraktet flyttas därmed till dagordningens punkt 20.3 (område J) som börjar behandlas klockan 13.30 på lördag. Ni som redan nu har inlagda yrkanden eller som har begärt ordet om föräldraförsäkringen måste alltså flytta eller dra tillbaka era yrkanden i systemet och i stället lägga dem under dagordningens punkt 20.3. Vinster i välfärden (område I) flyttas till dagordningens punkt 19, som behandlas klockan 19.00 i morgon.

Beslut

Kongressen beslöt:

att godkänna förslaget till ändrad arbetsordning.

Dagordningens punkt 12

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område B – Bra kommunikationer

Motioner och utlåtanden som rör infrastruktur (UB1), it (UB2) samt trafik (UB3)

Föredragande: *Anders Ygeman* och *Lena Micke*

Inledning

Anders Ygeman, partistyrelsens föredragande: Jag vill börja med att tacka för ett bra och konstruktivt arbete i temagruppen. Med anledning av det arbetet har vi gjort några korrigeringar och tillägg.

Motion B73:2 vill vi besvara i stället för avslå. Skälet är att vi har besvarat en likalydande attsats som heter B72:1. I motion B83 har partistyrelsen besvarat en attsats om kompetensmål och införande av nationellt förarbevis för utryckningspersonal. Detta har vi gjort utan motivering och nu föreslår vi bifall i stället.

På det avsnitt som handlar om höghastighetsjärnväg och *Fehmarn Bält* vill vi göra en liten, men ganska viktig, semantisk förändring på sidan 4. Där står det "Det är särskilt angeläget att ett svenskt höghastighetssystem kan ansluta till Danmark och vidare ner mot Tyskland." Där vill vi lägga till: "Detta med bakgrund av att Fehmarn Bält blir klar kring år 2021."

På cykelavsnittet på sidan 10 vill vi styrka sista meningen, vilken lyder: ”Cykeln får primärt ses som ett viktigt komplement till andra transportslag och det är orealistiskt att planera för att den i stor omfattning ska kunna ersätta andra transportmedel.”

Vi har även justerat Framtidskontraktet men de justeringarna har kongressen redan antagit, för de kom tidigare under avsnittet om ekonomi.

Om jag med en enda mening skulle sammanfatta infrastrukturavsnittet skulle den lyda: ”Vi vill investera för att skapa nya jobb och klara framtidens framtidsutmaningar.” Det sammanfattar egentligen allt. Bristen på infrastruktur hämmar Sveriges möjlighet till utveckling. Bristerna i infrastruktur gör att det vi producerar inte kan exporteras. Bristerna i infrastruktur gör att Sverige klimatutsläpp ökar i stället för minskar.

Det är lätt att glömma bort hur utvecklingen har varit. Efter sju år med moderatledd regering har vi Europas mest missnöjda järnvägsresenärer. Efter sju år med moderatledd regering har Sverige inte en enda meter höghastighetsjärnväg trots att det finns sådan järnväg i våra konkurrentländer, så att det räcker ett helt varv runt jorden. Efter sju år med moderatledd regering ökar utsläppen av växthusgaser i stället för att minska.

Vårt alternativ är tydligt. Det är dags att investera i infrastruktur. Det är dags att investera i jobben, klimatet och framtiden. Vi vill skapa förtroende för järnvägen genom att öka resurserna för underhåll i nivå med det som Kapacitetsutredningen anser krävs, det vill säga ungefär 500 miljoner kronor årligen. Vi vill investera i kapacitetshöjande åtgärder på de mest belastade sträckorna i vårt land. Vi vill skapa en ny underhållsorganisation för järnväg, som gör att vi inte längre är det land i världen som har det mest uppsplittrade underhållssystemet.

För jobben vill vi investera i regionförstoring och jobbpendling. Det kan handla om dubbelspår på Ostkustbanan, det kan vara Mäljarbanan, det kan vara sträckan Lund–Hässleholm. Vi vill investera i de godsstråk som är viktiga för exportindustrin och börja byggandet av Norrbothniabanen, Hallsberg–Degerön och Bergslagsbanan. Det handlar om att börja bygga Sveriges första höghastighetsbanor och planera för höghastighetsbanor Stockholm–Göteborg med en tänkt fortsättning till Oslo samt Stockholm–Malmö med en tänkt fortsättning till Köpenhamn, i takt med att Fehrman Bält-förbindelsen blir klar.

Det handlar om klimatet. Vi vill införa en vägslitageavgift. Bara här, mellan Göteborg och Oslo, rullar varje år 100 000 lastbilar i transittrafik – trafik som skulle kunna gå på järnväg i stället för via lastbil. Vi vill införa ett nytt system för miljöbilar, där de som köper dyra och törstiga bilar får vara med och subventionera dem som köper billigare och klimatsnålare bilar. Vi vill investera i kollektivtrafik och satsa en rejäl summa pengar på att stödja investeringar ute i kommuner och landsting, för att bidra till tunnelbaneutbyggnad, spårvagnsutbyggnad men också bussutbyggnad.

Återigen, för att sammanfatta hela avsnittet i en enda mening: Vi möter framtiden med investeringar i jobb och klimat.

Förslag

Följande förslag förelåg (inklusive föredragna förändringar):

Infrastruktur (UB1)

Partistyrerelsens utlåtande över motionerna B1:1, B2:1, B2:2, B2:3, B2:4, B2:6, B3:1, B3:2, B3:3, B4:1, B4:2, B5:1, B6:1, B7:1, B8:1, B9:1, B10:1, B11:1, B12:1, B13:1, B14:1, B15:1, B15:3, B16:1, B17:1, B17:2, B17:3, B18:1, B18:2, B19:1, B19:2, B20:1, B20:2, B20:3, B20:4, B20:5, B20:6, B21:1, B22:1, B22:2, B23:1, B24:2, B24:3, B25:1, B26:1, B26:2, B26:3, B26:4, B26:5, B26:6, B26:7, B26:8, B26:9, B27:1, B27:2, B27:3, B28:1, B28:2, B29:1, B29:2, B29:3, B29:4, B29:5, B30:1, B30:2, B31:1, B31:2, B32:1, B32:2, B32:3, B32:4, B32:5, B33:1, B33:2, B34:1, B35:1, B35:2, B35:3, B35:4, B36:1, B36:2, B36:3, B36:4, B37:1, B38:1, B39:1, B39:2, B40:1, B40:2, B41:3, B41:4, B41:5, B42:1, B43:1, B44:1, B45:1, B46:1, B47:1, B47:2, B47:3, B48:1, B48:2, B49:1, B50:1, B51:1, B52:1, B53:1, B53:2, B53:3, B53:4, B53:5, B53:6, B54:1, B55:1, B55:2, B55:3, B55:4, B55:5, B55:6, B56:1, B57:1, B58:1, B59:1, B59:2, B60:1, B60:2, B60:3, B61:1, B61:2, B62:1, B63:1, B63:2, B63:3, F54:3, F89:3, G21:4, G21:5, G92:4, G92:5, G101:5 och I171:5, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna B1:1, B2:1, B2:2, B2:4, B3:3, B17:1, B17:2, B17:3, B18:1, B20:5, B20:6, B26:7, B26:8, B27:1, B27:2, B27:3, B29:3, B29:5, B32:2, B32:5, B35:3, B35:4, B41:3, B41:5, B47:1, B53:1, B54:1, B55:6, B61:1, B61:2, B63:1, B63:3, F89:3 och G101:5
- att avslå motionerna B3:1, B4:1, B15:3, B18:2, B20:2, B24:2, B26:4, B30:2, B32:3, B33:1, B33:2, B34:1, B35:1, B36:1, B39:2, B40:1, B40:2, B42:1, B43:1, B44:1, B48:2, B53:4, B53:5, B53:6, B55:3, B55:4, B56:1, B57:1, B58:1, G21:4, G21:5, G92:4 och G92:5
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: B2:3, B2:6, B3:2, B4:2, B5:1, B6:1, B7:1, B8:1, B9:1, B10:1, B11:1, B12:1, B13:1, B14:1, B15:1, B16:1, B19:1, B19:2, B20:1, B20:3, B20:4, B21:1, B22:1, B22:2, B23:1, B24:3, B25:1, B26:1, B26:2, B26:3, B26:5, B26:6, B26:9, B28:1, B28:2, B29:1, B29:2, B29:4, B30:1, B31:1, B31:2, B32:1, B32:4, B35:2, B36:2, B36:3, B36:4, B37:1, B38:1, B39:1, B41:4, B45:1, B46:1, B47:2, B47:3, B48:1, B49:1, B50:1, B51:1, B52:1, B53:2, B53:3, B55:1, B55:2, B55:5, B59:1, B59:2, B60:1, B60:2, B60:3, B62:1, B63:2, F54:3 och I171:5.

It (UB2)

Partistyrerelsens utlåtande över motionerna B15:2, B29:6, B64:1, B65:1, B66:1, B66:2, B67:1, B67:2, B67:3, B67:4, B67:5, B67:6, B67:7, B67:8, B67:9, B67:10, B67:11, B68:1, B68:2, B68:3, B68:4, B68:5, B68:6, B69:1, B69:2, B70:1, B70:2, B70:3, B70:4, B71:1, B71:2, B71:3, B71:4, B72:1, B73:1, B73:2, B73:3, B73:4, B73:5, B73:6, B73:7, B74:1, B75:1, B76:1, B76:2, B77:1, B77:2, B77:3, B77:4, B77:5, B78:1, B78:2 och B78:3, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna B67:1, B67:2, B69:2, B70:2, B70:3, B71:2, B71:3, B73:5, B73:6, B73:7 och B77:2
- att avslå motionerna B66:1, B67:8, B67:11, B68:2, B68:5, B68:6, B77:5 och B78:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: B15:2, B29:6, B64:1, B65:1, B66:2, B67:3, B67:4, B67:5, B67:6, B67:7, B67:9, B67:10, B68:1, B68:3, B68:4, B69:1, B70:1, B70:4, B71:1, B71:4, B72:1, B73:1, B73:2, B73:3, B73:4, B74:1, B75:1, B76:1, B76:2, B77:1, B77:3, B77:4, B78:2 och B78:3.

Trafik (UB3)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna B41:2, B79:1, B80:1, B81:1, B82:1, B83:1, B84:1, B84:2, B85:1, B86:1, B87:1, B88:1, B88:2 och B88:3, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motion B83:1

att avslå motionerna B41:2, B84:1, B84:2, B85:1, B86:1, B87:1, B88:1, B88:2 och B88:3

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: B79:1, B80:1, B81:1 och B82:1.

Debatt

Erika Ullberg, Stockholm län: Gasolen till Borlänge, malmen från Kiruna, containertransporterna från Göteborgs hamn, arbetspendlingen i Stockholms län – allt hänger faktiskt ihop. Vi är beroende av varandra och vi är beroende av fungerande transporter. Att huvudstadsregionen kan växa och klara internationell konkurrens gynnar faktiskt även Nordanstig, där jag är uppvuxen. Jobben flyttar inte så ofta från Sundsvall till Stockholm utan de riskerar att flytta till andra storstadsregioner i världen.

Vi saknar inte mål för den här politiken. Vi saknar medel. Vi står inför en akut kapacitetsbrist i järnvägsnätet och därför behövs differentierade banavgifter. Det bästa får inte bli det godas fiende. Staten ska ta fortsatt ansvar för stora kollektivtrafikinvesteringar samt för det som möjliggör trafikering. Att bygga spår är en sak men det krävs väldigt mycket mer för att det ska bli trafik där.

Tidigare hade vi 50-procentig medfinansiering även till fordon; så pass ny infrastruktur som exempelvis Tvärbanan i Stockholm är byggd efter den principen. Vår nya tunnelbana i Stockholm borde byggas efter den principen. Partistyrelsen vill inte bifalla alla attsatserna i motion B55 men vi måste hjälpas åt att investera om vi ska klara restidsmål, om vi ska klara miljömål, genom regional kollektivtrafikutbyggnad.

Jag yrkar därför bifall till attsats B55:3, som lyder: ”att Socialdemokraterna står upp för principen att staten ska medfinansiera hälften av den faktiska kostnaden vid investeringar i spårinfrastruktur.” Det här är inte den politik som dagens regering bedriver men jag hoppas att det är den politik som vår framtida socialdemokratiska regering ska driva och jag hoppas på er!

Lennart Holmlund, Västerbotten: Sverige är ett u-land när det gäller täckning i mobilnätet. Jag reser en hel del som kommunalråd och det finns inget land där man så lätt kan ramla ur det mobila nät vi har. Det är det motion B72:1 handlar om. Jag tror inte på de medel som partistyrelsen tar upp utan jag tror att man måste driva på frågan för att få ihop bolagen till ett gemensamt bolag som svarar för nätupbyggnad, drift och service. Det kan också finnas en täcknings- och

kapacitetsgaranti i hela landet, för det är de mest utsatta områdena som blir utan mobiltelefoni. Det drabbar hemtjänsten, det drabbar de larm som behövs.

I Umeå har vi Europas bästa fibernät. Det beror på att vi har gjort ett kommunalt nät med svartfiber som är öppet för alla operatörer och våra kommunala bolag ska inte syssla med tjänster på det nätet. Det är ungefär på samma sätt som vi har tänkt att partiet ska driva sin linje. Vi är bäst i Europa men vi är bara på 18:e plats i hela världen och många asiatiska länder, och fattiga länder, har mycket bättre nät för mobil telefoni och mobilt bredband.

Det är utifrån de motiven jag yrkar bifall till motion B72:1. Jag kan också yrka bifall till B73:1, för det är egentligen samma innebörd i den. Om vi ska få jobben att komma till måste mobilnätet fungera.

Börje Vestlund, Stockholm: Vi från Mälardalsregionen har skrivit en motion, B26, som handlar om de problem vi upplever i vårt område. Partistyrelsen har i sin klokhet bifallit vissa delar och besvarat vissa delar. Man har till och med avslagit en attsats, och för att vara riktigt ödmjuk kan jag säga att det var en korkad attsats, så det var bra att partistyrelsen avslag den. Vi från Stockholm har även lagt motion B83, som inte är besvarad i texten men den har partistyrelsen bifallit och det är vi glada för.

Däremot vill jag säga några ord om motion B55:3 som handlar om att staten ska vara medfinansierare till hälften vid investeringar i spårinfrastruktur. Det här är väldigt viktigt, inte bara för Stockholm. Det är viktigt för hela landet. Det handlar inte bara om spåren utan det kan även handla om resecentrum runt om i Sverige eller om andra investeringar i infrastruktur. Vi står helt bakom yrkandet och vill bifalla motion B55:3.

Camilla Egberth, Östergötland: Jag tänker prata om två motioner, B74 och B75, som handlar om ett samlat grepp om it-infrastrukturen. Alla har inte möjlighet till en bra internetuppkoppling i dag och i ett modernt land som Sverige borde infrastrukturen byggas ut över hela landet. En bra internetuppkoppling kan vara avgörande för om företag vill investera och verka i en mindre kommun eller på landsbygden. Det handlar om landsbygdens möjlighet till moderna jobb och fortsatta svenska innovationer.

Socialdemokraterna måste stå upp för den grundläggande it-infrastrukturen – att den är väl utbyggd och hålls tillgänglig. I dag är ansvaret väldigt splittrat. Förvaltningsformerna är många och det offentliga lämnas oftast med att bygga de delar som inte är lönsamma för det privata. I brist på ett samlat nationellt ansvar har många kommuner tagit på sig det ansvaret. Socialdemokraterna bör se det som ett prioriterat område att man inom it-infrastrukturen verkar för att den får minst samma status som järnvägsspår och elnätets kablar i vårt parti.

Jag vill tacka för det samarbete vi har haft i temagrupperna. Med det är jag nöjd med den tilläggsbeskrivning som finns i Framtidskontraktet. Tack för mig!

Peter Lindström, Västerbotten: Jag vill börja med att yrka bifall till motion B72. Det låter kanske konstigt att det kommer upp en till från Västerbotten och pratar om samma sak, men det är lite olika saker. Det handlar om att vi som bor i verklighetens glesbygd, långt ifrån den så kallade

marknaden, vet att mobilnätet inte fungerar. Det saknar täckning och det byggs inte ut. När det fasta telefonnätet, som man ofta blandar ihop med mobiltelefonnätet när man bara pratar om telenätet, demonteras nu. Uppe hos oss sker det i en rasande takt. Det blev varit lite pinsamt när man råkade ta fel by utan att ha byggt ut systemet, så en hel by blev nedkopplad utan att ha något nät, men det är sådant som händer.

Det är viktigt att vi säkerställer en fortsatt möjlighet att kommunicera och att vi får en bandbredd som möjliggör både arbete och kommunikation. I dag tror man att mobiltelefonnätet ska täcka upp det som tidigare var telenätet, så när man omformar telenätet struntar man i att vara med i det gamla telenätet utan man förlitar sig på mobiltelefoni – och det går inte. Om jag åker mellan Åsele och Lycksele, utefter en stor riksväg, bryter mobiltelefonen elva gånger på nio mil. Det bor folk utefter hela den här vägen och många av dem kan inte använda mobil telefoni. Ju mer vi använder smarta telefoner, surfplattor och sådant, desto mer bandbredd tar vi. Det här problemet aktualiseras hos oss när det blir påsk- och sportlov, för då kommer det mycket folk upp till fjälltrakterna.

Jag pratar också för Region 8, vilket är åtta kommuner i inlandet som har slutit sig samma om det här. Vi är åtta kommuner med inte ens 50 000 kommuner. Vi har faktiskt fått audiens hos Kommunikationsdepartementet och har varit där och pratat om de här problemen, så man vet om det. Man har även lyft den hos PTS.

Det här är en viktig fråga som vi behöver driva på och visa att vi tar ansvar för det här. Därför yrkar jag bifall till motion B72.

Christer Engelhardt, Gotland: När det gäller den svenska infrastrukturen talar vi varmt om utbyggt järnväg med tåg som ska köra flera hundra kilometer i timmen. Vi kan läsa om ett utbyggt vägnät och om säkra motorvägar, med all förhoppning om att underlätta för människor att förflytta sig snabbt, tryggt, säkert och miljömässigt hållbart. Det pratas mycket om att spara tid och om att hushålla med resenärernas dyrbara minuter.

På Gotland har vi samma tidsuppfattning och tidszon, och havet är vår landsväg, men det här gäller uppenbarligen hela Sverige utom Gotland – det är så vi upplever det – i dagens regeringspolitik. Jag tänker särskilt på vår viktiga färjetrafik till och från Gotland. Om någon i denna kongressal mot förmodan inte känner till det tar man sig till Gotland på två sätt – med färja eller med flyg. Våra flygförbindelser är ett nödvändigt komplement men de kan aldrig ersätta färjetrafikens kapacitet för resor och frakttransporter. Färjetrafiken till och från Gotland fyller samma funktion som väg- och järnvägsnätet gör i övriga delar av landet.

I motion B39 tar motionären Linus Gränsmark upp färjetrafiken till och från Gotland. Den bärande punkten är att vår färjetrafik ska ses som en del av det nationella trafiksystemet, det vill säga som infrastruktur. Partistyrelsen har glädjande nog bejakat detta i sitt svar på motionen. Jag vill göra kongressen uppmärksam på detta, för i dag sorterar nämligen färjetrafiken hos Trafikverket lite slarvigt uttryckt under avdelningen olönsam kollektivtrafik. Det ger oss på Gotland en känsla av att vi inte riktigt fullt ut räknas som en del av den svenska rättmätiga infrastrukturen. Den statliga myndigheten Trafikanalys har bejakat det, men tyvärr har inte regeringen och dess verkställande myndighet Trafikverket tagit till sig det.

Det är mycket riktigt som partistyrelsen skriver, att vi nu är inne i en ny avtalsperiod (2017–2027) för färjetrafiken till och från Gotland men att detta är något som regeringen och Trafikverket tycker att vi ska stå tillbaka med. Vi vill framhäva att det här är en nationell infrastruktur och vi är tacksamma för det svar vi har fått från partistyrelsen.

Monica Green, riksdagsgruppen: Vi diskuterar bra kommunikationer i hela landet och vi betonar nödvändigheten av bra vägar, järnvägar och kollektivtrafik samt större möjligheter att cykla i stad, på land och i landsbygd. Vi har haft bra diskussioner i temagruppen och det har lett till bra skrivningar.

Den tunga trafiken måste upp på järnvägen i mycket större utsträckning, både för miljön och för framkomligheten på vägarna. Men vi kommer alltid att behöva lastbilstrafik och då är det oerhört viktigt att de som kör har både miljövänligare bilar och schyssta villkor – att de har lön, att de har möjlighet att vila och att de följer de svenska lagarna. Oseriös trafik riskerar att konkurrera ut den seriösa näringen om inte vi tar i med hårdhandskarna mot de olagliga, skrupelfria åkare som utnyttjar chaufförer från andra länder i rena slaverikontrakt.

Jag vill, som Socialdemokraternas it-politiska talesperson, också kommentera it-motionerna. Har ni tänkt på att vi har en borgerlig regering som inte lever upp till de tjugiga orden ”Hela Sverige ska leva”? Snacka går ju, men vi går i precis motsatt riktning – det vet ni. Det gäller på många områden, inte minst bredband och mobiltelefoni. Visste ni att regeringen inte har höjt kraven på mobiloperatörerna och till och med släckt ner viss telefoni? Efter sju år med en borgerlig regering är mobilnäten sämre i hela landet, inte minst i Skaraborg.

Så här kan vi inte ha det. Vi måste ha en fungerande mobiltelefoni i hela landet, där människor bor, rör sig och verkar. Det är nödvändigt för jobben, tillväxten, tryggheten och säkerheten. Regeringen har i sin digitala agenda som mål att lämna tio procent av befolkningen bakom sig. Det tycker vi socialdemokrater är fel, fel, fel. Vi tycker att vi ska ha 100 megabit år 2020 till alla i hela befolkningen. Vi behöver också hastighet i båda riktningarna. Annars klarar vi inte sjukvården och hemsjukvården i framtiden.

Niklas Säwén, Västernorrland: Vi har höga mål när det gäller arbetslösheten och kampen för att bekämpa den. För att nå de målen behöver vi investera i infrastruktur, utbildning och forskning och i andra viktiga saker som skapar tillväxt i hela landet. Vi socialdemokrater pratar mycket om investeringar i infrastruktur, något som vi från Västernorrland och norra skogslänen tycker är väldigt bra. Vi har redan mer resurser än den borgerliga regeringen och det ska vi fortsätta att ha. Anders Ygeman kommer säkert att berätta exakt hur många miljarder kronor mer än den borgerliga regeringen vi satsar och det är jättebra att våra kamrater i riksdagen driver det här.

Men vi vill ännu mer. Vi tror att risken för kostnadsökningar och de stora behoven kommer att kräva att vi har högre ambitioner. Med anledning av det vill jag yrka bifall till motion B32:3, som säger just det.

En annan viktigt del av en socialdemokratisk sammanhållen infrastrukturpolitik handlar om statens roll. Vi vill betona det statliga ansvaret för en fungerande infrastruktur i hela landet. Det tycker vi att partistyrelsen gör i sina utlåtanden och i Framtidskontraktet genom de skrivningar vi

antog i morse. Därför bör motion B32:1 bifallas, vilken tydliggör det nationella ansvaret för infrastrukturpolitiken.

Avslutningsvis vill jag nämna kort om den bottniska korridoren och Ostkustbanan. Det är en viktig transportsträcka för näringsliv och människor i vår region men också för hela Sverige. Jag kommer inte att yrka något om det här i dag men jag hörde av Anders i hans inledning att det finns med i den socialdemokratiska infrastrukturpolitiken, vilket vi är väldigt glada över!

Jörgen Larsson, Södermanland: Infrastruktur – vad är det egentligen? Det handlar inte bara om att transportera produkter och människor från punkt A till punkt B. Det är så mycket mer. Det är själva navet i vårt samhälle. Vi lever i och med infrastrukturen och därför måste den självklart fungera. Det finns inget annat.

I dag har många av våra industrier sina lager på lastbilar som färdas fram på Europavägar, på ett inte allt för miljövänligt sätt. Vid minsta lilla störning, till exempel en trafikolycka, finns det en risk att vi får stopp i produktionen. Så kan vi inte ha det. Därför ser jag fram emot den satsning som görs nu på järnvägsutbyggnad. Jag anser att den är nödvändig för att få ordning på infrastrukturen. Gör vi inte de här satsningarna och kan garantera en transportsäkerhet finns det faktiskt en risk att Sverige hamnar på efterkälken som det industriland vi ska vara – ett ledande industriland. Ni hör hur tokigt det låter att vi inte kan transportera för att vi inte kan producera. Här hjälper inte ens en centerpolitik med låglönesatsningar på vartenda jobb.

Det som oroar mig är att vi pratar mycket om att öka kapaciteten på järnvägsnätet och att styra om så att långtradarna från Europavägarna kan gå på järnväg i stället. Här vill jag belysa vikten av drift och underhåll. Det är nödvändigt och vi får inte glömma bort det. Därför blir jag glad när jag läser att det finns med i utlåtandena, för det är så viktigt. I vår iver att bygga ut järnvägen får vi inte glömma drift och underhåll. Sverige ska vara ett föredöme i att transportera och producera.

Jag kan stödja de ändringar som har gjorts i utlåtandet och därför yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Angelica Johannesson, Jämtlands län: Jämtlands och Härjedalens delegation stödjer Niklas och Västernorrlands yrkande om bifall till motion B32:1. Vi vill också yrka bifall till B32:3 som handlar om att Socialdemokraternas ambitionsnivå när det gäller infrastruktursatsningar höjs i jämförelse med vad som hittills presenterats. Den attsatsen har avslagits men vi skriver på andra ställen i kongresshandlingarna att infrastrukturinvesteringarna ska stärkas. Vi är därför lite fundersamma till varför attsatsen har avslagits.

Jag vill också yrka bifall till Härjedalens arbetarekommuns motion B48:2, vilken partistyrelsen har avslagit. Infrastruktur och kommunikationer blir allt mer viktigt för jobb och utveckling i landet; det har många sagt här, så även föredragande. Det handlar om möjligheter att pendla, om att få tillgång till fler jobb och få en större arbetsmarknad. Det gäller också förutsättningarna för företagen att rekrytera anställda med rätt kompetens.

Dessutom handlar det om besöksnäringen som har en stor betydelse för sysselsättningen och för att den ska utvecklas. Besöksnäringen är faktiskt en av våra största exportnäringar och

kommer att bli än viktigare i framtiden. Sverige har med sin rika och varierande natur och kultur en mångfald av spännande möjligheter att satsa på turism och besök, och vi bor i en del av den mångfalden. Det gäller allt från vinterturism och destinationer som Åre, Vemdalen och Funäsdalen till kulturen kring Siljan, vackra skärgårdsmiljöer runt våra kuster och våra storstäder.

Politik är att vilja och välja – och glöm inte Inlandsbanan!

Mikael von Krasson, Skåne: Det är viktigt med hög hastighet i bredbandsnätet i hela landet. Det handlar om hög hastighet i båda riktningarna – ner från internet till vår dator och upp från vår dator till internet. Bredbandshastigheten kommer att bli allt viktigare framöver. Vi skickar bilder och filer via internet och våra smarta telefoner kräver allt mer av vårt bredbandsnät. Trygghetstjänster kommer att utvecklas framöver. Den nya tekniska utvecklingen och framtagande av nya tjänster sker väldigt snabbt inom it-området.

Jag vill yrka bifall till motion B64:1 – att man ska ge i uppdrag till partistyrelsen och riksdagsgruppen att jobba mer aktivt med pådrivande och strid för en bredbandsutbyggnad som ger kommunerna i gles- och landsbygden möjlighet att nå 100 megabit per sekund.

Lena Malm, Göteborg: Vi socialdemokrater vet att vi behöver ett fungerande transportsystem som bättre bidrar till att stärka utveckling, tillväxt och konkurrensförmåga och som minskar vår klimatpåverkan. Järnvägssystemet behöver utvecklas för att öka kapaciteten samtidigt som nätet moderniseras. Vi behöver snabba upp persontransporter och vidga arbetsmarknadsregionerna samtidigt som framkomligheten av gods ökar.

Götalandsbanan och Europabanan är bra exempel på satsningar för att åstadkomma detta. Det räcker inte att hamnbanan på Hisingen ut till Göteborgs hamn är särskilt prioriterad, eftersom kapaciteten på järnvägen måste öka på våra godsstråk. Ökad kapacitet är angeläget för hela landet, för alla regioner och kommuner från norr till söder, från öst till väst.

I motionerna B5:1–12:1 vill vi slå fast att Götalandsbanan och Europabanan ska byggas inom en snar framtid. Vad innebär då en snar framtid? Ja, i järnvägssammanhang kan man säga att det betyder att det ska börja planeras och byggas inom de närmaste 15–20 åren. Men oavsett vilken tid vi pratar om är det angeläget att få tydliggjort vad som menas när partistyrelsen i sitt utlåtande över motionerna skriver: ”Det är särskilt angeläget att ett svenskt höghastighetssystem kan ansluta till Danmark och vidare ner mot Tyskland.” Som jag tolkar det är vi helt överens om att vi vill utveckla järnvägssystemet. Texten ska snarare ses som ett svar på våra motioner, men där vi är oense om orden ”en snar framtid”.

Nu får partistyrelsen en möjlighet att tänka om. Därför, som representant för delegationen från Göteborg och glädjande nog fler delegationer, yrkar jag bifall till motionerna B5:1–12:1. Jag hoppas även att partistyrelsen ställer sig bakom vårt yrkande.

Mattias Josefsson, Älvsborgs södra: Jag vill börja med att yrka bifall till Stefan Löfvens tal i dess helhet!

Industrin vilar egentligen på tre grundfundament som den kräver besked om – energi, utbildad arbetskraft och bra infrastruktur. Tittar vi på Götalandsbanan och Europabanan måste man börja

i Göteborgs hamn, som tar emot 70 procent av alla containrar som kommer till Sverige. Göteborgs hamn skeppar också ut 70 procent av alla containrar som lämnar Sverige. Göteborgs hamn är avgörande för svensk industri. I dag är hamnen en flaskhals.

Med Europabanan och Götalandsbanan kan vi avlasta Västra stambanan. Atlas Copco sade i höstas att det är lättare att planera transporter i Amazonas djungler än vad det är att transportera genom Västsverige. Det duger inte.

Motionerna B5–B12 tar upp just Götalandsbanan och att den ska byggas inom en snar framtid. Gunnar Malm gjorde för några år sedan en utredning som konstaterade att Götalandsbanan kommer att kosta ungefär 125 miljarder kronor att bygga. Kongressen har varit vis nog att fatta beslut om att vi kan lånefinansiera till infrastrukturprojekt. Lånefinansierar vi hela det här projektet, och räknar med en kalkylränta på fyra procent och en avskrivningstid på 40 år, kommer den årliga kostnaden att vara 6 miljarder kronor. Det motsvarar 2 promille av bnp, och tror vi att tillväxten blir högre än 2 promille genom att bygga Götalandsbanan och Europabanan så är den direkt lönsam! Därför yrkar jag bifall till motionerna B5:1–B12:1.

Elin Lagerqvist, Jönköpings län: Det handlar om mod. Genom historien har vi sett hur det har funnits modiga och visionära politiker som har sett möjligheten i att dra fram infrastruktur genom landet. Det har handlat om vägar, om järnvägar och om annan infrastruktur. Jag hoppas att vi har modiga och visionära politiker även i dag, som vågar se möjligheterna i att göra massiva satsningar i infrastruktur, som ger oss alla tillväxt och utveckling i hela landet.

Vi är ett avlångt land och det ger speciella förutsättningar. Det innebär att vi måste se till att vi har snabba och bra transporter från norr till söder. I det ligger att hitta högre hastigheter i järnvägsnätet; järnvägen är ett av de mest miljönyttiga transportslag man kan nyttja i landet. Det skulle gynna hela landet om vi knöt samman vårt land och våra tre storstadsregioner med ett höghastighetsjärnvägsnät.

Vi som finns i en del av det tänkta järnvägsnätet, i Jönköping, ser hur den borgerliga regeringens tvekan i frågorna lägger en död hand över stora landområden där vi inte vet hur vi ska planera för framtiden. Därför vill vi ha tydliga besked från Socialdemokraterna och att vi här på kongressen kan säga att vi ska bygga höghastighetsjärnvägsnätet och göra det nu, så att vi kan planera och gå vidare.

De skrivningar som finns i Framtidskontraktet om lånefinansiering är en bra väg. Nu gäller det att vi är tydliga med att vi ska ha en tidsplan som är snabb och att vi kommer fram när det gäller höghastighetsjärnvägsnät. Därför yrkar jag bifall till motionerna B5–B12.

Mikael Skoog, Skåne: Egentligen skulle man vilja börja med att yrka på en temperatursänkning här inne, men jag vet inte om det går. Jag har nämligen inga andra yrkanden utan jag tänkte bara gå upp och uttrycka positiva ordalag om det arbete som har gjorts i temagruppen och de utlåtanden som finns. Det är riktigt bra!

Om det är någon kraft i svensk politik som ska göra något när det gäller infrastrukturen så är det socialdemokratin. Vi har viljan och vi har möjligheten. Vi kan och vill ställa om till ett mer miljövänligt samhälle och vi vill skapa tillväxt och fler jobb.

Jag blir än nöjdare när jag ser texterna kring en fast förbindelse Helsingborg–Helsingör. Det kommer att bli en nödvändighet när Fehrman Bält-förbindelsen står klar. Jag kommer från Helsingborg men det här är ingen Helsingborgsfråga. Det är inte ens en Skånefråga. Det är en nationell fråga att binda ihop Öresundsregionen från ett U till ett O. Det är vi socialdemokrater som kan göra det; det finns tydligen inga andra partier som har den viljan.

Jag var över i Danmark och pratade med några danska socialdemokrater. De tyckte att det var lite konstigt att vi pratade om H–H som Helsingborg–Helsingör: ”Varför pratar ni inte om Hamburg–Haparanda i stället?” Det är lite så man ska se det, tror jag. Det här är absolut en nationell fråga och kanske också en internationell fråga.

Det som är positivt med att bygga en fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör är att det finns ett flöde redan i dag och den fasta förbindelsen finansierar sig själv via det flödet. Den hjälper till på så många sätt att stärka upp infrastrukturen i Sverige. Slutligen: Jag längtar efter en socialdemokratisk regering!

Åsa Karlsson, Bohuslän: Vi har diskuterat infrastruktur, och infrastruktur är ganska mycket – bland annat bredband och telefoni. Det måste fungera i hela landet, men det gör det inte i dag. Man gör satsningar som innebär att man satsar på glesbygd och landsbygd men man glömmer de små byarna och samhällena som har lite fler invånare. Det är inte intressant för de stora aktörerna på marknaden att investera i en ort som har färre än 5 000 invånare. Det måste vi uppmärksamma och se till att vi får ordning på.

Vi har diskuterat järnväg och Anders Ygeman pratade om höghastighetståg och anslutningar till och från Stockholm. Jag har inget emot det men vi får inte glömma sträckan Oslo–Köpenhamn. Hela Dalsland och Bohuslän har en stor arbetsmarknad i Norge. Vi har mycket inkomster från Norge. Norge kallas hemma skämtsamt för ”Kuwaits lillebror”. Norge är viktigt för oss och vi behöver titta även på den sträckan. Jag vill inte ställa sträckor mot varandra men vi får inte glömma den.

Stefan Löfven pratade i sitt tal om vikten av arbete. Gruvindustrin exploderar nu och det finns en djuphamn i Lysekil där man kan transportera malmen på sikt men då behöver Lysekilsbanan renoveras och restaureras för att klara det. Hela Dalsland är beroende av en fungerande järnväg; annars dör Dalsland. Jag kan fortsätta såhär med i stort sett hela Sverige.

Våra stora regioner Stockholm, Malmö och Göteborg är naven. Jag köper det, det är helt ok. Men ett nav fungerar inte om det inte finns ekrar i liv och rörelse runt naven. Jag vill alltså lyfta debatten utan att sätta något mot något annat. Vi får inte glömma att hela Sverige ska leva när det gäller bredband, järnväg och väg.

Behandlingen av dagordningens punkt 12 fortsätter på sidan 137.

Anförande av internationell gäst

Stefan Löfven, partiordförande: Kära vänner, det är med stort nöje jag härmed introducerar vår vän från Palestina, dr Husan Zomlot. Han representerar vårt kära systerparti Fatah, ett parti som har representerats vid våra kongresser i decennier.

Dr Zomlot är kopplad till Harvards center för Mellanösternstudier. Han är engagerad i Fatahs internationella arbete och han har representerat sitt parti i Förenta nationerna när Palestina rönt stor framgång genom att bli accepterat som observatörsmedlem förra året – och jag hoppas att jag vid vår nästa kongress får välkomna en representant för en fri och erkänd palestinsk stat. Välkommen upp i talarstolen, dr Zomlot!

Husam Zomlot, internationell sekreterare i Fatah: Tack så mycket, Stefan! Du har verkligen lyckats inspirera samtliga här i kongresshallen och självklart också mig. Det är väldigt värdefullt för mig att få tala inför Sveriges socialdemokratiska parti – ett parti som vi har samarbetat med under många år, ett parti som vi delar värderingar med.

Jag känner att jag är hemma hos min familj – och det menar jag även bokstavligt, för min fru kommer faktiskt från Malmö. I morse pratade jag med henne i telefon från hotellrummet och jag beskrev det vackra vädret. ”Är det helt säkert att du är i Sverige!?” frågade hon. Men självklart är det vackra vädret en del av det varma mottagandet här. Jag bär även med mig hälsningar från Fatahs ordförande Mahmud Abbas, från den utrikespolitiskt ansvarige dr Naveed Sheikh och från hela det palestinska folket till er kongress.

Gårdagens och dagens diskussioner har påmint mig hur jag har brukat svara när någon frågade om lösningen på Palestinafrågan. Mitt svar har varit: ”Det bästa vore om vi hade varit grannar med Sverige – det skulle lösa de flesta av våra problem.” Tyvärr gränsar vi till andra länder, där politik ibland baseras på makt, diktat och väldigt lite av de värderingar vi delar med er. När jag återvänder hem kommer jag att säga till mitt parti och mitt folk att jag har sett att politik kan var så mycket annat än vem som har makt, vems intressen man ser till och egoism. Det kan också handla om etik, värderingar, principer och jämlikhet. I morse sade du, Stefan, att politik handlar om varenda en av oss. Det handlar inte om vi och dom, det handlar om att vi är en familj. Den familjen är större än partiet eller landet, det handlar om den globala familjen. Det skriver vi också under på, Stefan.

Du sade också att de värderingar du vill se i Sverige är samma värderingar som genomsyrar de utrikes frågorna. Jag vill ta tillfället i akt att tacka dig å alla palestiniers vägnar – alla kvinnor och män, alla barn, alla som har kämpat hårt för just de värderingarna – för ditt stöd när vi vände oss till FN och för ditt självklara stöd och dina ansträngningar för att Palestina skulle bli en del av det internationella samfundet. Vi hyllar och tackar dig för det!

Palestina är en ockuperad stat vars land har stulits. Det är en stat där folket utsätts för rasism, ockupation och förnekelse av våra grundläggande rättigheter. Men våra rättigheter har erkänts av det internationella samfundet, och med oss här i dag finns den palestinska ambassadören i Stockholm – Hala Husni Fariz. Jag vill passa på att tacka henne för hennes ansträngningar och för att hon besöker kongressen.

Jag har hört om kampanjen ”Märk ockupationen” och jag är inte förvånad att de svenska socialdemokraterna går från ord till handling. Jag är inte heller det minsta förvånad att ni står upp för era värden och att ni inte vill konsumera varor som producerats på stulet land. Vi hyllar er för den kampanjen!

Jag ska kort försöka att sammanfatta den nuvarande politiska situationen och det handlar egentligen om en man – Benjamin Netanyahu. Han valdes till Israels premiärminister första gången 1997 utifrån en enda fråga på sitt politiska program – att döda fredsprocessen. Han kan ta åt sig äran för att ha tagit död på en tvåstatslösning och på fredsprocessen. År 2009 omvaldes han igen och då var hans plan att ta så mycket land och bygga så många bosättningar som möjligt. De senaste fyra åren har han tyvärr lyckats när det gäller att kolonialisera stora delar av Västbanken. För två månader sedan omvaldes han för tredje gången med löftet att han skulle överlämna makten över bosättningspolitiken till bosättarna själva, och det är exakt vad han har gjort.

Det här är dock inte bara en mans idéer utan bakom sig har han en politisk klass i Israel som inte tror på en tvåstatslösning eller på möjligheten att nå en politisk överenskommelse. De förnekar alla palestinska rättigheter och motsätter sig alla tankar på en palestinsk stat.

När president Obama besökte oss förra veckan var hans huvudsakliga budskap till israelerna att han inte hyser något hopp om att det nuvarande ledarskapet kommer att leda till en tvåstatslösning och till fred. Han menade att det bästa man kan göra är att försöka pressa ledarskapet till förändring. Så ser läget ut just nu. Det är bekvämt och lönsamt för Israel. De använder vårt land och vårt vatten och de ser inga skäl att ändra på det.

Mina vänner, jag är helt övertygad om att lösningen finns att söka här, i Sverige och i Europa – inte i USA. I USA är frågan inte en utrikespolitisk fråga utan det är en inrikespolitisk fråga baserad på en snäv definition av intressen, lobbygrupper och pengar. I Europa, och inte minst i denna kongresshall, ser ni det på ett annat sätt. Här handlar det om era grannar, era möjligheter att dela med er av era värderingar. Det är här vi finner hopp inför framtiden!

Jag vet att Ann Linde har arbetat mycket med ”Märk ockupationen”-kampanjen, och jag vill tacka henne för alla hennes insatser. Märk ockupationen. Märk alla olagligheter. Märk varje övergrepp som sker. Märk varje övergrepp mot segregation. Varje gång det sker ett övergrepp mot mänskliga värden måste vi märka det. Vi ska visa upp det för omvärlden. Detta tror jag är vägen framåt och för en bättre framtid för oss alla.

I morse lämnade de israeliska ockupationsstyrkorna en 17-åring pojke att blöda till döds. De sköt honom fyra gånger för att han hade utan våld hade protesterat mot bosättningarna. Hans 17-årige kusin försökte rädda sin vän, men även han sköts till döds. Två unga pojkar dödades alltså.

Jag vill ta tillfället i akt att förbinda Fatah och det palestinska folket till fred, till verklig fred, till den sortens fred som Stefan beskrev som en fred baserad på jämlikhet, stolthet och framtid för våra unga. Vi förbinder oss till ickevåld och vi kommer att använda oss av internationell solidaritet och av vårt eget motstånd. Vi förbinder oss också till socialdemokratins värderingar – inte bara i Palestina utan också som en bro mellan Europa och arabvärlden. Socialdemokrati är inte bara en lösning för oss utan för hela arabvärlden.

Den bästa vägen framåt handlar inte bara om ropa efter fred utan om att agera *för* den. Då krävs att vi står upp fast för våra värden. Vi måste se till att de unga pojkar som dödades i morse

inte dödades förgäves. Min son – som är hälften palestinier, hälften svensk – ska få en framtid utan krig, en framtid utan ockupation, en framtid där hans hela potential tas till vara och efterfrågas, en framtid där unga människor kan bygga en bättre värld för oss alla i vår globala familj. Länge leve de svenska socialdemokraterna, länge leve Sverige och länge leve Palestina!

Stefan Löfven: Du och jag hade det stora nöjet att äta middag tillsammans i Ramallah i våras och jag fick också förmånen att besöka president Abbas. Det var ett mycket trevligt besök och vi förde en väldigt konstruktiv diskussion. Ni vet var vi står. Vi vill att ni ska få en framtid utan dödande och med en fri palestinsk stat. Det är vårt mål och vi ska tillsammans se till att vi når dit!

Dagordningens punkt 12, fortsatt behandling

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område B – Bra kommunikationer

Fortsatt debatt

Monica Enarsson, Dalarna: Lennart Holmlund från Umeå arbetarekommun yrkade på bifall till motion B72:1 och vi i Dalarna stödjer det yrkandet. Det är en bra motion som vill få operatörerna att samverka för att hindra flaskhalsar i it-infrastrukturen.

Vi har även en egen motion som vi vill yrka bifall till – motion B73:1. Den går i samma anda som B64:1 och handlar om att vi ska ha en bredbandsutbyggnad som ger kommuner även i gles- och landsbygd förutsättningar att nå målet om 100 megabit. Det känns som om det borde vara en självklarhet för Sverige som nation att alla ska ha tillgång till det.

Jag yrkar även bifall till motion B32:1 – att det nationella ansvaret för en fungerande infrastruktur på väg och järnväg ska förtydligas. Mycket är sagt när det gäller satsningar på infrastruktur men jag vill återigen förtydliga och stryka under hur viktigt det är för våra företag och våra jobb att vi har en infrastruktur som gör att de kan expandera och ha bra förutsättningar för att vara kvar i Sverige.

Jag vill även yrka bifall till motion B32:3 – att Socialdemokraternas ambitionsnivå när det gäller infrastrukturinvesteringar höjs i jämförelse med vad som hittills presenterats.

Daniel Fors, Gävleborg: Likt Mikael Skoog vill jag börja med att tacka för ett bra och konstruktivt arbete i temagruppen. Jag tycker att vi tar ett bra avstamp i infrastruktursatsningarna med de skrivningar vi har fått till i Framtidskontraktet. Inte heller jag kommer inte att yrka på någon förändring av motionssvaren och därmed ställa olika sträckningar mot varandra utan jag nöjer mig med en förhoppning att vår flaskhals på ostkusten inom en inte allt för avlägsen framtid kommer att lösas upp, när vi efter nästa val kan påbörja våra ambitiösa satsningar på infrastrukturen.

Martin Andersson, Västmanland: Mälardalsregionen är en stark tillväxtregion som växer. Min hemkommun Arboga har tillsammans med kommunerna i västra Mälardalen gjort stora investeringar på cirka 100 miljoner kronor de senaste åren för att förbättra infrastrukturen. Trots det har restiderna med tåg ökat och turtätheten minskat.

En väl fungerande tågtrafik är avgörande för kommunernas tillväxt och utveckling. För kommunerna i stort och för invånarnas möjlighet att transportera sig är infrastrukturen en riktigt viktig fråga. En utvecklad tågtrafik binder ihop Mälardalsregionen och underlättar för människor att bo på ett ställe och jobba eller plugga på ett annat ställe. Det stärker regionen, både kommunernas tillväxt och utvecklingsmöjligheter för arbetstagare och företag.

Vi kan konstatera att regeringen inte känner ansvar för den utveckling mot sämre tågtrafik som nu sker. Med ett av Europas sämst underhållna järnvägsnät står Sverige kvar på perrongen när resten av världen utvecklar framtidens infrastruktursystem. Investeringar i infrastruktur skapar framtida ekonomiska möjligheter. Det räcker inte att ha ekonomi i balans här och nu. Det gäller att ha en ambition för framtiden och där är infrastrukturen oerhört viktig.

Mot bakgrund av detta känns det bra att partistyrelsen så tydligt höjer ambitionsnivån gällande infrastrukturen. Det är ett viktigt löfte för invånarna i Mälardalen och dess utvecklingsmöjligheter.

Anders Ygeman, partistyrelsens föredragande: Återigen – tack för den fina debatten och för det fina arbetet i temagrupperna. Jag ska försöka lotsa er igenom de olika yrkandena och försöka föredra vad partistyrelsen föreslår.

I början var Lennart, Camilla, Monica och Peter uppe och pratade om bredbandsuppbyggnad och mobiltäckning. Låt det inte för en sekund råda något tvivel om att vi står för mobiltäckning i hela landet. Vi måste klara att bygga ut bredband till hela landet. Mot det står en borgerlig regering som har försämrat, för första gången i svensk historia, mobiltäckningen på landsbygden och som inte är beredd att ställa krav på operatörerna om mobiltäckning eller bredbandsutbyggnad, vilket vi vill göra. Vi vill att ett nationellt mål ska slås fast för mobiltäckningen i landet. Däremot tror vi inte att den väg som Lennart Holmlund med flera anvisar i motionen kommer att nå det målet, nämligen att fösa ihop operatörerna till ett nytt privatägt bolag. Det trodde inte heller temagruppen och därför vidhåller vi partistyrelsens besvarande vad gäller motion B72:1.

Erika Ullberg och Börje Vestlund var uppe och slogs för den viktiga principen att staten ska vara med och medfinansiera kollektivtrafik i regioner och kommuner. Det är en uppfattning som partistyrelsen naturligtvis delar men vi tror inte att kravet i motion B55:3 kommer att vara det som bäst löser det. Attsatsen föreslår nämligen att staten alltid ska delfinansiera spårbunden kollektivtrafik med 50 procent. Vi vill i stället ha en stor nationell pott, på i storleksordningen tio miljarder kronor, som vi naturligtvis kan använda till spårvagn och tunnelbana men också till busskollektivtrafik runt om i Sverige. Vi står därmed fast vid vårt avslagsyrkande.

Sedan har vi diskussionen om Götalandsbanan, det vill säga Stockholm–Göteborg via Jönköping, med höghastighet. Jag har stor förståelse för det som Lena, Elin och Mattias var uppe och sade om att vi ska bygga den. Det är också partistyrelsens linje. Vi vill börja bygga

Götalandsbanan österifrån med sträckan Stockholm–Linköping och västerifrån med sträckan Göteborg–Borås. Det är det vi tror att vi kommer att hinna inom det som Lena kallade ”en snar framtid”, det vill säga de närmaste 15 åren.

Sedan måste vi gå vidare och bygga andra etapperna men det ryms inte i dag inom det som är tekniskt möjligt. Tittar vi på de utredningar som finns så kommer vi inte att klara att bygga färdigt Götalandsbanan inom den tiden, även om vi skulle ha den ambitionen. Därför vidhåller vi vårt besvarandeyrkande men vi vill börja bygga Sveriges första höghastighetsbanor. Vi vill planera för hela sträckningen Stockholm–Göteborg och även för sträckningen Stockholm–Malmö.

Niklas och Angelica yrkade bifall till motionerna B32:1 och B32:3. Den andra av dessa båda uppsatser handlar om att vi måste ha högre ambitioner för infrastrukturen. Sedan den motionen skrevs har det skett ett enormt arbete inom socialdemokratien. Vi har träffat alla partidistrikt och bjudit in alla regioner. Sedan motionens skrevs har vi vår ambitionsnivå höjts med 46 miljarder kronor, vilket vi tycker är en ganska stark ambitionshöjning. Att höja den ytterligare i dag tror vi inte vore en klok väg.

När det gäller motion B32:1 om det statliga ansvaret för infrastrukturen har vi däremot lyssnat till det som Niklas och Anjelica fört fram i talarstolen så vi ändrar vårt yrkande till ett bifall.

Därmed tror jag att har bemött alla yrkanden som kommit in.

Lena Malm, Göteborg: Det duger inte att säga att vi har ambitioner genom att bygga Göteborg–Borås de närmaste 15 åren, för det skulle betyda att det tar ytterligare 15 år att bygga Borås–Jönköping, och så vidare. Vi kanske är uppe på 40–50 år innan Götalandsbanan är klar. Då lever inte jag och frågan är hur samhället ser ut då för den kommande generationen – för min dotter och hennes kommande barn.

Vi har stort tålamod. Västlänken, som vi är väldigt stolta över, har varit fördröjd men är nu igång och planeras och projekteras. Men vi är inte nöjda med det utan vi vill mer och det tycker inte vi att partistyrelsen bidrar till. Jag förstår att problemet handlar om ”inom en snar framtid” men att skriva i utlåtandet att vi vill skapa höghastighetsbanor men inte kunna uttala att det faktiskt är Götalandsbanan och Europabanan det handlar om är alldeles för försiktigt. Jag vidhåller mitt bifallsyrkande vad gäller motionerna B5–B12.

Jan Johansson, Västerbotten: Jag blev alldeles glad i hjärtat när jag hörde att skåningarna skulle få sin bro över till Danmark. Den har betytt mycket för regionen Skåne men även för hela landet. Själv har jag bara sett den på bild. För över hundra år sedan lade Byske socialdemokratiska arbetarekommun i norra Västerbotten in en motion om att få bygga en kustnära järnväg. Min farfar var bara en pojkvasker och Hjalmar Branting var nyvald partiledare när motionen skrevs.

Nu står återigen en Byskebo och agiterar för en kustnära järnväg. Jag har inget yrkande i frågan utan mer en önskan om att övriga Sverige ska känna glädje med oss och vår önskan om att få bygga den kustnära Norrbothniabanan.

Erik Pelling, Uppsala län: Jag skulle vilja biträda Erika Ullberg från Stockholms läns bifallsyrkande till motion B55:3. Det handlar om en princip som vi har haft tidigare i Sverige, fram till den

borgerliga regeringen, om att staten ska medfinansiera hälften av den faktiska kostnaden vid investeringar i spårinfrastruktur.

Detta har tidigare gällt tunnelbana och pendeltåg i Stockholmstrakten i stor utsträckning, men det pågår ett utvecklingsarbete runt om i landet där större och medelstora städer planerar för BRT-system, stombusslinjer och spårvagnar. Om det ska kunna bli verklighet, och det finns verkligen ett behov av sådana investeringar, krävs statlig medfinansiering. Det är det motionen handlar om och attsatsen är ett återgående till den principen. Vi vill varmt stödja det bifallsyrkandet.

Anders Ygeman, partistyrelsens föredragande: Partistyrelsen säger här och nu att vi vill bygga Götalandsbanan. Vi vill börja med Ostlänken. Vi vill fortsätta med Göteborg–Borås. Men man kan inte göra det som är omöjligt. Vi vet till exempel att Göteborg–Borås inte går att bygga förrän 2021, för ni i Göteborg ska bygga en västlänk som den ska ansluta till. Innan dess kommer vi inte att kunna färdigställa den linjen.

Hur mycket vi än gillar höghastighet, hur mycket vi än gillar Göteborg och hur mycket vi än gillar Stockholm så finns det en värld utanför. Vi har Ostkustbanan, Mälardalsbanan och Hallsberg–Degerön som vi också måste ha resurser till. All infrastruktur ka inte byggas i våra största städer, hur gärna vi än skulle vilja det.

Angelica var uppe och påminde mig om att jag inte kommenterade yrkandet om Inlandsbanan. Inlandsbanan har inte varit ett projekt som den norra regionen har prioriterat. Därför har vi inte heller varit beredda att skjuta till pengar till den. Jag yrkar därför avslag på det yrkandet.

Erik var uppe och sade att en princip vi har haft tidigare är att staten alltid har skjutit till 50 procent av spårinvesteringarna. Det är inte en verklighetsbeskrivning jag ställer upp på. Ibland har det funnits, ibland inte, den typen av statlig medfinansiering. Vi har i dag ett nytt landskap. Göteborg har trängselskatt. Stockholm har trängselskatt. Flera andra kommer att ha trängselskatt, vilket kommer att vara viktiga bidrag till att bygga ut infrastruktur och kollektivtrafik i Göteborg, Stockholm och andra städer.

Det är inte rimligt att kongressen slår fast att staten ska skjuta till 50 procent vid varje spårbunden kollektivtrafikinvestering, för vi vill göra andra kollektivtrafikinvesteringar än bara de spårbundna, exempelvis i stombussystem, utanför Stockholm, Göteborg och Malmö.

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
	Anders Ygeman, partistyrelsen	Ändring i parti-styrelsens utlåtande UB1, sidan 4: <u>Detta mot bakgrund av att</u>		Bifall

		Fehrman Bält-förbin-delsen blir klar kring år 2021. Strykning på sidan 10: Cykeln får primärt ses som ett komplement till andra transportslag och det är orealistiskt att planera för att den i stor utsträckning ska kunna ersätta andra transportmedel.		
B5:1	Mattias Josefsson, Älvsborgs södra	Bifall	Besvarad	Avslag
B5:1- B12:1	Lena Malm, Göteborg	Bifall	Besvarad	Avslag
B5:1- 12:1	Elin Lagerqvist, Jönköpings län	Bifall	Besvarad	Avslag
B32:1	Anders Ygeman, partistyrelsen	Ändras från besvarad till bifall	Besvarad	Bifall
B32:1	Monica Enarsson, Dalarna	Bifall	Besvarad	Bifall
B32:1	Niclas Säwén, Västernorrland	Bifall	Besvarad	Bifall
B32:3	Niclas Säwén, Västernorrland	Bifall	Avslag	Avslag
B32:3	Monica Enarsson, Dalarna	Bifall	Avslag	Avslag
B32:3	Angelica Johannesson, Jämtlands län	Bifall	Avslag	Avslag
B48:2	Angelica Johannesson, Jämtlands län	Bifall	Avslag	Avslag
B55:3	Erika Ullberg, Stockholms län	Bifall	Avslag	Avslag
B55:3	Erik Pelling, Uppsala län	Bifall	Avslag	Avslag
B64:1	Monica Enarsson, Dalarna	Bifall	Besvarad	Besvarad
B64:1	Mikael von Krassow, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
B72:1	Lennart Holmlund, Västerbotten	Bifall	Besvarad	Besvarad

B72:1	Monica Enarsson, Dalarna	Bifall	Besvarad	Besvarad
B72:1	Peter Lindström, Västerbotten	Bifall.	Besvarad	Besvarad
B72:1	Peter Lindström, Västerbotten	Ny tilläggsattsats: ”Vi som bor i verklighe- tens glesbygd långt från ’marknaden’ vet att mobilnätet inte fungerar, saknar täckning och inte byggs ut. När det fasta telenätet de- monteras är det viktigt att vi säker- ställer fortsatt möj- lighet att kommuni- cera men också att vi får bandbredd som möjliggör både arbete och kommu- nikation.”	Besvarad	Besvarad
B73:1	Monica Enarsson, Dalarna	Bifall	Besvarad	Besvarad

Beslut

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motionerna B5, B6, B7, B8, B9, B10, B11, B12, B32:3, B55:3 och B72:1
- att efter votering med röstsiffrorna 160–148 (3 avstod) bifalla partistyrelsens förslag gällande motion B73:1
- att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtanden över motionerna på området Bra kommunikationer.

Dagordningens punkt 10

Beslut om partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar

Dagordningens punkt 10.6

Framtidskontraktet – En rättvis värld är möjlig

Föredragande: *Urban Ahlin, Peter Hultqvist och Marie Granlund*

Inledning

Urban Ahlin, partistyrelsens föredragande: Såg ni programmet ”Bildt Excellensen”? När jag såg påannonsen för detta tänkte jag: Äntligen! Den fria televisionen i Sverige har bestämt sig för att granska vad den här utrikesministern egentligen har utträttat. Bildt Excellensen – vilken underbar ironisk titel!

Men vad var det som det första programmet handlade om? Jo, journalisterna talade om att det var så fantastiskt att de fick en intervju med utrikesministern. Det hade de kunnat fråga mig om. Varje vecka ringer journalister till mig och undrar om jag vill ha en debatt med Bildt i studion. Varenda gång svarar jag: ”Absolut, jag ställer upp när, var och hur som helst.” Men sedan ringer de tillbaka efter någon kvart och berättar att det inte blir något, eftersom Carl Bildt är upptagen. Så lät det hela förra mandatperioden. Han ställde inte upp i någon debatt under hela valrörelsen och han har fortfarande inte ställt upp i någon debatt som journalisterna har kallat till.

Den andra halvan av programmet ägnades åt att berätta att hans farfars farfars farfars farfars farfars farfar hade styrt i Sverige och att Bildt arbetade vidare i den traditionen. Jag tittade allt mer misstänksamt på min tv för att se om det stod ”nordkoreansk statstelevision” uppe i hörnet eller om det verkligen var svensk television, den fria televisionen.

Det andra programmet var nästan ännu roligare. Då handlade det om u-båtskrisen, det som faktiskt gjorde att Carl Bildt fick en ställning i svensk politik, eftersom han kritiserade Socialdemokraterna hela tiden för att vi var för släpphänta och inte förstod att det var ryska u-båtar som åkte omkring i de svenska vattnen. Ni vet hur det gick. Det gick från att ryska u-båtar skulle attackera oss, till en diskussion om sill, makrill, bävvar och minkar, från att han skickade brev till den ryska statsledningen och sade att de skulle sluta upp med det där, till att militären sade att de inte var säkra på att det var något över huvud taget. Trots att han intervjuas i tv säger han: ”Jodå, det var ryska u-båtar – även de vi inte vet något om och inte har sett!” Sedan avslutar journalisten med: ”Trots att vi vet att vi har rätt är Carl Bildt fruktansvärt övertygad. Han är excellent.”

Ursäkta mig Sveriges Television, ursäkta mig journalister – att vara excellent som utrikesminister är inte att ljuga er rakt upp i ansiktet. Att vara excellent som utrikesminister är att bedriva utrikespolitik och åstadkomma förändring. Det är det som är att vara excellent!

I dag har vi haft fortsatta diskussioner i vår temagrupp. Vi har haft jättebra diskussioner och vi har kommit långt i att hitta samförstånds lösningar. Vi har till och med benat ut ett så svårt område som hur lagstiftningen ska se ut framöver för att hindra vapenexport till diktaturer och länder som kränker mänskliga rättigheter. Jag tycker att vi har gjort ett fantastiskt bra jobb i temagruppen och jag vill tacka alla som var med i diskussionen. Vi har gjort en del förändringar och jag hoppas att alla har fått det utskickade dokumentet med de förändringar som har tillkommit efter temagruppen.

Låt mig säga två saker om utrikespolitiken utifrån vårt perspektiv som jag tycker är värda att säga. Ni har sett att Nordkorea håller på och hotar med att använda sina kärnvapen. Det är ingen som begriper vad nordkoreanerna håller på med men en sak är säker: Det är livsfarligt när länder som Nordkorea har kärnvapen. Därför måste naturligtvis omvärlden ägna mycket kraft åt att förhindra kärnvapenspridning och se till att arbeta för att kärnvapen försvinner från jordens yta.

Notera att vi har en norsk regering väster om oss som precis har avslutat en konferens som handlar om att peka på de humanitära aspekterna av ett kärnvapenkrig, för att den vägen skapa opinion om de fruktansvärda konsekvenserna och om att det bästa vore om vi kunde ha en kärnvapenkonvention i FN som förbjuder kärnvapen helt och hållet. Öster om oss ägnar den finska regeringen enorm kraft åt att få till en konferens som uppfyller löftet från konferensen om ickespridningsavtalet, där det handlar om att få till en kärnvapenfri zon i Mellanöstern. Våra två grannländer är otroligt aktiva.

Därutöver har Obama och Putin startat en ordentlig diskussion om hur man drastiskt kan minska kärnvapnen. Där för man också en diskussion om att det bästa kanske vore om vi avskaffade kärnvapen helt och hållet.

Men vad gör vår excellens? Har ni hört ett förslag från Sveriges regering vad gäller denna fråga? Nej, för det finns inget förslag. Vi socialdemokrater har presenterat ett tolvpunktsprogram och ett femtonpunktsprogram, vi har levererat idé efter idé för att Sverige ska återta sin position som det land som driver nedrustningsfrågorna. Vi vill ha en aktiv utrikespolitik, till skillnad från herr excellens.

Till vår palestinska vän vill jag säga att i temagruppen ägnades naturligtvis mycket diskussion åt situationen i Palestina. Jag vill ta upp två saker som vi socialdemokrater har drivit stenhårt den senaste tiden och jag vill gärna beskriva varför det är så viktigt.

Det första är att vi vill erkänna staten Palestina. Ni vet hur det var – vi drev regeringen framför oss om att man skulle rösta ja till palestinskt medlemskap i Unesco. Regeringen sade nej och skämde ut Sverige i hela Mellanöstern. Det var bara Sverige och ett fåtal andra länder som röstade nej; den stora majoriteten röstade ja. Sedan kom den avgörande frågan i FN:s generalförsamling när Palestina skulle få uppgraderad status. Kvällen innan har jag debatt i Sveriges riksdag och pressar de borgerliga utrikespolitikerna om ett svar: ”Vad ska Sverige rösta i morgon? Blir det ja, nej eller avstår ni?” Vi socialdemokrater menade naturligtvis att man skulle rösta ja. Vet ni vad svaret blev? ”Vi har tre alternativ – rösta ja, rösta nej eller avstå.” Det är ledarskap av herr excellens.

Varför är det viktigt med ett erkännande av staten Palestina? Jo, dag för dag försöker den israeliska regeringen att förhindra en tvåstatslösning. Om vi kan visa att omvärlden står bakom en palestinsk stat markerar man för den israeliska staten: ”Hit, men inte längre. Omvärlden ser vad ni gör och vi är beredda att sätta stopp för det för vi tycker att det ska vara två stater – inte en.”

Det värsta hotet mot tvåstatslösningen är den ockupation som pågår varje dag i form av bosättningspolitiken. Trots att hela omvärlden säger nej och vill ha stopp på den fortsätter israelerna steg för steg. Varför då? Jo, de vill etablera fakta på marken som gör att en tvåstatslösning i framtiden är omöjlig.

Det är därför vi socialdemokrater har startat kampanjen ”Märk ockupationen”. Vi vill att det ska vara kostsamt för ockupanterna. Israelerna ska veta att vi inte accepterar att köpa produkter från ockuperat område. Tvärtom – bosättarna ska åka hem och Palestina ska bli ett fritt land. Vi ska erkänna det och vi ska etablera diplomatiska relationer med Palestina när vi vinner valet. Med det vill jag tacka för en bra diskussion i temagruppen och jag hoppas på en bra debatt!

Förslag

Följande förslag förelåg:

Partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar, avsnittet En rättvis värld är möjlig:

En rättvis värld är möjlig

Socialdemokraternas internationella politik syftar till alla människors frigörelse, utveckling och rätt till arbete. Vi vill utrota fattigdomen, skapa en säkrare och ekologiskt hållbar värld, stärka demokratin, respekten för de mänskliga rättigheterna och folkrätten.

Världen formas av de människor som befolkar den. Kan människor förstöra och förtrycka, så kan människor i samverkan också skapa en bättre värld. Vi vill att globaliseringens fördelar ska komma alla till del. Det kräver att människan sätts före marknaden. Vi vill demokratisera globaliseringen och globalisera demokratin. Större ansträngningar måste göras på att öka antalet demokratiska stater i världen.

Globaliseringen är en stark kraft i samhällsutvecklingen. Den öppnar nya exportmarknader och sänker priserna på många konsumtionsvaror. Globaliseringen förskjuter makt och rikedomar mellan länder och inom länder. I länder som Kina, Indien och Brasilien lyfter sig hundratals miljoner människor ur fattigdom. I dag finns flera ekonomiska och politiska maktcentra i världen. De globala klyftorna minskar samtidigt som klyftorna inom många länder ökar.

Ekonomi är globalt sammanflätad. En ekonomisk störning sprider sig blixtnabbt över världen. Våldiga marknadskrafter kan få oöverblickbara konsekvenser. Fria fackföreningar och fackliga rättigheter är viktiga i kampen för global rättvisa. När klimatfrågorna växer ökar medvetenheten om att alla människor delar en gemensam miljö. Det internationella samfundet har hittills inte lyckats att möta de utmaningar som klimatfrågan reser.

Vi socialdemokrater vill se en ny inriktning på Sveriges utrikespolitik. Arbetet mot klimatförändringar, opålitliga finanssystem och orättvisor samt kampen för demokrati, mänskliga rättigheter, fred och nedrustning ska bedrivas med kraft.

Sveriges säkerhetspolitik ska vara tydlig och klar. Den svenska militära alliansfriheten har tjänat och tjänar vårt land väl. Sveriges militära alliansfrihet har inte betytt passivitet utan ett aktivt ansvarstagande för både vår egen och andras säkerhet. Sverige ska inte vara medlem i Nato.

En modern svensk säkerhetspolitik byggs i stället på ett ökat nordiskt samarbete, en aktiv Östersjöpolitik, ett fördjupat samarbete i EU och ett starkare stöd till Förenta nationerna. Sverige ska inte förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett EU-land eller ett nordiskt land och vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas.

Socialdemokratin behöver ta ett politiskt ansvar för att ställa om försvarsindustrin till en ny säkerhetspolitisk situation och modernisera regelverket för vapenexport, bland annat genom att införa ett så kallat demokratikriterium. Sverige behöver ett skarpt regelverk som förhindrar vapenexport till diktaturer och länder som grovt och omfattande kränker mänskliga rättigheter. Socialdemokraterna vill ta initiativ till större öppenhet och transparens vad gäller Exportkontrollrådets behandling av exportlicenser genom att riksdagen informeras.

En förutsättning för Sveriges militära alliansfrihet är att vi har ett försvar som förmår att hävda vår territoriella integritet och upprätthålla våra grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter. Den svenska försvarsmaktens organisation ska präglas av en tydlig folklig förankring vid rekrytering och bygga på demokratiska värderingar som öppenhet och samverkan med det civila samhället.

I takt med att världen utvecklas måste också synen på säkerhet förändras. I dag finns andra hot än rent militära mot vår säkerhet och trygghet. Svensk säkerhetspolitik ska, förutom att agera vid konflikter, klara att möta cyberattacker och konfliktrisker som följer med klimatförändringar, humanitära katastrofer eller sönderfall i spåren av sociala orättvisor. Terrorismen undgår inte heller oss i de nordiska länderna vilket vi smärtsamt har påmint om.

I Europa har vi sett en fantastisk demokratisk utveckling de senaste decennierna. Genom att dörren hölls öppen för nya medlemmar till Europeiska unionen har fler tidigare kommunistdiktaturer reformerats och demokratiserats. Utvidgningen får inte stanna av. EU ska även bidra till fred och demokratisk utveckling i länderna som gränsar till unionen. Vi vill också stärka EU som global aktör för utveckling, fri och rättvis handel och försvarare av demokratin. EU:s arbetsformer ska bli öppnare och effektivare.

Den arabiska vårens kraftfulla krav på frihet och demokrati måste få omvärldens stöd. Det ska vara ett slut på den kontraproduktiva politiken där EU och USA höll diktatorer under armarna i utbyte mot olja och stabilitet. Den bärande principen ska i stället vara att länder som går mot demokrati ska ges större inflytande, tillträde till globala marknader och ekonomiskt utvecklingsstöd. EU:s värderingar ska komma till uttryck i handling. De samarbetsavtal unionen har med länderna i regionen ska bygga på en tydlig koppling till demokratisk utveckling och respekt för mänskliga rättigheter, vilket innefattar kvinnors rättigheter. Europa måste också riva klyftan mellan vårt eget välstånd och grannarnas fattigdom. Politiska reformer samt ekonomisk och social utveckling är centrala faktorer för att skapa framtidshopp.

Tyvärr har inte den arabiska vårens krav hörsammats i Iran där de mänskliga rättigheterna fortsatt förtrycks. Kurdernas mänskliga rättigheter måste respekteras av länderna i regionen. Dödandet i Syrien måste få ett slut och de som begått krigsförbrytelser ska ställas till svars. Sverige ska erkänna staten Västsahara och Marockos ockupation måste upphöra. EU:s avtal med Marocko måste följa folkrätten.

Ett starkt engagemang för FN är en hörnsten i socialdemokratisk utrikespolitik. Förenta nationerna utgör navet i det internationella samarbetet. Vi socialdemokrater vill att Sverige utvecklar sin FN-politik genom att utarbeta en strategi för arbetet i FN både som enskild nation, genom EU och i samarbete med de nordiska länderna. FN ska stärkas och reformeras för att stå bättre rustat inför de utmaningar organisationen har att hantera.

Ett kärnvapenkrig skulle få ohyggliga konsekvenser. Frågan om massförstörelsevapen och det hot de utgör är tyvärr mer aktuell än på länge. Vi vill använda Sveriges trovärdighet och tyngd för att sätta nedrustningsfrågan på dagordningen.

Kvinnors deltagande i konfliktförebyggande och krishantering före, under och efter en konflikt är en förutsättning för hållbar fred och utveckling. Vi vill med kraft hävda FN-resolutioner som fördömer våldtäkt och sexualiserat våld i konflikter. Resolutionerna slår fast att dessa handlingar utgör hot mot internationell säkerhet.

Det behövs en ny global uppörelse mellan arbete, kapital och samhälle. Vi socialdemokrater har ett särskilt ansvar för att stödja det internationella fackliga arbetet, och för att i alla sammanhang stå upp för människors fri- och rättigheter på en alltmer globaliserad arbetsmarknad. Sverige har som ett litet exportberoende land särskilt stora intressen av att främja en fri och rättvis världshandel. Genom progressiva internationella handelsavtal kan handelshinder rivas samtidigt som löntagarnas intressen respekteras och en hållbar utveckling främjas. Samtidigt behöver det internationella finansiella systemet ett starkare regelverk. Skatteparadis och andra avarter ska bekämpas.

Palestinier och israeler är hårt drabbade av många decenniers konflikt. Israel har konsekvent ignorerat omvärldens uppmaningar och bryter mot ett stort antal FN-resolutioner. Ockupationen av de palestinska områdena måste upphöra. Alla parter måste avstå från våld och möjliggöra fredsförhandlingar. Den folkrättsligt illegala bosättningspolitiken måste omedelbart upphöra och muren på ockuperad mark måste rivas.

I dag står utvecklingspolitiken inför nya utmaningar och möjligheter. Majoriteten av världens fattiga lever i medelinkomstländer. Nya aktörer kommer till och andra finansiella flöden än traditionellt bistånd spelar allt större roll. Allt fler människor manifesterar kraftfulla krav på frihet och demokrati. Det finns nu en större medvetenhet om att kvinnors frigörelse för hela samhällsutvecklingen framåt.

Utvecklingspolitiken ska ytterst syfta till alla människors frigörelse och en värld där fattigdom och maktlöshet hör till det förgångna. Vi vill därför att det svenska biståndet ska riktas mot att minska fattigdomen och orättvisorna i världen samt bidra till en hållbar och demokratisk utveckling. Politiken ska ta sin utgångspunkt i människors egna drivkrafter att skapa utveckling. Biståndet kan, rätt använt, vara en katalysator för utveckling, jämlikhet och framtidstro, men också ett sätt att bekämpa korrumperade odemokratiska styrelseskick. Styrningen av biståndet ska vara tydlig och rätt saker ska mätas och utvärderas. Jakten på kortsiktiga resultat får inte överskugga hållbarhet och långsiktighet.

De mänskliga rättigheterna är universella, odelbara, icke kulturellrelaterade och individuella. Politiska, ekonomiska, sociala och kulturella fri- och rättigheter förutsätter och förstärker varandra.

Vår socialdemokratiska migrationspolitik utgår från en stark solidaritet människor emellan. Sverige ska ha en generös och reglerad invandring. Rätten till asyl är en mänsklig rättighet. Alla Sveriges kommuner ska ta ett solidariskt ansvar för flyktingmottagandet.

Sverige ska vara ett föregångsland i det internationella arbetet för kvinnors rättigheter. Inte minst handlar det om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, ett område där Sverige både kan och bör ta initiativ. När kvinnor förvägras sina rättigheter och att ta del i samhällslivet på samma villkor som män så förtrycks inte bara kvinnorna utan hela samhällsutvecklingen hålls tillbaka. Sverige ska arbeta mot diskriminering och för kvinnors rätt till utbildning, ekonomisk självständighet, juridiska rättigheter och möjligheter att arbeta politiskt.

Socialdemokratiens viktigaste prioriteringar inför den kommande mandatperioden är därför:

- *Hävda Sveriges militära alliansfrihet och vår förmåga till internationellt samarbete.* Moderniseringen av Försvarsmakten ska fortsätta för att stärka försvarets nationella förmåga, leva upp till våra internationella åtaganden samt bredda försvarets folkliga förankring.
- *Utveckla EU inom de områden där unionen bäst kan skapa gemensamma lösningar på gemensamma problem.* EU:s utvidgning bör gå vidare. Stärk EU som global aktör för utveckling, fri och rättvis handel och försvarare av demokratin. Unionens arbetsformer ska bli öppnare och effektivare. Ett socialt protokoll bör läggas till EU-fördraget.
- *EU ska leva upp till sina åtaganden gentemot länderna i sitt grannskap.* Avtalen med länderna i regionen bör avspegla de värderingar EU står för. EU bör bidra till ekonomisk, politisk och social utveckling exempelvis genom att reformera jordbrukspolitiken och underlätta handel och kontakter mellan människor.
- *Arbeta för en säkrare värld.* Sverige ska arbeta för ett stärkt FN och aktivt delta i civil och militär krishantering. Sverige ska delta i fler FN-ledda insatser. Sverige ska arbeta aktivt med nedrustningsfrågorna, inte minst gällande kärnvapen men också frågor som rör smuggling av lätta vapen.
- *Stärk respekten för de mänskliga rättigheterna.* Inte minst behövs ett större fokus på löntagares rättigheter i en globaliserad värld. Sverige ska driva på för en ny global överenskommelse mellan arbete, kapital och samhälle. Sverige ska vara ett föregångsland i arbetet för kvinnors rättigheter globalt.
- *Minska fattigdomen och orättvisorna i världen och bidra till en hållbar och demokratisk utveckling.* Alla politikområden ska sträva åt samma håll för att skapa global hållbar utveckling. Utvecklingssamarbetet ska vara ambitiöst, hålla hög kvalitet och ge resultat. Svenskt bistånd ska uppgå till en procent av BNI. Sverige ska arbeta för att fler EU-länder åtar sig att uppfylla FN:s målsättning om 0,7 procent av BNI i bistånd.

- *Öppenhet mot omvärlden.* Sverige ska ställa sig i spetsen och driva på en progressiv global handelspolitik. En fri, rättvis och hållbar handel ska främjas. Det bidrar till ekonomisk tillväxt och minskad fattigdom. Skatteparadis ska bekämpas.
- *Bidra till att en hållbar fred och tvåstatslösning kan uppnås mellan Israel och Palestina.* Israel måste underordna sig internationell rätt. Sverige ska erkänna staten Palestina och följa upp detta med etablerandet av en ambassad.

Debatt

Bror Perjus, Stockholms län: Jag håller med Urban Ahlin om att det har varit en bra diskussion i temagruppen. Jag tycker att Framtidskontraktets avsnitt om en rättvis värld har blivit väldigt bra. Jag hade två yrkanden. Det ena var en formulering som byggde på ett antal motioner som har lämnats in – M11 från Tyresö och Stockholms län om en strategi för en global demokrati och M13 som pläderar för en demokratisering av FN, bland annat genom att man upprättar ett FN-parlament. Den formuleringen byggde också på motion A35, som handlar om en modern folkrörelsepolitik. Motionen var inlämnad från Värmdö, och Stockholms län har ställt sig bakom den. Där talar man om en global folkrörelsepolitik. Vi hade också ett yrkande om Västsahara, som var väldigt kritiskt mot EU:s sätt att hantera handelspolitiken med Marocko, vilken inkräktar på Västsahara.

De här yrkandena har jag dragit tillbaka för de har skrivits in på ett bra sätt i partistyrelsens yttrande över motionerna – dock inte i Framtidskontraktet, där de kanske hade fått mer uppmärksamhet.

Jag är i det närmaste förtvivlad över debatten om den ekonomiska krisen i Europa för närvarande, vilken håller på att krossa demokratin i den del av världen där den en gång faktiskt uppfanns. Det som är så otroligt märkligt med diskussionen är att det bara är en geopolitisk debatt. Det handlar bara om en strid mellan nationer. Enligt min uppfattning är detta en ekonomisk kris som har skapats av det globaliserade kapitalet och de enorma ekonomiska spekulationerna.

Göran Färm, Östergötland: Jag håller med om att arbetet i temagruppen har varit alldeles utmärkt. Jag tycker att vi har löst nästan allt, men det finns en punkt kvar som jag tycker att vi måste diskutera – Europapolitiken.

Nästa år står vi inför val inte bara till riksdag, kommuner och landsting utan även till Europaparlamentet. Därför tycker jag att vi i Framtidskontraktet måste lägga fast våra prioriteringar även på Europaområdet. I morse tog vi en del bra beslut om den ekonomiska politiken, vilka gäller även på Europeanivå. Det handlar om investeringar i forskning och utveckling, infrastruktur och så vidare. Men det räcker inte.

Några av de viktigaste av EU:s ansvarsområden handlar om att forma en hållbar utveckling på områden som finanskrisen, vilken Bror Perjus nämnde, och även när det gäller till exempel miljö- och klimatpolitiken. Vi måste visa hur vi vill använda EU på de områden där det är uppenbart att nationell politik inte räcker. Därför blir jag lite förvånad över att vi förvisso erkänner i

Framtidskontraktet att vi inte har lyckats när det gäller klimatpolitiken men vi säger inte specifikt i det internationella avsnittet om vad vi vill göra åt problemen.

Därför har jag lagt ett förslag till skrivning. Föredragande ville inte ta in den i den reviderade versionen av Framtidskontraktet. Jag tror att det beror på att man är rädd för att det ska kunna tolkas som att EU får mer makt över skattepolitiken. Därför har jag försökt att vara tydlig på den punkten och föreslår nu följande:

”Inom EU och genom globala överenskommelser bör kraven skärpas på kontroll av finansmarknaderna. Med respekt för det grundläggande nationella ansvaret för skattepolitiken bör gemensamma styrintstrument utvecklas på till exempel miljö-, klimat- och finansområdet, för att hindra skatteflykt, social-, miljö- och skattedumpning och motverka osund nationell konkurrens om investeringar.”

Om föredragande tycker att även styrmedel är för tufft kan vi diskutera formuleringar där. men vi kan inte ha ett internationellt avsnitt i Framtidskontraktet utan att säga något tydligt om våra ambitioner när det gäller finanskrisen samt miljö- och klimatpolitiken. Därför yrkar jag bifall till mitt förslag.

Anders Almgren, Skåne: Socialdemokratin har varit en avgörande kraft som format Sverige från ett fattig, outvecklat och försupet land till en ledande välfärdsstat – ett internationellt föredöme med världens högsta levnadsstandard. Det har varit en lång resa och en resa som är långt ifrån över. Det är det den här kongressen handlar om. Vi har idéerna, vi har viljan, vi har handlingskraften, vi kan ta besluten och vi kan ta ansvar.

Men vi är också mycket annat, något utanför kommunala sammanträdesrum och landstingens möten. Socialdemokratin är också en internationell freds- och demokratirörelse och det är ett ansvar som förpliktigar och som gör oss unika som parti, och det just som freds- och demokratirörelse vi måste ta nästa steg och säga nej till en vapenexport till diktaturer. Vapenexport till diktaturer och länder som kränker mänskliga rättigheter kan aldrig berättigas genom att det skapar arbetstillfällen. Vi måste vara tydliga i att diktaturer ska avväpnas, inte beväpnas. Dagens regelverk har varit långt ifrån tillräckligt och det har vi sett resultatet av i media under en längre tid. Trots ett generellt svenskt förbud mot vapenexport toppar vi den internationella ligan per capita.

Det var intressant att i morse se att Rapport på sin hemsida flaggar upp att diskussionen om vapenexporten blir den hetaste frågan på dagens kongress. Därför är det med stor glädje man kan konstatera att det har skett fruktsamma samtal i temagruppen och att partistyrelsens föredragande har visat ödmjukhet. Nu verkar man för tydliga demokratikriterier och ett stopp för vapenexport till diktaturer och länder som kränker mänskliga rättigheter. Det är ett viktigt och tydligt besked från kongressen – att den socialdemokratiska regering som kommer att tillträda 2014 och ledas av Stefan Löfven kommer att stoppa vapenexport till diktaturer.

Mohamed Hama Ali, Bohuslän: Vår nästa finansminister var tidigare uppe i talarstolen och konstaterade att vi socialdemokrater har stor anledning att vara stolta över vår historia – och till skillnad från vissa andra behöver vi inte revidera den.

Jag vill tillägga att vi har lika stor anledning att vara stolta över det Socialdemokraterna åstadkommer i dag. Tillsammans med Dalai Lama, fredspristagaren Desmond Tutu och den före detta amerikanska presidenten Jimmy Carter har vår egen Ingvar Carlsson varit pådrivande i att starta fredsförhandlingarna mellan den turkiska staten och den kurdiska minoriteten i Turkiet. Allt för länge har omvärlden varit tyst när kurderna har förtryckts i Turkiet. Allt för länge har vi stått passiva när journalister, fackliga ledare och folkvalda fångslats och torterats.

Socialdemokratin bör vara lika pådrivande i fredsprocessen som Ingvar Carlsson har varit. Det är vår skyldighet som ett internationellt parti som står för den internationella solidariteten.

Jag vill också passa på att här i talarstolen uttrycka en viss förvåning. Jag var förberedd på en hård strid här i dag kring vapenexporten. Jag trodde inte att jag, som enskilt ombud, tillsammans med mina kamrater och delegater från andra distrikt kunde påverka partiet så mycket att vi i Framtidskontraktet får en skrivning där vi förbjuder export av vapen till diktaturer och länder som kränker mänskliga rättigheter. Det känns oerhört stort! För det vill jag rikta ett tack till Urban Ahlin och till Peter från Socialdemokrater för tro och solidaritet, för att de bidrog till att förverkliga den här skrivningen. Jag är inte bara stolt över vår historia utan i dag är jag otroligt stolt över vår samtid!

Vivianne Macdisi, Uppsala län: Jag har begärt ordet för att jag inte var nöjd med att vi i Framtidskontraktet tidigare inte hade en stavelse om migrations- och asylpolitik. Det var en märklig prioritering, särskilt med anledning av den debatt som just nu rasar i vårt samhälle om gömda flyktingar som jagas i tunnelbanan. Dessvärre har vi dessutom en migrationsminister som delar in människor i blå- och brunögda samtidigt som Sverigedemokraterna gör sitt yttersta för att exploatera människors otrygghet och rädsla för det som är annorlunda, i syfte att föra fram främlingsfientliga åsikter.

Jag är arab. Jag är från Syrien och min födelsestad Homs har blivit känd världen över för den slakt som pågår av civila just nu, vilken har pågått i två år. Jag har kusiner som i den här stunden flyr från bomber och hunger bara för att de tror på demokrati och mänskliga rättigheter. Jag vill att vi socialdemokrater höjer rösten och tar täten och fajten för en human migrations- och asylpolitik. Vi måste vara tydliga med att den internationella solidariteten är viktig. Det har varit Socialdemokraternas paradgren, där Olof Palme och Anna Lindh satte Sverige och Socialdemokraterna på kartan.

Jag hade lagt ett förslag till följande lydelse: ”Sverige ska föra en human, solidarisk och rättssäker migrations- och asylpolitik. Den som flyttar hit ska ges trygghet och delaktighet i vårt samhälle. Varje individs kompetens och erfarenheter ska tillvaratas och det är genom ett jobb som vägen till samhörighet, integration, språkutveckling och självförsörjning öppnas. Mångfalden bidrar till kunskap, idéer, arbetskraft och företagande, vilket är en tillgång för Sveriges utveckling och för tillväxten.”

Jag kan nu konstatera att partistyrelsen har lyssnat och tagit in en ny skrivning i Framtidskontraktet om migration och asylpolitik. Det gläder mig och jag vill rikta ett tack till Marie Granlund. Det viktiga är nu att vi gör verklighet av en human migrations- och asylpolitik i ord och handling.

Maj Britt Theorin, Stockholm: Låt mig få lägga till några namn på Mohameds lista, som jag inte tycker att vi ska glömma av: Alva Myrdal, Inga Thorsson, Anna Lindh och inte minst Olof Palme.

I motionerna M47:1 och M47:2 kräver vi en lagstiftning som förbjuder export av vapen och krigsmateriel till icke-demokratier och att omröstningarna i Exportkontrollrådet blir offentliga. Kraven finns i många motioner, för vapenhandeln är en stor politisk och moralisk fråga. Den svenska lagstiftningen är stark och bra internationellt sett. Den förbjuder i princip export av vapen men undantag kan göras, dock inte för länder som befinner sig i konflikter eller i krig eller för länder som bryter mot mänskliga rättigheter.

Däremot är det klart att tillämpningen är uppenbart bristfällig. Hemlighållande sker bland annat genom Exportkontrollrådet och dess regler, vilka förbjuder ledamöterna att ens tala om för sitt parti vad det är som sker. Öppenheten om exporten är inte tillräcklig och ansvar ska utkrävas av våra valda ledamöter i riksdagen. Därför måste de öppet informeras om vapenexporten.

I temagrupperna har vi haft ett väldigt bra samarbete och jag vill rikta ett särskilt tack till Peter Hultqvist. I de skrivningar som partistyrelsen nu lägger till är våra krav om demokrati och mänskliga rättigheter tillgodosedda samt våra krav om kriterier för att förhindra export av krigsmateriel till diktaturer och en öppen redovisning till riksdagen av Exportkontrollrådets behandling och beslut. Texten återfinns i Framtidskontraktet och den finns också med när det gäller motionerna. Därför kan jag med glädje yrka bifall till partistyrelsens tilläggsförslag.

Eva-Lena Gustavsson, Värmland: ”Jag skulle bra gärna vilja veta varför vårt hus inte fick stå kvar. Jag skulle bra gärna vilja veta vad de har gjort med mor och far. Kan någon människa ge ett svar? De sade att huset låg mitt i vägen, mitt i vägen för en soldat. Det var en omväg på några steg, men i stället slängde han en granat. Hur kan en människa bli så lat?”

Det där var från Cornelis Vreeswijks ”Telegram från en bombad by”. När det gäller avsnittet ”En rättvis värld är möjlig” i Framtidskontraktet, alla motionerna och partistyrelsens utlåtanden har enormt mycket energi lagts ner på att formulera en politik för framtiden. Man har alltså inte varit lata utan gjort ett fantastiskt bra jobb. Trots det saknade vi i Värmlandsdelegationen ett avsnitt om migrations- och asylpolitik i Framtidskontraktet.

Jag tycker att det är oerhört viktigt att visa att vårt parti står för en stark solidaritet mellan människor, att vårt parti vill stå upp för en generös och reglerad invandring, att vi vill stå upp för rätt till asyl och att vi har ett gemensamt ansvar för detta i hela landet. Det är viktigt att visa, när vi har en minister i regeringen som har gjort väldigt märkliga uttalanden. Jag tror att allmänheten och väljarna vill veta var vi står i partiet i de här frågorna.

Vi var inte heller riktigt nöjda med skrivningarna om vapenexportfrågorna utan Värmlandsdelegationen ville få in förtydligande kring regelverket och demokratikriterier. Vi ville också lyfta fram att vi behöver en större öppenhet och transparens när det gäller behandlingen av exportlicenser. Det var tuffa diskussioner men ett fantastiskt gott samarbete gjorde det möjligt och vi är överväldigade över att partistyrelsen har lagt ett nytt förslag. Det vill vi tillstyrka!

Peter Weiderud, Socialdemokrater för tro och solidaritet: I förrgår beslöt FN:s generalförsamling att anta en resolution för ett globalt avtal om den internationella vapenhandeln. Det är ett sätt för det internationella samfundet att ta ansvar för att komma tillrätta med en okontrollerad vapenspridning i världen – en handel som bidrar till att mer än en halv miljon människor dör varje år, de flesta utanför reella konflikter, en handel som håller diktaturer under armarna och som bidrar till förtryck av mänskliga rättigheter.

Sverige berörs inte direkt av FN-beslutet. Vi har redan en av världens starkaste lagstiftningar, kanske den allra starkaste. Vårt problem är främst implementering av den lagstiftning vi har. Det har lett till att svensk vapenexport har vuxit med 300 procent de senaste tio åren och till att vi har världens största export per capita. Bland mottagarna finns länder som Saudiarabien, Bahrain och Pakistan och där fanns flera av de regimer som nu kastats ut av demokratiseringen under den arabiska våren.

Den här utvecklingen är ett resultat av att vi inte i tid har tagit politiskt ansvar för den stora vapenindustri vi har av tradition. Vapen är inte vilken vara som helst. Det är en handel som måste regleras politiskt – eller som Spindelmannen säger: ”With great power comes great responsibility.”

För tio år sedan var kritiken av svensk vapenexport främst något som drevs av fredsrörelsen. I dag har den nått dimensionen av ett brett politiskt problem som, om vi inte agerar, riskerar att underminera Sveriges ställning och anseende i världen. Därför har vi många motioner på området. Därför har partistyrelsen tagit ställning till åtgärder som går betydligt längre än vad vi tidigare varit beredda att göra för att hantera vapenexportens etiska och politiska dilemma.

Partistyrelsens skrivningar om politiskt ansvar för omställning, ökad öppenhet och demokratikriterier ger oss möjlighet att utveckla de redskap som behövs för att ta ett regeringsansvar i en av de riktigt svåra frågorna. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag och tackar för ett mycket gott samarbete i temagruppen.

Jens Orback, Stockholm: Stefan Löfven talade i sitt inspirerande tal om principer, grundbultar. Det gjorde också vår vän från Palestina. De principerna skiljer ett intresseparti från ett idéparti. Jag har varit orolig under en tid att vi inte är ett idéparti och det har handlat om vapenexporten, för det blev fel. Enligt partiets internationella program ska vi ha ett försvar för att försvara värden av öppenhet, demokrati och mänskliga rättigheter. Om man möjliggör de värdena genom att exportera vapen till regimer som kränker samma värden är man bara ett nationellt intresseparti.

Därför är jag väldigt lättad och glad att partistyrelsens så bra, tillsammans med oss, har hört sammat och kommit fram till en text som återigen gör oss till ett idéparti. Det är också bra för ett idéparti att vara ett rörelseparti och knyta sig samman med andra rörelser. Därför skulle jag också vilja säga att den text som vi nu ser att partistyrelsen kommer med länkar samman med Svenska Freds- och Skiljedomsföreningens idéer när det gäller svensk vapenexport. Tack för att vi återigen är ett idéparti!

Sven Britton, Stockholm: Den 21 oktober bordades den finska skonaren Estelle Ship to Gaza av 120 tungt beväpnade och maskerade marinsoldater. Efter att ha bemäktigat sig kommandobryggan genom att slå in dörrarna, tagit över styrningen och klippt ner den finska

flaggan och hissat den israeliska, så var skeppet kapat. Det bogserades in till Israel där det fortfarande ligger med sin last. På andra sidan Sinaihalvön arbetar den svenska marinen med att förhindra båtkapningar.

Det är nu sex år sedan Gazas folk blev instängt och de lever på ett område som är mindre än halva Öland. Det är trots sin litenhet världens största fängelse. Jag inbillar mig inte att palestinierna är några korgossar i den här frågan, men Israel är den starkare som trots en enad opinion fortsätter blockaden och förmenar Gazas folk utbildning, arbete och sjukvård.

Därför blir jag oerhört lycklig när vår partiledare i dag tar upp Israel–Palestina-frågan igen och vårt arbete för två suveräna stater med erkända gränser. Jag är också glad att Palmecentret har startat en blockad mot varor från ockuperat område. Det är med förtröstan jag ser fram emot Göteborgskongressens skrivning om Palestina i vårt framtidsprogram.

Malin Axelsson, Jämtlands län: jag yrkar på ett tillägg i Framtidskontraktet, på sidan 22, rad 26. Efter texten ”Vi socialdemokrater vill se en ny inriktning på Sveriges utrikespolitik. Arbetet mot klimatförändringar, opålitliga finanssystem och orättvisor samt kampen för demokrati, mänskliga rättigheter, fred och nedrustning ska bedrivas med kraft” vill Jämtlandsdelegationen ha en fortsättning: ”Utrikespolitiken ska ha en bred förankring. Sverige ska vara en stark röst i världen, aktiv och drivande mot förtryck och orättvisor, för frihet, fred och solidaritet.”

Med det här tillägget gör kongressen två viktiga markeringar. För det första tar vi avstånd från alliansregeringens sätt att bedriva utrikespolitik, med allt smalare underlag för ställningstaganden, inte sällan framförda som Twitterinlägg och med en allt mer passiv hållning i till exempel frågor om sanktioner och missförhållanden i andra länder. För det andra poängterar vi att Sveriges röst i världen behövs och att vi vill axla en aktiv roll.

Vi har tidigare, tillsammans med andra goda krafter, varit ett land att räkna med. Vår röst har respekterats och efterfrågats när det internationella samfundet behövt agera. Vi kan och vi ska bli en sådan kraft igen. Jag yrkar bifall till Jämtlands förslag.

Jytte Guteland, Stockholm: Jag är ofta stolt över vårt parti men i dag är jag extra stolt! Det har varit en fantastisk dag och vi har haft väldigt bra diskussioner i vår temagrupp. Innan jag glömmer det yrkar jag, å Stockholms vägnar, bifall till den nya texten om vapenexporten, och vi håller med om att den blev väldigt bra, men också till en text om den arabiska vårens krav, vilka inte hörsammades i exempelvis Iran och där det tydligt står om många delar av världen som vi socialdemokrater vill uppmärksamma. Jag ska inte läsa upp den, för jag tror att partistyrelsen kommer att göra det, men det är en riktigt bra text som visar att vi är ett parti för internationell solidaritet.

Att ständigt och sekundschnabbt få in världens katastrofer, konflikter och sorgeögonblick in i vardagsrummet kan avtrubba även den med de godaste ambitioner och det varmaste hjärta. Då är det viktigt att alla vi påpekar och poängterar Sveriges roll och ansvar i världen. Ibland måste vi faktiskt ruska om varandra, påminna oss om hur det skulle vara om man själv var där. Tänk på den du älskar allra mest, tänk på ett barn eller en älskad farmor, och sedan placerar du dig själv i Syrien. Eller tänk på den där vardagsstressen när man ska ta sig till jobbet eller skolan. Man svär

över att det är så trångt på bussen eller tunnelbanan, eller på att det är förseningar, beroende på var man bor i landet. Tänk i stället att du är på Västbanken, att det som har hänt är att en motorväg mellan ditt hem och din arbetsplats har skurits av och att du får ta dig flera mil för att ta dig till jobbet.

Det är den typen av värld vi lever i och som vi aldrig får bli avtrubbade från. Jag är stolt över de steg som socialdemokratin tagit i dag på den här kongressen, för att visa vårt ansvar för internationell solidaritet!

Sara Björnson, Göteborg: På kongressen 2009, när vi pratade om Västsahara, kom jag också upp efter Jytte, och det känns lite som om man upprepar det hon har sagt.

Jag är glad att partistyrelsen har tagit de förändringar man har gjort i Framtidskontraktets internationella avsnitt. Framför allt är jag glad för Västsahara- och Palestinaavsnitten.

Man har dock tagit bort, eller glömt, en mening som Göteborg vill ha in på sidan 24, rad 13, i den mening som handlar om att den folkrättsliga och illegala bosättningspolitiken måste upphöra. Där vill jag ha en avslutning om att de palestinska flyktingarna ska ges rätt att återvända. Egentligen är argumentet väldigt enkelt. I de mänskliga rättigheterna står det att alla människor har rätt att både lämna sitt land och att återvända till det. Ge alltså de palestinska flyktingarna rätt att vända hem.

Joban Büser, Göteborg: Jag vill börja med att tacka för att partistyrelsens förslag till slut blev så bra, efter intensiva diskussioner under gårdagen. Socialdemokratin är en internationalistisk rörelse i själ och hjärta. Det har vi visat genom kampen mot apartheid och rasism, genom kampen för fred och nedrustning och genom kampen för alla människors lika värde.

Men om vi ska vara ärliga – och ärlig ska man vara i politiken – har vi inte alltid varit tydliga, eller ens agerat rätt, när det kommer till vår syn på den svenska vapenexporten. Tydliga kriterier har förvisso funnits men de har i praktiken inte tillämpats. Politiker har skyllt på Exportkontrollrådet, Exportkontrollrådet har skyllt på politiker. Det har varit en enda röra, och så ska vi inte ha det.

Jag känner ändå hopp här i dag, för de senaste åren har vi i vårt parti tagit flera viktiga steg. År 2009 sade vi ja till att äntligen erkänna Västsahara, 2011 sade vi ja till att erkänna Palestina och 2013 tar vi det viktiga steget, efter lång intern diskussion, att skärpa våra skrivningar kring den svenska vapenexporten. Detta är en seger, kamrater!

Jag vill tacka många som varit med och hjälpt till i diskussionen. Framför allt vill jag tacka min vän Mohamed Hama Ali som har varit ett gott stöd. Jag vill också tacka Göteborgs partidistrikt som har drivit det här hårt och SSU-förbundet har haft det som en prioriterad fråga, tillsammans med många andra här inne. Det är också en hel del andra utanför den här lokalen, till exempel Svenska Freds och andra aktörer, som följer det vi gör. Vi som socialdemokrater kan gå stärkta ur detta. Vi som socialdemokrater står upp för fred, demokrati, medmänsklighet och solidaritet!

Kochar Ismaill Ahmad, Kalmar län: Jag tror inte att mitt hjärta någonsin har slagit så hårt som det gör nu, men det kanske är så det ska kännas när man är kongressledamot för Sveriges bästa och största parti!

Jag vill tacka partistyrelsen för tillägget i Framtidskontraktet vad gäller Mellanöstern och att Iran som bryter mot mänskliga rättigheter, om att få slut på dödandet i Syrien och framför allt om att kurdernas rättigheter måste accepteras i regionen.

Mitt namn är Kochar Ismaill och jag är tjejen med det konstiga namnet. Men jag inget emot mitt konstiga namn, för jag har ett kurdiskt namn som betyder ”nomad” på svenska. Just på grund av mitt ursprung blev jag kränkt på mina grundläggande rättigheter när jag växte upp som kurd i norra Irak. Detta gör mig till en världsmedborgare. Stefan sade att vi är en familj med tusen olika ursprung och det känns som om jag varit nomad i hela mitt liv, just för att jag är kurd. Kurder är den största folkgruppen i världen som inte har någon egen stat.

Jag hoppas att vi fortsätter att kämpa för en fredlig lösning för kurderna. Socialdemokraterna har alltid kämpat för kurderna och andra förtryckta folkgrupper och deras rättigheter. Jag är glad att vi fortsätter på samma linje. Vi ska inte acceptera orättvisor och vi ska absolut inte acceptera att folk bryter mot de mänskliga rättigheterna. Vi ska jobba både nationellt och internationellt. Jag är jätteglad att vi socialdemokrater har erkänt Palestina som stat och jag hoppas att jag står här om tio år och tackar er för att ni erkänner Kurdistan som stat. Jag tror på rättvisa och demokrat och jag tror på den goda människan!

Bijan Zainali, Norra Älvsborg: Jag tänkte inleda med några rader ur en dikt som en av Irans största samtida poeter har skrivit: ”Jag har aldrig fruktat döden, även om dess händer är bräckligare än de största skandalerna. Min fruktan handlar om att dö i ett land där den lägst betalda arbetarens lön är mer värd än människors frihet.”

Internationella frågor har alltid varit ett viktigt signum för det socialdemokratiska partiet. I går hade vi intensiva diskussioner i temagruppen om vapenexport, kriterier och villkor. Jag vill tacka både Urban och Peter och för de förändringar som har skett i förslaget. Jag tycker att det är bra att vi har lagt till skrivningar om Iran och om demokratiarbetet världen runt. Det är bra och det stärker oss som parti. Jag har inget annat yrkande än att yrka bifall till det föreliggande förslaget.

Aziz Alis, Södermanland: Vi hade tuffa diskussioner i temagruppen i går. Det var tufft för vi är socialdemokrater och vi vill ha en stark utrikespolitik. Vi bryr oss om utrikespolitiken och vi bryr oss om vad som händer i världen. Därför kunde vi inte komma helt överens, men i dag har vi kommit överens, för vi är tvungna att lyssna till varandra och respektera varandras åsikter.

Tillsammans har vi nu kommit fram till nya skrivningar i Framtidskontrakt och jag yrkar bifall till det reviderade förslaget från partistyrelsen. Jag ville gärna se några ord om vad som händer i Iran vad gäller avrättningar och kärnkraftsutveckling. Jag ville gärna se några ord om Syrien, där cirka 80 000 människor hittills ha dödat. Jag ville gärna se några ord om Turkiet, som fortfarande inte accepterar kurdernas existens eller det kurdiska språket. Jag är ändå nöjd men jag hoppas att vi på kommande kongresser kommer att säga att vi stödjer kurdernas kamp för demokratiska och nationella rättigheter.

Elizabeth Salomonsson, Västmanland: Flyktingmottagande och övrig invandring är både en god tradition och en självklarhet för de flesta i Sverige och definitivt för oss socialdemokrater. Det handlar om solidaritet och om ömsesidig nytta. Tyvärr har vi inte lyckats tillräckligt bra i mottagandet. Allt för många av våra nya svenska tvingas att gå utan arbete allt för länge och de har svårigheter att komma in på arbetsmarknaden och olika sociala gemenskaper.

I motionsutlåtandet kring migrationspolitiken finns det bra beskrivet om frågan liksom om att det behövs kraftfulla insatser. Vi måste helt enkelt bli mycket bättre på flyktingmottagande för allas vår skull. Tidigare fanns det ingenting om migrationspolitik i Framtidskontraktet men efter temagruppen har det skrivits in tre rader. Det är en bra början men jag förslår att det kompletteras med ytterligare en mening: ”Ett väl fungerande flyktingmottagande förutsätter en helhetssyn på hela introduktionsarbetet och att alla delar av samhället deltar i detta.”

Bror Perjus, Stockholm län: I den ekonomiska kris som pågår ute i Europa ser vi hur nationerna spelas ut mot varandra och det kan inte bli annat än växande nationalism och högerextremism av detta. När 100 000 människor står utanför det grekiska parlamentet och ropar ”Tjuvar!” åt sina politiker måste man förstå att demokratin verkligen är hotad.

Men det är inte Cyperns kris, det är inte Greklands kris, det är inte Italiens, Spaniens eller Frankrikes ekonomiska kriser. Det vi upplever är helt enkelt en permanent global ekonomisk kris som förflyttar sig mellan länder, mellan världsdelar och mellan marknader, och det finns en gemensam och avgörande drivkraft bakom den ekonomiska krisen och det är samma drivkraft över hela världen – de växande ekonomiska klyftor som har skapats av ekonomins globalisering.

Jag är inte motståndare till en globalisering av ekonomin. Den är nödvändig och den går inte att stoppa. Men det är fullständigt avgörande att vi, när ekonomin globaliseras på det här sättet, också har en strategi för en global demokrati. Genom tillägget till partistyrelsens yttrande över motionerna får vi ett direkt uppdrag till partistyrelsen att omedelbart börja arbeta med en sådan strategi och med ett program om demokratins globalisering. För första gången samlar partiet ihop alla de frågor som har med det internationella perspektivet att göra och skaffar en sammanhållen strategi. Det tror jag är ett stort, viktigt och avgörande beslut.

Börje Vestlund, Stockholm: Jag gick upp i debatten för att jag tycker att det finns ett bekymmer när vi diskuterar frågor kring EU: Ska det vara nationella frågor eller ska det vara frågor som ligger i ett eget litet avsnitt? I miljöpolitikens temagrupp enade vi oss helt enkelt kring att man ibland skulle föra in EU och ibland inte. Vi valde att helt enkelt prata om miljöpolitik, för det handlar just om det, och EU är en viktig part i miljöpolitiken. Detsamma gäller handelsområdet, konkurrenskraftområdet, utbildningsområdet och inte minst finansområdet.

Då måste man ställa sig frågan: Hur mycket ska man lägga in i en rubrik om EU? I det här fallet har man valt ett par saker från partistyrelsen – EU:s demokratiarbete och EU:s roll som internationell aktör – det vill säga de fall man har mandat att förhandla med andra stater när det gäller till exempel handelsavtal och FN. Man har också lagt in ett avsnitt som handlar om utvidgningen. Allt detta är frågor som ligger lite utanför den dagliga dagordningen vad gäller EU.

Låt mig ta ett annat exempel. Jag tycker att arbetsmarknadspolitiken ska diskutera socialt protokoll. Den frågan ska inte ligga i något särskilt EU-avsnitt för det är en av de viktigaste reformerna vi har att arbeta med i EU.

Kochar Ismaill Ahmad, Kalmar län: Jag glömde säga att jag yrkar bifall till partistyrelsens nya tillägg. Jag tänkte även berätta om en annan folkgrupp som är diskriminerad – romerna. Det gäller både här i Europa och i resten av världen. Det finns omkring tolv miljoner romer i Europa, varav många i Sverige. De har varit en del av Europa i hundra år men de möts ändå ofta av fördomar, intolerans, diskriminering och utanförskap. De strider helt mot de mänskliga rättigheterna.

I dag finns det krafter som jobbar för att stärka deras rättigheter, men de krafter som kämpar emot är ännu fler. Rasism och främlingsfientlighet har gjort Sverige, Europa och världen kallt.

Romerna tillhör gruppen minoritetsfolk och minoritetspolitiken omfattar frågor om skydd och stöd för nationella minoriteter. Trots det hör man dagligen hur romer blir diskriminerade på grund av sin kultur och sin klädsel. Det ska inte förekomma i ett demokratiskt land, absolut inte 2013, när både Sverige, FN och EU försöker påverka andra länder att införa demokrati och jobba för alla människors lika värde. I Sverige har vi tvångssteriliserat hundratals romer i modern tid och 2010 utvisade Billström romer från Sverige, trots att de hade rätt att vistas här som europeiska medborgare. Det är dags att vi sätter stopp för det här.

De flesta känner till judarnas historia och förintelsen, vilket är oerhört viktigt. På samma sätt måste vi synliggöra Sveriges och Europas skuld när det gäller romerna. Men romernas öde berättas inte i de svenska klassrummen och vi måste se att det finns ett samband mellan historielösheten och romernas marginalisering i dag. Vi måste jobba tillsammans för att stärka romernas rättigheter både i Sverige och i EU. Jag vill inte att vi går tillbaka till 1930-talet utan vi ska kämpa vidare för att alla människor ska ha lika värde.

Annette Malmberg, Älvsborgs södra: En rättvis värld är möjlig. Jag måste citera Olof Palme som sade: ”Politik är att vilja”. Det gläder mig, med tanke på diskussionerna vi hade i går, att vi har fått gehör för våra synpunkter. Kampen om människors lika värde måste alltid fortgå och vi måste vara solidariska mot varandra.

Att vi fick in skrivningar om att erkänna Palestina och Västsahara, om migrationspolitiken och om vapenexporten är fantastiskt bra och det tackar jag och Älvsborgs södra partidistrikt varmt för. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Joban Tolinsson, Halland: Det här området är väldigt viktigt och jag tycker att inläggen och diskussionen varit bra. Jag vill rikta ett tack till partistyrelsen beträffande motion M32, som handlar om att skrota kärnvapen och att inrätta en internationell kommission som förbjuder kärnvapen. Där har fyra av fem attsatser fått bifall och den femte, M32:3, är besvarad. Tack, det känns bra!

Peter Hultqvist, partistyrelsens föredragande: Sverige är en militärt alliansfri nation och Sverige har nationella säkerhetsintressen. Sverige behöver också ha en försvarsindustri. Vårt parti driver

aktivt i Sveriges riksdag att man på materielsidan ska peka ut både flyg- och ubåtssystemen som nationella säkerhetsintressen. Sverige har därtill en skyldighet enligt folkrätten att ha en så pass trovärdig försvarsmakt att vi kan värna vårt territorium. Det här är komplexa och svåra frågor men vi måste ha en bred blick om att de nationella intressena hör ihop med andra länder och i ett bredare internationellt och komplext spektra.

Då kommer vi in på vapenexporten. Det är klart att vi måste ha möjlighet att exportera vapen. Det är klart att vi måste ha möjlighet att exportera mycket av det vi tillverkar. Men det måste också finnas en etik i sammanhanget och där har alla som yttrat sig i debatten rätt. Det är därför vi har kommit överens om en formulering som lyder:

”Sverige behöver ett skarpt regelverk som förhindrar vapenexport till diktaturer och länder som grovt och omfattande kränker mänskliga rättigheter. Socialdemokraterna vill ta initiativ till en större öppenhet och transparens när det gäller Exportkontrollrådets behandling av exportlicenser genom att riksdagen informeras.”

Vi har drivit fram en utredning om vapenexporten och vår ambition är att skärpa regelverket, gör det mer genomskinligt och tillgängligt. Vi menar att affären kring Saudiarabien aldrig får återupprepas. En socialdemokratisk regering ska inte vara inblandad i den typen av affärer i framtiden. Det är en skamfläck som vi måste komma bort från.

Det är bra att vi är överens och jag vill tacka Maj Britt, Jens med flera för ett bra samarbete i gruppen för att hitta ett balanserat sätt att ta sig framåt och ta nya steg för att vi på ett mer etiskt, moraliskt och bättre sätt ska kunna hantera frågorna i framtiden. Tack för ett bra samarbete!

Marie Granlund, partistyrelsens föredragande: Jag vill också tacka dem som deltog i temagruppen om en rättvis värld. Vi hade ett väldigt konstruktivt samarbete, så därför finns det inte så många yrkanden på vårt område. Jag vill dock säga att frågan om papperslösas välfärd kommer att hanteras under välfärdsavsnittet.

Vi har fått in en mening om migrationspolitik på sidan 24, där Elizabeth Salomonsson vill ha en skrivning om att ett väl fungerande flyktingmottagande förutsätter en helhetssyn på hela introduktionsarbetet där alla delar av samhället deltar. Det är verkligen socialdemokratisk politik och det finns med i utlåtandetexten, men för att kunna hålla Framtidskontraktet så stringent som möjligt yrkar vi avslag på detta.

Vi har ett yrkande på EU-avsnittet om att det ska vara ett starkare regelverk och gemensamma styrinstrument. Partistyrelsen yrkar avslag även på det – inte för att det inte är bra men det är lite som Börje Vestlund var inne på, att detta finns under de olika avsnitten. Kongressen har redan beslutat om jättebra skrivningar på det ekonomiska området som gäller ökad tillsyn över finansmarknaderna och jag tycker att den texten har blivit riktigt bra, och på miljöområdet finns en skrivning om att vi måste samarbeta om miljöfrågor.

Urban Ahlin, partistyrelsens föredragande: Vi har fortfarande två yrkanden att hantera – ett från Malin Axelsson och ett från Sara Björnson. Anledningen till att de inte har godkänts tidigare är helt enkelt en fråga om utrymme i Framtidskontraktet, men jag tycker att det är helt ok om de här meningarna kommer med så jag bifaller de två yrkandena.

Under debatten framfördes följande förslag:

Sida	Rad	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
		Maj Britt Theorin, Stockholm	Bifall till partistyrelsens nya skrivning om vapenhandel.	Bifall
		Eva-Lena Gustavsson, Värmland	Bifall till partistyrelsens redigerade förslag.	Bifall
		Aziz Alis, Södermanland	Bifall till partistyrelsens reviderade förslag.	Bifall
22	26	Malin Axelsson, Jämtlands län	Ny text efter: ”med kraft”: ”Utrikespolitiken ska ha en bred förankring. Sverige ska vara en stark röst i världen, aktiv och drivande mot förtryck och orättvisor, för frihet, fred och solidaritet.”	Bifall
23	41	Göran Färm, Östergötland	Ny text efter ”ett starkare regelverk”: Inom EU och genom globala överenskommelser bör kraven skärpas på kontroll av finansmarknaderna. Med respekt för det grundläggande nationella ansvaret för skattepolitiken bör gemensamma styrinstrument utvecklas på till exempel miljö-, klimat- och finansområdet för att hindra skatteflykt, social-, miljö- och skattedumpning och motverka osund nationell konkurrens om investeringar.”	Avslag
24	14	Sara Björnson, Göteborg	Tillägg efter ”rivas”: ”och de palestinska flyktingarna ges rätt att återvända”.	Bifall
24	44	Elizabeth Salomonsson, Västmanland	Tillägg: ”Ett väl fungerande flyktingmottagande förutsätter en helhetssyn på hela introduktionsarbetet och att alla delar av samhället deltar i detta.”	Avslag

Beslut

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering avslå Göran Färms förslag på sidan 23 rad 41
- att bifalla Malin Axelssons förslag på sidan 22 rad 26
- att bifalla Sara Björnssons förslag på sidan 24 rad 14
- att efter försöksvotering avslå Elizabeth Salomonssons förslag på sidan 24 rad 44

att i övrigt bifalla partistyrelsen förslag till politiska prioriteringar i Framtidskontraktets avsnitt
En rättvis värld är möjlig.

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 17.48.

TORSDAGEN DEN 4 APRIL 2013

Kvällens förhandlingar

Kvällens förhandlingar inleddes klockan 19.04.

Ordförande: *Per Tenggren* och *Ellinor Eriksson*

Sekreterare: *Maria Eklund* och *Ann-Charlotte Visén*

Videohälsning

Ed Milliband, ordförande för Labour: Att ni diskuterar er politik inför nästa års val är en viktig händelse, och jag och jag önskar er all lycka i ert arbete. Jag fick möjlighet att besöka Sverige i februari och jag tillbringade tid tillsammans med er partiledare Stefan Löfven. Stefan – jag beundrar ditt mod, din integritet och din övertygelse inför framtiden vad gäller att det går att kombinera välstånd och jämlikhet.

Vi beundrar så mycket när det gäller de svenska Socialdemokraterna. Ni har uppnått så mycket genom historien och det har i mångt och mycket handlat om ett gott ledarskap. Ni fokuserar på framtiden. Ni ser inte bara vad ni har uppnått tidigare utan också till vad ni vill uppnå i framtiden.

Jag vet att ni kommer att besluta om en spännande politik för framtiden och jag önskar er stor framgång till med er kongress och i de kommande valen!

Dagordningens punkt 23

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område M – En rättvis värld är möjlig

Dagordningens punkt 23.1

Motioner och utlåtanden – En ny inriktning på Sveriges utrikespolitik

Internationellt utvecklingssamarbete (UM1), globalisering och FN (UM2), säkerhetspolitik och internationella insatser i FNs tjänst (UM3), nedrustning (UM4) samt Mellanöstern (UM5)

Förslag

Följande förslag förelåg:

Internationellt utvecklingssamarbete (UM1)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna M1:1 och M2:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att anse motionerna M1:1 och M2:1 besvarade med hänvisning till utlåtandet.

Globalisering och FN (UM2)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna M3:1, M3:2, M4:1, M4:2, M4:3, M4:4, M5:1, M6:1, M7:1, M7:2, M7:3, M7:4, M7:5, M8:1, M8:2, M8:3, M9:1, M9:2, M10:1, M10:2, M11:1, M11:2, M12:1, M12:2, M12:3, M13:1, M14:1, M15:1, M15:2, M15:3 och M15:4, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna M3:2, M4:1, M8:3, M10:1, M10:2, M12:1, M12:2, M14:1, M15:1, M15:2, M15:3 och M15:4

att avslå motionerna M9:1 och M9:2

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: M3:1, M4:2, M4:3, M4:4, M5:1, M6:1, M7:1, M7:2, M7:3, M7:4, M7:5, M8:1, M8:2, M11:1, M11:2, M12:3 och M13:1.

Säkerhetspolitik och internationella insatser i FN:s tjänst (UM3)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna M16:1, M16:2, M16:3, M17:1, M17:2, M17:3, M18:1, M18:2, M18:3, M18:4, M18:6, M18:7, M18:8, M19:1, M19:2, M19:4, M19:5, M20:1, M20:3, M20:4, M21:1, M21:2, M21:3, M21:4, M22:1, M22:2, M22:3, M22:4, M23:1, M24:1, M24:2, M25:1, M25:2, M26:1, M26:2, M27:1 och M27:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna M16:2, M17:2, M18:3, M18:4, M18:6, M18:8, M19:2, M19:4, M19:5, M21:1, M22:1, M23:1, M24:1, M25:2 och M26:2

att avslå motion M17:3

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: M16:1, M16:3, M17:1, M18:1, M18:2, M18:7, M19:1, M20:1, M20:3, M20:4, M21:2, M21:3, M21:4, M22:2, M22:3, M22:4, M24:2, M25:1, M26:1, M27:1 och M27:2.

Nedrustning (UM4)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna M28:1, M28:2, M28:3, M28:4, M28:5, M29:1, M30:1, M30:2, M30:3, M30:4, M30:5, M31:1, M31:2, M31:3, M31:4, M31:5, M32:1, M32:2, M32:3, M32:4, M32:5, M33:1, M33:2, M33:3, M33:4, M33:5, M34:1, M34:2, M34:3, M34:4 och M34:5, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna M28:1, M28:2, M28:4, M28:5, M29:1, M30:1, M30:2, M30:4, M30:5, M31:1, M31:2, M31:4, M31:5, M32:1, M32:2, M32:4, M32:5, M33:1, M33:2, M33:4, M33:5, M34:1, M34:2, M34:4 och M34:5

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: M28:3, M30:3, M31:3, M32:3, M33:3 och M34:3.

Mellanöstern (UM5)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna M35:1, M36:1, M36:2, M36:3, M37:1, M37:2, M38:1, M38:2, M39:1, M39:2, M39:3, M40:1, M40:2 och M41:1, där partikongressen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna M35:1, M38:1 och M39:3

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: M36:1, M36:2, M36:3, M37:1, M37:2, M38:2, M39:1, M39:2, M40:1, M40:2 och M41:1.

Debatt

Maj Britt Theorin, Stockholm: Jag vill börja med att yrka bifall till motionerna M18:7 och M24:2, om Afghanistan. Partistyrelsen bifaller en del yrkanden i motionerna och jag noterar att partistyrelsen står bakom kravet om en vitbok om Sveriges militära insatser i Afghanistan liksom kravet om de afghanska kvinnornas rätt att delta i hela fredsprocessen enligt FN:s säkerhetsråds resolutioner 1325 och 1820. Det är bra.

Däremot går man emot kravet att Sverige endast ska sända trupper under FN-mandat. Partistyrelsens argumentation är att i extrema nödsituationer ska man kunna ingripa även om säkerhetsrådet på grund av vetorätten är maktlöst. Jag förstår att man då tänker sig det som generalförsamlingen arbetade fram om *Responsibility to Protect*, det vill säga att man ska kunna ingripa, men det är viktigt att minnas att *Responsibility to Protect* inte tar över säkerhetsrådets beslut; det måste alltid fattas ett beslut där för ett sådant ingripande. Stadgan tar alltid över allt annat. Det kan man kolla med Hans Corell, den högsta juridiska ansvariga i FN.

Det som är det allvarliga i partistyrelsens skrivning är att man har lagt till lite mer än man har sagt tidigare. Man säger ”som i fallet Syrien i dag”. Det är sensationellt. Det skulle betyda att partistyrelsen ställer sig på Saudiarabiens och vissa västmakters sida, vilka vill satsa militärt på lösningen i Syrien, men inte på FN:s och andras sida, vilka förordar eld upphör och förhandlingar. Framför allt betyder det att socialdemokratin öppet skulle gå emot själva FN-stadgan.

Vi ska naturligtvis inte ställa upp på ett krig på FN:s eller Natos sida. Det behövs verkligen en vitbok som klargör processen i Afghanistan, där är vi överens, men vi är inte överens om att gå i krig emot FN-stadgan.

Sara Björnson, Göteborg: Jag yrkar bifall till motion M41:1 som handlar om Palestina. Halva attsatsen har vi redan tagit beslut om när det gäller flyktingarnas rätt att återvända, men det finns en del kvar som handlar om att suspendera avtalet mellan Israel och EU.

Det är bra med kampanjen ”Märk ockupationen” som handlar om att märka de varor som kommer från ockuperat område och att bojkotta de varorna. Det är precis som föredragande sade – det handlar om att markera mot Israel. Men jag är ledsen; jag tror inte att det räcker.

Faktum kvarstår att Israel är en ockupationsmakt. Man har ockuperat Palestina sedan 1967. I sin nuvarande form utgör man ett apartheidliknande system mot den palestinska befolkningen och någonstans har man nästan guldmedaljer i att missa och motarbeta FN-resolutioner.

År 2005 tog ett enigt palestinskt civilsamhälle beslutet att man vill att omvärlden använder bojkott, avinvesteringar och sanktioner som vapen mot Israel för att påtvinga dem att lämna det ockuperade området. Det är en bred bojkottsrörelse som vi ser i dag men bojkott av varor från ockuperat område utgör en så liten del av den ekonomi som Israel har, så jag tror inte att det har den betydelse som partiet tycks tro. Därför yrkar jag bifall till motion M41:1.

Lytte Guteland, Stockholm: Mycket av det jag hade tänkt framföra som argumentation sades förträffligt av Sara precis före mig. Även jag vill å det bestämdaste yrka bifall till motion M41:1 mot bakgrund av att även om jag är lyckligt och glad över partiets starkare Palestinapolitik och markeringar när det gäller märkning av varor från ockuperade områden och det tydliga ställningstagandet att erkänna staten Palestina, så räcker inte det. Vi måste markera på fler sätt.

Genom att i handelsavtal verka för mänskliga rättigheter får man ett annat tryck för en förändring kring ockupationen. Det har gjorts gallupundersökningar som visar att Israels vilja och benägenhet att göra något åt situationen ökar när man känner det trycket från omvärlden. Därför är det viktigt.

Vi har sett att Europaparlamentets S-grupp har verkat för att man ska upprätthålla en suspendering till dess att man ser en ny viljeinriktning från Israel. Det är bara synd att parlamentet i övrigt inte har godkänt detta men det blir en märklig dubbelstandard om inte vi som parti klarar av att agera lika radikalt hemma som Europaparlamentets ledamöter gör.

Sven Britton, Stockholm: Jag yrkar stöd för motionerna M18:7 och M24:2. Jag vill för död och pina inte att svensk socialdemokrati ska medverka till att Sverige deltar i en invasion som inte har stöd av FN enligt § 7 i FN-stadgan. Kom ihåg att Sveriges nuvarande utrikesminister och utbildningsminister var mycket engagerade i att Sverige skulle delta i invasionen i Irak. Det var endast det faktum att vi stödde oss på FN-stadgan som gjorde att vi sade nej till detta, och vi är tacksamma i dag för att vi kunde stödja oss på FN-stadgan.

Nu står det i skrivningen att vid ”en extrem situation” ska ett ”kollektiv av nationer” kunna gå in och göra en invasion om inte FN förmår att komma till det beslutet. Men vad avgör vad som är en extrem situation? Och vad innebär ett kollektiv av nationer? Är det två eller tre nationer? Vilka nationer är det? En sådan gummiparagraf kan vi inte ha i så allvarliga lägen.

Jag vill å det starkaste stödja motionerna och säga att vi ska stå fast vid FN-stadgan. Annars skulle vi till exempel kunna stå på samma sida som Saudiarabien vid en invasion i Syrien – Saudiarabien som har ett stort regionalt intresse i regionen. Nu har vi nyligen beslutat att vi inte ska sända vapen till Saudiarabien; då ska vi väl inte kunna stå på samma sida som dem vid en krigsinvasion, hoppas jag.

Urban Ahlin, partistyrelsens föredragande: Låt mig börja med frågan om vitbok och Afghanistan. Jag tycker att det är viktigt att partistyrelsen har beslutat i enlighet med den attsatsen av det enkla

skälet att insatsen har pågått under lång tid och att den har varit väldigt ifrågasatt. Det har varit mycket diskussioner på våra partikongresser tidigare om åren och jag tycker att det är rimligt att vi nu, när vi avslutar den stridande delen av insatsen nästa år, faktiskt går igenom effekterna och vad det hela ledde till genom en så kallad vitbok. Det är högst rimligt och det är klart att vi ska ställa det kravet på regeringen. Partiet har inte de resurserna men om vi får regeringsmakten ska en sådan vitbok tas fram.

Kvinnornas roll är helt naturlig för oss och vi har lyft fram den hela tiden i alla konflikter. Vi måste bli bättre på att ta tillvara kvinnornas erfarenhet och kunskaper i konflikter men också efter konflikter. Det är ett av de starkaste argumenten vi har när det gäller Egypten och Nordafrika. Om inte kvinnornas roll i samhällsbygget garanteras kommer den revolutionen att vara misslyckad. I den delen är vi väldigt tydliga.

Jag delar däremot inte den uppfattning som Sven och Maj Britt ger uttryck för. Det finns inget i partistyrelsens texter som handlar om att vi skulle ställa oss på Saudiarabiens sida och ge oss in i ett krig utan FN-mandat gentemot Syrien. Det är inte alls det som det handlar om.

Vad den här texten utgår från är det som Jan Eliasson arbetade fram när han var ordförande i rådsrådet efter vår valförlust 2006. Det gick ut på att vi inte ville återuppleva en situation där FN:s säkerhetsråd är lamslaget på grund av vetot när det finns en extrem nödsituation. Jag tror att 75 procent av er ombud var med förra gången när Jan Eliasson slogs för det här och det var det vi beslutade i rådsrådet. Maj Britt hade då en debatt med Jan Eliasson. Den text som finns i dag är att den som innebär att vi bibehåller partiets politik, och jag läser upp den text som gäller:

”För alla fredsbevarande operationer som Sverige deltar i ska det finnas ett tydligt folkrättsligt mandat. Ett mandat givet av FN:s säkerhetsråd ska alltid eftersträvas. Detta är angeläget både med hänsyn till folkrättens krav och till operationernas legitimitet och säkerhet. Men vid extrema nödsituationer som utgör hot mot internationell fred och säkerhet men inte medför åtgärder från FN:s säkerhetsråd, kan inte världen stå passiv. Agerandet måste i dessa lägen prövas från fall till fall och åtgärder kan endast vidtas på kollektiv grund inom ramen för en regional organisation och kan aldrig vara praxisgrundande.”

De här meningarna mejslades ut under ett enormt arbete i rådsrådet, för att se till att vi skulle kunna ha en politik även den dag som FN:s säkerhetsråd är blockerat. Det Maj Britt och Sven har tagit upp är att det i en text står: ”som nu, när det gäller Syrien.” Men det finns ingen som helst avsikt att det skulle betyda att vi ställer upp på att vi skulle attackera Syrien. Långt därifrån. Det kan jag lugna både Maj Britt och Sven med. Vi har haft de här diskussionerna i riksdagsgruppen många gånger och jag kanske är den som har varit mest tveksam, det ska ärligt sägas, till att ge oss in i några militära äventyr när det gäller den här situationen, för den är mycket svår. Syrien är absolut inte Libyen.

Det finns ingen grund att hävda att vi ska bibehålla någon ställning, vilket Maj Britt säger. Det är faktiskt det här som har varit partiets politik och jag vill vara tydlig med det. Jag önskar att Jan kunde ha varit här nu, för han brann verkligen för detta när han ledde rådsrådet.

När det gäller associeringsavtalet med Israel har jag själv i riksdagsdebatter sagt att det är väsentligt för oss att lyfta frågan om avtalet. I avtalet finns det nämligen med att det är ett *essential element* att man står upp för mänskliga rättigheter och demokrati. Då ville vi använda det som

Israel har skrivit under på i ett avtal med Europeiska unionen för att den vägen sätta press på israelerna. Har vi inte det avtalet har vi inte ens den möjligheten att sätta press på Israel, och det är det praktiska vägval man måste göra: Ska vi låta Israel vara helt i händerna på amerikansk politik, vilket i hög utsträckning är inrikespolitik och styrs av dem som är beredda att ge resurser och pengar i en presidentvalskampanj, och att det bara är den relationen som spelar roll för israelerna? Så ser det ut i det; EU spelar en väldigt liten roll. Däremot har vi avtal och därmed kan vi poängtera att de måste se till att sköta sig när det gäller mänskliga rättigheter och demokrati.

Om vi suspenderar det betyder det inte att vi fryser avtalet utan vi tar bort det helt och hållet. Det skulle göra att EU har än mindre möjlighet att påverka Israel. Jag menar att partistyrelsens linje är den riktiga, för det är på det sättet vi bidra till stabilitet, fred och säkerhet i regionen.

Kom också ihåg att i Framtidskontraktet står det att vi vill att Sverige ska kunna bidra till fred och till en tvåstatslösning. Det gör man inte genom att man gör sig omöjlig med den ena parten. Vi är tvungna att upprätthålla en dialog och en diskussion med både Palestina och Israel. Det är därför jag tar avstånd från idéer om att bojkotta Israel, för det betyder att vi inte har någon som helst möjlighet att vara den aktiva utrikespolitiska aktör som vi vill vara för att bidra till fred och stabilitet i Mellanöstern.

Det är det som är grunden till varför partistyrelsen har tagit de här besluten. Mandatet är utklarat när vi diskuterade det i rådsrådet och kongressen röstade för förslaget förra gången när Jan Eliasson redovisade detta. Jag tycker att det är bra att vi har kommit överens om en vitbok och om kvinnornas roll; det är inget dåligt beslut. När det gäller associeringsavtalet måste vi bibehålla trycket på Israel och det gör vi genom att vi har en möjlighet att kritisera dem.

Vi har en tilläggsattsats. I motion M11:1 från Tyresö arbetarekommun har partistyrelsen besvarat en attsats om att partiet ska utarbeta en strategi och ett program för demokratins globalisering. Utöver det vill partistyrelsen lägga en tilläggsattsats i motionsutlåtandet:

”att partistyrelsen får kongressens uppdrag att snarast sätta igång arbetet med en strategi och ett program för demokratins globalisering genom facklig-politik samverkan och utveckling av civilsamhället från lokal till global nivå. Detta görs inom ramen för det pågående arbetet med en ny *Global deal*. Programarbetet ska bedrivas genom närstående folkrörelser och internationella demokratiska nätverk. Idéer kan prövas fritt, exempelvis sådana som en parlamentarisk församling och ett ekonomiskt säkerhetsråd inom FN, samt i en från FN fristående global rättsordning med uppgift att hantera det globala kapitalistiska systemets avigsidor, bland annat en reglering av finansmarknaden.”

Det tillägget yrkar partistyrelsen bifall till.

Maj Britt Theorin, Stockholm: Vad Urban Ahlin glömde att säga handlar om meningen om Syrien, vilken jag refererade till. Nu är det ju inte bara jag som tolkar vad som står där. Folkrättsexperter och framträdande internationella personligheter har ställt ett frågetecken för hur en socialdemokratisk partistyrelse kan yttra sig på det viset att det kan tolkas såsom att man ställer upp på att kunna gå in även i Syrien. Det måste väl ändå vara viktigt för partistyrelsen att ha i åtanke.

Skälet till att vi yrkar det här är naturligtvis att folkrätten, FN-stadgan, är basen för allt internationellt arbete. Börjar man luckra upp det och säga att vi kan tillåta att man går in i Syrien eller någon annanstans tillåter vi också Ryssland, Kina och andra länder att agera som de vill. Det kan vi aldrig göra. FN måste förstärkas och inte försvagas. Jag håller fast vid mitt yrkande.

Urban Ahlin, partistyrelsens föredragande: Vi hade den här debatten vid förra kongressen också och Maj Britt hade synpunkten att detta var ett avsteg från FN-stadgan. Jag förklarade redan då att det här fanns redovisat i rådslaget, att Jan Eliasson utarbetade det och att partikongressen beslutade att det är vår politik. Jag vidhåller partistyrelsens formuleringar.

Behandlingen av dagordningens punkt 23.1 fortsätter på sidan 169.

Hälsning från Saco

Karl-Petter Thorvaldsson, LOs ordförande: Det är en stor ära att få stå i talarstolen i dag! Jag kommer tillbaka senare under veckan i min roll som LO-ordförande men den första uppgiften jag har fått på kongressen är att introducera en nära vän till LO. LO-ordförandes viktigaste uppgift är att samla de 14 LO-förbunden och försöka driva avtalsrörelsen gemensamt inom LO. Vi är ganska nöjda med den senaste veckan, när vi har lyckats med att få igenom ett lönepåslag i både procent och krontal. Nu har vi visat att kvinnorna kan gå före något snabbare i löneutveckling än männen. Men vi har också ett allt större behov av att samordna vår verksamhet fackligt, inte bara inom LO utan även med de övriga centralorganisationerna TCO och Saco. Många av de problem som finns på dagens arbetsmarknad med delade turer, visstidsanställningar och sådant är en utveckling som drabbar inte bara arbetare utan i stor utsträckning också tjänstemän och akademiker.

Därför ska jag göra något helt historiskt på den här partikongressen och ge ordet till en annan centralorganisations ordförande. Det är en stor ära för mig att få hälsa välkommen till Sacos ordförande Göran Arrius – välkommen till Socialdemokraterna!

Göran Arrius, Sacos ordförande: Tack, Källe och tack för att jag har fått chansen att tala några minuter till er kongressdeltagare. Saco är, som ni säkert känner till, partipolitiskt obundet, men när man får chansen att tala till en viktig samling personer så brukar jag inte tacka nej och jag blev väldigt glad för inbjudan att få tala på Socialdemokraternas kongress 2013.

Det är viktigt, som Stefan sade tidigare, att se framåt men det är också viktigt att slå vakt om det som faktiskt fungerar i dag. En sak som vi kan vara stolta över i Sverige och Norden är vår svenska, nordiska modell, med fristående parter på arbetsmarknaden, vilka sluter kollektivavtal. Jag kan med glädje konstatera att det finns ett starkt stöd för modellen i Sveriges riksdag. Det här har varit oerhört viktigt för att förhindra en hel del framstötter som har kommit från EU-kommissionen och som vi tillsammans med LO och TCO har sagt bestämt nej till. Det här är dock en sak som är viktig att tänka vidare kring, för om den svenska modellen ska fortleva måste vi ha en stark representativitet. Vi måste ha många medlemmar i LO, i TCO och i Saco.

Saco vill ha tydliga och enkla spelregler. Därför tycker jag att det vore bra om det politiska systemet kunde se framåt och samla sig för en ny översyn av skattesystemet, som nu återigen har blivit snårigt och fullt av ihåligheter. Ni som var med i början av nittioalet, när man hade genomfört ”århundradets skattereform” minns att då kunde de flesta som var lite intresserade faktiskt förstå varför de betalade den summa i skatt som de gjorde. Det tycker vi inom Saco var väldigt bra. I dag har vi kommit till ett läge där allt fler skattekonstuler har fullt upp med arbete. Vi tycker att det är bättre att man själv förstår varför man betalar en viss summa pengar i skatt.

En glädjande sanning är att vi blir allt äldre. Men då gäller det att se framåt och göra det möjligt att arbeta längre upp i åldrarna, för det kommer vi antagligen att bli tvungna till. För att det ska vara möjligt måste det finnas goda möjligheter till kompetensutveckling och karriärbyte under yrkeslivet. Vi måste också ha en arbetsmiljö och en organisation av arbetet som gör att man både vill och kan arbeta längre än i dag.

Jag skulle kunna tala mer om den politiska samling vi gärna vill se kring integrationspolitiken, vilken är absolut nödvändig. Jag skulle också kunna tala om det misslyckande vi kan se breder ut sig inom svensk utbildning, som i sin tur är grundorsaken till den höga ungdomsarbetslösheten. Jag skulle också kunna tala om hur den högre utbildningen och forskningen skulle kunna förbättras för att öka produktiviteten i Sverige. Men eftersom tiden är knapp kan jag bara konstatera att det är oerhört viktigt att de här frågorna tas om hand – annars har vi stora problem framför oss i Sverige.

Avslutningsvis vill jag återigen understryka vikten av att se framåt, precis som Stefan sade tidigare i dag. Att tro att det går att vrida klockan tillbaka är inte fruktbart. Framtidens utmaningar kan vi inte anta med gårdagens lösningar. Ni har en svår balansgång att gå på kongressen. Invånarna i Sverige är å ena sidan kollektivistiska; det finns en stor majoritet för att vi ska betala våra gemensamma behov tillsammans – vård, skola och omsorg. Å andra sidan är den svenska befolkningen en av de mest individualistiska i världen. Vi vill själva bestämma och kunna välja fritt. Det är den balansgången – mellan kollektivism och individualism – som alla politiker, och även vi fackföreningsledare, måste klara för att vi ska nå framgång i Sverige. Jag önskar er lycka till i den balansgången på den här kongressen!

Stefan Löfven: Tack Göran, för att du kom till vår kongress, att du talade till oss och att du delade med dig av era synpunkter. Vi lyssnar och du ska veta att vi har full respekt för ert ställningstagande när det gäller det partipolitiska. Vi har vårt samarbete med LO och det kommer vi att fortsätta med, men du ska veta att vi verkligen riktar oss till breda löntagargrupper. Det har partiet alltid gjort.

Jag har utifrån mina erfarenheter väldigt bra kontakt med akademiska organisationer, inte minst Sveriges Ingenjörer, men jag har också haft kontakt med många andra. Det är viktigt för oss att lyssna till er – för oss är alla löntagargrupper viktiga. Tack för att du var här hos oss!

Dagordningens punkt 23.1, fortsatt behandling

Motioner och utlåtanden – En ny inriktning på Sveriges utrikespolitik

Internationellt utvecklingssamarbete (UM1), globalisering och FN (UM2), säkerhetspolitik och internationella insatser i FNs tjänst (UM3), nedrustning (UM4) samt Mellanöstern (UM5)

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
M11:1	Urban Ahlin, partistyrelsen	Tilläggsattsats till utlåtandet: ”att partistyrelsen får kongressens uppdrag snarast sätta igång med en strategi och ett program för demokratins globalisering genom facklig-politisk samverkan och utveckling av civilsamhället från lokal till global nivå. Detta görs inom ramen för det pågående arbetet med en ny <i>Global Deal</i> ’ Programarbete bör drivas vidare inom närstående folkrörelser och internationella demokratiska nätverk. Idéer kan prövas fritt, exempelvis sådana som en parlamentarisk församling och ett ekonomiskt säkerhetsråd inom FN, samt en från FN fristående global	Bifall	Bifall

		rättsordning med uppgift att hantera den globala rättsordningen med uppgift att hantera det globala kapitalistiska systemets avig-sidor, bl.a. en reglering av finansmarknaden.”		
M18:7	Maj Britt Theorin, Stockholm	Bifall	Besvarad	Besvarad
M18:7	Sven Britton, Stockholm	Bifall	Besvarad	Besvarad
M24:2	Sven Britton, Stockholm	Bifall	Besvarad	Besvarad
M24:2	Maj Britt Theorin, Stockholm	Bifall	Besvarad	Besvarad
M41:1	Sara Björnson, Göteborg	Bifall	Besvarad	Besvarad
M41:1	Jytte Guteland, Stockholms	Bifall	Besvarad	Besvarad

Beslut

Kongressen beslöt:

att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motionerna M18:7, M24:2 och M41:1

att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtanden över motionerna inom området En ny inriktning på Sveriges utrikespolitik.

Dagordningens punkt 23.2

Motioner och utlåtanden – Försvarspolitik

Försvarspolitik (UM6)

Förslag

Följande förslag förelåg:

Partistyrelsens utlåtande över motionerna M18:5, M19:3, M20:2, M42:1, M42:2, M43:1, M43:2, M43:3, M43:4, M43:5, M43:6, M44:1, M45:1, M46:1, M47:1, M47:2, M48:1, M48:2, M49:1, M50:1, M51:1, M51:2, M52:1, M52:2, M52:3, M52:4, M53:1, M54:1, M54:2, M54:3, M54:4, M54:5, M54:6, M55:1, M56:1, M56:2, M57:1, M58:1, M58:2, M59:1, M59:2, M60:1, M61:1, M62:1, M63:1, M64:1, M64:2, M64:3, M64:4, M64:5, M65:1, M65:2, M65:3, M65:4, M65:5, M66:1, M66:2, M67:1, M67:2, M67:3, M67:4, M67:5, M68:1 och N40:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna M52:1, M52:2, M53:1, M54:3, M54:6, M58:2, M59:2, M64:4, M66:1 och M66:2
- att avslå motionerna M42:2, M60:1, M61:1 och N40:2
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: M18:5, M19:3, M20:2, M42:1, M43:1, M43:2, M43:3, M43:4, M43:5, M43:6, M44:1, M45:1, M46:1, M47:1, M47:2, M48:1, M48:2, M49:1, M50:1, M51:1, M51:2, M52:3, M52:4, M54:1, M54:2, M54:4, M54:5, M55:1, M56:1, M56:2, M57:1, M58:1, M59:1, M62:1, M63:1, M64:1, M64:2, M64:3, M64:5, M65:1, M65:2, M65:3, M65:4, M65:5, M67:1, M67:2, M67:3, M67:4, M67:5 och M68:1.

Debatt

Tommy Nyström, Norrbotten: Jag hade lagt tre yrkanden när det gäller allmän värnplikt, men efter bra diskussioner med Peter har jag dragit tillbaka dem. Däremot vill jag säga några ord om mina tankar om detta.

Regeringen valde med mycket knapp riksdagsmajoritet att driva igenom det nya personalförsörjningssystemet och därmed göra den allmänna värnplikten vilande. Med Socialdemokraterna vid makten efter nästa val måste vi påbörja processen med att återställa det djupt folkligt förankrade försvaret. Det innebär att den allmänna värnplikten bör återinföras så fort det är möjligt.

Med 25 års vana från det nya hemvärnet – de nationella skyddsstyrkorna som vi kallas i dag – som är ett stridande förband samt en stor och viktig tillgång för det civila samhället, ser jag problem vad gäller rekryteringen. Vi upplever en katastrofal utveckling i dag vad gäller rekrytering av personal till det svenska försvaret. Visst är hemvärnet en otroligt viktig del av totalförsvaret men utan en rekryteringsbas liknande allmän värnplikt går vi sotdöden till mötes. Det hjälper inte att vi i hemvärnet får bästa tänkbara utrustning när rekryteringen inte fungerar.

Genom ett återinförande av allmän värnplikt kommer hemvärnet och det svenska försvaret att ha tillgång till ett bra rekryteringsunderlag. Vi har i dag ett försvar som ska bestå av yrkessoldater och hemvärnet i stora drag, men försvaret lyckas inte anställa nog många soldater för att vi ska kunna ha ett försvar värt namnet.

Med en allmän värnplikt för både kvinnor och män skapar vi ett folkligt förankrat försvar. Vi skapar, förutom en bra personalrekryteringsbas, även en hel del civila arbetstillfällen som vi kommer att behöva för att uppnå målet om halverad arbetslöshet.

Joakim Pohlman, Kronoberg: År 1956 hade Sverige sin första internationella insats i Suez. Vi har därefter medverkat i cirka 120 uppdrag i 60 länder. Drygt 100 000 svenskar har medverkat, varav den största missionen var den på Cypern med 28 000 soldater. Under åren har drygt 80 soldater mist sina liv vid internationella insatser. Ett stort antal har skadats fysiskt och ännu fler har skadats psykiskt.

För många här inne handlar den motion jag yrkar bifall till om väldigt lite – den handlar om hur vi hanterar våra veteransoldater när de kommer hem. Jag har gjort tre missioner utomlands,

två i Libanon och den första svenska bataljonen i Kosovo. Jag har varit med när kamrater har skadats, soldater på mitt kompani har mist sitt liv, jag har kamrater som än i dag mår dåligt av vad de upplevt och som troligen alltid kommer att göra det.

Motion M68 från Peter Lindroth i Karlsborg handlar om vård och rehabilitering av dem som skadats i utlandstjänst, och jag tycker att partistyrelsens svar är mesigt. Man vill ha mer oberoende forskning för att erbjuda ett bättre stöd och man ser utmaningar i hur fler politikområden ska involveras. Men det är dags att agera för dem som skadas i sitt uppdrag – uppdrag som riksdagen har beslutat om – och det är dags att visa de soldater som utför en insats för freden den respekt de förtjänar. Man kan ta hjälp av organisationen Fredsbaskrarna. De vet vad som behövs och det finns i dag ideellt arbetande kamratstödjare dygnet runt.

Vi kan inte med ena handen besluta att skicka soldater utomlands och med den andra strunta i följderna för dessa personer. Många gånger borde vi faktiskt skämmas. Det är dags att göra om och det är dags att göra rätt – bifall till motion M68.

Stefan Lissmark, Skåne: Jag vill yrka bifall till motion M44:1. Det är en motion om folklig förankring av och inom försvaret. Det kan synas vara en liten och obetydlig fråga men det är viktigt att de som är svenska soldater kommer från en bred folklig förankring. Med en liten köpt grupp soldater som har äventyr i blicken riskerar vi att hamna mycket fel. Den erfarenheten har vi inhemskt, även om det snart är 80 år sedan, och då tänker jag på Ådalen.

Det är en väsentlig skillnad på om jag ska försvara något jag tror på och älskar eller om jag ska ingå i en attackstyrka, som i dag. Attack ska vi socialdemokrater göra med politiken och retoriken, inte med vapen. Försvara oss och våra idéer kan vi göra med vapen om så behövs. Ett försvar ska alltid bygga på att alla är med och bidrar efter förmåga.

Motionen begär en utredning, inte om att återgå till värnplikten utan om att se hur vi kan få en bred förankring där alla ingår.

Maj Britt Theorin, Stockholm: Jag yrkar bifall till motion M50 om att säga nej till vidareutveckling av JAS. Man är ärligt talat ganska trött på detta industriprojekt som inte bara är en gökunge i försvarets bo utan därtill omöjligt att sälja.

Det finns inga skäl att skydda försvarsindustrin med ännu fler miljarder än vad som redan lagts på Viggen, Draken, B3LA och JAS. Vilka är hoten mot Sverige – militärt anfall, terror eller globala miljöhot? Vem är fienden – Al Qaida, terrorister, diktatorer? Vad är bästa metoden att försvara oss i världen – Super-JAS? Nej. Det här lärde jag mig när jag satt i Försvarsutredningen: Man måste se vilka hoten är, vad som hotar och vem vi ska försvara oss mot.

När det gäller kostnaderna har JAS dragit halva försvarets materielbudget det senaste kvartseket. Pengarna hade kunnat användas bättre. Regeringen har villkorat uppgraderingen av JAS med huruvida affären med Schweiz går i lås, och det är knappast troligt. Redan har en kammare sagt nej till pengar och en folkomröstning kommer att ske. Då faller JAS-affären.

Totalt 75 procent av flygtiden är kvar för JAS. Pengarna kan användas bättre, både för samhällets behov eller inom försvaret. Kanske skulle vi till och med kunna försvara oss mer än en vecka!

Peter Lindroth, Skaraborg: Jag vill börja med att, i likhet med tidigare talare, yrka bifall till motion M68. Den handlar alltså om rehabilitering efter att ha blivit drabbad av någon åkomma under internationell tjänstgöring. Rehabilitering består av många olika delar. Dels finns det en rent medicinsk och fysisk rehabilitering, dels finns det en del andra bitar och det är egentligen de jag är ute efter. Där är det lätt att man hamnar mellan stolarna. Det kan röra sig om hjälpmedel av olika slag och annat.

Jag har på ort och ställe fått följa en ung man som kom hem och var helt rörelseoförmögen från hakspetsen och nedåt. Han har fått kämpa oerhört hårt för sin rätt att komma tillbaka till ett drägligt liv och där har hjälpmedelsfrågan varit den stora. Det är inte rimligt att man, när man går ut på ett uppdrag som vi beslutar i riksdag eller regering, kommer hem som ett paket och sedan måste kämpa och strida för den rätt som borde vara helt naturlig.

Jag tycker verkligen att det är läge att mitt parti ska verka för att det på något sätt bildas någon slags medel – om det är fondering eller vad det nu är – i samband med att man beslutar om olika internationella insatser. Det är faktiskt ett humant drag som är det minsta man kan begära när vi skickar ut folk på uppdrag, vilka numera inte heller är så ofarliga som de var för ett antal år sedan. Bifall till motion M68.

Peter Jeppsson, riksdagsgruppen: Den 16 juni 2009 fattade riksdagen beslut att slopa värnplikten; man kallar det för vilande värnplikt i stället. Det var 153 röster för och 150 röster emot och jag var en av de 150 som röstade emot förslaget. Jag var kritisk till förslaget och beslutet då och fortfarande är jag kritisk. Det var ett hastverk. Det var inte utrett. Det var många och långa debatter om konsekvenserna av beslutet. Man lyssnade inte. Vi visade kostnadsökningar, skenande kostnader, svårigheter att rekrytera med mera.

Men att nu i all hast vrida tillbaka klockan fyra år vore inte heller bra, så det gläder mig att vi under diskussionerna i temagruppen har kunnat hitta en bra lösning på frågan. Ett beslut om att återinföra värnplikten nu skulle exempelvis innebära att man fick olika kategorier ombord på ett fartyg. Vi skulle ha kontrakterade människor som är sjömän under åtta år, samtidigt som vi skulle ha värnpliktiga som byts ut varje år. I praktiken skulle det i värsta fall kunna innebära att våra fartyg, som är stående förband, inte kan kasta loss.

Vi tittar på andra modeller i riksdagsgruppen och i försvarsutskottsgruppen och vi har prioriterat det arbetet. Jag vill trycka på den oro vi har känt av den borgerliga regeringens omställning, men nu vill vi göra det bra och reparera det fel de begick. Därför känner jag mig trygg med partistyrelsens yttrande. Man resonerar helt rätt när man understryker vikten av att nya modeller upprättas. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag till utlåtande.

Peter Lindroth, Skaraborg: I mitt yrkande har jag skrivit några ord som jag vill dra tillbaka, efter diskussioner med fördragande. Jag har nu ett yrkande enligt följande: ” att Socialdemokraterna ska verka för att medel avsätta för vård och rehabilitering av den eller dem som skadas vid internationella militära insatser avsätts på lämpligt sätt i samband med att man medverkar i beslut om internationella insatser.” Jag yrkar bifall till detta.

Peter Hultqvist, partistyrelsens föredragande: Jag vill börja med att yrka bifall till den attsats som Peter Lindroth läste upp. Där hade även Joakim Pohlman anslutit sig, om jag förstått det rätt.

Motion M48:1 från Sundsvalls arbetarekommun, där man vill att krav på demokrati och tydliga kriterier på mänskliga rättigheter ska införas för alla former av export av svenskt försvarsmateriel, är besvarad av partistyrelsen. Här föreslår partistyrelsen ett tillägg i utlåtandet:

”Socialdemokratin behöver ta ett politiskt ansvar för att ställa om försvarsindustrin till en ny säkerhetspolitisk situation och modernisera regelverket för vapenexport, bland annat genom att införa ett så kallat demokratikriterium. Sverige behöver ett skarpt regelverk som förhindrar vapenexport till diktaturer och länder som grovt och omfattande kränker mänskliga rättigheter. Socialdemokraterna vill ta initiativ till en större öppenhet och transparens vad gäller Exportkontrollrådets behandling av exportlicenser genom att riksdagen informeras.”

Det har i sin tur koppling till andra motioner med liknande formuleringar. De är sedan tidigare besvarade och kopplas då till det här tillägget.

Det har redogjorts för en rad synpunkter och förslag. Om jag börjar med värnpliktsfrågan har Peter Jeppson i stora drag visat hur svårt det här är. I försvarsutskottets S-grupp tittar vi, bland annat med anledningen av partistyrelsens yttrande, på om att vi ska jobba för en bredare folklig förankring. Vi tittar på sådant som återinförd mönstringsplikt, modeller för hur vi ska kunna bygga upp en ny civilförsvarsorganisation samt hur vi ska kunna stärka hemvärnet och de nationella skyddsstyrkorna som territorialarmé och deras utrustning framtidsmässigt.

Jag tror att man ska vara försiktig med snabba kast i den organisation som håller på att byggas upp. Vi gick från värnplikt till ett yrkesförsvar. Det är en oerhörd förändring i försvarsmakten och det är mycket som haltar och som inte fungerar som det ska. Går vi in för snabbt och förändrar kommer vi att skapa en ännu mer kaotisk situation. Vi måste hitta en ny plattform för att bygga något nytt som kompletterar och som garanterar den folkliga förankringen och delaktigheten långsiktigt.

Därför är jag inte i nuläget beredd att ställa mig bakom Stefan Lissmarks attsats, där han vill ha en utredning som bygger på att alla ska kunna delta och hjälpa till. Grundinställningen är riktig men man ska ha klart för sig att en årskull ungdomar innebär 120 000 personer. Ska vi år efter år utbilda runt 120 000 personer är det ett oerhört stort åtagande. Jag tror att vi ska försöka utgå från den situation vi har i dag och sedan hitta modeller som håller i konfrontationen med verkligheten. Det är också det vi bör koncentrera utredningsarbetet på. Grundinställningen i motionen är riktig, men jag yrkar ändå bifall till partistyrelsens förslag.

JAS-frågan är oerhört noggrant värderad. Det här är inget arbetsmarknadspolitiskt projekt utan det är ett försvars- och säkerhetspolitiskt projekt. Om vi inte genomför den uppgradering som riksdagsgruppen har ställt sig bakom och som vi har voterat för i riksdagen har vi inget relevant flygvapen i Sverige 2020–2030. Det här är ett beslut som har utgått från en värdering av hur det ser ut i vårt närområde, hur det ser ut med andra länders resurser på flygvapensidan och de reella händelser och utvecklingstendenser som vi märker i olika sammanhang. Det gör att vi tycker att det är nödvändigt att vi har ett fungerande och relevant flygvapen långsiktigt för att vara trovärdiga när det gäller förmågan att värna och hävda vårt territorium och våra gränser.

Jag vill också påminna om det jag tidigare sagt i dag om att vi anser att stridsflyget är ett av de områden som riksdagen bör fatta beslut om vad gäller att det ska vara ett nationellt säkerhetsintresse. I det här ligger en balansfaktor i förhållande till övriga nordiska länder, där vi i dag bedriver gemensam flygverksamhet och flygövningar kontinuerligt på Nordkalotten tillsammans med Norge och Finland. Där har vi en verksamhet som i praktiken är tröskelhöjande och en signal till omvärlden. Ska Sverige kunna upprätthålla sin roll och leva upp till de förväntningar andra länder i vårt närområde har är det här ett viktigt beslut. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Maj Britt Theorin, Stockholm: Peter, vi kommer nog inte överens här på samma sätt som vi gjorde när det gäller vapenaffärerna – men det var ju bra att vi kom överens där. Låt mig bara säga att det jag lärde mig i Förvarsutredningen: Vad är hotet? Vem är fienden? Hur ska vi försvara oss? Det är frågor som vi måste ställa oss hela tiden.

Det du säger nu gör mig djupt orolig. Regeringen har ställt som villkor att om Schweizaffären inte går igenom så kommer man inte att ställa upp på en vidareutveckling av JAS. Det står i våra papper att samma gäller för socialdemokratin. Det du sade nu pekar åt ett helt annat håll. Är det så att Socialdemokraterna säger nej om Schweiz säger nej? Jag vill ha svar på den frågan och vidhåller mitt yrkande.

Peter Hultqvist, partistyrelsens föredragande: När det gäller den här typen av viktiga beslut tror jag inte att man ska börja i änden att formulera hoten. Man ska börja titta på den militära förmågan i omvärlden och sedan ska man fundera på vad den kan utvecklas till i olika sammanhang. När man direkt börjar prata om hot är man inne i en retorik som inte är särskilt hälsosam. Man ska ha rätt kalla nerver när man tittar på hur man ska utveckla den här typen av verksamhet och då ska man förhålla sig till reella utvecklingstendenser, reella investeringar och reell militär förmågeutveckling. Det är det vi har försökt förhålla oss till när vi har tagit beslutet.

När det gäller Schweiz är faktaförhållandet att det var med mindre majoritet än förväntat man tog beslutet i Schweiz att ställa sig bakom JAS-projektets fortsättning. Det finns ett positivt första beslut som nu ska gå till nästa steg i beslutsprocessen. Det är alltså inte så att man har sagt nej.

Jag förutsätter att Schweiz håller den uppgörelse man har gjort med Sverige. Är det så att man inte gör det får vi ta ställning till konsekvenserna men i grunden föreligger ändå behovet av en uppgradering av JAS. Ska vi ha ett relevant flygvapen i framtiden måste vi göra uppgraderingen – annars kommer vi så småningom att hänvisas till ett läge där vi får köpa något flygplan på en internationell marknad för mycket högre belopp. Ett relevant flygvapen menar jag bestämt att Sverige måste ha; där går det inte att kompromissa.

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
	Peter Jeppsson, riksdagsgruppen	Bifall till partistyrelsens förslag	Bifall	Bifall
M42:1	Maj Britt Theorin, Stockholm	Bifall	Besvarad	Besvarad
M44:1	Stefan Lissmark, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
M48:1	Peter Hultqvist, partistyrelsen	Tilläggsattsats till utlåtandet: ”att socialdemokratin behöver ta ett politiskt ansvar för att ställa om försvarsindustrin till en ny säkerhetspolitisk situation och modernisera regelverket för vapenexport, bland annat genom att införa ett så kallat demokrati-kriterium. Sverige behöver ett skarpt regelverk som förhindrar vapenexport till diktaturer och länder som grovt och omfattande kränker mänskliga rättigheter. Socialdemokraterna vill ta initiativ till större öppenhet och transparens vad gäller Exportkontrollrådets behandling av exportlicenser genom att riksdagen informeras.”	Bifall	Bifall
M50:1	Maj Britt Theorin, Stockholm	Bifall	Besvarad	Besvarad
M57:1	Maj Britt Theorin, Stockholm	Bifall	Besvarad	Besvarad
M68	Peter Hultqvist,	Tilläggsattsats till	Bifall	Bifall

	partistyrrelsen	utlåtandet: ”att Socialdemokraterna ska verka för att medel avsedda för vård och rehabilitering av den eller de som skadas vid internationella militära insatser avsätts på lämpligt sätt i samband med att man medverkar i beslut om internationella insatser.”		
--	-----------------	--	--	--

Beslut

Kongressen beslöt:

- att bifalla partistyrrelsens utlåtanden gällande motionerna M42:1, M44:1, M50:1 och M57:1
- att bifalla partistyrrelsens förslag till tilläggsattsatser gällande utlåtandena över motionerna M48:1 och M68
- att i övrigt fastställa partistyrrelsens utlåtanden över motionerna på området Försvarspolitik.

Dagordningens punkt 23.3

Motioner och utlåtanden – EU-politik

EU-politik (UM7)

Förslag

Följande förslag förelåg:

Partistyrrelsens utlåtande över motionerna A24:9, A24:10, A24:11, D155:2, D155:3, D156:2, D172:15, M69:1, M70:1, M70:2, M70:3, M70:4, M71:1, M71:2, M71:3, M72:1, M72:2, M72:3, M72:4, M72:6, M72:7, M72:8, M72:9, M72:10, M72:11, M73:1, M73:2, M73:3, M73:4, M73:5, M74:1, M74:2, M75:1 och M76:1, där partistyrrelsen föreslås besluta:

- att bifalla motionerna A24:9, D155:2, D156:2, M69:1, M70:1, M70:2, M70:4, M72:1, M72:2, M72:8, M72:11, M74:2 och M76:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A24:10, A24:11, D155:3, D172:15, M70:3, M71:1, M71:2, M71:3, M72:3, M72:4, M72:6, M72:7, M72:9, M72:10, M73:1, M73:2, M73:3, M73:4, M73:5, M74:1 och M75:1.

Beslut

Kongressen beslöt:

att fastställa partistyrelsens utlåtanden över motionerna på området EU-politik.

Dagordningens punkt 23.4

Motioner och utlåtanden – migrationspolitik

Migrationspolitik (UM8)

Förslag

Följande förslag förelåg:

Partistyrelsens utlåtande över motionerna D278:1, D279:1, D280:1, D281:1, M77:1, M77:2, M78:1, M78:2, M78:3, M79:1, M80:1, M80:2, M81:1, M81:2, M81:3, M82:1, M82:2, M83:1, M83:2, M83:3, M84:1, M84:2, M85:1, M85:2, M86:1, M86:2, M87:1, M87:2, M87:3, M87:4, M88:1, M88:2, M88:3, M88:4, M89:1, M89:2, M90:1, M91:1, M92:1, M92:2, M92:3, M93:1, M93:2, M93:3, M93:4, M94:1, M94:2, M94:3, M94:4, M94:5, M95:1, M95:2, M95:3, M95:4, M95:5, M96:1, M97:1, M98:2, M98:3, M98:4, M98:5 och M99:1, där partistyrelsen föreslås besluta:

att bifalla motionerna D278:1, D279:1, D280:1, D281:1, M78:1, M78:2, M78:3, M84:1, M84:2, M85:1, M85:2, M86:1, M86:2, M87:1, M87:2, M87:3, M88:1, M88:2, M88:3, M89:1, M89:2, M91:1, M94:1, M94:5, M95:1 och M95:5

att avslå motionerna M79:1, M82:1, M83:2 och M98:4

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: M77:1, M77:2, M80:1, M80:2, M81:1, M81:2, M81:3, M82:2, M83:1, M83:3, M87:4, M88:4, M90:1, M92:1, M92:2, M92:3, M93:1, M93:2, M93:3, M93:4, M94:2, M94:3, M94:4, M95:2, M95:3, M95:4, M96:1, M97:1, M98:2, M98:3, M98:5 och M99:1.

Debatt

Boel Godner, Stockholms län: Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag. Migrationsfrågor handlar om den självklara asylrätten men också om rättvisa och jämlikhet – inte mellan kommuner utan mellan människor.

Det finns de i Sverige som tycker att man ska nöja sig med sämre, bara för att man kommer från ett land där standarden är en annan. Det finns också de som tycker att vi ska sortera upp människor i syrier, romer, irakier, somalier, blonda och blåögda eller till och med etniska svenskar. Det tycker inte jag. När Migrationsverket säger att det kommer 1 200 nyanlända till Södertälje ser jag att det kommer 1 200 nya Södertäljebor. Det är Södertäljebor med samma

rättigheter som varenda annan Södertäljebo. I mitt Sverige är det självklart och i rödgröna Södertälje är det självklart.

Vi vet hur man tar emot upp till 50 nya barn i ett par skolor varje månad. Vi vet hur man stöttar personer och familjer som bär med sig traumatiska upplevelser. Vi vet väldigt mycket om barnfattigdom och vi vet att det tar mellan sju och nio år för väldigt många Södertäljebor att komma ut i arbete. Vi vet vad som kan hända i bostadsområden som växer med tusentals människor på ett par år utan att en enda bostad har byggts och det var fullt redan innan. Vi vet att det måste få kosta för att varenda människa ska få samma chans i Sverige, för att varenda unge ska få samma chanser.

Därför är partistyrelsens förslag till utlåtande så väldigt bra. Ebo behöver avvecklas och en solidaritetsbonus behöver införas i Sverige.

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
	Boel Godner, Stockholms län	Bifall till partistyrelsens förslag	Bifall	Bifall

Beslut

Kongressen beslöt:

att fastställa partistyrelsens utlåtanden över motionerna på området Migrationspolitik.

Ordförande: *Ulla Lindqvist* och *Björn Sundin*

Sekreterare: *Pernilla Östberg* och *Oskar Magnusson*

Dagordningens punkt 10

Beslut om partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar

Dagordningens punkt 10.4

Framtidskontraktet – En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler (undantaget frågor om föräldraförsäkringen och vinster i välfärden)

Föredragande: *Lena Hallengren* och *Åsa Kullgren*

Inledning

Lena Hallengren, partistyrelsens föredragande: Socialdemokraterna är det stora välfärdspartiet; det finns inget annat parti som har så stort förtroende när det gäller sjukvård och äldreomsorg – ett

förtroende som ger självförtroende men som också förpliktigar. Välfärdssamhället är ett solidaritetsprojekt. En språngbräda som ger bättre fart inför ett stort kliv. Ett nät som fångar upp om man faller. En hand att hålla i när livet är tufft. En omgivning som ser och tar vara på alla ens förmågor. För kongressombud – alla har rätt att färdas väl genom livet, eller som Stefan sade i sitt fantastiska tal: När vi är som skörast ska samhället vara som starkast. Det är socialdemokratisk politik.

Vård efter behov kan låta självklart men vi har den senaste tiden kunnat se hur vården i de moderatledda landstingen i Stockholm och Skåne visat upp ett misslyckande i uppdraget att hjälpa, vårda och bota på grund av brist på vårdplatser, slöseri med skattemedel, ideologiska systemskiften och dåligt ledarskap.

Socialdemokraterna kommer inom kort att tillsätta en arbetsgrupp ledd av undertecknad och Helene Hellmark Knutsson från Stockholms län, för att visa på åtgärder för tryggare och patientsäkrare vård. Det finns ett socialdemokratiskt alternativ till privatisering, försäkringslösningar och bristande kompetens. Vi kan faktiskt vända trenden med ojämlik hälsa och ökade folkhälsoklyftor om bara viljan finns. En solidariskt finansierad sjukvård, där det inte lönar sig att betala extra för en privat försäkring. En jämlik sjukvård där det förebyggande arbetet är en självklarhet, där psykisk ohälsa uppmärksammas tidigt, där läkemedel finns tillgängliga och där verksamheten präglas av kompetens, forskning och innovation. Vi måste använda resurserna till tandvården så att skillnaderna i tandhälsa minskar. Det kan inte vara meningen att tandvård är avhängigt plånboken.

Ingenting av detta är en utopi utan det är socialdemokratisk sjukvårdspolitik. En god välfärd för alla oavsett inkomst och bakgrund är avgörande för ett fortsatt förtroende för välfärden. Tuffa kvalitetskrav ska gälla. Uppföljning måste ske och inflytande för den enskilde måste garanteras.

En engagerad och kompetent personal är en förutsättning för att det ska ske ständiga förbättringar och innovationer. Ingrepp som i dag görs med tithålskirurgi och snabb rehabilitering krävde tidigare sjukhusinläggning och långtidssjukskrivning, och man kan knappt föreställa sig situationen för en rörelsenedsatt pensionärer före rullatorn. De här innovationerna är inte de sista; de får inte vara de sista. De är själva förutsättningen för att vi ska fortsätta utveckla välfärden, klara ny sjukdomar, få resurserna att räcka till och för att vi alla ska få åldras med glädje.

Äldreomsorgen kan komma att bli 2000-talets barnomsorg, en riktig framgångssaga. Från ett genomgångsyрке präglad av deltider med hängiven personal som sliter utan vidareutbildning och kompetensutveckling till ett yrke där man får utveckla sitt kunnande under goda arbetsförhållanden. Genom en äldreplan som sträcker sig till 2025 ska vi utveckla en äldreomsorg med god kvalitet.

Vad skulle jobben vara utan välfärden? Och vad vore välfärden utan jobben? För socialdemokrater är de varandras förutsättningar. En väl fungerande barn- och äldreomsorg gör det lättare att kombinera familj och arbete, att jobba samtidigt som äldre föräldrar behöver hjälp i vardagen. Utan en väl fungerande sjukvård och en bra rehabilitering blir sjukskrivningsperioderna och frånvaron från jobbet allt för långa. Utan en socialpolitik som fångar upp, stödjer och

behandlar när självkänslan och hälsan sviktar missar den solidariska välfärdspolitiken målet. Då färdas inte alla väl.

Förslag

Följande förslag förelåg:

Partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar, avsnittet En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler (undantaget frågor om föräldraförsäkringen och vinster om välfärden):

En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler

Sverige ska vara ett välfärdsland som bygger på sammanhållning. Alla ska bidra och alla ska få del. Vi socialdemokrater är övertygade om att det ger bäst förutsättningar för alla människor att växa och förverkliga sina livsdrömmar.

Vi sätter jobben först för att också klara ekonomin och kvaliteten i vården, skolan och omsorgen. Därför är full sysselsättning det övergripande målet för oss även inom välfärdspolitiken. Vår välfärd bygger på att alla som kan arbeta också gör det.

Samtidigt är en bra välfärd viktig för att jobben ska bli fler. När välfärden fungerar och omfattar alla vågar människor mer; byta jobb, starta företag, flytta eller börja studera. Det skapar ett positivt förändringsklimat, vilket i sin tur gynnar den ekonomiska utvecklingen i en modern globaliserad ekonomi med ett högt omvandlingstryck. Framöver behövs därför satsningar på välfärden som underlättar för fler människor att komma i arbete och för att öka attraktiviteten i välfärdsyrkena.

Vi socialdemokrater står upp för den generella välfärden. Välfärden ska erbjuda mer än bara grundtrygghet. Välfärden ska omfatta alla – oavsett inkomst – och finansieras solidariskt. Alla ska både ha rättigheter och skyldigheter, och ingå på lika villkor. Om välfärden håller en hög kvalitet, styrs av behov och ges på lika villkor oavsett bakgrund så sprider den risker, möjligheter och trygghet över livet, men också mellan generationer. Därmed höjer den samhällets ekonomiska effektivitet. Den generella välfärden är den modell som bäst förmår öka individens frihet genom stor social rörlighet och breda möjligheter att träffa sina livsval efter egen vilja och förutsättningar. Det är smart.

Vi ser i dag att välfärden tyvärr inte alltid fungerar som vi förväntar oss att den ska göra. Skattesänkningar har fått gå före en bra välfärd. Inte minst har vi sett skrämmande kvalitetsbrister i äldreomsorgen, men också att klyftorna mellan barn och ungdomar ökat.

Alla barn har rätt till en bra uppväxt. De ska få de bästa förutsättningarna att förverkliga sina drömmar. Därför vill vi socialdemokrater se en föräldraförsäkring som ger båda föräldrarna möjlighet att vara hemma med barnen, ett barnbidrag som ger barnfamiljerna bättre möjligheter att klara familjeekonomin, en förskola och skola som ger förutsättningar för alla barn att få med sig de kunskaper som behövs i livet och en kultur- och fritidspolitik som ger alla barn tillgång till idrottsutövande och eget kulturellt skapande. Vi vill utveckla kultur- och musikskolorna och möjliggöra att alla barn och ungdomar har möjlighet att delta. Så gör vi Sverige till ett av de allra bästa länderna att växa upp i.

Vi behöver också ta ett gemensamt ansvar när något gått snett. Nästan all brottslighet börjar i ungdomsåren. För en liten grupp är detta inledningen till långvarig och allvarlig kriminalitet. Det är vår övertygelse att fler av dessa ungdomar kan fångas upp, inte minst för att bryta rekryteringen till den organiserade brottsligheten. Den egna familjen är naturligtvis avgörande men höga krav ska också ställas på samhället. Ur ojämlikhet, otrygghet och missbruk föds kriminalitet. Minskad segregation, förebyggande arbete, missbrukarvård, bekämpa våld i nära relationer, sociala investeringar och ett arbete med frivilligorganisationer är därför viktiga. Den som begått ett brott måste snabbt nås av en reaktion. I områden med hög kriminalitet behöver vi polisiära resurser på plats. Kommunerna kan ges bättre verktyg för att motverka etablering av kriminella nätverk.

Allt fler blir allt äldre och andelen äldre i befolkningen kommer att öka ganska kraftigt under de närmaste årtiondena. Att vi får leva längre är en stor framgång för vårt välfärdssamhälle. Många goda år läggs till livet efter arbetslivet för de allra flesta. Ett aktivt och gott liv efter pensionsåldern ska stimuleras. Samtidigt innebär en åldrande befolkning en stor utmaning för äldreomsorgen, sjukvården och vårt gemensamma pensionssystem. För att klara den ekonomiska utmaningen behöver vi öka sysselsättningen och antalet arbetande timmar. Vi vill möjliggöra för fler att arbeta längre. Därför ska vi förbättra arbetsvillkor och arbetsmiljö så att fler orkar arbeta fram till pensioneringen.

Funktionshinderpolitiken är en rättighets- och jämlikhetsfråga och en central del i välfärden. Personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att verka i vardagen på samma villkor som människor utan funktionsnedsättning vad gäller delaktighet och tillgänglighet.

Kvaliteten i äldreomsorgen ska höjas samtidigt som vi möter ökade behov av vård, omsorg och personal. Den grundläggande kvaliteten ska vara så hög att de äldre inte blir beroende av att köpa tilläggstjänster eller av att deras anhöriga går ner i arbetstid för att hjälpa sina föräldrar. Äldreomsorgen måste därför skifta fokus från ett vårdperspektiv där samhället ganska ensidigt bestämmer förutsättningarna till ett inflytandeperspektiv där individens ökade krav på oberoende och självständighet är utgångspunkten för vården och omsorgen. Äldre ska ha samma rätt som alla andra att påverka sitt liv och sin vardag.

Den svenska sjukvården rankas i dag mycket högt i internationella jämförelser när det gäller medicinsk kvalitet. Ska svensk hälso- och sjukvård kunna behålla den toppositionen måste den ha tillgång till den allra senaste kunskapen, professionella medarbetare, de mest avancerade behandlingsmetoderna, teknik och läkemedel för att kunna bota, lindra och förebygga sjukdomar och främja hälsa. Läkemedel är en viktig del av sjukvården och läkemedelsförsörjningen ska vara effektiv, säker och med god tillgänglighet. Forskning och utveckling måste vara en central och integrerad del i svensk hälso- och sjukvård så att ny kunskap snabbt når ut och används i vården och kommer patienten till del. Det gäller inte minst på patientsäkerhetsområdet där vi vill se en nollvision för antalet undvikbara vårdskador.

När det gäller psykiatrin behövs gemensamma mål för flera samhällssektorer och en nationell plattform som slår fast vad som är psykiatrins uppdrag och hur den ska utvecklas. Vi föreslår en långsiktig nationell handlingsplan för vård och stöd.

Hälso- och sjukvården ska styras demokratiskt och finansieras gemensamt och solidariskt. Det krävs ett tydligt politiskt ledarskap för att prioritera vården för de sjukaste och sköraste. Alla ska ha rätt till sjukvård på lika villkor. Det är enbart den enskildes vårdbehov som ska avgöra vilken vård han eller hon ska få. En framgångsrik folkhälsopolitik förutsätter ett förebyggande och hälsofrämjande arbete vilket kräver samordning mellan olika politikområden på alla nivåer. Vi vill tillsätta en nationell kommission för jämlik hälsa för att åtgärda de stora och växande folhälsoklyftorna i vårt land.

Tandhälsan spelar roll för hela kroppens välmående. Tandstatusen är en klassfråga. Vi ska ta steg mot en jämlik tandhälsa.

Köer och väntetider är besvärande för patienten och dyrt för samhället. Bristen på exakta besked är ibland lika besvärligt som väntan i sig och skapar missnöje med vården. Vi socialdemokrater prioriterar en god tillgänglighet och ett gott bemötande i sjukvården. Vi vill stärka patientens ställning i vården.

Vi socialdemokrater ser kulturen som en viktig del av välfärden. Konsten och kulturen är starka krafter som kan bidra till att skapa ett rikare samhälle att leva i. Vi vill därför släppa loss kraften i kulturen och stärka och utveckla den kreativitet, språngkraft och möjligheter som finns i konst och kultur. Det är viktigt för att kultur och även media har ett värde i sig – som fria och oberoende aktörer, men också för att många av framtidens jobb finns inom kulturen och de kreativa näringarna. En grundläggande förutsättning för detta är att vi ser den kulturella infrastrukturen som ett gemensamt ansvar. Folkbildningen med dess bildningssträvanden, och sitt fokus på det livslånga lärandet, ska utvecklas. I en socialdemokratisk kulturpolitik är amatörculturen och det professionella kulturlivet varandras förutsättningar.

Socialdemokratins viktigaste prioriteringar inför den kommande mandatperioden är därför:

- *Stärk den generella välfärdsmodellen.* Det krävs en sammanhållen politik för att ta gemensamt ansvar för en hög kvalitet inom den offentligt finansierade välfärden med väl fungerande trygghetsförsäkringar och en arbetsmarknad i full sysselsättning.
- *Säkra kvaliteten i äldreomsorgen.* En långsiktig kvalitetsplan för den svenska äldreomsorgen ska tas fram. Kvalitetsplanen behöver sträcka sig fram till 2025 med etappvisa mål och delmål. Planen ska stimulera innovationer i äldreomsorgen, ett hälsofrämjande arbete på alla nivåer, en ökad tillgänglighet, åtgärda kvalitetsbrister och öka jämlikheten, inflytandet och valfriheten för de äldre samt innehålla ett program för generationsväxling för personalen. Personalen ska garanteras rätt till heltid, utvecklingsmöjligheter, kompetensutveckling, bra arbetsmiljö och bra arbetsvillkor.
- *Ge vård efter behov.* Det ska bara vara hälsotillståndet som avgör när och hur man får del av offentligt finansierad sjukvård – aldrig privatekonomi eller olika privata försäkringar. Möjligheten att köpa sig förtur (gräddfiler) på offentligt finansierade sjukhus ska stoppas.

- *Ge vård i tid.* Inför ett patientkontrakt som omfattar alla delar i hälso- och sjukvården: besök, undersökningar, röntgen, remisser. Vi vill stärka patienternas möjligheter att styra när behandling ska ske. I kontraktet ska det finnas en tidsplan för remisser och eventuella behandlingar och det ska framgå vem som ska utföra behandlingarna och hur det ska vara med återbesök och eftervård.
- *Ge fler tillgång till kulturskapande och kulturupplevelser.* Prioritera barns och ungas kultur i hela landet. Utveckla kultur- och musikskolan och verka för att alla barn och unga ska få möjlighet att delta. Inför fri entré på statliga museer.

Debatt

Håkan Werner Linnarsson, Göteborg: Klyftorna växer. Stefan Löfven sade tidigare, och Lena citerade honom, att när vi är som svagast ska samhället vara som starkast. Ni har inte hunnit se så mycket av Göteborg och tiden är knapp, men får ni en stund över – ta hissen upp till våning 23, drick något gott, titta först åt ena hållet, sedan vänder ni er 180 grader och tittar åt andra hållet. Är ni en pojke som föds i någon av dessa ändar förväntas den ena pojken leva 8,5 år kortare än den andra pojken. Detta är oacceptabelt.

Det borde vara så att segregationen borde lyftas mycket tidigare i ett stycke som handlar om välfärden. Därför yrkar jag att vi i Framtidskontraktet, sidan 18, rad 9 lägger till: ”Välfärden ska omfatta alla. Segregationen har ökat de senaste åren. Det finns områden där välfärden är otillräcklig både i fråga om resurser och i hur dessa används. För att skapa jämlikhet i skola, vård och omsorg krävs särskilda insatser och lösningar.”

Det är inte så att våra ekonomisk-politiska talespersoner skälver i bänkarna när de hör detta. Det är inga miljardlöften utan bara så enkelt att vi kanske behöver göra annorlunda för att det ska bli jämlikt. Att göra lika i hela landet är inte att göra det jämlikt, och jämlikhet krävs på det här området.

Jag vill också passa på att redan nu uttrycka mitt stöd för yrkanden som kommer från bland annat Stockholmsområdet om att vi måste ta i med krafttag för att motverka den stora överdödlighet som finns till följd av klass- och könsskillnader i landet.

Jens Sjöström, Stockholms län: Först vill jag tacka för bra samtal i de två temagrupperna kring kultur och välfärd. Vi är stolta över de förändringar som har gjorts av partistyrelsen efter våra diskussioner, särskilt vad gäller psykiatri, patientsäkerheten och folkhälsoarbetet.

Vi är dock inte nöjda med skrivningar om behovet av ökad attraktionskraft för att jobba inom vård- och omsorgsyrkena. SKL har nyligen startat kampanjen ”Sveriges viktigaste jobb” av det enkla skälet att vi de kommande åren behöver nyrekrytera tiotusentals medarbetare inom de här yrkesområdena. Samtidigt vet vi att få väljer just de här utbildningarna. Från Stockholms län yrkar vi därför på följande tillägg:

”Fler måste attraheras att söka sig till vård- och omsorgsyrken och alla som jobbar inom dessa ska kunna känna att de gör ett jobb som samhället värderar högt. Det måste kännas spännande, viktigt och att det bidrar till samhällets och sin egen utveckling att jobba inom dessa yrken.

Kontinuerlig fortbildning, kompetensutveckling, att forska inom sitt yrkesområde och möjlighet till karriärsutveckling är därför viktigt. En bra arbetsmiljö som tar tillvara medarbetarens kompetens och innovationsförmåga bidrar till att öka attraktiviteten och yrkesstatusen.”

Vad gäller de nya skrivningarna i kulturavsnittet är vi stolta men inte riktigt nöjda. Vi är stolta över skrivningarna om kulturell infrastruktur, folkbildningens roll och kulturens samhällsroll. Vi är också stolta över skrivningarna om en utvecklad kulturskola för alla barn och ungdomar i vårt land. Men vi är inte nöjda med att plånboken fortfarande ska vara det som styr huruvida våra barn och unga har möjlighet att delta eller inte.

I min hemkommun Botkyrka halverade vi för något år sedan kulturskoleavgiften med den följd att vi i dag har flera hundra nya barn i vår kulturverksamhet. Vi kommer därför att stödja det yrkande som snart kommer att läggas av Örebrodelegationen och Eva-Lena Jansson om att sociala och ekonomiska hinder att delta i kulturutövandet ska motverkas.

Anna Kettner, Stockholm: Efter förra kongressen var jag en helt lyckorusig motionär. Jag hade fått kongressens stöd med 80 procent mot partistyrelsens besvarandeyrkande till bifall för en motion som handlar om alla barns rättigheter att nå sina bästa stämningars längtan, att bli det de har möjlighet att bli med rätt bemötande. Den handlade om barn med funktionsnedsättningar och deras rättigheter och om hur vi på ett nytt sätt ska möta dem i skolan, men inte bara där.

Det har hänt väldigt lite. Det var ett väldigt gensvar publikt på det här i de här grupperna och väldigt stora förväntningar, men väldigt lite har hänt praktiskt. Vi har lagt förslag i Stockholm men det räcker inte, speciellt som vi inte bestämmer där. Därför har vi i Stockholm bestämt oss för att lägga ett yrkande till Framtidskontraktet på sidan 15, cirka rad 30:

”Barn med funktionshinder ska ges likvärdiga möjligheter och rättigheter att dels nå skolans kunskapsmål, dels därutöver utvecklas så långt de har förutsättningar för. För att nå dit behövs en strategi som omfattar alla nivåer i samhället så att barn med funktionshinder och funktionsnedsättningar får samma förutsättningar som andra barn för sin skolgång och övrigt i livet. Strategin ska utgå från barnens och familjernas perspektiv.”

Det här är ungefär 25 procent av de åttsatser kongressen redan har beslutat. Det här är redan vår politik; vi vill bara att den ska bli konkret i Framtidskontraktet. Jag vill också uttrycka mitt stöd för yrkandet från Stockholms län som handlar om en nationell hjälpmedelslista.

Snälla kamrater, hjälp oss att visa att vi menar det vi tycker och tänker göra något av det när vi har vunnit valen!

Anders Henriksson, Kalmar län: Klyftorna mellan rika och fattiga bostadsområden ökar i Sverige. Det syns tydligt när det gäller människors hälsa och medellivslängd. Vi får rapporter att det skiljer fyra år i livslängd mellan de rikaste och de fattigaste kommunerna i Stockholmsområdet. Fyra år. Så här ser det ut inte bara i Stockholm utan i hela Sverige. Vi fick en rapport om situationen i Göteborg från talarstolen nyss.

Så här kan Sverige inte fortsätta att utvecklas. Det är hög tid för oss att vi gör en kraftsamling mot segregationen och för att återupprätta en folkhälsopolitik som förändrar och förbättrar

hälsan hos hela befolkningen. Vård efter behov, inte efter plånbokens tjocklek – det är en politisk uppfattning som vi socialdemokrater delar med en övervägande majoritet av svenska folket.

Moderaternas sjukvårdspolitik går tvärtemot folkviljan. Den har handlat om utförsäljning av sjukhus, gräddfiler och rea på vårdcentraler. Vi har nu till uppgift att formulera ett tydligt politiskt alternativ. Vi ska sätta fokus på sjukvårdens möjligheter och verkliga utmaningar. Det handlar om att utveckla sjukvården så att den fördelas efter människors behov och vårdtyngd, att sätta patienterna – inte driftsformen – i främsta rummet, att öka patientmakten och att ge patienterna möjlighet att ha delaktighet i och inflytande över sin egen vård.

På de här områdena har Framtidskontraktet en bra politisk inriktning men på ett område har vi tyckt att det har saknats ett framtidsfokus, och det gäller just patientsäkerheten. Därför har vi från Kalmar län drivit att vi ska anta en nollvision för undvikbara vårdskador. Vi är väldigt glada för att partistyrelsen har varit lyhörd och lyft in det i Framtidskontraktet. Därför vill vi yrka bifall till kontraktet som det ligger.

Kenneth Andersson, Västerbotten: Jag drar tillbaka mina förslag till förmån för partistyrelsens omarbetade förslag. Jag vill också tacka Lena Hallengren och Åsa Kullgren för ett bra arbete i temagruppen. Det har varit ett mycket konstruktivt arbete; det är inte lätt att hålla reda på ett sådant gäng!

När jag ser de nya skrivningarna känner jag mig ganska nöjd över inriktningen. Vi har tagit upp folkhälsoarbetet och den ojämlika hälsan, behovet av att titta närmare på psykiatri och vårdskadorna. Detta var också sådant som vi diskuterade ganska mycket i temagruppen.

Framför allt är jag mycket glad över att vi har fått in vår grundläggande syn på funktionshinderpolitiken, eftersom det är en viktig del av välfärden. Det är också viktigt eftersom vi som socialdemokrater historiskt sett varit drivande i de här frågorna, men på senare tid har vi av funktionshinderrörelsen upplevt ha en mer passiv roll. Därför är det viktigt att vi kan markera att vi är beredda att kraftsamla runt de här frågorna och ta initiativet när det gäller svensk funktionshinderpolitik. Vi måste leda debatten och lyfta frågorna.

Från Västerbottensdelegationen är vi nöjda med dokumentet som det ligger och yrkar bifall.

Christoffer Bernsköld, Östergötland: Vi har haft ganska bra diskussioner i temagruppen om välfärd och vi har haft en oerhört väl fungerande partistyrelserepresentant som har sett till att vi har klarat av att hitta bra kompromisser, vilket har vidareutvecklat ett i grunden ganska bra förslag till att bli ännu tydligare.

Vi har åtta år av förlorade möjligheter bakom oss när vi kommer till regeringsmakten och till makten i många kommuner och landsting, när det gäller att skapa en bra välfärd och lägga en god grund för framtiden. Vi har haft ganska mycket resonemang som har handlat om beslut som vi har tagit på tidigare partikongresser och det är oerhört svårt för mig att förhålla mig till tidigare beslut när vi inte har haft möjlighet att faktiskt genomföra dem.

Vi måste någonstans i grunden förhålla oss till hur vi tror att samhället kommer att se ut när vi tar regeringsmakten efter nästa val. Det tycker jag att Lena Hallengren, Åsa Kullgren och partistyrelsen har lyckats med. Framtidskontraktet kombinerar det som är själva essensen av

socialdemokratisk sjukvårdspolitik, och det här är ett av få områden där vår ideologi tar sig allra tydligast uttryck och där vi har ett starkt professionellt tryck på att vår ideologi ska få ta stort utrymme och göra stort avtryck.

Med Framtidskontraktet kommer vi att kunna möta väljarna och säga att vi kommer att klara av att möta dem och bygga en modern och väl fungerande sjukvård som fördelas efter behov men som samtidigt skapar möjlighet till valfrihet för patienterna, och då i bemärkelsen riktig valfrihet – inte om man ska välja den eller den utföraren utan att man ska få mer möjlighet att planera när i tid behandling kommer att ske. Det är den typen av valfrihet som jag upplever att de flesta patienterna efterfrågar.

Jag drar tillbaka mina yrkanden och yrkar bifall till det nya förslaget från partistyrelsen.

Eva Trygg Lindb, Östergötland: Äldreomsorgen är en hjärtefråga för mig, för många här i salen och för många runt om i Sverige. Under för många år har äldreomsorgen bara fått handla om vem som utför omsorgen, inte om innehållet. Det ska vi socialdemokrater ändra på. De äldre är värda en trygg och säker omsorg, där innehållet i omsorgen verkligen betyder något. Därför gläder det mig jättemycket att partiet ska ta fram en strategi för den framtida äldreomsorgen. Det är riktigt bra och det gör mig verkligen glad!

Än gladare skulle jag naturligtvis bli om några fler av våra yrkanden skulle kunna vinna gehör. Vi har fått in en del men vi har fortfarande några saker som vi vill yrka på. Det gäller stycket som handlar om att stärka kvaliteten i äldreomsorgen, där vi vill förtydliga behovet av en ökad kompetens och specialisering inom äldreomsorgen. Vi vill förtydliga det faktum att vi måste stärka personalvillkoren, både för personalens skull men också för vi vet att det stärker kvaliteten i äldreomsorgen.

Vi vill också förtydliga strävanden för en jämlik hälsa och dessutom tycker vi att ”strategi” är ett bättre ord än ”kvalitetsplan”. Därför vidhåller vi vårt ändringsyrkande och hoppas att kongressen ställer sig bakom det.

Anna Skarsjö, Göteborg: Även jag är glad att temagruppens arbete i går gav frukt; jag var lite orolig ett tag. Men trots de förändringar som har kommit in vill vi i Göteborgsdelegationen yrka på två tillägg i Framtidskontraktet. Det första lyder: ”Avregleringen av apoteken har lett till färre apotek i glesbygd med sämre service och tillgång på läkemedel. Apotek ska vara en service för alla medborgare i hela landet och det behövs skarpare krav på hög servicenivå och tillgänglighet.”

Vi vill också ha in följande skrivning: ”Vi ska ta steg för en mer jämlik tandhälsa. Möjligheten till fri tandvård upp till 25 år ska erbjudas i hela landet.”

Sedan den borgerliga regeringen valde att avreglera apoteksmarknaden har 600 av de 900 apotek som ingick i Apoteket AB sålts ut. Det som var tänkt att ge en större valfrihet, pressade priser och bättre tillgänglighet har blivit något helt annat. I stället för apotek har det skapats försäljningsställen för hudkräm. De har sämre service, färre receptbelagda läkemedel i lager och skillnad i prissättning. Etableringen på landsbygden har dessutom varit blygsam.

Vad gäller vår skrivning om fri tandvård upp till 25 år fattade partikongressen 2009 beslut om ett långsiktigt mål. Vi sade att vi vill införa ett högkostnadsskydd av samma modell som inom

hälso- och sjukvården och på sikt vård ville vi prioritera att förlänga den avgiftsfria ungdomstandvården upp till 25 år. Så sade vi, och så skulle vi ha gjort om vi hade haft makten.

I Västra Götalandsregionen har Socialdemokraterna varit en föregångare i det här arbetet. Vi gick till val, och vann, på att höja åldersgränsen för fri tandvård till 22 år. Från och med i år är den 23 år. Att erbjuda fri tandvård till dem som ännu studerar och som ännu inte fått sitt första fasta jobb eller sin första egna lägenhet är i linje med vad vi socialdemokrater står för. För väljarna är detta viktiga frågor och därför nödvändiga i Framtidskontraktet.

John Omoomian, Örebro län: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag. Det är bra med teknik, för när jag läste den senaste versionen såg jag att det jag var ute efter hade bakats in. Jag är jätteglad över det här, och särskilt glad är jag över en mening på sidan 16, rad 37: ”Läkemedel är en viktig del av sjukvården och läkemedelsförsörjningen ska vara effektiv, säker och med god tillgänglighet.”

Mitt yrkande handlade om avregleringen men egentligen var det just det här jag var ute efter, så jag är jättetacksam.

Jonas Magnusson, Jönköpings län: Först vill jag lägga mitt yrkande: ”Att partiet under nästa mandatperiod påbörjar processen att göra tandvården till en del av den allmänna hälso- och sjukvården.”

Varje morgon det närmaste året ska vi socialdemokrater ha fyra siffror brinnande i eldskrift över våra sängar – 2014. Då avgörs om vi har återförtjänat det förtroende som väljarna tog ifrån oss i två val – 2006 och 2010. Som byggare av det gemensamma projektet blev vi socialdemokrater under en period ganska självgoða. Vi hörde inte alltid berättigad kritik från människor, kritik som pekade på det som inte fungerade i välfärden redan då. Det handlade om för många olika ansikten i hemtjänsten, en försäkringskassa som kanske inte alltid satte den enskilda människan först, ibland till och med myndigheter som uppfattades som att de spelade pingpong med människors enskilda liv.

Ibland satte vår sjukvård inte samverkan mellan yrkesgrupper och patienter i första rummet, och det ledde till att locktonerna från dem som ville se fler privata företag i välfärden verkade lite mer attraktiva. Kanske ligger däri delar av förklaringen till varför vinst i välfärden tillåtits bli en så stor fråga, vilket vi kommer att märka i morgon. När moderatalliansen åter går till val på fyra nyanser av skattesänkningar måste budskapet få vara att vi har lyssnat och lärt. Vårt alternativ till privatisering är att utveckla välfärdens innehåll.

En viktig reform för oss kongressledamöter är tandvården. Gör tandvården till en del av den gemensam finansierade välfärden. Påbörja denna process under nästa mandatperiod, så att vi får en verklig välfärdsreform värd namnet!

Katarina Nyberg Finn, Jämtlands län: Nu får Jämtland ursäkta mig; det känns helt rätt att presentera sig som arbetartjejen med rötter i Ådalen! Jag ska tala om infrastruktur, för även vård och omsorg kan betraktas som infrastruktur. E-hemtjänst, e-sjukvård – utvecklingsmöjligheterna är oändliga och väldigt viktiga för att klara framtidens välfärdsutmaningar. För småföretag i landsbygden är

ett konkurrenskraftigt bredband en förutsättning för ett fungerande näringsliv, men det är också en förutsättning för utbildning, vård och omsorg.

Genom att utnyttja it och information på ett smart sätt kan vi förbättra servicen, kvaliteten och effektiviteten samtidigt som innovationskraften och delaktigheten kan stödjas. Det nya stödet genom ny teknik kan också tillhandahålla allt mer av vården som öppen vård, både vid och utanför sjukhusen men också i människors hem. Vi ser utmaningar i dag. Vi ser ambulanssjukvård som inte kan kommunicera med sjukhuset. Vi ser områden i landet där man inte kan ringa 112 eller där inte trygghetslarmen fungerar på grund av bristande täckning. Därför yrkar jag på följande tillägg sid 18 rad 5: ”För att vård och omsorg ska nå alla på ett likvärdigt sätt krävs dessutom en ny nationell it-strategi.”

Ett annat viktigt område för infrastruktur är en likvärdig vård i hela landet och tillgång till apotek. Där yrkar jag på följande tillägg: ”Avregleringen av apoteken har lett till färre apotek i glesbygd med sämre service och tillgång till läkemedel. Apotek ska vara en service för alla medborgare i hela landet och det behövs skarpare krav på hög servicenivå och tillgänglighet.”

Till sist, när det gäller ledarskapet har vi starka ambitioner att förbättra och utveckla vård och omsorg. Det ställer höga krav på verksamhetens ledning. Det behövs kunskap om att leda och styra med hjälp av moderna kvalitetsmetoder. Därför yrkar jag på följande tillägg på sidan 17, rad 27: ”Dessutom ska planen innehålla ett program för generationsväxling för personalen och ett stärkt ledarskap för ökad kvalitet.”

Lars Bryntesson från Stockholms län kommer slutligen strax att yrka på ett program för det civila samhället. Detta stöttar Jämtlands län självklart till fullo!

Carin Lidman, Västmanland: Jag vill börja med att yrka bifall till skrivningarna i Framtidskontraktet, inklusive de förändringar som föreslagits, vilka gör det ännu bättre. Vi står inför en jättestor demografisk utmaning, där vi blir allt fler äldre som ska försörjas och vi blir allt färre som ska ta hand om dem. En av de största utmaningarna är hur vi ska klara personalbemanningen. Här behövs en förstärkt kompetensutveckling, både för dem som saknar formell utbildning men som har arbetat väldigt länge och som behöver validera sina kunskaper, och för att undersköterskor ska kunna specialistutbilda sig, exempelvis inom demensområdet. Från Västerås arbetarekommun har vi motionerat om detta i motion H53.

Vi måste kunna erbjuda schyssta arbetsvillkor för att det ska vara attraktivt att jobba inom äldreomsorgen – heltid för den som vill, stimulerande arbetsuppgifter och ett bra ledarskap. Vi måste bli mycket bättre på att se teknikens möjligheter för att öka integriteten och friheten för de äldre och på hur vi ska kunna stimulera en sådan utveckling. Vi måste bli bättre på att arbeta med kvalitativa metoder för att till exempel minska medicinering och öka välbefinnandet, till exempel hur ökad utevistelse, bra mat och stimulans kan användas på ett systematiskt sätt för att ge en ökad hälsa.

Det är massor som behöver göras och som i dag inte görs. Framför allt behövs en långsiktig plan fram till 2025, för det här är inget som kan hastas fram. Därför välkomnar jag partistyrelsens förslag om att ta fram en långsiktig kvalitetsplan för äldreomsorgen.

Eva-Lena Jansson, Örebro län: Jag tänkte prata om den del av välfärden som handlar om kultur. Jag vill yrka bifall till ett tillägg på sidan 18 rad 7 i Framtidskontraktet: ”Sociala och ekonomiska hinder ska motverkas.” Det är alltså en mening på sex ord som många delegationer anser behöver lyftas in.

Vi vill lyfta två stora hinder för barn och ungas möjlighet att ta del och utöva kultur, vilket vi menar är viktigt. Vi måste se de barn och ungdomar som tvingas avstå från att spela ett instrument, som tvingas tacka nej till att vara med i en dans- och teatergrupp, för att familjen inte har råd. Vi måste se de barn och ungdomar som inte har någon som har läst böcker hemma, som inte har några förebilder som bidrar till att öppna dörren till kulturens underbara värld. Om vi ser och agerar kan vi också bedriva en politik som motverkar sociala och ekonomiska hinder, för att därigenom ge fler barn och unga möjligheten att växa genom kulturens starka kraft.

Marie-Louise Forsberg-Fransson, Örebro län: Jag vill börja med att yrka bifall till de nya skrivningarna i Framtidskontraktet. Det har varit väldigt bra diskussioner i temagrupperna och också under den här dagen. Jag vill tacka för den lyhörddhet och diskussionsvilja som har funnits från partistyrelsens sida.

Nu återfinns viktiga områden som tidigare inte var omnämnda i Framtidskontraktet. Ett viktigt område som inte var omnämnt är tandvården – ett område som är jätteviktigt. I dag ser vi att allt mer att tänderna är en viktig klassmarkering i människors munnar. Det kan inte vi som socialdemokrater tycka är acceptabelt.

Tandvården är en fråga som vi har haft uppe på många partikongresser, inte minst vi från Örebrodelegationen har varit väldigt pådrivande. Vi har bra skrivningar från 2009 års kongress, som fortgår. Att vi nu har med skrivningar i Framtidskontraktet tydliggör att vi håller fast vid det här viktiga området och att vi kommer att fortsätta att jobba med det.

Den minnesgoda minns att vi 2006 hade bra förslag till en förändrad och förenklad tandvårdsförsäkring, ett system som patienterna skulle kunna förstå. Tyvärr förlorade vi valet och borgarna tog över. Det blev en dyr reform som naturligtvis inte blev enklare utan mycket svårare. Vi gick från 70 åtgärder till cirka 140 åtgärder och det är helt obegripligt för en patient att förstå sig på tandvårdsförsäkringen. Därför behöver vi se över hela systemet i alla dess delar och det ska vi göra när vi kommer till makten igen.

Återigen yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag. Tandvården är en hjärtefråga som vi kommer att fortsätta att jobba med.

Anna Fransson, Kronoberg: Jag vill göra ett tillägg i Framtidskontraktet. Det finns ett område, precis som föredragande Lena Hallengren sade, där vi socialdemokrater har det största förtroendet av alla partier – hälso- och sjukvården. Vi socialdemokrater har varit överens om att vi ska satsa de resurser som behövs för att alla ska få den vård man behöver när man behöver den. Så länge jag minns har det stått med i våra politiska riktlinjer. Det har stått att vårdens andel av vår bnp ska öka. Sedan ändrades det till att hälso- och sjukvårdens andel av våra gemensamma resurser ska öka. Senast stod det att i takt med att vi får fler arbetade timmar ska vi lägga mer resurser på hälso- och sjukvården.

I Framtidskontraktet, som ju faktiskt är ett löfte från oss till medborgarna i Sverige, har vi inte med den här tydliga fingervisningen, men jag är övertygad om att svenskarna vill att vi ska satsa de resurser som behövs. Svenskarna vet att den medicinska utvecklingen gör att vi behöver mer pengar till vården. Om vi fortsätta att vara det ledande partiet inom hälso- och sjukvården tycker jag att vi ska yrka bifall till mitt yrkande: ”I takt med att vi får fler arbetade timmar ska vi öka resurserna till hälso- och sjukvården.” Man skulle kunna lägga in det på sidan 17 rad 34, men egentligen bryr jag mig inte om var det hamnar.

Marcus Eskdahl, Jönköpings län: Som hälso- och sjukvårdspolitiker får jag ibland frågan när jag är ute i Jönköpings lön: ”Varför är tandvården så dyr?” Ni kanske känner igen frågan; en del har haft uppe den här i talarstolen. Frågan är högst relevant.

Under många år har vi jobbat för att få en bättre tandhälsa. En av de viktigaste reformerna inom området är den fria barntandvården som gett barn och ungdomar en bättre munhälsa och som faktiskt gjort skillnad. Det märker vi. Men i dag ser vi att fler avstår från tandvård på grund av kostnaderna. Man avstår från tandvårdskontroller och väntar tills att det uppstår något som i många fall innebär en fördyring för den som är berörd. Det här har till och med Riksrevisionen granskat och konstaterat.

Tandläkare ute i verksamheten ger signaler om att man ibland får diskutera billigare metoder än att erbjuda den kvalitativt bästa behandlingen för patienten. Tid går åt att diskutera avbetalningsplaner, lån eller kanske till och med huruvida försörjningsstöd kan vara ett alternativ för den som vill ha tandvård. Detta är inte acceptabelt i vårt välfärdssamhälle.

Som någon nämnde tidigare har vi haft uppe det i de politiska riktlinjerna från 2009, där vi slog fast att vårt långsiktiga mål är ett högkostnadsskydd av samma modell som inom hälso- och sjukvården. Detta finns i dag inte med i Framtidskontraktet. Låt oss ta ett steg framåt i stället för två tillbaka. Vi socialdemokrater på kongressen kan göra det. Därför yrkar jag på att det i Framtidskontraktet skrivs in: ”Tandvårdsförsäkringens utformning ska utgå från att alla regelbundet har möjlighet att besöka tandvården och åtgärda tandvårdsproblem i tid. En översyn av tandvårdsförsäkringen ska därför ske för att bättre tillgodose detta.”

Denna skrivning utgår från partistyrelsens utlåtande. I övrigt yrkar jag bifall till Jonas Magnussons yrkande.

Johan Sjölander, Stockholm: Jag tror att det finns få saker som upprör oss så mycket i hjärtat som det faktum att det i Sverige i dag dör folk i onödan och i förtid på grund av sin klasstillhörighet. I Sverige i dag påverkas chansen att du ska få vara med och uppleva att barnbarnen tar studenten, och att du ska få ha hälsan och leva att se det, av vem du är, vilka föräldrar du och har och vad du jobbar med. Det var en av de viktigaste frågorna för oss att driva här på kongressen: kampen för den jämlika hälsan, för ökad folkhälsa och mot klyftorna i hälsa som klyver vårt land.

Jag är glad att kunna konstatera att våra önskemål är tillgodosedda efter de fina överläggningar vi har haft tillsammans med partistyrelsen. Vi är väldigt glada över de formuleringar om en jämlikhetskommission och om vikten av att prioritera folkhälsan och jämlikheten i hälsa, som nu

finns med i förslaget, så jag drar tillbaka de yrkanden vi har lagt på det här området och i stället ansluter jag mig med glädje och stolthet till partistyrelsens nya förslag.

En annan viktig fråga för oss är kulturen. Även där kan vi konstatera att ett fantastiskt utvecklingsarbete har skett. En lyhörd partistyrelse har lagt fram ett textförslag som är mycket bättre än det tidigare. Det tar ett bredare och finare grepp. Däremot saknar vi fortfarande det som Eva-Lena Jansson så förtjänstfullt lyfte fram – att barriärer och hinder inte sällan handlar om ekonomi och höga avgifter. Vi socialdemokrater måste vara ett frihetsparti som står för allas möjlighet att ta del av kultur och vara delaktiga i kulturskola, oavsett plånbokens tjocklek. Det måste vara tydligt markerat att ekonomiska barriärer och höga avgifter är ett lika stort hinder för människors delaktighet i kulturen som mycket annat. Eva-Lena Janssons tilläggsyrkande är väldigt viktigt och jag yrkar bifall till det.

Det har varit ett fantastiskt fint arbete och jag vill verkligen tacka partistyrelsen. Den text vi nu ska till ställning till och tillsammans sluta upp bakom är ett oerhört mycket starkare dokument än det första vi såg. Tack för det – det är jätteroligt att vara med om det här!

Sophia Andersson, Stockholms län: Jag vill också börja med att tacka för diskussionerna i temagrupperna och de förändringar som är gjorda i Framtidskontraktet, vilka vi är väldigt nöjda med. Vi saknar dock en liten skrivning gällande rätten till hjälpmedel för personer med funktionshinder, så vi vill yrka bifall till ett tillägg på sidan 16, rad 24: ”Regler för rätten till och utbytet av hjälpmedel ska vara desamma i hela landet.”

I dag har vi ett krångligt och orättvist regelverk när det gäller hjälpmedel till personer med funktionshinder. Det skiljer sig dels utifrån typ av funktionsnedsättning, dels utifrån vilken del av landet man bor i. Vi vill ha tydliga och enkla regler som utgår från individens behov, inte utifrån systemet. Dagens system innebär att personer med vissa typer av funktionshinder ständigt måste gå igenom olika typer av utredningar, trots att funktionshindret eller levnadsförhållandena inte har förändrats. Det här beror på att en annan myndighet har tagit över ansvaret av formella skäl, och det är inte rimligt.

Vi vill också passa på att yrka bifall till Stockholms yrkande om funktionshindrade barns rättigheter i skolan.

Ingela Lekfalk, Norrbotten: När vi från Norrbottensdelegationen kom hit hade vi en tydlig linje i att det saknades skrivningar om barns och ungas rätt till professionell hjälp vid psykisk ohälsa. I partistyrelsens utlåtande UH3 skriver man: ”Barn som mår dåligt ska få snabb hjälp och lösningarna ska anpassas efter lokala förhållanden.” Det är jättebra, men det finns inte en rad om att unga, oavsett var du bor i landet, har rätt till professionell hjälp.

När det gäller psykiska problem har vi en annan syn. När det gäller fysiska problem är det aldrig någon som funderar eller diskuterar om hjärtläkaren ska operera foten eller om handkirurgen ska göra en ögonoperation. Där är specialistkompetensen helt självklar. När vi talar om psykiska sjukdomar klumpar vi däremot ihop allt från ätstörningar till schizofreni i samma rum med behandling av samma vårdenhet.

Om vi ska få en förändring i synen på barns psykiska hälsa behöver vi ta den på allvar och med respekt för att rätt vård ställer rätt diagnos. Vi behöver också ett tydligt resonemang om sviktplatser och utrymme för mellanvård; för att kunna utöva en professionell hjälp är en fungerande mellanvård ett måste.

Vi är väldigt glada när vi har sett att partistyrelsen har gjort ett tillägg i Framtidskontraktet om att det ska bli en långsiktig handlingsplan, för då ser vi med tillförsikt att förutom snabb hjälp och lösningar som anpassas efter lokala förhållanden, så lyfter vi även vikten av en väl fungerande psykiatri för varenda tjej och varenda grabb i hela landet.

Anders Härnbro, Östergötland: Jag står här som kulturpolitiker och jag är glad att kunna yrka bifall till partistyrelsens senaste förslag. Det är bra och det har skett förändringar som vi har haft bra diskussioner om i temagruppen. Vi har fått in barnperspektivet tydligare och även förstärkt det. Vi har även förstärkt att förutsättningarna ska gälla hela landet. Det är viktigt. Ytterligare saker som har kommit in är att vi också ska trycka hårdare på att bekämpa våld i nära relationer, vilket är något som vi måste jobba ytterligare med och det är bra att det lyfts fram i Framtidskontraktet.

Jag är också folkhälsopolitiker och därför är jag väldigt glad att det perspektivet har kommit in i det senaste förslaget. Precis som Johan Sjölander tog upp tidigare är det en viktig fråga. Jag ser det som att vi borde dra större nytta av folkhälsopolitiken och den diskurs som finns. Vi skulle kunna använda det som en klasskamp retorik för ett modernt samhälle, något som de flesta förstår vad det betyder. Jag tycker att vi ska använda oss mycket mer av det, för det handlar om att utjämna skillnader i samhället.

Jag är också kommunstyrelsens ordförande och därför blir alla de här frågorna också ekonomifrågor för mig. Därför skulle jag vilja yrka bifall till Eva-Lena Janssons tillägg på sidan 18, rad 7. Det handlar om att vi i hela landet ska kunna hitta en finansiering och klara av det här med kultur och kulturskolor för ungdomar i hela landet. Dessutom vill jag yrka bifall till Eva Trygg Lindhs tillägg om den viktiga strategin för en äldreomsorg med mycket bättre kvalitet.

Lars Bryntesson, Stockholms län: Vi känner nog alla inspirationen av Stefan Löfvens fantastiska tal tidigare i dag; det känns så på inläggen. Jag har hämtat inspiration också från en tidigare Metallordförande, Leif "Blomman" Blomberg, som på sin tid inspirerades av vårt EU-medlemskap lanserade vårt arbete med social ekonomi.

Vi har ett förslag till ett tillägg till Framtidskontraktet som i brist på bättre plats har föreslagits hamna på just det här området. Det här nämligen så att partistyrelsen verkligen har gjort ett enastående arbete när det gäller partiprogrammet och tagit fram ett helt nytt kapitel i vårt sjunde partiprogram, vilket kallas för "Tillit och gemenskap". Där har man valt att använda begreppet civilsamhället, vilket närmast kan anses vara synonymt till det vi andra ibland kallar social ekonomi. Låt oss acceptera begreppet civilsamhället, så är det sagt.

Det saknas dock något, för vi har utvecklat tankarna i partiprogrammet men vi nämner det inte med ett ord i Framtidskontraktet. Det blir lite som om Christian Olsson i trestegshoppet skulle göra ett fantastiskt första och andra hopp och sedan avbryta i tredje steget. Därför vill jag läsa upp ett förslag till en ny text som vi föreslår ska ingå i Framtidskontraktet på sidan 16, rad 7:

”Vi socialdemokrater ser också betydelsen och kraften i ett levande civilsamhälle bestående av ideella föreningar, kooperativ, samfund, folkrörelser, aktionsgrupper, nätverk och andra liknande sammanslutningar. När människor samlas för att förverkliga sina idéer, utvecklar gemenskap och tillvaratar sina intressen stärks det sociala kapitalet i samhället.

Vi vill forma framtiden i en levande dialog med civilsamhället och skapa goda villkor för dess utveckling. Vi vill uppmuntra engagemang och att medborgare ska kunna känna delaktighet och vara medskapande, i stället för att reduceras till att vara kunder eller klienter. En prioritering ska vara att utarbeta en samlad strategi för att stärka det civila samhället och ta tillvara dess kraft i såväl det lokala som det nationella och globala framtidsarbetet.”

Dag Larsson, Stockholm: För exakt ett år sedan gick jag på de medicinsk-tekniska företagens årsmöte. Jag gick dit för att lära mig mer om den spännande framtidsindustri som de innebär men jag gick också dit för att tjuvlyssna på Filippa Reinfeldt. Hon var nämligen inbjuden som gäst. Hon gick upp i talarstolen och höll ett brandtal under rubriken ”Jämlig sjukvård”. Jag trodde först att jag skulle få hjärtflimmer, för jag möter Filippa Reinfeldt i Stockholms läns landsting, och det visade sig att hon inte alls pratade om jämlig sjukvård – hon pratade om skillnaden mellan olika landsting och sjukhus.

Filippa Reinfeldt vill inte prata om att vi har en överdödlighet i cancer på 2 000 personer årligen beroende på klassamhället, att vi har en överdödlighet i hjärtkärlsjukdomar på 6 000 personer årligen beroende på klassamhället. Hon ville prata om skillnaden mellan sjukhus.

Jag gick hem till kammaren och tittade på ett moderatprogram om sjukvården och där stod det också om jämlig sjukvård, och jag började fundera på hur det kunde komma sig att Moderaterna pratar om det. Jo, det gör de för att de vet att det svenska folket vill ha jämlig sjukvård. Det gör de för att de vet att vi socialdemokrater har ett enormt stort förtroende när det handlar om begreppet jämlig sjukvård. Moderaterna försöker triangulera oss men det ska vi inte låta dem göra. Det är vi som står för jämlig sjukvård och vård efter behov, inte efter plånbok.

Jag tror att vi kommer att klara den diskussionen och jag blir än gladare när jag läser partistyrelsens nya förslag till skrivningar rörande en jämlikhetskommission. Därför drar jag tillbaka mitt yrkande med förhoppning och förtröstan om att vi faktiskt kommer att klara debatten mot Moderaterna och prata jämlig sjukvård i valrörelsen. Det är en vinnarfråga för oss. Pratar vi om jämlig sjukvård, får vi valet att handla om det, kommer vi att vinna valet.

Förutom det vill jag från Stockholms sida yrka bifall till Stockholms läns och Lars Bryntessons utmärkta yrkande alldeles nyss.

Vivianne Macdisi, Uppsala län: Jag vill börja med att klargöra något, när vi nu pratar om hälso- och sjukvården: Jag har en tydlig ambition i min politiska gärning, vilken jag hoppas kan bli vår gemensamma ambition. Socialdemokraterna ska göra hälso- och sjukvården till en valfråga; det är jätteviktigt. Kan inte vi vara överens om det?

Det här är de frågor där vi har absolut största förtroende och det är vår starkaste gren. Därför är jag väldigt glad över att Stefan Löfven, vår näste statsminister, också har börjat prata om hälso- och sjukvård och tillsatt en hälso- och sjukvårdspolitisk arbetsgrupp för att lyfta och svara på de

utmaningar som vi står inför i vården. Ska vi driva jobbpolitik och full sysselsättning med trovärdighet måste vi ha klart för oss att förutsättningen är att människor ska kunna ta jobben.

I temagruppen har vi haft en härlig och öppen diskussion. Partistyrelsen har varit lyhörd för våra förslag och det är bra. Men jag är inte riktigt nöjd. Hälso- och sjukvårdens största resurs, vilken ofta står för 70–80 procent av resurserna och pengarna, är personalen. Det är de som bär upp verksamheten och det är de som kan garantera kvaliteten och kompetensen i vården. Även Stefan Löfven har slagit fast det. Mitt yrkande är att vi på sidan 17, rad 17 tillför ett stycke:

”För att klara behoven, kvaliteten och säkerheten i framtidens sjukvård och omsorg måste vi ha rätt personal med rätt utbildning och specialistkompetens som kan rekryteras. Det krävs ett medvetet arbete för att möta den omfattande generationsväxlingen, så att en långsiktig kompetensförsörjning av goda medarbetare i välfärden säkras och att välfärdsjobbets status stärks.” Jag hoppas att kongressen kan yrka bifall till det tillägget.

Caroline Andersson, Uppsala län: Uppsala läns delegater fortsätter med att peppra på med förslag och jag hoppas att ni tar emot dem med varm hand. Jag är inte helt nöjd med skrivningarna när det gäller hälso- och sjukvården. Man vinner inte förtroende på gamla meriter. Socialdemokraterna har haft, och vi står fortfarande starka och har, ett högt förtroende när det gäller sjukvårdspolitik, men för att fortsätta att behålla den ställningen måste vi hålla oss à jour med utvecklingen och de brister som vi allt jämt ser. Mot den bakgrunden är det mycket oroväckande, för att inte säga anmärkningsvärt, att ni inte i ett enda stycke nämner patienten som en resurs för vården.

Mina damer och herrar, det pågår ett paradigmskifte inom hälso- och sjukvården. Vi ser att de mest avancerade hälso- och sjukvårdssystemen ute i Europa och på övriga kontinenter i allt större utsträckning uppmärksammar patientens möjlighet till delaktighet och inflytande och att det faktiskt, enligt forskningen, har effekt på de medicinska resultaten i positiv bemärkelse men också på effektiviseringen när det gäller ekonomin.

Sverige har i mångt och mycket ett modernt hälso- och sjukvårdssystem men jag hävdar att vi har misslyckats med att se patienten som en resurs. Vi ser i internationella undersökningar och i den svenska nationella patientenkätundersökningen att våra patienter är missnöjda med deras möjligheter till inflytande och delaktighet. Detta måste vi uppmärksamma med skrivningar i Framtidskontraktet.

På sidan 16, rad 37 föreslår jag att vi för in en skrivning som lyder: ”Samtidigt måste patientens möjlighet till inflytande och delaktighet i sin egen vård stärkas. Det förbättrar inte bara medicinska resultat utan bidrar även till en effektivare användning av vårdens resurser.”

Marianne Eriksson, Skåne: Jag vill börja med att tacka för ett bra temaarbete och en partistyrelse som var lyhörd, vilket lett fram till bra förändringar.

Att vi äldre kommer att öka ganska kraftigt i antal de närmaste årtiondena är inte okänt. Att möta den här demografiska utvecklingen kommer att bli en utmaning som i sig kan bli spännande och innebära en hel del nytänkande. Partistyrelsen har i stora drag tagit fasta på detta, vilket visar sig i utlåtandena till motionerna där man lyfter många och viktiga förslag. I Framtidskontraktet

finns bland annat ett förslag om att ta fram en långsiktig kvalitetsplan för den svenska äldreomsorgen. Detta är ett bra, strategiskt och nödvändigt förslag. Det är också positivt att partistyrelsen föreslår att kvalitetsfrågorna ska utarbetas i samverkan med företrädare på lokal och regional nivå. Detta ger förutsättningar för att målen kommer att vara väl förankrade i verkligheten.

Det som dock oroade mig lite när jag läste utlåtandena var att det får avgöras lite längre fram, men vi kan inte vänta. Vi måste påbörja arbetet med att ta fram den här planen, både delmål och konkreta förslag, och det måste ske skyndsamt. Det är nu, direkt efter att vi kommer hem från partikongressen, som vi börjar valarbetet, och gruppen äldre är en av de största grupperna väljare som vi måste hämta hem.

För att möta den demografiska utvecklingen måste vi ha fokus på ett hälsofrämjande arbete på alla nivåer. Vi behöver arbeta med att öka tillgängligheten i samhället, både när det gäller boende, service, kollektivtrafik med mera, och vi måste se till att det finns mötesplatser.

En annan viktig faktor för att klara utmaningen är att se till att det finns tillgång till personal. För att klara rekryteringsbehovet ska vi införa rätten till heltid, vi ska förbättra arbetsmiljö och arbetsvillkor och vi ska se till att jämställa löner.

Partistyrelsen har skrivit in de ändringar som vi föreslog och det är vi nöjda med, även om vi delar Östergötlands yrkanden, och vi är nöjda med de tillägg som kommit in när det gäller psykiatri, funktionshinderpolitik och tandvård.

Mari Ekman, Skaraborg: De synpunkter och förslag som temagruppen har lämnat har glädjande kommit med i den nya version som vi fick i eftermiddags. Ordet folkhälsoarbete har tillkommit och det är jag jättenöjd över. Jag vill stödja Håkan Werner Linnarssons förslag om skrivningen på sidan 18, rad 9. Jag välkomnar också den skrivning som handlar om att en långsiktig kvalitetsplan för den svenska äldreomsorgen ska tas fram. Planen ska sträcka sig till 2025, stimulera innovationer i äldreomsorgen och ett hälsofrämjande arbete på alla nivåer samt en ökad tillgänglighet, åtgärda kvalitetsbrister och öka inflytandet. Det har hörsammats och det är jättebra. Den nya skrivningen där man har lagt till arbetsvillkoren har också tillgodosetts.

På sidan 17 har det kommit in två nya rader om tandhälsa, och det är många som har pratat om hur viktigt den frågan är. Det känns hoppfullt att vi fick med den skrivningen. Jag stödjer tidigare inlägg om tandhälsa från Anna Skarsjö samt Katarina Nyberg Finns förslag om ett tillägg om service när det gäller apotek och tillgänglighet i hela landet.

Framtidskontraktet i nuvarande form är väldigt bra. Det fattas bara små, små justeringar. Sedan kommer det att bli till fullt godkänt med beröm!

Maria Nyman-Stjärnskög, Skåne: Det går inte att svälta sig stor; det har även partistyrelsen insett. Jag är glad över att våra argument nådde fram nästan hela vägen. I en allt mer ekonomistiskt präglad tid är det befriande att flertalet av våra önskemål av förstärkningar på konst- och kulturområdet har bejakats, liksom att man har lyft in folkbildningen i Framtidskontraktet.

Jag blir också lättad över att vi i vårt parti i och med det inte ser människor som ekonomiska enheter utan som hela och andliga varelser. Jag vill dock förstärka betydelsen av allas rätt och

möjlighet. En principiellt viktig uppgift för socialdemokratien är just detta. Det är fortfarande avgörande vilken ort eller vilken stadsdel jag växer upp i. Det är fortfarande avgörande vilka föräldrar jag har. ”Sociala och ekonomiska hinder ska motverkas.” – så lyder även Skånes tilläggsyrkande på sidan 18, rad 7. Med det tillägget yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Petra Larsson, Stockholm: Vård är en mänsklig rättighet, men så länge polisen kan hämta papperslösa på sjukhusen och de papperslösa själva måste finansiera sin sjukvård har vi inte en vård på lika villkor. Även vårdpersonalen ställs inför stora utmaningar när beslutet om att ge vård till papperslösa hamnar på den enskilda läkaren eller sjuksköterskan. Om de ger vård bryter de mot regelverket men om de inte gör det bryter de mot vårdetiken. Är det vård på lika villkor?

I Framtidskontraktet står det att vård ska ges till alla men det måste förtydligas att det även inkluderar papperslösa och asylsökande. Alla människors lika värde är en grundsten för Socialdemokraterna. Därför är rätten till vård för papperslösa och asylsökande så viktigt och så självklar.

Jag vill yrka bifall till ett tillägg på sidan 17, rad 1 och 3. Vi vill inleda stycket med följande mening: ”Vård är en mänsklig rättighet.” På rad 3 vill vi ha in en rad som lyder: ”Även asylsökande och papperslösa måste få god sjukvård.”

Lennart Niklasson, Norra Älvsborg: Jag yrkar bifall till Håkan Werner Linnarssons förslag när det gäller segregationen. Det får inte vara så i vårt land att vi har den här ojämlikheten vad gäller livsvillkor. Det måste vi jämna ut. Därför är Håkans yrkande viktigt. Jag vill också ge mitt stöd till Göteborgsdelegationens tandvårdsförslag.

Kerstin Engle, Skåne: Rubriken som vi just nu behandlar handlar om att välfärd gör att människor växer. Du växer inte som kund eller klient. Du växer i samarbete där idéer och gemenskap utvecklas. Vi vill ha engagerade och kunniga medborgare. Vi vet att ett levande civilsamhälle har kraft och det behöver vi en strategi för att ytterligare utveckla. Därför måste detta ingå i det framtidskontrakt som vi nu sluter med våra medborgare.

Vi från Skånedlegationen yrkar bifall till Lars Bryntesson, Stockholms läns tidigare yrkande, vilket även Stockholm yrkat bifall till.

Fredrik Nordström, Skaraborg: Tänderna är fortfarande, år 2013, en klassfråga. Det duger inte. Vårt mål måste vara att alla ska ha råd att undersöka och laga sina tänder. Socialdemokraterna i Västra Götalandsregionen beslutade därför redan 2006 att förlänga den fria barn- och ungdomstandvården; i dag är den fri för alla unga vuxna upp till 23 år.

Erfarenheten visar att de ungdomar som lämnar den fria barn- och ungdomstandvården ofta väljer bort tandläkarbesöken i flera år efter att de lämnat skolan. Orsaken är allt för ofta ekonomi. Ett längre uppehåll kan leda till en försämrad tandhälsa och i många fall höga kostnader den dag det blir akut behov av tandvård.

Därför yrkar jag bifall till Anna Skarsjö från Göteborgs förslag till tillägg i Framtidskontraktet på sidan 17, rad 11: ”Vi ska ta steg för en mer jämlik tandhälsa. Möjligheten till fri tandvård upp

till 25 år ska erbjudas i hela landet.” Det lägger grunden för att så många som möjligt kan få vara friska i munnen hela livet.

Renée Solstad, Kalmar län: Vi vill yrka på ett förbättringsförslag i Framtidskontraktet. Ett stycke i texten handlar om kvalitet i äldreomsorgen och att den ska höjas samtidigt som vi möter ett ökat behov av vård och omsorg samt personal. Den grundläggande kvaliteten ska vara så hög att de äldre inte blir beroende av att köpa tilläggstjänster eller att deras anhöriga ska gå ner i arbetstid för att hjälpa sina föräldrar.

Vi vill ändra skrivningen på sidan 16, rad 28 till följande: ”Äldreomsorgen måste ha ett inflytandeperspektiv där individens ökade krav på oberoende och självständighet är utgångspunkten för vården och omsorgen.” Den gamla formuleringen var lång och krånglig och kan leda tankarna fel. Vi hoppas på bifall för det.

Martin Lind, Örebro län: Det är glädjande att partistyrelsen har varit tillmötesgående i diskussionerna kring de textförslag som har diskuterats tidigare. Jag har lyssnat på debatten och jag tycker att det har framförts många väldigt bra förslag från talarstolen från Anna Fransson, Eva Trygg Lindh, Eva-Lena Jansson, Vivianne Macdisi, Lars Bryntesson, Caroline Andersson samt Renée Solstad. De har lagt väldigt bra yrkanden så jag vill yrka bifall till de tilläggsförslag som lagts fram från de personerna.

Nimer Iglesias, Västerbotten: För ungefär fem år sedan behövde jag vård. Jag vände mig till vårdcentralen och den första frågan jag fick var om jag hade uppehållstillstånd. Det hade jag, tack och lov. Då började jag fundera på om det egentligen är skillnad på folk och folk. Vad är det för land, där man gör skillnad på folk och folk? Då kunde jag inte mycket om politik; jag kunde inte ens språket.

Sedan blev jag medlem i SSU och Socialdemokraterna. Då märkte jag att vi inte sätter olika värde på folk utan att alla är lika mycket värda. Därför vill jag lägga ett yrkande på sidan 17, rad 1: ”Vården är en mänsklig rättighet.” Jag vill också lägga in på sidan 17, rad 3: ”Detta gäller även asylsökande och papperslösa.”

Vi säger att alla är lika mycket värda. Att komma som flykting är inte lätt och det måste vara svårare att vara asylsökande. Man behöver mer än bara en operation; man behöver hjälp av psykologer och kuratorer. Sådana har man inte rätt till om man inte har uppehållstillstånd. Jag yrkar bifall till mina yrkanden och hoppas att ni håller med.

Sven Britton, Stockholm: Ett snart 50-årigt yrkesliv som läkare, visserligen som infektionsläkare men som sådan gör man regelbundet konsultuppdrag inom psykiatri, har lärt mig att de patienter som har det sämst i svensk sjukvård är de psykiskt sjuka.

När man har sjunkit så djupt att livet inte längre är värt att leva eller när man plågas av demoner och vanföreställningar skulle man behöva mötas av empati, professionalism och en helande miljö. Men det får tyvärr inte flertalet av de psykiskt sjuka i Sverige i dag. Tjänsterna inom psykiatri är sämre besatta än inom den somatiska vården. Utbildningen av sjukgymnaster,

psykologer och arbetsterapeuter inom psykiatrin är eftersatt. Lokalerna är långt mycket mer nedgångna och slitna än inom kroppssjukvården.

Inte bara förlusten av livsglädje är ett problem utan förlusten av arbetsdagar när det gäller psykiska sjukdomar är långt större än för de andra folksjukdomarna cancer och reumatiska sjukdomar.

Psykiatriutredningen under Anders Milton, vilken kom 2005, föreslog ett flertal åtgärder för att försöka rätta till det här. Inte några av dem har den borgerliga regeringen och Hägglund åtgärdat, inte heller har de utnyttjat de statliga medel som ställdes till förfogande på det sätt som var avsett. Därför är jag väldigt glad att de psykiska sjukdomarna nu lyfts i Framtidskontraktet. Jag tycker att hela skrivningen har blivit lyckad, och jag hoppas att när vi kommer till makten 2014 får vi inte svika de psykiskt sjuka längre utan då måste vi komma dem till mötes. Det hoppas jag kommer att ske just med hjälp av de skrivelser som har kommit i dag.

Markus Blomberg, Skåne: Från början var tanken att jag skulle lägga ett tilläggsyrkande på ett nytt stycke om vikten av sjukförsäkringen och vår syn på detta. Men efter strategiska avvägningar och diskussioner med andra delegationer samt beroende på hur sammansvetsade man är i den temagrupp som har jobbat med detta, återkommer vi till det när vi behandlar motionerna i stället.

Jag tar i stället chansen att som enskilt ombud gå upp i en fråga som har lyfts av bland andra Petra Larsson från Stockholm och nu senast av Nimer från Västerbotten. En bred rörelse samlar sig nu i vårt land och säger: "Nu räcker det. Vi måste få lika rätt utifrån idén om lika värde!" Det är en antirasistisk rörelse med breda förgreningar in i socialdemokratien. När det gäller att utveckla en mer human migrationspolitik finns det krafter inom SSU och inom S-studenter som arbetar målmedvetet och faktabaserat, grundat i våra värderingar, för att utveckla vår politik.

På det här området har det lagts yrkanden som handlar om rätten till vård för alla. Rätten till hälsa är en del av de mänskliga rättigheterna. Men när vårdbehövande papperslösa endast får möjlighet till den vård som inte kan anstå förvägras de en del av sina rättigheter. Det sätter också vårdpersonalen i en märklig situation, när avgörandet hamnar hos den enskilda individen. Jag vill uppmana er att formulera en socialdemokratisk politik som utgår från alla människors lika värde, utifrån de mänskliga rättigheterna, utifrån våra värderingar och att vi ser till att vård garanteras med lika rätt till asylsökande och papperslösa. Rösta med Nimer!

Jan Johansson, Västerbotten: Jag har inget eget yrkande men självklart ska hela kroppen ingå i den allmänna sjukförsäkringen. Tandvården kostar i dag cirka 15 miljarder kronor. Av detta subventionerar staten redan cirka 7 miljarder kronor genom det nuvarande högkostnadsskyddet. Det är här våra vinster ur vår välfärd ska subventionera.

Att inte den borgerliga har infört fri tandvård är inte så konstigt. Man har varit fullt upptagen med att slösa bort flera hundra miljarder kronor på bland annat rot- och rutavdrag, sänkt krogmoms, jobbskatteavdrag, jobbcoacher och det vidriga fas 3. Betänker man detta inser man snart att det är en politisk prioriteringsfråga huruvida vi vill ha en tandvård som alla kan ta del av.

Cecilia Mtnya, Värmland: Det jag vill ta upp har sin utgångspunkt i Socialdemokraternas tanke om lika värde för alla. Det har också sin utgångspunkt i internationella konventioner som Sverige har skrivit under. Sverige har skrivit under FN:s internationella konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter 1966; jag var inte ens född då. I artikel 12 står det att konventionsstaterna ska erkänna rätten för envar att i såväl fysiskt som psykiskt avseende åtnjuta bästa uppnåeliga hälsa. Konventionsstaterna ska också vidta nödvändiga åtgärder för att till fullo förverkliga denna rätt och skapa villkor som tillförsäkrar envar läkar- och sjukvård i händelse av sjukdom.

Vart vill jag komma med detta? Jo, det handlar om de människor som befinner sig i det fantastiska Sverige men som är papperslösa. Jag vill yrka på ett tillägg i Framtidskontraktet på detta område på sidan 17, rad 1. Jag tillstyrker också Petra Larssons yrkande.

Henrietta Serrate, Kronoberg: Jag hade egentligen tänkt att jag skulle stå här i dag och debattera föräldraförsäkringen. Jag var otroligt taggad för den debatten. Nu blev ju den flyttad. Som tur är finns det otroligt många andra viktiga frågor att diskutera, så det gick bra att komma upp i talarstolen även i dag!

Jag vill yrkan bifall till Nimer från Västerbottens förslag om rätten till vård för asylsökande och papperslösa. Enligt FN:s konvention om de mänskliga rättigheterna är fri tillgång till sjukvård en grundläggande mänsklig rättighet. De mänskliga rättigheterna måste omfatta alla. De ska inte styras eller begränsas till människor av en viss härkomst eller ett visst ursprung.

Rätten till vård måste gälla alla. Detta gäller förstås även papperslösa och det är en självklarhet att alla som befinner sig inom Sveriges gränser ska ha rätt till vård i Sverige. Det spelar ingen roll om du är man eller kvinna, om du är svart eller vit. Jag säger precis som Markus Blomberg: Rösta med Nimer!

Lars Bryntesson, Stockholms län: Jag är medveten om att just den här temagruppen kan vara lite överrumplad av det här med civilsamhället. Det är kanske inte det som man har koncentrerat sig på för det handlade om andra tunga områden. Men icke desto mindre är det här som det passar någorlunda bra in i Framtidskontraktet.

Efter lite överläggningar med de delegationer som har bestämt sig för att ställa sig bakom det som jag läste upp tidigare – och det är ganska många; utöver Stockholms län är det Stockholm, Skåne, Örebro län, Jämtlands län och många andra – har vi bestämt oss för ett kompromissförslag, och min clairvoyanta förmåga säger att texten kommer att gillas av partistyrelsen. Det är en något kortare text än tidigare.

Därtill vill vi ha en prioriteringsattsats. Det är möjligt att partistyrelsen kanske är lite mer sträng i sin bedömning där men då får vi ta den diskussionen och omröstningen. Det nya förslaget till text, som föreslås på sidan 16, lyder:

”Vi vill uppmuntra engagemang. Medborgare ska kunna känna delaktighet och vara medskapande i stället för att reduceras till att vara kunder eller klienter. Därför vill vi skapa goda förutsättningar för ideella föreningar, kooperativ, samfund, aktionsgrupper och andra sammanslutningar i det civila samhället och forma framtiden i en levande dialog med dessa.”

Det här tror jag att vi är överens med partistyrelsen om. Sedan vill vi också ha med en prioriteringspunkt: ”Utarbeta en samlad strategi för att stärka det civila samhället.”

Vi tror att det här är viktigt. Det är väldigt många människor som gillar de socialdemokratiska idéerna och som är engagerade i folkrörelser av alla möjliga slag – traditionella, nya och framtida. De gillar vårt parti men de tycker att det är viktigt att vi visar att vi gillar dem. Här finns en potential men det finns också en konflikt med en regering som ser på civilsamhället på ett annat sätt, som ett redskap för att fortsätta den marknadifiering som reducerar människor till kunder och som reducerar kooperativ och andra till aktörer på en marknad.

Vi vill ge det en egen roll och därför är det viktigt att gå fram med en samlad strategi för att stärka det civila samhället på dess egen grund. Det är utifrån det jag hoppas att partistyrelsen kan acceptera de här förslagen.

Caroline Andersson, Uppsala län: Jag inser att jag kanske kommer att få pisk på detta, men jag säger det ändå. Det gäller sidan 17, där vi har en punkt som heter ”Säkra kvaliteten i äldreomsorgen”. Det avsnittet inleds med en mening om att vi ska ha en långsiktig kvalitetsplan för den svenska äldreomsorgen. Jag har absolut inget emot ambitionen när det gäller den här planen. Däremot vill jag rekapitulera lite kring historiken och vad vi socialdemokrater tidigare har drivit när det gäller äldreomsorgen.

Jag tror att det var 2005 som jag satt på ett litet kontor på Socialdepartementet och skrev brevsvaret till Ylva Johansson. De allra flesta gångerna hänvisade jag till den socialdemokratiska propositionen om en nationell utvecklingsplan för äldreomsorgen. Nu står vi här igen, 2013, och använder oss av samma terminologi. Det är nästan som om man tror att det är samma förslag som vi har plockat fram från kylskåpet och som vi nu ska damma av inför valrörelsen. Det tycker jag är synd. Jag tror att det är viktigt att vi förtydligar att det här är ett omtag, och jag tycker att Östergötlands förslag till skrivningar är mer lämpliga. Jag vill därför yrka på en ändring, vilket innebär att vi i stället skriver:

”En långsiktig strategi för den svenska äldreomsorgen ska tas fram. Strategin behöver sträcka sig fram till år 2025 med etappvisa mål och delmål. Målen ska stimulera innovationer i äldreomsorgen, ett hälsofrämjande arbete på alla nivåer, en ökad tillgänglighet och strävanden mot en jämlik hälsa, samt stärka kvaliteten och inflytandet för de äldre. Strategin ska också innehålla en plan för ökad kompetens och specialisering inom omsorgerna samt hur utbildningarna till yrkesområdet kan stärkas. Ett program för generationsväxling ska tas fram. Personalen är viktigast för en hög kvalitet och ska garanteras rätt till heltid, utvecklingsmöjligheter, kompetensutveckling, en bra arbetsmiljö och arbetsvillkor.”

Jag tror alltså att det är viktigt att vi ersätter ordet kvalitetsplan med ordet strategi.

Johan Ask, Skaraborg: Vård på lika villkor måste vara en självklar rättighet, oavsett vilka papper man råkar vara i besittning av. Ingen ska behöva mötas av den fråga vi hörde förut – om man har uppehållstillstånd. Det är inte värdigt ett land som Sverige. Jag yrkar därför bifall till Petra Larssons och Stockholmsdelegationens förslag.

Lena Hallengren, partistyrelsens föredragande: Vi har försökt att tillämpa principen om givande och tagande. Det är inte helt enkelt att alltid se skillnaden när det gäller de yrkanden som kommit in och det är inte helt ovanligt att man har väldigt snarlika förslag men har bytt ut några ord. Då kan det vara svårt att uppleva skillnaden. Ibland är det också flera ombud som yrkar på liknande frågor och där har vi försökt vi baka ihop detta med nya skrivningar.

Jag vill tacka alla för engagemanget. Skälet till att vi föreslår en del avslag, vilket säkert inte förvånar någon, är väldigt sällan – om ens någonsin – att vi tycker att det är dåliga förslag. Det är verkligen inte det som det handlar om. Men om Framtidskontraktet ska vara något annat än de riktlinjer vi brukar ha, nämligen ett försök att göra prioriteringar, blir det svårt att prioritera allt. Det finns dessutom ganska utförliga utlåtanden och väldigt bra skrivningar på olika områden.

När det gäller hälso- och sjukvården vilar mycket av ansvaret på landstingen och så även mycket av möjligheterna. Flera frågor som har lyfts kan varje enskilt landsting driva för att vara ett alternativ till ett borgerligt lett landsting. En del av de frågorna skulle vi kunna driva gemensamt, ibland får landstingen betala, ibland får staten hjälpa till. Men det här gör sjukvården lite annorlunda jämfört med många andra frågor där staten kanske har ett större inflytande.

Jag vill särskilt fästa er uppmärksamhet på att vi har skrivit in tandvården, vilken inte fanns med i Framtidskontraktet tidigare. Att lyfta in ett så stort område som en prioritering har vi gjort av några skäl, bland annat att vi delar ombudens uppfattning att det här är viktigt och att det blir lite fattigt om vi inte har med det. Men för att inte kongressen ska ta ställning till huruvida det ska vara ett högkostnadsskydd, om man ska ha det upp till 22 eller 25 år, om vi ska ta bort avgiften på 150 kronor, om vi ska ha ett högkostnadsskydd på 3 000 kronor eller 5 000 kronor, säger vi att vi bör ta steg mot en mer jämlik tandhälsa, för det är den stora utmaningen. Det är skälet till att vi yrkar avslag på de andra alternativen. Det är naturligtvis väldigt kostsamt om vi till exempel skulle införa långtgående högkostnadsskydd inom fyra år.

Jag ska gå igenom förslagen ganska snabbt och ni får rätta mig om jag missar något. En hel del har dessutom dragit tillbaka sina förslag.

När det gäller förslaget om barn med funktionshinder och likvärdiga möjligheter i skolan har vi haft kontakt med utbildningsutskottet. Det är inte enkelt vare sig för er eller oss att synka allt men de har sagt att de kommer att skriva in i utbildningsavsnittet att elever med funktionsnedsättning ska ges det stöd de behöver för att lyckas i skolan. Vi tycker att skrivningen passar bättre där och av det skälet yrkar vi avslag, tryggt förvissade om att frågan kommer att hanteras i utbildningsavsnittet under morgondagen.

Det finns förslag som handlar om att främja barns och ungdomars psykiska hälsa. Vi tycker att när vi har en skrivning om en nationell handlingsplan när det gäller psykiatrin, så är det ett ganska stort grepp som även inkluderar detta område. Därför yrkar vi avslag på de förslagen.

Vi yrkar också avslag på förslaget att under nästa mandatperiod påbörja processen med att göra tandvården till en del av den allmänna hälso- och sjukvården, just för att Framtidskontraktet sträcker sig över fyra år och för att vi har valt formuleringen att vi ska ta steg mot en jämlik tandhälsa. Då har vi alla möjligheter att återkomma och fundera över vilka som är de bästa åtgärderna.

Det finns förslag från bland annat Stockholms län om hur vi ska göra yrket mer attraktivt. Vi inser att det finns mycket att göra, inte minst inom äldreomsorgen vilket vi särskilt har belyst när det gäller kvalitetsplanen, men vi skriver att yrket ska bli attraktivt och vi tycker att vi redan betonar hur betydelsefull välfärden är för framtiden och att vi måste tänka på arbetsförhållanden och liknande.

Vi vill även yrka avslag till förslagen om folkhälsoarbete med hänvisning till att vi har lagt in en skrivning om folkhälsa och skärpt till den genom att beskriva den statliga kommissionen för en jämlik hälsa.

Det finns ett förslag från Caroline Andersson gällande sidan 16, rad 17, där Caroline vill att vi ska betona att vi ska stärka patientens ställning i vården. Hon vill att vi ska betona att det inte bara förbättrar de medicinska resultaten utan att det också bidrar till en effektivare användning av vårdens resurser. Det tillägget vill vi göra på den raden. Vi yrkar alltså bifall till andra halvan av meningen och vi lägger in det på sidan 17 rad 16: ”Det förbättrar inte bara medicinska resultat utan bidrar även till en effektiv användning av vårdens resurser.” Det ska in efter: ”Vi vill stärka patientens ställning i vården.”

Vi har fått förslag om apoteken. Där har vi försökt göra en skrivning i Framtidskontraktet för att vi ser att det är en utmaning. Tillgängligheten till inte bara apoteken, för den är inte så intressant, utan till läkemedlen är viktig. Därför har vi skrivit in på sidan 16 att läkemedel är en del av sjukvården och att läkemedelsförsörjningen ska vara effektiv, säker och med god tillgänglighet. Det täcker in apotekens tillgänglighet men det ger också möjlighet att diskutera andra frågor om tillgänglighet, till exempel 24-timmarsreglen, vilken vi vet kan vara ett problem, men också att man inte alltid får ut sina läkemedel av ekonomiska orsaker och annat. Vi yrkar avslag på yrkandet om apoteken med hänvisning till detta.

När det gäller förslag om ungdomstandvård upp till 25 år finns det möjlighet att yrka på det när det gäller motionerna. Ambitionen är inte på något sätt fel, vi har drivit det tidigare, men vi skulle vilja ta ett större grepp och faktiskt fundera över hur vi bäst ta steg för att få en mer jämlik tandhälsa. Av det skälet yrkar vi avslag till det.

Vi har förslag från Vivianne från Uppsala län, som vill vara tydligare när det handlar om att betona kompetensen och generationsväxlingen. När det gäller äldreomsorgen har vi varit tydliga med det när det gäller kvalitetsplanen för äldreomsorg. Där betonar vi generationsväxlingen specifikt. Självklart behöver vi också se över hur vi får tillräcklig kompetens, forskning och innovationer men vi tycker inte att det behöver skrivas in i Framtidskontraktet.

Jag har uppfattat det som att både Johan och Dag har dragit tillbaka sina förslag om folkhälsa. Även Anders Härnbro har dragit tillbaka sitt förslag.

När det gäller förslaget om civilsamhället tycker vi inte att det ska vara en punkt, även om vi tycker att stycket är väldigt viktigt. Vi skulle kunna ha med många fler punkter men vi har försökt att begränsa dem till väldigt stora åtaganden som vi vill göra den kommande mandatperioden. Vi tycker därför att vi kan bifalla själva stycket, men alltså inte som en egen punktsats.

Det finns förslag från Kronoberg om att satsa mer resurser på hälso- och sjukvården. Det är frestande som ansvarig för hälso- och sjukvårdsfrågorna att säga att det är en jättebra idé, men om vi säger att vi ska ha ökade resurser på varje område så funkar det inte i längden. Däremot vill

jag göra kongressen uppmärksam på den skrivning ni har beslutat om under ekonomiavsnittet: ”Kvaliteten i välfärden ska höjas och kommunerna tillföras de resurser som krävs för detta. Finansieringsprincipen ska respekteras.” Det är en ganska bra skrivning som jag tycker kan gälla för välfärden i stort. Det är en bra skrivning som vi ska vara nöjda med. Av det skälet yrkar vi avslag på Kronobergs förslag.

Uppsala län, Östergötland och Skåne har yrkat på förändringar under punkten om att säkra kvaliteten i äldreomsorgen. Vi yrkar avslag med hänvisning till att vi har gjort förändringar och skrivit in ökad jämlikhet, hälsofrämjande arbete på alla nivåer, ökad tillgänglighet och bra arbetsvillkor. Vi tycker att punkten har en bra utformning som den lyder nu. Sedan har vi ett uppdrag att fylla den med otroligt mycket mer innehåll, så att vi får en bra äldreplan.

Det finns förslag om en ny nationell it-strategi. Vi har stora sympatier för själva förslaget men vi tycker att det blir lite apart här. Det behöver egentligen beskrivas mycket mer om hur den skulle fungera och att det inte bara ska ses som en glesbygdsinsats. Vi yrkar avslag av det skälet.

Vi har ytterligare något från Jämtlands län som handlar om apoteken. Med samma hänvisning som tidigare yrkar vi avslag.

Det finns förslag från Eva-Lena Jansson med flera som handlar om att få in en mening till i kulturavsnittet: ”Sociala och ekonomiska hinder för kulturella upplevelser ska motverkas.” Det är naturligtvis inte partistyrelsen emot på något sätt utan vi tycker att det är ett bra förslag som vi yrkar bifall till.

Vi har förslag från Göteborg om segregationen. Segregationen nämns i ett avsnitt men framför allt tycker vi att vi svarar på de intentioner som talaren har när vi beskriver det här med en statlig kommission för jämlikhet. Det handlar just om hur vi skapar jämlikhet, inte bara i hälsa utan brett på det sätt som Malmökommissionen, Östergötland, Västra Götaland och många andra jobbar. Vi behöver göra det även på nationell nivå och vi tycker att det svarar mot förslaget. Vi yrkar alltså avslag på det.

När det förslagen gäller fri tandvård upp till 25 års ålder i hela landet tycker vi att vi ska ta ett helhetsgrepp och fundera på vilka insatser som är de viktigaste.

När det gäller asylsökandes och papperslösas rätt till sjukvård finns det förslag som riksdagen just nu behandlar, som regeringen och Miljöpartiet har lagt, och som vi tillstyrker. Vi yrkar därför avslag på det förslaget.

När det gäller Sophia Anderssons förslag om att regler om hjälpmedel ska vara desamma i hela landet, så är det en fråga som jag hoppas att landstingspolitikerna funderar över. Jag yrkar avslag i detta läge, för landstingen driver och är ansvariga för sjukvården. Det gäller både vård, kirurgiska ingrepp, läkemedel och hjälpmedel. Jag tycker inte att vi med en mening ska förändra detta men det är värt att fundera på hur vi tillförsäkrar jämlikhet över landet och minskar den geografiska och socioekonomiska ojämlikheten. Vi yrkar avslag i det här läget.

Jonas Magnusson, Jönköpings län: Vi har haft en lång och intressant debatt i många stycken kring hälso- och sjukvård, tandvård och många andra frågor som är viktiga för alla dem som finns utanför denna lokal. När man lyssnar kan man tycka att det är obegripligt att vi socialdemokrater inte förmår att komma längre när det gäller att göra tänderna till en del av den allmänna hälso-

och sjukvården. På vilket sätt kan vi vänta med – det klarar partistyrelsen och vi har en utomordentlig föredragande – men jag tror att vi i dag bör sända en tydlig signal att vi är på rätt väg, precis som kongressen för några år sedan principiellt gjorde. Då handlade det om att våga ta ett första steg och påbörja processen, liksom våra vänner i Västra Götaland har gjort på ett föredömligt sätt.

Vi har hört från Kronoberg, Örebro län, oss själva i Jönköpings län och många andra ställen hur viktig tandvården är, och jag tror att vi kan nå längre än de två korta rader som vi har fått in. Jag uppmanar alla här i rummet att överväga att stödja till exempel Marcus Eskdahls modesta förslag om en översyn av tandvårdsförsäkringen under nästa mandatperiod eller mitt eget kring att börja processen mot att göra tänderna till en del av kroppen. PÅ vilket sätt, kan vi resonera om. Ska det vara till 25 år, 26 år eller 27 år? Det ska vara till det 105:e levnadsåret! Då måste vi samarbeta och tala om det för partistyrelsen – en partistyreelse som behöver vårt stöd inför 2014 års val, där har en allians som pratar om fyra nyanser av skattesänkningar.

Vi måste säga att vi behöver en välfärdsreform. Det var länge sedan sist. Vi måste sända den signalen nu. Då kan vi få en valrörelse värd namnet och vi kan hjälpa Stefan Löfven och övriga partiledningen till en valseger!

Caroline Andersson, Uppsala län: Jag vill tacka föredragande för att ni går mig till mötes när det gäller mitt yrkande om patienters inflytande och hur det kan bidra till att stärka de medicinska resultaten. Jag drar tillbaka mitt yrkande och jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Anna Skarsjö, Göteborg: All heder åt den skrivning som partistyrelsen har valt att lägga in om att läkemedel är en viktig del av sjukvården och läkemedelsförsörjningen ska vara effektiv, säker och med god tillgänglighet. Men från Göteborg vill vi faktiskt ha apotek. Vi vill inte ha Statoilmackar som effektivt fördelar ut medicin. Vi vidhåller alltså vårt yrkande om ett tillägg när det gäller apoteken.

Vad gäller tandvård upp till 25 år påminner vi återigen om det som vi bestämde redan 2009 att vi vill ha. Vi hävdar fortfarande att det här är något som vi behöver markera tydligt och i Framtidskontraktet gör vi just det.

Renée Solstad, Kalmar län: Vi från Kalmar län hörde inte att vi fick något svar på vårt yrkande på sidan 16, rad 28.

Lena Hallengren, partistyrelsens föredragande: Vi yrkar bifall till det.

Håkan Werner Linnarsson, Göteborg: Jag tycker att förslagen om den nationella kommissionen är jättebra, och den handlar om jämlikhet och ohälsa. Men vårt yrkande om segregation handlade inte bara om ohälsa utan jag gav det som ett exempel. Det handlar om vård, skola, omsorg och det handlar också om tillgång till den allmänna välfärden.

I det område där vi har kanske flest unga familjer i Göteborg, det vill säga Angered, fanns det tidigare ett försäkringskasskontor. Helt plötsligt tyckte Försäkringskassan att det skulle bort, för

det var för mycket folk där. Ja, just det – det var för mycket folk där. Därför flyttade man in det kontoret till stan. Frågan ställdes i riksdagen och Anders Borg svarade att man inte ville styra över var statliga myndigheter placerar sina verksamheter.

Vi behöver ha välfärdens alla delar på plats i hela landet, också i de delar av landet där människors behov är så stora som de faktiskt är i delar av större städer men också i andra städer där många människor under knappa omständigheter bor samlat i segregerade områden.

Vårt yrkande tar ett mycket bredare grepp och jag hoppas att partistyrelsen ändrar sig.

Lars Bryntesson, Stockholms län: Jag är naturligtvis väldigt glad och tacksam över att partistyrelsen har kompromissat och att vi är överens om en brödtext om civilsamhället till Framtidskontraktet, att vi är överens om att det ska in ett stycke och att det är formuleringar som vi har kunnat enas om. Det är väldigt bra och det blir ett bra komplement till det partiprogram vi ska ta.

Däremot är jag angelägen om att det också fattas ett beslut att också ge ett konkret besked att vi ska ta fram en samlad strategi för att stärka det civila samhället. Anledningen till det är att vi har en stor nyhet i det partiprogram som vi ska ta senare i veckan, nämligen ett helt kapitel – ”Tillit och gemenskap” – som fokuserar på de här frågorna.

Det är bra att vi har en brödtext i Framtidskontraktet men vi måste också visa att vi vill göra något. Det har vi kunnat göra förr när vi har varit i regeringsställning och det här är ju ett framtidskontrakt som handlar om vad vi ska göra nästa mandatperiod, när vi har erövat regeringsmakten och också kan ha kontroll på de resurser som finns i den nationella politiken.

Vi har tidigare jobbat med det här, men nu är det dags att vi ger det en extra puff. Jag är övertygad om att om vi, men de resurser som skapas efter valet 2014, mycket väl kan vara kapabla att utarbeta en samlad strategi för att stärka det civila samhället. Jag tycker att det behövs och jag är säker på att det kommer att tas emot som ett väldigt positivt besked i omgivningen om vi vågar ta det ställningstagandet i dag.

I övrigt är jag väldigt tacksam över att partistyrelsen varit lyhörd och att vi är överens om budskapet i texten.

Streck i debatten – beslut

Kongressen beslöt:

att sätta streck i debatten

att befria ordföranden från att justera yrkandena i anslutning till beslutet.

Fortsatt debatt

Anna Kettner, Stockholm: Jag har en stor ödmjuk för att en föredragande på en partikongress har många yrkanden och tankar att hålla ihop, men jag skulle ändå vilja ge några faktaupplysningar och fortsatt yrka på att funktionshindrades barns rättigheter ska med stå här.

Vår poäng är just att barn med funktionsnedsättningar ska ha samma rättigheter till ett helt liv som andra barn. Det är så att en stor grupp barn i vårt samhälle, mellan fem och tio procent av alla barn, inte får sina hjälpmedel från landsting och inte får insatser på något annat område än

för studier. Det är en helt orimlig situation; det är som om att om du var rörelsehindrad skulle du få en rullstol som du bara får köra med i skolan.

De här barnen har rätt att leva ett helt liv och det handlar inte bara om skolan utan det handlar om insatser i hela samhället. Vi ska bygga ett system runt barnens liv i stället för som det är nu, det vill säga runt samhällets olika sektorer. Jag yrkar fortsatt på att vi ska införa ett stycke om det på sidan 15.

När det gäller hjälpmedel vill jag ge partistyrelsen en faktaupplösning. Hjälpmedel för många unga och unga vuxna hanteras inte alls av landstinget utan de hanteras först och främst av den utbildningsanstalt de går på, ofta även samtidigt av Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Dessa tre instanser gör samma utredningar om och om igen, och trots att de kanske kommer till exakt samma slutsats om hur funktionshindret och livet runt det ser ut kan man få tre helt olika slutsatser när det gäller huruvida man har rätt till hjälpmedel eller inte. Därutöver kanske man dessutom ska ha hjälp från landstinget. Det är därför vi vill ha en samordnad hjälpmedelslista som gäller alla funktionshinder.

Kerstin Engle, Skåne: Jag har varit på ett antal kongresser och vi har pratat om folkrörelser, om civilsamhället och om social ekonomi, men vi har bara stuckit in det här och där i olika texter. Nu har partistyrelsen varit väldigt lyhörd och föreslår en bra text om civilsamhället. Nu får vi äntligen möjlighet att visa vad vi menar med att stärka våra kunniga och engagerade medborgare. Därför yrkar vi skåningar bifall Lars Bryntessons tidigare yrkande.

Katarina Nyberg Finn, Jämtlands län: Det var år 2006 i Östersund, i vackra Jämtland, som Ylva Johansson presenterade en rapport för likvärdig vård i hela landet. En av punkterna var en nationell it-strategi. Tyvärr är behovet lika stort sju år senare. Möjligheterna ökar men förutsättningarna minskar. Därför kvarstår jag vid vårt yrkande om en nationell it-strategi. Det är en så viktig infrastruktur för likvärdig vård i hela landet. Även apoteken är viktiga, så vi står också kvar vid det yrkandet.

Vivianne Macdisi, Uppsala län: Jag yrkar bifall till Västerbottens förslag, där man på sidan 17, rad 1 vill ha in: "Vård är en mänsklig rättighet" och på rad 3, där man vill ha in: "Detta inkluderar även asylsökande och papperslösa."

Jag tycker att det här är en anständighetsfråga. Det handlar om de människor som är mest utsatta i vårt samhälle och det vi pratar om är hälso- och sjukvård. Sverige har råd att ge en god hälso- och sjukvård till alla människor. I mitt landsting har vi över blockgränserna fattat ett beslut om att vi ska ge alla, även papperslösa, en god vård.

Men varför är det då viktigt att kongressen tar ställning i den här frågan? Jo, det ska inte vara beroende av i vilket län man bor. Det här ska vara en jämlikhetsfråga i hela Sverige. Vi som parti måste driva frågan om alla människors rätt till en god hälso- och sjukvård. Därför yrkar jag bifall till Västerbottens förslag; jag tycker att det är jättebra.

Lena Hallengren, partistyrelsens föredragande: För tydlighetens skull: Det förslag till förändring som handlade om strykning under äldreomsorgsdelen biföll vi alltså.

Vi tycker att det är synd att vi ska ha för mycket diskussion om att vi har ambition med tandvården, för det är vi överens om. Därför förslår vi att man kan skriva följande på rad 10: ”Tandstatusen är en klassfråga. Vi ska göra en översyn av tandvården och ta steg mot en jämlik tandhälsa.” Då inkluderar vi att man gör en översyn och med det kan vi få bättre grepp om vilka frågor som bör drivas för en jämlik tandhälsa.

Till Göteborg vill jag säga att vi är otroligt medvetna om kopplingen mellan segregation, ojämlikhet och ohälsa; jag vill verkligen understryka det. Det arbete som Michael Marmot för WHO, och som har resulterat i rapporten *Closing the Gap in a Generation*, handlar om hur utbildning spelar roll, hur bostadssituationen spelar roll, att det finns sociala bestämningsfaktorer som är avgörande för levnadsvillkor, livslängd och så vidare. Jag har väldigt stor sympati för det som sägs men vi tycker att det är det som skrivningarna innebär.

Under debatten framkom följande förslag:

Sida	Rad	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
15	15	Jens Sjöström, Stockholms län	Tillägg: ”Fler måste attraheras att söka sig till vård- och omsorgsyren och alla som jobbar inom dessa ska kunna känna att de gör ett jobb som samhället värderar högt. Det måste kännas spännande, viktigt och att det bidrar till samhällets och sin egen utveckling att jobba inom dessa yrken. Kontinuerlig fortbildning, kompetensutveckling, att forska inom sitt yrkesområde och möjlighet till karriärsutveckling är därför viktigt. En bra arbetsmiljö som tar tillvara medarbetarens kompetens och innovationsförmåga genom att få bidra till, och ha inflytande över, utvecklingen av hälso- och sjukvården är viktigt för att öka attraktiviteten och yrkesstatusen.”	Avslag
15	28	John Omoomian, Örebro län	Bifall till partistyrelsens förslag	Bifall
15	30	Anna Kettner, Stockholm	Tillägg: ”Barn med funktionshinder ska ges likvärdiga möjligheter och rättigheter att dels nå skolans kunskapsmål, dels därutöver utvecklas så långt de har förutsätt-	Avslag

			ningar för på alla livets områden. För att nå dit behövs en strategi som omfattar alla nivåer i samhället så att barn med funktionshinder och funktionsnedsättningar får samma förutsättningar som andra barn i sin skolgång och livet i övrigt. Strategin ska utgå från barnens och familjernas perspektiv.”	
16		Jonas Magnusson, Jönköpings län	Bifall till PS nya tilläggsattsats.	Bifall
16	17	Caroline Andersson, Uppsala län	Tillägg: ”Det förbättrar inte bara medicinska resultat utan bidrar även till en effektivare användning av vårdens resurser.”	Bifall
16	24	Sophia Andersson, Stockholms län	Tillägg: ”Regler för rätten till och utbytet av hjälpmedel ska vara de samma i hela landet.”	Avslag
16	24	Anna Skarsjö, Göteborg	Tillägg: ”Avregleringen av apoteken har lett till färre apotek i glesbygd med sämre service och tillgång på läkemedel. Apotek ska vara en service för alla medborgare i hela landet och det behövs skarpare krav på hög servicenivå och tillgänglighet.”	Avslag
16	28	Renée Solstad, Kalmar län	Strykning: ”Äldreomsorgen måste ha ett inflytandeperspektiv där individens ökade krav på oberoende och självständighet är utgångspunkten för vården och omsorgen.”	Bifall
16	36	Lars Bryntesson, Stockholms län	Tillägg: ”Vi vill uppmuntra engagemang. Medborgare ska kunna känna delaktighet och vara medskapande i stället för att reduceras till att vara kunder eller klienter. Därför vill vi skapa goda förutsättningar för ideella föreningar, kooperativ, samfund, aktionsgrupper och andra sammanlutningar i det civila samhället och forma framtiden i en levande dialog med dessa.”	Bifall
16	36	Lars Bryntesson, Stockholms län	Tillägg av punkt i prioriteringarna: ”Utarbeta en samlad strategi för att stärka det civila samhället.”	Avslag
16	39	Eva Trygg Lindh,	Ändring så att texten lyder: ”Det krävs en	Avslag

		Östergötland	sammanhållen politik för att ta gemensamt ansvar för en hög kvalitet inom den offentligt finansierade välfärden med väl fungerande trygghetssystem och en arbetsmarknad i full sysselsättning.”	
16-17	42	Caroline Andersson, Uppsala län	Stryk den befintliga texten och ersätt med: ”En långsiktig strategi för den svenska äldreomsorgen ska tas fram. Strategin behöver sträcka sig fram till år 2025 med etappvisa mål och delmål. Målen ska stimulera innovationer i äldreomsorgen, ett hälsofrämjande arbete på alla nivåer, en ökad tillgänglighet och strävanden mot en jämlik hälsa samt stärka kvaliteten och inflytandet för de äldre. Strategin ska också innehålla en plan för ökad kompetens och specialisering inom omsorgerna samt hur utbildningarna till yrkesområdet kan stärkas. Ett program för generationsväxling ska tas fram. Personalen är viktigast för en hög kvalitet och ska garanteras rätt till heltid, utvecklingsmöjligheter, kompetensutveckling, en bra arbetsmiljö och arbetsvillkor.”	Avslag
17		Anna Skarsjö, Göteborg	Tillägg så att texten lyder: ”Vi ska ta steg för en mer jämlik tandhälsa. Möjligheten till fri tandvård upp till 25 år ska erbjudas i hela landet.”	Avslag
17	1	Cecilia Mtuya, Värmland	Tillägg så att texten lyder: ”Vård är en mänsklig rättighet. Hälso- och sjukvården ska styras demokratiskt och finansieras gemensamt och solidariskt. Det krävs ett tydligt ledarskap för att prioritera vården för de sjukaste och sköraste. Alla har rätt till sjukvård på lika villkor. Det inkluderar även asylsökande och papperslösa. Det är enbart den enskilde vårdbehövande som ska avgöra vilken vård han eller hon ska få.” Även bifall till Petra Larssons förslag.	Avslag
17	1, 3	Petra Larsson,	Tillägg: så att texten lyder ”Vård är en	Avslag

		Stockholm	mänsklig rättighet. Hälso- och sjukvården är en mänsklig rättighet. Hälso- och sjukvården ska styras demokratiskt och finansieras gemensamt och solidariskt. Det krävs ett tydligt politiskt ledarskap för att prioritera vården för de sjukaste och sköraste. Alla ska rätt till sjukvård på lika villkor. Även asylsökande och papperslösa måste få god sjukvård.”	
17	1, 3	Henrietta Serrate, Kronoberg	Bifall till Petra Larssons förslag till tillägg.	Avslag
17	1, 3	Nimer Iglesias, Västerbotten	Bifall till Petra Larssons förslag till tillägg.	Avslag
17	10	Lena Hallengren, partistyrelsen	Tillägg så att texten lyder: ”Vi ska göra en översyn av tandvården och ta nästa steg mot en jämlik tandhälsa.”	Bifall
17	17	Vivianne Macdisi, Uppsala län	Tillägg så att texten lyder: ”För att klara behoven, kvaliteten och säkerheten i framtidens sjukvård och omsorg måste rätt personal med rätt utbildning och specialistkompetens kunna rekryteras. Det krävs ett medvetet arbete för att möta en omfattande generationsväxling så att en långsiktig kompetensförsörjning av goda medarbetare i välfärden säkras och att välfärdsjobbets status stärks.”	Avslag
17	34	Anna Fransson, Kronoberg	Tillägg: ”I takt med att vi får fler arbetade timmar ska vi öka resurserna hälso- och sjukvården.”	Avslag
17	35	Eva Trygg Lindh, Östergötland	Ersätt skrivningen under punkten ”Säkra kvaliteten inom äldreomsorgen” med: ”En långsiktig strategi för den svenska äldreomsorgen ska tas fram. Strategin behöver sträcka sig fram till 2025 med etappvisa mål och delmål. Målen ska stimulera innovationer i äldreomsorgen, ett hälsofrämjande arbete på alla nivåer, en ökad tillgänglighet och strävanden mot en jämlik hälsa samt stärka kvaliteten och inflytandet för de äldre. Strategin ska också innehålla	Avslag

			en plan för ökad kompetens och specialisering inom omsorgerna samt hur utbildningarna till yrkesområdet kan stärkas. Ett program för generationsväxling ska tas fram. Personalen är viktigast för en hög kvalitet och ska garanteras rätt till heltid, utvecklingsmöjligheter, kompetensutveckling, en bra arbetsmiljö och arbetsvillkor.”	
17	37	Katarina Nyberg Finn, Jämtlands län	Tillägg: ”Planen ska stimulera innovationer i äldreomsorgen, ett hälsofrämjande arbete på alla nivåer, en ökad tillgänglighet, åtgärda kvalitetsbrister och öka jämlikheten, inflytandet och valfriheten för de äldre. Dessutom ska planen innehålla ett program för generationsväxling för personalen och ett stärkt ledarskap för ökad kvalitet.”	Avslag
18	5	Katarina Nyberg Finn, Jämtlands län	Tillägg: ”För att vård och omsorg ska nå alla på ett likvärdigt sätt krävs dessutom en ny nationell it-strategi.”	Avslag
18	6	Katarina Nyberg Finn, Jämtlands län	Tillägg: ”Avregleringen av apoteken har lett till färre apotek i glesbygd med sämre service och tillgång på läkemedel. Apotek ska vara en service för alla medborgare i hela landet och det behövs skarpare krav på hög servicenivå och tillgänglighet.”	Avslag
18	7	Eva-Lena Jansson, Örebro län	Tillägg efter ”delta”: ”Sociala och ekonomiska hinder ska motverkas.”	Bifall
18	9	Håkan Werner Linnarsson, Göteborg	Tillägg: ”Välfärden ska omfatta alla. Segregationen har ökat de senaste åren. Det finns områden där välfärden är otillräcklig, både i fråga om resurser och i hur dessa används. För att skapa jämlikhet i skola, vård och omsorg krävs särskilda insatser och lösningar.”	Avslag
18	9	Lennart Niklasson, Norra Älvsborg	Tillägg: ”Välfärden ska omfatta alla. Segregationen har ökat de senaste åren. Det finns områden där välfärden är otillräcklig, både i fråga om resurser och i hur dessa används. För att skapa jämlikhet i skola, vård och omsorg krävs särskilda insatser	Avslag

			och lösningar.”	
--	--	--	-----------------	--

Beslut

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering avslå Jens Sjöströms förslag på sidan 15 rad 15
- att bifalla Caroline Anderssons förslag på sidan 16 rad 17
- att efter försöksvotering avslå Anna Skarsjös förslag på sidan 16 rad 24
- att efter votering med röstsiffrorna 208–96 (5 avstod) avslå Sophia Anderssons förslag på sidan 16 rad 24
- att bifalla Renée Solstads förslag på sidan 16 rad 28
- att efter votering med röstsiffrorna 182–131 (2 avstod) avslå Anna Kettners förslag på sidan 15 rad 30
- att efter votering med röstsiffrorna 202–121 (1 avstod) avslå Lars Bryntessons förslag till ny prioriteringspunkt på sidan 16
- att bifalla Lars Bryntessons förslag på sidan 16 rad 36
- att avslå Eva Trygg Lindhs förslag på sidan 16 rad 39
- att efter votering med röstsiffrorna 191–116 (3 avstod) avslå Anna Skarsjös förslag gällande tandvård på sidan 17
- att efter försöksvotering bifalla Petra Larsson med fleras förslag på sidan 17 rad 1 och 3
- att bifalla partistyrelsens nya förslag till skrivning gällande tandvården på sidan 17 rad 10
- att efter försöksvotering avslå Vivianne Macdicis förslag på sidan 17 rad 17
- att avslå Caroline Andersson med fleras förslag till strykning på sidan 17 rad 37–42
- att efter försöksvotering avslå Katarina Nyberg Finns förslag på sidan 17 rad 37
- att efter försöksvotering avslå Anna Franssons förslag på sidan 17 rad 24
- att bifalla Eva-Lena Janssons förslag på sidan 18 rad 7
- att bifalla Håkan Werner Linnarssons förslag på sidan 18 rad 9
- att bifalla Katarina Nyberg Finns förslag på sidan 18 rad 5
- att avslå Katarina Nyberg Finns förslag på sidan 18 rad 6
- att bifalla Lennart Niklassons förslag på sidan 18 rad 9
- att i övrigt bifalla partistyrelsen förslag till politiska prioriteringar i Framtidskontraktets avsnitt En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler (undantaget frågor om föräldraförsäkringen och vinster i välfärden).

Dagordningens punkt 18

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område H – En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler

Tjänstgörande ordförande: Innan vi börjar med motionerna vill vi förtydliga att motion H2:2 från Borlänge arbetarekommun behandlas under avsnittet ”Ordning och reda i välfärden”.

Dagordningens punkt 18.1

Motioner och utlåtanden – Bra vård efter behov

Hälso- och sjukvård (UH1), läkemedel (UH2), psykiatri (UH3) samt vård i livets slutskede (UH4)

Förslag

Följande förslag förelåg:

Hälso- och sjukvård (UH1)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A102:3, H1:1, H2:2, H3:1, H4:1, H5:1, H6:1, H7:1, H7:3, H8:1, H9:1, H9:2, H9:3, H10:1, H10:2, H11:1, H11:2, H12:1, H12:2, H13:1, H14:1, H15:1, H16:1, H17:1, H18:2, H19:1, H19:2, H20:1, H20:2, I122:2, där partistyrelsen förslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna H9:1, H11:1, H11:2, H12:1, H12:2, H15:1 och I122:2

att avslå motion H8:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A102:3, H1:1, H2:2, H3:1, H4:1, H5:1, H6:1, H7:1, H7:3, H9:2, H9:3, H10:1, H10:2, H13:1, H14:1, H16:1, H17:1, H18:2, H19:1, H19:2, H20:1 och H20:2.

Läkemedel (UH2)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna H21:1, H22:1, H23:1, H24:1, H24:2, H25:1, H25:2, H25:3, H26:1, H27:1, H28:1, H29:1, H30:1 och I7:4, där partistyrelsen förslår kongressen besluta:

att bifalla motion H22:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: H21:1, H23:1, H24:1, H24:2, H25:1, H25:2, H25:3, H26:1, H27:1, H28:1, H29:1, H30:1 och I7:4.

Psykiatri (UH3)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna H31:2, H32:1, H33:1, H33:2, H34:1, H35:1, H35:2, H35:3, H35:4, H36:1, H37:1 och H38:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna H33:2 och H37:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: H31:2, H32:1, H33:1, H34:1, H35:1, H35:2, H35:3, H35:4, H36:1 och H38:1.

Vård i livets slutskede (UH4)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna H39:1, H39:2, H39:3, H40:1, H40:2, H40:3, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna H39:1, H40:2 och H40:3
- att avslå motion H40:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: H39:2 och H39:3.

Streck i debatten – beslut

Kongressen beslöt:

- att sätta streck i debatten
- att befria ordföranden från att justera yrkandena i anslutning till beslutet.

Debatt

Katarina Nyberg Finn, Jämtlands län: Jag ska prata om motionen ”Betald specialistutbildning för sjuksköterskor”. Det har talats väldigt klokt och bra i talarstolen i dag om att det krävs välutbildad personal för att sjukvården och äldreomsorgen ska fungera. Vi är beroende av specialistkunskaper bland läkare och sjuksköterskor men förutsättningarna att utbilda sig till specialist skiljer sig åt för dessa två yrkesgrupper.

Efter 5,5 års läkarstudier gör läkaren sin AT-tjänstgöring, där vårdgivaren betalar lön och studier. Sedan kan läkaren utbilda sig till specialist inom något område under 5 års tid och även under den tiden har läkaren anställning med lön och vårdgivaren står för handledning och utbildning. En sjuksköterska däremot blir legitimerad efter 3 års studier och sedan kan hon eller han vidareutbilda sig till specialist under 1 till 1,5 år. Under specialistutbildningen får sjuksköterskan ta tjänstledigt och själv bekosta sina studier.

Det är möjligt att den här skillnaden beror på brist och efterfrågan på läkare. Men samtidigt går det inte att bortse från genusfrågan, eftersom läkare av tradition är ett manligt yrke och sjuksköterska ett kvinnligt yrke.

Enligt Vårdförbundet minskar andelen specialistsjuksköterskor, och när femtiotalisterna går i pension riskerar vi en brist på specialistsjuksköterskor. Vi behöver fler som jobbar inom vården och vi är beroende av att det till exempel finns tillräckligt många distriktssköterskor för att vi ska kunna ge våra gamla en bra vård och omsorg.

För att förebygga kompetensbrist på sjuksköterskesidan och höja yrkets status är det viktigt att vi socialdemokrater i kommuner, i landsting, i regioner och självklart i regeringsställning under nästa mandatperiod, arbetar i enlighet med denna motions intentioner. Eftersom jag är trygg med detta nöjer vi oss i dag med att motionen H3:1 anses besvarad, även om jag gärna hade sett att den blivit bifallen.

Daniel Johansson, Gävleborg: Jag vill tacka partistyrelsen för ett relativt bra besvarande men jag är inte nöjd. De ger mig argument som är vassare än de som finns i min egen motion och då känner jag att motionen bör bifallas.

Apoteket är livsviktigt. Apoteksdöden har börjat i Sverige. I glesbygden är det privata aktörer som ska bestämma över samhällsservicen och det är privata aktörer som bestämmer vem som ska ha tillgång till mediciner. I dag är det inte behoven som styr utan det är lönsamheten. Jag tycker inte att det är rimligt. Jag själv kommer från en ort som inte är allt för stor. Snart kanske apoteksdöden kommer till mig, snart kanske den kommer till dig. De är inte de i Lima i Dalarna som skrattar i dag, för de vet hur det känns att få apoteket stängt.

Det är också tydligt att det här inte bara är en glesbygdfråga utan även de i städerna missgynnas. Det är tydligt att det tar längre tid att få tag på mediciner, det tar längre tid att få dem i handen. Medicinerna är inte lika tillgängliga längre. Visserligen kanske apoteken finns i varje gathörn men det är inte så att apoteken samarbetar med varandra och du får inte samma service när de konkurrerar med varandra.

Är det den synen vi ska ha på apoteken? Det är inte bara en tillgänglighetsfråga utan det handlar också om att man tjänar pengar på sjuka människor. Apoteken ska vara en samhällsservice för åldrande människor men även för oss alla, för alla riskerar att behöva mediciner.

Till er som säger att vi inte kan ta tillbaka apoteken och förstatliga dem vill jag säga att det är precis lika långt fram som det är tillbaka. Jag yrkar bifall till motion H21 – att apoteken ska återgå i statlig ägo.

Christina Nordenö, Västernorrland: Jag vill tacka Piteå arbetarekommun för motion bifall H34:1 som tar upp att vi måste göra en utredning för att hjälpa människor med psykisk ohälsa. För snart åtta år sedan lämnade vi Miltonutredningen till borgerligheten och där har den legat och samlat damm sedan dess. De har inte ens öppnat den, trots att de hela tiden påtalar att de står på de svagas sida; inte minst Kristdemokraterna har sagt det. Inte ett dugg har hänt för de psykiskt funktionshindrade på de här åren. Jag blev jätteglad för det som kom in i Framtidskontraktet men jag vill ha ännu mer förstärkning på området, för det här är de tysta i vårt samhälle. De ställer aldrig krav och det är bara vi som lyfter fram den här gruppen människor.

Jag vill avsluta med Stefans ord: ”När man är som svagast ska samhället vara som starkast.” Yrka bifall till motionen, och vi ska alla hjälpas åt att stärka de här människorna. Ingen ska behöva ha psykisk ohälsa i onödan.

Åsa Karlsson, Bohuslän: Jag yrkar på att motion H40:1 bifalls. Man har valt att avslå den. Jag vädjar till er att ha lite mod, för här handlar det inte om att vi ska säga ja till suicidhjälp. Det handlar om att vi ska säga ja till att vi ska våga utreda frågan.

Jag utgår från egen erfarenhet inom vården, i egenskap av före detta undersköterska. Jag har suttit vak många gånger och många gånger hört: ”Snälla, hjälp mig.” Min egen moster, min far och min mor dog av cancers klor, så även min bästa väninna. Alla – både nära, kära och okända – har samma funderingar när de ligger där: ”Måste jag uthärda detta? Vad har jag för alternativ?” Smärtlindringen hjälper kanske inte.

Jag tar steget till mig själv. Jag är 50 år, mitt i livet. Jag har alltid bestämt själv var jag vill bo, vem jag ska gifta mig med, att jag vill vara fortsatt gift med samme man sedan 32 år tillbaka. Jag har bestämt vilken utbildning jag vill gå och jag har fått förmånen att gå flera utbildningar. Jag har också bestämt hur många barn jag ska ha. Då framstår det som ganska självklart att jag ska kunna fatta mitt eget beslut om hur jag vill ha mitt eget avslut, när det nu inträffar. Jag vill ha den makten. Jag vet i dag inte hur jag kommer att vilja ha mitt avslut mer än att jag vill kunna styra över det, likväl som jag bestämmer över min kropp. För 20–25 år sedan infördes rätten till abort. Med andra ord styr jag över livet i magen men inte över livet i hjärtat och själen.

Denna motion handlar inte om att direkt säga ja eller nej utan om att utreda frågan etiskt och praktiskt. Man strävar hela tiden efter att leva ett rikt och bra liv, och en del kanske till och med lyckas. Och man ska också ha rätten att avsluta detta på ett värdigt sätt, men var går gränserna i döendeprocessen? Det är det motionen syftar till att undersöka och diskutera. Snälla, bifall den.

Monica Olsson, Gävleborg: Avregleringen av apoteken blev inte bra. Vi måste göra om och göra rätt. Jag kommer från den del av landet som ligger norr om Dalälven, den del av landet som en del kallar ”troligt befolkat område” – det innebär att man nog tycker att vi har en del glesbygd där uppe.

I dag kan vi se att apotek läggs ner eller riskerar att läggas ner i glesbygden, och det innebär problem. Vi ser hur den ena servicen efter den andra försvinner och det är inte acceptabelt. För oss är det viktigt att människor har tillgång och närhet till fullvärdiga apotek. Det är viktigt att veta att vi kan få vår medicin när vi som mest behöver den. I dag fungerar inte ens samarbetet mellan de olika apoteken.

Därför instämmer jag med Daniel Johansson och yrkar bifall till H21:1 – att apoteken ska återgå i statlig ägo.

Lena Vikberg, Norrbotten: Norrbottensdelegationen yrkar bifall till motion H34:1 från Piteå, vilken handlar om förebyggande av psykisk ohälsa hos barn och ungdomar. Attsatsen lyder ”att uppdra åt partistyrelsen att utse en arbetsgrupp som får i uppdrag att utarbeta ett brett och långsiktigt nationellt program för att förebygga psykisk ohälsa och suicid hos barn och ungdom.” Jag vill också tacka Christina som var uppe och höll ett så bra anförande för denna motion.

Psykisk ohälsa är en viktig anledning till varför barn och ungdomar inte klarar skolan och inte kommer in på arbetsmarknaden. Man kan tala om att minska utanförskapet men det blir tomma ord om det inte följs upp av en ordentlig analys av dess orsaker och vad som krävs för en förändring. I motionsutlåtandet nämns åtgärder för dem som har drabbats av psykisk ohälsa, och i

Framtidskontraktet har det skrivits in ett stycke om psykisk ohälsa. I och med det har partistyrelsen egentligen bifallit motionen men jag tycker att man också kan bifalla detta om att utse en arbetsgrupp som får i uppdrag att utarbeta ett brett och långsiktigt nationellt program för att förebygga psykisk ohälsa och suicid hos barn och ungdom.

Irene Nilsson, Skåne: Jag vill tacka partistyrelsen för ett välvilligt behandlade av Skånes motion ”En köfri vård”. Det är positivt att vi nu vill utvidga vårdgarantin, som även kommer att inkludera processer i vårdkedjan, och då talar vi om utredningar och rehabiliteringar inom olika områden som omfattas av vårdgarantin. Attsats H12:2 är bifallen – att man när man har varit på sin vårdcentral och sin specialist får man en ny tid i handen till nästkommande besök. Detta blir en betydligt tryggare vård.

Varför är det så viktigt att gå upp och säga detta, när partistyrelsens har bifallit motionen? Jo, för att sjukvården är en stor och viktig sektor i vårt land. Den är speciellt viktig nere i Skåne där vi ser en sjukvård som håller på att demonteras. Vi har kris i sjukvården i Skåne, man lägger ner vårdplatser i hundratal, man kommer att behöva säga upp cirka 800 personer. Det är protester i Skåne från medborgarna och från oss socialdemokrater om hur man tar slår sjukvården med privatiseringar, vårdval med mera.

Arbetsmiljöverket har gått in och kräver bättre vård och bättre bemanning, men man får väldigt dåliga svar från arbetsgivaren. De fackliga organisationerna har sagt upp samverkansavtalet, för det funkar inte med den borgerliga ledningen och Miljöpartiet. Jag kan rada upp hur mycket som helst när det gäller Skåne och sjukvården.

Vi är väldigt oroadade nere hos oss. Det står i utlåtandet att krävs ett politiskt ledarskap för att prioritera vården för de svagaste. Förbjud gräddfiler och låt våra stora universitetssjukhus behållas i offentlig regi. Det är viktigt att vi tar ett tag inom sjukvården. Jag är speciellt glad att partistyrelsen bifaller motionen när det gäller vårdgarantin.

Anders Henriksson, Kalmar län: Partistyrelsen har varit lyhörd när det gäller nollvisionen kring undvikbara vårdskador och kongressen har precis ställt sig bakom det. I utlåtandet säger partistyrelsen också att man är beredd att förutsättningslöst pröva formerna kring en patientsäkerhetskommission. Då hamnar vi på motion H8, där det känns lite udda att den ska avslås. Mer korrekt vore väl att den i det här sammanhanget ska besvaras, och det är mitt yrkande.

Åsa Kullgren, partistyrelsens föredragande: Jag vill tacka för en bra diskussion och en bra debatt. Vi har ont om tid så jag ska försöka gå igenom yrkandena så gott det går. Jag vill också säga att vi från partistyrelsen tycker att ombuden har varit väldigt lyhörda men att vi tyvärr inte kunnat tillmötesgå allt. Vissa saker får vi alltså antagligen votera om.

När det gäller frågan om att återta apoteken i statlig ägo, så sympatiserar jag med den åsikten. Jag tycker inte att det var rätt att göra den reform som den borgerliga regeringen valde att genomföra. Det man måste göra är att ställa tydliga krav på det här området. Det handlar om att reglera, reglera och reglera. Egentligen handlar det om att få en bättre prissättning, en säkrare hantering och

dessutom en mycket bättre tillgänglighet. Det här måste man kunna reglera på olika sätt och ställa krav. Det behövs också en tydlig ägarstyrning av det statliga bolag som vi faktiskt äger.

Problemet med att återta apoteken i statlig ägo är att det är ohyggligt dyrt. Det kommer att kosta flera miljarder kronor och då är det en betydligt bättre väg att reglera, för det är ett bättre sätt att hantera våra skattepengar. Dessutom kan jag tänka mig att det finns en hel del juridiska hinder. Jag sympatiserar som sagt med åsikterna i motionerna men vi vidhåller vårt ställningstagande och anser motionerna besvarade.

Sedan har vi frågan om barn, suicidprevention och psykisk ohälsa som Lena Vikberg och Christina Nordenö tagit upp. Även detta är en jätteviktig fråga och jag tycker att vi har tagit fram en kraftfull politik från partistyrelsen. Vi har lyft in psykiatrin i Framtidskontraktet, där vi trycker på att vi ska ta fram en långsiktig handlingsplan för psykiatrin. I det ingår givetvis också barns och ungdomars psykiska ohälsa och suicidpreventionen. Om man tittar på vad vi skriver i utlåtandet finns det tydligt uttryckt att vi vill ha med den aspekten i den långsiktiga planen för psykiatrin. Vi vidhåller att motionerna anses besvarade.

Sedan har vi motion H40 om dödshjälp. Där yrkar vi fortsatt avslag. De ställer många etiska svåra frågor och vi är inte beredda att gå fram med ett sådant förslag.

Anders Henrikssons yrkande att motion H8 ska anses besvarad bifaller vi.

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
H3:1	Katarina Nyberg Finn, Jämtlands län	Bifall PS	Besvarad	Besvarad
H8:1	Anders Henriksson, Kalmar län	Besvarad	Avslag	Besvarad
H21:1	Daniel Johansson, Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad
H21:1	Monica Olsson, Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad
H34:1	Christina Nordenö, Västernorrland	Bifall	Besvarad	Besvarad
H34:1	Lena Vikberg, Norrbotten	Bifall PS	Besvarad	Besvarad
H40:1	Åsa Karlsson, Bohuslän	Bifall	Avslag	Avslag

Beslut

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motion H21:1
- att efter votering med röstsiffrorna 159–94 (4 avstod) bifalla partistyrelsens förslag gällande motion H34:1
- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motion H40:1
- att anse motion H08:1 besvarad i enlighet med föredragandes förslag
- att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtanden över motionerna på området Bra vård efter behov.

Dagordningens punkt 18.2

Motioner och utlåtande – äldreomsorg

Äldreomsorg (UH5)

Förslag

Följande förslag förelåg:

Partistyrelsens utlåtande över motionerna H41:1, H41:2, H41:3, H42:1, H43:1, H44:3, H45:1, H45:2, H45:3, H46:1, H46:2, H46:3, H46:4, H47:1, H48:1, H49:1, H49:2, H50:1, H51:1, H51:2, H51:3, H51:4, H52:2, H53:1, H54:1, H54:2, H55:1, H56:1, H57:2, H57:3, H57:4, I13:2, I14:2, I15:2, I16:2, I17:2, I79:3, I110:3 och I122:3, där partistyrelsen förslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna H41:1, H41:2, H46:1, H47:1, H49:2, H50:1, H52:2, H57:4, I13:2, I14:2, I15:2, I16:2 och I17:2
- att avslå motion I110:3
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: H41:3, H42:1, H43:1, H44:3, H45:1, H45:2, H45:3, H46:2, H46:3, H46:4, H48:1, H49:1, H51:1, H51:2, H51:3, H51:4, H53:1, H54:1, H54:2, H55:1, H56:1, H57:2, H57:3, I79:3 och I122:3.

Debatt

Eva Trygg Lindh, Östergötland: Ledarskap är viktigt inom alla verksamhetsområden och för kvaliteten. Att vara chef inom äldreomsorgen kräver något alldeles extra. Vi i Östergötlands delegation tycker att partiet pratar för lite om ledarskapets inflytande på kvaliteten och därför blev vi väldigt glada när vi såg motion H48:1 från Uppsala län, vilken vi vill yrka bifall till.

Vi behöver stärka kompetensen inom äldreomsorgen på alla plan för att höja kvaliteten och det gäller även ledarskapet och chefskapet. Attsatsen lyder: ”att en obligatorisk chefsutbildning ska införas för nyanställda chefer inom äldreomsorgen och att redan verksamma chefer ges möjlighet att komplettera sin chefsutbildning utifrån individuella behov.”

Caroline Andersson, Uppsala län: Tack Östergötland för att ni väljer att stödja vår motion, vilken jag själv har undertecknat tillsammans med min partikamrat Anita Berger. Jag vill dra penseldragen lite ytterligare. Vi ser en mycket spännande utveckling inom äldreomsorgen. Samtidigt är det en svår och utmanande omställning, där vi får svårt sjuka patienter som numera vårdas i hemmet och på vårdboenden. Vi för över avancerade medicinska insatser till kommunerna, insatser som tidigare utfördes inom ramen för sjukhusvården, och vi ser en teknisk utveckling.

Vi ser också svåra utmaningar i äldreomsorgen vad gäller hantering av etiska frågor – om människans värderingar och utveckling och även om slutet på vår resa. Bara för någon vecka sedan praktiserade jag på ett vårdboende i Uppsala. Då pratade vi med en av de boende som hade

fått beskedet att hon hade obotlig cancer. Jag såg hur svårt det var för personalen att acceptera budskapet och hur de skulle förhålla sig till att en människa som de hade starka känslor för faktiskt skulle gå bort.

Det finns alltså många utmaningar att hantera i vardagen för personalen inom äldreomsorgen, och jag tror att ledarskapet får en alldeles extra stor betydelse här, för det gäller att verkligen se sina medarbetare, förstå vilken situation de befinner sig i och stödja dem i det arbetet. Det är därför vi föreslår en obligatorisk chefsutbildning för ledare inom äldreomsorgen.

Jag tycker att det är viktigt att vi bifaller motionen och inte anser den besvarad. Jag vet att Socialstyrelsen har fått ett uppdrag från regeringen att faktiskt införa den här typen av utbildning men det är viktigt att Socialdemokraterna markerar att vi står bakom den utvecklingen. Det är oerhört väsentligt för att vi ska kunna möta den här utmaningen.

Åsa Kullgren, partistyrelsens föredragande: Jag kan bara hålla med om att det är en viktig fråga och en väldigt viktig framgångsfaktor i äldreomsorgen att vi har ett bra ledarskap. Det råder ingen som helst tvekan om att partistyrelsen håller med om det, och det är därför vi vidhåller att motionen ska vara besvarad.

Vi tror dock inte att ett obligatorium är rätt väg att gå utan det finns andra sätt att arbeta, till exempel olika stimulansåtgärder. Ni kanske minns kompetensstegen som vi arbetade med förrföra mandatperioden. Det var rätt lyckat, och det är ett sätt att utveckla och inspirera till ett gott ledarskap och en utbildning inom både kommuner och landsting. Vi ska också ta fram en kvalitetsplan för äldreomsorgen och där kommer den här frågan att vara jätteviktig.

Vi kommer att återkomma till frågan, det är jag helt övertygad om, men att i det här läget bestämma att vi ska ha en obligatorisk utbildning i ledarskap inom äldreomsorgen är inte rätt väg. Därför vidhåller vi vårt besvarandeyrkande.

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
H48:1	Caroline Andersson, Uppsala län	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen
H48:1	Eva Trygg Lindh, Östergötland	Bifall	Besvarad	Bifall partistyrelsen

Beslut

Kongressen beslöt:

att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motion H48:1

att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtanden över motionerna på området Äldreomsorg.

Dagordningens punkt 18.3

Motioner och utlåtande – tandvård

Tandvård (UH6)

Förslag

Följande förslag förelåg:

Partistyrelsens utlåtande över motionerna H58:1, H59:1, H60:1, H61:1, H61:2, H62:1, H62:2, H62:3, H63:1, H63:2, H63:3, H64:1, H65:1, H65:2, H66:1, H67:1, H67:2, H67:3, H68:1, H69:1, H70:1, H71:1, H72:1, H72:2, H73:1, H74:1, H75:1, H75:2, H76:1, H77:1, H78:1, H78:2, H79:1, H80:1, H81:1, H82:1, H82:2, H83:1, H83:2, H84:1, H85:1, H86:1, H86:2, H87:1, H88:1, H88:2, H89:1, H90:1, H91:1, H91:2 och H92:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna H68:1 och H72:2

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: H58:1, H59:1, H60:1, H61:1, H61:2, H62:1, H62:2, H62:3, H63:1, H63:2, H63:3, H64:1, H65:1, H65:2, H66:1, H67:1, H67:2, H67:3, H69:1, H70:1, H71:1, H72:1, H73:1, H74:1, H75:1, H75:2, H76:1, H77:1, H78:1, H78:2, H79:1, H80:1, H81:1, H82:1, H82:2, H83:1, H83:2, H84:1, H85:1, H86:1, H86:2, H87:1, H88:1, H88:2, H89:1, H90:1, H91:1, H91:2 och H92:1.

Debatt

Christoffer Bernsköld, Östergötland: Jag vill yrka bifall till H68:1 och H69:1, vilka är likalydande. En är besvarad och en är bifallen och jag skulle gärna se att båda bifalls. Vi har haft en diskussion om tandvården, och tandvård kom klokt nog in i Framtidskontraktet. Men nu när vi har kommit till motionsbehandlingen skulle jag gärna se att vi yrkade bifall till motionen som handlar om att ge tandvård upp 25 års ålder.

Jag tycker att det är en tydlig signal man kan sända till partistyrelsen, att när man kommer till diskussionen om jämlikhet vill vi prioritera dem som i dagsläget inte fullföljer sina besök hos tandläkaren. Då är det lätt att välja de yngsta medborgarna först. Det finns ett antal bra argument för det. Bland annat har etableringsåldern på arbetsmarknaden förskjutits och sker senare i dag. Jag tycker att det är helt rätt att vi prioriterar barn, ungdomar och unga vuxna först, utifrån det fokus vi kommer att lägga fast i partiprogrammet. Därför yrkar jag bifall till motionen.

Anna Skarsjö, Göteborg: Jag yrkar bifall till Göteborgs motion H67:1-3. Det är tre för oss socialdemokrater inte särskilt kontroversiella attsatser men partistyrelsen har valt att besvara dem i stället för att bifalla dem.

H67:1 lyder ”att Socialdemokraterna arbetar för att fler ska ha råd att bibehålla en god tandhälsa.” Enligt mig är det väl det vi gör på dessa fem dagar på kongressen. Vi sätter en politik och skapar ett samhälle där tandstatus inte beror på annat än överdrivet godisintag.

H67:2 lyder ”att Socialdemokraterna arbetar för att införa ett högkostnadsskydd i tandvården enligt samma modell som inom hälso- och sjukvården.” Som jag nämnde tidigare i kväll beslutade vi redan på kongressen 2009 att arbeta för ett högkostnadsskydd för tandvård av samma modell som det inom hälso- och sjukvården. Det beslutet bör ligga fast, anser partistyrelsen i sitt utlåtande. Det är ett klokt ställningstagande men ändå bifalls inte vår attsats.

H67:3 lyder ”att Socialdemokraterna på kort sikt prioriterar att förlänga den avgiftsfria ungdomstandvården upp till 25 år.” Att kunna erbjuda fri tandvård till dem som ännu studerar, som ännu inte fått sitt första fasta jobb eller sin första egna lägenhet är något vi socialdemokrater bör kunna stå bakom.

Det här fick inte plats i Framtidskontraktet men genom att bifalla dessa attsatser tappar vi inte bort det beslut vi tog 2009 utan vi får även ett beslut på kongressen 2013 i denna fråga. Det här är alltså tre inte särskilt kontroversiella attsatser för oss socialdemokrater.

Christina Nordenö, Västernorrland: Jag vill yrka bifall till motion H67:3. Vad tänder vi på? Jo, vi tänder faktiskt på ett leende med friska tänder. Jag tänder på ett leende med friska tänder men i dag är det faktiskt inte så att alla har möjlighet att ha det.

Om vi har modet, kraften och styrkan att bifalla den här attsatsen – det handlar bara om en liten bit, det handlar bara om upp till 25 år – vad tror ni att det kommer att leda till i längden? Vi behöver bli fler medborgare i Sverige, eller hur? Och vad börjar kärlek med? En kyss. Och en kyss leder till fler medborgare i Sverige. Nu sossar, nu tar vi och tänder till och bifaller H67:3!

Maria Brauer, Bohuslän: Jag och Bohusläns delegation vill också yrka bifall till motion H67:1–3. En god tandhälsa borde vara en självklarhet. Men så ser det faktiskt inte ut i dag, tyvärr. I dag tvingas människor prioritera bort att gå till tandläkaren, för pengarna helt enkelt inte räcker till. Att man ska kunna se på människors tänder hur de har det ekonomiskt är helt förkastligt. Att vi i ett modernt samhälle har en skiljelinje mellan dem som har råd att sköta sin tandhälsa och dem som får dra ut sina tänder är en tillbakagång till tidigt 1900-tal.

Om vi ska vara partiet med framtidstro får vi inte vara rädda för att fatta beslut och agera. Annars fastnar vår framtidstro bara i visioner. Bifall till motion H67:1–3.

Mari Ekman, Skaraborg: Jag och Skaraborgsdelegationen vill också yrka bifall till motion H67:1-3. En god tandhälsa borde faktiskt vara en självklarhet. Tyvärr tvingas människor att prioritera bort att gå till tandläkaren för att pengarna helt enkelt inte räcker till, men det är inte värdigt att människor i dag, 2013, ska behöva avstå från att gå till tandläkaren.

Stefan Löfven sade tidigare i dag i sitt tal att vi inte tvekar om vad vi kan skapa för framtiden. Därför tycker jag att vi ska skapa en bra tandhälsa för alla i framtiden. Han sade också att det inte är summan på bankkontot som ska avgöra framtiden. Men för alla dem som inte har några pengar på bankkontot borde vi förlänga den avgiftsfria ungdomstandvården upp till 25 år. Våra

ungdomar studerar allt längre upp i åldrarna. Ofta får de inget arbete förrän de är i 25-årsåldern. Man har också andra saker som går före i prioriteringarna. Bifall till motion H67:1–3.

Åsa Kullgren, partistyrelsens föredragande: Det råder ingen tvekan om att tandhälsan är en viktig fråga för oss socialdemokrater, och så även för partistyrelsen. Därför har vi lyft in det i vårt framtidskontrakt med en särskild skrivning. Den diskussionen tog vi för en stund sedan, och då var Marie-Louise Forsberg-Fransson uppe och redogjorde väldigt väl för varför det kan bli knepigt att ta ett steg före och tala om hur en viss del av tandvårdsförsäkringen ska hanteras. Det är bättre att ta ett samlat grepp över hela försäkringen för att veta hur vi ska prioritera och satsa.

Det är det som är skälet till att vi i dag inte vill sätta ner foten när det gäller kostnadsfri tandvård för ungdomar upp till 25 år, vilket vi också röstade om för några timmar sedan. Det beror helt enkelt på att det här är en väldigt komplex fråga som måste utredas för att vi ska veta exakt vilka steg som ska tas.

När det gäller motion H67:2, om att tandvården ska vara en del av högkostnadsskyddet, så finns det med i motion H72:2 som är bifallen. Där säger vi att vi på sikt ska införa den synen på tandvården. Det vill jag understryka. Det finns alltså ett sådant ställningstagande. Partistyrelsen yrkar bifall till motion H67:1 och besvarandet kvarstår vad gäller motion H67:2–3.

Christoffer Bernsköld var uppe om att det är inkonsekvent med två olika svar på två likalydande ämnen och det håller jag med om. Därför har vi inga problem med att också bifalla motion H69:1.

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
H67:1	Anna Skarsjö, Göteborg	Bifall	Besvarad	Bifall
H67:1	Maria Brauer, Bohuslän	Bifall	Besvarad	Bifall
H67:1	Mari Ekman, Skaraborg	Bifall	Besvarad	Bifall
H67:2	Anna Skarsjö, Göteborg	Bifall	Besvarad	Besvarad
H67:2	Maria Brauer, Bohuslän	Bifall	Besvarad	Besvarad
H67:2	Mari Ekman, Skaraborg	Bifall	Besvarad	Besvarad
H67:3	Christoffer Bernsköld, Östergötland	Bifall	Besvarad	Besvarad
H67:3	Anna Skarsjö, Göteborg	Bifall	Besvarad	Besvarad
H67:3	Maria Brauer, Bohuslän	Bifall	Besvarad	Besvarad
H67:3	Mari Ekman, Skaraborg	Bifall	Besvarad	Besvarad
H67:3	Christina Nordenö, Västernorrland	Bifall	Besvarad	Besvarad
H69:1	Christoffer Bernsköld, Östergötland	Bifall	Besvarad	Bifall

Beslut

Kongressen beslöt:

- att bifalla Anna Skarsjö med fleras förslag gällande motion H67:1
- att efter votering med röstsiffrorna 212–72 (5 avstod) bifalla partistyrelsens förslag gällande motion H67:2
- att efter votering med röstsiffrorna 152–123 (9 avstod) bifalla partistyrelsens förslag gällande motion H67:3
- att bifalla Christoffer Bernskölds förslag gällande motion H69:1
- att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtanden över motionerna inom området Tandvård.

Dagordningens punkt 18.4

Motioner och utlåtande – folkhälsopolitik

Folkhälsopolitik (UH7)

Förslag

Följande förslag förelåg:

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A130:2, H44:1, H44:2, H93:1, H94:1, H95:1, H95:2, H96:1, H96:3, H96:4, H97:1, H97:2, H98:1, H98:2, H99:1, H99:3, H100:1 och H101:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna H44:1, H94:1, H95:1, H95:2 och H99:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A130:2, H44:2, H93:1, H96:1, H96:3, H96:4, H97:1, H97:2, H98:1, H98:2, H99:3, H100:1 och H101:1.

Debatt

Mari Ekman, Skaraborg: Skaraborgs delegation vill yrka bifall till motion H101. Den handlar om att utreda frågan om att ta in våld i nära relationer som ett nationellt folkhälsomål. De elva nationella folkhälsomålen behöver utökas med ytterligare ett mål, och mål nummer tolv ska vara våld i nära relationer.

Våld i nära relationer är ett stort samhällsproblem och inbegriper såväl rättsliga som sociala aspekter samt hälso- och sjukvårdsaspekter. Våldet är alltid en kränkning av de utsattas mänskliga rättigheter. Våld i nära relationer drabbar framför allt kvinnor och våldsutövaren är oftast en man. Alla som är utsatta för våld i nära relationer, oavsett kön eller könsidentitet, har rätt till stöd och skydd från samhället.

Antalet anmälningar om misshandel mot kvinnor ökar varje år. I 60 procent av fallen har den misstänkta och offret en nära relation; endast vart femte sådant fall anmäls till polisen och i endast 25 procent av fallen är offret obekant med gärningsmannen. Andra studier visar att många kvinnor

som misshandlas också är mammor och majoriteten av barnen upplever detta våld i sitt eget hem. Enligt socialtjänsten ska både kvinnan och barnen få stöd och hjälp, men tyvärr kan vi se – trots oerhört många utredningar, utvärderingar och undersökningar – att detta stöd inte finns över hela Sverige och att det också är ojämnt i kvalitet. Vi yrkar alltså bifall till motion H101.

Eva Trygg Lindh, Östergötland: Vi vet att en god hälsa är en av de viktigaste faktorerna för tillväxt, utveckling och välfärd. Därför oroar det när skillnaderna i hälsa växer i takt med att segregationen ökar. Med politiska beslut kan vi göra förändring. I en motion från Linköpings arbetarekommun föreslås att Socialdemokraterna verkar för att en nationell strategi för jämlik hälsa, byggd på vetenskaplig grund, tas fram och beslutas.

Vi är nöjda med behandlingen av motionen men vi vill yrka bifall till motion H101, som Mari Ekman var uppe och pratade om. Våld i nära relationer är ett stort samhällsproblem och ett allvarligt hot mot de drabbades fysiska och psykiska hälsa. Samhället bör ge skydd och stöd till de våldsutsatta och barnperspektivet måste finnas med i frågan. Bifall till motion H101.

Åsa Kullgren, partistyrelsens föredragande: Det råder ingen tvekan här heller om att det här är en viktig fråga. Folkhälsodelen har lyfts fram i Framtidskontraktet som en väldigt tydligt prioriterad fråga inför nästa mandatperiod. Dessutom säger vi att vi ska tillsätta en nationell kommission för att arbeta just med folkhälsa. I samband med den kommer givetvis de elva nationella folkhälsomålen ses över och i samband med det kommer självklart den här typen av frågor upp, exempelvis om det är lämpligt att lyfta in våld i nära relationer.

Jag tycker att det är läge att avvakta det innan vi gör ett ställningstagande och jag är inte helt övertygad om att det ska lyftas in här och nu. När det gäller våld i nära relationer måste det lösas i ett större sammanhang och frågan kommer att belysas att i arbetet med folkhälskommissionen. Vi vidhåller att motionen ska anses besvarad.

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
H101:1	Mari Ekman, Skaraborg	Bifall	Besvarad	Besvarad
H101:1	Eva Trygg Lindh, Östergötland	Bifall	Besvarad	Besvarad

Beslut

Kongressen beslöt:

att efter votering med röstsiffrorna 158–125 (8 avstod) bifalla motion H101:1, i enlighet med förslag från Mari Ekman med flera.

Dagordningens punkt 18.5

Motioner och utlåtande – funktionshinderpolitik

Funktionshinderpolitik (UH8)

Förslag

Följande förslag förelåg:

Partistyrelsens utlåtande över motionerna H102:1, H103:1, H104:1, H105:1, H105:2, H105:3, H105:4, H106:1, H107:1, H107:2, H107:3, H108:1, H108:2, H108:3, H109:1, H110:1, H111:1, H112:1, H113:1, H114:1, H114:2, H115:1, H116:1, H116:2, H117:1, H118:1, H119:1, H120:1 och H121:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motionerna H108:3, H117:1, H118:1 och H120:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: H102:1, H103:1, H104:1, H105:1, H105:2, H105:3, H105:4, H106:1, H107:1, H107:2, H107:3, H108:1, H108:2, H109:1, H110:1, H111:1, H112:1, H113:1, H114:1, H114:2, H115:1, H116:1, H116:2, H119:1 och H121:1.

Debatt

Zenitha Nordfjell, Västernorrland: Jag yrkar bifall till motion H109:1 om att glas för att korrigera synfel hos barn ska vara kostnadsfria. Den här frågan har lyfts vid flera tidigare partikongresser, och anledningen till det är troligtvis att vi tycker att det är en viktig fråga.

När barnen är sjuka får vi hjälp från vårdcentral eller liknande samt från sjukhus. Har de hål i tänderna får de gå till tandläkaren. Hamnar man i rullstol får man hjälp av landsting gällande hjälpmedel, träning, samtalskontakter med mera och från kommunen med bostadsanpassning. Allt detta får vi kostnadsfritt för att vi som parti vill att det ska vara så.

Varför måste man då betala vid synnedsättning men inte vid tandvård för barn? Är det fler kroppsdelar som man inte bör få hjälp med, och i så fall varför? Varför vill vi som parti inte ge rätt förutsättningar till alla barn? Glasögon kostar mycket pengar och i dagens allt tuffare klassamhälle ser de ekonomiska förutsättningarna väldigt olika ut. Då är det inte bara dem med försörjningsstöd det handlar om. Många har helt enkelt inga pengar att prioritera med. Många har inte det ekonomiska utrymmet för den extra kostnad som glasögonen innebär.

Glasögon är ett hjälpmedel. Utan glasögon skulle inte alla barn kunna lära sig läsa och det vore en stor förlust för vårt samhälle. Anledningen till att vi envisas med att fortsätta kämpa för att få igenom denna motion är given. Vi gör det för att vi vill att alla barn ska få lära sig läsa, oavsett om deras föräldrars ekonomi tillåter det eller inte. Vad tycker du?

Ännu en gång har man från partistyrelsen valt att säga att det finns andra samhälleliga behov som måste betraktas som mer akuta och angelägna. Jag hoppas att ni inte tycker det även den här gången. I utlåtande står även att ”en samordning av dessa bidrag i syfte att erbjuda ungefär samma hjälp och stöd, oavsett bostadsort är önskvärd och kan ske genom samarbete mellan landsting och genom att Socialstyrelsen var gränsen går när glasögon ska räknas som ett hjälpmedel.” Ja, det är mycket man önskar. Fred på jorden, till exempel. ”Kan” borde vara ”ska”. Vem äger frågan? Vem gör verkstad?

Jag kan konstatera att vi var ganska överens vad gäller en enhetlig medlemsavgift i partiet. Det här borde vi också kunna enas om att det är en viktig fråga.

Anders Almgren, Skåne: Jag tycker att Zenitha gjorde en strålande insats. Även jag skulle vilja adressera frågan om glasögon och synundersökningar för barn och unga. Även detta tenderar att bli en klassmarkör. Förmågan att hänga med i skolarbetet, förmågan att kunna ta del i fritidsaktiviteter, hänger på att man har god syn. Vissa av oss är begåvade med det sedan födseln, vissa behöver hjälp av en korrektion, och det ska aldrig vara upp till föräldrarnas ekonomiska förmåga att korrigerar barnens syn. Det är en viktig grundläggande rättighet.

Det är hög tid att jämställa behovet av stöd för glasögon med det vi redan har sådant stöd för – hörhjälpmedel. Ute i landstingen tillämpar vi subventioner och stöd för barn att ha stöd att höra bättre. I Skåne verkar vi redan för detta men det är hög tid att det blir nationell politik. Synfel är en utmaning för alla barn, oavsett om man bor i Lund, Ludvika eller Luleå. Därför måste vårt parti ta tag i frågan på nationell nivå.

Precis som föregående talare kan jag konstatera att partistyrelsen inte bifaller motionerna, för det är en rad motioner det handlar om, utifrån motivet att man prioriterar andra mer akuta och angelägna behov. Det kan inte tolkas på något annat sätt än att allt annat som i dag ryms inom ramen för offentlig finansiering är viktigare än fria glasögon till barn.

Vi hade rut- och rotavdragen uppe tidigare. Vi är alltså beredda att fatta beslut på den här kongressen att subventionering för att glasa in uterum och häckklippning, och att gå ut och gå med hunden, är viktigare än ett stöd för fria glasögon för barn. Det är en helt orimlig inställning och det måste partistyrelsen inse. Jag yrkar bifall till motion H111:1.

Åsa Kullgren, partistyrelsens föredragande: Det här är en jätteintressant och viktig fråga. Jag tror att det är viktigt att man skiljer på vad som är en funktionsnedsättning och vad som är en synnedsättning. Så är det i dag inom landstingsvärlden. Om man klassar synnedsättningen som en funktionsnedsättning, det vill säga ett gravt synfel, klassas glasögon som ett hjälpmedel och då får man det här gratis i många landsting. När det gäller glasögon för synnedsättning har en del framför allt S-landsting infört ett glasögonbidrag.

Jag tror att man ska ha med sig att det här kan vara en viktig och bra fråga för oss att driva i S-landsting – att gå fram i valrörelsen och tala om att vi kommer att stärka upp det här om vi vinner valet, att vi kommer att ha generösa glasögonbidrag. Det kan vara en viktig valvinnarfråga. Det här är ett ansvar för landstingen eftersom det klassas som hjälpmedel. Dessutom ser Socialstyrelsen just nu över om glasögon ska anses vara ett hjälpmedel, så det finns en utredning

som tittar på det. Sammanfattningsvis tror jag verkligen att det här kan bli en valvinnarfråga. Det är som ni säger – man ska kunna få ett glasögonbidrag – och det tycker jag att i S-landstingen ska driva hårt. Partistyrelsen yrkar fortsatt på att motionen ska anses vara besvarad.

Zenitha Nordfjell, Västernorrland: Men då kommer vi till kärnan i politiken. Tycker vi att landstingens och regionernas ekonomi ska vara avgörande för om barnen i Sverige ska lära sig läsa? Vi tycker inte att det ska vara så att man får detta i Västernorrland men inte i Norrbotten. Det handlar om likvärdigheten och att alla barn är lika viktiga.

Vi säger att vi tycker att det är en viktig fråga, men varför bifaller vi inte motionen i så fall? Jag får inte ihop det. Vitsen med det här är att göra det bättre för alla barn, oavsett var de bor. Det måste vara det viktigaste även för partistyrelsen.

Anders Almgren, Skåne: Jag kan implicit hålla med partistyrelsens föredragande om att barn som är välsignade att bo i S-styrda landsting har det bättre och är mer lyckligt lottade. Men det kan inte vara där vi drar strecket. Det måste vara så att barn med behov av synkorrektion i borgerligt styrda landsting rimligtvis också ska få glasögon. Jag skulle vilja gå så långt att säga att till och med barn till borgerliga föräldrar ska få glasögon – jag tycker inte heller att det är ett orimligt krav, eller hur? Jag vidhåller mitt bifall till motionen.

Johan Rocklind, Södermanland: Det finns få frågor som gör mig så upprörd som när barn far illa. Det finns få tillfällen när jag reagerar så starkt som när barn på grund av fattigdom inte kan hänga med i samhället. Det här är ett typexempel på en sådan fråga.

Barn i S-styrda landsting kan absolut ha en fördel av att det finns en mer human politik där men jag tycker inte att den gränsdragningen är rimlig – att några som helst barn ska komma efter i skolan beroende på var deras föräldrar har valt att bosätta sig. Det är fullständigt rimligt att vi går vidare med frågan och driver den med kraft.

Alla barn förtjänar mycket bättre och de förtjänar verkligen att vi tar täten i den här frågan. Barn har rätt att hänga med i skolan och jag tror att barn inte bryr sig om huruvida det är en grav funktionsnedsättning eller om det är ett enklare synfel som diskussionen utgår från. De har rätt att se och de har rätt att hänga med. Jag stödjer de tidigare yrkandena.

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
H109:1	Zenitha Nordfjell, Västernorrland	Bifall	Besvarad	Besvarad
H109:1	Johan Rocklind, Södermanland	Bifall	Besvarad	Besvarad
H111:1	Anders Almgren, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
H111:1	Johan Rocklind, Södermanland	Bifall	Besvarad	Besvarad

Beslut

Kongressen beslöt:

- att efter försökavotering bifalla motion H109:1, i enlighet med förslag från Zenitha Nordfjell med flera
- att efter försökavotering bifalla motion H111:1, i enlighet med förslag från Anders Almgren med flera.
- att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtanden över motionerna på området Funktionshinder.

Ordförande: *Bosse Ringholm* och *Laila Naraghi*

Sekreterare: *Joakim Edhborg* och *Mia Nikali*

Dagordningens punkt 21

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område K – Släpp loss kraften i kulturen och utveckla demokratin

Föredragande: *Gunilla C Carlsson* och *Berit Högman*

Inledning

Berit Högman, partistyrelsens föredragande: Å partistyrelsens vägnar vill jag tacka er alla för det engagemang som många av er har visat för kultur- och demokratifrågorna under temagruppen, före den och fortfarande. I inledningen hörde vi en tonsatt dikt av Karin Boye, i dag fick vi en fantastisk dikt av Pär Lagerkvist. Jag tänkte värma upp med det mest poetiska som jag tror har åstadkommit på den här kongressen, i alla fall än så länge. Det är ett avsnitt från programkommissionen i förslaget till nytt partiprogram:

”Kunskap och kultur är verktyg för människors personliga frihet och utveckling. Men det är också redskap för samhällets utveckling och vår gemensamma välfärd. Det är ett mått på samhällets värdighet. Kunskap och kultur ger människor möjlighet att vidga sina perspektiv och att frigöra sina tankar och sin skaparkraft. Denna frigörande förmåga är en avgörande motvikt mot ekonomiska och sociala elitors strävan att ta makten över tanken.”

Visst är det fint? Det känns härligt att veta att vi tillhör ett parti som inkluderar kulturen i hela samhällsbygget, till skillnad mot den regering vi har som verkligen har satt kulturpolitiken i skuggan – om de ens har någon kulturpolitik.

Det är gott att veta att vi är trygga i övertygelsen om att kulturen har ett egenvärde och att detta egenvärde alltid sätts före nyttoperspektivet. Lika gott är det att veta att vår kultursyn handlar om både bredd och spets. De är varandras förutsättningar och det är just därför som vi ser bildning och folkbildning, folkrörelse och amatörism, som viktiga delar av vårt kulturbygge. På samma sätt ska socialdemokratisk kulturpolitik kännetecknas av en strävan att professionella kulturutövare ska kunna leva på sitt arbete. Kulturen måste få ta sig olika uttryck och vi är helt överens om att barn och ungdomar ska prioriteras i vår socialdemokratiska kulturpolitik.

Inledningsvis vill jag från partistyrelsen göra en korrigerig som helt enkelt är en lapsus. Det handlar om motion K23:5. Det är en attsats som handlar om att återinföra fri entré på statliga museer, precis som motion K13:1 som partistyrelsen har bifallit. Båda ska bifallas.

Under temagruppen jobbade vi fram textförslag som ni redan har tagit ställning till i Framtidskontraktet. Därför ska vi vara konsekventa och det känns logiskt att också yrka bifall till motion K6:1 från Göteborg – att i vår politik ska kulturen ha en given roll som en av grundpelarna i välfärdssamhället. Med detta yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Dagordningens punkt 21.1

Motioner och utlåtanden – Släpp loss kraften i kulturen

Kulturpolitik (UK1), medier (UK2) samt idrottsfrågor (UK3)

Förslag

Följande förslag förelåg:

Kulturpolitik (UK1)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A114:5, F54:4, K1:1, K1:2, K2:1, K3:1, K4:1, K4:2, K4:3, K5:1, K5:2, K5:3, K5:4, K5:5, K6:1, K6:2, K7:1, K7:2, K7:3, K8:1, K8:2, K9:1, K9:2, K10:1, K11:1, K11:2, K12:1, K13:1, K14:1, K15:1, K15:2, K16:1, K16:2, K17:1, K17:2, K18:1, K18:2, K19:1, K19:2, K20:1, K20:2, K21:1, K21:2, K22:1, K22:2, K23:1, K23:2, K23:3, K23:4, K23:5, K23:6, K23:7, K23:8, K23:9, K23:10, K23:11, K24:1, K24:2, K24:3, K25:1, K26:1, K26:2, K26:3, K26:4, K26:5, K26:6, K27:1, K27:2, K28:1, K28:2, K29:1, K29:2 och K29:3, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna K1:2, K5:4, K6:1, K7:2, K8:1, K9:1, K13:1, K15:1, K16:1, K17:1, K18:1, K19:1, K20:1, K21:1, K22:1, K23:1, K23:5 och K24:1
- att avslå motion K23:9
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A114:5, F54:4, K1:1, K2:1, K3:1, K4:1, K4:2, K4:3, K5:1, K5:2, K5:3, K5:5, K6:2, K7:1, K7:3, K8:2, K9:2, K10:1, K11:1, K11:2, K12:1, K14:1, K15:2, K16:2, K17:2, K18:2, K19:2, K20:2, K21:2, K22:2, K23:2, K23:3, K23:4, K23:6, K23:7, K23:8, K23:10, K23:11, K24:2, K24:3, K25:1, K26:1, K26:2, K26:3, K26:4, K26:5, K26:6, K27:1, K27:2, K28:1, K28:2, K29:1, K29:2 och K29:3.

Medier (UK2)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna K30:1, K31:1, K31:2, K32:2, K33:1, K34:1 och K34:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motion K32:2

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: K30:1, K31:1, K31:2, K33:1, K34:1 och K34:2.

Idrottsfrågor (UK3)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna F140:4, K35:1, K36:1 och K37:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motion K36:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: F140:4, K35:1 och K37:1.

Debatt

Eva-Lena Jansson, Örebro län: Jag hade ett yrkande som partistyrelsen nu yrkat bifall till – det är jättebra! Det gällde motion K6:1. Jag tänkte citera några delar ur motionen, vilken kulturarbetarnas och Linnéstadens stadsdelsförening i Göteborg har skrivit. Det är väldigt välformulerat och klokt:

”Vi behöver de upplevelser som kulturen ger för att kunna nå våra drömmars mål. Vi behöver dem för att träna vår förmåga att känna empati. Vi behöver kulturen för att kunna kommunicera med varandra utanför vardagsordens gränser och därmed ständigt återerövra demokratin. Kultur och folkbildning hör ihop och alla behöver det. Om vi tystnar om allt som har med kulturpolitik att göra kommer kulturen inte längre ha den självklara delen av samhällsbygget som den ska ha. Det vi inte talar om finns inte.

I valrörelsen inför valet 2014 är det dags att tydligt formulera och berätta vad vi socialdemokrater vill med kulturen, för där det finns både materiell välfärd och kultur och folkbildning växer både individen och samhället. Vi vill att kongressen ställer sig bakom om att kulturen är en självklar grundbult i byggandet av det goda livet och det växande samhället. Socialdemokraterna vill bygga med kunskap. I det budskapet är kultur och folkbildning en naturlig del. Detta får inte var underförstått utan måste uttalas.”

Tack partistyrelsen för bifallet och tack till dem som skrev motionen.

Maria Carlsson, Kronoberg: Timmen är sen – men jag ska få prata kultur på min allra första kongress. Det känns jättespännande! Namnet på handlingarna för kulturområdet är Släpp loss kraften i kulturen och utveckla demokratin. Jag säger: Utveckla demokratin genom en aktiv och kraftfull kulturpolitik!

Jag vill att det socialdemokratiska partiet ska arbeta för att kulturen ska få en mycket större betydelse och en högre prioritet i vår politik och i hela vårt samhälle. Vi behöver jobba med flera

olika saker för att kulturen ska få en självklar plats i samhället och framför allt för att öka förståelsen för kulturens betydelse för oss.

För att utveckla kulturens kraft behöver vi stärka kulturarbetarnas arbetsvillkor. Vi ska införa samma moms på e-böcker som på vanliga böcker. Vi ska arbeta för en maxtaxa i den kommunala musik- och kulturskolan. Vi ska se till att de statliga museerna har gratis inträde. Vi ska återinföra accessprojektet och utveckla projektet "Läslust" för att öka läsglädjen i vår befolkning. Detta är bara några saker, men de är väldigt viktiga.

Motionsutlåtandet är mycket bra och jag är glad för att vi tog in ytterligare en mening om kulturen i Framtidskontraktet tidigare i dag. Jag vill också tacka för bra diskussioner i vår temagrupp. Jag yrkar bifall till motion K23, samtliga attsatser utom nummer 9.

Per Carlsson, Älvsborgs södra: Jag vill fästa er uppmärksamhet på en mycket viktig motion – K14 – "Motverka kommersialismens negativa verkningar inom kulturområdet". I mitten av 1970-talet lades en kulturproposition som innehöll ett antal viktiga punkter. En av dem var att man skulle motverka kommersialismens negativa sidor inom kulturområdet. Det har varit principer som varit vägledande för svensk kulturpolitik under många år.

År 2009 lade den borgerliga regeringen en proposition som hette "Tid för kultur" där meningen om kommersialismens baksidor ströks. Vi socialdemokrater agerade i riksdagsgruppen mot det här och partistyrelsen skriver i utlåtandet över motionen att man faktiskt har agerat i motionens anda i riksdagsgruppen och att det därmed är vår politik.

Jag tycker inte att det duger att bara hänvisa till vad riksdagsgruppen har gjort. Det måste framgå på ett tydligare sätt i mer formell mening att det här är vår ståndpunkt. Det framgår inte av partiprogrammet, det framgår inte av Framtidskontraktet. Det vore därför klädsamt att bifalla motionen i dag i stället för att besvara den. Det måste framgå att det är vår tydliga ståndpunkt att vi ska motverka kommersialismens baksidor inom kulturområdet. Jag yrkar bifall till motion K14.

Claes Litsner, Uppsala län: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag. De främsta skälen är det gemensamma ansvaret för den kulturella infrastrukturen, möjligheten för alla till kultur- och musikskola, amatörer och proffs som varandras förutsättningar, avgiftsfria museer och folkbildningen som ska utvecklas.

Jag vill också tacka för arbetet temagruppen, och jag vill ge en liten bild av hur arbetet har sett ut. Det har varit ungefär som två föräldrar som har fått ett nytt barn efter fyra år. Så står man och diskuterar vilken barnvagn man ska ha, där den ena föräldern säger: "Vi ska ha den absolut bästa barnvagnen som över huvud taget finns att få!" medan den andra föräldern säger: "Vi kan väl ha lite bättre än förra gången – det duger utmärkt." Så diskuterade vi om kulturen – vår baby. Partistyrelsen landade i att barnvagnen ska vara något bättre än den förra och det bifaller jag!

Kata Nilsson, Jämtlands län: Jag vill yrka bifall till den så kallade kulturmiljarden, det vill säga det som står i motion K24:3 – en tanke som har tagits upp i väldigt många motioner. Jag har även ett tilläggsyrkande: "att partistyrelsen får i uppdrag arbeta för lokalt och regionalt inflytande över hur

de ökade kulturresurserna satsas, för fler arbetstillfällen, mer mångfald utifrån det lokala kulturlivet och förutsättningarna.”

Kultur och skapande gör att människor och samhälle växer. Genom att människor växer, växer också annat – lusten, lärandet, kreativiteten, påhittigheten, företaget. Kultur är en väg till tillväxt och en väg till ett samhälle som blomstrar. Just därför hoppas jag att ni väljer att bifalla mitt tilläggsyrkande, för självklart ska detta gälla i hela landet. Med lokalt och regionalt inflytande över ökade kulturresurser kan det både bli fler arbetstillfällen utifrån lokala förutsättningar och mer av mångfald i kulturen runt om i landet – något som i sin tur kan ge bättre underlag för till exempel besöksnäringen.

Jag kan erkänna att jag var lite osugen på att gå upp i kulturdebatten för jag känner mig lite som en klyscha: den unga tjejen som går konstfolkhögskola, har rosa hår och brinner för kulturen. Men vet ni vad? Jag kom fram till att problemet inte är att det är för många tjejer här inne med rosa hår som brinner för kulturen, utan det är för många gubbar i kavaj som inte gör det! Bifall till mina förslag.

Maria Nyman-Stjärnskög, Skåne: Med de skrivningar vi fick in Framtidskontraktet borde partistyrelsen åtminstone kunna bifalla motion K29:1 – att vi ska återerövra initiativet på kulturområdet. Vi har ju tagit steg i den riktningen i dag. Vi har en kulturminister som varken syns eller hörs. Vi har ett öppet mål och vi är efterlängtrade.

Lena Hallengren nämnde tidigare att vi är det parti som har högst förtroende när det gäller hälso- och sjukvård. Detsamma gäller kulturområdet. Låt det egga och låt kulturen bli en valfråga, menar motion K29:2. Jag träffade i tisdags kulturpolitikerkollegor från hela landet för att samtala om kultursamverkansmodellen. Det vi samfällt konstaterar är att de förväntningar vi hade inte infriades inför det här året heller. Som inom så många andra områden vältrar staten över kostnader på regioner, landsting och kommuner. Det finns en stark förhoppning om att vi, när vi tar makten, gör kultursamverkansmodellen möjlig. Bifall till motion K29 i dess helhet.

Berit Högman, partistyrelsens föredragande: Maria Carlsson har yrkat bifall till motion K23. Till det yrkar partistyrelsen avslag. Per Carlsson har yrkat bifall till motion K14:1, och jag måste säga att jag inte delar Pers uppfattning att det inte står. Alldeles nyligen har kongressen beslutat att skriva in i Framtidskontraktet att sociala och ekonomiska hinder ska motverkas. Jag kan inte läsa det på något annat sätt än att det är att motverka kommersialismens negativa verkningar. Dessutom citerade jag ur partiprogrammet:

”Denna frigörande förmåga är en avgörande motvikt mot ekonomiska och sociala elitors strävan att ta makten över tanken.” Båda dessa citat täcker mycket väl det Per tar upp, så vi behöver inte gräva i något som kom 1974 utan vi bygger vidare från där vi står nu och framåt.

Kata Nilsson från Jämtlands län vill bifalla motion K24 som handlar om kulturmiljarden, och även Maria Nyman var inne på detta. Kongressen gör inte våra budgetar och det finns en väldig risk med att bestämma att det ska handla om just en miljard, för tänk om det inte räcker för att vi ska leva upp till det vi nu har slagit fast i Framtidskontraktet och de ambitioner som

uppenbarligen många av oss har. Risken är att vi bakbinder oss och därför är partistyrelsens förslag att vi yrkar avslag på de attsatserna.

Maria Nyman-Stjärnskog yrkar bifall på alla attsatser som handlar om att återta initiativet. Jag vill påstå att vi socialdemokrater verkligen försöker att ta initiativet. Det som är ledsamt att vi inte har makten, och vi har dessutom en regering med världens tystaste kulturminister – och i den mån hon gör något så blir det väldigt fel, till exempel när hon skär i tårtor eller vill döpa om ”kultur” till ”underhållning”, för att det är ett bättre ord.

Det är inte socialdemokratisk kulturpolitik det är fel på. Vi kan säkert bli väldigt mycket bättre på att agera både lokalt, regionalt och nationellt, men initiativet har vi och det kan vi fortsätta att jobba med. Partistyrelsen yrkar därmed avslag på Maria Nyman-Stjärnskogs förslag.

När det gäller Maria Carlsson så är det ganska detaljerade förslag. Exempelvis är det givet för oss socialdemokrater att kultur i arbetslivet är en väldigt viktig fråga. Men om sättet är att ha en pott pengar som heter KIA, eller om sättet är att ge pengar till främjandeorganisationer och folkbildning, måste vi kunna avgöra från tid till annan. Ambitionerna är det absolut inget fel på men detaljeringsgraden är något för hög. Det är skälet till partistyrelsens avslagsyrkande.

Maria Nyman-Stjärnskog, Skåne: Jag hoppas att du sade fel, Berit, för i utlåtandet är min motion besvarad. Nu yrkar du avslag.

Berit Högman, partistyrelsens föredragande: Syftet var att vidhålla partistyrelsens yrkande. Jag ber om ursäkt – rätt ska vara rätt.

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
K23:1-8 samt K23:10-11	Maria Carlsson, Kronoberg	Bifall	K23:1 = bifall K23:2-8, 10-11 = besvarad	K23:1 = bifall K23:2-8, 10-11 = besvarad
K14:1	Per Carlsson, Älvsborgs södra	Bifall	Besvarad	Besvarad
K6:1	Eva-Lena Jansson, Örebro län	Bifall	Bifall	Bifall
K24:3	Kata Nilsson, Jämtlands län	Bifall	Besvarad	Besvarad
K24	Kata Nilsson, Jämtlands län	Att partistyrelsen får i uppdrag att arbeta för lokalt och regionalt inflytande över hur de ökade kul-		Avslag

		turresurserna satsas för fler arbetstillfällen och mer mångfald utifrån det lokala kulturlivet och förutläggningarna.		
K29:1-3	Maria Nyman-Stjärnskog, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
Hela utlåtandet	Claes Litsner, Uppsala län	Bifall partistyrerelsens förslag		Bifall

Beslut

Kongressen beslöt:

- att bifalla partistyrerelsens förslag gällande motionerna K14:1, K23:1-7, K23:10-11 och K29:1-3
- att efter försöksvotering bifalla partistyrerelsens förslag gällande motion K23:8
- att efter votering med röstsiffrorna 244-54 (5 avstod) bifalla partistyrerelsens förslag gällande motion K24:3 och i övrigt bifalla partistyrerelsens förslag gällande motion K24
- att i övrigt fastställa partistyrerelsens utlåtanden över motionerna på området Släpp loss kraften i kulturen.

Dagordningens punkt 21.2

Motioner och utlåtanden – Utveckla demokratin

Förmåner för politiker och chefer (UK4), sekretess och integritet (UK5), kommunal demokrati, kommunal indelning och myndighetsorganisationen (UK6), vallagen och statsskicket (UK7), helgdagar och sommartid (UK8), trossamfunds- och begravningsfrågor (UK9) samt diskriminering (UK10)

Förslag

Följande förslag förelåg:

Förmåner för politiker och chefer (UK4)

Partistyrerelsens utlåtande över motionerna A134:5, K38:1, K38:2, K39:1, K40:1, K41:1, K41:2, K42:1, K43:1, K44:1, K44:2, K45:1 och K46:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionen K45:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A134:5, K38:1, K38:2, K39:1, K40:1, K41:1, K41:2, K42:1, K43:1, K44:1, K44:2 och K46:1.

Sekretess och integritet (UK5)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna D297:2, K47:1, K47:2, K48:1, K49:1, K49:2 och K49:3, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionerna K49:1 och K49:2

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: D297:2, K47:1, K47:2, K48:1 och K49:3.

Kommunal demokrati, kommunal indelning och myndighetsorganisationen (UK6)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna K50:1, K51:1, K52:1, K53:1, K54:1, K54:2, K55:1, K56:1, K57:1, K58:1, K59:1, K59:2, K59:3, K60:1 och K61:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motion K57:1

att avslå motionerna K50:1 och K55:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: K51:1, K52:1, K53:1, K54:1, K54:2, K56:1, K58:1, K59:1, K59:2, K59:3, K60:1 och K61:1.

Vallagen och statsskicket (UK7)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna K62:1, K63:1, K64:1, K65:1, K66:1, K67:1, K68:1, K69:1, K70:1, K71:1, K71:2, K72:1, K73:1, K74:1, K75:1, K76:1, K77:1, K78:1, K79:1, K80:1, K81:1, K82:1 och K83:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna K62:1, K68:1, K69:1, K72:1, K73:1, K74:1, K75:1, K76:1, K77:1, K78:1, K79:1, K80:1, K81:1 och K82:1

att avslå motionerna K65:1 och K83:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: K63:1, K64:1, K66:1, K67:1, K70:1, K71:1 och K71:2.

Helgdagar och sommartid (UK8)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna K84:1, K84:2, K85:1, K85:2, K86:1 och K86:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionerna K84:1, K84:2, K85:1, K85:2, K86:1 och K86:2.

Trossamfunds- och begravningsfrågor (UK9)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna K87:1, K87:2, K88:1, K89:1 och K90:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att avslå motionerna K87:1, K87:2 och K90:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: K88:1 och K89:1.

Diskriminering (UK10)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna J101:3, K91:1, K92:1, K93:1, K94:1, K94:2, K95:1, K96:1 och K96:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna K91:1, K92:1 och K94:2

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: J101:3, K93:1, K94:1, K95:1, K96:1 och K96:2.

Debatt

Denise Norström, Västmanland: Jag vill ta upp en motion från Stockholm, vilken är otroligt viktig – K94:1. Den handlar om att statliga myndigheter måste öka sin kompetens och kunskap när det gäller HBT-frågor. Vi i landsting och kommuner har en stor hemläxa att göra. Många unga människor som går igenom puberteten och är på väg in i vuxenlivet har det ganska tufft, bara av det skälet med en massa hormoner och hur allt förändras.

Om man samtidigt upptäcker att den kropp som håller på att utvecklas inte är den kropp man vill ha, eller om man upptäcker att man inte ser någonting alls hos den där killen som alla tjejkompisar är kär i, men att den bästa tjejkompisen däremot får hjärtat att klappa hårdare, och man upplever detta i denna unga människokropp blir inte förvandlingen lättare. Det är därför av största vikt att all offentlig verksamhet kan hjälpa och bemöta dessa människor på ett proffsigt, bra och värdigt sätt.

Inom den här gruppen har vi hög självmordsfrekvens, vi har höga siffror på psykisk ohälsa, vi har mer våld i både nära och icke nära relationer, vi ser stora skillnader i rättsväsendet. Om jag skulle ha åkt på stryk av min man hade jag fått ett helt annat bemötande av de poliser jag träffar än min homosexuella killkompis, om han hade fått stryk av sin manliga sambo. Jag skulle även ha blivit annorlunda behandlad i domstol och jag hade dessutom fått ett annat domslut än min homosexuella kompis.

Det är inte ok. Här handlar det om mänskliga rättigheter och vi har stor skyldighet att ändra det här och hindra diskriminering genom att öka kunskapen på alla nivåer i välfärden. Därför yrkar jag bifall till motionen.

Monica Gundabl, Värmland: Vi från Värmland är mycket glada över att våra intentioner i motion K61 har tagits tillvara både i Framtidskontraktet och i motionsbehandlingen. Även om motionen bara besvarats är processen och arbetet inför beslutet mycket viktiga. Det är viktigt att vi får en välfärd på lika villkor i hela landet. Det innebär att vi alla måste börja samverka mer för att

säkerställa att hela landet kan tillhandahålla en god kvalitet i välfärden. Grupper av människor och områden i välfärden får inte ställas mot varandra.

Sverige behöver en generell välfärd som gynnar alla. Det kräver att vi hela tiden omprövar och utvecklar våra demokratiska organisationer samt att alla kommuner ges förutsättningar för en god och stabil ekonomi. Detta kräver dock att Sverige får en socialdemokratisk regering. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Carin Lidman, Västmanland: Jag vill börja med att yrka bifall till motion K94:1 från Stockholm. Partistyrelsen skriver i sitt utlåtande att det är viktigt att varje samhällsinstitution aktivt arbetar för att förbättra sina kunskaper och sin förståelse för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners särskilda livsvillkor. Så är det verkligen inte i idag.

I motion K94:1 föreslås att samtliga kommuner och landsting samt statliga förvaltningar och myndigheter ser över sin organisation för att skapa den HBT-kompetens som krävs för att säkerställa HBT-personers rättigheter. Det här anser partistyrelsen ska vara besvarat och det tycker jag är lamt. Jag ska ta ett exempel.

Jag har en nära släkting som vid 13 års ålder började känna att han var född i fel kropp. Tänk er det – att du som kvinna varje morgon vaknar och upptäcker att du har ett manligt könsorgan. Eller att du man vaknar varje morgon och upptäcker att du har bröst. Det är så det känns för de här personerna. Transpersoner – tonåringar som äldre – möts av misstro, förakt och ifrågasättande. Många orkar inte utan tar livet av sig.

De får möta oförståelse från gympaläraren, ombyte kan bli rätt jobbigt i sådana här situationer. Från en sjukvårdsadministration som tycker att bröstoperationer och plastikoperationer ska gå som valfrihetsvård i stället för som specialistvård, för då slipper man sjukresekostnaden. Från Skattemyndigheten som tvingar henne att behålla minst ett förnamn, vilket leder till att man möts med förvånande ögonbryn eller roande miner varje gång man tvingas visa legitimation på tåget.

Med detta yrkar jag bifall till motion K94:1.

Anders Härnbro, Östergötland: Jag skulle vilja yrka bifall till motionerna K51:1 och K52:1. Partistyrelsen har besvarat dessa. Det handlar om kommunal samverkan och ytterligare former för att möta framtidens utmaningar för kommunerna. Kommuner har olika förutsättningar. Vi har allt från invånarantal på 2 500 till över 800 000 personer i kommuner. Vi har dock likartade uppdrag och vi har samma lagar att följa. Det gör att vi kan få problem, framför allt i mindre kommuner, att få resurserna att räcka till.

Sådant som inte kan lösas med regionalisering kan dessutom lösas med mellankommunala lösningar; funktionella samarbeten mellan kommuner skulle kunna hjälpa oss att använda pengarna på ett mycket bättre sätt än i dag. Det finns också gränsfrågor, för vad händer med dem som bor på gränsen mellan två kommuner?

Det här är en viktig fråga för många kommuner och resurserna ska användas effektivt, inte minst i välfärden. Jag skulle alltså vilja att kongressen uppgraderar ett lakoniskt och oinspirerat besvarande till ekonomiskt och aktivt bifall.

Stefan Carlsson, Älvsborgs södra: Jag är från en liten kommun som heter Svenljunga, som ligger längst ner i Västra Götaland. Den motion vi har skrivit handlar om kommunsammanslagningar, och jag ska ta några exempel hemma från min kommun för att visa vilka problem vi har.

Vi har minskat befolkning med ungefär 50 personer årligen 20 år i rad. Vi har slagit igen skolor, vi håller på att slå igen även äldreomsorg. Vi tillhör de kommuner som de senaste åren, trots att kommun-Sverige går bra, har stora underskott. På en budget på en halv miljard kronor har vi legat på ett underskott på ungefär 20 miljoner kronor senaste åren.

Våra medborgare har samma behov och rättigheter till service, omsorg och skolor som alla andra i alla andra kommuner. Det här är bakgrunden till att vi skrivit den här motionen om kommunsammanslagningar och att vi borde börja titta på en sådan reform igen. Därför yrkar jag bifall till motion K56.

Jag har även stor sympati och hade tänkt yrka bifall till Värmlandsmotionen K61, men om Värmland självt är nöjt med partistyrelsens svar, så har jag ingen annan uppfattning. Jag tycker ändå att ni ska läsa igenom den och studera den noga, för den beskriver hur det ser ut i våra mindre kommuner i Sverige och vad det är för problem som uppstår. Studera gärna deras punktlista noga. Bifall till vår motion.

Robert Larsson, Västernorrland: Jag fick lite puls av att gå upp nu, och det är väl ganska bra med tanke på att jag tänkte prata om begravningsavgifter. Jag jobbar i den branschen och när jag läste motionsutlåtandena tyckte jag att utlåtandet i just begravningsavgiftsfrågan var väldigt blekt. Jag gjorde därför ett gästspel i temagruppen i går och lyfte frågan om enhetlig begravningsavgift.

Svenska kyrkan håller på med en strukturutredning där man för andra gången har kommit fram till att man måste göra större begravnings-samfälligheter på minst kommunnivå, kanske större nivåer än så, för att vi ska klara en bra begravningsverksamhet i framtiden. Samtidigt lade regeringen förra veckan en proposition om folkbokföring. Där ingår det här med enhetliga begravningsavgifter.

Jag lyfte upp det här i temagruppen och vi hade en väldigt bra dialog; jag måste tacka Berit och hennes gäng för det. Mot bakgrund av det kommer jag att yrka att motion K91 ska anses besvarad, utifrån den diskussion vi hade i går.

Mattias Ravander, Östergötland: Det är svårt att väcka engagemang för sådana roliga frågor som kommunal demokrati, kommunalförbund och andra intrikata juridiska spetsfundigheter så här sent på en fredag morgon. Jag tänkte därför inte uppehålla mig särskilt länge vid det.

Jag vill yrka bifall till motionerna K51 och K52 som handlar om flexibla samarbetsformer kommuner emellan. Jag vill understryka lite av det Anders Härnbro sade för en stund sedan och som ytterligare någon talare därefter har pratat om. Vi är många i den här salen som kommer från kommuner som har färre än 20 000, 10 000 eller 5 000 invånare. Samtidigt ska vi upprätthålla samma specialistfunktioner och samma verksamhet som många större kommuner, och jag behöver inte fördjupa mig i komplexiteten i detta.

Ska vi som socialdemokrater klara alla de utmaningar och möjligheter som vi har pratat om tidigare måste kommunerna ha samarbetsformer som gör att man kan ha en verksamhet till

medborgarnas bästa. Ska vi klara jobben, ska vi klara kunskapsuppdraget, ska vi klara vård och omsorg för våra äldre, måste vi kunna samarbeta på så flexibla sätt att det är till det bästa för våra invånare. Det har vi inte råd att vänta med.

Claes Litsner, Uppsala län: Jag vill börja med att yrka bifall till Stockholms motion K94:1. Denise Norström och Carin Lidman har förklarat det på ett mycket bättre sätt än jag kan göra. Att vara sist i Vasaloppet gör ju att man blir lite uppmärksammat medialt, men jag ser ingen från media här så jag tackar för ordet!

Berit Högman, partistyrelsens föredragande: Denise Norström, Carin Lidman och Claes Litsner har yrkat bifall till motion K94:1 medan vi i partistyrelsen har yrkat bifall till motion K94:2. Skälet till det är inte att vi på något sätt är oense i sak. Det är klart att människovärdet ska omfatta alla och att vi ska ha samma rättigheter på arbetsplatser och i samhället i övrigt. Kruxet med attsatsen är att den skriver in att det handlar om statliga institutioner samt varje kommun och varje landsting. Det är där det kommer in att varje kommun och landsting har självstyre och att vi de facto har en diskrimineringslagstiftning som redan ålägger varje kommun, varje landsting och varje statlig verksamhet att faktiskt hantera de här frågorna.

Sedan är det alla gånger så att detta inte alltid fungerar, vilket talarna har vittnat om, Det är därför vi säger att det är viktigt just i S-styrda kommuner och landsting att vi särskilt säkerställer att detta blir gjort där vi styr och ställer. Därför yrkar vi bifall till motion K94:2 och avslag på förslaget att bifalla motion K94:1.

Mattias Ravander och Anders Härnbro har yrkat bifall till motion K51:1 och K52:1 som handlar om att Socialdemokraterna ska ta initiativ till ett samarbete med SKL vad gäller att titta på samarbetsformer för kommunerna. I SKL finns det socialdemokrater. SKL har full möjlighet att stödja och stimulera organisationsutveckling för olika kommuner. I partiet har vi redan bestämt att vi vill göra en översyn av lagen om offentlig upphandling. Det skulle innebära positiva saker för kommuners möjlighet att köpa tjänster av varandra och på så sätt bli effektivare.

Grunden, oavsett om det handlar om kommunsammanslagning eller om samarbete, måste vara att viljan och engagemanget, för det kommer underifrån – från de folkvalda och från de medborgare som bor och verkar där. Det var det jag uppfattade att Monica Gundahl uttryckte gällande motion K61, vilken är väldigt lång och genomarbetad. Man är nöjd med svaret och partistyrelsen är konsekvent i den svarsbeskrivningen, att allt sådant måste börja från grunden. Med det yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag när det gäller motionerna K51:1 och K52:2.

När det gäller K56:1 och en utredning om ny kommunsammanslagning behövs det nog inte mer utredning. Jag är fullt medveten om att det finns många små kommuner, många glesbygdkommuner och stora utmaningar. Där är svaret detsamma som partistyrelsen ger i övriga motionssvar – det handlar om att jobba underifrån. Precis som kommuner delas är det i dag fullt möjligt hantera sammanslagningar. Sedan kan vi med nationell politik, exempelvis via lagen om offentlig upphandling, stimulera att det blir lättare att göra det. Det är också vår avsikt.

Slutligen till Robert – det var jättebra att vi fick träffa dig i temagruppen i går. Du gav oss en bra uppdatering och lektion i svenskt begravningsväsende. Som tack för det vill partistyrelsen bifalla ditt förslag, vilket innebär att motionen ska anses besvaras.

Denise Norström, Västmanland: Berit förklarade varför man yrkar avslag på första attsatsen – att det beror på att det står ”kommuner och landsting”. I andra attsatsen står det att S-styrda kommuner och landsting ska gå före och göra detta. Vi i kommuner och landsting brukar inte gilla att vi får order, men det går alltså bra i andra attsatsen. Det blir ologiskt för mig att avslå attsats K94:1, eftersom man redan har sagt att S-styrda ska gå före.

Det här är en så viktig fråga så att här måste vi vara överens om att vi behöver ta krafttag och se till att vi inom offentligheten lever upp till detta och behandlar våra medmänniskor på ett värdigt sätt. Det här kan inte fortsätta. Det är horribelt när statliga myndigheter kan behandla folk på det sättet. Bara det att man behandlas olika i en domstol – det är inte ok. Det får inte förekomma i Sverige 2013. Det är förlegat. Det är dags att vi spänner bågen och talar om att det räcker, att vi ska ta vårt ansvar och alla ska göra det samtidigt – det är inget snack om saken.

Jag yrkar fortfarande bifall till motion K94:1.

Börje Vestlund, Stockholm: I denna sena timme känner jag mig tvungen att gå upp, för det partistyrelsens föredragande sade var så provocerande, så det går inte att göra något annat. Detta är inte Sveriges riksdag, där ett sådant argument hade varit relevant, alltså att säga att vi inte ska lägga på kommunerna mer än vi kan betala för. Det är ett argument vi använder rätt ofta i riksdagen – ni får tro mig eller ej, men så är det.

Men här lägger vi fast politiken för hela det socialdemokratiska partiet för fyra år framåt, och det måste väl omfatta inte bara de statliga insatserna utan det måste väl på samma sätt omfatta insatser som kommuner kan göra. Vi ska lägga fast politik på en riksövergripande nivå när det gäller kommuner, landsting och till och med våra kyrkliga församlingar, där vi faktiskt också är med och styr. Jag kan inte förstå ett dugg av vad Berit Högman säger. Bifall till motion K94:1.

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
K56:1	Stefan Carlsson, Älvsborgs södra	Bifall	Besvarad	Besvarad
K52:1	Anders Härnbro, Östergötland	Bifall	Besvarad	Besvarad
K51:1	Anders Härnbro, Östergötland	Bifall	Besvarad	Besvarad
K94:1	Carin Lidman, Västmanland	Bifall	Besvarad	Besvarad
K94:1	Denise Nordström, Västmanland	Bifall	Besvarad	Besvarad
K51:1	Mattias Ravander, Östergötland	Bifall	Besvarad	Besvarad
K52:1	Mattias Ravander, Östergötland	Bifall	Besvarad	Besvarad
K90:1	Robert Larsson, Västernorrland	Besvarad	Avslag	Besvarad

K94:1	Claes Litsner, Uppsala län	Bifall	Besvarad	Besvarad
K94:1	Börje Vestlund, Stockholm	Bifall	Besvarad	Besvarad

Beslut

Kongressen beslöt:

- att bifalla partistyrelsens förslag gällande motionerna K51:1, K52:1, K52:2 och K56:1
- att bifalla Robert Larssons förslag gällande motion K90:1
- att bifalla Carin Lidman med fleras förslag gällande motion K94:1
- att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtanden över motionerna på området Utveckla demokratin.

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 01.01.

FREDAGEN DEN 5 APRIL 2013

Förmiddagens förhandlingar

Kulturinslag – Gosskören

Förmiddagens förhandlingar inleddes klockan 08.33.

Ordförande: *Ulla Lindqvist* och *Björn Sundin*

Sekreterare: *Pernilla Östberg* och *Oskar Magnusson*

Permission

Presidiet beviljade följande permissioner:

Anders Teljebäck, Västmanland, klockan 08.30–13.30

Ann-Charlotte Karlsson, Skaraborg, klockan 8.30–13.00

Eva-Lena Österljung, Jönköpings län, klockan 16.00 fram till kongressens avslutning

Mats Hulth, Stockholm, klockan 08.30 fram till kongressens avslutning

Videohälsning

Helle Thorning Smith, ordförande för Danmarks socialdemokrater: Kära Stefan, det med stor glädje jag sänder en hälsning till er kongress. Den starka kontakt som finns mellan våra partier är speciell på alla sätt. Vi lär av varandras segrar och nederlag, och vi hjälper varandra när det behövs. Jag sätter oerhört stort värde på vårt samarbete och jag imponeras av den fasta politiska kurs som ni tillsammans har hållit det senaste året.

Stefan leder i dag ett starkt och samlat parti – ett parti som något år kan gå till val och säkra att Sverige återigen får en socialdemokratisk regering! Jag vet att den viktigaste frågan på er kongress är jobben och kampen mot arbetslösheten, inte minst ungdomsarbetslösheten. Vi socialdemokrater ger ett tydligt besked till Europas unga: Er kamp är vår kamp. Vi vet att ekonomi inte kommer i ordning först när de unga har arbete eller utbildning som kan ta dem vidare i livet. Vi vet också att unga människor, både i Danmark och i Sverige, längtar efter att få vara en del av samhället. Vi vet också att vi är skyldiga dem den chansen.

Vi ska hålla fast vid det som har gjort våra nordiska länder till något alldeles extra – vår gemenskap. Vi vet att de politiska värderingar vi står för alltid är moderna och vi vet att stark gemenskap ger frihet och möjligheter till ett gott liv. Vi måste bygga framtidens samhälle på solidaritet. Vi vet att alla ska med.

Kära kongressdeltagare, jag önskar er allt gott nu och i framtiden. Lycka till med kongressen!

Dagordningens punkt 10

Beslut om partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar

Dagordningens punkt 10.2

Framtidskontraktet – Fler jobb är grunden för allt

Föredragande: *Mikael Damberg*

Inledning

Mikael Damberg, partistyrelsens föredragande: God morgon, alla kongressombud! Nu har vi kommit till det kanske viktigaste avsnittet i Framtidskontraktet – frågan om jobben. ”Fler jobb är grunden för allt”, heter avsnittet och det är Socialdemokraternas viktigaste löfte inför framtiden. Stefan Löfven inledde kongressen med att sätta upp ett nytt och ambitiöst mål för Sverige – att Sverige till 2020 ska ha lägst arbetslöshet i EU. Det är ett delmål för vår strävan att nå full sysselsättning i Sverige igen.

Man kan fråga sig varför jobben är så viktiga för oss socialdemokrater. Ett svar skulle kunna vara att om vi inte klarar jobben klarar vi inte välfärden. Då klarar vi aldrig att finansiera våra ambitioner med välfärden och vi klarar inte Sveriges ekonomi. Men man kan också vända på resonemanget och tänka åt andra hållet. Alla har vi träffat någon av de unga människor som blivit arbetslösa. De första veckorna märker man inte så mycket. De söker jobb och håller humöret uppe. Men sedan händer något ganska snabbt. Självförtroendet rasar i takt med att jobbansökningarna ratas. Till slut tappar de kraften och framtidstron – och det finns inget farligare för ett samhälle än när unga människor tappar tron på framtiden, när de inte vågar tro på en bättre framtid.

Vi ser att unga människor kommer ut i arbetslivet och de möts av beskedet att det inte finns något de kan göra för samhället som någon är värd att betala för, trots att de har gått ut skolan, studerat i många år och vill bidra till samhällsutvecklingen. Det här är en sjukdom som vi vill bekämpa.

Det här avsnittet handlar om hur vi vill bekämpa och kan visa hur man kan stoppa ungdomsarbetslösheten, införa en 90-dagarsgaranti för unga människor så att de får jobb och utbildning inom 90 dagar, se till att vi inför ett utbildningskontrakt som garanterar de unga som saknar en gymnasieutbildning en gymnasieexamen så att de kan få de där nya jobben i framtiden.

Det här avsnittet handlar också om alla de människor som syns bakom statistiken, för arbetslöshet handlar inte om 400 000 personer. Det handlar om människor som inte får gå upp på morgonen och gå till jobbet, som inte får sin egen inkomst och sin egen frihet att kunna skapa sin egen framtid. Det är till dem det här avsnittet riktar sig, för vi har ett annat besked till det svenska folket än den nuvarande regeringen: Det går att pressa ner arbetslösheten om man har en politik och om man har viljan att göra det!

Men det här avsnittet handlar inte bara om de arbetslösa utan det handlar också om framtidsjobben och hur man skapar jobb. Vi socialdemokrater är så frustrerade över att vi har en

regering och en näringsminister som inte verkar intresserad av näringspolitik, som inte ser att samhället kan hjälpa till att driva fram förutsättningar för nya jobb.

Därför handlar det här avsnittet väldigt mycket om det som skapar nya jobb, att vi vill höja Sveriges kompetens till världsledande nivå, att vi vill skapa nya jobb i växande och kunskapsintensiva företag, sätta innovation i centrum, stänga rekryteringsgapet, låta allas framgång bli hela Sveriges framgång.

Jag vill verkligen tacka temagrupperna. Vi har haft ett väldigt konstruktivt samarbete och ni har bidragit till att vassa formuleringarna i Framtidskontraktet och ni har gjort programmet ännu bättre. Vi har gjort det under tidspress, samtidigt som kongressen har behandlat allt annat, så vi har gjort ett bra jobb tillsammans. Jag vill lyfta fram några av de nyheter som temagrupperna har drivit fram.

Det första jag vill lyfta fram är att vi pekar på ett antal samhällsområden som lämpar sig särskilt väl för strategisk samverkan, för att driva fram och skapa förutsättningar för framtidens jobb. Vi lyfter fram miljö och energi, vi lyfter fram life science, vi lyfter fram besöksnäringen, vilken har förutsättningar att skapa många av framtidens jobb. Till skillnad från statsministern lyfter vi också fram den svenska basindustrin som viktig inte bara för jobben utan också för tillväxten i vårt land, för vi vet att svensk industrin inte är *basically gone* i vårt land.

Vi har infört ett nytt stycke som handlar om nolltolerans mot dödsolyckor i arbetslivet – en fråga som är oerhört viktig. Vi har skrivit fram nya avsnitt om regional tillväxtpolitik som tar vara på tillväxtpotentialen i hela landet. Vi har förtydligat skrivningen om heltid som norm på hela arbetsmarknaden och vi har flera nya skrivningar om företagens villkor och förutsättningar att växa. Med dessa ord vill jag yrka bifall till partistyrelsens justerade förslag med ett tillägg, för det har kommit bort en rad.

På sidan 11 rad 14 står det att en mening ska vara struken, det ska den inte vara. Det gäller meningen som lyder: ”För den som varit arbetslös länge ska det utifrån en individuell bedömning vara möjligt att studera även i reguljär utbildning med a-kassa”. Den meningen ska vara kvar.

Förslag

Följande förslag förelåg:

Partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar, avsnittet Fler jobb är grunden för allt:

Fler jobb är grunden för allt

Vårt mål är arbete åt alla. Kampen mot arbetslösheten är socialdemokratins viktigaste uppgift.

Jobbet är för de allra flesta en väldigt positiv och viktig del av livet. Arbete ger en egen inkomst, gemenskap och utveckling. Att alla människor arbetar och försörjer sig möjliggör en bra välfärd av högsta kvalitet, ett samhälle som håller ihop och ökad jämlikhet. För att säkra välfärdens finansiering i framtiden behöver Sverige en ny politik för fler växande företag, fler i arbete och fler arbetade timmar.

Den borgerliga regeringen har inte klarat uppgiften. Arbetslösheten är fortsatt hög. Andelen av befolkningen som är i arbete har minskat och långtidsarbetslösheten kraftigt ökat under deras tid vid makten. Den höga ungdomsarbetslösheten är ett slöseri som riskerar att släcka

framtidstron hos en hel generation. Arbetslösheten innebär ofta en tragedi för den enskilde, men följderna blir också en stor påfrestning på kommunernas ekonomi och krympande resurser till välfärden. Med den höga arbetslösheten följer dessutom växande klyftor. Barnfattigdomen har ökat. Det är inte värdigt Sverige.

Sverige behöver fler jobb. För att klara detta måste de svenska företagen stå starka i den internationella konkurrensen. Att en allt större del av världsekonomin tillväxt sker utanför Europa innebär både utmaningar och möjligheter. I dag riktar sig den svenska exporten i hög grad till Europa. En bestående ekonomisk nedgång i Europa får därmed direkta konsekvenser för efterfrågan på svenska varor och tjänster. Det går inte att ta Sveriges historiskt starka ekonomiska ställning för givet. Sverige behöver möta utvecklingen genom framtidsinriktade investeringar i kunskap och innovationer. Vi ska öka vår konkurrenskraft och vinna framgångar på nya internationella marknader.

För att klara jobben är det dessutom viktigt att i lågkonjunktur hålla uppe efterfrågan i den inhemska ekonomin och att värna välfärden. Sverige behöver både en stark hemmamarknad och en konkurrenskraftig exportindustri.

Vår plan för fler jobb bygger på fem grundläggande strategier: Höj Sveriges kompetens till världsledande nivå, skapa jobb i växande och kunskapsintensiva företag, sätt innovation i centrum, stäng rekryteringsgapet på arbetsmarknaden och låt allas framgång bli hela Sveriges framgång – ökad jämlikhet och jämställda löner och karriärmöjligheter ger fler jobb.

Att bygga in mer kunskap i svenska varor och tjänster är en grundförutsättning för fler jobb och tillväxt. Det kräver en bättre förskola, grundskola och gymnasieskola, en utbyggd högskola, arbetsmarknadsutbildning och vuxenutbildning samt investeringar i kompetensutveckling, spetskompetens och forskning.

Fler måste våga släppa taget om det gamla och kliva in i någonting nytt. Det ska bli enkelt att byta karriär eller förnya sin utbildning mitt i livet. Samhället och arbetslivet efterfrågar allt mer kompetens och våra utbildningssystem ska därför anpassas för ett ökat behov av ett livslångt lärande. En ny kompetensförsäkring mellan staten och parterna på arbetsmarknaden bör skapas för att garantera en återkommande kompetensutveckling för löntagarna. Yrkeshögskolor och högskolor bör i mycket högre utsträckning än i dag erbjuda utbildning även för den som redan har en examen. Det behövs ett nytt kompetenslyft som omfattar grund- och gymnasieutbildning samt högskolan och som kombineras med yrkesutbildning och bra möjligheter till lärlingsutbildning. Modeller för samverkan mellan staten och parterna, inte minst under en lågkonjunktur, behöver utvecklas.

Sverige behöver en ny näringspolitik för att få fler företagare med företag som växer, anställer, tar fram nya produkter och exporterar. Växtkraften i entreprenörskap och småföretagande ska tas tillvara. Det handlar om ökade möjligheter att finansiera expansion, rekrytera nyckelpersoner, utveckla nya varor och tjänster och få stöd för export till växande marknader och tillgång till fungerande ekonomisk trygghet.

Ska vi klara att pressa tillbaka arbetslösheten krävs en modern och aktiv regional tillväxtpolitik för hela landet. Statens insatser ska vara inriktade på att regionerna ska få möjlighet att växa och utvecklas efter sina skilda förutsättningar, såväl i storstäder som på landsbygden. Åtgärder som

förbättrat stöd till näringslivsutveckling, fungerande regional arbetskraftsförsörjning, tillgång till offentlig och kommersiell service liksom riskkapital och investeringar i kommunikationer och infrastruktur är alla väsentliga inslag i en kraftfull regional tillväxtpolitik.

Framtidens utmaningar ger betydande möjligheter att stärka den svenska basindustrin och därmed skapa nya arbetstillfällen.

Ett litet exportberoende land som Sverige är helt beroende av att det finns ett fungerande och väl utvecklat strategiskt samarbete mellan alla aktörer som kan bidra till att Sverige blir framgångsrikt i den internationella konkurrensen.

Ett samhällsområde som lämpar sig väl för detta är den komplexa och mycket kunskapsintensiva hälso- och sjukvården (life science). Andra exempel på högentressanta områden för strategisk samverkan är miljö- och energiområdet och den växande besöksnäringen. Detta bidrar till att göra vår ekonomi mer diversifierad och vi minskar vår sårbarhet.

Sverige behöver också en sammanhållen innovationspolitik med en långsiktig och framåtsyftande forskningspolitik, en effektiv försörjning av riskkapital till kunskapsintensiva företag samt exportstöd riktat mot innovationstunga företag och växande nya marknader. En sådan marknad är miljöområdet. Det vi äter, gör och handlar påverkar vår egen och många andras livsmiljö. Om hela världen hade den resursförbrukning som vi har i Sverige skulle det behövas över tre jordklot för att försörja jordens befolkning. Det krävs gemensamma insatser för att trygga en dynamisk tillväxt och hållbar utveckling. En sådan politik innebär också möjligheter till fler jobb.

Klimatutmaningen ställer krav på utsläppsminskningar, energianvändning, transporter och logistik och på hur vi planerar, bygger och investerar i gröna näringar. Dessa insatser stimulerar jobb och företagande i hela landet.

De länder som klarar detta står starka inför framtiden. Men det finns tecken på att drivkrafterna för nya miljöteknikinnovationer är större i flera andra länder än i Sverige. Offentlig upphandling bör användas strategiskt för att främja såväl kostnadseffektivitet som sociala och ekologiska målsättningar. Inte minst måste den offentliga upphandlingen bli mer innovationsdrivande.

Sveriges omställningsförmåga försämras allt mer. Regeringens arbetsmarknadspolitik leder till passivitet och inlåsning i stället för aktivitet och nya vägar till jobb. Matchningen på arbetsmarknaden fungerar allt sämre och rekryteringsgapet växer, vilket försämrar företagets konkurrenskraft och möjligheter att växa.

Arbetslivets behov av kompetens ska i högre utsträckning styra såväl arbetsmarknads- som utbildningspolitiken. För att öka möjligheten till arbete och omskolning krävs en bättre samverkan mellan Arbetsförmedlingen och arbetslivet liksom breda satsningar på fler utbildningsplatser.

Ungdomsarbetslösheten utgör en stor och växande samhällsutmaning som vi socialdemokrater bestämt oss för att lösa. Vi vill införa en 90-dagars garanti för arbetslösa ungdomar som innebär att individuella insatser ska möjliggöras ifrån första dagen av arbetslöshet och att individen ska garanteras utbildning, praktik eller jobb inom 90 dagar. Vi vill även se ett utbildningskontrakt för unga arbetslösa med innebörd att individen ska garanteras insatser som

syftar till gymnasiekompetens. Stödet ska omfatta såväl utbildning som vägledning, ökad motivation och annat stöd. Studierna ska kunna kombineras med jobb eller praktik. Samtidigt villkoras ersättningar från det offentliga samt olika typer av arbetsmarknadspolitiska insatser av att den unge arbetslöse fullföljer en individuellt utformad utbildningsplan.

Alla människor behövs och ska ges möjlighet att försörja sig själva. Det krävs en ny politik för att skapa jobb eller utbildning också för personer med svag ställning på arbetsmarknaden. För att möjliggöra detta krävs mycket mer av individuellt utformade insatser, till exempel i form av relevanta och anpassade hjälpmedel. Här kan den sociala ekonomin bidra till fler arbetstillfällen. Arbetsförmedlingen ska utvecklas och styras mot insatser som ger resultat så att den enskilde arbetssökandes behov bättre kan tillgodoses.

En väl fungerande och gemensamt finansierad arbetslöshetsförsäkring är en viktig grundsten i den svenska arbetsmarknadsmodellen. Försäkringen ska ge rörlighet på arbetsmarknaden samtidigt som de arbetslösa upprätthåller sin efterfrågan och ges trygghet i omställningen.

Men arbetslöshetsförsäkringen är inte längre en inkomstbortfallsförsäkring, utan snarare en grundförsäkring. Många människor har exkluderats från försäkringen. Nu behövs insatser för att skapa en arbetslöshetsförsäkring som stimulerar omställning på arbetsmarknaden och ger såväl undersköterskan som ingenjören stabila ekonomiska förutsättningar. Målet är en a-kassa där de allra flesta av löntagarna får 80 procent av sin tidigare lön i ersättning vid arbetslöshet.

Sverige vinner på öppenhet. En mångfald på arbetsmarknaden är positivt. Ett fritt ekonomiskt utbyte med andra länder ger fler jobb. Arbetskraftsinvandring får dock aldrig användas för att utnyttja och exploatera människor. Därför måste reglerna för arbetskraftsinvandring ändras. Svenska kollektivavtal ska gälla i Sverige och för det krävs starka parter på arbetsmarknaden.

Arbetsmarknaden är allt annat än jämställd. Sysselsättningen bland kvinnor är betydligt lägre än sysselsättningen bland män. Kvinnor har väsentligt lägre löner än män och denna löneklyfta ligger nästan still. Kvinnor har också sämre möjligheter att utvecklas i arbetet och göra karriär. Nästan två tredjedelar av alla chefer i Sverige är män. Medan ett heltidsarbete är en självklarhet för de flesta män tvingas fortfarande många kvinnor acceptera ett deltidsarbete och en lön som det inte går att försörja sig på. Heltid ska vara norm på hela arbetsmarknaden och det är viktigt att skapa incitament och verktyg för att garantera detta.

Grundläggande för att kvinnors löner halkar efter är att de fortfarande utför huvuddelen av det obetalda hemarbetet, tar ut merparten av föräldraledigheten – och därmed halkar efter i position och lön i arbetslivet. Därför vill vi socialdemokrater se en jämn fördelning av föräldraledigheten. Arbetsmarknaden är dessutom starkt könssegregerad. Många kvinnors arbete är undervärderat. Till det kommer att arbetet med att höja kvinnors löner försvåras på grund av brist på lönekartläggning.

Alla människors kompetens måste tas tillvara på arbetsmarknaden. Det förutsätter en arbetsmarknad öppen för alla och fri från diskriminering. Därför måste politiken utformas så att arbete blir en reell möjlighet för människor som i dag missgynnas eller diskrimineras.

Jobbet kan göra oss friskare om det är utvecklande och erbjuder goda arbetsvillkor, men det kan också göra oss sjuka och till sist utslitna om stressen är stor eller arbetsmiljön dålig. Arbetsmiljöarbetet ska sättas i fokus för att alla ska ha möjlighet att arbeta ett helt arbetsliv. Vi vill

se en politik för nolltolerans mot dödsolyckor på arbetet och ökade insatser för att reducera antalet allvarliga arbetsplatsolyckor och arbetsrelaterade sjukdomar.

Alltför många människor lever i dag med helt osäkra arbetsvillkor där man med kort varsel rings in till jobbet för enstaka timmar, får låg lön och saknar tillräckliga skydd på jobbet. Framtidens jobb där människor vågar satsa förutsätter ordning och reda på arbetsmarknaden. Lex Laval ska rivas upp och göras om. Missbruket av tidsbegränsade anställningar behöver begränsas genom ny lagstiftning.

Om vi ska klara kvaliteten i välfärden framöver krävs att kommuner, landsting, non profit-aktörer och privata välfärdsföretag förmår leda och ständigt utveckla attraktiva moderna arbetsplatser med goda arbetsvillkor, möjligheter till utbildning och karriärutveckling och inflytande över det egna arbetet.

Fler bostäder är centralt i en socialdemokratisk jobbpolitik. För att klara jobben och öka bostadsbyggandet krävs en aktiv bostadspolitik, ett tydligt nationellt mål för bostadsbyggandet samt åtgärder för att minska byggkostnaderna och öka investeringarna i bostadssektorn. Även ungas möjligheter att komma in på bostadsmarknaden behöver underlättas. Bostadsbristen riskerar framtidens tillväxt, minskar rörligheten och försvårar matchningen på arbetsmarknaden.

Vi vill se variationsrika bostadsområden och undvika inlåsningseffekter på bostadsmarknaden. Vägen mot ett sammanhållet Sverige kräver en social bostadspolitik som bidrar till att möta den tilltagande boendesegregationen. Människors valfrihet förutsätter att det finns attraktiva blandade bostadsmiljöer med olika upplåtelse- och boendeformer med såväl villor, radhus som flerfamiljshus. Därför är det viktigt med neutrala villkor mellan upplåtelseformerna.

För att klara våra energimål krävs att miljonprogrammets bostäder miljö- och klimatsäkras. Detta ger gröna jobb, bättre miljö och en mer hållbar bostadssektor.

Socialdemokratins viktigaste prioriteringar inför den kommande mandatperioden är därför:

- *Stärk Sveriges innovativa kraft.* Skapa ett innovationsråd direkt under statsministern. Knyt regionala utvecklingsråd till detta för samverkan kring innovationer, näringspolitik och arbetsmarknadspolitik på regional nivå. Utveckla modeller för strategisk samverkan inom områden där Sverige har stor utvecklingspotential. Stärk statens och regionernas roll och ansvar för fler innovationer och nya jobb. Ge statliga myndigheter i uppdrag att bidra till nya innovationer genom ökad statlig innovationsupphandling.
- *En starkare näringspolitik.* Möjligheterna att starta och driva företag och komma in på nya marknader ska förbättras liksom tillgången till riskkapital. Att växa med fler anställda ska underlättas. Stöd utvecklingen av framgångsrika exportföretag, en växande produktiv tjänstesektor och små innovativa företag. Slopa arbetsgivarnas ansvar för den andra sjuklöneveckan.
- *Tillväxtpotential i hela landet.* Den regionala tillväxten är en central fråga och ska tas med i utformningen av närings-, utbildnings-, och arbetsmarknadspolitik. Vi vill utveckla hela landets tillväxtpotential. En sådan politik måste innehålla åtgärder som förbättrade stöd till

näringslivsutveckling, fungerande regional kompetensförsörjning, tillgång till offentlig och kommersiell service liksom riskkapital och investeringar i kommunikationer och infrastruktur.

- *Ungdomar ska jobba eller studera – inte vara arbetslösa.* Inför en 90-dagarsgaranti för arbetslösa ungdomar. Alla ungdomar ska ha rätt till jobb eller utbildning och ha ett ansvar att ta vara på dessa möjligheter för att få ersättning. Inför ett utbildningskontrakt för alla unga arbetslösa under 25 år som inte fullgjort sina gymnasiestudier. Aktivitetsförbudet på Arbetsförmedlingen ska tas bort.
- *Människor ska ha riktiga jobb med egen försörjning – eller utbilda sig för att kunna få det.* Dimensionera vuxenutbildningen efter människors behov av utbildning och omställning. Avskaffa Fas 3. Ge personer som trots stora insatser inte kan få arbete på den ordinarie arbetsmarknaden möjlighet att få anställning med lönesubvention och avtalade villkor. Ordna jobb i näringslivet och kommunerna med särskilt anställningsstöd och kollektivavtal. Erbjud riktiga jobb i föreningslivet. Ge studier till den som saknar gymnasieutbildning eller eftergymnasiala studier för den som behöver det.
- *Garantera att alla har möjlighet till omställning och en rimlig inkomst under omställningstiden.* Taket i a-kassan ska höjas så att de allra flesta har en ersättning som motsvarar 80 procent av sin tidigare lön. Modellen med avgifter till a-kassan som relateras till arbetslösheten i varje kassa ska bort.
- *Utveckla Arbetsförmedlingens verksamhet.* Låt förmedlingen använda pengar mer fritt efter människors skiftande behov. Verksamheten behöver kvalitetssäkras, dialogen med näringslivet intensifieras och bransch- och specialistkompetensen öka. Använd kompetens från kommuner, framgångsrika kompletterande aktörer, folkhögskolor samt högskolor och universitet. För den som varit arbetslös länge ska det, utifrån en individuell bedömning, vara möjligt att studera även reguljär utbildning med a-kassa.
- *Ett jämställt arbetsliv.* Skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män ska minska. Vårt mål är att ta bort denna skillnad. Heltid ska vara norm på hela arbetsmarknaden. I första hand bör frågan lösas genom förhandlingar och kollektivavtal. Om denna väg inte är framkomlig ska lagstiftningsvägen övervägas.
- *Bra jobb i gemensam sektor.* I socialdemokratiskt styrda kommuner och landsting lovar vi att verka för rätt till heltid, tryggare anställningar och en bättre arbetsmiljö. Varje ny tjänst ska vara en heltid. Alla anställda ska erbjudas heltidsanställning. Ingen medarbetare ska vara visstidsanställd längre än två år. Regelbundna medarbetarenkäter med konkreta åtgärder och uppföljningsförslag ska genomföras.
- *Ge alla löntagare möjligheter till kompetensutveckling.* Ta fram en kompetensförsäkring mellan parterna. Ge alla universitet och högskolor i uppdrag att samverka med arbetsmarknadens parter och staten för att garantera vidareutbildning av löntagare.

- *Bostadsbristen ska mötas med kraftigt ökat bostadsbyggande och områdesförnyelse.* Bostadsförsörjningen ska bidra till att skapa förutsättningar för tillväxt, minskade klyftor, rörlighet på arbetsmarknaden och stärka Sveriges position som kunskapsnation.

Debatt

Karin Wanngård, Stockholm: Jobben, jobben, jobben – det har varit fantastiskt kul att arbeta med det här avsnittet och härligt att partistyrelsen har lyssnat in de ändringar och de förslag som vi har. Jag är själv aktiv i Stockholm och det går väldigt bra för Stockholm. Vi har en skattetillväxt och vi har en härlig befolkningsinflyttning. Men det går inte bra för alla stockholmare. Vi har stadsdelar med 50 procents arbetslöshet. Vi har en ungdomsarbetslöshet som har bitit sig fast. Där gör det moderata styret inget. Vi har skolor och skolresultat där våra ungdomar saknar behörighet i allt större utsträckning för att söka sig vidare till gymnasiet. Vi har allt färre som söker in på yrkesgymnasium i och med den nya gymnasiereformen.

Detta ihop med jobben gör att vi har en ungdomsgrupp som inte tror att man kan gå vidare till jobb. Vi har ungdomar inte går till Arbetsförmedlingen för att man inte tror att det gör någon skillnad. Det är här vår politik är så oerhört viktig. Vår politik gynnar arbete och tillväxt och ger förutsättningar för företag att faktiskt växa och blomma med nya idéer och innovationer som gör att jobben blir fler. Det är arbete och tillväxt som gör att våra ungdomar vågar tro på framtiden och det är det vi socialdemokrater kan leverera – tron på framtiden. Vi har politiken som gör skillnad!

Lena Baastad, Örebro: Jag vill börja med att tacka för ett väldigt bra arbete i temagruppen och en mycket stor lyhördhet från partistyrelsen. När jag läste handlingarna till att börja med var det lite av en wow-upplevelse. Det kändes som en väldigt bra politik, modern och framtidsinriktad för fler jobb. Vi håller ihop innovationspolitiken, näringspolitiken, den regionala tillväxtpolitiken och arbetsmarknadspolitiken. Vi socialdemokrater visar att till skillnad från den moderatledda regeringen så har vi både viljan och förslagen att skapa möjligheter till jobb och växande företag och till ett Sverige som utvecklas. Det är jobben som är nyckeln till människors frihet, barns möjligheter och en trygg välfärd.

Men bra dokument kan alltid bli bättre och jag tycker att med de justeringar som har gjorts så har det blivit mycket bättre. Jag är väldigt glad över 90-dagarsgarantin för unga. Örebro har också lagt en motion om hur vi kan arbeta strategiskt med offentliga upphandlingar genom att ställa sociala krav och jag är glad över att det nu finns med i Framtidskontraktet. Samtidigt som vi investerar i en trygg välfärd och ett hållbart samhälle kan vi skapa synergieffekter genom att ställa sociala krav som exempelvis kan skapa möjligheter för långtidsarbetslösa att komma in på arbetsmarknaden. Bifall till partistyrelsens förslag – det visar att vi har både kraften och viljan!

Ellinor Söderlund, Norrbotten: Jag tror ingen av er här i salen har missat att vi har en moderatledd regering som i stället för att bygga Sverige konkurrenskraftigt och starkt fokuserar på andra små jippon, där alliansen med ett stort leende på läpparna grillar korv på öppen eld, så att korvarna

brinner upp eller blir helt förkollade. Inte ens grilla korv, sänka arbetslösheten eller få fart på bostadsbyggandet lyckas den sittande regeringen att göra rätt.

Vi vet hur man grillar korv på glöd för att den ska bli god och ätbar. Vi vet, och vi har verktyg, att sänka arbetslösheten och få fart på bostadsbyggandet. Jag vet att vårt parti kommer att göra skillnad när vi vinner valet 2014, när väljarna kan räkna med att vi levererar det vi säger och att det inte blir några förkollade korvbitar av det, vilket dagens regering har levererat.

Jag tackar för de konstruktiva och bra diskussionerna i temagruppen när det gäller bostäder. Utifrån de ändringar som har gjorts i Framtidskontraktet drar jag tillbaka mitt ändringsförslag och står bakom partistyrelsens mer tydliga och mer omfattande nya förslag.

Ingela Leksfolk, Norrbotten: Nu har jag en riktig hjärtefråga här. I våra politiska riktlinjer, antagna av jobbkongressen 2009, fanns det följande rubrik: ”Lika makt och lön, oavsett kön.” I texten fanns följande mening: ”Aktiebolagslagens regler ska ändras så att minst 40 procent av vardera könet är representerat i de större bolagens styrelser.” I Framtidskontraktet är det borttaget. Skrivningar om kvinnor och makt lyser med sin frånvaro och jag tycker att det är sorgligt.

Därför yrkar jag att det ska göras ett tillägg sidan 9, rad 34–35: ”verka för ett jämställt näringsliv och jämställda bolagsstyrelser”. Jag vill också ge en stjärna till Växjö arbetarekommun för att ni fick ert förslag om kvotering bifallet, så det är inte en fråga som vi är oeniga om i partiet.

När jag frågade varför det här inte finns med i Framtidskontraktet fick jag som svar att det redan är en levande fråga i partiet. Men det räcker inte. Vi måste lyfta den och visa för omvärlden att vi vill gå först. Under Almedalsveckan, Stefan Löfven, var du en av dem som verkligen lyfte frågan. Du sade att du hade, och jag citerar: ”tröttnat på att bolagsstyrelser fortsatt att domineras av män”. Det har jag också! Jag tycker därför att det är jätteviktigt att vi tar upp frågan i Framtidskontraktet. Det är 2013 nu, och på Wikipedia benämner man såväl vd och styrelseordförande som ”han”, ”man” och ”män”. Om vi ska få någon skillnad krävs det politiska krafttag, nära samarbete med näringslivet, massor av mod och framför allt ett synliggörande.

Jag yrkar att det i Framtidskontraktet tydligt och klart ska stå att vi ska verka för ett jämställt näringsliv och jämställda bolagsstyrelser, för vi ska framåt tillsammans och vi ska röra oss i alla rum – kvinnor som män. Då kan det inte vara så att vi inte talar om vad vi faktiskt är först om att göra. Korvgubbarna lär inte ta i den här frågan utan det måste vi göra och jag tycker att vi ska berätta det för precis hela världen!

Stefan Jönsson, Kronoberg: Det känns bra att komma upp efter att Mikael Damberg har inlett och pratat väl om vikten av att prioritera utbildning och kompetens samt att det är viktigt, för är det något jag brinner för så är det just utbildning.

Sverige behöver en sammanhållen innovationspolitik. Sverige behöver en långsiktig forskningspolitik. Sverige behöver riskkapital till företag och eventuellt också sådant kapital som är riktat. Vi satsar en del på forskning och utveckling, men inte tillräckligt. Vi tappar inom vissa områden, till exempel inom basindustrin. När vi nu dessutom har en regering som säger att industrin inte finns kan man bli djupt oroad, när vi nyss har fått ett avtal för cirka 450 000

basindustriarbetare. Jag vet inte vad han menar med det. Därför vill jag att vi satsar på vår basindustri och bevisar motsatsen.

Jag yrkar på ett tillägg i Framtidskontraktet på sidan 7, rad 20, efter ”nya marknader”: ”Vi vill verka för ett nationellt utvecklingsprogram för svensk basindustri i syfte att säkerställa dess internationella konkurrenskraft.”

Leif Nysmed, Stockholms län: Jag vill börja med att yrka bifall till vårt tilläggsförslag på sidan 10, rad 20. Efter meningen som slutar ”mer hållbar bostadssektor” vill vi ha in en ny mening: ”Energisparlån kan vara ett sätt att finansiera denna omställning.”

Det är smart utifrån fler aspekter att miljö- och klimatsäkra våra bostäder. Det minskar energibehovet, det skapar bra bostäder åt de människor som bor i bostäderna och, inte minst, det skapar jobb.

Bostadspolitiken är en viktig del i vår jobbpolitik. Upprustningen av miljonprogrammet skapar inte bara jobb inom byggnadssektorn utan vi vet att en byggnadsarbetare också sätter tre andra i arbete. Det är inte helt oviktigt om vi ska uppnå det mål som vi har satt på den här kongressen. Arbete skapas inte bara inom byggbranschen utan även inom tillverkningsindustri, handel, transport och forskning. Jag yrkar bifall till vårt tillägg, för det är ett bra sätt att finansiera denna omställning.

Jag vill också passa på att tacka för det bra arbete som har varit i temagruppen och för den lyhördhet som föredragande har visat. De nya tilläggen i Framtidskontraktet belyser vikten av att komma igång med bostadsbyggandet och det är inte bara i våra storstäder som det råder bostadsbrist i dag. Ett ökat bostadsbyggande skapar nya jobb, och det är värt att nämna igen att en byggnadsarbetare sätter tre andra i arbete. Glöm inte det, för det är oerhört viktigt. Jag är glad och nöjd över partistyrelsens tilläggstexter i Framtidskontraktet men jag vill återigen yrka bifall till tilläggstexten angående energisparlån.

Meeri Wasberg, Stockholms län: Frågan om jobben är grundläggande för det skapar mening och möjlighet för människor. Det ger oss också förutsättningar för att kunna bygga en stark och väl fungerande välfärd med allt vad det innebär – både när det gäller vår arbetslöshetsförsäkring, sjukförsäkring och så vidare.

Det känns bra att partistyrelsen har lyssnat på kongressombuden och tagit fram en skarp och ambitiös formulering kring regionalpolitiken, vilken skapar stora möjligheter. Det här är regionalpolitik på riktigt; det är ingen lantlig korvgrillning. Om vi ska klara att pressa tillbaka arbetslösheten krävs en modern och aktiv regionalpolitik för hela landet, och det rymmer såväl landsbygden och glesbygden som den tätortsnära glesbygd som jag själv befinner mig i, i en storstadsregion, så det här rymmer även storstäderna.

Fokus på jobben skapar framtidstro, vilket i dagens moderatledda Sverige är en bristvara. Från Stockholms län uppskattar vi att partistyrelsen lyfter frågan om regional tillväxtpolitik till en ny nivå, och därför har jag dragit tillbaka mina tidigare yrkanden.

Joakim Hagberg, Göteborg: Jag yrkar bifall till följande tillägg på sidan 11, rad 33: ”Därför är det viktigt med neutrala villkor mellan upplåtelseformerna.” Bostäder är en viktig fråga. Den är tillsammans med jobben, utbildning och infrastruktur en av hörnstenarna som bygger vårt samhälle. Vi ska ha en blandad bebyggelse, men det är framför allt hyresrätten som gör att det finns en flexibilitet i samhället.

Det finns i dag en orättvisa mellan boendeformerna, där de som bor i hyresrätt i genomsnitt får betala 2 000 kronor mer i månaden som en konsekvens av högre fastighetsbeskattning och avsaknad av den avdragsrätt som de som bor i bostadsrätt eller villa har möjlighet till. Det kan inte få fortsätta utan det behövs ett antal politiska beslut för att komma tillrätta med det. Det är inte bara en orättvisa som gör att nybyggnation eller nyrenoverade hyresrätter blir så dyra för dem som ska bo där. Det gör också att nödvändiga renoveringar i miljonprogramsområdena inte görs på det sätt som behövs och att nyproduktionen ligger på för låga nivåer.

Det finns i dag många som inte har en bostad utan som tvingas att vara inneboende eller leva under osäkra förhållanden med andrahandskontrakt. Det finns i dag många ungdomar och unga vuxna som tvingas bo kvar hemma eftersom det råder brist på bostäder. Enda lösningen är att det byggs mer och att ambitionen blir högre.

Jag tycker att det är bra och målande beskrivningar i utlåtandena, där partistyrelsen vill öka produktion, att bostadsrätt och andra boendeformer beskattas ungefär lika och att det slås fast att kostnadsneutralitet ska råda mellan upplåtelseformerna.

Jag tycker att vi har haft bra diskussioner i temagrupperna och partistyrelsen har tagit intryck av diskussionerna. Jag vill därför tacka för de förändringar i Framtidskontraktet som partistyrelsen har gjort med energi- och miljösäkring, renoveringar i miljonprogramsområdena, ett produktionsmål så att det byggs mer och neutralitet mellan boendeformerna. Men för att visa att vi menar allvar med denna fråga vill jag ändå få in mitt förslag till skrivning under de prioriterade frågorna. Det borde inte vara något stort problem för partistyrelsen, eftersom man redan har tänkt ha med den i Framtidskontraktet. Därmed visar vi att Socialdemokraterna menar allvar med denna fråga, som är så viktig för så många.

Erik Pelling, Uppsala län: Även jag tycker att kongressen har startat väldigt bra. Det mest lysande exemplet på det är det nya målet att pressa tillbaka arbetslösheten till den lägsta nivån i EU. Det är ett förpliktigande mål, det är en så jäkla bra mål och det är ett helt nödvändigt mål!

För att klara jobben måste vi inte minst se till att bygga bort bostadsbristen och där är det nya förslaget väldigt bra. Vi måste också investera i infrastruktur, kommunikationer och våra boendemiljöer. Även dessa områden är relativt väl tillgodosedda i texten.

Men det finns ett stycke som jag skulle vilja förbättra, och det gäller första stycket på sidan 8. Det stycket handlade tidigare om hur klimatutmaningen ställer krav på hur vi planerar, bygger och renoverar våra växande städer. Det var en väldigt bra skrivning som visade hur en socialdemokratisk stadsutvecklingspolitik kan bidra till jobb och en hållbar utveckling i såväl våra större städer som i våra mindre tätorter i hela landet. För att förstärka den här skrivningen ytterligare vill vi från Uppsaladelegationen ha in ett tillägg om att gång-, cykel- och kollektivtrafik som viktiga verktyg i klimatomställningen ska ges prioritet i samhällsplaneringen.

I partistyrelsens nya förslag har det här stycket i stället kommit att handla om investeringar i gröna näringar. Vi har inget emot jord- och skogsbruk; där har vi energi, mat, jobb och väldigt viktiga exportintäkter. Men det kan inte ersätta behovet av att utveckla och förnya våra städer. Vi måste klara av att hålla flera bollar i luften samtidigt. Vi har både land och stad i det här landet. Vi behöver både gröna näringar och en progressiv stadsutvecklingspolitik. Vi måste klara av båda sakerna. Det märks inte minst i min egen hemkommun Uppsala. Som Sveriges näst största landsbygdskommun och med Sveriges fjärde största stad inom kommungränsen möter vi de här utmaningarna varje dag. Jag yrkar därför på att det första stycket på sidan 8 skrivs om så att det lyder:

”Klimatutmaningen ställer krav på utsläppsminskningar, energianvändning, transporter och logistik och på hur vi planerar, bygger och renoverar våra städer och tätorter. Gång-, cykel- och kollektivtrafik är viktiga verktyg i klimatomställningen och ska ges prioritet i samhällsplaneringen. Tillsammans med investeringar i gröna näringar stimulerar dessa insatser jobb och företagande i hela landet.”

Monica Hallquist, Jämtlands län: Vilken härlig kongress vi har – full av energi och kreativitet. Det känns som att vara hemma i Jämtland–Härjedalen! Vi från Jämtlandsdelegationen vill tacka partistyrelsen för det mycket konstruktiva förarbete som har gjorts i temagrupperna. Därför vill jag börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag.

Vi har drivit frågor som är mycket viktiga för oss – besöksnäringen, högskolornas och universitetens samverkan med det omgivande samhället, entreprenörskap, småföretagarnas villkor och social ekonomi. Den regionala utvecklingspolitiken är en förutsättning för hela landets tillväxt.

Vi är mycket nöjda och har fått bra gehör för våra viktiga frågor när det gäller regionalpolitiken. Genom att ta in regionalpolitiken och ge den en central plats och en egen punkt i Framtidskontraktet kan vi inte vara annat än väldigt tacksamma. Vi förstår att en del av kraven på regionalpolitiska arbetsgrupper har varit lite för detaljerade, och vi är ändå väldigt trygga med att vi ska driva en bra socialdemokratisk politik där hela landet ges förutsättningar att utvecklas. Vi tackar särskilt för det positiva mottagandet som Jämtlands läns motion om besöksnäringens utveckling har fått. Nu slår vi fast en gång för alla: Besöksnäringen är en av landets viktigaste exportindustrier och en otroligt viktig basindustri i vår del. Nu har vi en bra plattform för jobb och regional utveckling. Nu återstår bara att åka hem och sätta ännu mer fart, så att vi tillsammans vinner valet 2014!

Streck i debatten – beslut

Kongressen beslöt:

att sätta streck i debatten

att befria ordföranden från att justera yrkandena i anslutning till beslutet.

Fortsatt debatt

Teresa Carvalho, Östergötland: I förra valet misslyckades vi socialdemokrater med att formulera en slagkraftig och framtidsinriktad jobbpolitik. Vi förlorade förtroendet i vår viktigaste fråga. En framgångsrik jobbpolitik måste vara tydlig i tillväxtskapandet och bygga på utbildning och företagande. Jag upplever att vi nu är en god bit på väg.

När jag åkte i onsdags var det dock saker jag ville bidra till. Den första var att alla unga arbetslösa ska få hjälp från dag 1 och garanteras jobb, utbildning eller praktik inom 90 dagar, och det har ju nu partistyrelsen anammat – äntligen!

Jag ville också se en prioritering av näringspolitiken och företagandets villkor. Här har partistyrelsen faktiskt lyssnat in samtliga Östergötlands förslag om exempelvis regionalt inflytande, ökad tillgång till startkapital och stimulanser för att få företag att växa. Tack för det, för det här är välbehövliga och jobbskapande investeringar, inte minst för min egen hemkommun Norrköping. Vi genomgår nu en strukturomvandling där nya jobb växer fram i spännande framtidsbranscher men parallellt kämpar vi med det som är vår stora utmaning – en strukturellt felmatchad utbildningsnivå och en alldeles för hög arbetslöshet. För oss är det oerhört tydligt att regeringens brist på reformer för jobb och utbildning slår extra hårt där behovet är som störst.

Jag vet att den politik som vi nu slår fast i Framtidskontraktet är den politik som behövs hemma i Norrköping och runt om i landet. Jag ser verkligen fram emot valrörelsen, där vår jobbpolitik kommer att stå i fokus. Nu kör vi!

Gunilla Zetterström Bäcke, Jämtlands län: Detta vill jag tillägna en partivän som drabbats av en mycket svår sjukdom.

Heltid ska vara norm. Stefan Löfven sade i sitt tal att i socialdemokratiska kommuner och landsting ska arbetet för heltid påbörjas 2014. Heltid är viktigt, en rättighet. Dessutom ökar löneskillnaderna mellan kvinnor och män ökar. Det måste bli ett stopp för det; det är en rättvisefråga.

Dessa frågor är ur ett jämställdhetsperspektiv otroligt viktiga att hantera. Det handlar om den mänskliga rättigheten jämlikhet. Jag yrkar därför på följande skrivning på sidan 11, rad 15 i Framtidskontraktet: ”Löneskillnaden och skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män ska minska. Vårt mål är att ta bort dessa skillnader. Heltid ska vara norm på hela arbetsmarknaden. I första hand bör frågan lösas genom förhandlingar och kollektivavtal. Om denna väg gällande sysselsättningsgrad inte är framkomlig ska lagstiftning övervägas.”

Jag vill även ha in en skrivning på sidan 11, rad 14: ”Arbetsförmedlingens viktigaste uppgift att stänga rekryteringsgapet på arbetsmarknaden och matcha och rusta arbetssökande mot de jobb som finns.” Det behövs en framförhållning inför kommande pensionsavgångar och inte minst i landsbygdens företag är det viktigt att öka insatserna för att få en fungerande kompetensförsörjning. Annars kommer vi att få uppleva företag som får flytta för att de inte hittar rätt arbetskraft. Jag hoppas att jag får gehör för mina två tillägg.

Jussi Gröbn, Kalmar län: Jag vill börja med att tacka partistyrelsen för att man har lyssnat. Det har lett till att det har blivit ett väldigt bra och välbalanserat förslag. Det är en prestation i sig, för ett

tag tyckte jag att hela kongressalen förflyttades till ett sammanträdesrum här bredvid, där vi försökte jobba med de här frågorna. Nu är vi på god väg för att kunna ta kampen för full sysselsättning!

Jag skulle vilja fokusera på en sak – på dem som står längst från arbetsmarknaden. Det finns egentligen bara en lösning på det problemet och det är att tilldela mer medel. Det gör man genom att se till att satsa på företagsformen arbetsintegrerade sociala företag. De behöver väldigt lite av extra medel för att kunna utföra stordåd, och det fina med den här företagsformen är att den finns och att det finns kriterier som Tillväxtverket har satt upp.

Det handlar om att integrera människor som har svårt att få jobb och det handlar om att återinvestera pengar i företagen. Det betyder att det inte finns några skatteparadis eller andra som kommer att kunna ta del av de här pengarna utan man återinvesterar dem i människor som står långt från arbetsmarknaden, och det är en stor fördel att göra på det viset.

Jag tycker inte att partistyrelsens förslag går tillräckligt långt på den här punkten men jag ser att de har gjort stora ansträngningar så jag kan köpa partistyrelsens förslag. Jag tycker att jag kan nöja mig, eftersom jag ändå har sått ett frö för den sociala ekonomin, som nu finns nämnd här – även om jag tycker att vi kunde ha gått längre. Nu är det upp till bevis, Mikael, Ylva och alla andra. Det är tusentals jobb som står på spel för dem som står väldigt långt från arbetsmarknaden. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Rikard Andersson, Bohuslän: Jag vill börja med att gratulera och tacka temagruppen för ett gediget och fantastiskt arbete som har lett fram till det här förslaget. Det är väldigt bra. Men jag vill ta upp en sak som vi var oeniga om – allmänna visstidsanställningar, eller som vi unga som finns i den här salen brukar kalla det: den allmänna fällan. Det är faktiskt så att många unga luras in i denna otrygga anställning i tron om att det ska leda till en fast anställning men verkligheten visar sig allt för ofta prata ett helt annat språk.

Genom att systematiskt hota och kränka arbetstagare kan osерiositet på arbetsmarknaden tvinga fram arbetstagare att acceptera villkor och löner som den etablerade, kanske lite äldre, generationen aldrig hade accepterat. Låt oss konstatera samma som Kommunal – att sju av tio visstidsanställda vill ha en fast tjänst. Hälften av de visstidsanställda får reda på att de ska jobba mindre än en vecka i förväg, och en av fem kvinnor uppger att anställningsformen påverkar deras beslut om att skaffa barn.

Vi i Bohuslän ser den här problematiken och anser att allmän visstid är en anställningsform som bara gynnar osерiositet och oordning på svensk arbetsmarknad. I Sverige ska företag konkurrera med kvalitet, inte med vem som erbjuder sämst lön och sämst trygghet åt sina anställda eller, för den delen, den som har yngst arbetskraft.

Med de orden vill vi yrka bifall till vårt förslag till tillägg på sidan 9, rad 30, efter ”lagstiftning”: ”som bland annat ställer krav på en motivering av tidsbegränsad anställning.”

Mats Palm, Norra Älvsborg: Jag har tänkt tala om facklig-politisk samverkan. Jag vill tacka Mikael Damberg för ett bra arbete i temagruppen. Speciellt glad är jag över att det nu i

Framtidskontraktet finns en skrivning som jag och väldigt många andra är väldigt glada över, för om det är någon som ska äga det uttalandet så är det vi. Det står:

”Jobbet ska göra oss friskare om det är utvecklande och erbjuder goda arbetsvillkor. Men det kan också göra oss sjuka och till sist utslitna, om stressen är stor eller om arbetsmiljön är dålig. Arbetsmiljöarbetet ska sättas i fokus för att alla ska ha möjlighet att arbeta ett helt arbetsliv. Vi vill se en politik för nolltolerans mot dödsolyckor på arbetet och ökade insatser för att reducera antalet allvarliga arbetsplatsolyckor och arbetsrelaterade sjukdomar.”

Det är ett uttalande som väldigt många tycker är värdefullt. Vi har drivit det inom breda delar av LO-kollektivet i flera år och jag är väldigt tacksam att det finns med. Något annat som gläder mig som kommunpolitiker är att vi har en skrivning om möjligheten att ställa sociala krav i LOU. Det känns väldigt värdefullt. Jag yrkar bifall till det reviderade förslaget.

Christer Lindvall, Västerbotten: Jag har knappt kunnat sova i dag, för mitt inlägg kommer att vara som att applådera och klappa partistyrelsens föredragande på ryggen – men någon gång får man väl bita i äpplet!

Sverige ska inte slitas isär. En aktiv regionalpolitik är målet för full sysselsättning i hela landet. Genom att vi har fått in skrivningar om regionalpolitiken har vi också fått nyckeln för hållbar tillväxt och ökad internationell konkurrenskraft. Basindustrin är till stora delar ryggraden i svensk regionalpolitik och jag vill tacka partistyrelsens föredragande för lyhördhet och ambition att bejaka våra krav om nya och tydliga skrivningar om en aktiv regionalpolitik.

Genom de här skrivningarna i Framtidskontraktet knyter vi på ett bra sätt ihop den viktiga basindustrin med de motioner som partistyrelsen har bejakat om investeringar i forskning och innovationer.

Bifall till partistyrelsens förslag. Västerbotten stödjer även Pellings yrkande.

Jan Bohman, Dalarna: På sidan 7, rad 36 vill jag föreslå ett tillägg: ”Många av framtidens jobb finns inom kulturen och de kreativa näringarna. En nationell strategi bör utarbetas för att stärka dessa näringar. Det skapar jobb, det ökar attraktionen i samhället och det bidrar till samhällsdebatten.”

Det här pratade vi om, inte i Mikael's fantastiska temagrupp utan i en annan temagrupp som handlade om kulturen. Där kom vi fram till att vi ville ha in det här just här men jag anar att Mikael kanske inte har nåtts av detta yrkande.

Varför vill vi då ha in kultur och kreativa näringar i ett sådant här stycke? Jo, det handlar om förändringskraft. Det handlar om att använda de kreativa näringarna för att bygga det nya samhället. Exempelen är många om man reser ut i världen – Austin och Manchester, för att nämna några. Men man kan faktiskt också åka till Botkyrka och titta på Subtopia, och varför inte komma till oss i Borlänge och se på vad Peace and Love har gjort för staden. Jag minns med glädje en rubrik i somras, i någon av de stora drakarna: ”Borlänge har gått från att vara brottens till kärlekens stad!”

Förr hette det ”Klipp dig och skaffa ett jobb!” I dag kanske det är precis tvärtom – de som finns i de kreativa näringarna kanske inte ser ut och fungerar som de näringar som vi behöver stötta och som vi vet hur man jobbar med – basnäringar och traditionell industri, som vi har ett

fantastiskt program för. Men just för de kreativa näringarna behöver vi utarbeta en ny strategi. Därför lägger jag detta yrkande – i övrigt har ni gjort ett mycket bra jobb, Mikael!

Anders Rubin, Skåne: Jag vill också inleda med att tacka för det temagrupsarbete som vi genomförde i vår grupp. Jag vill tacka både dem som har lett den och de som deltog; det var väldigt konstruktivt. Vi är ett fantastiskt parti när det gäller att samarbeta.

Jag vill också tacka för att partistyrelsen har valt att föra samman frågan om arbete och frågan om bostäder till ett avsnitt. Det är ett förhållande och samband som vi som har jobbat med bostadsfrågan har pekat på i ett antal år.

Våra sysselsättningsmål är otroligt ambitiösa och när vi börjar rota i den frågan kommer vi garanterat att upptäcka att det är lite som att skala en lök. Vi tar ett lager, upptäcker ett nytt område, tar nästa lager och upptäcker att det finns ytterligare saker att göra. Det är därför vi tar sysselsättningsfrågorna i ett allmänt samlat grepp, och jag är övertygad om att när vi börjar skala den löken kommer vi ganska tidigt till nästa lager – bostadspolitiken. Ganska snabbt kommer vi att finna att när vi väl har fått människor i utbildning så kommer vi att ha svårt att få dem att komma till de arbetsmarknader som finns, för att bostadspolitiken ligger i vägen.

Bostadspolitiken i sin är en egen liten lök. Börjar man dra och slita i denna fråga upptäcker man att den har väldigt många aspekter och många olika delar. Vi har själva ett bostadspolitiskt program som innehåller fler än 50 olika åtgärder och i Malmö har vi tagit fram ett eget bostadspolitiskt program för Sverige som innehåller 60–70 delar. Även det är alltså ett slags lök som måste skalas.

Vi har varit angelägna om att man ska ha en inriktning mot ett nationellt produktionsmål, så att man låser in bostadspolitiken i en samlad politik och kan driva alla lökdelarna på rätt sätt. Vi är väldigt tacksamma för att vi fått gehör för att ett nationellt mål för bostadsbyggandet ska läggas fast. Vi yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Lena Palmén, Älvsborgs södra: Jag bor i Borås, eller som jag hellre skulle vilja säga: Boråsregionen. Borås är en stad som har ökat det kollektiva åkandet med ungefär 20 procent. Vi har ungefär 8 miljoner resor i centrala Borås och vi har 10 miljoner resor mellan Borås och Göteborg. En stor del av de här resorna går till vår högskola – en högskola som ligger i framkant vad gäller forskning inom miljöområdet. Man har ett väldigt bra internationellt arbete och är involverade i miljöprojekt i många länder i världen. Det är bra och viktigt för att klara klimatomställningen.

Vi är stolta över vår kraftiga ökning men vi är inte nöjda. Vi måste komma ännu längre. Men för att klara detta måste vi se till att det blir lätt att åka kollektivt. Människor måste kunna transportera sig till sina tåg och bussar. Därför vill jag yrka bifall till Erik Pellings yrkande på sidan 8, rad 1–3.

Jag vill passa på att starkt gilla beslutet om att våra unga inte ska behöva vara arbetslösa mer än 90 dagar. År 2006 jobbade jag på Arbetsförmedlingen i Borås. Innan vi fick stryk i det valet hade vi sju långtidsarbetslösa unga i Borås, i en stad med 100 000 invånare. Detta är ett förslag som vi definitivt kommer att hålla i när vi har tagit makten – det känns fantastiskt bra!

Jag yrkar även bifall till Rikard Anderssons förslag till ändring.

Mirja Räihä, Stockholm: När jag startade min resa till Göteborg i förrgår var jag fast besluten att stå här och kräva lagstiftning om heltid. Men efter arbetet i temagrupperna har jag backat lite, för jag känner att vi har blivit bemötta på ett bra sätt. Jag säger dock som LO gjorde i en valrörelse: Stolt men inte riktigt nöjd. Därför har jag ett yrkande i stycket som handlar om att heltid ska vara norm. Det är ett exakt citat från Stefan Löfvens tal i går: ”Kommuner och landsting som styrs av Socialdemokraterna ska ha påbörjat införandet av heltider 2014.”

Jag är riktigt nöjd först när vi inser att heltid inte bara är en personal- och lönefråga. Det är också en kvalitetsfråga för de kommunala och landstingskommunala verksamheterna. Heltid handlar om att kunna ge guldkant i tillvaron till våra pensionärer på äldreboendena, att ha tid att ta den där lilla promenaden. Det är därför jag aldrig har förstått varför vi måste börja prata om de obetalda håltimmarna; vi kan faktiskt använda heltiden till att förbättra kvaliteten.

All forskning på området påpekar att det här inte är en kostnad i det långa loppet utan snarare är det ekonomiskt effektivt att ha fasta anställningar och heltider.

Vi har ett stort äldreboende på Östermalm i Stockholm, Katrumpstullen. Där upptäckte Kommunal att det fanns sysselsättningsgrader på 30 procent. Hur många av er skulle kunna tänka er att få en lönelapp på 30 procents sysselsättningsgrad? Hur många av er som är gifta med vårdbiträden och undersköterskor skulle vara nöjda med att frun kom hem med en tredjedel av lägstalönerna på runt 18 000 kronor? Jag tror inte att många skulle vara det. Det är därför heltid är så oerhört viktigt.

Jag vill till sist påminna kongressen om ett beslut från 1997 i Sundsvall. Redan då beslutade vi att parterna ska lösa det här. Det har inte lyckats. Jag hoppas att vi inte behöver skriva motioner om lagstiftning om fyra år igen.

Alf Gillberg, Bohuslän: Jag vill börja med att yrka bifall till ett tillägg på sidan 11, rad 33: ”Därför är det viktigt med neutrala villkor mellan upplåtelseformerna.” Det handlar förstas om våra bostäder och den viktiga bostadspolitiken. Med en sådan skrivning blir vår bostadspolitik mycket mer komplett.

Vi måste vara tydligare när det gäller bostadspolitiken i allmänhet och kring den viktiga hyresrätten i synnerhet. Hyresrätten har tyvärr missgynnats, inte minst under alliansregeringen, och för ett parti som tror på rättvisa och rättvis fördelning är det inte rimligt att det ska se ut så. Då kan vi inte ha en situation där en nybyggd hyresrätt på 100 kvadratmeter från första inflyttningsdag kostar cirka 2 000 kronor mer i månaden än en motsvarande nybyggd villa. Detta beror i hög grad på en rad olika beskattningar och värdet av småhusägarens ränteavdrag. Jag är inte ute efter att försämra för andra boendeformer och jag tror inte att någon annan heller är det, men jag vill att det ska råda rättvisa och likvärdiga villkor från statens sida.

Alla kommuner säger att de vill bygga hyresrätter – och det tror jag – men att det inte går. Se där en stor orsak till detta. Eller som Veronica Palm uttryckte det: ”Det är inte anständigt att ha en politik som diskriminerar hyresrätten.”

Nu ska jag tala om vad jag *inte* vill ha. Jag vill inte se ytterligare ett politiskt parti i vårt land, men risken för ett hyresgästparti, eller vad det kan tänkas heta, finns. Låt oss undvika det. Vi ska

komma ihåg vilken stor och gedigen väljargrupp hyresgästerna är. Det är en stor och trogen väljarskara till vårt parti. Därför ska vi bifalla den här viktiga skrivningen i Framtidskontraktet.

Irene Nilsson, Skåne: I går sade partiordförande i sitt linjetal att han framhöll feminismen och kvinnors lika rättigheter och möjligheter. För att vi ska kunna införliva detta reellt måste vi ge både kvinnor och män en chans till heltidsarbete – något som är självklart inom de manliga branscherna. Både kvinnor och män ska kunna utvecklas och göra karriär i form av exempelvis ett chefsarbete, men självklart ska man också kunna försörja sig och sin familj.

Därför vill jag ha en lite skarpare skrivning på sidan 8: ”Heltid ska vara en rättighet och norm på arbetsmarknaden. Det är dessutom viktigt att skapa incitament och verktyg för att garantera detta.”

Vidare vill jag ha in ett tillägg på sidan 10, där det handlar om bra jobb i den gemensamma sektorn, där vi tydligt skriver att vi ska verka för att heltid är en rättighet och att man har rätt till tryggare anställningar och bättre arbetsvillkor: ”Dessa arbetstillfällen ökar bemanningen i välfärden, stärker kvalitet och höjer kompetensen.”

Aida Hadzjalic, Halland: ”Framåt, framåt, alltid framåt” sade vår partiledare Stefan Löfven i går. Och vi ska framåt till full sysselsättning och EU:s lägsta arbetslöshet 2020. Denna ambition kräver naturligtvis en konkret politik för fler jobb och nya företag. Det har vi levererat. Förra året, när vi gick fram med förslaget om reducerat sjuklöneansvar, träffade jag en företagare som sade till mig: ”Det här förslaget är bland det bästa jag hört de senaste 20 åren!”

Jag tror att just småföretagande är en betydande andel av framtidens jobb. Därför blev jag så himla glad när jag läste dagens debattartikel i Svenska Dagbladet där Stefan Löfven och Mikael Damberg skriver att man prioriterar just småföretagarna. Jag är också tacksam att partistyrelsen lyssnade in temagruppens förslag om att stärka företagarnas villkor och att man poängterade att den ekonomiska tryggheten behöver stärkas. Tack för det!

Sverige är i mångt och mycket ett småföretagarland, där drygt 99 procent av alla företag är just småföretag. Detta betyder att sysselsättningen kommer att främjas genom en politik som får småföretag att växa och nyanställa. Ett steg i den riktningen är just att stärka den ekonomiska grundtryggheten, för detta kommer att ge fler företagare som med största sannolikhet är mer investeringsbenägna, och företagare som är investeringsbenägna får sina företag att växa, vilket i sin tur ger fler jobb. Jag yrkar bifall till partistyrelsens justerade förslag.

Gabriel Wikström, SSU: Det finns en vida spridd uppfattning bland väldigt många att ungdomsarbetslöshet är just en ungdomsfråga, att det bara är något som intresserar människor under 25 år och att det är en politisk fråga som de politiska ungdomsförbunden kan driva men inget för den vidare politiska debatten.

Det som är viktigt att komma ihåg är att ungdomsarbetslöshet är inte bara en ungdomsfråga – det är ett samhällsproblem. I dag har vi en situation i Sverige där det faktum att en ung människa är arbetslös inte bara innebär att man saknar ett jobb, utan det handlar också om att man förvägras rätten att bli vuxen. Man förvägras rätten att kunna skaffa sig en bostad, flytta

hemifrån, bli självständig – att på allvar bli vuxen. Därmed handlar ungdomsarbetslösheten om något mycket större. Det handlar om rätten att bli vuxen men också om risken att unga människor som månad efter månad, år efter år, befinner sig i arbetslöshet och som möter en politisk verklighet där man säger ”Du får klara dig själv. Politiken ställer inte upp. Politiken hjälper dig inte.”

I en sådan situation vänder politiken och demokratin ryggen. Man ser att samhället inte hjälper till att lösa problemet utan man får klara sig själv. Då finns risken att man struntar i andra och struntar i samhället. Det är den risken vi spelar med när vi inte på allvar lyfter upp ungdomsarbetslösheten och det är därför som förslaget om en 90-dagarsgaranti är så viktigt. Det är en tydlig lösning på ett konkret problem i unga människors vardag. Det är ett löfte om en väg ut ur mörkret och ett löfte om en bättre framtid. En 90-dagarsgaranti om jobb, utbildning eller praktik handlar inte bara om ett antal åtgärder för unga arbetslösa. Det handlar om att skapa hopp och framtidstro. Därför är jag väldigt glad att här i dag kunna yrka bifall till partistyrelsens förslag. Tack så mycket!

Sara Rudolfsson, Blekinge: Jobben är i fokus i Framtidskontraktet och så ska det vara. I Blekinge har vi tyvärr landets högsta ungdomsarbetslöshet och det är därför med stor glädje vi ser att partistyrelsen har anammat SSU:s 90-dagarsgaranti. Det är ett bra steg på vägen för de unga.

För att skapa fler jobb behöver vi växande och fler företag. Framtidskontraktet innehåller många kloka skrivningar kring detta. Det är också positivt med de förtydliganden partistyrelsen har gjort kring regionernas och basindustrins betydelse. I många svenska kommuner är sysselsättningen och hela samhällets utveckling beroende av några få stora företag, ofta inom just basindustrin. När konjunkturen dalar slår det mycket hårt mot hela samhället. Det är ont om andra arbetstillfällen och sårbarheten är mycket hög.

Jag är övertygad om att Socialdemokraterna har lösningarna inför framtiden. En stor del handlar om kunskap och kompetens. Stora delar av industrin har brist på kompetent arbetskraft, samtidigt som många saknar jobb. Särskilt viktiga blir då yrkeshögskoleutbildningarna – utbildningar som utgår från företagets verkliga behov. Det behövs fler yrkeshögskoleplatser och högskoleplatser samt en likvärdig fördelning av dessa platser över landet.

På sikt handlar det om att industrin ska behålla sin konkurrenskraft, att vi får människor i arbete men också om att hela Sverige ska leva. Regionerna är viktiga i tillväxtarbetet. Vi måste ha starka regioner och tät samverkan mellan näringsliv, högskola och det offentliga. För att få kraft i den regionala utvecklingen måste staten också bidra aktivt med åtgärder inom infrastruktur, utbildning och bostäder. I detta känner jag mig inte lugn förrän vi har en socialdemokratisk regering på plats 2014.

Britta Flinkfeldt Jansson, Norrbotten: Jag kommer från Arjeplog, den kommun i landet som är glesast befolkad. Det är en kommun med en mycket liten plånbok, och dagligen ägnar jag mig åt att förklara vilka umbäranden och ansträngningar det innebär. Kanske är det så att vi i glesbygden behöver bli tydligare, och ett sätt att beskriva vår situation är att förklara att om Stockholm hade vår befolkningstäthet skulle det bo 69 personer där. Vi har visserligen ett kommunalt

utjämningsystem i landet, och det är en bra och solidarisk ansats. Var man än bor i landet ska man ha samma möjligheter till skola, vård och omsorg. Problemet är att i kommuner som min, som minskar i befolkning, så räcker inte detta. En kommun i ett utanförskap i ett borgerligt Sverige lever under hot. Att klara av att leverera välfärd med en allt för liten befolkning låter sig till slut inte göras. Då sliter vi isär landet.

Svaret är inte att slå ihop kommuner som min. Vår kommun blir inte starkare om man slår ihop den med andra ytstora och fattiga kommuner. Men den borgerliga regeringen lånar inte ut något lyssnande öra och vi har fått vänja oss vid den storstadsmaktordning som råder.

Jag är rookie i de här sammanhangen och jag kom till kongressen med lite blandade känslor. Jag var inte säker på vad arbetet i temagrupperna skulle resultera i – om någon i mitt eget parti skulle lyssna även till de små kommunernas behov och även se våra möjligheter. Men jag är helnöjd med hur våra synpunkter har mottagits. Att få lov att tillhöra ett parti som är så noga med att möjligheterna ska vara lika stora för alla känns tryggt. Jag tycker att Framtidskontraktet i den här delen blev jättebra. Med Stefan Löfven som statsminister bryter vi den borgerliga regeringens storstadsmaktordning och vi slutar oroa oss för att en del kommuner hamnar utanför. Tack för det, partivänner!

Niklas Sävén, Västernorrland: Vi säger oss vilja vara framtidspartiet i svensk politik, och det tycker jag att vi ska vara stolta över. För mig är framtidspartiet ett parti som presenterar konkreta reformer för tillväxt, jobb och välfärd. Men det är också ett parti som hittar lösningar på våra gemensamma samhällsproblem. Då måste vi vara lite självkritiska och konstatera att allt vi socialdemokrater har gjort inte är perfekt och att vi kan behöva ändra oss.

Här vill jag lyfta upp underhållet av våra järnvägar. Det är oerhört viktigt för infrastrukturen. Det är oerhört viktigt för näringslivet, för vår basindustri och för medborgarna. Det kaos som råder på våra järnvägar måste få ett stopp. Det är en viktig åtgärd för sysselsättningen och jobben. Därför vill vi från norra skogslänen göra ett tillägg på sidan 7, rad 21:

”För att klara av att skapa en hållbar tillväxt och en hållbar omställning behövs stora investeringar i infrastruktur. Men den befintliga infrastrukturen behöver underhållas och fungera. Det är centralt både för näringslivet och för medborgare. De senaste årens kaos på järnvägen behöver ordnas upp genom att Trafikverket tar ansvaret för underhållet av järnvägen. Detta för att öka effektiviteten och förbättra servicen och kvaliteten för passagerarna och näringslivet.”

Jag yrkar bifall till förslaget. Avslutningsvis vill jag säga att det är mycket glädjande att partistyrelsen valt att bifalla SSU:s förslag om en 90-dagarsgaranti!

Andreas Schönström, Skåne: Jag står här som en väldigt frustrerad skåning av framför allt två skäl. För det första tycker jag att partistyrelsen har lagt ett utmärkt förslag, och som skåning är man ganska ovan vid det. För det andra handlar det självfallet om ungdomsarbetslösheten.

Som nyvalt kommunalråd fick jag, tillsammans med Katrin Stjernfeldt Jammeh från Malmö, möjlighet att besöka ett utsatt bostadsområde i Malmö och träffa ungdomar för att prata om deras framtidsvisioner, tankar och drömmar. Vi gick varvet runt och jag ställde frågan: ”Vad vill ni göra i framtiden om ni får önska vad som helst?” Samtliga ungdomar i 20–25-årsåldern

berättade för oss att de önskar sig något ställe att vara på, en fritidsgård, en lokal att träffas i. Ingen av de här killarna och tjejerna sade: ”Vi vill ha ett jobb.”

Jag tänkte på mina egna syskon, även de i 20-årsåldern. De har haft ungefär samma drömmar och tankar som jag. Först reser man runt lite i världen, skaffar sig ströjobb, sedan pluggar man och sedan är det dags att inleda sin yrkeskarriär och bilda familj.

För mig var mötet med de här ungdomarna väldigt talande, för vad som inträffar när försörjningsstöd och socialbidrag går i arv, när den sociala utsattheten sätter sig och känns permanent, är att drömmen, tanken och visionen om ens egen framtid begränsas. Ingen av dessa ungdomar drömde om ett jobb, vilket borde vara det självklara.

Därför är jag så glad att partistyrelsen har gått med på 90-dagarsregeln. Det handlar om att alla ungdomar i landet har rätt att ha samma förväntningar på sin framtid. Bifall till partistyrelsen!

Lars Isacson, Dalarna: Heltid som norm och rätten att kunna leva på sin lön är en rättvisefråga, en jämställdhetsfråga och en trovärdighetsfråga för oss socialdemokrater. Riksstatistiken visar att socialdemokratiskt styrda kommuner är bättre än borgerligt styrda kommuner. Det stämmer väl in även i Dalarna. De sju kommuner med högst andel heltidsanställda är alla S-styrda. De fyra kommuner med lägst andel heltidsanställda är alla borgerligt styrda kommuner.

I Avesta kommun, som jag kommer från, har vi i dag 94 procent heltidsanställda. Det är resultatet av en fast och konkret socialdemokratisk politik. Vi har 94 procent heltidsanställda och vi har inga delade turer, eller som Stefan Löfven sade, obetalda håltimmar.

Ibland förs det fram i debatten att delade turer är något som krävs om man ska införa heltid, men det är ingen naturlag. Vi har ett politiskt beslut på att delade turer inte får förekomma. År 2008 tog vi beslut i fullmäktige om att alla ska heltid. Då var den genomsnittliga tjänstgöringsgraden i Avesta 67 procent. En undersköterska som jobbade 67 procent tjänade 13 800 kronor i månaden; i dag tjänar samma undersköterska i stället 23 000 kronor i månaden för heltid. Det är en jäkla skillnad!

Det finns många S-styrda kommuner och S-styrda landsting som gör mycket bra på det här området men det går för sakt. Morötterna för de arbetsgivare som inför rätt till heltid är många: ökad jämställdhet, lättare att rekrytera, högre kvalitet. Men statistiken visar att det inte räcker utan vi måste ha tydligare krav. Därför yrkar jag att ordet ”övervägas” ändras till ”krävs” i det stycke som handlar om lagstiftning.

Denise Norström, Västmanland: Jag vill yrka på ett tillägg på sidan 10 rad 47, i punktsatsen som börjar: ”Människor ska ha riktiga jobb med egen försörjning eller utbildning för att kunna få det.” Därefter står det: ”Dimensionerna vuxenutbildningen efter människors behov”. Det vill jag förändra till: ”Dimensionera vuxen- och arbetsmarknadsutbildningen efter människors behov av utbildning och omställning.”

Det här är viktigt för det gör skillnad mellan oss och den borgerliga regeringen. Det vi vet och kan, och det vi är väldigt duktiga på, är arbetsmarknadspolitik och arbetsmarknadsutbildning. Där är vi i toppklass och då ska vi naturligtvis ha med det i våra skrivningar. Det är just detta som saknas i dagens politik. Det är därför ingenting händer. Det är därför vi har en arbetslöshet som

är enormt hög, lika hög som när Reinfeldt stod och sade att de skulle se till att arbetslösheten gick ner. De har inte gjort någonting. De har inte förstått vad arbetsmarknadsutbildning innebär. Därför vill jag ha med det ordet.

Peter Lindström, Västerbotten: Nu handlar det om arbete och framtid, och det handlar inte bara om vad vi ska skapa utan det är också en hel del vi ska återställa. Vi har en borgerlig regering som har plockat bort en del av de förutsättningar vi har haft och man gör det inte lättare för oss att komma på fötter och få någon ordning framåt.

Det här handlar till viss del om motion C50 och det svaveldirektiv man inte uppmärksammar men som man har tagit. Det drabbar väldigt hårt. I den kommun som jag kommer från, Åsele, står skogsindustrin och näringen för en dubbelt så stor summa pengar än den som vi har att hantera i den kommunala budgeten. Det är alltså det absolut viktigaste vi har.

Pålagor som svaveldirektivet innebär en stor osäkerhet om huruvida den verksamhet som finns kan fortsätta. Vi behöver rättvisa möjligheter till transporter och till att frakta varor, tjänster och personer ut och in ur våra delar. Vi har råvarutillgångarna men vi måste få förutsättningar att få dem till de områden som vill ha dem, och då är det viktigt att man tittar på det här. Man måste göra återställningen likvärdig som man måste göra nyskapandet när det gäller möjligheten till jobb.

När vi kom hit hade vi ett visst underlag och vissa saker att ta ställning till. Det fanns en massa motioner. Nu har vi jobbat väldigt och partistyrelsen har anpassat sitt förslag efter våra förslag. Nu har vi ett bra underlag att gå på. Därför yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag

Rose Torkeelson, Älvsborgs södra: Först vill jag börja med att tacka temagruppen, Mikael Damberg och det gäng som har jobbat tillsammans med oss. De uppmanade oss i början att vi skulle lobba med varandra. Det har vi verkligen gjort och vi har jobbat intensivt!

I södra Älvsborgs gläds vi särskilt åt att två texter som vi föreslagit i detta avsnitt vunnit partistyrelsens bifall. På sidan 7, rad 12 skriver vi om vikten av en modern och aktiv regional tillväxtpolitik i hela landet. Hela landet – lyssna på de orden, Centerpartiet! Tillväxtpolitik är nödvändig för att arbetslösheten ska pressas tillbaka till den låga nivå som vår partiledare talade om i onsdags. Regionerna måste tillåtas växa utifrån egna förutsättningar. För detta behövs stöd till näringslivsutveckling, fungerande arbetskraftsförsörjning, tillgång till offentlig och kommersiell service, riskkapital, investeringar i kommunikationer och infrastruktur.

Det strategiska samarbetet mellan staten, näringslivet, regionerna, kommunerna, forskningen och i sista hand mellan dig och mig, är nödvändigt för ett litet exportberoende land som Sverige, där industrin fortfarande finns, Fredrik Reinfeldt.

Ska nya jobb skapas måste vi samarbeta – miljö- och energiområdet, sjukvården och turismnäringarna är utvecklingsområden där nya jobb kan skapas om samarbete fungerar. På så sätt skapas den bredd som behövs för att minska vår sårbarhet.

Jag vill yrka bifall till partistyrelsens förslag. Jag vill också yrka bifall till Erik Pellings och Rikard Anderssons förslag.

Mikael von Krasson, Skåne: Vi står inför en klimatutmaning. Då är det viktigt att vi ställer om vårt samhälle till ett klimatsmartare samhälle. Klimatsmarta bostäder, klimatsmart kollektiv-, gång- och cykeltrafik i våra städer och tätorter, klimatsmarta transporter och investeringar i gröna näringar är viktiga frågor som vi måste jobba med framöver.

Partistyrelsen har ett bra förslag men jag vill lägga till en lite skarpare skrivning och jag yrkar bifall till Erik Pellings tilläggsförslag.

Jim Sundelin, Västernorrland: Jag vill föreslå att kongressen ger ett uppdrag till redaktionsutskottet att arbeta fram ett uttalande gällande ordning och reda på arbetsmarknaden. Detta diskuterade vi i temagruppen. Vi behöver ordning och reda på arbetsmarknaden. I många branscher håller den svenska modell som vi har byggt upp på att krackelera inifrån. Många av dessa problem tas också upp i Framtidskontraktet.

Sverige och Europa vinner på öppenhet och på en hög rörlighet på en europeisk arbetsmarknad. Vi bejakar öppenhet, mångfald och rörlighet men en utvidgad arbetsmarknad får aldrig innebära att löntagare ställs mot varandra, att en sund konkurrens sätts ur spel och att människor i en utsatt position utnyttjas.

Inom många branscher, inte minst byggbranschen, har vi kunnat se att det blir allt vanligare med långa entreprenörskedjor. En huvudentreprenör lejer in en underentreprenör som i sin tur tar in ytterligare entreprenörer. Ju längre ner i kedjan desto vanligare är det att det förekommer oseriösa aktörer, lönedumpning, säkerhetsbrister, skattefusk och arbetsmiljöproblem som breder ut sig. Avtalsenliga villkor och löner sätts ur spel. Detta kan vi inte acceptera.

Vi kan se tv-reportage som avslöjar hur skogsarbetare från tredje land luras till Sverige med löften om möjligheter och avtalsenliga villkor. Väl här utnyttjas de nästan som slavar. Inom åkeribranschen pressas lönerna till skamliga nivåer. Ingen ska behöva tveka och tvivla på att Socialdemokraterna har ett tydligt politiskt alternativ när det gäller kampen mot lönedumpning, osunda vinstuttag och brott mot svenska kollektivavtal.

Därför förslår jag att vi ska anta ett uttalande. Svensk fackföreningsrörelse och det socialdemokratiska arbetarepartiet ska stå enade i kampen för att få ordning och reda på arbetsmarknaden.

Lejla Bajraktarevic, Kalmar län: Jag stod här i går och klagade på månadsrapporteringen, men i dag står jag här som en väldigt lycklig småföretagare. I ett av sina första offentliga framträdanden som partiordförande sade Stefan Löfven att näringslivet inte är något särintresse. Då kände jag att det här kommer att gå bra!

Jag är mycket nöjd med skrivningarna i Framtidskontraktet om slopat kostnadsansvar för andra sjuklöneveckan och trygghet för företagare. Jag är också väldigt glad över att vi redan driver frågan i riksdagen om kortare betalningstider mellan företag. Det känns bra att vårt parti driver de här frågorna och att man vill se över behovet av ytterligare förändringar. Det här är rätt väg och det skapar fler jobb!

Lars Bryntesson, Stockholms län: Folkets vilja till arbete är vårt lands viktigaste tillgång. Vi måste visa att vi hatar arbetslösheten. Arbetslöshet är slöseri med resurser. Genom två viktiga initiativ – dels partiordförandes initiativ i går att sätta nya mål om lägst arbetslöshet i EU, dels ungdomsförbundets seger med fokus på ungdomsarbetslösheten och garantin att få jobb, utbildning eller praktik inom 90 dagar – har vi verkligen tagit initiativet i diskussionen.

Jag ska fokusera på några andra saker. Företagarpolitiken är viktig för oss socialdemokrater och skiljer sig mycket från den förda moderatstyrda politiken. Har ni tänkt på att när de talar om företagarpolitik är det i 9 fall av 10 företag som bygger på offentligt finansierad välfärdssektor? Man skapar, med deras eget språkbruk, bidragsföretag. När vi talar om detta vill vi ha företag som skapar nya jobb, inte bara omfördelar befintliga jobb.

Det finns många skrivningar i programmet som tydligt visar att vi står för det. Genom att fokusera på innovation och på att lyfta fram entreprenörskap, besöksnäring och mycket annat är vi trovärdiga i att vi vill ha ett företagande som också skapar nya jobb.

En annan viktig bit som vi från Stockholms län är glada över att ha fått igenom är detta med upphandlingar. Det finns en myt att upphandlingar bara måste göras utifrån pris och kvalitet. Så är det inte. Vi gömmer oss ofta bakom EU och säger att man bara kan väga in pris och kvalitet men det är fel. EU-kommissionen har till och med sagt att man vill uppmana medlemsländerna att använda sociala kriterier. Det gör vi nu, i upphandlingar som sker för 500 miljarder kronor om året. Vi socialdemokratiska landsting och kommuner går i spetsen för detta.

Vi har en bra skrivning om sociala företag i det nya förslaget till partiprogram. Därför vill jag yrka på ett tillägg: ”Här kan sociala företag och andra delar av den sociala ekonomin bidra till fler arbetstillfällen.” Jag hoppas att partistyrelsen kan ansluta sig till detta. I övrigt yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Erlend Olanson, Östergötland: Det finns två skäl till att jag har begärt ordet. Dels vill jag yrka bifall till Västernorrlands förslag om att ge redaktionsutskottet i uppdrag att författa ett uttalande om ordning och reda på arbetsmarknaden. Dels handlar det om norra Älvsborgs förslag om att arbetsgivare ska åläggas att ange skälen för visstidsanställningar. De pekar på ett viktigt problem men den lösning de föreslår är felaktig, som jag ser det.

Den gamla lagstiftningen byggde på att det fanns åtta olika former av tillåtna visstidsanställningar. På min tid, när jag var avtalssekreterare på LO, kom LO fram till att det inte var någon bra ordning utan att det var bättre med fri visstidsanställningsrätt men att den ska vara tidsbegränsad för att efter en viss tid automatiskt övergå till en tillsvidareanställning. Bifall till partistyrelsens förslag i den delen. Skälet till det var att ingen ung människa säger nej till en visstidsanställning för att det är fel skäl för den. Ingen liten arbetsgivare håller reda på vilka skäl som är tillåtna för visstidsanställningar. Ingen ung människa kan heller hålla reda på detta. Däremot vet alla att om man har varit anställd en viss tid, så övergår anställningen automatiskt till en tillsvidareanställning.

Jag har kollat upp detta och LO har inte bytt ståndpunkt i frågan. Därför yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag i den här delen.

Monica Enarsson, Dalarna: jag vill yrka bifall till Niklas Säwéns tilläggstext på sidan 7, rad 21. Jag vill också tacka för det mycket goda samarbetet och lyhördheten från partistyrelsen när det gäller utformningen av Framtidskontraktet. Jag är oerhört nöjd med resultatet hittills!

Vi får allt för ofta rapporter om försenade tåg – signalfel, trasiga växlar och så vidare. Medborgare kommer försent till jobbet, till möten, till flyg. Företag väljer att inte ta med frakt av gods på järnväg i sina beräkningar när de planerar export, för det är för osäkert. Man väljer i stället att anlita åkerier. Vi behöver ta ett helhetsgrepp och ett ansvar för underhållet av järnvägen för att få en ordning som skapar förtroende, så att fler väljer järnvägen – både företag och medborgare.

Arne Öberg, Stockholms län: Jag vill yrka på ett tillägg på sidan, 8 rad 35. I mening 2 vill vi få in följande: ”För att uppnå jämlikhet behöver alla inkluderas.” Nu är det försent med nya yrkanden men Stockholms län vill ändå också ansluta sig till Jan Bohmans tillägg om kreativa näringar, vilket vi tycker är väldigt bra.

Jag vill tacka för en bra och konstruktiv diskussion i temagruppen. Mitt inlägg handlar i grunden om ett regeringsmisslyckande, för man har slarvat bort grupper som vill vara aktiva på arbetsmarknaden, och då talar jag om gruppen med funktionsnedsättningar. Inom den gruppen är arbetslösheten dubbelt så hög i dag jämfört med för några år sedan och volymerna ökar. Var fjärde arbetslös på Arbetsförmedlingen har någon form av funktionsnedsättning. För att råda bot på detta och för att den gruppen lättare ska komma ut på arbetsmarknaden krävs hjälpmedel, redskap med mera.

Vårt ändringsförslag handlar om att texten nu känns lite negativ. Vi har testat med att bara ta bort ordet ”också” men vi tycker inte riktigt att det ger den effekt vi önskar. Det är därför vi i stället förordar att man lägger till vårt förslag. Vi menar att det behövs en politik som gör skillnad, en politik som inte exkluderar utan som inkluderar. Och om vi nu menar allvar som parti att vi vill ha ett mer jämställt arbetsliv behöver vi också en mer jämställd föräldraförsäkring, men den debatten tar vi i morgon!

Tjänstgörande ordförande: Vi ska behandla motionerna kring vinster i välfärden i kväll och kring föräldraförsäkringen i morgon, och i samband med det tar vi de raderna i Framtidskontraktet. Därför är det extra viktigt att ni noga noterar sida och rad i era yrkanden om ni vill begära ordet under de punkterna.

Mikael Damberg, partistyrelsens föredragande: Tack för en väldigt bra diskussion och många kloka inlägg. Det märks att det finns ett jättestort engagemang i jobbfrågan i hela socialdemokratin – från norr till söder och över hela Sverige.

Det var många som tyckte att vi har haft ett bra arbete i temagruppen – jag blev nästan lite röd på kinderna. Jag tackar tillbaka för ett väldigt bra jobb. Jag tänkte gå igenom yrkandena och jag går sida för sida, för att göra det lättare för er att följa med.

På sidan 7, rad 20 yrkar Kronoberg på en ny mening om ett nationellt utvecklingsprogram för svensk basindustri. Vi anser nog att det är tillgodosett med de nya skrivningar vi har om basindustrins betydelse. Vi yrkar avslag.

På sidan 7, rad 36 vill Dalarna ha in mer om de kreativa näringarna. Jag hade yrkat bifall till detta utan att tveka om det inte var så att vi på ekonomiavsnittet skrev in en mening som handlar om att investeringar i kultur skapar ett rikare samhälle och banar väg för nya jobb i de kreativa näringarna. För att vi inte ska upprepa oss för mycket yrkar jag avslag, även om kreativa näringar är väldigt bra och kan skapa många nya jobb i framtiden.

På sidan 7, rad 21 finns ett förslag om stora investeringar i infrastruktur och att den befintliga infrastrukturen behöver underhållas och fungera och så vidare. Återigen hänvisar jag till ekonomiavsnittet där det står: ”Investeringar i infrastruktur vidgar arbetsmarknadsregioner, stärker exportindustrins möjligheter och bidrar till högre effektivitet i ekonomin.” Vi har alltså skrivit om investeringar i infrastruktur och det råder ingen tvekan om vad partiet tycker om detta. Vi yrkar avslag.

Sidan 8, rad 1–3, föreslår Uppsala län med flera att vi borde ändra lite i stycket som handlar om klimatutmaningen och hur vi ställa krav på utsläppsminskningar och så vidare. Man vill ha ett tillägg om gång-, cykel- och kollektivtrafik. Vi diskuterade det stycket i temagruppen och breddade det med de gröna näringarna. Vi vill nämligen inte bara ha fokus på städernas utveckling när vi talar om den gröna omställningen. För oss som cyklar till jobbet ganska ofta är det bra med satsningar på gång-, cykel- och kollektivtrafik, men att gå ner på den detaljnivån i det här stycket är tveksamt. Vi talar om investeringar i transportsystemet och det ryms där. Vi har även förändrat utlåtandetexterna på tidigare områden så att det inte skulle vara negativt gentemot cykeltrafiken eftersom vi ser den som en möjlighet. Vi yrkar avslag på tillägget för det blir för detaljerat.

På sidan 8, rad 31 finns ett förslag som handlar om heltidsfrågan. Där valde vi att förtydliga texten om att heltid ska var norm på hela arbetsmarknaden. Men vi går inte vidare nu med vilka verktyg vi ska använda, så vi yrkar avslag på det. Vi har även ganska omfattande utlåtanden på detta område där vi förtydligar vår politik på området.

På sidan 8 rad 36 hade Stockholms län ett förslag om ett tillägg: ”För att uppnå jämlikhet behöver alla inkluderas.” Vi yrkar bifall till det.

Jussi Gröhn och Lars Bryntesson yrkade på ett tillägg om social ekonomi. Vi förde diskussioner om detta i temagruppen och det lilla tillägg som handlar om sociala företag och andra delar av den sociala ekonomin yrkar vi bifall till, om det kan tydliggöra detta ytterligare. Vi tror att den sociala ekonomin och sociala företag kan spela en stor roll för att skapa jobb, inte bara för dem som står långt från arbetsmarknaden utan även för andra.

På sidan 9, rad 6 handlar det om frågan om motivering av varför anställning är tidsbegränsad. Bohuslän med flera yrkade på en förändring, men ni har hört i debatten att LO:s tidigare avtalssekreterare redogjorde för hur LO ser på detta. Vi ser samma problem med att människor utnyttjas i dag med tidsbegränsade anställningar och vi ser att anställningarna staplas på varandra så att man inte får en fast anställning. Det här är en stor fråga men vi har valt en annan väg som handlar om att begränsa tiden. Det är också LO:s uppfattning. Vi yrkar fortsatt bifall till

partistyrelsens förslag till formulering, även om vi är ense om att vi måste åstadkomma förändringar på detta område, där vi också har starkt stöd från Fackföreningssverige och från EU-kommissionen men inte från Sverige regering, tyvärr.

På sidan 9 rad 23 vill Stockholms län ha in ett förtydligande när det gäller att S-styrda kommuner och landsting ska påbörja arbetet med heltider senast 2014, i enlighet med vad partiordförande sade. Men trots att han sade det yrkar jag avslag, för det här programmet ska handla om 2014–2018. Jag yrkar avslag men det råder ingen tveksamhet om vart vi ska.

På sidan 9 rad 20 finns ett yrkande som lyder: ”Energisparlån kan vara ett sätt finansiera denna omställning.” Vi yrkar avslag på det. Vi är överens om energiomställningen av bostadsbeståndet och vi skriver tydligt om det men vi vill inte lyfta in metoden. Det finns också med i utlåtandena.

Norrbotten vill aktivt verka för mer jämställt näringsliv och jämställda bolagsstyrelser. Där är vi beredda att yrka bifall med en enda ändring till ”aktivt verka för ett mer jämställt näringsliv och mer jämställda bolagsstyrelser”.

På sidan 9, rad 18 yrkar Skåne på ett tillägg. Där yrkar vi på en kompromisskrivning. Problemet är att tillägget säger: ”Dessa arbetstillfällen ökar bemanningen i välfärden”. Men heltid ökar inte bemanningen per automatik, för det är lika många anställda. Andemeningen är att bra arbetsvillkor för personalen höjer kvaliteten och det vill partistyrelsen skriva in som ett förtydligande, alltså: ”Bra arbetsvillkor för personalen höjer kvaliteten.”

På sidan 9, rad 47 finns ett yrkande om att lägga till ”arbetsmarknadsutbildning”. Det är ett klokt tillägg som partistyrelsen bifaller.

På sidan 11, rad 14 finns ett tilläggsyrkande som handlar om att Arbetsförmedlingens viktigaste uppgift är att stänga rekryteringsgapet på arbetsmarknaden och rusta arbets sökande för de jobb som finns. Det där blir för långt men vi kan tänka oss att på sidan 11, rad 11 lägga till: ”för att matcha och rusta arbets sökande mot de jobb som finns.” Då får vi in andemeningen samtidigt som vi håller ihop stycket.

På sidan 11, rad 15 finns ett yrkande om minska löneskillnader mellan kvinnor och män, att heltid ska vara norm på hela arbetsmarknaden och att om denna väg gällande sysselsättningsgrad inte är framkomlig ska lagstiftning övervägas. Vi är överens i sak men vi står fast vid får tidigare skrivning. Det blir ganska förvirrande att tala om sysselsättningsgrad, även om jag förstår vad man menar. Vi håller fast vid vår skrivning i den delen.

Samma sak gäller sidan 11, rad 21, där man vill ändra till ”krävs lagstiftning”. Jag vill berömma Dalarna för det jobb ni har gjort med heltidsfrågorna och personalens villkor, ni är ett föredöme för hela Sverige, men partistyrelsen står fast vid vårt förslag. Vi har förtydligt skrivningen om heltid som norm på hela arbetsmarknaden och vi hoppas att det kan bli kongressens beslut.

På sidan 11 rad 33 finns ett yrkande om att få in neutrala villkor mellan upplåtelseformerna som en prioriterad punkt. Det finns redan med i den övriga texten, så jag yrkar avslag på det. Vi försöker att inte skriva in saker dubbelt, även om vi inte lyckas helt igenom i dokumentet.

När det gäller uttalandet tycker vår temagrupp att det vore bra med ett uttalande. Jag kan dock inte tala för hela partistyrelsen. Vår föredragandegrupp har sagt att vi borde tala med presidiet om detta. Jag tycker att det är ok, så jag säger ja – om ni frågar mig.

Under debatten framfördes följande förslag:

Sida	Rad	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
9	36	Ingela Lekfalk, Norrbotten	Tillägg: ”Aktivt verka för ett mer jämställt näringsliv och mer jämställda bolagsstyrelser.”	Bifall
7	20	Stefan Jönsson, Kronoberg	Tillägg efter ”nya marknader”: ”Vi vill verka för ett nationellt utvecklingsprogram för svensk basindustri i syfte att säkerställa dess internationella konkurrenskraft.”	Avslag
10	20	Leif Nysmed, Stockholms län	Efter mening: som slutar ”mer hållbar bostadssektor”: ”Energisparlån kan vara ett sätt att finansiera denna omställning.”	Avslag
11	33	Joakim Hagberg, Göteborg	Tillägg: ”Därför är det viktigt med neutrala villkor mellan upplåtelseformerna.”	Avslag
8	3	Erik Pelling, Uppsala län	Ändring: ”Klimatutmaningen ställer krav på utsläppsminskningar, energi-användning, transporter och logistik och på hur vi planerar, bygger och renoverar våra städer <u>och tätorter investerar i gröna näringar. Gång-, cykel- och kollektivtrafik är viktiga verktyg i klimatomställningen och ska ges prioritet i samhällsplaneringen. Tillsammans med investeringar i gröna näringar stimulerar dessa insatser jobb och företagande i hela landet.</u> ”	Avslag
11	14	Gunilla Zetterström Bäcke, Jämtlands län	Tillägg: ”att stänga rekryteringsgapet på arbetsmarknaden, och matcha och rusta arbetssökande mot de jobb som finns lediga.”	Bifall
11	15	Gunilla Zetterström Bäcke, Jämtlands län	Tillägg: ”Löneskillnaden och skillnaden i sysselsättning mellan kvinnor och män ska minska. Vårt mål är att ta bort dessa skillnader. Heltid ska vara norm	Avslag

			på hela arbetsmarknaden. I första hand bör frågan lösas genom förhandlingar och kollektivavtal. Om denna väg, gällande sysselsättningsgrad, inte är framkomlig ska lagstiftning övervägas.”	
9	30	Rikard Andersson, Bohuslän	Tillägg efter ”lagstiftning”: ”som bland annat ställer krav på en motivering av varför anställningen är tidsbegränsad.”	Avslag
7	36	Jan Bohman, Dalarna	Tillägg: ”Många av framtidens jobb finns inom kulturen och de kreativa näringarna. En nationell strategi bör utarbetas för att stärka dessa näringar. Det skapar jobb, det ökar attraktionen i samhället och det bidrar i samhällsdebatten.”	Avslag
11	21	Lars Isacsson, Dalarna	Meningen ”Om denna väg inte är framkomlig ska lagstiftningsvägen övervägas” ändras till ”Om denna väg inte är framkomlig krävs lagstiftning.”	Avslag
9	23	Mirja Rähä, Stockholm	Tillägg: ”När det gäller kommuner och landsting som styrs av socialdemokrater ska införandet av heltidsanställningar vara påbörjat 2014.”	Avslag
11	33	Alf Gillberg, Bohuslän	Tillägg från rad 33: ”Därför är det viktigt med neutrala villkor mellan upplåtelseformerna.”	Avslag
9	21	Irene Nilsson, Skåne	Ändring: ”Heltid ska vara en rättighet och norm på hela arbetsmarknaden. Det är dessutom viktigt att skapa incitament och verktyg för att garantera detta.”	Avslag
10	26	Irene Nilsson, Skåne	Tillägg: ”Bra arbetsvillkor för personalen höjer kvaliteten.”	Bifall
7	21	Niklas Säwén, Västernorrland	Tillägg: ”För att klara av att skapa en hållbar tillväxt och en hållbar omställning behövs stora investeringar i infrastruktur. Men den befintliga infrastrukturen behöver underhållas och fungera. Det är centralt både för	Avslag

			näringslivet och för medborgare. De senaste årens kaos på järnvägen behöver ordnas upp genom att Trafikverket tar ansvaret för underhållet av järnvägen. Detta för att öka effektiviteten och förbättra servicen och kvaliteten för passagerarna och näringslivet.”	
		Jim Sundelin, Västernorrland	Att kongressen ger ett uppdrag till redaktionsutskottet att arbeta fram ett uttalande om ordning och reda på arbetsmarknaden.	Till redaktionsutskottet
10	47	Denise Norström, Västmanland	Tillägg: ”Dimensionera vuxen- och arbetsmarknadsutbildningen efter människors behov.”	Bifall
8	38	Lars Bryntesson, Stockholms län	Tillägg: ”Här kan <u>sociala företag och andra delar</u> av den sociala ekonomin bidra till fler arbetstillfällen.”	Bifall
8	35	Arne Öberg, Stockholms län	Tillägg: ”För att uppnå jämlikhet behöver alla inkluderas.”	Bifall

Beslut

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering avslå Jan Bohmans förslag på sidan 7 rad 36
- att efter votering med röstsiffrorna 209–92 avslå Erik Pellings förslag på sidan 8 rad 3
- att bifalla Arne Öbergs förslag på sidan 8 rad 35
- att bifalla Lars Bryntessons förslag på sidan 8 rad 38
- att efter försöksvotering avslå Irene Nilssons förslag på sidan 9 rad 21
- att efter försöksvotering avslå Mirja Rähäs förslag på sidan 9 rad 23
- att efter votering med röstsiffrorna 166-134 (4 avstod) avslå Rikard Anderssons förslag på sidan 9 rad 30
- att bifalla Ingela Lekfalks förslag på sidan 9 rad 36
- att efter försöksvotering avslå Leif Nysmeds förslag på sidan 10 rad 20
- att bifalla Irene Nilssons förslag på sidan 10 rad 26
- att bifalla Denise Norströms förslag på sidan 10 rad 47
- att bifalla Gunilla Zetterström Bäckes förslag på sidan 11 rad 14
- att efter försöksvotering avslå Gunilla Zetterström Bäckes förslag på sidan 11 rad 15
- att efter försöksvotering avslå Lars Isacssons förslag på sidan 11 rad 21
- att efter votering med röstsiffrorna 213–78 (3 avstod) avslå Joakim Hagbergs förslag på sidan 11 rad 33

- att skicka Jim Sundelins förslag om ett uttalande om ordning och reda på arbetsmarknaden till redaktionsutskottet
- att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar i Framtidskontraktet, avsnittet Fler jobb är grunden för allt.

Dagordningens punkt 13

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område C – Fler jobb i nya och växande företag

Näringspolitik (UC1), regionalpolitik (UC2), handelspolitik (UC3) samt konsumentpolitik (UC4)

Föredragande: *Mikael Damberg, Anna-Caren Säterberg och Jennie Nilsson*

Inledning

Jennie Nilsson, partistyrelsens föredragande: Nu ska vi alltså börja behandla motionsutlåtandena. Jag instämmer i att det har varit närmast en förmån att få jobba i den här temagruppen. Det har varit otroligt positivt, konstruktivt och framåtsyftande – det känns jättebra!

Vi skulle vilja föreslå en ändring vad gäller motion C21 som handlar om kollektivavtal i samband med lagen om offentlig upphandling (LOU). Det finns ett antal motioner som berör det här ämnet, där partistyrelsens behandling har försökt att ha en uppdelning beroende på hur attsatserna är skrivna. Man bifaller attsatser som handlar om att man ska kunna kräva kollektivavtalsliknande eller i nivå med kollektivavtal medan man har besvarat motioner som handlar om att man ska kräva kollektivavtal i samband med upphandling.

En motion har slunkit igenom, motion C21 som har ett skullkrav. Den är bifallen men den borde vara besvarad. Jag har dubbelkollat det här på alla möjliga sätt – jag har samrått med LO och jag har pratat om med den delegationen som har motionen och vi är överens om att motion C21 ska ändras från bifallen till besvarad. I övrigt ser jag fram emot debatten!

Förslag

Följande förslag förelåg:

Näringspolitik (UC1)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A35:2, A36:2, C1:1, C1:2, C1:3, C1:4, C1:5, C2:1, C3:1, C4:1, C5:1, C5:2, C6:1, C6:2, C6:5, C7:1, C8:1, C8:2, C8:3, C9:1, C10:1, C11:1, C11:2, C11:3, C11:4, C11:5, C11:6, C11:7, C11:8, C11:9, C12:1, C12:2, C12:3, C12:4, C12:5, C13:1, C13:2, C14:1, C15:1, C15:2, C16:1, C16:2, C16:3, C16:4, C17:1, C17:2, C17:3, C17:4, C17:5, C17:6, C18:1, C19:1, C19:2, C20:1, C21:1, C22:1, C23:1, C24:1, C24:2, C25:1, C26:1, C27:1, C28:1,

C28:2, C29:1, C29:2, C29:3, C30:1, C31:1, C32:1, C33:1, C34:1, C34:2, C34:3, C35:1, C36:1, C36:2, C36:3, C37:1, C37:2, C38:1, C38:2, C39:1, C40:1, C40:2, C41:1, C41:2, C41:3, C42:1, C42:2, C43:1, C43:2, C44:1, C44:2, C45:1, C45:2, C45:3, C45:4, C46:1, C46:2, C47:1, C48:1, C48:2, C49:1, C49:2, C50:1, C51:1, C51:2, C51:3, C52:1, C53:1, C54:1, C54:2, C54:3, C54:4, C54:5, C54:6, C54:7, C54:8, C55:1, C55:2, C56:1, C56:2, C57:1, C58:1, C58:2, C59:1, C59:2, C60:1, C61:1, C61:2, C62:1, C62:2, C62:3, C62:4, C62:5, C63:1, C63:2, C63:3, C63:4, C63:5, C64:1, C64:2, C64:3, C64:4, C64:5, C65:1, C65:2, C65:3, C65:4, C65:5, C66:1, C66:2, C66:3, C66:4, C66:5, C67:1, C67:2, C67:3, C67:4, C67:5, C68:1, C68:2, C68:3, C68:4, C68:5, C69:1, C69:2, C69:3, C69:4, C69:5, C70:1, C70:2, C70:3, C70:4, C70:5, C71:1, C71:2, C71:3, C71:4, C71:5, C72:1, C72:2, C72:3, C72:4, C72:5, C73:1, C73:2, C73:3, C73:4, C73:5, C74:1, C74:2, C74:3, C74:4, C74:5, C75:1, C76:1, C76:2, C77:1, C78:1, C79:1, C80:1, C80:2, C81:1, C82:1, C83:1, C83:2, C83:3, C84:1, C84:2, C85:1, C92:5, D226:4, D297:3, D298:2 och I92:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna C5:1, C5:2, C8:1, C8:2, C8:3, C10:1, C11:2, C11:3, C11:4, C11:5, C11:9, C12:1, C12:2, C12:4, C12:5, C16:1, C16:2, C16:3, C16:4, C17:4, C17:5, C18:1, C19:2, C20:1, C22:1, C25:1, C29:1, C29:2, C29:3, C33:1, C34:2, C36:1, C36:2, C36:3, C37:1, C37:2, C38:2, C40:2, C41:1, C41:2, C41:3, C42:2, C43:1, C43:2, C45:1, C45:2, C45:3, C45:4, C46:2, C51:3, C54:1, C54:2, C54:4, C54:5, C54:6, C54:8, C58:1, C62:2, C62:3, C62:5, C63:2, C63:3, C63:5, C64:2, C64:3, C64:5, C65:2, C65:3, C65:5, C66:2, C66:3, C66:5, C67:2, C67:3, C67:5, C68:2, C68:3, C68:5, C69:2, C69:3, C69:5, C70:2, C70:3, C70:5, C71:3, C71:5, C72:2, C72:3, C72:5, C73:2, C73:3, C73:5, C74:2, C74:3, C74:5, C75:1, C76:1, C76:2, C77:1, C79:1, C80:1, C80:2, C82:1, C84:1, C84:2, D226:4 och I92:1
- att avslå motionerna C1:1, C1:2, C1:3, C1:4, C1:5, C7:1, C14:1, C48:1 och C48:2
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A35:2, A36:2, C2:1, C3:1, C4:1, C6:1, C6:2, C6:5, C9:1, C11:1, C11:6, C11:7, C11:8, C12:3, C13:1, C13:2, C15:1, C15:2, C17:1, C17:2, C17:3, C17:6, C19:1, C21:1, C23:1, C24:1, C24:2, C26:1, C27:1, C28:1, C28:2, C30:1, C31:1, C32:1, C34:1, C34:3, C35:1, C38:1, C39:1, C40:1, C42:1, C44:1, C44:2, C46:1, C47:1, C49:1, C49:2, C50:1, C51:1, C51:2, C52:1, C53:1, C54:3, C54:7, C55:1, C55:2, C56:1, C56:2, C57:1, C58:2, C59:1, C59:2, C60:1, C61:1, C61:2, C62:1, C62:4, C63:1, C63:4, C64:1, C64:4, C65:1, C65:4, C66:1, C66:4, C67:1, C67:4, C68:1, C68:4, C69:1, C69:4, C70:1, C70:4, C71:1, C71:2, C71:4, C72:1, C72:4, C73:1, C73:4, C74:1, C74:4, C78:1, C81:1, C83:1, C83:2, C83:3, C85:1, C92:5, D297:3 och D298:2.

Regionalpolitik (UC2)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna C6:3, C86:1, C87:1, C88:1, C89:1, C89:2, C89:3, C89:4, C90:1, C91:1, C92:1, C92:2, C92:3, C92:4, C92:6, C93:1, C93:2, C93:3, C93:4, C94:1, C95:1, C96:1, C97:1, C98:1, C98:2, C99:1, C100:1, C100:2, C101:1, C102:1, C103:1, C103:3, C104:1, C104:2 och C104:3, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna C93:1, C93:3 och C93:4

- att avslå motionerna C89:1, C89:2, C89:3, C89:4, C97:1, C100:2, C103:1 och C103:3
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: C6:3, C86:1, C87:1, C88:1, C90:1, C91:1, C92:1, C92:2, C92:3, C92:4, C92:6, C93:2, C94:1, C95:1, C96:1, C98:1, C98:2, C99:1, C100:1, C101:1, C102:1, C104:1, C104:2 och C104:3.

Handelspolitik (UC3)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna C105:1, C105:2, C105:3, C106:1, C107:1, C107:2, C107:3, C107:4, C107:5, C108:1, C108:2, C108:3, C108:4, C108:5, C109:1, C109:2, C109:3, C109:4, C109:5, C110:1, C110:2, C110:3, C110:4, C110:5, C111:1, C111:2, C111:3, C111:4, C111:5, C112:1, C112:2, C112:3, C112:4, C112:5, C113:1, C113:2, C113:3, C113:4, C113:5, C114:1, C114:2, C114:3, C114:4, C114:5, C115:1, C115:2, C115:3, C115:4, C115:5, C116:1, C116:2, C116:3, C116:4 och C116:5, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motion C105:3
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: C105:1, C105:2, C106:1, C107:1, C107:2, C107:3, C107:4, C107:5, C108:1, C108:2, C108:3, C108:4, C108:5, C109:1, C109:2, C109:3, C109:4, C109:5, C110:1, C110:2, C110:3, C110:4, C110:5, C111:1, C111:2, C111:3, C111:4, C111:5, C112:1, C112:2, C112:3, C112:4, C112:5, C113:1, C113:2, C113:3, C113:4, C113:5, C114:1, C114:2, C114:3, C114:4, C114:5, C115:1, C115:2, C115:3, C115:4, C115:5, C116:1, C116:2, C116:3, C116:4 och C116:5.

Konsumentpolitik (UC4)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna C117:1, C118:1, C119:1, C120:1, C120:2, C121:1, C122:1, C122:2, C123:1, C124:1, C124:2, C124:3, C125:1, C125:2, C126:1, C127:1, C128:1, C128:2, C129:1, C129:2, C129:3, C130:1, C130:2, C131:1, C131:2, C132:1, C132:2, C133:1, C133:2, C133:3, C134:1, C135:1, C135:2, C136:1, C136:2, C137:1, C138:1, C138:2, C138:3, C139:1, C139:2, C140:1, C141:1, C141:2, C141:3, C141:4, C141:5 och H96:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna C130:1, C132:2, C133:1, C136:1 och C137:1
- att avslå motionerna C124:1, C124:2 och C124:3
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: C117:1, C118:1, C119:1, C120:1, C120:2, C121:1, C122:1, C122:2, C123:1, C125:1, C125:2, C126:1, C127:1, C128:1, C128:2, C129:1, C129:2, C129:3, C130:2, C131:1, C131:2, C132:1, C133:2, C133:3, C134:1, C135:1, C135:2, C136:2, C138:1, C138:2, C138:3, C139:1, C139:2, C140:1, C141:1, C141:2, C141:3, C141:4, C141:5 och H96:2.

Debatt

Peter Lindström, Västerbotten: Jag ska börja med en fråga: Känner ni till mygg? Det är de där små och irriterande men som ändå har en viktig funktion i näringskedjan. Man hör dem lite då och

nu, och man blir irriterad på dem ibland. Jag kan vara som en mygga som dyker upp nu och då, men jag har något viktigt att säga som gäller motion C103.

När vi har många naturtillgångar men lite folk, som uppe i norr, är det oftast så att de jobb som bedrivs när det gäller stora saker – infrastruktur, gruvor, vindkraftsetableringar och annat – ligger jobben på en nivå av *fly in – fly out*. Det kommer arbetstagare utifrån som gör de här jobben under ett arbetsintensivt skede. Det är företag som kommer från andra ställen, ibland andra länder, som kommer in och gör jobben. Man jobbar på och kräver stora satsningar av oss som finns där i form av service, infrastruktur och andra delar. Det här finns beskrivet i motion C103.

Det här är väldigt besvärligt för oss, för efter etableringsfasen har vi ingenting kvar – några få underhållsjobb men i övrigt har vi en överbyggnad och en infrastruktur som vi inte har möjlighet att hantera. Egentligen hade vi inte råd att göra det när man gjorde de här jobben och vi har inte råd att underhålla och bevara det efteråt. Det är en fördelningspolitisk fråga.

Joakim Pohlman, Kronoberg: Jag vill yrka bifall till motion C99. Jag kommer från Markaryds kommun, en kommun i sydligaste Småland med 10 000 invånare. Hos oss har den statliga närvaron fört en tynande tillvaro, och det gäller även andra små kommuner. Vi har gett Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Polisen lokaler i kommunhuset, där vi har en gemensam reception. Arbetsförmedlingen finns där, men närvaron för deras del minskar. Försäkringskassan för däremot en tynande tillvaro. Skylten finns där men det är faktiskt ingen hemma.

Att inte staten finns närvarande är en katastrof för dem som är sjuka eller arbetslösa. De får ibland ta sig till närliggande kommuner för att få hjälp och det är inte rimligt att vi på mindre orter ska gå miste om den statliga närvaron.

Jag är glad över att partistyrelsen tycker att det är viktigt att en grundläggande offentlig service ska finnas i gles- och landsbygd. Jag är däremot förvånad över att motionen är besvarad och inte bifallen. Min motion föreslår ett servicekontor och partistyrelsen föreslår detsamma i sitt utlåtande. Därför tycker vi att den bör bifallas, inte besvaras. Partistyrelsen kan vara lite generös och visa att det är Socialdemokraterna som är landsbygdspartiet – inte de som tror att de är det men som nu huserar på Stureplan i stället. Jag yrkar bifall till motion C99.

Jan Jespersen, Dalarna: Konkurrens på lika villkor är en stötesten på svensk arbetsmarknad. Lagen om offentlig upphandling ger möjlighet för företag att lämna anbud på varor och tjänster som betalas av gemensamma skattemedel. Det är inte Socialdemokraternas ambition att företag som konkurrerar med dåliga arbetstider, dålig arbetsmiljö och låga löner ska åka snålskjuts på systemet. I den svenska modellen konkurrerar vi inte med dåliga villkor, utan vi konkurrerar med kvalitet och med kompetens.

Vi kan styra våra resurser i den riktningen och en början är att kunna kräva kollektivavtal i offentliga upphandlingar. Därför yrkar Socialdemokraterna i Dalarna bifall till motion C19:2 – att den socialdemokratiska riksdagsgruppen driver frågan mot EU-rätten. Det har partistyrelsen ställt sig bakom, vilket vi tycker är positivt.

I den bästa av världar är kollektivavtalet ett självklart inslag i alla upphandlingar men det finns en del att göra. I nuläget är det inte tillämpligt att lagstifta om kollektivavtal i lagen om offentlig upphandling. Därför yrkar jag bifall till partistyrelsen besvarande på motion C19:1.

Men det gäller att vara på sin vakt hela tiden och se till att arbetsrättsliga lagar följs. Börjar vi slappna av kommer troligen dåliga villkor att dominera den del av arbetsmarknaden som berörs. Vi ska jobba bort avvarter som utnyttjar och skor sig på svaga grupper i samhället. Det, mina vänner, är facklig-politisk samverkan.

Per Grubberger, Värmland: Motion C88 från Värmland börjar: ”En fungerande regionalpolitik måste utgå från att hela landet hänger ihop och att vi alla är beroende av varandra.” Det är en viktig fråga för oss alla, oavsett var vi bor. Det sker stora förflyttningar av både människor och arbetsplatser nu och det går fortare än det någonsin har gjort tidigare. Det här skapar utmaningar för oss alla – både för oss som bor i glesbygd och för er som bor i områden dit folk i större utsträckning flyttar.

Den senaste tiden har mycket gått åt fel håll. Många olika saker har samverkat till att service har försämrats i glesbygd de senaste åren. Det har varit utförsäljningar av till exempel Apoteket, vilket lett till sämre service. Förändringar av Posten och statliga myndigheters koncentration av handläggare och service har flyttat många offentligt betalda arbeten från glesare delar av landet till tätare befolkade delar.

Stuprörstänkandet inom Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och andra statliga inrättningar har gjort att det som är vår fördel i glesbygd – att det är nära mellan oss, att vi känner varandra och att vi kan hitta lokala lösningar – inte fungerar eftersom det är så rigida regelverk. Det gör det omöjligt med lokala lösningar.

Jag vill med de här exemplen visa att många områden berörs av regional utvecklingspolitik. Jag yrkar bifall till motion C88, vilken pekar på att många olika delar måste samverka för att få till en bra regionalpolitik och det behövs ett utvecklingsprogram för detta.

Ingrid Fäldt, Södermanland: på sidan 7 i utlåtande UC1 finns under rubriken ”Kvotering vid bolagsstyrning” en mening som lyder: ”I det avseendet är det nödvändigt med en kvoteringslagstiftning.” Därför undrar jag varför motion D298:2 föreslås vara besvarad. Den tar upp kvoteringslagstiftning om man inte når målet 40/60. Jag yrkar bifall till motion D298:2.

Jämställdhet har jag varit intresserad av hela mitt liv och i mina politiska uppdrag. På 1990-talet när jämställdhet fördes på tal kunde man inte gå oemotsagd, det var avståndstagande och ibland hån. Men det har gått framåt, åtminstone i samtalet om än inte alltid i verkligheten. Gårdagens tal av vår partiordförande var helt fantastiskt. Den starka betoningen av jämställdhet värmdes – tack!

I pressen kan man läsa att det saknar kvinnor i bolagsstyrelser och det påstås ibland att kvinnor inte är intresserade eller ännu värre: att vi inte har kompetens. Vad som är kompetens kan dock diskuteras. Förmodligen blir den samlade kompetensen bättre om man utgår från jämställdhet. Därför var det väldigt glädjande att Ingela Lekfalks tillägg i Framtidskontraktet bifölls av partistyrelsen och kongressen.

Anna-Caren Sätterberg, partistyrelsens föredragande: En person som är politiskt aktiv på lokal och regional nivå vet att det är där verkstaden är. Jag måste säga att temagrupsarbetet kring regionalpolitiken förbättrade skrivningarna ordentligt, det ska erkännas.

När det gäller motionerna har vi fått in ett yrkande vad gäller motion C99 om att den ska bifallas. Vi tycker att vi har besvarat den bra. Det kan se ut på olika sätt men statens närvaro i kommuner och regioner är naturligtvis självklar och vi vidhåller vårt besvarande.

När det gäller motion C88 har vi fått ett yrkande om att ta fram ett regionalpolitiskt handlingsprogram. Här anser partistyrelsen fortfarande att den ska anses besvarad, inte minst utifrån de skrivningar vi nu har i Framtidskontraktet runt regionalpolitiken.

Mikael Damberg, partistyrelsens föredragande: När det gäller motion D298:2 tycker vi att vi är tydliga i utlåtandet. Vi skriver att det är nödvändigt med en kvoteringslagstiftning eftersom det har gått så sakta. Vi ändrade också i Framtidskontraktet och lade in jämställdhet i näringslivet och i styrelserna. Med detta är vi ganska tydliga med vad vi tycker, så jag står fast vid partistyrelsens yrkande.

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
C88:1	Per Gruvberger, Värmland	Bifall	Besvarad	Besvarad
C99:1	Joakim Pohlman, Kronoberg	Bifall	Besvarad	Besvarad
D298:2	Ingrid Feldt, Södermanland	Bifall	Besvarad	Besvarad

Beslut

Kongressen beslöt:

att bifalla partistyrelsens förslag gällande motionerna C88:1, C99:1 och D298:2

att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtanden över motionerna på området Fler jobb i nya och växande företag.

Ordförande: *Bosse Ringholm* och *Laila Naraghi*
Sekreterare: *Joakim Edhborg* och *Mia Nikali*

Dagordningens punkt 14

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område D – Riktiga jobb med egen försörjning

Föredragande: *Ylva Johansson* och *Luciano Astudillo*

Dagordningens punkt 14.1

Motioner och utlåtanden – Goda möjligheter till omställning

Arbetslöshetsförsäkringen (UD1), arbetsmarknadspolitik (UD2) samt vuxenutbildning (UD3)

Ylva Johansson, partistyrelsens föredragande: I utlåtandet UD2 finns en mening mitt på sidan 107 som är obegriplig. Den ska lyda: ”Det behövs en politik för nya jobb och en konsekvent satsning på människors kompetens för att bekämpa arbetslösheten.”

Förslag

Följande förslag förelåg:

Arbetslöshetsförsäkringen (UD1)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A11:7, A11:8, A11:9, A11:10, A25:4, D1:1, D2:1, D2:2, D2:3, D2:4, D3:1, D3:2, D3:3, D3:4, D3:5, D4:1, D5:1, D6:1, D7:1, D8:1, D9:1, D9:2, D9:3, D10:1, D11:1, D11:2, D12:1, D13:1, D14:1, D15:1, D15:2, D16:1, D16:2, D16:3, D17:1, D17:2, D18:1, D18:2, D18:3, D18:4, D18:5, D19:1, D19:2, D19:3, D19:4, D19:5, D19:9, D19:10, D20:1, D20:2, D20:3, D20:4, D20:6, D21:1, D21:2, D21:3, D22:1, D22:2, D22:3, D23:1, D24:1, D24:2, D25:1, D25:2, D25:3, D25:4, D25:5, D26:1, D27:1, D28:1, D28:2, D29:1, D30:1, D30:2, D31:4, D31:5, D31:6, D32:1, D32:2, D32:3, D32:4, D33:1, D33:2, D33:3, D33:7, D34:1, D34:2, D34:3, D34:4, D35:1, D35:2, D35:3, D35:4, D36:1, D37:1, D37:2, D37:3, D37:4, D38:1, D38:2, D38:3, D38:4, D39:1, D39:2, D39:3, D39:4, D40:1, D40:2, D40:3, D40:4, D41:1, D41:2, D41:3, D41:4, D42:1, D42:2, D42:3, D43:1, D43:2, D44:1, D45:1, D45:2, D46:1, D46:2, D47:1, D48:1, D48:2, D49:1, D49:2, D50:1, D51:1, D52:1, D52:2, D52:3, D52:4, D52:5, D52:6, D53:1, D53:2, D53:3, D53:4, D53:5, D54:1, D55:1, D55:2, D56:1, D56:2, D56:3, D56:4, D64:5, D69:2, D81:1, D81:2, D95:5, D138:3, D172:5, D172:6, D172:7, D233:6, D233:8, D234:5, D234:7, D235:5, D235:7,

D236:5, D236:7, D237:5, D237:7, D239:5, D239:7, D245:2, D245:3 och D246:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna A11:8, D3:1, D3:2, D3:3, D3:4, D4:1, D9:1, D14:1, D19:1, D19:5, D20:1, D26:1, D27:1, D29:1, D31:4, D32:4, D33:2, D33:7, D34:2, D34:4, D35:2, D35:4, D37:2, D37:4, D38:2, D38:4, D39:2, D39:4, D40:2, D40:4, D41:2, D41:4, D42:1, D42:3, D46:1, D49:1, D52:6, D53:1, D53:3, D54:1, D56:2, D56:4, D69:2, D81:1 och D172:7
- att avslå motionerna A11:9, D2:2, D2:3, D2:4, D3:5, D7:1, D8:1, D9:2, D16:3, D18:4, D19:9, D19:10, D25:1, D25:2, D28:1, D28:2, D43:1, D43:2, D50:1, D51:1, D52:3 och D53:2
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A11:7, A11:10, A25:4, D1:1, D2:1, D5:1, D6:1, D9:3, D10:1, D11:1, D11:2, D12:1, D13:1, D15:1, D15:2, D16:1, D16:2, D17:1, D17:2, D18:1, D18:2, D18:3, D18:5, D19:2, D19:3, D19:4, D20:2, D20:3, D20:4, D20:6, D21:1, D21:2, D21:3, D22:1, D22:2, D22:3, D23:1, D24:1, D24:2, D25:3, D25:4, D25:5, D30:1, D30:2, D31:5, D31:6, D32:1, D32:2, D32:3, D33:1, D33:3, D34:1, D34:3, D35:1, D35:3, D36:1, D37:1, D37:3, D38:1, D38:3, D39:1, D39:3, D40:1, D40:3, D41:1, D41:3, D42:2, D44:1, D45:1, D45:2, D46:2, D47:1, D48:1, D48:2, D49:2, D52:1, D52:2, D52:4, D52:5, D53:4, D53:5, D55:1, D55:2, D56:1, D56:3, D64:5, D81:2, D95:5, D138:3, D172:5, D172:6, D233:6, D233:8, D234:5, D234:7, D235:5, D235:7, D236:5, D236:7, D237:5, D237:7, D239:5, D239:7, D245:2, D245:3 och D246:2.

Arbetsmarknadspolitik (UD2)

Ändring av mening i utlåtandet på sidan 107 till lydelsen: ”Det behövs en politik för nya jobb och en konsekvent satsning på människors kompetens för att bekämpa arbetslösheten.”

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A11:4, A11:5, A25:3, A25:5, A28:2, A114:3, C62:10, C63:10, C64:10, C65:10, C66:10, C67:10, C68:10, C69:10, C70:10, C71:10, C72:10, C73:10, C74:10, D10:2, D11:3, D19:6, D19:8, D32:5, D32:7, D33:4, D33:6, D34:5, D34:7, D35:5, D35:7, D37:5, D37:7, D38:5, D38:7, D39:5, D39:7, D40:5, D40:7, D41:5, D41:7, D42:4, D42:6, D56:5, D57:1, D57:2, D58:1, D59:1, D60:1, D61:1, D62:1, D62:2, D63:1, D63:2, D63:3, D63:4, D64:1, D64:2, D64:6, D65:1, D65:2, D65:3, D66:1, D66:2, D66:3, D66:4, D66:5, D67:1, D68:1, D69:1, D69:3, D69:4, D70:1, D70:2, D71:1, D72:1, D72:2, D72:5, D73:1, D74:1, D75:1, D75:2, D75:3, D75:4, D75:5, D75:6, D75:7, D75:8, D75:9, D75:10, D75:12, D75:14, D76:1, D77:1, D78:1, D79:1, D79:3, D80:1, D81:3, D81:4, D81:5, D81:6, D82:1, D83:1, D84:1, D84:2, D85:1, D85:2, D86:1, D87:1, D88:1, D88:2, D89:1, D90:1, D90:2, D91:1, D92:1, D93:1, D94:1, D95:1, D95:3, D95:6, D96:1, D97:1, D97:2, D97:3, D98:1, D99:1, D100:1, D100:2, D100:3, D101:1, D102:1, D102:2, D102:3, D103:1, D103:2, D104:1, D104:2, D105:1, D106:1, D107:1, D108:1, D109:1, D110:2, D111:1, D111:2, D112:1, D112:2, D112:3, D113:1, D113:2, D113:3, D113:4, D113:5, D114:1, D114:2, D114:3, D115:1, D134:10, D171:7, D172:11, D172:13, D172:14, D233:10, D251:3, F132:4, F132:5 och F136:3, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna A11:5, A25:3, A25:5, A28:2, A114:3, C62:10, C63:10, C64:10, C65:10, C66:10, C67:10, C68:10, C69:10, C70:10, C71:10, C72:10, C73:10, C74:10, D10:2, D11:3, D19:6, D19:8, D32:5, D32:7, D33:4, D33:6, D34:5, D34:7, D35:5, D35:7, D37:5, D37:7, D38:5, D38:7, D39:5, D39:7, D40:5, D40:7, D41:5, D41:7, D42:4, D42:6, D56:5, D64:1, D64:2, D64:6, D65:1, D65:2, D65:3, D66:2, D66:3, D66:4, D66:5, D68:1, D69:1, D72:5, D73:1, D75:1, D75:2, D75:4, D75:12, D79:1, D81:3, D81:5, D81:6, D84:2, D86:1, D90:1, D90:2, D91:1, D93:1, D95:1, D95:3, D95:6, D96:1, D97:1, D98:1, D100:1, D100:2, D103:1, D106:1, D108:1, D109:1, D111:1, D112:1, D112:2, D113:2, D114:1, D134:10, D172:11, D172:13, D233:10, F132:4, F132:5 och F136:3
- att avslå motionerna D63:1, D63:3, D70:2, D82:1, D94:1, D113:1 och D114:3
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A11:4, D57:1, D57:2, D58:1, D59:1, D60:1, D61:1, D62:1, D62:2, D63:2, D63:4, D66:1, D67:1, D69:3, D69:4, D70:1, D71:1, D72:1, D72:2, D74:1, D75:3, D75:5, D75:6, D75:7, D75:8, D75:9, D75:10, D75:14, D76:1, D77:1, D78:1, D79:3, D80:1, D81:4, D83:1, D84:1, D85:1, D85:2, D87:1, D88:1, D88:2, D89:1, D92:1, D97:2, D97:3, D99:1, D100:3, D101:1, D102:1, D102:2, D102:3, D103:2, D104:1, D104:2, D105:1, D107:1, D110:2, D111:2, D112:3, D113:3, D113:4, D113:5, D114:2, D115:1, D171:7, D172:14 och D251:3.

Vuxenutbildning (UD3)

Partistyrerelsens utlåtande över motionerna A28:3, C62:6, C62:8, C62:11, C63:6, C63:8, C63:11, C64:6, C64:8, C64:11, C65:6, C65:8, C65:11, C66:6, C66:8, C66:11, C67:6, C67:8, C67:11, C68:6, C68:8, C68:11, C69:6, C69:8, C69:11, C70:6, C70:8, C70:11, C71:6, C71:8, C71:11, C72:6, C72:8, C72:11, C73:6, C73:8, C73:11, C74:6, C74:8, C74:11, D75:13, D116:1, D116:2, D116:3, D116:4, D117:1, D118:1, D119:1, D120:1, D121:1, D122:1, D123:1, D124:1, D125:1, D125:2, D125:3, D125:4, D125:5, D125:6, D125:7, D126:1, D127:1, D127:2, D127:3, D127:4, D128:1, D129:1, D130:1, D130:2, D130:3, D131:1, D132:1, D133:1, D134:1, D134:5, D134:8, D134:9, D134:11, D135:1, D136:1, D136:2, D136:4, D136:5, D172:12, F29:15, F52:2, F84:3, F88:1, F124:1, F125:1, F132:2 och F132:3, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna C62:6, C62:11, C63:6, C63:11, C64:6, C64:11, C65:6, C65:11, C66:6, C66:11, C67:6, C67:11, C68:6, C68:11, C69:6, C69:11, C70:6, C70:11, C71:6, C71:11, C72:6, C72:11, C73:6, C73:11, C74:6, C74:11, D75:13, D116:1, D117:1, D125:7, D126:1, D127:3, D130:1, D134:1, D136:1, D136:4, F84:3, F124:1 och F125:1
- att avslå motionerna D118:1, D125:3, D125:4, D125:5 och D125:6
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A28:3, C62:8, C63:8, C64:8, C65:8, C66:8, C67:8, C68:8, C69:8, C70:8, C71:8, C72:8, C73:8, C74:8, D116:2, D116:3, D116:4, D119:1, D120:1, D121:1, D122:1, D123:1, D124:1, D125:1, D125:2, D127:1, D127:2, D127:4, D128:1, D129:1, D130:2, D130:3, D131:1, D132:1, D133:1, D134:5, D134:8, D134:9, D134:11, D135:1, D136:2, D136:5, D172:12, F29:15, F52:2, F88:1, F132:2 och F132:3.

Debatt

Sara Anbeden, Skåne: Om man läser partistyrelsens utlåtande över motion D24:2 från Ystads arbetarekommun står det tydligt att man inte har mycket till övers för 75-dagarsregeln i arbetslöshetsförsäkringen. Man menar bland annat att regeln föresätter människor i orimliga situationer, där man får välja mellan att avstå en stor del av sin försörjning och tacka nej till arbete. Trots dessa skrivningar har man bara besvarat motionen; jag yrkar på att den ska bifallas.

Lars Isacson, Dalarna: I motionsutlåtandet från partistyrelsen står det om Arbetsförmedlingen. Partistyrelsen vill att Arbetsförmedlingen ska få använda resurserna friare och att arbetsförmedlarna måste få använda sin professionella kompetens. Det står vidare att möjligheterna till kompetensutveckling i samband med lågkonjunktur och varsel ska utvecklas. Det är bra och nödvändiga förändringar som står helt i tvärt kontrast mot den politik som förs i dag och det är något som vi har försökt att diskutera med arbetsmarknadsminister Hillevi Engström i ett och ett halvt år.

I oktober 2011 varslades 660 personer i Avesta och Hedemora. Det motsvarar åtta procent av de totala arbetstillfällena. För att möta detta startade vi snabbt ett bra samarbete mellan kommun, företag, fackliga organisationer och Arbetsförmedlingen. Det visade sig att den svaga länken var just Arbetsförmedlingen, men inte bristen på resurser utan dess regler.

I slutet av 2011 bjöd vi in ministern till en dialog. Hon bokade ett möte, avbokade, bokade ett nytt möte där hon uttryckte att hon kunde komma men då ville hon träffa företag som nyanställer ungdomar eller nyanlända. Hon ville uttryckligen inte diskutera varsel eller nedskärningar. Sedan bokade hon av det, bokade ett nytt möte, men då ville hon inte träffa kommunalråd som ställde krav på resurser. Även det mötet bokades av.

I mars 2013 kom hon till Dalarna. Då var det stora varsel i Borlänge, men Borlänges S-kommunalråd Jan Bohman följa inte med till SSAB, för då skulle arbetsplatsbesöket inte bli objektivt, menade hon.

I dag är systemet stelbent. Trots att vi har stora behov skickar vi tillbaka resurser som regeringen tar hand om. Vi jobbar i S-styrda kommuner varje dag för full sysselsättning och vi gör allt för att få stopp på arbetslöshetens skador. Vi försöker hitta nya vägar till sysselsättning och arbete och vi vill öppna dörrar i stället för att stänga dem. År 2014 får vi också en rikspolitik, en regering och en statsminister som arbetar för det!

Sven Britton, Stockholm: Jag yrkar på stöd för motionerna D7 och D8 om en utredning om en allmän arbetsförsäkring. Det är förstås en stor reform men det är en försäkring som vill kombinera arbetslöshetsförsäkringen med arbetsmarknadsåtgärder och rehabilitering. Den ska då, enligt förslaget, vara en allmän försäkring som betalas med en arbetsgivaravgift. Det är naturligtvis en stor reform som innehåller många komplikationer men också många möjligheter.

Motionärerna vill att reformen ska utredas under den kommande kongressperioden, det vill säga under den närmaste fyraårsperioden. Jag tycker att det är ett rimligt krav och jag önskar att partistyrelsen bifaller förslaget.

Ylva Johansson, partistyrelsens fördragande: När det gäller yrkandet från Skåne om motion D24:2 delar vi uppfattning att de regler som i dag finns när det gäller deltidsarbetslösa är helt orimliga. Det leder till att människor som är heltidsarbetslösa förlorar på att ta ett tillfälligt jobb, för då hamnar man i ett annat regelverk. Det här har vi drivit i riksdagen, vi har till och med fått igenom ett tillkännagivande i riksdagen, och frågan om 75-dagarsregeln ligger nu i en statlig utredning.

Så som yrkandet är formulerat i motionen har vi dock valt att bevara det, med hänvisning till att det finns en lång rad frågor som partiet kommer att behöva se över och där ingår 75-dagarsregeln. Frågan är inte om det ska vara 75 dagar eller något annat utan det handlar om skillnaden mellan deltidsarbetslösa och heltidsarbetslösa och en rad andra frågor.

Vi tycker fortfarande att vi ska stå kvar vid besvarande och det som sägs i utlåtandet om att partiet ska utreda hur vi ska lösa frågorna samlat.

När det gäller Sven Britton och de motioner som vill ha en allmän och obligatorisk arbetsförsäkring står partistyrelsen kvar vid sitt avslagsyrkande. Vi vill ha en arbetslöshetsförsäkring som är till för den som har en arbetsinkomst att försäkra. Det ska vara en generös och bra försäkring som är frivillig, som är solidariskt finansierad och som ger en inkomstrygghet vid arbetslöshet. Vi tycker inte att partiet ska byta linje.

Gert Anderson, Göteborg: Jag vill yrka bifall till motion D150:1 som handlar om att normalfallet på arbetsmarknaden ska vara att man är anställd. Det ska inte vara så att man går som inhyrd i årtal och aldrig blir anställd. I utlåtandet har partistyrelsen skrivit ”Stadigvarande arbetskraft ska i normalfallet tillgodoses genom anställning.” Men vår motion är avslagen och jag yrkar på bifall.

Ylva Johansson, partistyrelsens fördragande: Vi delar andemeningen i motion D150 och därför ska den vara besvarad och inte avslagen för det yrkande vi har i utlåtandet stämmer hyggligt väl med motionen. Beslutet tas under nästa dagordningspunkt.

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
D24:2	Sara Anheden, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
D7	Sven Britton, Stockholm	Bifall	Avslag	Avslag
D8	Sven Britton, Stockholm	Bifall	Avslag	Avslag
D150:1	Gert Anderson, Göteborg	Bifall	Besvarad	Besvarad

Beslut

Kongressen beslöt:

- att efter bifalla partistyrelsens förslag gällande motionerna D7, D8 och S24:2
- att hänskjuta beslutet gällande D150:1 till dagordningens punkt 14.2

att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtanden över motionerna på området Goda möjligheter till omställning.

Dagordningens punkt 14.2

Motioner och utlåtanden – Ordning och reda på arbetsmarknaden

Arbetsrätt och arbetstid (UD4) samt arbetsmiljö och företagshälsovård (UD5)

Ylva Johansson, partistyrelsens föredragande: Det finns några ändringar i behandlingen av motioner på område UD4. Det gäller motionerna D155:1 och D156:1 (likalydande), där partistyrelsen har föreslagit att det ska vara bifall men det här är konventioner som ratificerades redan på 1970-talet, så det korrekta svaret ska vara besvarad eftersom det redan är uppfyllt. Sedan har vi motion D187:1, där partistyrelsen har föreslagit besvarad men vi har ändrat det till bifall, efter diskussion i temagruppen. Därtill ska motion D150:1 vara besvarad, inte avslagen.

Det finns dessutom några felaktigheter i utlåtandet på området UD4, där strykningar av några stycken inte är korrekta; ni ska ha fått ut de nya skrivningarna. Bland annat hänvisas till ett fall i Arbetsdomstolen som inte är korrekt beskrivet.

Förslag

Följande förslag förelåg:

Arbetsrätt och arbetstid (UD4)

Reviderat utlåtande

Den svenska modellen

Den svenska modellen bygger på avtal mellan starka och självständiga parter på arbetsmarknaden tillsammans med aktiva insatser från staten genom en aktiv arbetsmarknadspolitik och en väl fungerande omställningsförsäkring vid arbetslöshet.

En mycket bred majoritet av de som finns på svensk arbetsmarknad omfattas av kollektivavtal eller hängavtal samtidigt som det grundläggande skyddet för arbetsrätten finns i lagstiftningen.

Det är arbetsmarknadens parter som träffar kollektivavtal om arbets- och anställningsvillkor. Den svenska arbetsrättsliga lagstiftningen kombinerar goda möjligheter för arbetsgivaren att anpassa arbetsstyrkan efter produktionens behov med anställningstrygghet och rättssäkerhet för den enskilde medarbetaren. Det finns inget som pekar mot att anställningstryggheten i Sverige är ett hinder mot omställning eller nödvändig strukturomvandling av det svenska näringslivet. Den arbetsrättsliga lagstiftningen är i stora stycken dispositiv. Om parterna kommer överens om annat gäller parternas avtal. På så sätt ger den svenska modellen stora möjligheter till lokala

anpassningar av centrala regelverk och avtal och ett reellt arbetstagarinflytande. Modellen har gett goda villkor för löntagarna och konkurrenskraftiga villkor för företagen.

Vid en internationell jämförelse skapar den svenska modellen stort utrymme för flexibilitet samtidigt som den resulterar i låg konfliktgrad. Svensk fackföreningsrörelse är ansvarstagande och mycket försiktiga med att varsla om stridsåtgärder, vilket gynnar stabiliteten på arbetsmarknaden. Därför har Sverige mycket få konflikter på arbetsmarknaden i jämförelse med andra EU-länder.

En gemensam arbetsmarknad i Europa är viktig. Människor ska kunna röra sig fritt och arbeta var de vill inom EU men det får inte utnyttjas för att pressa lönerna eller villkoren nedåt eller hota rätten att teckna kollektivavtal.

Lika lön för lika arbete enligt lagar och regler ska gälla i hela Europa. Principen om att svenska kollektivavtal ska gälla på svenska arbetsplatser handlar om att alla arbetstagare ska behandlas lika, om allas rätt till likvärdiga löner och arbetsvillkor oavsett nationalitet.

Sedan den nuvarande regeringen tillträdde har det hänt mycket på det arbetsrättsliga området. Statens roll har monterats ner vilket har försvagat den svenska modellens funktionssätt. Partistyrelsen menar att det inte med automatik betyder att den lagstiftning som gällde före maktövertagandet 2006 ska återinföras. Arbetsmarknaden förändras och nya problem kräver ny eller förändrad lagstiftning.

Sverige har varit ett föregångsland när det gäller förhandlings- och föreningsfrihet som ratificerade ILO-konventionen 87 år 1949 och konvention 98 år 1950. Det är viktigt att Sverige ständigt strävar efter att påverka andra länder och i sin handelspolitik ser till att internationella åtaganden hålls.

Det är dessutom mycket viktigt att klargöra vilka frågor som inte lämpar sig för EU-nivån och att subsidiaritetsprincipen följs.

Partistyrelsen menar att den internationella fackföreningsrörelsen har en mycket viktig uppgift att fylla. Därför ska Socialdemokraterna verka för att de nationella fackföreningarnas rätt att verka i enighet med respektive lands nationella regler inte begränsas. För svensk del måste EU:s regler utformas så att den svenska modellen kan bevaras och utvecklas.

Lavalproblematiken måste få en långsiktig lösning som värnar den svenska kollektivavtalsmodellen inom EU-medlemskapet. I en tidigare riksdagsmotion, som har resulterat i ett tillkännagivande till regeringen, har vi socialdemokrater krävt att lagen ska rivas upp och att regeringen ska tillsätta en ny utredning. Regeringen har också tillsatt en parlamentarisk utredning med ett snävare direktiv som ska utreda frågan. Utredningen ska vara klar efter valet 2014. För oss socialdemokrater är en viktig utgångspunkt att svenska kollektivavtal fullt ut ska gälla i Sverige.

Svensk rätt saknar i huvudsak allmän lagstiftning om arbets- och anställningsvillkor. Detta område regleras i stället genom kollektivavtal. Kollektivavtalen har normativ effekt, vilket innebär att arbetsgivare är skyldiga att tillämpa kollektivavtal inte bara på medlemmar i den fackliga organisationen som är part i kollektivavtalet, utan också på medlemmar i andra fackliga organisationer och oorganiserade. Eftersom ingen statlig myndighet övervakar att kollektivavtalen efterlevs, har detta ansvar fallit på arbetstagar- och arbetsgivarorganisationerna. Det är

partistyrelsens uppfattning att det är en bärande förutsättning för den svenska modellen att arbetsmarknadens parter tar ett gemensamt ansvar för tillämpningen och implementeringen av kollektivavtalen.

Partistyrelsen delar uppfattningen att det är viktigt att det finns möjligheter att kontrollera att kollektivavtalen följs. Det kan dock vara nödvändigt att närmare undersöka förutsättningarna för att ge de fackliga organisationerna en utökad rätt att se till efterlevnaden av kollektivavtalen även på arbetsplatser som saknar medlemmar. Detta skulle exempelvis kunna ske genom att arbetsgivaren, efter skriftlig begäran från den kollektivavtalsbärande arbetstagarorganisationen, åläggs att till organisationen lämna ut den information som behövs för att organisationen ska kunna kontrollera om arbetsgivaren följer kollektivavtalets bestämmelser om lön och andra anställningsvillkor. Arbetsgivaren ska emellertid vara skyldig att lämna ut information endast om det finns skälig anledning att anta att gällande kollektivavtal inte följs.

Villkoren för lönebildningen har alltsedan inträdet i EU, tillkomsten av Industriavtalet och skapandet av Medlingsinstitutet förändrats. Medlingsinstitutet har två uppdrag, att verka för en väl fungerande lönebildning och att medla i förhandlingar om nya kollektivavtal. Med tanke på den internationellt konkurrensutsatta sektorns stora vikt för svensk ekonomi är det viktigt att löneökningarna sätts på en nivå som är väl anpassad till sektorn. Att avskaffa Medlingsinstitutet skulle enligt partistyrelsens uppfattning vara skadligt för lönebildningen. Det motsäger inte det faktum att ett antal fackliga organisationer framfört krav på att Medlingsinstitutet ska ha ett förändrat uppdrag utifrån hur dagens Medlingsinstitut valt att tolka uppdraget att värna den konkurrensutsatta sektorns lönenormerande roll, och vilka konsekvenser det får för möjligheterna att successivt bryta den värdediskriminering som finns mellan kvinno- och mansdominerade branscher.

Arbetstagarbegreppet

Det finns ingen lag som definierar vem som är arbetstagar och vem som är uppdragstagar/företagare ur ett arbetsrättsligt perspektiv. Det bestäms i stället genom kriterier som prövas av domstol vid en tvist. Det svenska begreppet är väl avgränsat och vid en internationell jämförelse faller många under begreppet arbetstagar. Problemet ligger inte i definitionen utan i att arbetstagar sägs upp från sina arbeten och erbjuds komma tillbaka som uppdragstagar/företagare. Detta innebär att de blir så kallade ofrivilliga företagare. Det kan angripas i domstol genom att den ofrivilliga företagaren yrkar att domstolen ska förklara att denne egentligen är att anse som arbetstagar.

Frågan om en person är anställd (arbetstagar) eller egenföretagare (uppdragstagar) är en både skattemässig och arbetsrättslig fråga. Om ersättningen för arbetet innebär inkomst av tjänst eller av näringsverksamhet har stora skattemässiga konsekvenser. En anställd får lön, skatt, semester, arbetsgivaravgifter och pension betald genom sin arbetsgivare medan en egenföretagare själv fakturerar sin uppdragstagar och sedan från denna ersättning tar ut sin lön, bestämmer sin semester samt betalar in sin skatt och sina egenavgifter för pension och sjukförsäkring.

Trots att utredningen F-skatt åt flera 2008 visat att väldigt få nekats F-skatt ville den borgerliga regeringen ha ytterligare förenklingar. De nya regler för F-skatt som började gälla år 2009 har

varit negativa både ur arbetsmarknads- och ett skatteuppbördsperspektiv, något förenklat kan sägas att det blivit lättare att vara oklar kring om arbetet utförs utifrån ett arbetstagar- eller uppdragstagarförhållande med av detta följande skattemässiga konsekvenser.

Partistyrelsen menar att antalet uppdragsgivare i de flesta fall är ett ganska bra mått på både beroende av uppdragsgivaren och inordning i dennes verksamhet. Det krävs en utvärdering av hur det nya systemet för F-skatt fungerat och en översyn av lagstiftningen. Partistyrelsen utesluter då inte att antalet uppdragsgivare åter ges betydelse när Skatteverket ska bedöma huruvida en person ska betraktas som självständig företagare eller anställd. Partistyrelsen vill dock inte i förväg slå fast vad som ska bli utvärderingens resultat. Skatteverket och ytterst allmän förvaltningsdomstol, avgör om en person har inkomst av tjänst eller av näringsverksamhet. Arbetsdomstolen (AD) avgör om en person är anställd eller uppdragstagar. Partistyrelsen menar att en facklig organisation kan driva den senare frågan till AD men vill inte ställa sig bakom en förändrad arbetsrätt på ett sätt som ifrågasätter arbetsgivarens arbetslednings- och fria anställningsrätt.

I dag finns det inte något krav på att utländska företag ska registrera sig i Sverige för att få bedriva näringsverksamhet här. Partistyrelsen vill att utländska företags verksamhet i Sverige ska vara synlig för våra myndigheter. Utländska företag och privatpersoner som är verksamma i Sverige kan i dag ansöka om och godkännas för svensk F-skatt. Som uppdragsgivare, vare sig man är privatperson eller företagare, behöver man då inte utreda om man ska göra skatteavdrag eller betala arbetsgivaravgifter. Det är ett bra och enkelt system.

En översyn av F-skatten måste därför lösa frågan om registrering av utländska företag, genom till exempel obligatorisk svensk F-skattsedel eller på annat sätt.

Anställningstrygghet

Anställningstryggheten har försämrats efter att den borgerliga regeringen tillträdde. Fler former av visstidsanställningar har införts och den totala tiden i olika visstidsanställningar hos samma arbetsgivare räknas inte samman. Detta innebär att flera korta anställningar, såsom allmän visstidsanställning, vikariat, säsongsarbete och provanställning, kan staplas på varandra under en mycket lång tidsperiod. För den som arbetat en längre tid hos samma arbetsgivare i olika visstidsanställningar blir det nu svårare att kräva tillsvidareanställning.

Bland framför allt unga kvinnor och personer med invandrabakgrund är andelen tillfälligt anställda mycket hög. Visstidsanställningar är vanligare bland arbetare än tjänstemän. Ett vanligt argument för tidsbegränsade anställningar är att de antas leda till fasta jobb. Emellertid visar de undersökningar som gjorts att tidsbegränsat anställda, i synnerhet unga kvinnor, tenderar att fastna i anställningsformen under lång tid. Det är allvarligt eftersom visstidsanställningar ofta medför en sämre löneutveckling, mindre utbildnings- och utvecklingsmöjligheter, lägre sjuk- och arbetslöshetsersättning samt lägre pension. Trenden mot fler visstidsanställningar innebär att arbetsmarknaden skapar ytterligare ekonomiska orättvisor mellan kvinnor och män under hela livet. Mot denna bakgrund menar partistyrelsen att effekterna av de otrygga anställningsformerna är så pass utredda att det för tillfället inte finns behov av att Socialdemokraterna i samråd med de fackliga parterna ska utreda effekterna ytterligare. Det är dags för lagstiftning.

Många visstidsanställda uppger själva att de har mindre inflytande på jobbet och sämre stöd av chefer. De har svårt att ställa rättmätiga krav på arbetsvillkor och arbetsförhållanden. Att arbetsplatser med många visstidsanställda riskerar att bli tystare och fungera arbetsmiljömässigt sämre är givetvis både till nackdel för de anställda och för varje arbetsgivare som månar om och vill utveckla sin verksamhet. Visstidsanställda har dessutom en låg organisationsgrad vilket gör att deras situation försvagas ytterligare.

Partistyrelsen anser att det är viktigt att motverka missbruk av tidsbegränsade anställningar. Tillsvidareanställning ska vara norm på arbetsmarknaden och därför behövs en lagändring med en begränsningsregel som innebär att antalet visstider hos samma arbetsgivare inte kan staplas under allt för lång tid.

I likhet med de fackliga organisationerna är partistyrelsen starkt kritisk till de förändringar i regelverket som regeringen genomfört och som öppnar för missbruk av tidsbegränsade anställningar. Uppfattningen delas av EU-kommissionen som anser att den svenska lagen som ger arbetsgivare stora möjligheter att undvika tillsvidareanställningar strider mot EU-rättens krav. EU-kommissionen kräver i en formell underrättelse att Sverige ändrar sin lagstiftning så att den lever upp till EU-rättens krav. Regeringen måste åtgärda den problematik som den nuvarande lagstiftningen har öppnat för. Det behövs en begränsningsregel för hur länge rullande visstidsanställningar kan fortgå.

Regeringens förslag om en kompletterande § 5 a i LAS kommer inte att ge effekt och lever inte upp till EU-rättens krav. Det krävs i stället annan ny lagstiftning. Partistyrelsen vill därför införa ett tak för den allmänna visstidsanställningen (AVA). I riksdagen har vi socialdemokrater föreslagit att allmän visstidsanställning, vikariat och provanställning hos samma arbetsgivare räknas samman. Efter högst 24 månader under en femårsperiod övergår det till en fast anställning (tillsvidareanställning).

För en lösning av problemet torde det krävas både lagändring och att fackföreningarna kräver ändringar i gällande kollektivavtal. Partistyrelsen anser att det mest angelägna för närvarande är att försöka begränsa omfattningen av visstiderna.

Vikariat är en vanlig anställningsform. Den formen likt all andra former kräver ett anställningsbevis där det framgår vem man vikarierar för. Detta följs inte alltid. Därför uppstår så kallade falska vikariat. Det är en anställningsform som inte finns. Vid domstolsprövning klassas dessa anställningsavtal ofta som ogiltiga.

Det finns yrkanden om att en lagändring ska genomföras med innebörden att endast så kallade äkta vikariat, det vill säga vikariat specifikt knyttat till en tjänstledig person ska tillåtas. Partistyrelsen anser när det gäller vikariat att det redan i dag går att angripa missbruk genom en tillsvidareförklaring i domstol.

Det finns också yrkanden som kräver att vid avslutande av provanställning ska arbetsgivaren motivera sitt beslut. Beträffande provanställning så är ju innebörden av anställningsformen att både arbetsgivaren och den anställde ska få känna sig för om det fungerar på arbetet och det är därför viktigt för bägge parter att kunna bryta anställningen på ett enkelt sätt. Partistyrelsen anser därför att någon ändring av bestämmelserna inte behövs.

Det finns motioner som vill att lagen ska ändras så att anställda som arbetar efter 67 år ska ha rätt till tillsvidareanställning. Partistyrelsen anser att en sådan ändring inte vore bra för strukturen på arbetsmarknaden, exempelvis skulle turordningsreglerna och företrädesrätten gälla, vilket skulle slå ut yngre arbetskraft.

Förutom ett utbrett utnyttjande av deltidstjänster tilltar den oroande utvecklingen med delade turer. Fenomenet breder framför allt ut sig inom omsorgen. Det är en trend som många upplever som stressande. Statistiska centralbyrån (SCB) visar att runt 150 000 människor arbetar delade turer, det vill säga delade arbetspass. Drygt en fjärdedel menar att arbetspassen skapar mycket stora problem. Utifrån detta drar partistyrelsen slutsatsen att många av dem som har delade turer är missnöjda med sina arbetstider och det i sin tur påverkar arbetsmotivation och den långsiktiga hälsan. Det leder troligtvis också till ytterligare rekryteringsproblem i branscher där bristen på arbetskraft redan finns och förväntas öka.

De fackförbund som framför allt berörs av delade turer arbetar aktivt med frågan. Just nu pågår ännu en avtalsrörelse där frågan åter igen kommer att aktualiseras.

Kollektivavtalsäckningen på svensk arbetsmarknad är cirka 90 procent. Därför är det också lämpligt att arbetsmarknadens parter reglerar så mycket som möjligt av spelreglerna på arbetsmarknaden. Det gäller till exempel det fall då en arbetstagare inte får någon lönespecifikation i samband med att lönen utbetalas. Denna fråga regleras inte i lag utan i avtal. Partistyrelsen anser att det är den mest naturliga ordningen.

I de allra flesta kollektivavtal finns det arbetstidsavtal. Frågan om övertids- och mertidsbegränsningar och tillåtligheten av delade turer lämpar sig också bäst för parterna att lösa. Likaså på vilket sätt anställningsgraden ska bestämmas. Att inkludera politiskt arbete i anställningsgraden, åtminstone när det gäller privata arbetsgivare, är inte möjligt enligt partistyrelsens uppfattning utan problemet måste lösas genom kompensation på annat sätt.

I en motion föreslås en allmän rätt att vara ledig för att prova på ett nytt jobb. Det skulle ytterligare öka antalet visstidsanställda, något som partistyrelsen anser skulle vara olyckligt.

Partistyrelsen håller med om att det är ett stort problem att anställda inte får samtliga löne- och ersättningsfordringar ersatta av den statliga lönegarantin. År 2007 tillsattes en utredning med uppdrag att se över förfarandet vid konkurs och företagsrekonstruktion, inom ramen för ett samlat insolvensförfarande. Utredningen föreslog 2010 en lagstiftning i en och samma lag, en ny insolvenslag. Regeringen har dock ännu inte kommit med något lagförslag, med anledning av utredningen. Vilka konsekvenserna för lönefordringar inom ramen för förmånsrättslagen och lönegarantilagen som kan bli i den nya lagstiftningen är oklart.

Lönegarantin är nära kopplad till förmånsrättsordningen som gäller vid konkurser. Förmånsrättsordningen innehåller regler som har direkt betydelse när garantin ska nyttjas. Maxbeloppet för fordringar som berättigar till lönegaranti är fyra basbelopp vilket för närvarande är 178 000 kronor per anställd. Nivån var tidigare högre men sänktes för att minska utgifterna eftersom dessa ökat kraftigt i början av 1990-talet. Att maxbeloppet sänktes och därefter inte heller föreslagits motsvara fem basbelopp som motionärer förespråkar beror bland annat på statsfinansiella skäl. Ett annat skäl till sänkningen ansågs vara att det kunde förhindra missbruk och icke avsedd användning av lönegarantin.

Lönegarantin omfattar lön oavsett om lönen utgår i form av till exempel tidlön, ackordsersättning, arvode eller provision. Med lön likställs även annan ersättning på grund av anställningen. Främst avses här ekonomiskt skadestånd som ska utgå till arbetstagaren i händelse av obehörigt avskedande eller att ett tjänsteavtal hävts. Det måste finnas en koppling till anställningsförhållandet.

Det är svårt att generellt uttala sig om vilka fordringar som här kan ge rätt till lönegaranti. Det får avgöras från fall till fall och ytterst kan det bli fråga om en prövning vid allmän domstol. Att vissa begränsningar finns beträffande lönegarantin både vad gäller fordringar och i tiden har sin grund i vad som anses vara statsfinansiellt möjligt att ersätta.

Införandet av tvåpersonsundantaget i 22 § i LAS innebar en avvikelse från turordningsprincipen vilket bidrar till att skapa godtycke. Det kan i sin tur upplevas som kränkande och diskriminerande bland löntagarna. Att den fackliga organisationen inte heller rättsligt kan överpröva arbetsgivarens beslut försvagar anställningsskyddet ytterligare. Partistyrelsen anser därför att tvåpersonsundantaget bör avskaffas.

Bemanningsbranschen

Bemanningsbranschen har utvecklats i snabb takt. Ändå är bara knappt 1,5 procent av arbetskraften sysselsatt inom bemanningsföretagen. Outplacement, uthyrning och rekrytering är de tjänster som ökar mest. Uthyrning står för hela 80 procent av den totala omsättningen. Det finns all anledning att utgå ifrån att allt fler personer kommer att arbeta inom uthyrnings- och bemanningsbranschen framöver. Det är därför mycket viktigt att den lagstiftning som syftar till att tillvarata arbetstagarnas rättigheter och skydd mot diskriminering också kan tillämpas fullt ut i denna bransch.

Genom bemanningsföretagen får många en möjlighet att ta sig in på arbetsmarknaden. På så sätt är branschen extra viktig i till exempel integrationshänseende.

I EU:s bemanningsdirektiv regleras en mängd frågor som styr vår lagstiftning. Tydligt är att det inte nationellt går att lagstifta om alltför omfattande hinder mot branschen. Någon juridisk möjlighet att förbjuda branschen finns alltså inte och är enligt partistyrelsens uppfattning inte heller önskvärt.

Det finns exempel på att oseriösa arbetsgivare använder sig av bemanningsföretag för att gå runt reglerna om företrädesrätt vid återanställning i LAS. Detta leder till ökat godtycke och otrygghet i bemanningsbranschen. Arbetskraftens utbytbarehet och temporära bemanningar utgör ett växande problem. Företrädesrätten vid återanställning ska inte få sättas ur spel när arbetsgivare hyr in personal från bemanningsföretag. Därför anser partistyrelsen att lagstiftningen bör ses över för att öka de fackliga organisationernas inflytande när bemanningsföretag anlitas.

Bemanningsföretagen har tagit ansvar för viss självansering mot oseriösa företag genom att man infört en auktorisation. Branschen täcks i stor utsträckning av kollektivavtal och kundföretagen omfattas i ökad utsträckning av kollektivavtal som innehåller regler för användning av bemanningsföretag. Det är en positiv utveckling. Huvudregeln på svensk arbetsmarknad är kollektivavtal och det bör gälla även i förhållande till, och inom,

bemanningsbranschen. Ändå krävs det också en lagstiftning. Särskilt viktigt är detta när det gäller utländska bemanningsföretag som hyr ut arbetskraft på den svenska arbetsmarknaden.

Regeringen har nyligen lagt en proposition som innehåller förslag om hur EU:s bemanningsdirektiv ska införas i svensk lagstiftning genom en ny lag om uthyrning av arbetstagare. Det är bra att propositionen föreslår ett förstärkt skydd för utstationerade uthyrda arbetstagare liksom att propositionen tar ställning för kollektivavtalens och parternas viktiga roll på den svenska arbetsmarknaden.

Men propositionen har också brister. Därför vill partistyrelsen förstärka den nu föreslagna nya lagen i två avseenden:

1. Stadigvarande arbetskraftsbehov ska i normalfallet tillgodoses genom anställning av egen personal. Inhyrd arbetskraft bör därför inte användas för stadigvarande arbetskraftsbehov, vilket bör framgå av lagen om uthyrning av arbetstagare.
2. Företrädesrätt till återanställning enligt lagen om anställningsskydd ska inte kunna åsidosättas genom att företaget säger upp personal för att sedan hyra in personal från bemanningsföretag för samma arbetsuppgifter.

I enlighet med den svenska modellen regleras villkoren för bemanningsbranschen genom kollektivavtal mellan parterna. Det måste i första hand ligga på arbetstagarparten att försöka förbättra villkoren i bemanningsföretagen och reglera villkoren för uthyrning/inhyrning av arbetskraft. Därför är det varken lämpligt eller möjligt för partistyrelsen att ställa sig bakom olika exakta mått på hur länge en anställning ska pågå, hur många som kan omfattas eller till vem ett bemanningsföretag hyr ut personal.

Dessa frågor måste inte nödvändigtvis drivas som lagstiftningsfrågor. Det är fullt möjligt för parterna på arbetsmarknaden att komma överens avtalsvägen. Så skedde också i LO-samordningen 2010, där det till exempel ställdes krav på en begränsning av inhyrning för att säkerställa företrädesrätten med viss framgång, åtminstone för några förbund.

Det kommer alltid att finnas arbetsgivare som är oseriösa, som bygger sin affärsidé på att utnyttja människor. De senaste åren har media rapporterat om människor från Sydostasien och Östeuropa kommer till Sverige för att plocka bär och tjäna pengar.

I flera rapporter presenterar Swedwatch villkoren för utländska blåbärsplockare. De visar att många plockare fortfarande arbetar under bedrägliga villkor. Ofta är det så kallade ”fria plockare”, bärplockare från EU-länder eller med turistvisum som inte har någon riktig arbetsgivare i Sverige.

De senaste åren har det trots allt gjorts insatser för att förbättra situationen när det gäller den utomeuropeiska arbetskraftsinvandringen. Till exempel måste de asiatiska bemanningsföretagen som anställer thailändska plockare nu följa svenska kollektivavtal. Problemet är att det inte hjälper de fria plockarna från Europa som inte har någon riktig arbetsgivare.

Migrationsverket måste ta ett helhetsansvar för bärplockarnas situation och tillsammans med grossisterna, uppköparna och facket sätta upp ramar för hur många bärplockare som behövs för

att plocka de bär som finns. Med ett sådant system skulle det bli en tydligare press på att bärplockarföretagen tar sitt sociala ansvar.

Det blir allt vanligare med olika former av entreprenadkedjor i olika branscher. Längden på kedjorna verkar öka. Med flera nivåer av underentreprenörer ökar risken för att det uppstår problem – både för de anställda och för samhället. Det är inte ovanligt med problem med utbetalning av den intjänade lönen till arbetstagare som är i slutet av en lång kedja av underentreprenörer. Det gäller särskilt för utländska arbetstagare som tillfälligt utstationerats till Sverige. För samhället kan det innebära att skatt och sociala avgifter undanhålls.

I dagsläget har en huvudentreprenör inget ansvar för att de underentreprenörer som är verksamma på exempelvis en byggarbetsplats är seriösa och kan följaktligen utnyttja fördelarna med att söka en lägre kostnad utan att stå för någon risk när det gäller underentreprenörens agerande. Partistyrelsen menar att detta är ett problem som ska åtgärdas via lagstiftning.

För att förhindra exploatering av arbetskraften krävs ett system med solidariskt ansvar för entreprenörer. Ett sådant entreprenörsansvar gäller redan i flera europeiska länder, till exempel Tyskland, Holland, Österrike, Spanien, Italien och Frankrike. I Norge infördes ett entreprenörsansvar i januari 2010. Ett solidariskt entreprenörsansvar har godkänts av EU-domstolen i mål C-03/60 Wolff & Muller. Enligt domen stod inte den tyska lagstiftningen om ansvar för huvudentreprenören i strid med EU-rätten.

Lönekartläggning

Jämställdhetsombudsmannen har sedan den 1 januari 2009 införlivats i den nya myndigheten Diskrimineringsombudsmannen. Samtidigt så har jämställdhetslagen slagits samman med övriga diskrimineringslagar. Bestämmelserna som reglerar arbetet med jämställdhetsplaner och lönekartläggning har samtidigt urholkats, vilket partistyrelsen anser försvårar jämställdhetsarbetet.

Lönekartläggning och upprättande av jämställdhetsplaner behöver numera bara göras vart tredje år mot tidigare varje år. Dessutom är företag med färre än 25 anställda undantagna från skyldigheten att upprätta en jämställdhetsplan. Tidigare gällde att endast företag med färre än tio anställda var undantagna från regeln.

Flera fackliga organisationer vittnar om hur arbetet med lönekartläggningar försvåras när det inte sker regelbundet i en årlig lönerevision.

Därmed instämmer partistyrelsen i de motioner som föreslår en lagstiftning som slår fast att lönekartläggningar och jämställdhetsplaner ska göras varje år. Endast företag med färre än tio anställda ska vara undantagna från denna skyldighet.

Könsrelaterade lönekriterier vid lönerevisioner ska inte förekomma och det är en uppgift för parterna att se till att sådana inte finns i kollektivavtalen.

Partistyrelsen anser att en motionärs yrkande om att Socialdemokraterna, i sin roll som arbetsgivare, ska ta initiativ att teckna kollektivavtal om antidiskriminering är ett bra förslag men anser att det är upp till parterna på arbetsplatsen att ta ett sådant initiativ. Det är dock viktigt att man håller sig inom ramarna för EU-rätten när avtalen träffas.

Integritet

Arbetsgivarna kontrollerar och övervakar i allt högre grad sina anställda. Om det beror på bristande förtroende eller att det är enkelt och billigt och att man gör det för att man kan är svårt att veta. Lagstiftningen på området är fragmentarisk och svårtolkad och består bland annat av internationella konventioner, regeringsformen, personuppgiftslagen och rättspraxis från Arbetsdomstolen. Några kollektivavtal finns också på området.

För att skydda de anställda från kränkningar av den personliga integriteten krävs en lag. Partistyrelsen menar att det finns behov av en tydlig lagstiftning på området.

När det gäller skyldighet för arbetsgivare att kräva utdrag ur kriminalregistret i vissa branscher och yrken är det mycket viktigt att denna skyldighet begränsas till de branscher där det är absolut nödvändigt. Det måste vara möjligt för en straffad och rehabiliterad person att återta sin plats i arbetslivet. Partistyrelsen håller därmed inte med den motionär som menar att arbetsgivare ska begära utdrag ur belastningsregister för dem som söker arbete inom vårdsektorn.

Arbetstid

Grunden för ett jämlikt, jämställt och solidariskt samhälle är rätten till arbete, som ger egen försörjning. Arbetslivet är inte jämlikt. Kvinnors och mäns arbetsvillkor är olika och orättvisorna stora. De arbeten som främst utförs av män värderas högre än de arbeten som främst utförs av kvinnor. Kvinnor får i högre grad deltids- och tidsbegränsade anställningar i stället för fasta jobb. Bland män dominerar heltidsanställningar. Korta anställningar innebär bland annat mer ensidiga och monotona arbetsuppgifter, mindre frihet och sämre möjligheter till utveckling i jobbet. Detta påverkar hälsan negativt. Orättvisan i arbetslivet bidrar till att klyftan mellan kvinnor och män som består livet ut. Mycket bottnar i möjligheten att arbeta heltid och andra arbetstidsrelaterade frågor.

Partistyrelsen förstår den intention som ligger bakom olika motionärers krav av sänkt arbetstid. Det är ett reellt problem att människor inte alltid orkar och hinner med allt som ska hinnas med i vardagen. Det kan också tyckas logiskt att när arbetslösheten är hög är det bättre att alla jobbar lite än att några inte arbetar alls. I Sverige har det genomförts ett antal arbetstidsreformer för att minska arbetstiden. Det är dyra reformer som måste sättas i relation till vilken välfärd som är önskvärd. För att upprätthålla och förbättra välfärden måste fler arbeta mer.

Ekonomisk tillväxt är förutsättningen för ett lands välstånd. Att upprätthålla ett högt kunskapsinnehåll i det vi producerar är därmed viktigt för framtida välstånd och för möjligheterna att upprätthålla den generella välfärden. Med andra ord är det viktigt att så många som möjligt deltar i produktionen. På så sätt ökar ett lands utvecklingspotential.

Att öka arbetsutbudet tillsammans med en politik för fler jobb och växande företag är därför en första prioritering för att det ska vara möjligt att behålla och utveckla välfärden.

Varje arbetad timme räknas. Därför är det väsentligt att fler kan fortsätta att arbeta efter 65 och att personer som är 55+ betraktas som en stor tillgång på arbetsmarknaden.

Det är inte en slump att Sverige är ett av de rikaste länderna i världen med mycket höga hälsotal och hög medellivslängd. En förutsättning för detta välstånd är den generella välfärdsmodellen. Det handlar inte bara om solidaritet utan lika mycket om effektivitet. Jämlika

samhällen går bättre ekonomiskt. Detta är utgångspunkten för välfärdens omfattning och utformning.

Frågan om sex timmars arbetsdag har behandlats vid fyra tidigare kongresser. Vid den förra kongressen togs ett nytt ställningstagande som innebär att vi socialdemokrater inte längre ska verka för att staten initierar kortare arbetstid under överskådlig framtid. Något skäl att ändra detta ställningstagande finns inte för närvarande.

Partistyrelsen ser inga möjligheter att tillmötesgå krav om 6 timmars arbetsdag eller annan typ av lagstadgad arbetstidsförkortning. Det motsäger naturligtvis inte att parterna fortsätter att teckna avtal som innehåller olika typer av arbetstidsnedkortning. Detsamma gäller införandet av en sjätte semestervecka och olika typer av kompensationskonton.

För att alla som vill ska få möjlighet att arbeta heltid måste utbudet av heltidsanställningar öka. Här spelar arbetsmarknadens parter en central roll. De stora grupperna av ofrivilligt deltidsarbetslösa finns inom vård- och omsorgssektorn, handeln, hotellnäringen, restaurangbranschen och i delar av utbildningssektorn. Här dominerar kvinnliga arbetstagare samtidigt som nästan hälften av de förvärvsarbetande kvinnorna arbetar i dessa sektorer.

Cirka 200 000 personer arbetar ofrivillig deltid på grund av att det inte finns tillräckligt med heltidstjänster och därför att det brister i barn- och äldreomsorgen. Av samtliga 3,9 miljoner anställda arbetar drygt en miljon, 27 procent, deltid. Skillnaden är stor mellan arbetare och tjänstemän liksom mellan kvinnor och män. Mer än hälften av alla kvinnor mellan 16 och 24 år har en tidsbegränsad anställning, flertalet i ett LO-yrke.

Deltidsanställd har förutom lägre inkomst ofta ett lägre deltagande i planeringen av arbetet och ett mindre inflytande över arbetet och arbetets förläggning. Folkhälsoinstitutet visar också att risken för sämre hälsa är högre bland deltidsarbetande.

I kommuner och landsting jobbar över en miljon människor. Det är en framtidsbransch, där efterfrågan på arbetskraft väntas öka starkt de kommande åren. En verksamhet med många deltidsanställda och en dominans av visstidsanställda har inte samma förutsättningar för långsiktigt utvecklingsarbete.

I dag är 30 procent av de kommunanställda deltidsanställda. Samma siffra för landstingsanställda är 19 procent. Många av dessa personer skulle vilja jobba mer. Enligt Kommunal vill exempelvis mer än var fjärde anställd inom vården jobba fler timmar.

Enligt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) behöver cirka 420 000 personer rekryteras under åren 2010–2019 för att pensionsavgångar och ökade behov i välfärden ska klaras av. SCB tror att år 2030 kommer det att saknas 170 000 personer inom vården och omsorgen.

För att säkerställa kvaliteten i välfärdssektorn krävs heltider och fasta tjänster – främsta utmaningen är äldreomsorgen. Visserligen går det att till exempel laborera med fördelning av mertid och andra förändringar men när det handlar om möjligheten att rekrytera bra och kompetent personal till yrken där rekryteringsbehoven är stora är det nödvändigt skapa fler heltidstjänster. Samtidigt kommer kvaliteten i omsorg att höjas.

Ett modernt arbetsliv kräver en anpassning till människors livssituation och förutsättningar. Det är viktigt att skapa incitament för att alla som vill ska kunna få heltidstjänster. Att det är fullt

möjligt att förlägga arbetstider enligt heltidsmättet bevisas av att heltid är norm inom manligt dominerande branscher.

Partistyrelsen delar uppfattningen att rätten till heltid är en viktig och genomgripande reform för att åstadkomma faktisk jämställdhet. Heltid ska vara norm på hela arbetsmarknaden. Heltid ska vara en rättighet och deltid en möjlighet. I första hand bör frågan lösas genom förhandlingar och kollektivavtal. Om denna väg inte är framkomlig ska lagstiftningsvägen övervägas.

Målet att heltidsarbete ska vara en rättighet och deltidsarbete en möjlighet är något som män i stor utsträckning redan uppnått. För stora grupper av kvinnor är situationen den omvända.

Det finns många fördelar med att lösa frågan om heltid avtalsvägen. Det är parterna på arbetsmarknaden som bör ha det primära ansvaret för att eliminera de negativa konsekvenserna av ofrivilligt deltidsarbete. Därför är det partistyrelsens uppfattning att rätten till heltid i första hand bör åstadkommas avtalsvägen, vilket också LO-kongressen beslutade 2012.

Partistyrelsen vill tydliggöra det faktum att krav om allas rätt till heltid inte betyder att alla deltidssarbeten ska avvecklas. Vår grundinställning är att heltidsanställningarna måste bli fler. Heltidsarbete ska vara norm på hela arbetsmarknaden.

Det krävs en attitydförändring för att bryta de strukturer som motverkar heltidsarbete och därmed begränsar kvinnors frihet och självständighet. Det finns flera socialdemokratiskt styrda kommuner och landsting som föreslagit att kollektivavtalen ska innehålla skrivningar om att heltid är en rättighet, deltid en möjlighet. Partistyrelsen menar att dessa avtal ska användas som förebild för resten av arbetsmarknaden.

Det är förvisso vanligare att socialdemokratiskt styrda kommuner har infört rätt till heltid än borgerligt styrda – trots detta saknar fortfarande knappt 60 procent av de socialdemokratiska kommunerna överenskommelser om rätt till heltid. Bland borgerliga kommuner är siffran 75 procent. Totalt är det bara lite drygt var tredje kommun som har infört eller planerar att införa rätt till heltid. För landstingen/regionerna gäller det drygt hälften. Här måste en kraftfull förbättring ske. Varje ny tjänst ska vara en heltid. Alla anställda ska erbjudas heltidsanställning.

--

Partistyrelsens utlåtande över motionerna C9:2, C30:2, C31:2, C32:2, C106:2, D31:7, D31:8, D46:3, D53:6, D53:7, D53:8, D53:9, D53:10, D137:1, D138:1, D138:2, D139:1, D140:1, D141:1, D142:1, D143:1, D144:1, D145:1, D146:1, D147:1, D147:2, D148:1, D148:2, D149:1, D149:2, D150:1, D150:2, D151:1, D152:1, D153:1, D154:1, D154:2, D155:1, D156:1, D156:3, D157:1, D158:1, D159:1, D160:1, D161:1, D162:1, D163:1, D164:1, D165:1, D166:1, D167:1, D168:1, D169:1, D170:1, D171:3, D171:4, D171:8, D171:9, D171:10, D172:1, D173:1, D174:1, D175:1, D176:1, D177:1, D178:1, D179:1, D180:1, D181:1, D181:2, D182:1, D182:2, D183:1, D184:1, D184:2, D184:3, D185:1, D186:1, D186:2, D187:1, D188:1, D189:1, D189:2, D189:3, D189:4, D190:1, D191:1, D192:1, D193:1, D194:1, D195:1, D196:1, D197:1, D198:1, D199:1, D200:1, D201:1, D201:2, D201:3, D202:1, D203:1, D204:1, D204:2, D205:1, D206:1, D207:1, D208:1, D209:1, D209:2, D210:1, D210:2, D210:3, D211:1, D211:2, D211:3, D212:1, D213:1, D214:1, D215:1, D215:2, D215:3, D215:4, D215:5, D215:6, D215:7, D216:1, D217:1, D218:1, D219:1,

D220:1, D221:1, D222:1, D223:1, D223:2, D224:1, D224:2, D224:3, D224:4, D224:5, D225:1, D226:1, D226:2, D226:3, D227:1, D228:1, D228:2, D229:1, D230:1, D230:2, D231:1, D232:1, D232:2, D233:1, D233:2, D233:3, D233:4, D233:5, D233:7, D233:9, D234:1, D234:2, D234:3, D234:4, D234:6, D235:1, D235:2, D235:3, D235:4, D235:6, D236:1, D236:2, D236:3, D236:4, D236:6, D237:1, D237:2, D237:3, D237:4, D237:6, D238:1, D238:2, D238:3, D238:4, D239:1, D239:2, D239:3, D239:4, D239:6, D240:1, D240:2, D241:1, D242:1, D243:1, D244:1, D245:1, D246:1, D247:1, D248:1, D249:1, D250:1, D297:9, D297:10, D298:6, D298:7, och H57:5, där partistyrrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna D53:10, D140:1, D150:2, D158:1, D159:1, D160:1, D161:1, D162:1, D163:1, D164:1, D165:1, D166:1, D167:1, D168:1, D169:1, D171:4, D171:9, D178:1, D179:1, D186:1, D186:2, D187:1, D189:3, D189:4, D192:1, D203:1, D204:1, D204:2, D205:1, D206:1, D213:1, D223:1, D224:4, D224:5, D250:1, D297:9, D298:6, D298:7 och H57:5

att avslå motionerna D53:6, D137:1, D138:1, D138:2, D143:1, D144:1, D145:1, D146:1, D148:1, D148:2, D149:1, D170:1, D173:1, D175:1, D176:1, D177:1, D181:1, D181:2, D182:1, D184:1, D191:1, D201:1, D201:2, D201:3, D202:1, D208:1, D210:2, D210:3, D211:2, D211:3, D215:5, D215:6, D223:2, D226:1, D227:1, D228:1, D228:2, D232:1, D232:2, D233:3, D233:4, D233:9, D234:3, D235:2, D235:3, D236:2, D236:3, D237:2, D237:3, D238:2, D238:3, D239:2, D239:3, D240:1, D240:2, D241:1, D242:1, D243:1, D244:1, D247:1, D248:1 och D249:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: C9:2, C30:2, C31:2, C32:2, C106:2, D31:7, D31:8, D46:3, D53:7, D53:8, D53:9, D139:1, D141:1, D142:1, D147:1, D147:2, D149:2, D150:1, D151:1, D152:1, D153:1, D154:1, D154:2, D155:1, D156:1, D156:3, D157:1, D171:3, D171:8, D171:10, D172:1, D174:1, D180:1, D182:2, D183:1, D184:2, D184:3, D185:1, D188:1, D189:1, D189:2, D190:1, D193:1, D194:1, D195:1, D196:1, D197:1, D198:1, D199:1, D200:1, D207:1, D209:1, D209:2, D210:1, D211:1, D212:1, D214:1, D215:1, D215:2, D215:3, D215:4, D215:7, D216:1, D217:1, D218:1, D219:1, D220:1, D221:1, D222:1, D224:1, D224:2, D224:3, D225:1, D226:2, D226:3, D229:1, D230:1, D230:2, D231:1, D233:1, D233:2, D233:5, D233:7, D234:1, D234:2, D234:4, D234:6, D235:1, D235:4, D235:6, D236:1, D236:4, D236:6, D237:1, D237:4, D237:6, D238:1, D238:4, D239:1, D239:4, D239:6, D245:1, D246:1 och D297:10.

Företagshälsovård (UD5)

Partistyrrelsens utlåtande över motionerna A32:2, C62:12, C62:14, C63:12, C63:14, C64:12, C64:14, C65:12, C65:14, C66:12, C66:14, C67:12, C67:14, C68:12, C68:14, C69:12, C69:14, C70:12, C70:14, C71:12, C71:14, C72:12, C72:14, C73:12, C73:14, C74:12, C74:14, D64:3, D64:4, D95:2, D95:4, D171:5, D171:6, D172:2, D172:3, D172:4, D233:11, D251:1, D252:1, D253:1, D254:1, D254:2, D255:1, D256:2, D257:1, D257:2, D258:1, D258:2, D258:3, D258:4, D258:5, D258:6, D259:1, D259:2, D259:3, D259:4, D259:5, D259:6, D260:1, D260:2, D260:3, D260:4,

D261:1, D261:2, D262:1, D263:1, D263:2, D264:1, D264:2, D265:1, D266:1, D266:2, D266:3, D266:4, D266:5, D266:6, D267:1, D267:2, D267:3, D267:4, D267:5, D267:6, D268:1, D268:2, D268:3, D268:4, D268:5, D268:6, D269:1, D269:2, D269:3, D269:4, D269:5, D269:6, D270:1, D270:2, D270:3, D270:4, D270:5, D270:6, D271:1, D271:2, D271:3, D271:4, D271:5, D271:6, D272:1, D272:2, D272:3, D272:4, D272:5, D273:1, D273:2, D273:3, D273:4, D273:5, D273:6, D274:1, D274:2, D274:3, D274:4, D274:5, D274:6, D274:7, D275:1, D275:2, D275:3, D276:1, D276:2, D276:3, D276:4, D276:5, D276:6, D277:1, D277:2, D277:3, D277:4, D277:5, D277:6, J7:5 och J31:3, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna D64:3, D64:4, D95:2, D95:4, D233:11, D258:1, D258:4, D258:6, D259:1, D259:4, D259:6, D260:2, D263:1, D264:1, D266:1, D266:4, D267:1, D267:4, D268:1, D268:4, D268:6, D269:1, D269:4, D269:6, D270:1, D270:6, D271:1, D271:4, D271:6, D272:1, D272:4, D272:5, D273:1, D273:4, D273:6, D274:1, D274:4, D274:6, D275:3, D276:1, D276:4, D276:5, D277:1, D277:4 och D277:6

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A32:2, C62:12, C62:14, C63:12, C63:14, C64:12, C64:14, C65:12, C65:14, C66:12, C66:14, C67:12, C67:14, C68:12, C68:14, C69:12, C69:14, C70:12, C70:14, C71:12, C71:14, C72:12, C72:14, C73:12, C73:14, C74:12, C74:14, D171:5, D171:6, D172:2, D172:3, D172:4, D251:1, D252:1, D253:1, D254:1, D254:2, D255:1, D256:2, D257:1, D257:2, D258:2, D258:3, D258:5, D259:2, D259:3, D259:5, D260:1, D260:3, D260:4, D261:1, D261:2, D262:1, D263:2, D264:2, D265:1, D266:2, D266:3, D266:5, D266:6, D267:2, D267:3, D267:5, D267:6, D268:2, D268:3, D268:5, D269:2, D269:3, D269:5, D270:2, D270:3, D270:4, D270:5, D271:2, D271:3, D271:5, D272:2, D272:3, D273:2, D273:3, D273:5, D274:2, D274:3, D274:5, D274:7, D275:1, D275:2, D276:2, D276:3, D276:6, D277:2, D277:3, D277:5, J7:5 och J31:3.

Debatt

Leif Nysmed, Stockholms län: Jag vill börja med att tacka partistyrelsen för att man valt att bifalla vår motion D187 – jag hade laddat för att gå upp och prata om varför man borde lagstifta om att man ska få rätt till en lönespecifikation i samband med lön. Lönespecifikationen är ju ett lika viktigt dokument som anställningsavtal och arbetsgivarintyg, vilka i dag är reglerade i lag. Då borde även lönespecifikationerna vara det, eftersom de är viktiga vid konkurser, arbetslöshet när man ska söka a-kassa eller i deklARATIONSTIDER om arbetsgivaren visar sig inte ha betalat in skatt.

Jag har en del andra motioner också om f-skatt och bemanning, och i utlåtandena över dessa hänvisar partistyrelsen till att man ska göra en översyn av systemet med f-skatt. Det ser jag fram emot, för jag tycker att det system som är i dag håller på att urholka arbetstagarbegreppet på arbetsmarknaden. Jag ser fram emot att något radikalt i den frågan, för det börjar likna ankskit!

Man tar också upp problemen med bemanning men även en del om det positiva med det. Med bemanningssystemen tystnar tyvärr arbetsplatserna. Många som kommer in som bemanningspersonal vågar inte ställa de krav som man har rätt till på arbetsplatserna vad gäller arbetsmiljö och andra delar, för är man stökig för den som hyr in en får man lämna arbetsplatsen.

Jag sitter i förhandlingar i min roll på Byggnads, och jag har haft ett antal personliga förhandlingar där personer har ansetts vara omöjliga att placera ut på arbetsplatserna just för att man har ställt krav på arbetsmiljön i byggbranschen, vilket jag tycker är helt rimligt att man gör.

Ett medskick till partistyrelsen inför översynen: Kontakta gärna oss inom facket som jobbar med det här dagligen, så ska ni få en hel del exempel på vad som behöver bli bättre.

Martin Berglund, Västerbotten: Man säger att det första intrycket är viktigt och det här är min entré på kongressen! Jag yrkar bifall till motion D228:2. Jag vill börja med att tacka temagruppen. Det har varit ett bra klimat och det har gjort att jag inte behövt gå upp i ganska många frågor.

Jag har läst utlåtandet över motionen och man kan konstatera att jag inte räds en utmaning. Motionen handlar om att utreda möjligheten till kortare arbetstid. Jag anser att vår uppgift är att ge människor verktyg att förverkliga sina drömmar, och det människor verkar ha störst behov av i dag är tid. De flesta påstår i alla fall att de saknar tid att göra det man vill.

Vi hade kunnat föreslå att man utökar dygnets timmar till 26 men jag tror att motionen har större chans att gå igenom.

Simon Ryndal, Älvsborgs södra: Jag vill prata om visstid. Vi tog inte in det i Framtidskontraktet men jag stödjer motionen och vill ha in det i utlåtandet. I lagen om anställningsskydd står det att tillsvidareanställning är huvudanställningsformen. Samtidigt ger allmän visstidsanställning arbetsgivaren rätt att ensidigt visstidsanställa personer i 24 månader utan att motivera eller ha någon grund för det behovet. Det här går inte ihop, det motsäger varandra, och det ger arbetsgivaren möjlighet att gå runt huvudformen, det vill säga tillsvidareanställning.

Man ska komma ihåg att innan borgarna kom till makten så kunde arbetsgivaren endast anställa fem personer i ett företag på kortast en månad och högst tolv månader. Då användes visstidsanställningar för riktiga kortsiktiga arbetskraftsbehov. Annars användes tillsvidareanställning, precis som lagen om anställningsskydd föreskriver. Men med borgarnas försämringar har vi nu återgått till daglönare som endast får visstidsanställningar för en dag åt gången och som får stå med mössan i hand de andra dagarna. Inte nog med det – arbetsgivarna staplar olika tidsbegränsade anställningsformer på varandra, så många får på det sättet aldrig någon tillsvidareanställning.

Jag yrkar bifall till motion D237:2 om att visstidsanställningar måste motiveras. Jag kan gå med på att stryka orden ”allmän visstid” i den attsatsen men att motiveringen finns kvar, så att man måste motivera varför man har visstidsanställningar. Det ger facket större makt att kunna vara med och ha inflytande, se om det är för många som går på visstid och om det skulle kunna bli en tillsvidareanställning i stället.

Joachim Fors, Skåne: Jag vill tacka partistyrelsen för att man har bifallit motion D258. Nu kan jag gå till mitt arbete på måndag och säga att det finns hopp om en ännu bättre arbetsmiljö. När det gäller att få bra forskning i Sverige igen är det viktigt att tänka på att vi människor inte är en homogen grupp, typ laboratorierättor. Man måste utgå från den verklighet som finns. En del är

långa, en del är korta. Det finns kvinnor, det finns män. Det finns tjocka, det finns smala. Forskningen får inte utgå från att alla är män, vilket den tidigare har gjort.

Jag vet att det finns för lite forskning när det gäller kemiska ämnen i våra arbetsmiljöer, i alla fall forskning som man vågar offentliggöra eller göra tillgänglig för oss skyddsombud.

Den facklig-politiska samverkan är viktig för att snabbt nå resultat. Fackens skyddsombud, huvudskyddsombud och regionala skyddsombud har mycket bra kunskap om hur arbetsmiljön är och vilka brister som finns i lagstiftning och i utbildningsinsatser, både för skyddsombud och för arbetsgivare.

Jag är mycket glad över den förändring som kom in i Framtidskontraktet, där man säger att arbetsmiljöarbetet ska sättas i fokus för att alla ska ha bra möjligheter att arbeta ett helt arbetsliv. Man skriver ”Vi vill se en politik för nolltolerans mot dödsolyckor på arbeten och ökade insatser för att reducera antalet arbetsplatsolyckor och arbetsrelaterade sjukdomar.”

Än en gång – tack för det positiva bemötandet!

Eva-Lena Österljung, Jönköpings län: Det är jätteroligt att få stå här och prata inför er och jag är väldigt glad över behandlingen av de motioner som rör arbetsrätt och förhållandena på arbetsmarknaden.

Jag vill särskilt tacka för behandlingen från partistyrelsen och temagruppen när det gäller motionerna från Jönköpings lön, det känns så lyckligt att vi har fått bifall till alla våra motioner utom en motion – D143, som rör arbetstidsfördelning. Men utifrån den motivering vi har fått från temagruppen och partistyrelsen förstår vi varför man har avslagit motionen och därför yrkar vi bifall till partistyrelsens förslag.

Som arbetsrättslärare tycker jag att det är jätteroligt att se att det är fokus på arbete och på vilka villkor vi har på arbetsmarknaden. Heltid borde vara en självklar rättighet men det är det inte i dag. Vi har många branscher där det i stort sett inte finns en möjlighet att få heltid, framför allt inte om man är kvinna. Det här är inte bara en fråga om att få jobba 100 procent utan det är även en jämställdhetsfråga som vi har att jobba med.

När det gäller visstid tycker jag att det bara borde finnas en anställningsform på arbetsmarknaden – tillsvidareanställning. Metoden att stapla olika visstidsformer på varandra för att arbetsgivaren ska slippa ansvar och uppsägningstider är inte hållbar längre. Vi måste tillbaka till en form där det naturliga är att vara tillsvidareanställd. Jag tycker att det är bra att det har kommit fram ett krav på att man också ska ha en motivering till varför man vill ha en visstidsanställning; det ska inte bara vara en självklarhet att arbetsgivaren kan hantera människor på det här sättet.

Peter Lindström, Västerbotten: Jag yrkar bifall till motion D188. Det här handlar om att vi ska ha grunden till den välfärd som vi har pratat så vackert om i några dagar och kommer att fortsätta att prata om. Vi ska beskatta de olika delarna efter de förutsättningar som finns.

Innan jag blev politiker i den omfattning jag är nu var jag verksam inom GS-facket och jag jobbade mycket med den utländska och tillfälliga arbetskraften, framför allt i den norra delen av landet.

Jag vet och har sett att det finns företag som inte skattar något alls i Sverige men som ändå bedriver verksamhet här. Det finns arbetstagare som har behov av den service, den sociala infrastruktur och de hjälpmedel vi har men som inte betalar någon skatt någonstans. Det finns olika typer av utstationeringsdirektiv som gör att man helt och hållet går runt det här. Det här blir en ekonomisk konkurrens om arbetskraften och det är ett slag under bältet på vårt system för att försörja välfärden med skattemedel.

Det jag pratar om är exempelvis det här med cypriotiska företag som har utstationerad arbetskraft i fler än två länder. Då drar man inte någon skatt alls för den första 18 000 eurona som man tjänar. Man drar det från arbetstagarna men det betalas inte in någonstans för det behövs inte enligt deras lagstiftning.

Därför stödjer jag motion D188, om att de företag som verkar här ska ha en f-skattsedel så att vi har något slags säkerhet, kan kolla dem och se till att de gör rätt för sig när det gäller beskattning av de arbeten som utförs på svensk mark.

Jan Jobansson, Västerbotten: Jag tänkte yrka bifall till motion D231:1, om att det ska bli mer tvingande för arbetsgivare att skriva ut arbetsgivarintyg. Det här är egentligen inget stort problem för de flesta som aldrig drabbas, men för dem som drabbas är det en katastrof. Företagen har egentligen långtgående skyldigheter att skriva ut arbetsgivarintyg men vi har inga verktyg att tvinga eller lagföra dem som helt enkelt bara struntar i att utfärda arbetsgivarintyg.

En lag som innebär en rättslig påföljd för arbetsgivare som inte utfärdar arbetsgivarintyg inom föreskriven tid skulle kraftigt sätta käppar i hjulet för oseriösa företagare som hänsynslöst utnyttjar människor på arbetsmarknaden.

Teresa Carvalho, Östergötland: Linköpings arbetarekommun har lagt en motion, D154, som problematiserar kring arbete och möjligheten att få till ett bra familjeliv, eller rättare sagt – de hinder som många upplever på grund av delade turer. I motionens andra attsats, som är den jag yrkar bifall till, föreslås att delade turer enbart ska användas i undantagsfall.

I partistyrelsens utlåtande problematiserar man kring delade turer och det förefaller som om partistyrelsen också instämmer med motionens intentioner. Det här handlar alltså om en tydlig ambitionsökning och viljeinriktning utan att låsa fast sig vid förbud eller absoluta formuleringar.

Jag upplever att vi hade en bra diskussion kring det här i temagruppen och jag hoppas därför att partistyrelsen kan tänka sig att bifalla motion D154:2. Jag hoppas såklart också att kongressen kan tänka sig att ställa sig bakom mitt bifallsyrkande.

Martin Berglund, Västerbotten: Jag yrkar bifall till motion D53:6, om att visstidsanställningar ska övergå till tillsvidareanställningar efter tolv månader. I utlåtandet är inriktningen att man kan tänka sig att gå upp till två år; det är den gräns som partistyrelsen anser att man kan vara otryggt anställd. Jag tycker att vi kan vara radikalare än så. Tolv månader är en lång tid att gå som visstidsanställd.

Dessutom ökar visstidsanställningarna, det vet vi. Borgarna har genomfört försämringar som gör att man tvingas gå i otrygga anställningsformer under väldigt lång tid. Det är väldigt vanligt

att man stannar ett kvartal eller kanske en sommar, och det skulle innebära att man med en tvåårsregel kan gå fem år utan att man har fått en fast anställning. I dagsläget krävs det en fast anställning om du ska kunna ta ett lån på banken eller flytta hemifrån och bilda familj, så det här är viktigt. Trygga människor är fria och otrygga anställningsformer ska vi naturligtvis bekämpa.

Man påstår ofta att det behövs en flexibilitet på arbetsmarknaden, men flexibilitet och otrygga anställningsformer kan omöjligt vara likställt; flexibilitet på arbetsmarknaden ska vi lösa genom kompetensutveckling.

Lagstiftningen som vi genomför får direkt genomslag på kollektivavtalen. Om borgarna försämrar lagstiftningen försämrar man också våra kollektivavtal. Vi har sett det i just den här frågan tidigare. På samma sätt – om vi förbättrar lagstiftningen när vi tar över makten, så har vi också möjlighet att förbättra kollektivavtalen och det är facklig-politisk samverkan!

Monica Enarsson, Dalarna: Jag vill instämma i det Martin sade nu senast. Jag kan tyvärr inte yrka bifall till hans motionsförslag men jag vill uppmana er till att stödja det. Jag yrkar däremot bifall till motion D237:2 och Simon Ryndals yrkande om visstidsanställningar.

Gert Anderson, Göteborg: Jag yrkar bifall till motion D188. Vi ser det inom transportnäringen, där det påstås att det finns utländska egna företagare. Vad de många gånger får är rent svart lön, fastän den svenska bokföringen stämmer. Det erläggs nämligen ingen skatt i hemlandet.

Vi har nu en pågående rättsprocess med ett åkeriföretag, Andreassons Åkeri i Veddige. De har 200 bilar och inga anställda, alla förare är öststatare och det har visat sig att ingen av dem har betalat skatt någonstans. Vi behöver skarpa regler för att få stopp på detta. Därför yrkar jag bifall till ett krav på svensk f-skatt för utländsk näringsverksamhet i Sverige.

Bror Perjus, Stockholms län: Jag har inget eget yrkande men som gammal facklig redaktör hyser jag stor beundran för alla som jobbar fackligt i dag, som kämpar på arbetsmarknaden och som här argumenterar för den ena satsen efter den andra.

Egentligen tycker jag att ni är lite för försynta. Situationen är ju den att det har skapats ett kaos på den svenska arbetsmarknaden. Det är en fruktansvärd situation som har uppstått och som har drivits fram, framför allt av den borgerliga regeringen.

Den som blir socialdemokratisk arbetsmarknadsminister efter det här måste sätta igång ett omfattande reformarbete för att reparera den svenska arbetsmarknaden. Det är deltider, det är visstidsanställningar, det är uppluckringen av lagen om anställningsskydd och turordningsreglerna, det är arbetskraftsimporten som är helt okontrollerad, det är f-skattsedlarna, det är utstationeringen, det är nedmonteringen av Arbetsförmedlingen och det är försämringen av a-kassevillkoren som har skapat det här kaoset.

Det krävs en fackföreningsrörelse som är mycket mer militant och som verkligen bekämpar uppluckringen av arbetsmarknaden med tuffa medel. Det krävs en hårdare facklig kamp och det krävs ett omfattande reformarbete av en kommande socialdemokratisk regering. Hela arbetsmarknaden måste organiseras upp igen!

Christina Johansson, Halland: Jag vill yrka bifall till motion D239:1 – Trygga jobb i fokus. Det handlar om att man inte ska kunna stapla anställningar på varandra och att om arbetsmarknadens parter inte kommer överens om åtgärder som leder till att olika typer av visstidsanställningar inte längre kan staplas på varandra kommer Socialdemokraterna att verka för en skärpt lagstiftning i detta avseende.

Tyrone Hansson, Norra Älvsborg: På tal om det här med visstidsanställningar vill jag avsluta regeringens visstidsanställning nästa höst – är det ok? Sedan tänker jag göra som de flesta inte gör: Jag tänker säga att det beror på arbetsbrist och på eget initiativ. Jag yrkar bifall till motion D188, om svensk f-skattsedel – den frågan känns jätteviktig!

Ylva Johansson, partistyrelsens föredragande: Tack för kloka synpunkter. Jag vill börja med visstidseländet. Vi har fått en situation på arbetsmarknaden som Bror Perjus beskrev bra, där otryggheten har brett ut sig.

När jag växte upp brukade min småländska pappa berätta om min farfar. Farfar hade inget riktigt jobb utan han var daglönare. Han stod på morgonen med mössan i hand och hoppades på jobb, bad om jobb, tiggde om jobb. Jag brukade tänka att det där var ju väldigt länge sedan. Men daglönarna är tillbaka. De har inte mössan i hand utan de har mobilen i hand.

Vi har fått en situation på arbetsmarknaden där många människor lever med otrygga anställningsförhållanden och det finns väldigt mycket att göra för en ny socialdemokratisk arbetsmarknadsminister, precis som Bror Perjus sade, och det finns mycket att göra för fackföreningsrörelsen.

När det gäller visstidsanställningarna har regeringens ändring gjort det möjligt för människor att gå på visstidsanställning efter visstidsanställning, bara man byter namn på det, i all oändlighet. Det har gått så långt att EU-kommissionen – denna socialistiska högborg! – har kritiserat regeringen och tänker fälla regeringen i EU-domstolen för att vi har så långtgående visstidsanställningar i Sverige. Det här är ett oerhört allvarligt problem.

Vi har i partiet hittills valt, och vi har lyssnat på LO, att gå på att begränsa tiden. LO står kvar vid den ståndpunkten att det är det effektivaste sättet att driva frågan. Vi står kvar vid den ståndpunkten och står därför fast vid vårt utlåtande över motion D237.

När det gäller motion D228, som yrkar på en allmän arbetstidsreform och förkortad daglig arbetstid, förstår vi intentionerna. Oerhört många upplever stress och press på jobbet. Man räcker inte till, barngrupperna är för stora, bandet går för fort, deadline kommer för snabbt bemanningen är för låg. Men det är inte så att den som inte jobbar heltid upplever mindre stress och press. Att behandla stress och press på jobbet är en separat fråga. Sedan behöver vi snarare se till att fler kommer i arbete och att fler får möjlighet att arbeta heltid. Vi anser inte att vi ska prioritera en generell arbetstidsförkortning lagvägen. Partikongressen 2009 behandlade frågan och sade nej och partistyrelsen tycker inte att det finns anledning att ändra ståndpunkt i frågan. Vi avslår D228.

Flera har tagit upp problemen med f-skattsedlar och att utländska företag bör ha svensk f-skattsedel. Partistyrelsen delar den uppfattningen och i utlåtandet står det att vi vill se över

systemet med f-skattsedlar ur flera avseenden, för det finns problem också på den svenska arbetsmarknaden utifrån de förändringar som regeringen har gjort när det gäller f-skattsedlar. Vi vill alltså se över frågan och vi skriver:

”En översyn av f-skatter måste därför lösa frågan om registrering av utländska företag genom till exempel obligatorisk svensk f-skattsedel eller på annat sätt.” Jag tycker att det ligger väldigt nära motionen men jag står kvar vid att den ska vara besvarad.

När det gäller delade turer vill motion D154 att vi ska slå fast att delade turer är oacceptabelt. Vi delar den uppfattningen men vi menar att det är en fråga för parterna och inte för lagstiftning. Partistyrelsen står alltså kvar vid att motionen bör vara besvarad.

Motion D153 vill att vi ska minska tiden för tillsvidareanställning från 24 månader under en femårsperiod till 12 månader. Vi ser att den viktigaste frågan när det gäller att begränsa visstiderna i dag är att stoppa möjligheten att stapla olika visstider på varandra och vi tycker att det är där vi ska lägga krutet. Vi står fast vid vårt avslagsyrkande.

Motion D231 handlar om en skärpning av påföljden för arbetsgivare som inte utfärdar arbetsgivarintyg. Vi har föreslagit att den ska besvaras, för frågan om hur man ska få ut arbetsgivarintyg när man ska söka arbetslöshetsförsäkring är under utredning och det kan bli stora förändringar i samband med den månadsuppgiftsutredning som är föreslagen och som man nu behandlar i den parlamentariska socialförsäkringsutredningen. Man kanske kan hitta ännu smidigare sätt att komma fram när det gäller den roll som arbetsgivarintygen fyller i dag. Därför föreslår vi att den ska vara besvarad men vi delar intentionen.

Behandlingen av dagordningens punkt 14.2 fortsätter på sidan 313.

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 12.04.

FREDAGEN DEN 5 APRIL 2013

Eftermiddagens förhandlingar

Eftermiddagens förhandlingar inleddes klockan 13.32.

Ordförande: *Bosse Ringholm* och *Laila Naraghi*

Sekreterare: *Joakim Edborg* och *Mia Nikali*

Dagordningens punkt 8

Val av partiorgan

Dagordningens punkt 8.2

Partisekreterare

Föredragning och förslag

Berit Högman, valberedningens ordförande: Det är dags för en ny höjdpunkt under kongressen – val av partisekreterare. Inte heller detta val var svårt för nomineringarna är enhälliga.

Valberedningen föreslår en kvinna som brinner för folkrörelsearbete i alla dess former, en kvinna som värvar medlemmar på tunnelbanan i sina basketskor, en kvinna som likt en fura står rak när det blåser som mest och vi andra kanske hukar i hörnen. Men också en kvinna som har stora öron och öppet sinne när situationen så kräver.

Hon är nominerad av alla och valberedningen föreslår kongressen enhälligt besluta att vi till partisekreterare väljer Carin Jämtin.

Beslut

Kongressen beslöt enhälligt:
att välja Carin Jämtin till partisekreterare.

Anförande av Carin Jämtin

Carin Jämtin, partisekreterare: Det här känns helt, helt fantastiskt. Stefan påstod i går att han var mindre nervös när han stod här nu än han gjorde för 20 år sedan. Jag vet inte riktigt om jag tror på honom, men jag kan berätta att jag känner mig otroligt nervös och det är för att det här är Sveriges bästa parti och Sveriges mest fantastiska medlemmar. Återigen – tack för ert förtroende!

Jag känner ett otroligt stort ansvar för det uppdrag som ligger framför mig. Ett ansvar som jag lovar att göra det allra bästa av, för att vi tillsammans – vi som är här inne och alla partivänner

runt om i landet – ska se till att Sverige får en ny regering om ett år och sex månader. En ny regering som leds av Stefan Löfven som statsminister!

För det är så, partivänner, att nu är det allvar. Det är allvar och det är nu vi ska sätta igång. Politik är att vilja – så är det absolut. Och politik är att välja – så är det också. Men politik är framför allt att uträtta något. Det är svårt i opposition men vi vill göra verkligheten bättre, vi vill helt enkelt förändra, på riktigt. Men det kan man inte göra i opposition.

Det finns ett uttryck som jag ibland gillar men just nu verkligen ogillar – att ”gilla läget”. Jag gillar *inte* läget att vara i opposition, vi har provat det i lite mer än sex år, det räcker. Jag gillar inte läget när var fjärde ung svensk är arbetslös, när resultaten i skolan går ner och klimatarbetet nästan börjar vara på dekis. Framför allt hårdnar samhällsklimatet i Sverige. Då gillar inte jag läget och det tror jag inte att ni heller gör. Framför gillar jag inte att Sverige har en regering som faktiskt bara blickar bakåt för att lösa de här utmaningarna.

Kristdemokraterna tittar på 1950-talets familjepolitik.

Folkpartiet tittar på 1940-talets skolpolitik.

Centern och Moderaterna tittar på 1930-talets lönesänkingspolitik.

Aldrig har så många sökt så mycket inspiration för så länge sedan. Och aldrig har det varit så tydligt att vi är framtidspartiet i svensk politik!

Det finns ett populärt svenskt tv-program som heter På spåret. I det programmet frågar Kristian Luuk varje vecka: ”Vart är vi på väg?” Det är en väldigt relevant fråga. Jag kan försöka svara på mitt sätt. Vi är på väg mot en arbetslöshet som går upp, vi är på väg mot ett skolresultat som är på väg ned, och vi är på väg mot en regering som är på väg ut. Men tillsammans är vi på väg mot en socialdemokratisk regering!

Kongressombud, massor av hårt arbete återstår och vi är inte där än. Mellan oss och möjligheten att skapa en bättre framtid för alla finns flera val som vi ska vinna. Det är kyrkoval i höst, det är Europaparlamentsval i maj nästa år och sedan har vi tre val i september nästa år. Därför blir mitt viktigaste löfte till er i uppdraget som partisekreterare att sätta valarbetet främst i partiarbetet.

Det är dags att vi formerar oss så som vi vet att bara vi kan i det socialdemokratiska partiet. Det är dags att visa att Socialdemokraterna är det parti som tar tag i de stora samhällsutmaningarna, som ser de stora möjligheterna inför framtiden och som tar de steg som krävs för att vända resultaten i skolan, påbörja vägen mot full sysselsättning och helt enkelt skapa ett bättre Sverige. Vänner, det är dags att visa att vi förtjänar väljarnas förtroende att regera det här landet!

För att få möjlighet att uträtta något på riktigt – byta regering och omsätta vår vision till verklighet – måste vi visa väljarna att vi är framtidspartiet. I ord och i handling ska vi visa att oavsett vem du är och var du kommer ifrån ska du kunna känna frihet och framtidstro i vårt fantastiska Sverige.

När vi utvecklas som parti släpper vi lös en otrolig potential. Tänk er och kom ihåg att det finns oerhört många som delar våra värderingar men som ännu inte är medlemmar i

Socialdemokraterna. Det finns också många som redan är med i vårt parti, och som säger att de skulle vilja göra mer nytta, kanske sitta i en föreningsstyrelse, sitta i fullmäktige eller dela fler flygblad. Många är de partimedlemmar som vill göra mer. I vårt parti finns omkring 10 000 medlemmar under 35 år som säger att de verkligen vill göra mer!

Tänk vilken potential alla de här är – de som vill komma med i vårt parti och de som redan är med och som vill göra mer. Man kan beskriva det som en uppdämd älv, och det är vår gemensamma uppgift att spränga den fördämningen! Men för att spränga fördämningen måste vi gå vidare. På den här kongressen har vi bestämt att vi ska växa – vi tog det beslutet den första dagen. Vi ska växa för att vi vill det och för att vi behöver bli fler. Målet vi satte upp innebär att vi måste värva ungefär 10 000 nya medlemmar varje år. Det är inte alls omöjligt – vi klarade det nästan förra året. Vi ska också se till att fler av de som redan är medlemmar och vill engagera sig ska kunna ta steget och bli aktiva, och vi ska fortsätta satsningarna på studier och bilda oss tillsammans.

Det är ungefär 100 000 personer som är med i det socialdemokratiska partiet och det är vår styrka. Vi, alla medlemmar i partiet, ska tillsammans med de ytterligare tusentals som vi ska engagera det kommande året, se till att byta ut den moderatstyrda alliansregeringen. Tillsammans är vi vår styrka, för folkrörelsen är vår styrka, och vi ska fortsätta bygga framtidens folkrörelse.

Borgarna har ledarsidor – men vi har värderingar. Borgarna har kampanjmaskineriet – men vi har solidaritet, jämlikhet och frihet. Och borgarna, framför allt ett av partierna, har tusentals och åter tusentals kronor i kassorna – men vi är tusentals och åter tusentals vanliga människor som ser och vet att en annan framtid är möjlig!

Partivänner, nu är det dags att skruva upp samtalskampanjen som pågår runt om i landet. Vi ska tillsammans genomföra minst en miljon samtal, förhoppningsvis många fler. Det ska vi genomföra via dörrknackning och aktiviteter – oavsett om det är på nätet, i närbutiken, i sporthallen eller på något torg. Tillsammans ska vi fundera på hur vi bäst gör detta, men målsättningen är klar: Minst en miljon samtal.

Två saker är avgörande för att vi ska lyckas – att vi är samlade och tillsammans utvecklar vårt parti och att vi tillsammans gör jobbet, tar samtalen, lyssnar och återkopplar, delar flygblad, skriver insändare eller vad man nu vill göra. Tillsammans är vi starka. Och vänner, om vi är där människor är och för samtalskampanjen med minst en miljon människor, om vi är mitt i samhället, mitt i föreningslivet och mitt i samtalet – då är vi i regering 2014!

Kongressombud och vänner, det kommer kräva hårt arbete. Många kvällar, många helger, det vet vi som är aktiva i det här partiet. Det är ofta kul, men det kommer att kräva tuffa prioriteringar och framför allt att vi håller ihop. Låt mig vara jättetydlig: Vi måste gå fram som ett samlat och tydligt parti. Det kan inte spreta så mycket som det har gjort de senaste valrörelserna. Vi har inte råd med, och vi kommer inte att vinna en sådan valrörelse till. Vi måste ha ett tydligt budskap. Det ställer krav på oss nationellt och på oss alla, oavsett vilken nivå vi finns på. Det ställer helt enkelt krav på vår förmåga att samverka i partiet. Väljarna ska möta ett parti med ett gemensamt budskap, oavsett om man ser oss i en debatt i SVT Agenda på söndagskvällen eller vid en flygbladsutdelning på Korsvägen här i Göteborg morgonen därpå.

Och det är förstås inte bara det politiska budskapet som ska vara tydligt och framtidsinriktat. Också organisationen måste präglas av en välkomnande och öppen kultur och en breddad mångfald. I vårt parti ska vi samla 18-åringar som det yngsta ombudet, David Lindvall från Gotland, och vi ska samla 80-åringar som det äldsta ombudet, Maj Britt Theorin från Stockholm. Unga och gamla är välkomna i vårt parti. Vi behöver allas krafter. Vi ska samla erfarenheter från alla ålder men också från alla de olika ursprung som finns i Sverige. Många människor i Sverige kommer från olika delar av världen och alla ska känna sig välkomna hos oss. Bara med de erfarenheterna kan vi utveckla politiken, och bara med de erfarenheterna vinner vi valen!

Kongressombud, detta kräver att vi öppnar upp partiet. Här har vi i partiledningen ett ansvar, men det har också alla partimedlemmar i hela partiet. Vi behöver fortsätta se över alla delar av vårt arbete – hur vi värvar, nominerar och stöder förtroendevalda. Vi behöver fortsätta att utveckla folkrörelsearbetet samt stärka öppenheten, mångfalden och jämställdhet.

Vi ska vara det självklara valet för alla som vill utveckla den socialdemokratiska politiken, för alla som vinna val och göra Sverige till ett bättre land att leva i. Därför blir vi det självklara valet för fler med utomnordisk bakgrund, för fler unga och för fler medlemmar över huvud taget. Vi måste lära oss att lyssna på alla, och kanske framför allt lära oss att lyssna på dem som har få gråa hår men många ljusa idéer. Förtroende och ansvar är inget vi ska snåla med i vårt parti.

Vår bästa rekryterare är vår politik, så enkelt och så svårt är det. Så låt oss tillsammans samtala med fler och inte glömma att ställa den där viktiga frågan: ”Visst ska du vara med? Visst vill du bli medlem?” Många är de dörrknackningskampanjer och torgmöten vi varit med på där vi har glömt att ställa frågan. Vi måste komma ihåg att ställa frågan: ”Visst vill du vara med?”

Så var det när jag blev värvad. Det var ett skolboksexempel. En kompis sade: ”Du som pratar politik hela tiden – visst ska du bli medlem i Socialdemokraterna?” Då gick jag med och här har jag varit fast sedan dess. Tur är väl det, för min del alla fall, men det var inte självklart för mig att jag skulle ha hittat till ett politiskt parti eller till socialdemokratin på egen hand. Då hade jag inte fått ta del av all värme, all glädje, all ilska och allt jobb som det här partiet har gett mig. Det här partiet har gett mig så mycket, och vi måste gemensamt se till att fler får vara med om det fantastiska i att vara medlem i Socialdemokraterna.

Så värva! På gymmet, fiket, torget, i taxin, i chatrummet och lite var ni vill. Kanske på första dejten? Nej, förresten, inte på första, men på andra. Då får ni låna sloganen från en nationell preventivmedelskampanj: ”Våga fråga!” Bara så kan vi bli fler!

Partivänner, vi ska värva, vi ska samverka och vi ska jobba ihop. Ett viktigt sätt att öka vår styrka är genom facklig-politisk samverkan. Det har gjort oss starkare som parti, det har gjort Sverige starkare som land och det kommer att göra oss starkare som parti i framtiden. Vi pratar mycket om facklig-politisk samverkan och det fungerar bra på några håll. Det finns ett enkelt sätt att stärka facklig-politisk samverkan: Sätt er ner och gör det! Sätt er ner och börja prata, fixa möten, utveckla politiken, skapa strategier, använd varandras kompetens. Sätt igång med den facklig-politiska samverkan. Då blir vi starkare. Och partivänner – underskatta aldrig den fackliga delen av arbetarrörelsen. Där finns en otroligt bred kunskap om branscher, om sektorer och om folkrörelsearbete. Medlemmarna i fackföreningsrörelsen har en otrolig vilja att förändra samhället. Om ni tvekar, så fråga mig. Jag vet det för jag jobbar med Stefan Löfven varje dag!

Vi har en fantastisk partikongress med 1 924 motioner och 4 545 ämnen att hantera. Kongressen har en otroligt fantastisk demokratisk funktion. Men vi måste bli ännu snabbare, ännu bättre, på att låta en idé faktiskt bli en handling. En idé som väcks hos en medlem måste snabbt kunna bli hela partiets politik. I dag har vi motionsrätten till kongressen och det är bra att den nyttjas friskt. Det visar att vi är en stark politisk folkrörelse med massor av medlemmar som vill förändra verkligheten. Det är ett tecken på att många vill vara med och forma framtiden och politiken. Men det kan, i några fall, också vara ett tecken på att det saknas andra, snabbare vägar att utveckla politiken. Vi måste hitta de vägarna så att vi både får många motioner till kongresserna och hittar andra vägar att föra fram idéer.

Den politiska debatten går allt snabbare. Frågor avgörs och diskuteras varje dag. Och då måste vi fråga oss: Hur kan vi tillsammans se till att impulser, idéer och kunskaper från fikarummen, från partimöten, från trappuppgångarna och från torgen snabbare får en plats i riksdagen, i Europaparlamentsgruppen och i andra politiska församlingar? I det här arbetet har vi alla ett ansvar och det är ett arbete som jag vill att vi för vidare in i den kongressperiod som börjar nu. Jag vet att det här partiet, med vårt organisatoriska och tekniska kunnande, kommer att hitta vägar som är både demokratiska och snabba och som leder till att vi fördjupar demokratin i vårt parti. Även om man inte känner rätt personer, har rätt telefonnummer eller tillgång till rätt debattsidor, så ska just din åsikt kunna göra skillnad, så att rösten kan höras i hela Sverige. Det är en gemensam utmaning som vi måste ta tag i efter den här kongressen.

Vi ska fortsätta att växa och vi ska bilda oss tillsammans. Jag är jättestolt och glad över att vi 2011 beslutade oss för att sätta fart på studieverksamheten. Det beslut som togs i partistyrelsen var att tillsätta en studieledare och ett studieutskott samt sätta fart på studieverksamheten. Det beslutet gör skillnad. Vi har i dag fler studietimmar och vi ser att studietrenden ökar igen. Det är jätteviktigt i vårt parti.

Jag är stolt över de stora studiesatsningar vi har dragit igång. Det har lett till att fler studerar. Jag är också stolt över studieportalen på nätet. Jag hoppas att ni har gått in på den; ni som inte har gjort ännu hoppas jag gör det inom kort. Där finns våra studiematerial och det är enkelt att starta en egen studiecirkel eller att till och med starta en studiecirkel ihop med någon som bor i en annan del av landet. Det gäller att ta tillvara kraften i den nya tekniken. Facebook, Youtube och ABF Play hjälper till och studier bygger vårt parti.

Genom utbildningar som Bommersviksakademien kommer 500 personer mellan 25 och 35 år, personer som i dag redan är ledare inom arbetarrörelsen, att få en gedigen ledarskapsutbildning. Det betyder att de axlar sitt ledarskap bättre i dag men också i framtiden. Vi har en hel del andra breda medlemsutbildningar och vi märker att allt fler medlemmar väljer att gå utbildningar.

Det som också gläder mig är att vi ser att fler förtroendevalda väljer att gå en utbildning och jag tycker vi måste fundera på om utbildning och bildning ska gälla alla förtroendevalda. Det är en diskussion vi får ta vidare i partistyrelse, i VU och på andra ställen, för bildning och utbildning bygger vårt parti starkt och bygger Sverige starkt. När vi satsar på utbildning inom partiet visar vi att vi lever som vi lär. Vi vet att kunskap skapar ett bättre samhälle. Kunskap skapar framtidstro. Och kunskap bygger det parti som kommer att vinna valet i september 2014!

Kongressombud och partivänner, vår kunskapssyn och vårt organisatoriska arbete stannar inte inom Sverige. Tanken med vårt globala samarbete är just ett fritt utbyte av tankar och taktik över nationsgränserna. Det internationella samarbetet och det internationella arbetet ligger i vårt dna. Vi är en internationell rörelse och globaliseringen gör att internationell organisering behövs mer än någonsin. Så här sade Anna Lindh: ”Globaliseringen gör det viktigare än någonsin förr att socialdemokratin agerar gemensamt för våra intressen och värderingar.”

Med de orden som bakgrund är det extra sorgligt att Socialistinternationalen befinner sig i ett väldigt svårt läge. Organisationen har förlorat politisk relevans och demokratisk legitimitet. Vi arbetar sedan länge för att Socialistinternationalen ska utvecklas i rätt riktning. Vi får se hur det går men under tiden vill vi inte tappa tempo i det internationella arbetet. Världen behöver en stark progressiv kraft och vi svenska socialdemokrater behöver ett internationellt samarbete. Vi behöver ett internationellt samarbete med kunskaps- och erfarenhetsutbyte och en stark röst för våra värderingar. Vi behöver det här och nu. Vi kan inte vänta med det.

Därför kommer vi i år att vara med och grunda ett komplement till Socialistinternationalen – *Progressive Alliance*. Det bildas formellt i år och genom det kommer vi att samarbeta med politiska systerpartiet runt om i världen. Globaliseringen skapar en värld utan gränser och därför behöver vi ett politiskt samarbete utan gränser, framför allt behöver vi alltid en solidaritet utan gränser.

Vänner, när jag blev vald till partisekreterare 2011 sade jag att vi ska göra vårt parti till den starkaste förändrande kraften i Sverige. Jag vill påstå att vi är på god väg i det arbetet. Men ibland känns förändringar som att flytta berg. Det kan kännas tungt. Man står vid foten, tittar upp och undrar hur det ska gå. Men det är det som är det fantastiska med att vara med i en folkrörelse. Om vi alla tar vårt ansvar märker vi att vår gemensamma kraft blir större än de separata delarna. Du tar din sten, jag tar min sten, och mycket snart märker vi att berget är flyttat. Tack för att ni har lyssnat!

Tjänstgörande ordförande: Tack Carin, för ett fantastiskt inspirerande och uppmanande tal. Det är alltid lika roligt, inspirerande och intressant att lyssna till dig!

Nomineringstider

Berit Högman, valberedningens ordförande: Det är dags att fastställa en ny nomineringstid. I morgon ska kongressen välja fem ordinarie till verkställande utskottet och sju ersättare. Valberedningen vill att vi fastställer ett nomineringsstopp klockan 18.00 i kväll. Som vanligt lämnar man nomineringarna till presidiet.

Beslut

Kongressen beslöt:

att fastställa sluttid för nominering för val av ordinarie och ersättare i verkställande utskottet till den 5 april klockan 18.00.

Dagordningens punkt 14.2, fortsatt behandling

Motioner och utlåtanden – Ordning och reda på arbetsmarknaden

Arbetsrätt och arbetstid (UD4) samt arbetsmiljö och företagshälsovård (UD5)

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
D187:1	Leif Nysmed, Stockholms län	Bifall	Bifall	Bifall
D228:2	Martin Berglund, Västerbotten	Bifall	Avslag	Avslag
D237:2	Simon Rydal, Älvsborgs södra	Bifall	Avslag	Avslag
D53:6	Martin Berglund, Västerbotten	Bifall	Avslag	Avslag
D188	Peter Lindström, Västerbotten	Bifall	Besvarad	Besvarad
D231:1	Jan Johansson, Västerbotten	Bifall	Besvarad	Besvarad
D154:2	Teresa Carvalho, Östergötland	Bifall	Besvarad	Besvarad
D188	Gert Anderson, Göteborg	Bifall	Besvarad	Besvarad
D188	Tyrone Hansson, Norra Älvsborg	Bifall	Besvarad	Besvarad
D239:1	Christina Johansson, Halland	Bifall	Besvarad	Bifall
D150:1	Gert Anderson, Göteborg	Bifall	Besvarad	Besvarad

Beslut

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motionerna D154:2 och D231:1
- att efter votering med röstsiffrorna 163–147 (2 avstod) bifalla partistyrelsens förslag gällande motion D237:2
- att efter votering med röstsiffrorna 186-118 (5 avstod) bifalla partistyrelsens förslag gällande motion D188
- att bifalla Christina Johanssons, med instämmande från partistyrelsen, förslag gällande motion D239:1
- att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtanden, inklusive partistyrelsens justeringar, över motionerna på området Ordning och reda på arbetsmarknaden.

Dagordningens punkt 14.3

Motioner och utlåtanden – Jobb är nyckeln in i det svenska samhället

Jobb är nyckeln in i det svenska samhället (UD6)

Ylva Johansson, partistyrelsens föredragande: Det finns en ändring i utlåtande UD6. Det handlar om motion D283:1 från Stockholm, vilken yrkar på ett antirasistiskt program. Partistyrelsens förslag är att yrkandet fortfarande ska anses besvarat men när vi behandlade det hade partistyrelsen ännu inte antagit förslaget till partiprogram, där vi föreslår att socialdemokratin ska vara ett antirasistiskt parti. Därför har det blivit tomt i utlåtandetexten och det bör korrigeras. Därför har vi förslag på en ny text i utlåtandet:

”Socialdemokraterna är ett antirasistiskt parti som strävar efter jämlikhet oavsett hudfärg, etnisk och kulturell tillhörighet samt religion. Detta slås fast i förslaget till nytt partiprogram och det förpliktigar i både ord och handling. Vår utgångspunkt bör inte vara att söka lösningar som delar upp oss svenskar i ’vi och dom’.

Socialdemokratin ska eftersträva att ge generella svar på de utmaningar vi står inför, även på detta område. Samtidigt är det viktigt att vi blir medvetna om de diskriminerande strukturer som finns inom i stort sett alla områden och som begränsar människors möjligheter. Under åren har det skett ett brett arbete om rasism och integration inom partiet. År 2010 antog partistyrelsen programmet ’En starkare arbetslinje för nyanlända’ som är ett omfattande program med en lång rad förslag på flera områden, som fortfarande i högsta grad är aktuella. 2011 presenterades även rapporten ’Fler i arbete – färre i bidrag’ med nya förslag som kan bidra till att minska de växande klyftorna, barnfattigdomen och utanförskapet i våra städer.”

Motionen föreslås alltså fortfarande vara besvarad men vi korrigerar en brist i utlåtandet.

Förslag

Följande förslag förelåg:

Jobb är nyckeln in i det svenska samhället (UD6)

Tillägg av text i utlåtandet

Socialdemokraterna är ett antirasistiskt parti som strävar efter jämlikhet oavsett hudfärg, etnisk och kulturell tillhörighet samt religion. Detta slås fast i förslaget till nytt partiprogram och det förpliktigar i både ord och handling. Vår utgångspunkt bör inte vara att söka lösningar som delar upp oss svenskar i ”vi och dom”.

Socialdemokratin ska eftersträva att ge generella svar på de utmaningar vi står inför, även på detta område. Samtidigt är det viktigt att vi blir medvetna om de diskriminerande strukturer som finns inom i stort sett alla områden och som begränsar människors möjligheter. Under åren har

det skett ett brett arbete om rasism och integration inom partiet. År 2010 antog partistyrelsen programmet ”En starkare arbetslinje för nyanlända” som är ett omfattande program med en lång rad förslag på flera områden, som fortfarande i högsta grad är aktuella. 2011 presenterades även rapporten ”Fler i arbete – färre i bidrag” med nya förslag som kan bidra till att minska de växande klyftorna, barnfattigdomen och utanförskapet i våra städer.

--

Partistyrelsens utlåtande över motionerna D278:2, D278:3, D278:4, D278:5, D279:2, D279:3, D279:4, D279:5, D280:2, D280:3, D280:4, D280:5, D281:2, D281:3, D281:4, D281:5, D282:1, D282:2, D282:3, D283:1, D284:1, D285:1, D286:1, D287:1, D287:2, D288:1, D288:2, D288:3, D288:4, D288:5, D288:6, D289:1, D289:2, D290:1, D291:1 och D291:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motion D291:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: D278:2, D278:3, D278:4, D278:5, D279:2, D279:3, D279:4, D279:5, D280:2, D280:3, D280:4, D280:5, D281:2, D281:3, D281:4, D281:5, D282:1, D282:2, D282:3, D283:1, D284:1, D285:1, D286:1, D287:1, D287:2, D288:1, D288:2, D288:3, D288:4, D288:5, D288:6, D289:1, D289:2, D290:1 och D291:2.

Debatt

Elina Gustavsson, Blekinge: Det är väldigt roligt att få vara här i Göteborg tillsammans med er och forma framtidens politik. Jag har inget yrkande men jag vill ändå tala om vikten av att inkludera alla människor i klassanalysen.

Det finns ett antal inskickade motioner som behandlar integrationsministerpostens vara eller icke vara. I dagens samhälle är det så att problemen formuleras olika beroende på orättfärdiga grunder. Är du född och uppväxt med två i sin tur födda och uppväxta föräldrar i Sverige analyseras dina behov och tillgångar annorlunda än om antingen du eller dina föräldrar är födda utanför Sverige.

Ett exempel på detta är när skolresultat försämras, kriminalitet ökar eller arbetslöshet stegrar i områden där många nysvenskar bor. Då förklaras problematiken med bristande integration. Därmed blir det en fråga för integrationsministern att ta ansvar för. Men när samma problematik inträffar i områden som till majoriteten bebos av människor födda i Sverige ser analysen helt annorlunda ut. Då är utbildningsresultaten en fråga för utbildningsministern, den ökade kriminaliteten en fråga för justitieministern och den stegrande arbetslösheten en fråga för arbetsmarknadsministern. Detta tycker jag är ganska galet, för det innebär i princip att statsrådets ansvar är uppdelat i två olika läger – ett där svenskar inom normen tar plats och ett där svenskar som inte tillhör normen tar plats.

Stefan Löfven sade i går att det inte finns något ”vi och dom” i Sverige – här finns bara vi. Här måste alltså Socialdemokraterna både med språkbruk och förslag, alltså med ord och handling, visa att vi aldrig någonsin tänker acceptera en uppdelning av människor. Vi vill ha en politik som synliggör och ifrågasätter normer, inte befäster dem. Våra politiska reformer och förslag ska grunda sig i människors självklara rätt att både få definiera och forma sig själva och den omgivning man lever i.

Jag vill jättegärna vara en del av den familj som Stefan i går beskrev samhället som, för det är precis så det fungerar – att hela samhället är en familj som både behöver och hjälper varandra. Jag tror faktiskt att vi har väldigt goda möjligheter att klara av alla de utmaningar vi står inför om vi låter alla människor, alla svenskar, ta plats i familjen och om vi utgår från vår klassanalys. Då kan vi bli en stor och stark familj som leds gemensamt av en landsfader eftersom valet 2014. Den landsfadern är inte Fredrik Reinfeldt utan det är du, Stefan Löfven!

Emilia Bjuggren, Stockholm: Jag hade förberett mig för att gå upp och yrka bifall till Stockholms motion om ett antirasistiskt program men efter partistyrelsens nya motivering av besvarandet har vi beslutat att dra tillbaka vårt yrkande till förmån för partistyrelsens förslag.

Jag vill ändå understryka vikten i det Ylva Johansson sade – att det är förpliktigande att vara ett antirasistiskt parti och att vi måste bekämpa den fascism och rasism som finns i vårt land och som i dag finns representerad i vår riksdag. Vi måste identifiera och kartlägga den rasism som verkligen begränsar människors liv och förutsättningar i vårt samhälle samt den struktur som lett till just en strukturell och institutionell diskriminering av människor i vårt land.

Vi måste också arbeta mot de strukturerna i vår egen organisation. Vår utgångspunkt måste vara att bryta de strukturer som föranlett och normaliserat ojämlika makt- och resursfördelningar i vårt land.

Jag tycker, precis som Elina, att vår partiordförande Stefan Löfven fångade argumentationen för detta väldigt väl i sitt tal i går. Vi ska ta krafttag mot den strukturella rasismen och se den även i oss själva. I Sverige finns inte ”vi och dom”. I Sverige finns bara vi. Jag hoppas på alla partikamraters stöd i den otroligt viktiga kampen för ett antirasistiskt Sverige och en jämlik organisation i vårt parti.

Luciano Astudillo, partistyrelsens föredragande: Först och främst vill jag tacka Emilia för att ni drar tillbaka ert yrkande. Precis som Elina Gustavsson nämner, så hoppas jag att fler ser den positionsförflyttning som socialdemokratin gör och har gjort under en längre tid i de två program vi har tagit fram. Först handlar det om programmet för en starkare arbetslinje för nyanlända, vilket har fokus bara på den första tiden. Sedan programmet ”Fler i jobb – färre i bidrag”, där vi i stället för att ha en särpolitik, en politik som pekar ut ”vi och dom”, vill ha en generell politik som ser det Sverige som har kommit att bli.

I stället för att ha en arbetsmarknadspolitik för de svenskar som ser ut som jag gör, ska vi ha en arbetsmarknadspolitik för alla svenskar. I stället för att ha en bostadspolitik riktad mot en grupp människor, ska vi ha en bostadspolitik som är inriktad på alla. Det skär igenom och det var därför vi inte kunde bifalla Stockholms programförslag. Vi har redan tagit fram viktiga program

på det här området och vi har utvecklat politiken på område efter område för att förstärka politiken för alla människor i Sverige.

Det här var vägvalet och det är det vägval vi har gjort och som jag tycker att Stefan Löfven var så tydlig med. Vi ska inte ha en särskild politik för en grupp svenskar utan vi ska ha en generell politik som omfamnar det land vi har kommit att bli.

Beslut

Kongressen beslöt:

att fastställa partistyrelsens utlåtande, inklusive partistyrelsens justeringar, över motionerna på området Jobb är nyckeln in i det svenska samhället.

Dagordningens punkt 14.4

Motioner och utlåtanden – Jämställdhet

Jämställdhet (UD7)

Förslag

Följande förslag förelåg:

Partistyrelsens utlåtande över motionerna D292:1, D293:1, D293:2, D293:3, D294:1, D295:1, D296:1, D296:2, D296:3, D297:1, D297:4, D297:5, D298:1 och D299:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna D294:1, D295:1, D297:1, D297:4, D297:5 och D298:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: D292:1, D293:1, D293:2, D293:3, D296:1, D296:2, D296:3 och D299:1.

Beslut

Kongressen beslöt:

att fastställa partistyrelsens utlåtande över motionerna på området Jämställdhet.

Ordförande: *Per Tenggren* och *Ellinor Eriksson*
Sekreterare: *Maria Eklund* och *Lotta Visén*

Dagordningens punkt 15

Motioner och partistyrelsens utlåtande på område E – Fler bostäder

Föredragande: *Veronica Palm* och *Jonas Karlsson*

Bostadspolitik (UE1)

Inledning

Veronica Palm, partistyrelsens föredragande: Vi har haft ett temagrupsarbete där vi har diskuterat bostäder och jag vill börja med att tacka er som har varit med i temagruppen för kloka inspel och för att vi har haft en process som lett fram till att vi stärker den socialdemokratiska bostadspolitiken genom kloka kamrater som gör partiets politik bättre. Det är det som är kongress och det är därför vi samlas här.

Bostadspolitiken är ett av de områden där det finns en tydlig och djup ideologisk klyfta i svensk politik. Bostadspolitiken är ett av de områden där man tydligt ser vad som händer om man tycker att politik är att *inte* driva politik, så som sker från högerens sida. Bostadspolitiken är ett av de områden där vi ser hur vi kan stänga ute människor från rätten att vara aktiva och ta del i samhället genom att inte föra en aktiv politik. Därför är bostadspolitiken viktig.

Bostadspolitiken är en av de förutsättningar som krävs för jobb och tillväxt i landet. Bostadspolitiken, ett aktivt byggande och en aktiv omställning av det befintliga bostadsbeståndet, ger jobb både direkt genom att fler människor bygger husen, ställer om husen, klimatsäkrar husen och renoverar husen. Men också genom en rad underleverantörer och genom att en dynamisk och fungerande bostadsmarknad, med ett brett utbud av bostäder och bostadsmöjligheter, gör att fler människor kan flytta dit jobben finns och att vi får en dynamisk arbetsmarknad, att den som har fått en studieplats också kan ta den.

När vi stänger ute människor från möjligheten att ta bostäder för att kunna flytta dit jobben eller utbildningen finns begränsar vi Sveriges möjligheter till tillväxt. Det är det som sker i dag. För mig som socialdemokrat är det fullständigt orimligt att tro att den som råkar ha en pappa som kan köpa en bostadsrätt i Uppsala eller Lund per automatik är den mest begåvade. För mig som socialdemokrat är det rimligare att säga att varenda unge i det här landet ska ha rätt att nå sina drömmar, att förverkliga sina studieambitioner och att kunna ta utbildningsplatsen vid drömutbildningen. Det stärker Sverige och rustar Sverige starkare inför framtiden. Därför behöver vi en aktiv bostadspolitik – så sluta slösa på unga människors begåvning och engagemang!

Med det vill jag yrka bifall till partistyrelsens förslag till utlåtande och behandling av de motioner som har kommit in, med en justering. Partistyrelsen föreslår bifall till motion B2:5 som

handlar om att utreda tidsgränserna för handläggning från statens sida när det gäller nyproduktion. Den är i dag besvarad.

Jag ser verkligen fram emot en spännande debatt!

Förslag

Följande förslag förelåg:

Partistyreusens utlåtande över motionerna A64:2, A64:3, A113:3, B2:5, B24:1, C98:4, E1:1, E1:2, E1:3, E1:4, E2:1, E3:1, E4:1, E5:1, E6:1, E6:2, E6:3, E6:4, E6:5, E7:1, E8:1, E8:2, E9:1, E9:2, E10:1, E10:2, E10:3, E11:1, E11:2, E11:3, E11:4, E11:5, E11:6, E11:7, E11:8, E11:9, E12:1, E12:2, E12:3, E12:4, E12:5, E12:6, E12:7, E12:8, E12:9, E12:10, E13:1, E13:2, E13:3, E14:1, E15:1, E16:1, E16:2, E16:3, E16:4, E16:5, E17:1, E18:1, E19:1, E20:1, E21:1, E21:2, E21:3, E22:1, E22:2, E23:1, E23:2, E23:3, E24:1, E25:1, E26:1, E27:1, E28:1, E28:2, E29:1, E29:2, E30:1, E31:1, E31:2, E31:3, E31:4, E31:5, E31:6, E31:7, E31:8, E32:1, E33:1, E34:1, E34:2, E34:3, E34:4, E34:5, E34:6, E35:1, E36:1, E36:2, E36:4, E36:5, E36:6, E36:7, E36:8, E36:9, E36:10, E36:11, E36:12, E36:17, E37:1, E37:2, E37:3, E37:4, E37:5, E38:1, E38:2, E39:1, E39:2, E39:3, E39:4, E40:1, E41:1, E42:1, E43:1, E44:1, E45:1, E46:1, E46:2, E46:3, E46:4, E47:1, E47:2, E48:1, E49:1, E49:2, E50:1, E50:2, E51:1, E52:1, E53:1, E54:1, E54:2, E55:1, E56:1, E57:1, E57:2, E58:1, E58:2, E59:1, E59:2, E60:1, E60:2, E61:1, E62:1, E63:1, E64:1, E64:2, E64:3, E64:4, E64:5, E65:1, E65:2, E66:1, E67:1, E67:2, E68:1, E69:1, E70:1, E70:2, E70:3, E71:1, E72:1, E72:2, E73:1, E73:2, E74:1, E75:1, E76:1, E77:1, E77:2, E78:1, E78:2, E78:3, E79:1, E79:2, E79:3, E79:4, E79:5, E79:6, E79:7, E79:8, E79:9, E80:1, E81:1, E82:1, E83:1, E84:1, E85:1, E86:1, E87:1, E88:1, E88:2, E89:1, E90:1, E91:1, E91:2, E92:1, E92:2, E93:1, E94:1, E95:1, E95:2, F205:5, G77:2, G120:1 och J165:1, där partistyreusens föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna B2:5, E1:2, E10:1, E11:1, E12:1, E16:4, E19:1, E24:1, E25:1, E27:1, E30:1, E31:7, E36:1, E36:10, E39:1, E47:1, E47:2, E61:1, E71:1, E77:2, E79:1, E79:5, E79:7, E79:8, E89:1, E95:1 och J165:1
- att avslå motionerna E1:1, E31:1, E36:7 och E90:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A64:2, A64:3, A113:3, B24:1, C98:4, E1:3, E1:4, E2:1, E3:1, E4:1, E5:1, E6:1, E6:2, E6:3, E6:4, E6:5, E7:1, E8:1, E8:2, E9:1, E9:2, E10:2, E10:3, E11:2, E11:3, E11:4, E11:5, E11:6, E11:7, E11:8, E11:9, E12:2, E12:3, E12:4, E12:5, E12:6, E12:7, E12:8, E12:9, E12:10, E13:1, E13:2, E13:3, E14:1, E15:1, E16:1, E16:2, E16:3, E16:5, E17:1, E18:1, E20:1, E21:1, E21:2, E21:3, E22:1, E22:2, E23:1, E23:2, E23:3, E26:1, E28:1, E28:2, E29:1, E29:2, E31:2, E31:3, E31:4, E31:5, E31:6, E31:8, E32:1, E33:1, E34:1, E34:2, E34:3, E34:4, E34:5, E34:6, E35:1, E36:2, E36:4, E36:5, E36:6, E36:8, E36:9, E36:11, E36:12, E36:17, E37:1, E37:2, E37:3, E37:4, E37:5, E38:1, E38:2, E39:2, E39:3, E39:4, E40:1, E41:1, E42:1, E43:1, E44:1, E45:1, E46:1, E46:2, E46:3, E46:4, E48:1, E49:1, E49:2, E50:1, E50:2, E51:1, E52:1, E53:1, E54:1, E54:2, E55:1, E56:1, E57:1, E57:2, E58:1, E58:2, E59:1, E59:2,

E60:1, E60:2, E62:1, E63:1, E64:1, E64:2, E64:3, E64:4, E64:5, E65:1, E65:2, E66:1, E67:1, E67:2, E68:1, E69:1, E70:1, E70:2, E70:3, E72:1, E72:2, E73:1, E73:2, E74:1, E75:1, E76:1, E77:1, E78:1, E78:2, E78:3, E79:2, E79:3, E79:4, E79:6, E79:9, E80:1, E81:1, E82:1, E83:1, E84:1, E85:1, E86:1, E87:1, E88:1, E88:2, E91:1, E91:2, E92:1, E92:2, E93:1, E94:1, E95:2, F205:5, G77:2 och G120:1.

Debatt

Tommy Nyström, Norrbotten: Jag vill börja med att tacka för svaret på motion E76, men jag ska lyfta en problematik som är lite unik när det gäller bostäder. I malmfältskommunerna Gällivare och Kiruna upplever vi ett uppsving inom gruvnäringen av aldrig skådat slag. Rakt under samhället Malmberget i min kommun finns en av LKAB:s stora järnmalmsgruvor – en gigantisk verksamhet. Vi är lika stolta som staten är glad över de vinster som verksamheten inbringar, över 15 miljarder kronor 2011 och 11 miljarder kronor 2012.

Men samtidigt som gruvan breder ut sig allt mer monteras Malmbergets samhälle ner bit för bit. Under 2000-talet har takten ökat avsevärt och allt större bostadsområden är berörda. Inom 20 år ska hela västra Malmberget vara tömt.

En fråga som länge stått i fokus är hur man ska hantera de ekonomiska konsekvenserna för de människor som tvingas flytta. Dagens regelverk måste ses över för att kunna ge stöd och hjälp åt de kommuner som hamnar i en situation där hela samhällen måste flyttas. Det finns ett dokument inom partiet som heter ”Strategisk samverkan för svensk gruvnäring”. Arbetet leds av Jan Nygren och på sidan 9 i dokumentet, under rubriken ”Utmaning”, står det: ”De boende som till följd av ny exploatering på orten tvingas byta från en äldre hyresbostad till en nyproducerad med höga hyror bör kompenseras.” Det står i samma dokument, på sidan 28, att en fastighetsägare får ersättning men det får inte en hyresgäst.

Arbetsgruppen menar följande: ”Staten bör ta ett aktivt ansvar eftersom gruvnäringen genererar stora inkomster till vår gemensamma ekonomi. En åtgärd kan vara att utveckla kreditgarantier för ny- och ombyggnad av småhus eller flerbostadshus. En annan kan vara att införa ett statligt investeringsstöd. De personer som av ovan redovisade skäl tvingas flytta från en hyresbostad till en annan med väsentligt högre boendekostnad som följd måste på något sätt kompenseras. Hur detta ska ske lämnar arbetsgruppen till partistyrelsen och berörd utskottsgrupp i riksdagen att avgöra.”

Situationen är extraordinär och kan sammanfattas i en mening: Utjämna de skillnader i boendekostnad som uppstår för de människor som tvingas flytta till följd av gruvbrytningen i Malmberget och andra berörda orter.

Börje Lindholm, Östergötland: Jag vill börja med att yrka bifall till min motion E90:1. Jag kommer från en liten kommun i Östergötland – Ödeshög. Den ligger på gränsen mot Småland. Vi har ett problem i Ödeshög och det är att byggandet av villor och hyreshus i princip har stannat upp. Det här beror på att det finns något som heter marknadsvärde. I en liten glesbygdskommun värderas alla byggnader efter detta värde och bankerna går endast efter marknadsvärde. Ska man bygga en ny villa i Ödeshög för två miljoner kronor måste man själv vara beredd att sätta in cirka 600 000–700 000 kronor. Då förstår ni hur många av våra väljare som har råd att bygga egna villkor.

Samma gäller för hyresbostäder. Jag sitter med i Ödeshögsbostäder och där har vi samma problem. Vi behöver ett tillskott av kommunen för att kunna bygga och det är ett stort problem.

I Ödeshög är det i princip bara Klas Ingesson som har lyckats bygga de senaste 15 åren men vi vill att fler ska kunna bygga och flytta in i vår kommun. Vi är mycket glada över att Ingesson ville komma hem efter sin proffskarriär och bo i Ödeshög, så det är inte så att vi har något emot det, men vi måste komma åt problemet på något sätt.

Vi tycker att vi måste ta fram någon form av statliga lån för att underlätta för våra väljare att kunna ha råd till den insats som krävs. Redan Per Albin Hansson, efter andra världskriget, tog fram statliga lån och han gjorde dem till och med ränte- och amorteringsfria. Det kräver inte vi i Ödeshög men vi vill att man underlättar för människor att kunna låna upp till kanske 15 procent av byggnadsvärdet. Med det yrkar jag bifall till min motion.

Katarina Nyberg Finn, Jämtlands län: Precis som Börje från Östergötland vill vi från Jämtland peka på hur skiftande utmaningarna kan vara i vårt avlånga land när det gäller bostadspolitiken. Fler bostäder är centralt i en socialdemokratisk jobbpolitik och för det krävs en aktiv bostadspolitik. Det slog vi fast tidigare i dag.

Vi behöver fler bostäder; det behovet känner många av oss igen från storstäderna och medelstora städer som till exempel Östersund, där jag bor. Men situationen och behoven ser olika ut i vårt avlånga land, exempelvis i Ragunda där jag är uppväxt. Många glesbygdskommuner kämpar hårt med tomma bostäder, vilka är ett resultat av den omflyttning som sker. Landsbygden förlorar människor till städerna, hus och lägenheter blir tomma.

Det är många kommunala bostadsbolag som i dag står med tomma lägenheter och de kallställs i väntan på hyresgäster. Det som händer är att husen och lägenheterna åldras och förfaller samt att bostadsbolagen har fortsatta kostnader utan att någon hyra kommer in. Man har inte heller ekonomi att vare sig renovera eller bygga nytt. Befintliga hyresgäster får betala för tomma lägenheter. Det här blir en ond cirkel som är svår att komma ur.

Bostadsmarknaden är komplicerad och den skiftar mellan stad och land samt från ort till annan. Det har talats från talarstolen i dag om aktiva åtgärder för att stimulera nybyggnation i de så kallade heta områdena, och det är jätteviktigt. Men vi vill också lyfta fram problematiken kring avveckling av bostäder. Därför föreslår vi att kongressen yrkar bifall till motion E29:1 – att Socialdemokraterna i en aktiv bostadspolitik utarbetar ett bostadspolitiskt program som innehåller både utveckling och avveckling av bostäder.

Alf Gillberg, Bohuslän: Låt mig först få säga att det var jättebra i temagruppen. Vi har bollat frågorna bra där och så ska det gå till. Jag vill yrka bifall till motion E95:2 – att partistyrelsen får i uppdrag att driva frågan om genomförandet av en skattereform för likvärdiga villkor för hyresrätten. Vi kan prata skattereform eller inte men det finns en rad åtgärder som kan göras, det är vi säkert överens om.

Min första attsats i motionen, och det är också produkten av det vi har skrivit in i Framtidskontraktet, är att kostnadsneutralitet ska råda. När vi nu har skrivit in det borde det vara logiskt att bifalla den andra attsatsen. Det är absolut avgörande att det blir verkstad i frågan om

rättvisa och likvärdiga villkor för den största boendeform vi har – hyresrätten. Den ska vara jämlik med de andra boendeformerna, så det är inte frågan om att förstöra något för någon annan. Det arbetet måste starta omgående inom vårt parti om vi ska behålla det stora väljarstöd vi faktiskt har bland Sveriges hyresgäster.

Ni kanske minns vad jag sade i förmiddags, att jag inte vill se ett politiskt parti till i det här landet – ett hyresgästparti, eller vad det nu skulle kallas. Men den risken finns om inte den här stora och mycket trogna väljargruppen i vårt parti ser någon verkstad kring skattefrågorna för hyresgästerna. Bifall till E95:2.

Magnus Andersson, Örebro län: Jag vill först tacka partistyrelsen för bifall till motion B2:5. Tanken var att jag skulle gå upp och försöka få den bifallen men man valde att bifalla den, så det blev inte aktuellt! Attsatsen är viktig, för den handlar om att utreda tidsgränser för statens handläggning vid överklagande kring mark- och byggfrågor.

En detaljplan ska först upp i samråd, utställningsskede, KSAU, KS och kommunfullmäktige. Det här känner vi till och det kan vi hantera i kommunen. Men när det sedan blir ett överklagande och det hamnar hos länsstyrelsen eller mark- och miljödomstolen kan handläggningstiden dra iväg. Därför är det viktigt med den här attsatsen. En tidsgräns för handläggning borde införas även för statliga myndigheter, i likhet med de som finns för kommunerna.

Jag vill också passa på att tacka för arbetet i temagruppen. Det var intressant och bra. Partistyrelsen lyssnade, vilket märks genom att man biföll motionen.

Anders Almgren, Skåne: Jag vill prata utifrån motion E63:1 och behovet av att inom ramen för bostadspolitiken hantera klimatfrågan. Vi känner alla till det goda exemplets makt, alla dem som går före. Ibland har det varit vi, ibland någon annan. De som går före bryter ny mark och visar vägen. Det är en av de starkaste krafterna för att förändra samhället i positiv riktning.

Vad gäller klimat- och energifrågan i byggbeståndet kan vi inte säga att vi har byggregler som skapar förutsättningar för detta. Vi har en byggnorm i Sverige som aldrig har sett till att ett enda passivhus har byggts, som aldrig har sett till att ett enda lågenergiexempel har förverkligats. Det är andra intressen som har skapat det.

I brist på detta är det viktigt att vi ser till att vi har en tydlig politik. Bostadsbeståndet står för ungefär 40 procent av den samlade energianvändningen i samhället. Därmed kommer en avgörande del av klimatpåverkan från de hus som vi vistas och bor i. Nu gäller det att se till att vi skapar en politik där man lokalt kan ta det ansvar som vi inte klarar nationellt. Det gäller att se till att kongressen kan ge oss som är verksamma ute i kommunerna ett bra verktyg så att vi kan jobba för en hållbar omställning. Där har inte de nationella byggreglerna hjälpt till tillräckligt mycket.

Vi hade omöjligtvis varit där vi är i dag om det inte hade varit så att vi, för oftast är det vi socialdemokrater, sett till att pressa på och få fram bra exempel på hur man kan bygga klimatsmart och energieffektivt. Därför är det sorgligt att partistyrelsen väljer att sova sked med Stefan Attefall och i princip låter som ett eko på den mycket bristfälliga Byggekostnadsutredningen, vilken säger att alla energikrav tenderar att göra allt dyrare, när vi vet att det blir betydligt billigare på sikt. Jag yrkar bifall till motion E63:1.

Tomas Rudin, Stockholm: En socialdemokratisk bostadspolitik har egentligen alltid samma utmaningar, nämligen hur vi ska kunna hitta en politik som gör att det går att jämna ut skillnaderna på bostadsmarknaden så att alla kan få en bostad till en rimlig kostnad. Man kan enkelt uttrycka det som att det handlar om möjligheten för unga att flytta hemifrån. Utan inkomst och utan kapital ska det vara möjligt att kunna bosätta sig och bli vuxen.

På senare tid har också en gammal bostadsfråga kommit upp igen: Hur garanterar vi att även de fattiga i samhället kan bo drägligt? Vi ser i dag att det här inte alls är något som löses. Det funkar varken på bostadsmarknaden eller i bostadspolitiken. Tvärtom så har vi problem över hela linjen. Vad beror det till exempel på att vi har en bostadsefterfrågan i alla tätorter men att det ändå byggs för lite? Hur kommer det sig att priserna skenar i alla tätorter i attraktiva lägen men att det ändå inte kommer igång något bostadsbyggande?

Vi måste se att i dag är förutsättningarna annorlunda än tidigare. Det är inte bara att säga: ”Bygg fler bostäder.” Det är en bra ambition men vi måste inse att de ekonomiska förutsättningarna för att bygga i det här landet har förändrats radikalt. Numera är det så att prisutvecklingen helt och hållet styrs av mängden pengar och möjligheten att låna pengar. Det spelar ingen roll för en som ska sätta bo om man ska sätta in en insats på 100 000 kronor ett boende för två miljoner kronor och till tre procents ränta få en kostnad på 60 000 kronor per år, eller om man får låna tre miljoner kronor till två procents ränta och få samma kostnad. Så ser det ut – alla räknar på sista marginalen och ingen vill bli förlorare.

Jag tror att vi socialdemokrater måste kombinera finansieringsfrågan med bostadsutbyggnaden och det här beskriver vi i motion E15 – en motion som jag vill yrka bifall till. Jag tycker att det är onödigt att partistyrelsen bara har besvarat den, eftersom många av resonemangen återfinns både i utlåtande och i Framtidskontraktet. Jag yrkar bifall till detta och hoppas att partistyrelsen kan gå oss till mötes.

Jytte Guteland, Stockholm: Jag börjar med att yrka bifall till motion E16. Det är en motion där flera av er som sitter här i salen har varit delaktiga genom era distrikt – Stockholm, Stockholms län, Södermanland, Uppsala län, Västmanland, Örebro län och Östergötland. Jag vill göra en medvetna om hur viktig den här motionen är.

Det här handlar om bostadsbristen som drabbar unga men det handlar också om smarta sätt att använda EU:s strukturfonder för att göra en energiomställning i bostadsbeståndet. Det är alltså både miljösamt och en satsning för att bygga för de unga. Vi brinner väldigt starkt för satsningar som innebär stimulanser för att bygga små hyresrätter. I Stockholm kan man se att majoriteten av de unga stockholmarna under 27 år saknar ett eget boende och tvingas leva antingen i otrygga boendeformer och flytta många gånger per år eller bo kvar hemma långt efter att man ville slippa se sina föräldrar varje dag.

Det är inte bara i Stockholm det är så. På vägen hit såg jag att SSU:arna tältade i Göteborg och fick uppmärksamhet i GP för sina insatser för att skärpa politikernas ansvar för att bekämpa bostadsbristen. Snälla, slut upp bakom den här motionen. Vi yrkar bifall – ett besvarande är bara löjligt, partistyrelsen. Det här är något som kongressen verkligen borde kämpa för!

Erik Pelling, Uppsala län: Det sägs väldigt mycket bra om bostadspolitiken och man kan hålla med om det mesta. Bostadsbristen är en ödesfråga. Den är inte något som bara berör de stora och medelstora städerna utan den berör de flesta tätorter i landet. Att vi lyckas klimatsäkra våra befintliga bostäder och få till en hållbar nyproduktion är också en ödesfråga. Kort sagt – Sverige behöver en bostadspolitik värd namnet och vi behöver en bostadsminister som inte bara tillsätter den ena utredningen efter den andra.

Jag är därför väldigt glad över att vi fick till väldigt bra skrivningar i Framtidskontraktet när det gäller bostäderna. Vi har nu sagt att vi ska ta fram ett tydligt mål för bostadsbyggandet, vilket kommer att vara styrande de närmaste åren för hur vi löser det här. Vi har också tagit ställning för att vi både ska ha en kraftigt ökad nyproduktion samtidigt som vi har en social bostadspolitik där vi ser till att folk har råd att bo i de här bostäderna, utan att tumma på kvaliteten, givetvis. En bra bostad är och förblir en social rättighet och en förutsättning för vår jobbpolitik. Vi måste klara av båda sakerna samtidigt.

Det vi måste göra nu är framför allt att se till att Veronica Palm kan bli vår nästa bostadsminister, för om det är något som jag som kommunpolitiker saknar så är det en statlig bostadspolitik. Jag vet att man runt om i Sverige jobbar stenhårt med att få fart på bostadsbyggandet men det kommer inte att gå om vi inte också får en statlig bostadspolitik som faktiskt ger oss de verktyg vi behöver.

Det är väldigt bra att vi har fått de skrivningar vi har fått. Nu får vi se till att genomföra dem!

Per Strengbom, Västmanland: Jag vill yrka avslag på motion E36:10, som handlar om lagstiftande om kommunalt ansvar för bostadsförmedling och liknande service. Jag tror att jag delar den uppfattningen med många andra kommunstyrelseordförande, framför allt i mindre kommuner. Nya åtaganden för kommunerna är oerhört irriterande, i synnerhet när det inte föreligger några som helst anledningar eller behov av sådana insatser, som till exempel kommunal bostadsförmedling.

I min kommun Kungsör, med 8 000 invånare, finns det gott om bostäder, precis som i många andra små kommuner. Det finns lediga lägenheter och det finns gott om villor som är till salu. Däremot är standarden på bostäderna, vilka oftast är från miljonprogrammet, av skiftande kvalitet. De är inte tillgängliga för vare sig barnfamiljer eller äldre.

Därför är ett byggstöd eller en skattesubvention för nyproduktion och ombyggnation ett måste; där delar jag fullt och fast partistyrelsens förslag. Men ett kommunalt ansvar för bostadsförmedling eller service behövs inte i många av de mindre kommunerna. Vi har ingen brist på bostäder, vi har ingen kö, vi har däremot brist på hyresgäster – där finns det definitivt ingen kö – trots att vi, liksom många andra kommuner, har väldigt generösa avtal med Migrationsverket.

Om det här är så viktigt för partistyrelsen finns det möjlighet att föreslå att bostadsförmedlingsuppdraget ingår som en del av arbetet i de tre så kallade storstadskommissionerna kring bostadsfrågorna, vilket ni också har föreslagit i utlåtandet. Avslag till motion E36:10.

Lennart Sohlberg, Dalarna: Det känns jättebra med satsningar på nybyggnation och reinvesteringar i äldre bostadsområden, vilket partistyrelsen förespråkar i Framtidskontraktet. Men det här är inte bara en storstadsfråga; det finns många regionala tillväxtcentrum, många mindre orter med ålderstigna bestånd samt behov av renovering och ersättning av byggnation. Där kan det vara en ren överlevnadsfråga, för finns det inga bostäder finns det inte heller någon möjlighet att skapa inflyttning.

Jag vill tacka partistyrelsen för bifallet till motion E25:1 från Smedjebackens kommun – att Socialdemokraterna ska verka för en statlig investeringsstimulans till byggande av hyresrätter och studentlägenheter. Men jag vill också göra ett tilläggsyrkande. En viktig och nödvändig aktör i vår bostadspolitik är de kommunala bostadsbolagen. De har svårt att leva upp till ansvaret i dag, speciellt på mindre orter där det är svårt att agera på marknadsmässiga villkor.

Orsaken är den nya lagen om allmännyttiga bostadsbolag. Den har redan fått allvarliga konsekvenser för kapitalförsörjningen inom allmännyttan och på svaga bostadsmarknader. Låga marknadsvärden kan tvinga fram nedskrivningar av fastighetsvärdena, det minskar handlingsutrymmet kraftigt och riskerar till och med att många av de här bolagen kommer att hamna på obestånd. Då blir det svårt att fullfölja bostadsförsörjningsuppdraget, trots att behoven kan vara stora.

Jag vill därför lägga följande tilläggsyrkande till motionen, vilket egentligen är en skärpning av det partistyrelsen redan har sagt i sitt yttrande: ”att konsekvenserna av lag (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag, vad gäller kapitalförsörjningen på svaga bostadsmarknader, snarast utreds.” – alltså inte bara att den eventuellt kommer att utredas.

Det är angeläget att det skyndsamt utreds vilka konsekvenser den nya lagstiftningen har för kapitalförsörjningen på orter där affärsmässiga förutsättningar saknas.

Margit Bik, Halland: Jag vet att ni inte känner Felicia 18 år, men det gör jag för jag är hennes mamma. För bara någon vecka sedan gick hon omkring hemma och tittade på sin klocka. Hon berättade varenda halvtimme hur lång tid det var kvar tills att hon själv fick bestämma över sitt eget liv och att min tid som beslutsfattare över henne snart var slut.

Min dotter har helt rätt. Hon ska få bestämma själv men det samhälle som hon nu ska bege sig ut i för att pröva sina vingar välkomnar inte henne på samma sätt som det gjorde med mig på min 18-årsdag. Dagens samhälle erbjuder inte de resurser som hon så väl behöver i form av arbete och bostad, för att hon ska känna sig vuxen.

Byggnads och S-kvinnor har på kongress efter kongress drivit frågan om bostadsbyggandet som det fjärde benet i det socialdemokratiska välfärdsbygget. På varje kongress de senaste 20 åren har vi lyft frågan till en ny nivå, men vi har aldrig fått det synbara resultatet av kongressernas beslut av den enkla anledningen att efter alla de här besluten har det funnits de retliga orden: ”när ekonomin så tillåter”. Jag vill att vi i dag, 2013, ändrar detta språkbruk och tar bort de orden. Jag vill att vi tillsammans beslutar oss för att åter bli ett progressivt parti som vågar ta språnget och inte längre hänger fast vid de här orden när det gäller framtidens bostäder.

Bostadsbristen breder ut sig likt en farsot runt landet. Bostadsbristen är inte längre ett storstadsproblem utan i kommun efter kommun blir det allt fler unga vuxna som måste bo kvar hemma hos mamma och pappa endast för att vi socialdemokrater inte vågar lägga orden ”när ekonomin så tillåter” på hyllan och återskapa möjligheten för Felicia och hennes kompisar att få en egen bostad.

Jag yrkar bifall till motion E43, som handlar om energisparlån, och bifall till motion E82. Jag vill att vi bifaller de motionerna så att Felicia och alla andra unga vuxna runt om i landet kan få känna att de kan bli vuxna och flygfärdiga!

Jonas Nilsson, Norra Älvsborg: Jag är byggnadsarbetare och jag är en av dem som bygger det som ni begär – jag tycker alltså att ni ska begära mer!

Jag vill börja med att yrka bifall till motion E95:2 från Alf Gillberg från Bohuslän, för hyresrätter är väldigt viktiga för unga. Jag tycker att det är ganska självklart. Jag vill givetvis också yrka bifall till Jytte Gutelands motion E16; det tycker jag att ni också ska göra.

Bostäder är väsentligt för alla. Vi har hört det förut men jag kan säga det igen: Ett byggnadsjobb ger tre jobb till. Vi hörde av vår partiordförande att vi ska ner till en väldigt låg arbetslöshet. Hänger ni med? Jag tror inte ens att jag behöver avsluta det resonemanget. Vi har till och med en sång som lyder: ”Vi bygger landet med gärning och ord!” Det tycker jag att vi ska göra här i dag. I övrigt yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag. Vi har haft jättebra diskussioner i temagrupperna!

Martin Andersson, Västmanland: Bostadsbristen är ett av Sveriges största samhällsproblem. Bristen på bostäder drabbar alla människor; det är inte bara ett problem för unga. Därför måste bostäder vara en av våra absoluta huvudprioriteringar. Tillgången till bostäder är av stor betydelse för kommuners, regioners och landets tillväxt och utveckling.

I dag är bostadsbristen utbredd över hela landet och framför allt ungdomar är väldigt utsatta. Precis som flera här inne har lyft, så är ungdomar till och med den mest utsatta gruppen. Man tvingas röra sig mellan andrahands- och tredjehandskontrakt, ja till och med svartkontrakt. Många unga lever som bostadslösa, endast med en väska, flyttandes runt hos vänner och bekanta för att kunna leva på den ort där man arbetar eller studerar. Oron för att inte ha en bostad nästa vecka påverkar långt fler unga än vad vi som har en bostad kan föreställa oss. Detta måste få ett slut.

Partistyrelsen har lagt ett mycket bra förslag, där man satsar en miljard kronor på billigare och mindre bostäder och på studentbostäder. Det är 950 miljoner kronor mer än Moderaterna satsar. Satsningen på bostäder måste vara en av våra viktigaste reformer när vi tar makten 2014.

Jag vill även passa på att göra ett medskick till Veronica och partistyrelsen: En miljard kronor är en bra början men jag ser fram emot fler investeringar på det här området när vi tar makten 2014. Vi måste hålla alla dörrar öppna och också se SSU:s förslag om att använda överskottet av AP-fonderna till bostadsbyggande.

Leif Nysmed, Stockholms län: Jag vill börja med att yrka bifall till motion E16 i dess helhet. Det råder ingen tvekan om att det råder bostadsbrist i landet. Det är tufft för den enskilde som söker bostad och negativt för samhälle och näringsliv när det inte finns bostäder där jobben finns eller

studentlägenheter där högskolor och universitet ligger. Det skapar problem och bromsar upp vår tillväxt. Även trygghetsboende för äldre behövs i större omfattning. Det skulle kunna frigöra befintliga lägenheter som är billigare än de nybyggda. Vi också stora behov av att miljö- och klimatanpassa vårt miljonprogram.

Men för att vi ska klara av det här krävs det både politik och resurser. Därför tycker jag att vi kan bifalla E16 och inte endast besvara den, vilket partistyrelsen har föreslagit. Glöm inte att bostadspolitik och bostadsbyggande är jobbskapande, vilket är vårt absolut viktigaste mål.

Mattias Josefsson, Älvsborgs södra: Det har pratats om bostadsbrist. Jag vill ge en ny dimension till diskussionen och prata om bostadsrotation. Ulricehamns kommun är en liten glesbygdskommun med många mindre tätorter. I de här mindre tätorterna bor det många äldre som gärna vill flytta från sina villor när de blir lite äldre för att de inte kan ta hand om trädgård och så vidare, men det finns ingen marknad för att bygga hyresrätter i de här mindre tätorterna.

Har man bott i en villa i 30–40 år, betalt av den och har en driftskostnad på 2 000 kronor i månaden och flyttar in i en nyproducerad hyresrätt som i dag kostar 6 000 kronor, så fungerar det inte. Man får inte ekonomin att gå ihop. Det är en annan dimension av den här frågan, vilken är jätteviktig för mindre kommuner.

Därför känns det bra att vi har skrivit in i Framtidskontraktet att vi ska ha konkurrensneutrala villkor inom bostadsmarknaden. Därför känns det bra att partistyrelsen yrkar bifall till motion E95:1. Därför känns det också lite märkligt att partistyrelsen yrkar besvarat på E50:1, som egentligen har samma innebörd. Mitt förslag är att vi bifaller den i stället och jag hoppas att partistyrelsen går med på det. Jag vill också passa på att yrka bifall till Alf Gillbergs tidigare yrkande vad gäller E95:2.

Catharina Fredriksson, Södermanland: Jag vill börja med att yrka bifall till samtliga uppsatser i motion E16. Det är samma motion som Jytte Guteland med flera tidigare har yrkat bifall till.

Det råder stor bostadsbrist i många kommuner och bostadsbyggandet är lågt. Det produceras endast en tredjedel av det behov som vi har och inte minst saknas det hyresrätter. Vi föreslår bland annat stimulanser utifrån dagens behov för byggande av hyresrätter.

En satsning på fler bostäder är också en satsning för att bekämpa arbetslöshet, och det förslag vi lägger innebär också en satsning för en bättre miljö, för det är inom det här området som en hel del av de jobben finns.

Sverige fick en ny plan- och bygglag i maj 2011, vilken skulle underlätta planering och effektivisera processen. Tyvärr har inte lagstiftningen fått den effekten. När det gäller plan- och bygglagen tar det i många fall allt för lång tid mellan beslut och handling – inte minst med tanke på den långa handläggningstid som en del överklagandeprocesser kan ha. Att plan- och bygglagen fungerar effektivt är en viktig förutsättning för det ökade bostadsbyggandet. Det har partistyrelsen också uppmärksammat, vilket är bra. Återigen – bifall till hela motion E16.

Lena Palmén, Älvsborgs södra: Jag vill börja med att yrka bifall till motion E50:1. Jag vill också uttrycka stöd för motion E95:3, även om jag inte har yrkat bifall till den digitalt i systemet.

Detta är en fråga som jag stöter på dagligen i mitt arbete som kommunalråd i Borås. Det är många grupper som slåss om de få bostäder som finns lediga. Vi har människor som bor på gatan. Vi har just nu en tiggardebatt, där vi inte har bostäder till de människorna. Vi har unga människor som får vara kvar på behandlingshem med de kostnader som det innebär, för att vi inte har lediga bostäder. Vi har flyktingar som kommer till Borås, som får bo oerhört trångt i små lägenheter. Vi har unga som vill flytta hemifrån. Det är inte bra för någon.

Ofta ringer det människor som är förtvivlade. Det kan vara skilsmässor men man har ingenstans att ta vägen. Det slutar med att man får vända sig till socialtjänsten men det kan inte vara ett uppdrag för dem att ta hand om människors vars enda bekymmer är att man saknar bostad.

I Borås har vi efter tolv år i opposition fått majoritet och de senaste åren har vi byggt ganska mycket. Vi har bland annat byggt hälften av alla studentbostäder som byggs i Sverige. Byggandet hade dock behövt dubblas; efter tolv år utan att någon har gjort något inser man att vi ligger långt efter. De privata aktörerna säger att de inte bygger hyresrätter för det är inte lönsamt. Då inser man att vi behöver göra något åt det här. Vi klarar inte att pressa våra kommunala bostadsbolag hur långt som helst men vi måste bygga nu. Vi måste se till att få fram regler som gör att även de privata hjälper till.

Jan Johansson, Västerbotten: Jag vill yrka bifall till motion E51:1 – att Socialdemokratiska Arbetarepartiet ska ha en bostadspolitik som tillgodoser medborgarnas nuvarande och framtida behov av varierande boendeformer.

Stat och kommun måste stå som garant för allas rätt att kunna hitta en bostad. Vi kan inte lämna det helt åt marknaden. Marknaden vill inte bygga hyresrätter för detta ger inte omedelbar vinst. Detta leder i sin tur till en smygmoderativering av vanligt folk, för när man lånar kanske tre miljoner kronor till en lägenhet vill man inte att det ska komma några ”förgrymmade socialdemokrater” och bygga hyresbostäder så att den egna lägenheten sjunker i värde och man förlorar pengar.

Har vi en bostadspolitik som möjliggör den enskildes behov av boende motverkar vi också rasistiska strömningar i samhället, genom att låg- och medelinkomsttagares barn kan hitta hyresbostäder när man vill flytta hemifrån. Därför yrkar jag bifall till motion E51:1.

John Omoomian, Örebro län: Jag skulle vilja börja med att yrka bifall till motion E16 i dess helhet. Vår mycket kloka SSU-ordförande sade tidigare i dag att arbetslösheten leder till att rätten att bli vuxen berövas för våra ungdomar. Det är riktigt. I dag har vi även många ungdomar som har ett jobb men de bor fortfarande hos sina föräldrar. Detta är en aspekt som vi också måste ha med.

Bostadsproblemet är inte bara en storstadsfråga. I min hemkommun Lindesberg, med cirka 23 000 invånare, är det också stor bostadsbrist. Bostäder har också ett direkt samband med jobbskapande och tillväxt. Det är något vi hela tiden måste tänka på, och för att kunna komma fram till en lösning på det här behövs en långsiktig tillväxtinriktad socialdemokratisk politik.

Anna Kettner, Stockholm: Min äldsta dotter var 8,5 år, det var jul och min ömma moder tittade på mig över fikabordet, och så sade hon lite eftertänksamt och lätt fnissigt: ”Jaha, nu är hon 8,5 år – då har hon ju bott halva tiden hos dig om hon ska flytta när hon är 17 år, som du gjorde.”

”Aldrig i livet att hon får flytta när hon är 17 år!” svarade jag. ”Jaja”, sade mamma, ”jag kan inte påminna mig att du, jag eller någon annan i den här familjen någonsin har haft för vana att be om lov – varför skulle hon börja?”

Min flicka är över 20 år i dag och vi ser ingen framtid i närtid när hon eller någon av hennes två ganska stora systrar kommer att flytta hemifrån, och det har förvånat mig de senaste 15 åren att så få i partiet verkar tycka att det här problemet är akut. Möjligen har vi lite för länge och lite till mans avfärdat det som ett storstadsproblem och ett problem för de mest utsatta grupperna, eller vad vi nu kallar våra medmänniskor, samt ett problem på universitetsorterna.

Vad beror det på att vi inte riktigt verkar ta in den politiska verkligheten? Jag tror att det beror på att lite för många av dem som för debatten och fattar besluten, även i den här salen och i vår fina partistyrelse, redan bor. Därför måste ni lyfta er ur ert eget perspektiv och se hur det är. Det är bråttom, kamrater. Bifall till motion E16.

Jenny Breslin, Gävleborg: Tack för en jättebra debatt och ett i övrigt väldigt bra stycke om byggande. Jag kommer från skogen och jag gillar trä, allra mest när de står i en skog men lika mycket när de gör praktisk nytta, och jag vill prata om motion C98:4 från Härjedalen, att Socialdemokraterna ska verka för att öka byggnation i trä.

Partistyrelsen anser att den ska vara besvarad och i texten pratar man om att det finns gott om trä i Sverige samt att det är klimatsmart att bygga av det och också att exportera. Attsatsen är flyttad hit från en motion som ligger under jobbavsnittet C, just med motiveringen att det här byggandet verkligen handlar om jobb, och jag skulle vilja ha attsatsen bifallen.

För mig är trä naturresursförädling av allra yppersta sort. Det ger arbetstillfällen för naturbrukselever och sågverksarbetare på klassiskt socialdemokratiskt manér i vårt län Gävleborg. Men det ger också arbetstillfällen för spännande arkitekter och designers och det ger nya sätt att konstruera byggnationer, broar, hus och liknande.

Det här är faktiskt också kulturhistoria i de röda stugornas land och det ligger mig mycket varmt om hjärtat. Jag tror att vi måste skapa de nya jobben i nygamla yrken och konkurrera med det vi har nära – och det gäller inte bara Ikea. Det gröna Gävleborg yrkar bifall till C98:4.

Conny J. Johansson, Göteborg: Jag vill börja med att yrka bifall till motion E43:1 – om införande av energisparlån. Jag lyssnade på Margit och jag vill inte heller ha barnen hemma längre. Nu räcker det; nu vill vi ha lite lugn och ro därhemma!

Någon sade i går att när han fick se Filippa Reinfeldt så fick han hjärtflimmer. När jag ser Stefan Attefall får jag ångest och den ångesten är ganska kraftig. Jag tycker att vi tillsammans med partistyrelsen hade jättebra samtal i går, så jag tror att det här kommer att bli något riktigt bra framöver. Där litar jag fullständigt på partistyrelsen.

Stefan Löfven pratade i går om sysselsättningen och ska vi nå målet måste vi bygga, bygga och åter bygga. Där är jag inte heller speciellt orolig. Skulle man ha en liten önskan så kanske man skulle vilja ha haft ett preciserat mål, men några som var med i temagruppen var mer rutinerade än mig och de sade: ”Lugna dig Conny, det kommer i valmanifestet!”

Ingrid Fäldt, Södermanland: Fler bostäder handlar det om och i utlåtandet finns rubriken ”Rättvisa mellan bostadsformer”. Det är jättebra skrivet! Inför valet 2010 hade vi stora förhoppningar och kunde stolta i paneldebatter föra fram de socialdemokratiska löftena men vi fick inte regeringsmakten och löftena bara föll, och alliansen verkar vara tämligen likgiltig.

Som ledamot i Strängnäs Bostads AB får jag ofta höra: ”Varför bygger ni inte de hyreslägenheter som vi så väl behöver? Tänk på alla unga som behöver flytta hemifrån och tänk på de äldre som vill ha ett enklare boende och som kan lämna sina hus och därmed får vi bostadsrotation!” Tjat på kommunledning och byggidéer i styrelsen möts ofta med att det kostar för mycket och att man inte vågar. Nu ska vi troligen komma igång med ett projekt med 48 lägenheter men ekonomin kommer nog att spöka framöver.

Därför är kostnadsneutralitet mellan bostadsformerna och statliga investeringsstöd väldigt viktigt och jag vill yrka bifall till några motioner som tar upp just detta – motion E25:1, motion E36:1 och motion E79:1, där även partistyrelsen har föreslagit bifall. Jag vill också yrka bifall till motion E16:2.

Carin Lidman, Västmanland: Varför nöja sig bara med motion E16:2 – jag yrkar bifall till samtliga uppsatser i motion E16 som kommer från Stockholm, Stockholms län, Uppsala län, Västmanland, Örebro län och Östergötland.

Bostadsbristen i dag är ett väldigt stort problem, så även i Västmanland – även om det finns lediga lägenheter just i Kungsör, vilket en tidigare talare var inne på. I Västerås behöver vi bostäder till alla våra studenter men också till alla våra andra ungdomar. Som ordförande i äldrenämnden i Västerås märker jag också av bostadsbristen. Många hör av sig till mig och frågar varför det inte byggs fler trygghetsbostäder och seniorbostäder, för man skulle vilja flytta till något mindre och bekvämare.

Vad hjälper det om vi har en bostadsförmedling om vi inte har några bostäder att förmedla? Bifall till motion E16, samtliga uppsatser.

Jörgen Edsvik, Gävleborg: Nu är det många av våra storstadskamrater som har varit uppe och pratat om bostadspolitiken och värdet av att få fram fler bostäder i regioner med kraftig befolkningsökning. Jag tänkte ge ett perspektiv från ett blandat län, Gävleborg, med växande storstäder och en glesbygd som har sin egen bostadsproblematik.

Faktum är att bilden är väldigt lik den som våra storstadskamrater beskriver. Det kraftiga fallet i bostadsbyggandet, 74 procent sedan 2006, drabbar även oss väldigt hårt. I min egen hemkommun Gävle har vi ett allmännyttigt bostadsbolag med över 14 000 lägenheter. I dag har vi 50 tomma lägenheter som ska fylla våra behov för inflyttande invånare, bostadslösa ungdomar, sociala behov och andra ändamål som kommunen kan ha.

Det är dags att få igång bostadspolitiken på allvar. Partistyrelsen har gjort ett bra grundförslag, absolut, och vi från Gävleborg tror att det ligger i allas intresse att ytterligare vässa det här genom att bifalla hela motion E16.

Även i de små kommunerna, som till och med har befolkningsutflyttning, är det omöjligt att få några nybyggen av hyresrätter. Riskerna är höga, avkastningskraven är höga, bostadsbolagen är

osäkra om nuvarande reglemente och det är oerhört svårt att hitta över huvud taget någon aktör som kan bygga de hyresrätter som naturligtvis behövs, inte minst för de yngre. Det är av otroligt stor vikt att vi höjer tempot och svansföringen i frågan och jag hoppas på bifall till motion E16.

Bror Perjus, Stockholms län: Bostadspolitiken är en otroligt viktig och ganska komplicerad fråga men jag har ett väldigt enkelt yrkande. Det gäller motion A113:3 från Värmdö arbetarekommun som yrkar att barnfamiljers rätt till ett hem och en bostad säkerställs.

Det är ett enkelt krav. Partistyrelsen har sagt att den ska besvaras men jag kan inte se att det finns något svar på den. Jag tycker att ett så enkelt och självklart krav borde få bifall av en socialdemokratisk partikongress; något annat kan jag inte tänka mig!

Daniel Johansson, Gävleborg: Jag kommer från en ort där industrin växte och blomstrade för ungefär 50 år sedan. Orten är fantastiskt bra även i dag – man tillverkar världens renaste stål och exporterar ut det i världen – men i dag behövs inte lika många anställda som då.

När mina föräldrar växte upp växte vi snabbast i hela Sverige. Man trodde att vi skulle få 20 000 invånare; vi hade 17 000 då. Vi byggde allt samtidigt – hyresrätter, idrottsanläggning, allt möjligt. Vi har allt det där i dag men i dag är vi 9 500 invånare.

När man bygger allt på samma gång behöver det inte rustas just då men det behövs nu, men man kan inte rusta sådant som står tomt och där ingen bor. Däremot kan man riva, vilket inte heller är gratis och jag lever redan med Sveriges högsta skatt. Det är ett stort problem och vi behöver statens hjälp. Vi är en ort som har framtidsutsikter och vi är glada om 5 procent av våra lägenheter är tomma, inte 15 procent som det ungefär är i dag.

Jag är en av de unga som har möjlighet att flytta till en bostad men staten behöver ta ansvar för att faktiskt fylla våra tomma bostäder eller för att riva dem. Därför vill jag yrka bifall till motion E21:1 – att staten tar ansvar för tomma lägenheter i såväl de redan byggda som nya bostadsområden.

Joakim Hagberg, Göteborg: Jag yrkar bifall till motion E95. Jag vill upplysa kongress och partistyrelse om att vi skrivit in neutraliteten mellan boendeformerna i Framtidskontraktet. Bostäder är en viktig fråga och det är en förutsättning för jobben. Vi ska ha en blandad bebyggelse med framför allt hyresrätter som gör att det finns en flexibilitet i samhället. Det finns en orättvisa i dag mellan boendeformerna som gör att man betalar nästan 2 000 kronor mer i månaden för en hyresrätt jämfört med motsvarande boende i en villa eller bostadsrätt.

Det borde inte vara svårt för partistyrelsen att gå med på att bifalla E95 eftersom det redan finns i Framtidskontraktet. Snarare får det ses som ett kvitto på att Socialdemokraterna denna gång menar allvar och kommer att prioritera denna fråga – inte senare, inte någon annan gång, utan nu.

Jan Jespersen, Dalarna: Byggande är en av motorerna i Sveriges välfärdspolitik. I många delar av landet råder det bostadsbrist och för att starta en trögstartad motor kan man använda startgas. I det här fallet heter startgasen energisparlån. Får vi igång motorn och fyller på med bränsle lite då och

då kommer det att produceras välfärd många år framöver. Jag yrkar bifall till motion B43:1. Dalarna stödjer också motion E16.

Veronica Palm, partistyrelsen: Jag hade 100 procents kontroll på alla papper fram till ungefär en minut sedan, när jag fick för mig att jag skulle sortera dem i något slags temaordning. Jag påbörjade det arbetet men jag slutförde det inte, så det här kommer att bli en halvlogisk temaordning men jag lovar att göra mitt bästa för att göra det här begripligt för kongressen.

Partistyrelsen har behandlat motionerna på sådant sätt att vi antingen besvarar med hänvisning till texter i Framtidskontraktet eller till utlåtandet eller så har vi fattat beslut om en attsats bland många som har kommit in. Mycket av det jag kommer att ta upp är sådant som partistyrelsen tycker, och där ni har yrkat bifall men där vi ofta har besvarat – inte för att vi inte tycker så utan för att vi redan bifallit väldigt likalydande attsatser men inte vill riskera semantiska skillnader i beslutet.

Jag börjar med motion C98 om byggande i trä. Här skriver partistyrelsen väldigt tydligt att vi tycker att byggnation i trä är bra, både för att det är ett naturmaterial och ett förnyelsebart material som finns i våra egna skogar och för att det är bra för klimatet och kostnadseffektivt. Vi tycker så och det beskriver vi i vårt besvarandeyrkande. Med det vidhåller jag partistyrelsens besvarande.

Västerbottens motion E51 handlar om att Socialdemokraterna ska ha en bostadspolitik som tillgodoser medborgarnas nuvarande och framtida behov av varierande boendeformer. Det är hela utgångspunkten både för Framtidskontraktets del av bostadspolitiken och i utlåtandet. Med det väljer jag att besvara även den.

E50, E59 och möjligen någon mer handlar om skatteneutralitet mellan upplåtelseformer. Det är en otroligt viktig fråga. Vi har i dag en politik där staten genom regeringen styr människors val av boende med hjälp av skattepolitiken. Man gör det konsekvent, och vid varje bostadspolitiskt beslut, dyrare att bo i hyresrätt jämfört med att bo i eget ägt boende. Jag tycker att staten ska styra människors beteende när det gäller alkohol och tobak – inte när det gäller val av boende. Därför krävs en skatteneutralitet. Därför biträder partistyrelsen också motion E1:2 från Lunds arbetarekommun som lyder ungefär såhär: ”Inför neutrala skatteregler för alla upplåtelseformer för att underlätta underhåll och nyproduktion.” Skälet till att vi väljer den är att den innehåller både och – både nyproduktionen och underhållet, vilket blir ett sätt att möta rotavdraget. Med det vill jag vidhålla partistyrelsens besvarandeyrkande på de övriga yrkanden jag nämnde.

Sedan kommer vi till energisparlånerna och motion E43 där både Dalarna och Halland har yrkat på bifall. Där säger partistyrelsen i utlåtandet att vi behöver energieffektivisera och ställa om stora delar av det befintliga beståndet. Miljonprogramsområdena läcker energi. Till det krävs ett gemensamt ansvarstagande och att staten hjälper till. Det är inte rimligt att den som just i dag råkar ha hyreskontraktet ska bära hela kostnaden för omställningen. Vi är beredda att pröva energisparlån som en modell. Den har prövats i Tyskland, och Byggnads har tagit upp den, men den behöver utvecklas för den svenska marknaden. Därför är vi beredda att pröva det. Motionerna som kräver ett införande av energisparlån är inte för långtgående men de är för detaljerade. Partistyrelsen tycker likadant men det behövs en anpassning till en svensk marknad. Med det vidhåller vi besvarandeyrkandet.

Motion E82 säger att rotavdraget ska gälla även flerfamiljshus. Här gör vi en viktig distinktion. Det socialdemokratiska partiet säger, i utlåtandetexten och i delar av Framtidskontraktet, att det behövs renovering, samt om- och tillbyggnadsarbete med ett statligt stöd, alltså ett rotstöd, även för hyresrättsbeståndet men inte i formen av avdrag, alltså inte i form av samma skattetekniska lösning som rotavdraget är. Dels finns det ingen inkomst att dra av mot eftersom du inte är ägare, dels vore det oärligt att kalla det rotavdrag för hyresrätter. De partier som gör det budgeterar dessutom en alldeles för liten summa som inte kommer att täcka behoven.

Då är det bättre att vi utformar andra metoder. Till exempel föreslår vi statliga kreditgarantier för att kunna gå in och massivt ställa om bostadsbeståndet. Det ger större utdelning, det är ärligare mot medborgarna och dessutom tillhör jag dem som faktiskt inte tycker att nya skatteavdrag är lösningen på alla problem i världen. Därför vidhåller vi partistyrelsens besvarandeyrkande.

Motion E25:1 handlar om allbolagen. Lagen är ny och alla nya lagar följs upp naturligtvis; det är lagstiftarens ansvar att göra det. Just på de här vikande marknaderna finns det en hel del problem med allbolagen. Det har vi redan aviserat, för det finns ingen fungerande marknad på vikande marknader. Just där behövs det möjligen göras en tydligare översyn men det som beskrivs i tilläggsattsatsen är för detaljerat. Vi tycker dessutom att problemet tas upp i partistyrelsens utlåtanden, så därför yrkar vi avslag.

När det gäller E36 yrkas på ett avslag på en motion som partistyrelsen vill bifalla. Det man vill yrka avslag på är en attsats som lyder: att stärka lagstiftningen rörande bostadsförmedling eller annan service.

Partistyrelsen tycker att man ska ha rätt till en bostadsförmedling. Vi säger inte att den ska vara lagstadgad utan vi säger att man ska stärka lagstiftningen rörande bostadsförmedlingar eller annan service och vår utgångspunkt är att medborgarna ska ha rätt att få förmedlade bostäder. I vilken form det sker är upp till kommunerna: Ska man göra det tillsammans? Ska man överlåta åt bostadsbolaget att göra det? Ska man låta en förening göra det? Utgångspunkten är att om ni har ett fungerande system – använd det – men rätten till förmedling är viktig. Därför vidhåller partiet sitt yrkande.

När det gäller E16:1-5 har partistyrelsen yrkat bifall till attsats 4. Motionen är omfattande och väl skriven, precis som många av motionerna på bostadsområdet. Med den här motionen, och med hjälp av många av de andra motionerna, har vi fått ett stort underlag att göra ett väl utarbetat utlåtande och tydliga texter i Framtidskontraktet. På det sättet har motionen blivit tillgodosedd i sak och därför besvarar vi övriga attsatser. Den har också varit ett viktigt verktyg för er som ombud och för alla de nästan 100 000 människor som finns utanför här, våra medlemmar som påverkar kongressen – tack för det. Med det vidhåller jag ändock partistyrelsen besvarandeyrkande samt bifallsyrkandet för en av attsatserna.

Motion A113:3 handlar om barnfamiljers rätt till en bostad. Det här ser inte partistyrelsen som en bostadspolitisk fråga utan som en socialpolitisk fråga. Vi har ett omfattande arbete igång för att motverka vräkningar av barn och av barnfamiljer och för att säkerställa möjligheten att få bostad, men det är inte ett bostadspolitiskt arbete utan det är socialpolitik. Därför väljer vi att fortsätta besvara motionen i det här avsnittet men vi vill göra kongressen tydlig på att vi skriver att bostaden

är en social rättighet. Det är en viktig portalmening i partistyrelsens utlåtande. Naturligtvis är bostaden en social rättighet för varenda unge i det här landet. Bifall till partistyrelsens utlåtande.

Motion E15:1 från Stockholm är en motion med en attsats som lyder: ”att Socialdemokraterna med hänsyn till ovanstående prioriterar en politik för kraftigt ökad nyproduktion av bostäder och upprustning av lägenheter i miljonprogramsområdena.” Ja, det är precis det vi gör och det är det vi har som utgångspunkt. Prioriteringen i hela vår politik är jobben och det som beskrivs här är en förutsättning för och en möjlighet till jobb. Jag tycker att det mycket väl täcks in både i Framtidskontraktet och i partistyrelsens utlåtande. Därför yrkar jag fortsatt på besvarande.

Motion E63 från Skåne är snarare en motion om regeringens utredning. Jag tycker inte att kommunerna inte ska få gå före och det tycker partistyrelsen heller. Det står tydligt i utlåtandet. Energikraven ska höjas för att på sätt kunna få en ökad likvärdighet. Det ger ökad effektivitet, framför allt när det gäller prefabricering som man ofta använder i trähus, vilket också är klimatsmart. Det ger en ökad likvärdighet. Men vi säger inte att kommunerna ska förbjudas att gå före, för det är genom att några går före som man driver utvecklingen. Vi vill trycka upp från botten för att öka klimatansvaret. Bifall till partistyrelsens förslag.

Motion E21 handlar om statens ansvar för tomma lägenheter i såväl det byggda som det nya beståndet. Det här är ett reellt problem och partistyrelsen har varit noga med, både i Framtidskontraktet och i utlåtandetexten, att vi vill ha en bostadspolitik för hela landet. Sverige ser olika ut, vi har olika bostadsmarknader, men vi måste klara av bostadsförsörjningen i hela landet. De kommuner som drabbas av ett överskott på en vikande marknad har det riktigt tufft och de har det ofta tufft redan innan, för det är ju inte lågskattekommunerna som har de här problemen. Just därför finns de här rivningsbidragen, slarvigt uttryckt, men här behövs också en översyn av allbolagen. Men att anta en attsats som säger att staten tar ansvaret är att gå för långt.

När jag prioriterar i bostadspolitiken prioriterar jag att ge stöd att se över lagstiftningen och att i övrigt föra en dynamisk, aktiv och fungerande regionalpolitik, så att vi kan ta ansvar för att hela landet ska leva. Med det vidhåller jag partistyrelsens förslag.

Motion E95:2 handlar om skatteneutraliteten. Det har jag redan argumenterat för, så det behöver jag inte göra igen. Vi har redan en motion från Lunds arbetarekommun som är ännu skarpare och därför vidhåller jag partistyrelsens utlåtande.

Motion E22 från Jämtlands län handlar om ett bostadspolitiskt program som innehåller utveckling och avveckling av bostäder. Precis som jag tidigare sade är de så kallade vikande marknaderna en av de delar av den svenska bostadsmarknaden där vi redan har ett program. Vi har utarbetat ett program där vi säger att vi behöver se över lagstiftningen, att vi behöver stärka möjligheterna att kunna bo i hela landet till rimliga kostnader och att vi behöver kunna ta ansvar för den rörliga bostadsmarknad som leder till en dynamisk arbetsmarknad – att man kan flytta dit jobben finns och också flytta tillbaka. Med det vidhåller jag partistyrelsens utlåtande.

Samma sak gäller motion E90. Vi har en strukturell bostadsbrist. Vi ser problemen men vi tror inte att rätt modell är att staten bedriver bankverksamhet. Vi tror inte att det är vägen för att öka bostadsproduktionen på vikande marknader. Dessutom skulle inte det vara en prioritet, så jag yrkar avslag, i enlighet med partistyrelsens förslag.

Till Tommy Nyström från Gällivare: Jag har varit och hälsat på dig i Gällivare, jag har åkt runt det där hålet i Malmberg, och när jag hade sett de tomma husen och hur det säckar ihop vet jag att ni sade till mig: ”Så farligt är det inte, Veronica, vi bor här. Vi tycker om gruvan, vi tycker om att det bryts, men vi har också en hel del problem.”

Vi ser det och vi vet att det ni gör är en viktig del av Sveriges tillväxt. Gällivare är en del av Sveriges tillväxtregioner och lösningen ligger i Gällivare och i det gruvgruppsarbete som partistyrelsen redan har i gång, där bostadspolitiken är en viktig del. Precis som du refererade från talarstolen har riksdagens civilutskotts S-grupp tagit ansvar för att driva frågan vidare in i parlamentet. Tillväxt skapas inte bara i storstäderna; det skapas minst lika mycket i malmfälten. Med det vill jag tacka för en spännande debatt!

Jytte Guteland, Stockholm: Jag vill också tacka för en bra debatt och jag vill ge en stor eloge till partistyrelsens förmåga att hålla alla dessa yrkanden i schack. Men vi nöjer oss faktiskt inte med besvarande från Stockholm och jag hoppas och tror att kongressen vill ha det tydliga bifallet. Det handlar faktiskt om hur tydlig man vill vara. Vi tycker att vår motion på ett klart sätt deklarerar vårt löfte till unga i det här landet, och när det gäller Stockholms extrema bostadsbrist tycker vi att vi är tydliga med att vi vill göra något åt den. Vi gör det både genom att markera att vi kommer att satsa på stimulanser för det och använda staten som resurs, men vi är också moderna och vi har vårt program för energieffektiviseringar, vilket innebär att vi har en miljövänlig bostadspolitik.

Vi vill ha bifall till den här motionen. Vi vill kunna gå hem till Stockholm och markera att vi har fått igenom den på kongressen. Vi vill inte komma hem med någon luddig halvmesyr om att det finns invävt i någon text någonstans, som inte vi hittar. Det är definitivt så att den här kongressen bör bifalla motion E16, inget annat.

Denise Norström, Västmanland: Jag håller med Jytte i det hon säger. Jag vill också föra in resonemanget på ett annat plan. Ni som lyckades vara vakna i går kväll, i natt klockan 00.35, minns kanske att jag tyckte att det var ologiskt av partistyrelsen att svara på det sätt de hade gjort när det gäller HBT-motionen. Lika ologiskt blir det nu när jag får höra argumentet att den här motionen är mycket väl skriven, precis som många andra, att den har lett till att det har blivit väldigt bra utlåtanden och man har kunnat skriva in mycket bra saker i Framtidskontraktet. Då kan den väl inte bli besvarad? Då ska den bli bifallen. Det hade varit skillnad om vi hade tagit Framtidskontraktet för ett år sedan och sedan lagt motionen. Nu har Framtidskontraktet tagit del av motionen och blivit baserat på den.

För mig är det ologiskt, så jag tycker att det är helt naturligt att yrka bifall. Jag hoppas att ni håller med mig, kära kongresskamrater!

Veronica Palm, partistyrelsens föredragande: Ok – E16:1 kan partistyrelsen bifalla, E16:2 kan partistyrelsen bifalla, E16:5 kan partistyrelsen bifalla och E16:4 har vi redan bifallit. När det gäller E16:3 lyder den: ”att Sverige utnyttjar EU:s strukturfonder som stimulans för genomförande av energieffektivisering i det befintliga bostadsbeståndet.” Vi har mycket text, både i Framtidskontraktet och i utlåtandet, om energieffektivisering, både ur ett klimatperspektiv, det vill

säga att det måste göras nu och att det måste göras massivt, och ur ett klassperspektiv, det vill säga att det inte bara är de som bor i hyresrätterna som ska betala hela omställningen av våra klimatmål.

Det vi gör om vi antar den här attsatsen är att vi säger att partikongressen väljer att ensidigt prioritera energiomställning i flerbostadshusen. Den prioriteringen tycker jag behöver göras i ett större sammanhang. Jag tycker inte att det vore lämpligt att vi gör det här och nu. Det betyder inte att det möjligen kan bli så men jag tycker att det behöver tas i ett större sammanhang. Partistyrelsen vidhåller sitt yrkande vad gäller den attsatsen.

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
E90:1	Börje Lindholm, Östergötland	Bifall	Avslag	Avslag
E29:1	Katarina Nyberg Finn, Jämtlands län	Bifall	Besvarad	Besvarad
E95:2	Alf Gillberg, Bohuslän	Bifall	Besvarad	Besvarad
B2:5	Magnus Andersson, Örebro län	Bifall	Bifall	Bifall
E63:1	Anders Almgren, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
E15:1	Tomas Rudin, Stockholm	Bifall	Besvarad	Besvarad
E16:1	Jytte Guteland, Stockholm	Bifall	Besvarad	Bifall
E16:2	Jytte Guteland, Stockholm	Bifall	Besvarad	Bifall
E16:3	Jytte Guteland, Stockholm	Bifall	Besvarad	Besvarad
E16:4	Jytte Guteland, Stockholm	Bifall	Bifall	Bifall
E16:5	Jytte Guteland, Stockholm	Bifall	Besvarad	Bifall
E36:10	Per Strengbom, Västmanland	Avslag	Bifall	Bifall
E25:1	Lennart Sohlberg, Dalarna	Tilläggsattsats: att konsekvenserna av lag (2010:879) om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag, vad gäller kapitalförsörjningen på svaga bostads-		Avslag

		marknader snarast utreds.		
E43:1	Margit Bik, Halland	Bifall	Besvarad	Besvarad
E82:1	Margit Bik, Halland	Bifall	Besvarad	Besvarad
E16:1	Leif Nysmed, Stockholms län	Bifall	Besvarad	Bifall
E16:2	Leif Nysmed, Stockholms län	Bifall	Besvarad	Bifall
E16:3	Leif Nysmed, Stockholms län	Bifall	Besvarad	Besvarad
E16:4	Leif Nysmed, Stockholms län	Bifall	Bifall	Bifall
E16:5	Leif Nysmed, Stockholms län	Bifall	Besvarad	Bifall
E50:1	Mattias Josefsson, Älvsborgs södra	Bifall	Besvarad	Besvarad
E16:1	Catharina Fredriksson, Södermanland	Bifall	Besvarad	Bifall
E16:2	Catharina Fredriksson, Södermanland	Bifall	Besvarad	Bifall
E16:3	Catharina Fredriksson, Södermanland	Bifall	Besvarad	Besvarad
E16:4	Catharina Fredriksson, Södermanland	Bifall	Bifall	Bifall
E16:5	Catharina Fredriksson, Södermanland	Bifall	Besvarad	Bifall
E50:1	Lena Palmén, Älvsborgs södra	Bifall	Besvarad	Besvarad
E51:1	Jan Johansson, Västerbotten	Bifall	Besvarad	Besvarad
C98:4	Jenny Breslin, Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad
E43:1	Conny J Johansson, Göteborg	Bifall	Besvarad	Besvarad
E16:2	Ingrid Fältdt, Södermanland	Bifall	Besvarad	Bifall
E25:1	Ingrid Fältdt, Södermanland	Bifall	Bifall	Bifall
E36:1	Ingrid Fältdt, Södermanland	Bifall	Bifall	Bifall
E79:1	Ingrid Fältdt, Södermanland	Bifall	Bifall	Bifall
E16:1	Carin Lidman, Västmanland	Bifall	Besvarad	Bifall
E16:2	Carin Lidman, Västmanland	Bifall	Besvarad	Bifall
E16:3	Carin Lidman, Västmanland	Bifall	Besvarad	Besvarad
E16:4	Carin Lidman, Västmanland	Bifall	Bifall	Bifall
E16:5	Carin Lidman, Västmanland	Bifall	Besvarad	Bifall
E16:1	Jörgen Edsvik, Gävleborg	Bifall	Besvarad	Bifall
E16:2	Jörgen Edsvik, Gävleborg	Bifall	Besvarad	Bifall
E16:3	Jörgen Edsvik, Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad
E16:4	Jörgen Edsvik, Gävleborg	Bifall	Bifall	Bifall
E16:5	Jörgen Edsvik, Gävleborg	Bifall	Besvarad	Bifall

A113:3	Bror Perjus, Stockholms län	Bifall	Besvarad	Besvarad
E21:1	Daniel Johansson, Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad
E95:1	Joakim Hagberg, Göteborg	Bifall	Bifall	Bifall
E95:2	Joakim Hagberg, Göteborg	Bifall	Besvarad	Besvarad
E43:1	Jan Jespersen, Dalarna	Bifall	Besvarad	Besvarad

Beslut

Kongressen beslöt:

- att bifalla Magnus Anderssons förslag gällande motion B2:5
- att bifalla Jytte Guteland med fleras förslag gällande motion E16:1-2 och 4-5
- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motionerna E15:1, E16:3 och E43:1
- att efter försöksvotering avslå Lennart Sohlbergs förslag till tilläggsattsats gällande motion E25:1
- att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtanden över motionerna på området Fler bostäder.

Ordförande: *Ulla Lindqvist* och *Björn Sundin*

Sekreterare: *Maria Eklund* och *Lotta Visén*

Dagordningens punkt 19

Motioner och partistyrelsens utlåtande på område I – ordning och reda i välfärden, inklusive Framtidskontraktets skrivningar om vinster i välfärden

Föredragande: *Lena Micko*, *Ibrahim Baylan* och *Veronica Palm*

Ordning och reda i välfärden (UI1) samt skrivningar i Framtidskontraktet

Inledning

Lena Micko, partistyrelsens föredragande: Jag vill börja med att tacka för bra diskussioner, för många diskussioner, för långa diskussioner. Partistyrelsen lägger här fram sitt förslag om ordning och reda i välfärden. Alla människor har rätt till en god välfärd – i skolan, i vården och i omsorgen. I så stor utsträckning som möjligt ska människor få göra de val som påverkar deras liv. Alla människor ska ha så stor egen makt som möjligt på livets alla områden, även inom välfärden. Därför behövs det goda alternativ att välja mellan.

Vi bejakar mångfald. Vi bejakar rätten att få välja. Vi socialdemokrater står fortsatt bakom detta. Vi vet också av egen erfarenhet att i många kommuner så finns det privata och ideella alternativ som verkligen tillför något och som är uppskattade av de människor som valt dem. Men när

vinstintresset tillåts vara överordnat, och när utförandet är allt för oreglerat, kan det få förödande konsekvenser i välfärden.

Vi måste höja kvaliteten i välfärden och för att göra det måste vi bland annat reglera sektorn mer. Vi måste begränsa vinsterna i välfärden och vi måste se till att de som har det yttersta ansvaret för medborgarnas välfärd också får den reella makten att fatta de beslut som krävs. Det måste bli ett slut på att de demokratiskt valda företrädarna bara står med ansvaret när det har gått fel. De ska kunna göra allt för att det ska bli rätt redan från början. Det är skillnad.

I höstas beslutade partistyrelsen om en rad förslag. Nu vill vi, efter samtal med många partivänner, med fackliga kamrater och framför allt med er ombud, utveckla politiken ännu mer. Vi ställer högre krav på dem som vill starta verksamhet i välfärden innan de startar. Vi ställer högre krav på bemanning och personalkostnader – inte genom att staten säger exakt hur många lärare eller sjuksköterskor som ska finnas på en viss enhet men genom att tydligt ange att de privata alternativen inte ska vara sämre än det som kommuner och landsting har i egen regi.

Vi ställer krav på öppenhet i ekonomin. Vi ställer krav på att personalen ska ha rätt att tala om sin arbetssituation och berätta om missförhållanden. Vi ställer krav på att våra välfärdsföretag ska betala skatt i Sverige, att man inte ska kunna gömma undan pengar genom interna värdeöverföringar och räntesnurror.

Sammantaget kommer våra förslag att på ett verkligt och effektivt sätt se till att pengar går till det som de är avsedda för. Vi tycker att kommuner och landsting måste ha rätt, om man så vill, att rikta upphandlingar av valfrihetssystem endast till non profit-aktörer. LOV ska både vara frivilligt att införa och förändras, så att etablering inte sker på företagets villkor. När det gäller skolan anser vi att kommunerna ska ha ett avgörande inflytande över etableringen av nya friskolor.

Om man läser i tidningarna kan det se ut som om vårt parti är djupt splittrat i den här frågan. Jag tycker att det är överdrivet. Skattemedel ska gå till rätt saker; jag tror inte att någon här är emot det, och absolut inte medborgarna i samhället. Det ser väldigt olika ut i vårt land och vi måste kunna kompromissa och väga samman, men jag är övertygad om att det är betydligt mer som enar oss i det här partiet än som delar oss. Konflikten har vi med de borgerliga som inte ser problemet och som ingenting vill göra.

Partistyrelsen lägger ett antal förslag som verkligen går att genomföra och som verkligen kommer åt problemen. Vi har inspirerats och lyssnat men vi har inte kopierat någon annans krav, inte rakt av. De här förslagen är inga slag i luften. Vi fokuserar inte på att välfärden måste bedrivas i en viss driftsform. Vi fokuserar på vilka krav som ska ställas på verksamheten. Vi reglerar det som tillåtit att man tagit ut vinster på bekostnad av kvaliteten i dag. Vi är tydliga med var ansvar och makt ska ligga. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Förslag

Följande förslag förelåg:

Text till Framtidskontraktet

Texter om ordning och reda i välfärden i avsnitten ”Med kunskaper växer Sverige” respektive ”En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler”.

En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler

Nytt stycke efter det stycke som avslutas med ”Vi socialdemokrater prioriterar en god tillgänglighet och ett gott bemötande i sjukvården.”

I dag finns exempel på att privata företag inom välfärden tummar på kvaliteten för att kunna göra stora vinster, till exempel genom en lägre personaltäthet i friskolor och på privata äldreboenden. Det är oacceptabelt. Gemensamma resurser för välfärd ska gå till välfärd – inte till aktieägares vinstuttag. Vinstintresset ska inte vara styrande i välfärden.

För att motverka att vinstintresset sätts före kvaliteten och för att upprätthålla välfärdssektorns framtida legitimitet krävs att möjligheterna för riskkapitalister och andra aktörer att plocka ut privata vinster, och göra andra former av värdeöverföringar från välfärdssektorn, avsevärt begränsas. Den främsta kvalitetsfaktorn är personalen och dess kompetens. Därför ska det ställas krav på bemanning, personalkostnader eller andra kvalitetsrelaterade kostnader i välfärden, så att de inte kan vara väsentligt lägre i privata verksamheter än i motsvarande kommunal och landstingskommunal verksamhet. Sammantagna ska våra förslag om nationella kvalitetslagar för ordning och reda i välfärden förbättra kvaliteten och avsevärt begränsa vinsterna, samtidigt som mångfald och valfrihet garanteras.

För att ny välfärdsverksamhet ska kunna starta måste det finnas tillräckligt med underlag i form av exempelvis elever eller vårdtagare. Lagen om valfrihet ska inte vara obligatorisk och bör dessutom förändras så att fri etablering inte längre är möjlig. Kommuner och landsting avgör om upphandlingar och valfrihetssystem ska riktas till enbart non profit-aktörer.

Ny punkt efter punkten ”Ge vård i tid”

Inför nationella kvalitetslagar för ordning och reda i välfärden. Partistyrelsens samlade förslag för ordning och reda i välfärden ska genomföras i syfte att förbättra kvaliteten och avsevärt begränsa vinsterna, samtidigt som mångfald och valfrihet garanteras.

Med kunskaper växer Sverige

Version 1, sida 12, rad 23, nytt stycke

För att motverka den växande skolsegregationen och för att säkerställa att barn och ungdomar med olika bakgrund och förutsättningar möts och ges likvärdiga chanser, krävs att kommunerna som ansvariga för skolan får möjlighet att aktivt planera när och var nya skolor ska etableras. Kommunerna ska ges ett avgörande inflytande vid nyetableringar. Det ska krävas ett samarbetsavtal med den offentliga huvudmannen för att etablera en ny fristående skola. Staten ska därtill säkra den nationella likvärdigheten vid tillståndsprovningen av nya fristående skolor.

--

Partistyreliens utlåtande över motionerna A54:4, A108:1, A131:3, D134:3, D134:4, F29:9, F50:5, F82:4, F94:2, F121:2, H2:1, H2:3, H7:2, H7:4, H57:1, I1:1, I1:2, I1:3, I2:1, I3:1, I4:1, I5:3, I5:4, I5:5, I5:7, I6:1, I7:1, I7:2, I7:3, I8:1, I9:1, I10:1, I10:2, I10:3, I10:4, I11:1, I11:3, I12:1, I12:2, I12:3, I13:3, I13:4, I13:5, I14:3, I14:4, I14:5, I14:6, I15:3, I15:4, I15:5, I15:6, I16:3, I16:4, I16:5, I17:3, I17:4, I17:5, I17:6, I18:1, I18:2, I19:1, I19:2, I20:1, I21:1, I21:2, I21:3, I21:4, I21:5, I22:1, I23:1, I23:2, I24:1, I25:1, I25:2, I25:3, I26:1, I26:2, I26:3, I27:1, I27:2, I28:1, I28:2, I28:3, I29:1, I29:2, I30:1, I30:2, I30:3, I31:1, I31:2, I31:3, I31:4, I32:1, I33:1, I34:1, I35:1, I35:2, I35:3, I35:4, I36:1, I37:1, I38:1, I39:1, I40:1, I41:1, I42:1, I43:1, I44:1, I44:2, I45:1, I45:2, I45:3, I46:1, I47:1, I47:2, I47:3, I48:1, I48:2, I48:3, I48:4, I49:1, I49:2, I49:3, I49:4, I50:1, I50:2, I50:3, I50:4, I51:1, I52:1, I52:2, I52:3, I53:1, I54:1, I54:2, I55:1, I56:1, I57:1, I58:1, I58:2, I59:1, I59:2, I59:3, I60:1, I60:2, I61:1, I62:1, I62:2, I62:3, I63:1, I64:1, I64:2, I64:3, I65:1, I65:2, I66:1, I67:1, I68:1, I68:2, I69:1, I69:2, I70:1, I70:2, I70:3, I70:4, I71:1, I72:1, I72:2, I72:3, I72:4, I72:5, I72:6, I73:1, I74:1, I75:1, I76:1, I76:2, I76:3, I76:4, I76:6, I77:1, I77:2, I77:3, I77:4, I77:5, I78:1, I78:2, I79:1, I79:2, I80:1, I81:1, I81:2, I81:3, I81:4, I82:1, I83:1, I84:1, I84:2, I84:3, I85:1, I85:2, I86:1, I87:1, I87:2, I87:4, I88:1, I88:2, I89:1, I90:1, I91:1, I91:2, I91:3, I92:2, I92:3, I92:4, I93:1, I93:2, I94:1, I94:2, I95:1, I95:2, I96:1, I96:2, I97:1, I98:1, I99:1, I99:2, I99:3, I100:1, I100:2, I100:3, I100:4, I100:5, I100:6, I100:7, I100:8, I100:9, I100:10, I100:11, I101:1, I101:2, I101:3, I101:4, I101:5, I101:6, I102:1, I103:1, I104:1, I104:2, I105:1, I105:2, I105:3, I106:1, I107:1, I108:1, I108:2, I108:3, I109:1, I110:1, I110:2, I111:1, I111:2, I112:1, I113:1, I113:2, I114:1, I114:2, I114:3, I115:1, I116:1, I116:2, I117:1, I118:1, I119:1, I119:2, I119:3, I120:2, I120:3, I121:1, I121:2, I121:3, I121:4, I121:5, I121:6, I122:1, I123:1, I123:2, I123:3, I123:4, I124:1, I124:2, I125:1, I125:2, I126:1, I126:2, I127:1, I128:1, I128:2, I129:1, I129:2, I129:3, I130:1, I130:2, I130:3, I130:4, I130:5, I130:6, I131:1, I132:1, I132:2, I132:3, I133:1, I134:1, I134:2, I135:1, I135:2, I135:3, I136:1, I136:2, I136:3, I136:4, I136:5, I137:1, I138:1, I138:2, I138:3, I138:4, I138:5, I138:6, I138:7, I139:1, I139:2, I139:3, I140:1, I140:2, I140:3, I141:1, I141:2, I141:3, I142:1, I143:1, I144:1, I145:1, I145:2, I145:3, I146:1, I146:2, I146:3, I146:4, I146:5, I147:1, I147:2, I147:3, I147:4, I147:5, I148:1, I149:1, I149:2, I149:3, I150:1, I150:2, I151:1, I151:2, I152:1, I152:2, I153:1, I153:2, I153:3, I153:4, I153:5, I154:1, I154:2, I154:3, I155:1, I155:2, I155:3, I156:1, I156:2, I156:3, I156:4, I156:5, I157:1, I157:2, I157:3, I157:4, I157:5, I158:1, I158:2, I158:3, I158:4, I158:5, I159:1, I159:2, I159:3, I159:4, I159:5, I160:1, I160:2, I160:3, I160:4, I160:5, I161:1, I162:1, I163:1, I164:1, I165:1, I166:1, I167:1, I168:1, I169:1, I170:1, I170:2, I170:3, I171:2, I171:3, I171:4, I172:1, I173:1, I174:1, I175:1 och K54:3, där partistyreliens föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna F29:9, F50:5, F82:4, H7:2, I5:5, I6:1, I10:2, I25:1, I25:2, I25:3, I30:3, I31:3, I33:1, I42:1, I59:1, I59:3, I67:1, I72:5, I76:3, I78:2, I88:1, I92:4, I93:2, I99:3, I100:3, I101:2, I105:2, I106:1, I107:1, I108:3, I116:2, I119:2, I119:3, I121:1, I123:3, I130:3, I130:4, I130:5, I130:6, I136:1, I136:2, I136:3, I138:4, I138:6, I141:3, I145:1, I146:4, I147:4, I149:2, I150:2, I157:5 och I171:2
- att avslå motionerna D134:4, F121:2, H2:1, H7:4, H57:1, I1:1, I1:2, I1:3, I2:1, I4:1, I5:4, I7:1, I7:2, I7:3, I8:1, I9:1, I10:3, I11:1, I12:2, I12:3, I13:3, I13:4, I14:3, I14:4, I14:6, I15:3, I15:4, I15:6, I16:3, I16:4, I17:3, I17:4, I17:6, I18:2, I19:2, I20:1, I21:3, I22:1, I23:2, I24:1, I26:1,

I26:2, I27:1, I27:2, I30:1, I30:2, I31:1, I31:2, I31:4, I32:1, I34:1, I35:1, I35:2, I35:3, I36:1, I37:1, I41:1, I44:1, I44:2, I45:1, I45:2, I45:3, I47:1, I47:2, I47:3, I48:1, I49:1, I50:1, I52:1, I52:2, I52:3, I55:1, I56:1, I57:1, I58:1, I58:2, I59:2, I62:1, I63:1, I64:1, I64:2, I64:3, I66:1, I68:1, I68:2, I69:1, I69:2, I70:2, I71:1, I72:4, I73:1, I74:1, I76:1, I77:3, I77:4, I78:1, I79:2, I81:2, I81:4, I82:1, I86:1, I87:2, I90:1, I91:2, I92:2, I92:3, I93:1, I95:1, I95:2, I96:1, I96:2, I97:1, I99:2, I100:1, I100:2, I100:9, I100:11, I101:4, I101:6, I103:1, I104:2, I108:2, I109:1, I111:2, I112:1, I113:1, I114:1, I115:1, I118:1, I122:1, I123:2, I123:4, I124:1, I126:1, I126:2, I127:1, I129:2, I129:3, I132:1, I132:2, I132:3, I133:1, I135:1, I135:2, I135:3, I137:1, I138:1, I138:2, I138:3, I138:5, I139:1, I139:2, I140:1, I140:2, I140:3, I141:1, I141:2, I142:1, I143:1, I144:1, I145:3, I146:3, I147:3, I148:1, I149:1, I149:3, I150:1, I152:1, I152:2, I153:2, I154:2, I154:3, I155:1, I155:2, I156:3, I156:4, I157:3, I157:4, I158:3, I158:4, I159:3, I159:4, I160:3, I160:4, I169:1, I170:1, I170:2, I170:3, I171:3, I172:1, I173:1, I175:1 och K54:3

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A54:4, A108:1, A131:3, D134:3, F94:2, H2:3, I3:1, I5:3, I5:7, I10:1, I10:4, I11:3, I12:1, I13:5, I14:5, I15:5, I16:5, I17:5, I18:1, I19:1, I21:1, I21:2, I21:4, I21:5, I23:1, I26:3, I28:1, I28:2, I28:3, I29:1, I29:2, I35:4, I38:1, I39:1, I40:1, I43:1, I46:1, I48:2, I48:3, I48:4, I49:2, I49:3, I49:4, I50:2, I50:3, I50:4, I51:1, I53:1, I54:1, I54:2, I60:1, I60:2, I61:1, I62:2, I62:3, I65:1, I65:2, I70:1, I70:3, I70:4, I72:1, I72:2, I72:3, I72:6, I75:1, I76:2, I76:4, I76:6, I77:1, I77:2, I77:5, I79:1, I80:1, I81:1, I81:3, I83:1, I84:1, I84:2, I84:3, I85:1, I85:2, I87:1, I87:4, I88:2, I89:1, I91:1, I91:3, I94:1, I94:2, I98:1, I99:1, I100:4, I100:5, I100:6, I100:7, I100:8, I100:10, I101:1, I101:3, I101:5, I102:1, I104:1, I105:1, I105:3, I108:1, I110:1, I110:2, I111:1, I113:2, I114:2, I114:3, I116:1, I117:1, I119:1, I120:2, I120:3, I121:2, I121:3, I121:4, I121:5, I121:6, I123:1, I124:2, I125:1, I125:2, I128:1, I128:2, I129:1, I130:1, I130:2, I131:1, I134:1, I134:2, I136:4, I136:5, I138:7, I139:3, I145:2, I146:1, I146:2, I146:5, I147:1, I147:2, I147:5, I151:1, I151:2, I153:1, I153:3, I153:4, I153:5, I154:1, I155:3, I156:1, I156:2, I156:5, I157:1, I157:2, I158:1, I158:2, I158:5, I159:1, I159:2, I159:5, I160:1, I160:2, I160:5, I161:1, I162:1, I163:1, I164:1, I165:1, I166:1, I167:1, I168:1, I171:4 och I174:1.

Debatt

Ilan de Basso, Jönköpings län: När riskkapitalister sitter på 45:e våningen i New York, London eller Dubai och finner att svensk välfärd är den bästa av alla lönsamma marknader visar det på det fullständigt orimliga med den marknadsvälfärd som tillåtits introduceras i Sverige. Principen i marknadsvälfärd är enkel: Man kvantifierar och omvandlar grundläggande mänskliga behov som omsorg och relationer, till något mätbart. Man tidsätter hälsningsfraser, sätter pris på insatsen och lägger ut det på en marknad, där allt kan köpas för pengar. Det finns ett skäl till varför denna politik inte har varit möjlig i något annat land i den moderna delen av världen.

Om det har fungerat i Danmark, Tyskland, England, Frankrike och Österrike så borde det också fungera i Sverige. Efter en tid av debatt säger vi socialdemokrater nu att festen är över för riskkapitalister och spekulanter. Svensk välfärd ska inte längre vara en arena för spekulation. Drivkraften ska i stället vara en jämlik välfärd som har sin utgångspunkt i ett samhällsintresse, inte i spekulation, inte i girighet och inte i jakt på profit. Inriktningen ska vara *Not for profit!*

För oss handlar detta ställningstagande om trovärdighet och samtidigt om att vi slår vakt om principen om den generella välfärden och dess långsiktiga finansiering. Vi drev en gång igenom den skattefinansierade skolan, vården och omsorgen just utifrån insikten att en jämlik välfärd skulle skapa lika villkor oavsett klass och social status. Att upprätthålla denna modell är det självklara uppdrag som vi har och som vi måste orka stå upp för. För högern handlar det om att vrida tiden tillbaka. Bifall till det nya förslaget i Framtidskontraktet.

Agneta Karlsson, Stockholms län: Att vara socialdemokrat är för mig att vara för människors frihet, men det är också att vara emot och bekämpa orättvisor. Att vara socialdemokrat är för mig att se problem i människors vardag, att bli förbannad och uppröras över dem, men också att försöka hitta praktiskt genomförbara lösningar på de här problemen. För mig handlar politik om att samhället ska utvecklas framåt, mot ett rättvisare samhälle, mot ett mer jämställt samhälle, med mindre klyftor.

När det gäller vår välfärd i dag så finns det ett antal problem och utmaningar. Vi måste ha tillräckligt med resurser för att klara våra åtaganden med en åldrande befolkning. Vi har en kvalitet som brister på många håll inom skolan, vården och omsorgen och det gäller även många kommunala verksamheter, många landstingsdrivna verksamheter och många privata verksamheter. Vi ser att verksamheter har sålts ut till vrakpris till enskilda personer som sedan har kunnat göra stora miljonvinster på skattebetalarnas bekostnad. Vi har också sett att pengar från välfärden förs ut ur landet genom smart skatteplanering. Alla de här frågorna har partistyrelsen identifierat, och som Lena sade – till skillnad mot den borgerliga regeringen har man tagit fram en rad konkreta och praktiskt genomförbara förslag som man kan genomföra så snart man får makten i september nästa år.

Stockholms län står bakom det här. Vi tycker att det har varit en mycket konstruktiv och bra debatt och vi yrkar bifall till förslaget. Vi kan väl säga som Carin sade när hon blev vald tidigare i dag – en stark och enad socialdemokrati kan om vi vill flytta berg. Vi kan genomföra det här genomarbetade förslaget och verkligen få ordning och reda i välfärden.

Daniel Subonen, Stockholm: Nu står vi här och jag kommer att yrka bifall, tillsammans med kamraterna från Stockholm, till det kompromissförslag som partistyrelsen har lagt. Jag vill börja med att säga något om processen. Jag tror inte att vi hade stått här om inte väldigt många människor i det här landet hade stått upp för sin åsikt att vinstsyftet i välfärden är ett systemfel i grunden. Hade inte vi stått för det hade vi inte heller haft den text som ligger här i dag. Det är därför man kan säga att när vi kompromissar här på kongressen så är det för att vi värnar partiet. Det var också därför vi som är kritiska till vinstintresset i välfärden drev den frågan och det är därför vi står här med den här kompromissen.

Orsaken till att jag är kritisk till vinstsyftet i välfärden, de stora bolagen och koncernerna, är att i slutet av deras verkningskrets har vi ett annat välfärdssystem. När man släpper kontrollen över driften kommer man till slut att släppa in den privata finansieringen. Det här vet vi, det har samhällsforskningen bevisat för oss. Vi ser hur vetenskapsakademien slår fast att den svenska i dag genomprivatiserade skolan är ett haveri.

Socialdemokratin, som förhoppningsvis kommer tillbaka till regeringsställning om kort tid, står inför väldigt stora utmaningar. Många av de utmaningarna handlar om de privata vinstintressena, de stora koncernerna som håller på att äta sig in i välfärdssektorn. De gör inte det av en slump. De gör det för att den här sektorn lämpar sig med dagens system väldigt väl för att tjäna väldigt mycket pengar. Bara ett par veckor innan den här kongressen inleddes meddelande ett par av de stora riskkapitalbolagen glatt att de hade bytt vårdcentraler med varandra. Capio, som ägs av riskkapitalbolaget Nordic Capital hade köpt 35 vårdcentraler av Carema, men det som de egentligen hade köpt var 325 000 listade patienter.

Den här bilden av att man byter vårdcentralpatienter med varandra till ett värde av ett par miljarder kronor visar var vi kommer att hamna i ett läge där vi inte tar tillbaka makten över välfärden. Är det något som är kärnan i den socialdemokratiska samhällssynen, människosynen och grunden för vår ideologi, så är det att vi vill ta ansvar för samhället och att vi vill ha redskap som politiker och medborgare att styra över samhällsutvecklingen. Därför är det väldigt viktigt för mig som person, som medborgare och som socialdemokrat att när vi går ut härifrån kunna säga att jag och mitt parti Socialdemokraterna är emot vinstintresset. Vi vill begränsa det och nu har vi påbörjat den marschen.

Det här är första steget. Jag ser inte den här kompromissen som slutpunkten utan jag tror att det kommer att behövas ta fler konkreta åtgärder för att man ska kunna göra det vi egentligen vill, nämligen begränsa vinstintresset i välfärden. Det här är det första steget och därför tycker jag att det är fint att vi står ganska nära varandra. Det som återstår, det återstår.

Anna Fransson, Kronoberg: Jag vill tacka för det goda samarbetet och det konstruktiva arbete vi har haft i temagruppen. Jag har lyssnat på Ilan, Agneta och Daniel när de har speglat det här svåra ställningstagande som vi ändå har i partiet. Jag tycker att det känns jättebra att vi tillsammans har fått fram den här skrivningen. Jag drar tillbaka mitt yrkande vad gäller motion I55 och yrkar bifall till Framtidskontraktet.

Caroline Andersson, Uppsala län: I dag är jag extra stolt över att vara socialdemokrat. Vet ni varför? För att jag tycker att den här debatten visar att det finns en styrka i vårt parti som med sådan kompetens och knivskarp analys engagerar sig för att de resurser vi avsätter som skattebetalare ska användas till vård, skola och omsorg.

Jag vet att det finns de här utanför som tycker att det här är en onödig debatt, att det får för stora proportioner, att det visar våra interna konflikter. Till er vill jag säga att det är *bullshit*. Den här argumentationen och diskussionen är viktig. Det handlar om flera miljarder kronor som vi faktiskt investerar i vård, skola och omsorg, och de ska vi vara noga med. Vi ska granska hur de används.

Jag vill betona att jag ser det som viktigt att vi regionalt och kommunalt har en egen verksamhet som bedriver högkvalitativ vård, skola och omsorg, men jag vill också lyfta fram värdet av att andra aktörer kan komplettera och bidra med viktiga innovationer. Samtidigt är inte frågan okomplicerad, och jag blir jäkligt förbannad när jag ser att det finns vårdboenden i min kommun som trots varningar drar ner på bemanning. Jag blir förbannad när jag ser att skolor

drar ner på viktiga resurser för eleverna för att kunna plocka ut vinst. Det är inte acceptabelt och de är inte välkomna i vår verksamhet, oavsett hur mycket vi reglerar. På den punkten ska vi vara tydliga.

Det är mot den här bakgrunden som jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag. Det innehåller skarpa förslag om regleringar av marknadsintresset, krav på kvalitet och minskat vinstuttag och krav på demokratisk insyn. Det innebär att det står Socialdemokraterna fritt att i varje kommun och landsting bestämma sig för om man vill ha andra aktörer eller inte inom välfärden.

Det finns skrivningar här som jag kanske inte är jättenöjd med och som jag kanske inte hade velat se. Men partistyrelsens förslag är en viktig kompromiss och för Socialdemokraterna, som är ett parti som bygger sin styrka och sitt förtroende på att samla många människors viljor och drömmar, är det här förslaget en styrka som jag hoppas att vi kan enas kring.

Anders Teljebäck, Västmanland: I morse fick jag besöka Sahlgrenska Universitetssjukhusets akutavdelning beroende på att jag har dragit på mig en ganska tung magkatarr. Poängen med att jag berättar det är att det var det offentligt drivna Sahlgrenska i det rödgrönt drivna Västra Götalandsregionen. Så ska det ju vara i framtiden också, enligt partistyrelsens utlåtande – att akutsjukhusen och våra universitetssjukhus ska bedrivas i offentlig regi och inte säljas ut till privata vinstintressen. Det är jag väldigt glad för.

Det som är väldigt bra med det här förslaget i dess helhet – både partistyrelsens utlåtande och tidigare ställningstaganden samt de kompletteringar som kommit i dag – är att vi har fokuserat på det som är viktigt i frågan – makten över produktionen av välfärdstjänsterna och att varje gren av välfärdstjänsterna har en reglering på sina egna villkor, eftersom det är så skilda förutsättningar. Vården och omsorgen på sitt sätt, skolan på sitt sätt.

Jag skulle vilja peka på en viktig del när det gäller skolans reglering och tillståndsgivningen. Här säljer man inte patienter som är listade utan här säljer man tillstånd; det är det som är grejen med att de stora riskkapitalbolagen går in och köper skolföretagen. Om man reglerar att det inte är givet att tillstånden följer med varje gång man byter ägare blir det här inte lika intressanta placeringar för riskkapitalisterna. Jag tycker att det är en viktig del av det här, tillsammans med det som handlar om det lokala inflytandet över etablering av friskolor.

Det här är ett väldigt bra sammanvägt förslag som har förbättrats ytterligare genom det arbete som har bedrivits på kongressen – bifall till partistyrelsens förslag.

Carin Lidman, Västmanland: Det måste bli ett stopp för att företag kan göra stora vinster på skattepengar som ska gå till skola och omsorg. Det måste bli stopp för friskolornas fria etablering som leder till utarmning och segregation. Det måste bli ett stopp för att riskkapitalbolag som lever på skattepengar kan strunta i att betala skatt i Sverige.

Därför är det bra att partistyrelsen säger att personaltäthet är och ska vara ett viktigt kvalitetsmått. Det är bra att partistyrelsen nu har tydliga förslag för vinstbegränsningar. Det är bra att det ska kunna vara möjligt att rikta upphandlingar och valfrihetssystem enbart till non profit-aktörer. Partistyrelsens reviderade förslag är riktigt bra. Ingen av oss sossar tycker att skattemedel som ska gå till välfärd blir privata vinstutdelningar och det framgår tydligt av förslaget.

Men vi har en verklighet att förhålla oss till. I Västerås drivs hälften av all hemtjänst av alternativa utförare – från små familjeföretag till stora drakar. En tredjedel av alla äldreboenden drivs av privata företag och över hälften av alla vårdcentraler i Västmanland drivs privat, ofta av småföretagare. Många äldre, brukare, patienter och anhöriga är mycket nöjda med den vård och den omsorg de får. Det skulle bli mycket svårt att förklara för alla dem att det de har valt är fel och dåligt och att det ska bort, förbjudas. Partistyrelsens förslag är väl avvägt mellan verklighet och vinstbegränsning. Jag yrkar bifall.

Marcus Eskdahl, Jönköpings län: Från arbetarekommunen i Habo har vi skrivit en motion om vinster i välfärden. Detta har vi gjort utifrån erfarenhet, eftersom halva äldreomsorgen i vår kommun har varit utlagd på ett privat vårdbolag men nu har den återtagits i kommunal regi efter hård kritik från kommunens invånare. Det har varit lägre bemanning än i den kommunala verksamheten och vi har också fått signaler om tydliga kvalitetsbrister som har lyfts fram av våra kommuninvånare.

Vi har sett hur vårdbolaget har skurit ner i äldreomsorgen lokalt för att senare se hur samma vårdbolag gör vinster som hamnar i skatteparadis. Kommuninvånarna har hört av sig när de har sett och uppfattat det här. De har undrat vad politiken ska göra åt detta, för man har tyckt att det har varit fel. Tilltron till det gemensamma kommunala ansvaret riskerar därmed att urholkas, när man ser att skattepengar inte går till det som de var avsedda för utan i stället hamnar i någon ficka samtidigt som det på många håll är brist på resurser inom den gemensamma välfärden.

Skattemedel som avsätts till välfärden – skola vård och omsorg – ska komma barnen, eleverna, äldre och medborgare till del. Vinstintresset som drivkraft ska inte finnas inom välfärden, så att skattemedel går till skatteparadis och riskkapitalbolag. Vi ska vara stolta över den solidariskt finansierade välfärden som möjliggör att alla kan växa och utvecklas, samtidigt som den ger alla bättre förutsättningar att garantera vård och skola som mer utgår från behoven än plånboken. Det här är ingen självklarhet i dag med den borgerliga regeringen.

Jag yrkar bifall till partistyrelsens ändringsförslag när det gäller Framtidskontraktet. Är det någon som med trovärdighet faktiskt kan göra något åt vinstuttag i välfärden så är det vi socialdemokrater!

Magnus Nilsson, S-studenter: Det är en otrolig förmån att få vara här och gå upp och säga några ord i just den här frågan, för det här är en otroligt viktig och avgörande historisk diskussion. Det är en fantastisk möjlighet att i en så viktig fråga, som rör vårt samhällsbygge en lång tid framöver, få vara med i debatten och forma den politik som ska komma.

Ibland, när man har diskuterat en fråga så länge som vi har gjort, känns det som om man lätt fastnar i de tekniska detaljerna, men jag vill ta en stund och gå tillbaka till den ursprungliga frågan: När är vinst lämplig och var?

Vi vet att omsorg, utbildning och vård är sektorer där mätningar av utdelning, vinst och effektivitet i produktionen ofta är gravt missvisade och direkt kontraproduktivt. Riskerna med att ha vinstdrivande välfärdsföretag är stora. Incitamenten för företag med vinstincitament att undvika komplexa sjukvårdsfall eller bråkiga skolbarn är ganska självklara för de flesta av oss.

Vinstincitament har en tendens att flytta fokus till vad som kan mätas i stället för vad som bör främjas. Vi hamnar lätt i en situation där diskussionen om verksamheten handlar om vad en full blöja ska väga när den ska bytas, i stället för om hur man stöttar personalen att i alla lägen utöva sin profession på bästa sätt. Vi riskerar att hamna i en situation där yrkesstolthet får stå tillbaka på bekostnad av mätmetoder.

För att spara pengar mäter, värderar och överväger vi varje onödigt steg som personalen tar. På så sätt undergräver vi något som är otroligt viktigt i vårt samhälle – den mellanmänniska tilliten till varandra. Det vi ska skapa är i stället en trygg arbetsplats där personalen är utbildad och betrodd med sina arbetsuppgifter och där den förväntas ta egna initiativ.

Jag vill ha detta sagt för jag tror verkligen att partistyrelsens förslag är ett steg i rätt riktning för en positiv utveckling, men vi ska aldrig glömma att det är just ett steg. Vi är inte klara med välfärdsbygget i dag och inte heller i morgon. Detta är en diskussion som jag hoppas att vi kommer att fortsätta med lång tid framöver.

Carina Ödebrink, Jönköpings län: Den gemensamma välfärden är i grunden ett solidaritetskontrakt och en förpliktelse mellan generationer. Men det handlar också om att utjämna mellan samhällsklasser genom att styra resurser efter behov. Det är så jämlikhet skapas men också verklig frihet för alla och ett starkt samhälle byggt på omtanke med allas rätt att färdas väl i livet.

Men vården, skolan och omsorgen förmår i dag inte tillräckligt att bidra till våra mål att fördela efter behov och att ge möjligheter. Vi måste våga vara ärliga och se att vi också bär en del av ansvaret och vi måste våga ompröva.

Tanken och viljan att skapa ökad delaktighet och mångfald har inte sällan enbart inneburit en annan företagsform med andra drivkrafter. I takt med att välfärden blivit allt mer marknadsanpassad blir politiken och demokratin marginaliserad. Möjligheten att styra välfärden för ökad rättvisa, jämlikhet och solidaritet minskar. Marknaden och vinstintresset är en del, och i många fall en nödvändig del, av det ekonomiska livet. Men när välfärdsområden blir affärsområden där vinstintresset som drivkraft ställs mot samhällsintresset och medborgarnas intresse och behov uppstår en omöjlig ekvation.

En välfärd fri från vinstintresse är inget mål i sig utan det är ett nödvändigt medel för att säkerställa att våra gemensamma resurser fullt ut går till välfärden. Vi utbildar inte våra unga eller vårdar våra gamla och sjuka för att vi ska tjäna pengar på det utan vi gör det för att var och en av oss, och vårt samhälle, mår bättre av det. Det är den verkliga vinsten med välfärden.

Jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade förslag.

Martin Lind, Örebro län: Jag har skrivit en motion om vinstintressen i välfärden och jag har yrkat bifall till tre uppsatser i den motionen – I138:1–3. De säger att kongressen ska ta avstånd från vinstintressen i den skattefinansierade välfärden, att kongressen ska ta avstånd från ekonomiska incitament i den skattefinansierade välfärden och att kongressen ska ta avstånd från marknadsstyrning av den skattefinansierade välfärden.

Med det nya förslaget till formuleringar i Framtidskontraktet så har partistyrelsen nu tillgodosett den första uppsatsen och det känns bra. De ekonomiska incitamenten är lite svårare.

För er som har tagit del av Zarembas artikelserie i DN, den som börjar med: ”Vad var det som dödade herr B?” har en bild av vad det här handlar om. Den frågan har inte hanterats under kongressen men vi kanske kan återkomma till den. Det är i alla fall min förhoppning.

Förslaget att ta avstånd från marknadsstyrning av välfärden handlar om vad som händer på systemnivå när andelen vinstdrivande företag ökar i välfärden. Den kvalitativa förändringen behöver vi som socialdemokrater förhålla oss till vad det lider, men kanske inte heller det ska ske på den här kongressen.

Jag tycker att kongressen har jobbat fram en bra kompromiss. Den innebär att vi tar avstånd från vinstintressen i välfärden och det är gott nog. Därför drar jag tillbaka mina yrkanden och yrkar bifall till kongressens och partistyrelsens nya förslag.

Christoffer Bernsköld, Östergötland: Det har varit en väldigt intressant debatt och för mig visar det när socialdemokratin är som bäst. I våra försök att lyfta blicken har vi lyckats. När jag nu försöker lyfta blicken här i talarstolen inser jag att jag inte ser något – jag blir mest bländad. Och någonstans var vi på väg att hamna där med hela den här debatten. Vi såg inte träden för att vi tittade för mycket på skogen.

Här har vi varit oerhört fantastiska och duktiga. Vi har lyckats kombinera att behålla fokus på jämlikhet och på att styra välfärdens resurser efter behov med tilltro till människan och att den är en medskapare i sin egen välfärd. Vi säger att valfriheten och mångfalden är en central del av välfärden i framtiden. Vi kombinerar det med något som är oerhört nyttigt och viktigt. Vi gör en gedigen analys där vi inser att brister i kvaliteten måste stoppas med kvalitetslagar. Vi ser till att ha en kvalitet på välfärden i det här landet. Vi ser till att hindra vinstutdelningar på bekostnad av kvalitet. Samtidigt garanterar vi och visar medborgarna att vi har tilltro till deras förmåga att vara en aktiv medskapare, en aktiv del av samhället.

Där någonstans är socialdemokratin som mest fantastisk för mig – när vi ser möjligheter, vi ser utmaningar och konkret lägger fast en långsiktig plan där vi kan jobba. Där har vi hamnat i dag och därför kan jag med glädje yrka bifall till partistyrelsens förslag.

Jonatan Hermansson, Östergötland: Jag vill börja med att tacka för möjligheten att vara här och ta del av de diskussioner vi har haft. Vi har kommit till frågan om ordning och reda i välfärden och jag tycker att ordning och reda är en bra beskrivning av vad vi socialdemokrater vill uppnå. Jag vill också tacka för ett bra utskottsarbete; det har varit ett bra givande och tagande, och vi har landat i många kloka formuleringar.

Jag tänkte säga något om ansvar. Ansvar i dag har blivit ett borgerligt ord. Men det borgerliga ansvaret är något annat för mig än vad det socialdemokratiska ansvaret är. Jag är positiv till valfrihet och mångfald i välfärden. Jag tror att det har fört med sig något bra och jag tror att det har utvecklat många välfärdstjänster och gett större legitimitet. Men det finns också problem som vi behöver ta oss an och skillnader som måste påpekas.

Där borgerligheten ser en marknad ser vi socialdemokrater ett samhällsansvar. Där borgerligheten ser kunder som alltid gör rationella val och väljer bort dåliga alternativ ser

socialdemokratin verkliga människor som aldrig ska kunna göra ett dåligt val. Där borgerligheten ser företagens rätt att etablera sig ser socialdemokratin den lilla människans rätt att hävda sig.

Just därför är jag så nöjd över det fokus på ansvar som ligger i partistyrelsens förslag. Det ger kommuner rätt att säga nej till friskolor om man inte ser att det finns ett behov eller om det finns en överetablering, det ger regioner och landsting en möjlighet att välja om man vill upphandla något i non profit-form. Jag tror också att det fokus på kvalitet och de välfärdsdrag vi ställer upp kommer att ta bort den ohemula värdeöverföring vi har sett i olika delar av välfärden.

Jag är stolt över att vara socialdemokrat, för vi ser samhällsproblem och vi visar att vi är beredda att göra något åt dem. Med det vill jag yrka bifall till partistyrelsens förslag.

Erlend Olanson, Östergötland: Jag ska börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag till skrivningar i Framtidskontraktet men också till motion I38:1. Debatten har hittills främst rört vinster och det är en alldeles för snäv debatt. Det viktigaste är om starten i livet för barnen eller den vård som man får ska avgöras på en marknad eller om vi som medborgare ska ha rätt till god vård och god utbildning, oavsett vilka val vi gör eller om vi till och med saknar förmåga att välja.

Det kan finnas starka skäl för valfrihet men all forskning visar att människor med det nuvarande systemet oftast väljer bort. Man väljer bort skolor med särskilda problem eller vårdcentraler med social belastning. När det sker blir de som inte kan välja kvar i den dåliga skolan eller vårdcentralen. De blir förlorarna. Det gäller oavsett om vinster är tillåtna eller ej.

Vi är säkert helt eniga om att vi som socialdemokrater inte kan acceptera det. Vi har avstått skattepengar till samhället och vi förväntar oss att våra politiker ska ta fullt ansvar för hur de används. Då kan inte privata aktörer, oavsett om de är vinstdrivande eller inte, ha fri dragningsrätt på skattepengar. Vi är som politiker i stat, landsting och kommun ansvariga för verksamheten och vi måste därför ha ett avgörande inflytande över hur välfärden och valfriheten utformas. Finansieringsregler och rätten för företag att ta betalt av samhället måste därför utformas så att vi kan bära det ansvaret.

Partistyrelsen har i det ändrade förslaget till Framtidskontraktet tillgodosett de här synpunkterna men inte i motionsutlåtandet. Därför yrkar jag, utöver bifall till partistyrelsens förslag i Framtidskontraktet, också bifall till vår motion I38.

Jan Anders Palmqvist, Blekinge: För 20 år sedan var jag här på min första partikongress. För 20 år sedan, i augusti 1993, hade den socialdemokratiska riksdagsgruppen presenterat en rapport som hette "Spara och slösa". Då skrev man när det gällde den snabba ökningen av privata skolor: "Den förändring som nu sker i relativ tysthet kan i ett längre perspektiv visa sig var mer omvälvande än andra stora skolreformer som genomförts under de senaste decennierna. Det är därför hög tid att noga tänka igenom vilken skolutveckling vi vill främja i vårt samhälle." Detta var alltså för 20 år sedan.

Inom trädgårdssektorn finns det ett begrepp, där man kallar en del växter för konjaksväxter. Det innebär att när de står som solitärer i rabatten så är de väldigt vackra men när de tar överhanden blir det övermäktigt. På samma sätt kan vi säga att vi har bedrivit konjakspolitik. Om

man tycker om konjak kan det vara gott i små doser men tar man för mycket vaknar man upp med en väldigt kraftig baksmälla.

Uppsala arbetarekommun har i motion I113:1 föreslagit att partistyrelsen ska få i uppdrag att verka för att i den obligatoriska skolan, grundskolan, ska elevernas kunskaper, färdigheter och personliga utveckling vara det övergripande målet för verksamheten och således ej tillåta aktiebolag. Jag tillstyrker den motionen.

Aida Hadzjalic, Halland: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens justerade förslag. Vår och hela socialdemokratins ambition är självfallet att ha världens bästa välfärd som är generell finansierad, tillhandahållen efter behov och tillgänglig för alla.

Utgångspunkten för Socialdemokraterna i Halland har varit att finna en modell för ordning och reda i välfärden, där ledorden är kvalitet, att skattepengar ska gå till välfärd samt att valfriheten, som är uppskattad, ska kvarstå.

Vi tycker att partistyrelsen har formulerat ett förslag till reglering som är i linje med detta och vi har därför sagt att vi är nöjda och glada för detta förslag, vilket visar att socialdemokratien i kväll återigen lägger grunden för återuppbyggnaden av den svenska välfärdsmodellen. Vi har gjort det igen, det tog oss 90 år att bygga den välfärd vi har, vi fixade till den efter 1990-talskrisen och vi kommer att göra det igen. Vi kommer att bygga välfärdsmodellen 2.0!

Anders Almgren, Skåne: Svenska folket har observerat ett samhällsproblem, medlemmarna i vårt parti har identifierat samma samhällsproblem, och partistyrelsen har gjort detsamma. Vinsterna i välfärden leder fel och dränerar välfärden på resurser. Vi vet alla dessa upprörande exempel och vi kan alla ta upp dem i diskussionen, men nu har vi kommit en bra bit på väg.

Vi har haft en levande diskussion om verktygen och nu finns det ett gemensamt förslag, för jag skulle vilja kalla det för just det – ett gemensamt förslag från partistyrelsen och de olika distrikten.

Vad gör vi då med detta förslag? Jo, vi fastställer kursen och vi fyller på verktygslådan, för det handlar om att skapa ordning och reda i välfärden. Vi trycker tillbaka marknadskrafterna och säger tydligt att vinsten inte ska styra välfärden. Men vi skapar också tydliga verktyg. Vi säger att den kommun som vid upphandling bara vill rikta den till non profit kan göra det. Det gäller inte bara er, det gäller även om det sitter en folkpartist som kommunstyrelseordförande, till och med en moderat, som vill hindra vinstmaximering men göra en upphandling. Vi skapar ett verktyg.

Vi tar med det här beslutet flera steg på vägen. Vi kan ta fler steg framöver, men vi tar viktiga steg här i dag. Vi kan möta väljarna med en tydlig politik, en trovärdig politik och en verkningsfull politik. Men vad gör regeringen? Vi har ett samhällsproblem som över 90 procent av befolkningen har observerat men regeringen står handfallen.

Vi samlas på socialdemokratiskt maner till kongress. Vi tar diskussionen och vi löser uppgiften. Detta är socialdemokratisk politik, mina vänner! Jag vill därmed yrka bifall till partistyrelsens förslag och jag vill även yrka bifall till motion I87:4 som trycker på behovet av bankgarantier för att se till att fristående gymnasieskolor kan garantera att studenterna kan slutföra sina studier även om skolan lägger ner.

Bo Bernhardsson, Skåne: Också jag yrkar bifall till de nya gemensamma skrivningarna. Jag yrkar dessutom bifall till motion I17:5 från Lund; den attsatsen finns även i fyra andra motioner från olika håll i Sverige. Den lyder: ”att Socialdemokraterna initierar ett arbete för att ersätta marknadsorienterade styrmekanismer och organisationsmodeller i offentlig verksamhet med alternativ som främjar delaktighet för medborgare och medarbetare och ett ökat och fördjupat politiskt engagemang”.

Varför yrkar jag bifall till det? Det första svaret är att det är därför att det finns och håller på att utvecklas just marknadsorienterade styrmekanismer och organisationsformer. Jag kan leva med att det finns vinstdrivande företag här och där i välfärdssektorn, även om jag på vissa områden har väldigt svårt för att leva med det, till exempel att det finns vinstmaximerande internationella investmentbolag i skolan; jag tycker inte att de har där att göra. Men det riktigt stora problemet är den systematiska privatiseringen och marknadsiseringen av välfärden, vilken innebär att vinstintresset blir själva drivkraften och förvandlar medborgarna till kunder. Vinsten får inte vara styrande.

Det är ett problem för det leder till sortering och segregation, och marknadsiseringen skapar en ny offentlighet, nya organisationsmodellen och en ny myndighetskultur – en kultur där lägsta anbud gäller och där medborgaren har förvandlats till kund. Då växer det fram ett samhälle där det finns mina barn och andras ungar. Jag tror dessutom att det på lång sikt blir mycket dyrare med en sådan modell.

Den attsats jag yrkar bifall till handlar om att inte bara berätta vad vi är emot utan att också visa vad vi är för och tydligt visa fördelarna med det vi är för – att utveckla alternativ till marknaden. Vi borde ha gjort det för länge sedan.

Terese Bengard, Jämtlands län: Jag är så himla glad att vi i den här salen i dag kan ta det ställningstagandet och komma ut med ett tydligt beslut från kongressen. Vi kommer inte att acceptera att skattebetalarnas pengar går till något annat än bra och kvalitativ välfärd. Jag vet att vi här inne är helt överens om det här, och det känns fantastiskt bra!

Jag är en ganska pragmatisk politiker. Jag är kommunstyrelsens ordförande i Ragunda. Där har vi ingen LOV, vi har inga privata äldreboenden, vi har inga friskolor och det är ju för att det inte är så många som vill etablera sig där – det är ingen jättestor marknad. Vi har också utmaningsrätt, kors i taket. Det var något vi fick in när vi hade samregering med några andra, men det är ingen som har utmanat oss. Det finns inte den typen av marknader, om man säger så.

Det jag är mest rädd för är att det blir en borgerlig regering efter nästa val. Det får inte hända. Då kommer Ragunda också att tvingas införa LOV och vad det nu må vara. Jag hoppas verkligen att vi med det här förslaget, vilket jag självklart yrkar bifall till, kommer ihåg vad vi egentligen slåss emot. Jag är en superstolt socialdemokrat i dag, som med ett leende på läpparna kan åka hem till Jämtland och Ragunda och samtala mig fram till en valseger 2014. Tack så mycket!

Markus Alexandersson, Blekinge: Låt mig börja med att uttrycka ett tack till partistyrelsen för det sätt på vilket man har hanterat hela den här processen och det förslag som vi nu har att ta

ställning till. Det här springer ur den frustration som vi alla känner och som många har gett uttryck för här, där vi tycker att skattepengarna, välfärdens pengar, ska gå till välfärd och inte till aktieägarnas vinster.

Jag tror att debatten och processen har varit uppfriskande för vårt parti och värdefull på många sätt. Jag är övertygad om att diskussionen kommer att fortsätta på många olika sätt och att vi faktiskt har satt fokus på den här frågan. Det har gjort konsekvenserna kända för ännu fler än för oss som finns i den här lokalen i dag.

Från Ragunda till en annan rätt fridfull kommun – min hemkommun Sölvesborg. Vi är inte heller speciellt överetablerade av privata alternativ men vi har ett antal privata förskolor. När vi välkomnade den senaste vid årsskiftet, en montessoriförskola, tycker jag att vi gjorde det på ett sätt som jag vill ska vara kännetecknande för hur det ska kunna fungera på fler ställen i landet. Det utgår från att kommunen ser att det finns ett behov av en ny förskola, där vi möter tre engagerade pedagoger som känner att man inte får utlopp för sitt engagemang i den privata förskolan i den grannkommun där de har verkat innan, där vi anvisar en lokal, där vi betalar för lokalen, där vi tecknar ett avtal där vi ställer krav på personalens kompetens och antalet barn och till och med på att personalen ska ha samma meddelarfrihet som offentligt anställd personal. Där vi också i våra avtal reglerar insynen.

De visar att drivkraften inte är vinsten utan något annat. Det är det som är vår stora utmaning – att skapa hållbara system som faktiskt ger ett utrymme för den drivkraft som vi alla vill ska vara vägledande för den personal som finns i våra välfärdsverksamheter. Blekinge ställer sig bakom partistyrelsens förslag!

Joakim Sandell, Skåne: Jag har fått äran att på min första kongress fungera som delegationsledare för den skånska delegationen, kongressens största – så fick jag det sagt! Jag vill tacka de som har deltagit i temagrupsarbete och föredragande. Det har varit jättebra diskussioner, för det är faktiskt så att i det socialdemokratiska partiet diskuterar vi frågorna, vi strider inte om dem. Jag tycker att det har varit bra diskussioner och vi har nu kommit fram till en bra kompromisslösning som jag vill yrka bifall till.

Jag tänker motivera det genom att berätta en liten historia som kanske förklarar hur jag kom till detta ställningstagande. Förra året trillade en dement dam boende på ett privat vårdboende i Växjö i duschen. Hon slog i bakhuvudet och blev tvungen att åka till sjukhus. Beroende på personalbrist fick denna dam åka in ensam. Man fick inte tag i hennes anhöriga. Denna kvinna var min farmor. Hon bodde inom Carema. Resurser fanns till vinstutdelningar men inte till personal som kunde följa med henne.

För mig har det varit nödvändigt med tillägget att vinstintresset inte ska vara styrande. De här verksamheterna ska drivas för de boende, skolorna ska drivas för eleverna. Det är mycket bra att det sista stycket kom in om att inte vinstintresset utan kvaliteten ska vara det styrande. Tack!

Vivianne Macdisi, Uppsala län: Vi har ägnat de senaste veckorna åt att tjafsas om vinstförbud i välfärden och jag tycker faktiskt att det har varit lite olyckligt, för vi borde ha fokuserat på kvaliteten i välfärden för det är där utmaningen ligger. Jag tycker inte att vi har råd att begränsa

oss till teoretiskt agiterande och ideologiska läsningar, för vi måste hantera en verklighet och vara pragmatiska. Det här är något som inte allra minst vi kommunal- och landstingsråd känner och måste hantera.

Våra beslut har en direkt inverkan på människor och deras vardag. Vinstförbud i välfärden är ett exempel där det är ganska lätt att retoriskt elda massorna till storm mot riskkapitalbolag men det tycker inte jag är att ta ansvar för helheten. Frågan är så väldigt mycket mer komplicerad än så och välfärdens utmaningar är mycket större än frågan om vinster.

Utmaningen ligger i stället i att öka kvaliteten och transparensen i välfärdstjänsterna, öka delaktigheten och inflytandet för elever, patienter och äldre och för att stärka arbetsmiljön för personalen och stärka bemanningen, för det är så vi stärker välfärden.

Jag vill inte att Socialdemokraterna ska isolera sig till att framstå som ett företagsfientligt parti, för det är vi faktiskt inte. Vi ska heller inte ta lätt på människors vilja till valfrihet i välfärden, men vi ska aldrig acceptera vinstuttag som sker på bekostnad av kvaliteten. Vi ska fokusera på gemensamma nämnare och kompromisser, och det är en stor seger att vi nu har kommit till ett bra beslut. Partistyrelsens kompromissvilja i den här frågan ska ha en eloge. Vi ska nu gå ut och visa alla därute – media, väljarna och Fredrik Reinfeldts regering – att Socialdemokraterna är starkare än någonsin. Vi är enade och vi kommer att vinna valet. Vi ska ge Stefan Löfven styrkan och förtroende att ha en enig kongress bakom sig. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Andreas Schönström, Skåne: För mig har inte frågan om vinstuttag i välfärden egentligen handlat om kronor och ören utan den har handlat om att återupprätta den människosyn vi har i Sverige till att stämma överens med den ideologi som vi har förbundet oss till.

När jag kör till Ica i stadsdelen där jag bor och ska handla mitt frukostbröd möts jag i foajén av en korvkiosk, ett apotek, några ungdomar som säljer mobiltelefonabonnemang och tre utsända från privata vårdcentraler som raskt springer fram till mig och frågar mig om jag vill bli kund. Då handlar det om lönsamhet och jag blir en kund. Vad jag hör och vad jag känner är att de egentligen frågar om jag är lönsam.

När vi låter vinsten vara drivkraften för vår gemensamma välfärd blir det inte längre vår människosyn som styr välfärden. Då är det lönsamheten och jag blir en kund, en marknadsandel som ska vinnas. För mig har den här frågan handlat om precis det – att återupprätta människosynen, att se varandra som medborgare och inte som kunder på en marknad.

Vi har kommit en bit på vägen. Vi har haft diskussioner, vi har tyckt olika, och jag tycker att partistyrelsen har kommit fram till en bra kompromiss. Nu börjar vägen till att återupprätta medmänskligheten inom välfärden och sätta rätt fokus på vad som ska driva vår gemensamma välfärd i framtiden: Åt var och en efter behov, av var och en efter förmåga.

Stefan Lissmark, Skåne: Jag vill tacka alla som har arbetat och drivit frågan om att ta bort vinster på välfärden, och jag säger vinster *på* välfärden, för man gör vinster på något, inte i något. Nu har vi förhandlat och vi har ett gemensamt förslag att gå fram med. Det är ju så att när man går ut från en förhandling kan man ibland känna sig missmodig, men man kan också känna att det är en vinn-vinn-situation. Det är den känslan som jag tycker att vi ska gå härifrån med. Vi har alla fått

något, vi har bidragit och vi har gjort vad vi har kunnat för att få en bra gemensam överenskommelse.

Min utgångspunkt har varit, och är alltid, att man ska vara riktigt rädd om varje skattekrone. När någon kan stoppa skattemedel i fickan utan att ha varit inne i produktionen mår jag riktigt illa och blir mycket ilsken. Nu har vi kommit överens om att vi ska ta bort detta och det tackar jag hjärtligt för. Jag vill tacka alla dem som har jobbat med det här, alla som har pushat på oss och stött oss i den här frågan. Jag vill också dra tillbaka mitt yrkande.

Elin Lagerqvist, Jönköpings län: Vinstintresset får aldrig, aldrig någonsin vara drivkraften i välfärden. Ibland hör vi exempel i media om hur det går till när riskkapitalbolag driver välfärdsverksamheter, men jag ska ta några lokala exempel.

Jag träffade en friskoleelev från en av skolorna i vår kommun, som var ute på tio veckors praktik i ett ämne som inte rörde den gymnasieundervisning som bedrevs enbart för att skolan då lättare kunde hålla nere personalbemanningen.

Eller ta äldreboendet, där man låste in toalettpapperet för att det hade förbrukats för mycket; personalen fick inte ta ut det själva. Eller när en äldre person var på väg att gå bort. Personalen ringde till chefen och chefen sade: ”Nej, vi kan inte kalla in någon för att sitta vak – det blir för dyrt. Öppna dörren så behöver inte personen känna att den är ensam, för då hör den att ni är ute i korridoren.” Eller när placerade barn låses in ensamma bara för att man inte har råd att ha personal som kan ta hand om barnen när de är oroliga. Eller när ett bolag köper datorer av ett dotterbolag till sig själv, bara för att det ska kunna tjäna pengar.

Ilskan ska egentligen inte handla om att ägarna tar ut stora skattepengar, även om det finns en stor ilska där, utan främst för att vanvård och dålig utbildning är sådant som inte kan göras om. Det har inträffat, människor far illa och då kan man inte se det ske om och om igen.

Jag är glad för att vi nu, efter en valseger nationellt men också med en socialdemokratisk ledning för Jönköpings kommun, kan lova att då blir det non profit, då ser vi till att det bara är samhällsbolag som får verka i Jönköpings kommun, där jag verkar. Bifall till partistyrelsens förslag, som jag ser som ett första steg som kommer att följas av fler för att begränsa vinstuttag.

Janette Olsson, Bohuslän: Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag till skrivning i Framtidskontraktet och jag yrkar även bifall till motion I155 i dess helhet. Vi i Bohuslän vill tacka för att partistyrelsen har lyssnat och mött oss och våra synpunkter angående ordning och reda i välfärden. Vi visar med detta att vår skattefinansierade välfärd är vår största gemensamma egendom, där vinsttörstande riskbolag inte har att göra. Det är en välfärd som pionjärerna i vårt parti före oss har kämpat och slagits för. Vi visar att vi fortsätter Socialdemokraternas långa tradition av välfärdsbygge. Vi visar att det finns en tydlig skillnad på vår och de borgerligas politik. Vi visar att det finns alternativ till den utveckling i Sverige som vi ser. Vi visar att det finns en annan väg.

Katrin Stjernfeldt Jammeh, Skåne: Jag vill, precis som många talare före mig, börja med att säga tack för långa, bra och framför allt konstruktiva diskussioner ute i temagrupperna. Jag ska uppehålla

mig vid den del som handlar om vår rätt i kommunerna att nu säga nej till nyetablering av fristående skolor i de fall vi ser ett behov av att säga nej.

Så sent som i slutet av 1990-talet var svensk skola i topp vid internationella jämförelser. Sedan dess har likvärdigheten sjunkit och skolsegregationen har ökat. Man skulle kunna säga att skolsegregationen har skenat. Tanken med 1990-talsreformerna var att skolorna skulle konkurrera med kvalitet. Med facit i hand ser vi att så har det inte blivit. Med facit i hand ser vi att skolorna framför allt konkurrerar med klasskamrater. Man konkurrerar med aggressiv marknadsföring.

Vi kan se, med facit i hand, att den här reformen har inneburit ett väldigt resursslöseri med ett överutbud av skolor på flera håll, inte minst i storstäderna. Vi kan se att det här överutbudet innebär att vi använder resurserna på halvfulla skollokaler i stället för på undervisning, i stället för satsningar på lärare och elever.

Med partistyrelsens reviderade förslag, vilket jag vill yrka bifall till, ser jag att kommunerna får rätt att säga nej till detta resursslöseri. Vi får rätt att säga nej om det finns för många skolor. Vi får rätt att säga nej om vi ser att nyetableringar leder till skolsegregation. Vi får ett verktyg att faktiskt ta ansvar och skapa likvärdighet i den svenska skolan.

Med partistyrelsens förslag får vi möjlighet att hantera skolan så att eleverna i Sverige inte är kunder på en skolmarknad utan faktiskt invånare med rätt till god utbildning. Bifall till partistyrelsens förslag.

Bror Pejrus, Stockholms län: Jag är personligen i huvudsak för en gemensamt ägd skola, sjukvård och äldreomsorg, men i Tyresö hade vi väldigt tidigt en diskussion om en motion i den här frågan och vi insåg att det skulle bli en ganska rejäl och kontroversiell debatt i samhället. Därför funderade vi länge på vilken formulering vi skulle hitta för att bidra till enighet i partiet.

Då kom vi fram till följande formulering: ”att partikongressen föreslås besluta att socialdemokratin utarbetar en strategi som utvecklar offentligt ägd välfärdssektor, öppnar för mer småskaliga non profit-alternativ samt långsiktigt begränsar och pressar tillbaka såväl det privata vinstintresset som toppstyrda byråkratiska kontrollsystem.”

Jag tycker att debatten efter detta har varit fantastisk att följa. Det har gradvis vuxit fram en strategi som har blivit allt starkare inom socialdemokratin och man har haft en stark känsla av att det är inom socialdemokratin som de avgörande samhällsfrågorna bestäms. Jag tycker att det är fantastiskt att uppleva att vi är på väg mot ett fullständigt enhälligt beslut i den här frågan, och jag är övertygad om att ett sådant beslut kommer att lägga grunden för en valseger 2014. Bifall till partistyrelsens reviderade förslag.

Marie-Louise Forsberg-Fransson, Örebro län: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag. Detta kompromissförslag känns väldigt bra, inte minst för oss från Örebro län, vilket brukar kallas det sista stalinistiska fästet – trots att vi är delägare i Capio Läkargruppen! Det är kanske så en kompromiss är.

När vi politiker går ut till medborgare och begär skattepengar till vård och omsorg är det självklart att pengarna ska gå just till det – inte till onödig administration, inte till andra saker som vinster i kapitalägares fickor. Jag brukar ofta och gärna citera Gustav Möller, en

socialdemokratisk minister på 1930-talet. Han sade: ”Varje förslösad skattekrona är en stöld av folket.” Det är det, om pengarna läggs i riskkapitalbolag i exempelvis Singapore.

Andra saker som många andra talare varit inne på är kvalitet och patientsäkerhet. Det är naturligtvis A och O i allt vi gör. Där ska vi vara självkritiska, framför allt vi som leder och styr i kommuner och landsting. Vi har varit dåliga på uppföljning såväl av våra egna offentliga verksamheter som av privata entreprenörer som utför uppdragen. Vi måste bli bättre på det, oavsett vem som utför saker och ting.

Det bästa med det här är stycket om lagen om valfrihet och att det inte ska vara en obligatorisk lag samt att fri etableringsmöjlighet är något som behöver tas bort ur lagstiftningen. Det skrev Elvy Söderström och jag i SKL:s remissvar för flera år sedan, och det är bra att det nu finns i Framtidskontraktet.

Dag Larsson, Stockholm: Jag läste en kommentar på Facebook som handlade om att nu står Socialdemokraterna och pratar sig samman, men man undrade vad förslaget innebär i verkligheten och om det verkligen innebär något. Jag vågar påstå att det innebär dramatiska saker.

I min hembygd Stockholm skiljer det fem års levnadstid mellan Södermalm och Rågsved, och när jag och andra socialdemokrater försöker ta reda på hur många läkare vi har i Rågsved och hur många läkare vi har på Östermalm får vi dag beskedet att detta är affärshemligheter. Jag som landstingspolitiker vet inte hur läkare vi har på respektive plats.

Med Socialdemokraternas nya politik kommer affärshemligheternas skugga vika undan och medborgarnas rätt till insyn säkras. Med det här förslaget kan jag fortsätta att samarbeta med Röda Korsets tortyrskadeverksamhet och jag vet att om man tvingas ut i en upphandling betyder det inte att ideella organisationer slås ut när riskkapitalister och andra lägger skambud. Vi socialdemokrater kan fortsätta att samverka med den ideella sektorn för att utveckla välfärden i Sverige.

Jag vet också att de företagare som startar skolor och tjänar enormt mycket pengar på att snåla på lärare på skolbibliotek och idrottshallar inte längre kommer att kunna göra detta, för att vi ställer hårda krav på kvaliteten i skolan framöver. Det gör skillnad när Socialdemokraterna utformar ny politik.

Jag har en särskild hälsning till de riskkapitalister som följer den här debatten, sittandes på Caymanöarna och oroandes över vad det här är. Det kommer inte att vara en fri marknad där man kan bedriva dålig skola, barnomsorg eller äldreomsorg i Sverige längre. Det är slut på det. Nu tar Socialdemokraterna striden mot er. Jag har också en hälsning till Moderata samlingspartiet och deras allierade på Timbro: Ni kan försöka triangulera det här. Ni kommer aldrig att klara det. Nu kommer valet 2014 bli ett höger-vänster-val och socialdemokratin kommer att ta striden för jämlikhet och rättvisa med detta som grund!

Teresa Carvalho, Östergötland: Vi är alla överens om det stötande i att fantasibelopp avsatta för skola och omsorg slussas ut till skatteparadis. Men det är inte inställningen till vinstsyftet i välfärden den här debatten egentligen handlar om. Kärnfrågan kokar ner till vikten av vilken

metod vi ska använda för att reglera och begränsa att stora vinstuttag sker på bekostnad av kvalitet.

Vår partiledare Stefan Löfven uttryckte tydligt i går vikten av ökade krav på kvalitet och öppenhet. Ibland verkar det glömmas bort, men det är faktiskt en stor förändring jämfört med det system som råder i dag. Jag tycker att det är en välavvägd och verklighetsförankrad metod som sätter fokus på en stärkt kvalitet i välfärden i kombination med valmöjligheter för individen – socialdemokrati när den är som bäst!

Det här är viktigt för jag vill inte medverka till att stänga eller äventyra verksamheter som är väl fungerande och uppskattade. Det skulle bli konsekvensen av att i stället välja vägen med förbud och hinder för vissa organisationsformer.

Hur vi ska kunna finansiera välfärden framöver är en viktig och komplicerad utmaning. Brist på resurser till följd av demografi och inte minst arbetslöshet är ett reellt hot. Men hotet mot en kvalitativ välfärd ska inte blandas ihop med förekomsten av privata utförare. För mig är kvalitet otvetydigt det överordnade – inte drifts- eller organisationsformer, inte heller vinstintressen. Det här framgår också tydligt av partistyrelsens förslag, så låt oss nu med ett enat bifall sätta ner foten om det som faktiskt är relevant – en bättre och starkare välfärd.

Lena Österlund, Västernorrland: Jag kommer från Sundsvall. Några mil väster om där jag bor ligger Sveriges mittpunkt och när jag ska besöka mina vänner i Lomma i Skåne åker jag ungefär 100 mil. Vill jag åka upp till Ishotellet i Kiruna åker jag ungefär lika långt. Dessutom gränsar vår kommun till vackra Ragunda.

Nu kanske in funderar på varför jag står här och talar om var jag bor, för det är inte kommunikationer vi ska prata om, men förslaget från partistyrelsen speglar behovet av att det ser olika ut beroende på var i landet vi bor. Förslaget innebär att vi kan få ha det lite olika beroende på vilka förutsättningar vi har.

Vi har gemensamt kommit fram till ett jättebra förslag, och det finns inget annat parti än Socialdemokraterna som på en kongress kan sy ihop ett sådant här förslag. Jag tycker att vi ska ge oss själva en stor applåd för att vi har lyckats med det!

Jag är jättestolt att få tillhöra det här partiet, för det finns inget annat som kan klara av det här. Jag är också stolt över det demokratiska arbete som vi har gjort. Vi har slitit några dagar, partistyrelsen har slitit väldigt mycket, och jag vill tacka för det från Västernorrlandsdelegationen. Jag yrkar bifall till skrivningen i Framtidskontraktet. Vi anser därmed att våra motioner från Västernorrland är besvarade.

Lennart Soblberg, Dalarna: Jag vill först tacka för ett väldigt konstruktivt arbete i temagruppen. Det har varit lyhört och det har varit högt i tak. Låt oss vara överens om en sak – skattemedel ska användas för att maximera välfärden, inte för att maximera vinster i riskkapitalbolag. Vi har det i våra gener, vi socialdemokrater. Vård, skola, omsorg – den gemensamma välfärden – är samhällets ansvar och angelägenhet; det är vår kärnverksamhet, för att låna en metafor från affärsvärlden.

Hade vi i dag stått inför valet att privatisera skolor och äldreomsorg är jag inte riktigt säker på vilken väg vi skulle ha valt, men vi hade aldrig valt den extremt liberala väg som vår nuvarande regering har gjort. Om detta tror jag att vi är fullständigt överens.

Vi är också överens om att vi, när vi vinner nästa val, har helt andra förutsättningar att dra igång vårt framtida samhällsbygge än de förutsättningar vi skulle ha haft om vi själva hade fått lägga grunden de senaste åren. Vi är alla väldigt otåliga inför att få sätta våra visioner i verket, möjligen lite olika mycket otåliga, men vi har trots allt en i huvudsak gemensam vision om det goda samhället.

Hur vi når dit är en öppen fråga och lösningarna kan säkert behöva se olika ut på olika områden och i olika delar av landet, men det är i dag vi pekar ut riktningen. På söndag åker vi hem och börjar lägga ut rälserna och nästa höst avgår tåget mot framtiden. Bifall till partistyrelsens förslag till skrivningar i Framtidskontraktet.

Jonas Nygren, Stockholms län: Jag börjar med att yrka bifall till det förslag som nu ganska många har yrkat bifall till, det vill säga partistyrelsens senaste förslag. Jag är glad för att det varit mycket diskussion, för det här handlar om hur vi på bästa sätt tar ansvar för de skattepengar vi är satta att förvalta. Det här är också en diskussion som vi inom socialdemokratin har haft fokus på ganska länge.

Jag kommer från samma bygd som Dag Larsson, och jag kan konstatera att just i Stockholm så är det här en fråga som engagerar väldigt många människor och som i väldigt hög grad handlar om hur man på bästa sätt ska kunna garantera kvaliteten i välfärden. Vi kommer från en region där det under lång tid varit tydligt att man i dag har en ledning i form av Moderaterna som inte klarar av att ta det ansvaret och som under lång tid har valt att rea ut gemensamma egendomar, vilket fått till effekt att det har gått att ta ut enorma vinster från välfärdsverksamheterna.

Med det förslag som finns nu finns det en möjlighet för oss att återigen ställa tydliga kvalitetskrav och därigenom värna och se till att det finns en mångfald i välfärdsverksamheterna och se till att det finns en möjlighet för människor att göra aktiva val och därmed bevara valfriheten.

Jag tycker att partistyrelsen gjorde en väldigt bra avvägning från början. Jag tycker att de diskussioner som har varit här på kongressen har förbättrat skrivningarna. Nu är fokus på att se till att kvaliteten värnas och utvecklas och att kommuner och landsting därigenom ska kunna garantera att alla människor har rätt till en bra skola, en bra förskola och en bra omsorg.

Jag tycker också att det är väldigt glädjande att så många har ställt sig bakom förslaget och att vi därigenom som kongress ger ett tydligt stöd och mandat till dem som ska fortsätta jobba för att finna sätt för att vi på alla nivåer ska kunna fortsätta att garantera bra välfärd. I slutändan handlar det ju faktiskt om att vi ska se till att de skattepengar som kommer in går till att människor får en väldigt bra välfärdsverksamhet inom skolan, vården och omsorgen. Bifall till partistyrelsens förslag.

Robert Noord, Stockholms län: Var tionde elev i grundskolan går i en fristående skola. Var fjärde elev i gymnasiet går i en fristående skola. I storstadsregioner som Stockholms län är andelen

betydligt högre, då var tredje fristående grundskola finns i vår region – en region där var tredje läkarbesök görs på en privat vårdcentral.

Många av de elever, föräldrar och patienter som har gjort detta aktiva val är nöjda, och vi kan konstatera att de flesta faktiskt bidrar till en bättre kvalitet och att skolan totalt sett utvecklas väldigt bra. Men bara för att folk väljer sina förskolor, skolor och vårdcentraler betyder inte det att de inte bryr sig om kvaliteten. Den är viktigt och det finns fullt legitima krav på att få den service och kvalitet som man kan förvänta sig av ett välfärdssamhälle som Sverige.

Vi socialdemokrater får aldrig abdikera från vårt uppdrag att skapa bästa möjliga kvalitet i välfärden. Det ska vi göra, både genom att se till att den kommunala verksamheten är ett föredöme men också genom att ställa tydliga och höga kvalitetskrav på alla som vill bedriva verksamhet med hjälp av våra gemensamma skattepengar. Oskäligen vinster på bekostnad av försämrade kvalitet kommer aldrig att accepteras av oss.

Skillnaden på den passiva regering vi har i dag och det förslag som partistyrelsen lägger är väldigt tydlig, för trots alla de avarter vi har kunnat se genom åren har vi inte sett ett enda förslag från regeringen som kunnat sätta stopp för detta. Snarare har regeringen varit mer intresserad av att kritisera den diskussion som vi har här och som vi för inom Socialdemokraterna för hur en fungerande politik skulle kunna se ut.

Partistyrelsens linje och förslag är en tydlig skillnad mot den passivitet som präglar regeringens arbete. Det är ett förslag som sätter kvaliteten i fokus. Genom tydliga och höga kvalitetskrav ska vi gemensamt se till att de oseriösa aktörerna får allt svårare att verka och helst lämnar, men också att de som faktiskt bidrar till att utveckla verksamheten och till en högre kvalitet får bättre möjligheter. Jag yrkar bifall till partistyrelsens reviderade förslag.

Gunnar Jansson, Kalmar län: Frågan om ordning och reda och om vinster i välfärden är en fråga där många väntat på vårt svar – både bland våra aktiva medlemmar och bland många av våra sympatisörer. Jag tycker att det svar som vi snart kommer att ge är ett jättebra förslag, så det kan jag redan nu yrka bifall till.

Man förstår alla våra sympatisörer som tycker att skattepengar ska användas på det absolut mest effektiva och bästa sättet. Jag tror att det framför allt gäller skattepengar som vi avsätter till vår välfärd. De måste användas till det de är tänkta att användas. Så lite som möjligt ska gå till vinster och annat.

Därför tycker jag att det förslag som vi nu presenterar, efter de diskussioner som har varit under de här dagarna, är ett riktigt bra förslag. Jag är säker på att de som i dag är regeringspartier och även många andra har trott att vi skulle splittras i den här frågan, så det är viktigt att vi inte gör det. Än en gång – bifall till förslaget. Nu gäller det bara att vinna valet nästa år, så att vi kan använda det här förslaget och alla andra kloka och bra förslag på bästa sätt!

Lars Bryntesson, Stockholms län: Jag sällar mig till skaran av partikamrater som med stolthet yrkar bifall till partistyrelsens förslag. Inte minst processen har varit bra med stor öppenhet och konstruktivitet och där vi nu når enighet och dessutom kraftfullhet.

Göran Persson sade en gång att marknaden är en god tjänare men en farlig herre. Till historien hör att våra politiska motståndare på 1980- och 1990-talen förlorade diskussionen om privatisering. Man drog sig tillbaka och kom tillbaka med ett smartare koncept och valfrihetsmodeller infördes. Marknadifieringen som gör oss alla till kunder är idén bakom detta. Problemet är att det fungerar i delar av vårt land, densiteten är stor i storstäderna, men i stora delar av landet fungerar det inte alls. Men i Stockholmsregionen finns kommuner där man inte har någon kommunal äldreomsorg längre. Det är ett problem vi måste förhålla oss till.

Men vi vill inte ha ett samhälle där man reduceras till klient eller kund på en marknad. Vi vill ha ett samhälle där vi skapar delaktighet och medskapande medborgare. Samtidigt vill vi slå vakt om möjligheten att välja. Vi måste säga ja till alternativ och lyfta fram de med andra drivkrafter än vinsten. Nu har vi en stor uppslutning kring alternativa driftsformer utifrån non profit-modellen. Det tycker jag är utmärkt och en stor framgång; det har inte alltid varit självklart.

Nu har vi visat vad vi vill. Nu behövs det ordning och reda också i den offentliga vinstdebatten. Vi måste sätta apan på rätt axel. När vi i Stockholmsregionen har diskuterat det här och värnat välfärden och kvaliteten har vi krävt meddelarskydd i de privata företagen men Moderaterna har röstat ner det. Vi har krävt offentlig insyn. Moderaterna har röstat ner det. Vad gör nu den moderatledda regeringen? Jag tror att det är som karikatyrteckningen där Anders Borg kritiserar bankerna och en kvinnlig bankdirektör säger till 14 andra bankdirektörer: ”Ni behöver inte vara rädda för den här mopsen. Han låter mycket, han skäller högt men han biter aldrig.”

Dan Gabrielson, Skaraborg: Jag står här nu och vill börja med att säga att jag ställer mig bakom partistyrelsens förslag till Framtidskontraktet med följande markeringar. Jag känner inte att det är lätt att stå här just nu och det finns mycket känslor kring det här.

Jag yrkar bifall till motion I155 som säger att en non profit-princip ska gälla för drift av verksamhet i omsorg, utbildning och vård, att lagen om valfrihet ska rivas upp och att en översyn och förändring av villkor för drift och verksamhet inom omsorg, utbildning och vård ska vara genomförd senast 2018.

Jag säger det här för att jag tror att många känner så. Den här resan har varit lång och jag har kämpat för de här frågorna sedan 1997; det började här i Göteborg med Kommunals kongress och jag var på LO-kongressen förra året, och den eufori jag kände när vi tog de här ansatserna som jag nu vill att vi antar var enorm.

Vi står inte så långt från varandra när det gäller det här. När det gäller vinstintressena i välfärden säger vi i Framtidskontraktet att vinstintresset inte ska vara styrande i välfärden, men det är ju så att aktiebolagens främsta uppgift är att skapa största möjliga vinst. Det är deras uppdrag. Vi kan reglera, men det är väl allmänt känt att det alltid går att hitta kryphål för att skapa största möjliga vinst.

Lagen om valfrihet var en valfråga 2010 – vad har ändrats sedan dess? Min verklighet, och många andras verklighet, är absolut att det inte har blivit bättre. LOV behöver avskaffas. Jag står för det och jag tycker det.

Jag tycker ändå att det är härligt att socialdemokratin har kommit fram till en kompromiss men jag måste stå för det jag känner och för det mina kamrater tycker att jag ska framföra. Jag yrkar bifall till motion I155 och jag hoppas att andra ställer upp på det.

Sven Britton, Stockholm: Jag vill också uttrycka mitt bifall till partistyrelsens förslag. Jag vill inte bara yrka bifall utan beundran att man lyckades komma fram till det här. Jag tror att det här är en förutsättning för att vi ska vinna valet – att vi nu har enats i en fråga som allmänheten och väljarna är så intresserade av – och jag tror att vi har hamnat alldeles rätt.

I försvarspolitiken har man manat fram ryssen för att få ökade anslag till vapeninköp. Jag tror att en mycket större fara för vårt land än ryssen är den segregation som skolan bidrar till redan från förskolan. Där tror jag att vinsten är en viktig faktor. Vinsten i skoletableringen bidrar till segregationen. Med det här förslaget, och det kanske behöver utökas ytterligare, så kan vi komma åt den segregation som skolan nu bidrar till. Då får vi ett mer enat land och det tror jag att vi socialdemokrater ser fram emot. Jag är väldigt glad och tacksam för vad ni har åstadkommit!

Behandlingen av dagordningens punkt 19 fortsätter på sidan 366.

Tal av Jens Stoltenberg

Stefan Löfven, partiordförande: Det är med extra värme som jag presenterar nästa talare. Han var en av de första socialdemokratiska partiledarkollegorna som jag träffade precis när jag var nyvald i fjol; jag tror att det gick tre dagar innan jag fick träffa denne man första gången. Som statsminister har han hanterat stora framgångar, stora tragedier, allt med en stor värdighet och en mycket fin politisk känsla.

Jens Stoltenberg, jag vågar säga att du utan tvekan är den mest populära politikern utanför landets gränser hos svenska socialdemokrater! Du har gjort ett fantastiskt arbete för norsk arbetarrörelse, för Norge. Du har visat att det går att både skapa jobb och förbättra skolresultaten, även i ett krisande Europa. Här i salen är vi övertygade om att det också leder till valseger för Arbeiderpartiet senare i år. Det vore bra för det norska folket, det är bra för Norden, det vore bra för Europa. Välkommen upp på scenen, Jens Stoltenberg!

Jens Stoltenberg, ordförande för Norges socialdemokrater: Käre Stefan, kära socialdemokratiska vänner. Tusen tack för de vackra orden. Jag kommer direkt från Sankt Petersburg och jag tycker att det känns jättebra att komma hit, för när jag besöker en socialdemokratisk kongress i Göteborg känner jag att jag är bland vänner och dessutom är jag faktiskt inte så långt från Norge. Kanske hinner jag hem till soffan i kväll för att se på Skavlan. Där får jag se en svensk kändisprata med en norsk kändis och jag kommer att känna mig som både en Norgevän och en Sverigevän. Det är inte heller långt från Bohuslän – ett traditionellt norskt område!

Men först och främst känner jag mig hemma politiskt på en kongress för svenska socialdemokrater. Det har sagts många gånger förr och det här helt sant: Det finns ingen politiskt rörelse eller något politiskt parti någonstans i världen som Arbeiderpartiet står närmare än

Socialdemokraterna. Därför är det så härligt att besöka er. Jag har vänner, jag har upplevelser och at jag har minnen från Sverige och svenska socialdemokrater som jag kommer bära med mig hela livet. Därför blir jag både rörd och glad när jag träffar er.

Jag och de norska socialdemokraterna vet att vi och ni står nära varandra, men vi blev väldigt starkt påmind om det för några månader sedan, när man på norsk tv och norsk bio visade dokumentärfilmen om Olof Palme. Vi vet att Olof Palme var svensk men vi upplever honom också som en av våra ledare. Vi identifierade oss med honom, vi såg honom som en fantastisk politisk ledare, och när vi såg filmen påmindes vi av den kraft och övertygelse han förmedlade för socialdemokratiska värderingar om rättvisa, jämlikhet, solidaritet och tron att det går att förändra världen och göra den till en bättre plats.

När vi såg filmen förstod vi varför vi är socialdemokrater och vi blev väldigt berörda av berättelsen om Olof Palme. Det var en film och en berättelse om människan Olof Palme men det var också en film och en berättelse om svensk politik, svensk socialdemokrati på 1960-, 1970- och 1980-talen. När jag såg hur ni utvecklade folkhemmet och den sociala bostadspolitiken och hur ni byggde ut välfärden slog det mig hur viktig den svenska socialdemokratin har varit för Sverige. Men därtill har den svenska socialdemokratin inte bara varit viktig för Sverige – den har också varit viktig för Norge och för den norska socialdemokratin. Ni har inspirerat oss och lärt oss, och vi har lärt av er. Den svenska socialdemokratin har inte bara förändrat Sverige utan den har också förändrat Norge genom att ni har lärt oss sådant som vi har tagit efter.

När det gäller exempelvis det norska pensionssystemet så har vi både inspirerats av er och till vissa delar även kopierat ert system, även när det reformerades för några år sedan. Jag har själv varit med om två politiska reformer under senare år, vilka är direkta kopior av svensk socialdemokrati. Den första är pappaledigheten. Vi förde nämligen en stor diskussion i Norge om huruvida vi skulle införa detta. Jag var för förslaget men många var emot. Men då upptäckte vi att ni hade det i Sverige och jag använde det totalt hämningslöst som argument! Det är alltså en reform som vi har stulit från er – trots att jag till och med tog åt mig äran av det och sade att det var min idé – och nu har vi infört det i Norge. Den andra är maxtaxa inom förskolan. Det hade vi inte i Norge – det var helt omöjligt, för dyrt och för svårt, hette det. Men så sade jag att om Sverige kan, så kan väl vi! Vi vann valet 2005 och nu har vi infört maxtaxa. Jag tackar härmed för alla era bra reformer som vi enkelt tar efter och vinner val med i Norge!

Man kan le åt detta, men sanningen är att vi har blivit inspirerade och lärt av er och ni har gått före. Kanske ni inte fullt ut förstår hur mycket vi har tagit efter och blivit inspirerade av er. Jag vill gärna tro att vårt förhållande är jämbördigt. Jag tror visserligen inte att ni har sett upp till oss lika mycket som vi har sett upp till er men jag vill nämna två områden där ni kan låta er inspireras av oss. Det är dessutom de två viktigaste frågorna på den här kongressen – arbete och utbildning.

Vi socialdemokrater vet att arbete åt alla är grunden och att jobbet för att uppfylla det måste pågå oavbrutet. Ett tag trodde vi att massarbetslöshet var något som hörde 1930-talet till. Men massarbetslösheten är tillbaka i Europa. Över 26 miljoner människor är arbetslösa i Europa och vi vet att det skapar social ojämlikhet, det skadar tillväxten och det skapar varaktiga sår. Och arbetslösheten ökar lättare än den minskar och den fastnar lätt på höga nivåer även om konjunkturen vänder. Människor hamnar lätt i långtidsarbetslöshet.

Det är sant att den ekonomiska krisen i Europa har ändrat karaktär från en finanskris till att bli en arbetsmarknadskris. Det är sant att den akuta faran för en kollaps på finansmarknaden har minskat betydligt. Det är också sant att aktiekurserna har stigit i många europeiska länder. Men det är inte sant att säga att krisen är över. Beviset på om krisen är över är inte om aktiekurserna stiger. För oss socialdemokrater är krisen över först när arbetslösheten minskar.

Därför är det så viktigt och riktigt att Stefan och ni andra har formulerat modiga mål för arbetslösheten – att halvera arbetslösheten, att Sverige inom sex år ska ha EU:s lägsta arbetslöshet och att skapa 220 000 nya jobb för att fixa det. En del säger att det är orealistiskt. Till dem säger jag bara att det här helt realistiskt, och mer än så: Det är helt nödvändigt. Inget land klarar sig med hög arbetslöshet, för det skapar både sociala orättvisor och låg tillväxt i ekonomi. Därför är det både realistiskt och nödvändigt att bekämpa arbetslösheten.

Jag är så gammal, över 50 år, att jag minns när Socialdemokraterna och Göran Persson lovade att halvera arbetslösheten för ett antal år sedan. Även då sade man att det var orealistiskt men ni nådde målet och halverade arbetslösheten och nu ska ni göra det en gång till. Det är mycket med 220 000 nya jobb men i Norge har vi på sju år – mellan 2005 och 2012 – skapat en bra bit över 300 000 nya jobb och två tredjedelar av dem har kommit i privata sektorn.

”Jaja, men det är väl inte svårt, för Norge har sin olja!” tänker kanske någon. Ja, vi har oljeintäkter och det är en fördel för oss. Men det är lite för enkelt att säga att det enbart är oljan som förklarar varför vår arbetslöshet är låg och varför sysselsättningen har ökat med mer än 300 000, för vi hade olja även 2005 och då var sysselsättningen 300 000 lägre än i dag. Vi hade olja även på 1990-talet. Då hade vi finanskris, bankkris och väldigt hög arbetslöshet. Norge har alltså bevisat att det är fullt möjligt att köra ekonomin i sank och ha hög arbetslöshet även om vi har oljepengar. Dessutom använder vi inte ens de pengarna för de sätts in i pensionsfonderna. Det är alltså för enkelt att säga att det beror på oljan.

Jag säger inte att ni ska kopiera oss men låt er inspireras på samma sätt som vi har låtit oss inspireras av er på många områden.

Det finns ytterligare ett område där vi kanske kan inspirera er – skolan. På 1990-talet och i början av 2000-talet var Norge ett land som låg väldigt lågt i internationella skolundersökningar, bland annat när det gäller Pisa och Timms, och vi föll nedåt. Nu har vi vänt trenden. Sedan 2007 har vi klättrat uppåt. Vi är inte nöjda, vi är inte där vi ska vara, men vi har klättrat på alla områden – läsning, skrivande, matematik, naturvetenskap – och på några av dessa områden har vi klättrat väldigt snabbt. De norska fjärdeklassarna ökade mest i matematik av samtliga OECD-länder. Vi har halverat andelen elever som har svårigheter med att läsa och skriva från tolv till fem procent och de norska tioåringarna är nu bäst i Norden på matematik.

Nu har vi framgång men den har inte kommit av sig själv. Det handlar om fler lärare, om att använda pengarna till skolor i stället för skattesänkningar, det handlar om vidareutbildning av lärare, det handlar om att satsa på den allmänna skolan och det handlar inte minst om att förstå att om vi ska ha en bra skola, så ska vi ha en bra skola för alla – inte en bra skola för några. Det är de många som ska lyftas.

Jag hoppas att ni kanske kan lära av oss, så som vi har lärt av er, av de framgångar vi har haft när det gäller arbete och skola.

Socialdemokrater i Sverige och Norden delar mycket bra. Vi delar en historia där vi har byggt ett välfärdssamhälle. Vi delar segrar och framgångar och vi delar många fina upplevelser. Men svensk socialdemokrati och norsk socialdemokrati delar också sådant som gör väldigt ont. Ni miste Olof Palme och Anna Lindh. Vi miste 69 ungdomar på läger den 22 juli 2011 på Utöya.

Vi försökte finnas hos er som kamrater och vänner när Olof Palme mördades. Vi försökte finnas hos er när Anna Lindh mördades. Ni var hos oss när vi miste våra ungdomar. Vi fick tröst, vi fick stöd, vi kände solidariteten från de svenska socialdemokraterna och inte minst från SSU.

Jag vill i dag tacka er för den solidaritet ni visade oss när vi upplevde vårt mörkaste ögonblick någonsin. Ni ska veta att det som dådet mot våra unga påminde oss om är att det fortsatt finns extremism, det fortsatt finns människor som är villiga att bruka våld mot oss politiker. Det var ett angrepp mot Arbeiderpartiet, mot AUF och mot det norska samhället.

En av de scener i filmen om Olof Palme som gjorde störst intryck på mig var en scen där han var på Stockholms universitet och han mötte ett antal kommunister bland studenterna. Han besökte dem och det blev omedelbart en hätsk diskussion. Olof Palme höll då ett vansinnigt bra inlägg där han försvarade demokratin och fria val som politiska verktyg i stället för totalitära diktaturer. Det minner oss om att socialdemokratins historia är en historia för rättvisa, gemensam och sociala reformer. Men socialdemokratins historia är också en historia om kampen för frihet och en kompromisslös kamp för demokrati.

Därför har vi slagits mot högerextremismen – nazisterna och fascisterna – men vi har också slagits mot kommunism, vänsterextremism och totalitära krafter. Vi har stått starka i båda dessa kamper, vilket är oerhört viktigt. Vi vann kampen mot den totalitära kommunismen och vi vann kampen mot fascismen och nazismen på 1930-talet.

Men vi får inte tro att den kampen är över. Det totalitära finns där hela tiden. Vi ser populistiska partier växa fram på högerkanten. Vi ser att de återigen spelar på fruktan för ”de andra” för att skapa stöd för sina idéer. Vi ser att islamistiska extremister använder Gud och religion som argument för att bruka våld. För mig är alltid extremism just extremism – oavsett var den finns. Det är människor som anser att har rätt att påföra andra människor lidande, död och smärta och som inte respekterar demokratins spelregler.

Därför är ett viktigt budskap från mig att jag anser att en nynazist i dag har mer gemensamt med en islamistisk extremist än med någon av oss som tror på demokratin. De respekterar inte demokratins spelregler. De sätter sig över dem och menar att de kan använda våld för att nå sina politiska mål. Därmed blir ondskans cirkel sluten. Ytterligheterna möts i ett gemensamt förakt för demokratin. Socialdemokratin får aldrig få svikta i kampen för frihet och demokrati och vi ska alltid finnas i kampen mot det totalitära och mot dem som inte respekterar demokratin. Det är sann socialdemokrati!

Jag inledde med att säga att jag hade sett filmen om Olof Palme och jag har sett den på både bio och tv. Jag ska avsluta med att berätta om ett annat tv-program jag har sett – Skavlan. Just denna gång var Stefan med. Det var en intervju som gjorde djupt intryck på norrmännen, speciellt på många socialdemokrater som blev berörda. De kände inte till honom tidigare, men där satt en man och berättade om sin uppväxt i fosterhem och om sin bror som han träffade långt senare i livet. Många människor blev djupt berörda av denna berättelse.

Jag lärde känna Stefan genom det programmet men också genom många möten och samtal – vi är också bra på att skicka sms till varandra! Jag blev glad när jag såg tv-programmet för det visade det fantastiska med Stefan. Han är en ovanligt varm människa, en god människa, en människa med erfarenheter som är viktiga att ha med i politiken. Han är också en utmärkt politisk ledare. Ni ska vara stolta över att ni har valt honom till ledare. Ni ska vara stolta över att ni har honom som ledare. Ni kan vara helt trygga i förvissningen om att han kommer att leda er till nya segrar. Därför vill jag avsluta med att gratulera er till valet av Stefan. Lycka till – jag ser fram emot att få glädjas med er efter valsegern 2014. Tack!

Stefan Löfven, partiordförande: Tack så mycket Jens, för ett fantastiskt inspirerande tal. Det stämmer det här med sms och jag kom på en gång när Jens skickade ett sms när vi för en gångs skull hade tagit guld i skid-vm. Då kom jag på att jag inte har skickat ett enda när ni har vunnit, men det beror på att det skulle bli så många sms! Men jag lovar att göra det nästa gång, för jag skämdes faktiskt lite då.

Jag lärde mig som förbundsordförande i IF Metall att det nordiska samarbetet betyder väldigt mycket för oss. Jag har lärt känna Arve Bakke, Kjell Björndalen och många fina fackliga norska kollegor, och det var en oerhört stryka för oss. Jag hade också förmånen att få vara ordförande i vår nordiska industriarbetarefederation.

Det där är något som jag har med mig och jag har känt från första stund som partiledare hur mycket det betyder när vi nordiska socialdemokratiska partiordförande träffas och den kontakt vi har. Det har vi stor glädje av. Det är precis som du säger, Jens. Är det några två partier i olika länder där man kan säga att det finns något speciellt, så är det mellan Arbeiderpartiet och Socialdemokraterna i Sverige.

Jag lovar dig att vi har fått inspiration. Det är precis de här argumenten vi behöver i vår kamp. Vi ska titta på Norge. Det går att skapa jobb. Det går att förbättra skolan. Jag lovar dig att det är precis det vi inspireras av och kommer att jobba för. Nu ser vi fram emot en inspirerande valseger i Norge och det kommer du att fixa en gång till. Och då ska vi säga: ”Titta där, så kan man också göra.” Sedan ska vi vinna valet och när vi ses efter valet 2014 vill jag att vi båda är statsministrar! Tack Jens!

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 18.25.

FREDAGEN DEN 5 APRIL 2013

Kvällens förhandlingar

Kvällens förhandlingar inleddes klockan 19.36.

Ordförande: *Ulla Lindqvist* och *Björn Sundin*

Sekreterare: *Pernilla Östberg* och *Oskar Magnusson*

Dagordningens punkt 19, fortsatt behandling

Motioner och partistyrelsens utlåtande på område I – ordning och reda i välfärden, inklusive Framtidskontraktets skrivningar om vinster i välfärden

Ordning och reda i välfärden (UI1) samt skrivningar till Framtidskontraktet

Fortsatt debatt

Mohamed Hama Ali, Bohuslän: Jens sade att Bohuslän är en del av Norge. I vanliga fall hade jag blivit arg men i det här fallet är jag inte arg, för jag tycker om Jens så mycket så jag har inget emot att han även är min statsminister. Skåne däremot kan Danmark gärna få, när vi ändå är i farten!

Vi har haft en bra debatt och jag är stolt över det beslut som vi gemensamt har fattat. Senast när kongressen samlades och gick till beslut i den här frågan kunde vi inte ta ett tydligt ställningstagande. Detta resulterade i att det rådde ren förvirring i vår riksdagsgrupp för man kunde inte uttolka vad kongressen hade ställt sig bakom. Genom att göra på det sättet lämnade vi fritt spelutrymme för borgarna. Vi lät dem diktera villkoren för vad som är anständigt i välfärden, och vad blev resultatet av det? En urholkad välfärd där våra gemensamma resurser gick ner i fickan på riskkapitalister i stället för att investeras i kvalitetsförbättringar för vår gemensamma välfärd.

Jag är stolt över beslutet och jag är stolt över debatten. När kongressen tar slut på söndag ska vi gå tillbaka till våra distrikt och se våra medlemmar i ögonen. Jag kommer att kunna stå rakryggad, för jag fick ett uppdrag inför kongressen, utöver detta om vapenexporten. Man sade: ”Fixa detta med vinster i välfärden!” Jag sade att jag skulle göra mitt bästa och jag tycker att det har varit en fantastisk debatt och en fantastisk diskussion. Jag är glad över att vi har kunnat enas och jag är glad över att vi nu sätter ner foten och lämnar ett tydligt besked.

Nu tar socialdemokratin initiativet i frågan. Vinstintresset ska inte vara styrande. Vinsterna ska avsevärt begränsas. Allmänintresset ska alltid sättas i främsta rummet. Nu kan jag åka tillbaka till Bohuslän, jag kommer att stå rakryggad och jag kommer att vara stolt. Nu är vi på gång igen!

Johan Büser, Göteborg: Jag vill börja med att tacka temagruppen för utbildningsavsnittet. Även om det är ett område som vi ska behandla i morgon så tar vi faktiskt redan i kväll ett viktigt beslut om utbildning och ett starkare verktyg för att bättre kunna planera för en bättre utbildning.

Framför allt i storstadsregionerna har vi under lång tid sett en överetablering av skolor. Det har blivit allt svårare att planera utbildningar på ett sådant sätt att man får en likvärdig utbildning. Det går ut över eleverna och det ökar segregationen.

Förvisso ligger skolan under kommunerna men man har inte alltid ägt verktygen fullt ut. Med de skrivningar vi nu lägger i Framtidskontraktet får kommunerna betydligt starkare verktyg att göra något åt situationen och att själva kunna planera utifrån de egna förutsättningarna ute i kommunerna. Det första steget är att kommunerna tillsammans med den aktör som vill etablera sig sluter ett samarbetsavtal, och kommunerna måste tillstyrka för att det ska gå igenom. Steg två är naturligtvis att staten måste kolla så att kvalitetskriterierna följs.

Politik handlar om att förändra och om att ta ansvar, men det handlar också om lagspel. Med det sagt vill jag yrka bifall från Göteborgsdelegationen till partistyrelsens förslag.

Gabriel Wikström, SSU: Jag vill också tacka för väldigt bra diskussionen och bra debatt. Jag tror att den debatt vi har haft i vårt parti har varit väldigt nödvändig. Valfärden och välfärdsstaten är vårt partis viktigaste tillgång, den viktigaste skapelsen för vår rörelse. Det är säkert ingen hemlighet för någon här inne att SSU gärna hade velat gå längre i många avseenden. Men vi tycker att den kompromiss som har tagits fram är väldigt bra och väl avvägd.

Jag vill ta tillfället i akt att belysa de delar jag tycker är bland de viktigaste och det som ibland har riskerat att glömmas bort i debatten – diskussionerna om det som kanske är den svenska välfärdsstatens särart, nämligen att så mycket av välfärden bedrivs i kommunal regi, i landstingskommunal regi eller att landstingen eller kommunerna åtminstone har huvudansvaret. Det är inte staten som sköter det mesta av välfärden i Sverige eller har ansvaret för den, utan det ligger på kommunal och regional nivå. Därför är det väldigt bra att vi nu sätter ner foten och tydligt markerar att den lokala och regionala nivån, som har ansvaret för det mesta av välfärden, också ska ha det ansvaret fullt ut, också ha bestämmanderätten över vilka verksamheter man faktiskt vill finansiera och vilken typ av verksamheter detta är.

Jag tycker alltså att det är en bra kompromiss vi har kommit fram till och jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Daniel Johansson, Gävleborg: Jag vill inleda mitt anförande med att rikta mig stolthet till Hofors arbetarekommun. Jag vill informera att i vår styrelse är 7 av 14 ledamöter 30 år eller yngre och jag tycker att det är värt en applåd! Jag är även glad att hälften av styrelsen är här i dag och att andra halvan sitter hemma och tittar på oss, och hör upp nu: Gemensamma resurser för välfärd ska gå till välfärd och inte till aktieägarnas vinstuttag. Vinstintresset ska inte vara styrande i välfärden. Det fastslår nu Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti.

Kommer kvaliteten i välfärden inte att förbättras, kommer läckaget på våra skattepengar fortsätta, kommer tilltron till den gemensamt finansierade välfärden att brista. Tappar människor

förtroende för den gemensamma välfärden blir privata lösningar normen och segregationsproblemen kommer att fortsätta. Den utvecklingen måste upphöra. Annars får vi ingen reell mångfald och ingen sann valfrihet.

Det är positivt att partistyrelsen är villig att gå längre om de samlade förslagen mot vinstuttag inte räcker till. Vi ger nu våra starka förslag en chans. Räcker det till kommer vi och jag stolt kunna prata inför våra väljare och svenska folket om mer pengar till välfärden, för då kan vi börja motivera det.

Jag vill prata stolt om det som har hänt här i dag. Det är historia. Vi socialdemokrater ser problemen och vi löser dem ihop och jag är glad över att vi nu klargör att vinstintressen inte kommer att få styra välfärden. Bröder, systrar, kamrater – jag stolt över Socialdemokraterna Framtidspartiet. Det kommer att bli det enda regeringsalternativet. Gävleborg yrkar här och nu bifall till partistyrelsens förslag till Framtidskontraktet.

Krister Mattsson, Halland: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens justerade förslag. Vi verkar alla vara överens om att vi inte gillar det här med stora vinstuttag, för det är de stora vinstuttagen som försvinner iväg till Caymanöarna och vidare, där de nu sitter och är nervösa.

Jag pysslar lite med kyrkopolitik också och vi har haft påsk nu. Då tycker jag att vi ska göra som mannen gjorde för drygt 2 000 år sedan, den som jag ibland lite vanvördigt brukar kalla en av de första socialisterna. Kamrater, nu driver vi ut månglarna ur templet!

Stefan Carlsson, Älvsborgs södra: Jag vill först yrka bifall till partistyrelsens förslag för Älvsborgs södras räkning. I arbetsgruppen tog det här hela gårdagen och dagen före, och till slut landade det här i ett fantastiskt bra förslag. Bara skrivningen att vinstintressen inte ska vara styrande i välfärden är en programförklaring som borde få sådana som Attendo, Carema och allt vad de heter att darra på manschetten. Det här är sådant som vi inte vill ha och sådant som vi kommer att motverka.

Jag ska ta två exempel från min kommun, vilka visar att om den här politiken hade funnits så hade det gjort skillnad. Jag är från en liten kommun som heter Svenljunga. Jag har stått på två partikongresser tidigare och berättat vad som hände när Attendo Care drev en del av vår äldreomsorg. Det tog 9–10 månader innan den borgerliga majoriteten kunde säga upp och jaga ut dem. Det var både misskötsel av personal och andra. Hade vi haft det här i grunden, både kvalitetsskrivningar och vinstskrivningar, hade de aldrig kommit dit över huvud taget.

Ett annat exempel på skolfrågan är när vi beslutade att göra om skolorganisationen för att det inte fanns några barn. Man bildade då en friskola men efter fyra år lade man ner den. Då stod kommunen där och fick ta över lokaler, anställa lärare och så vidare. Med den skrivning vi har nu hade kommunen kunnat säga nej från början. Då hade det aldrig blivit något. Politik gör skillnad.

Martin Berglund, Västerbotten: Det här är en riktigt stor dag och en efterlängtdag. Att skattemedel stoppas i aktieägarnas fickor äcklar mig ordentligt och nu får det vara nog. Ut med fingrarna ur kakburken! Den här skrivningen ger oss i Västerbotten svar på tal. Vi har en hel del

motioner om det här, men med den här skrivningen känner vi oss väldigt nöjda, så jag vill bifalla den nya skrivningen. Jag är stolt och jag är upprymd. Nu krossar vi borgerligheten!

Monica Enarsson, Dalarna: Jag vill yrka bifall till partistyrelsens förslag gällande min motion I89 – jag är jättenöjd och tacksam för det.

Jag åkte hit med en allvarskänsla av att det här är kongressen när det gäller, för vi ska vinna valet 2014. Jag var jätteallvarlig inför kongressen och funderade över hur långt vi skulle vilja komma. Jag skulle vilja säga att vi har kommit så långt som jag bara kunde drömma om. Jag tror att det här är klockrent – 2014 har vi regeringsskifte och Stefan Löfven som statsminister!

Per Carlsson, Älvsborgs södra: Jag ska börja med att vara ärlig och säga att jag har varit genuint orolig för var vi skulle landa i de här skrivningarna och vad det skulle komma ut av det här. Jag har varit orolig av det skälet att jag är genuint övertygad om att det är bäst för välfärden att den här typen av verksamheter drivs i offentligt regi, att det är det allmänna som har hand om välfärdsuppdraget. Därför har jag tyckt att det har varit det naturliga att det är det allmänna, det offentliga, som ska ha hand om det här. I den mån man ska tillåta andra alternativ ska det vara små och idéburna non profit-organisationer – föreningar, små kooperativ eller något av det slaget, om man nu ska öppna upp den möjligheten över huvud taget.

Det som gör mig glad är att den skrivning som vi har att ta ställning till nu trots allt kan bidra till, eller göra det möjligt, att det samhälle som jag ser som ett ideal ändå kan upprätthållas. Jag ska vara ärlig och säga att jag gärna hade sett att man hade gått lite och varit tydligare med att hålla marknadskrafterna borta från den här verksamheten men det är ändå en kompromiss jag kan ställa mig bakom. Jag är glad att konstatera att vi kan åka hem till våra distrikt med högburna huvuden och säga att vinst inte ska vara drivkraften i välfärden. Kapitalism och välfärd är två oförenliga ting.

Det är också glädjande att vi har skrivningar om etablering av nya fristående skolor och att vi i kommunerna framöver kan sätta oss på tvären när det handlar om etableringar av friskolor. Det är en nödvändig och välbehövlig regel som vi har saknat i kommunerna. Den kommer också att utnyttjas, det kan jag lova! Bifall till partistyrelsens förslag.

Jan Johansson, Västerbotten: Jag yrkar också bifall till partistyrelsens förslag. Vi får aldrig glömma att om vi lämnar vår välfärd i händerna på marknadskrafterna står vi där snart med all verksamhet som det inte går att krama vinst ur. Ska socialdemokratiens obevekliga vilja att fördela välfärden solidariskt underkastas kapitalets omätliga hunger efter ökade vinstkrav?

Om inte arbetarrörelsen snart börjar förstå att pengar är makt är vi för evigt förvisade att sitta bredvid kapitalets dignande festbord och vänta på det som eventuellt blir över. Det ligger i marknadens natur att gräva sin egen grav när det till slut återstår en olycklig vinnare som ensam råder över allt med inget egentligt värde. Låt alla få veta vad vi tycker om vinster i vår välfärd och på sikt ta igen vår välfärd så att människan åter får stå i fokus!

Per Grwberger, Värmland: Jag vill först, som så många andra, tacka för det goda arbetet och lyssnandet i grupperna som har jobbat med detta. Förslaget har sakta men säkert blivit bättre, steg för steg. Det är vårt sätt att arbeta – sakta men säkert och åt rätt håll. Det kan vara nog så svårt när det under några år nu gått riktigt stollig riktning.

Det förslag som nu ligger slår fast att vinstintresset inte ska styra, att den som är ansvarig för verksamheten får verktyg att styra den och att vinstutdelning inte kan ske på bekostnad av kvaliteten. Förslaget slår fast att politik ska styra utvecklingen, inte konstlade marknadskrafter. Kommunen ska kunna styra skoletableringar utifrån de prioriteringar man vill göra för att få en bra utbildning för alla. Kommun och landsting avgör hur valfrihet och upphandling ska användas för att kunna ge bra vård och omsorg för alla.

Partistyrelsens reviderade förslag återställer politikens ansvar för utveckling och välfärd och vi från Värmland yrkar bifall.

Lennart Niklasson, Norra Älvsborg: När jag åkte hit hade jag inga större förväntningar i den här frågan. Det kändes som om det var ganska fastlåsta positioner mellan ombuden och partistyrelsen. Men i dag är jag både stolt och nöjd med den stora positionsförändring vi har gjort de här dagarna. Det viktigaste i förslaget är att vinstintressena inte får styra välfärden. För min delegations räkning vill jag därför yrka bifall till partistyrelsens förslag.

Jacob Sandgren, Södermanland: Jag vet inte, men det känns som om de flesta som varit uppe här är så otroligt övertygade om den ena sidan eller den andra sidan. Jag har vacklat fram och tillbaka. Det är klart att vi inte ska ha vinster i välfärden. Samtidigt är jag ordförande i vård- och omsorgsnämnden i Nyköping och där bryr sig medborgarna om kvaliteten. De struntar faktiskt i vinsterna i välfärden. Det är jag som partist som bryr mig om det. Det har till och med varit så att jag har haft svårt att sova; jag har varit tvungen att sticka ut och springa. Jag var uppe klockan 06 i morse och tog en joggingtur, givetvis med Håkan Hellström i lurarna!

Men jag är glad att vi tillsammans kan fatta det här beslutet, och Södermanlands delegation ställer sig helhjärtat bakom partistyrelsens förslag.

John Omoomian, Örebro län: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens reviderade förslag. I dag har vi visat att vi socialdemokrater är det bästa partiet i Sverige. I dag har vi visat hur vi tillsammans kan identifiera själva problemet på det här området. I dag har vi visat vilket fantastiskt och pragmatiskt parti vi är – ett parti som alltid siktar framåt. Men detta gör vi inte genom att rea ut våra grunder. Vi gör det genom att hitta konstruktiva lösningar utan att glömma individen, utan att glömma människan. Jag vill passa på att tacka partistyrelsen för lyhördheten och stort tack för det nya förslaget. Tack för det nödvändiga fokuset och ansvaret.

För länge sedan, på 1980-talet, kom jag till ett väldigt vackert land – Sverige. Jag var väldigt ung. Det var ett varmt land, kanske inte klimatmässigt men utifrån solidaritet. Dagens Sverige är inte lika varmt som då men förhoppningsvis kommer vi dit igen. I dag står jag här som kongressombud och det är min första kongress. Jag kommer ihåg hur glad jag var när jag fick beskedet att få stanna i landet. Jag var både glad och stolt, och i dag säger jag nästan detsamma

som Mohamed sade förut: Jag är en jätteglad och jättestolt sosse! Nu ser jag fram emot att slippa se en moderatledd regering 2014.

Chatarina Holmberg, Blekinge: Jag instämmer i mycket av det som redan har sagts, men jag vill belysa lite om vår verklighet i Karlskrona. I dag har vi närmare 25 procent som går i friskolor. Samtidigt är det en ny friskola på väg till hösten och vi har två nya ansökningar som ligger inne.

En moderat i vår barn- och ungdomsnämnd sade för någon månad sedan: ”Förvaltningen genomgår en infarkt inför varje hösttermin, för vi vet inte hur många elever som kommer att välja ett annat alternativ än den kommunala skolan. Vi måste göra allt som står i vår makt för att få dem att välja det kommunala alternativet.” Jag höll på att svimma vid det sammanträdet, för det hade jag aldrig trott att jag skulle få höra från en moderat. Men det är vår verklighet.

För oss handlar det mycket om att försöka lyfta våra kommunala skolor och lyfta de kvaliteter och de fördelar som vi faktiskt har gentemot friskolealternativen. Där måste vi bättre oss, för det är vi allt för dåliga på.

Jag måste säga att jag är väldigt nöjd med den skrivning i Framtidskontraktet som har tagits fram och jag kommer att vara nöjd med det svar vi har fått på vår motion I85. Jag yrkar därmed bifall till partistyrelsens förslag.

Nimer Iglesias, Västerbotten: När jag kom till Sverige för fem år sedan fick jag läsa svenska på SFI. Det är inte så konstigt, för jag kunde inte ett ord svenska. Där fick jag lära mig massor av ord och grammatik, men första gången jag hörde ordet ”välfärd” var på ett mellanvalsläger i Strömstad 2010. Jag visste inte vad det betydde men efter lägrets slut förstod jag att man först måste begripa vad socialdemokrati är och står för, för att kunna förstå vad ordet betyder.

Det var precis det Stefan sade i sitt tal, och de är därför jag blev SSU:are och medlem i partiet – för att visa världen att det bara är genom socialdemokratin vi kan få en fungerande välfärd som inkluderar alla, av var och en efter förmåga och åt var och en efter behov.

I dag visar vi att vi är röda, inte blå, att vi ska vinna valet och att vi ska visa Sverige hur vi kan få igång välfärden. Självklart står vi bakom partistyrelsens förslag!

Rose Torkeleson, Älvsborgs södra: Det här är en fråga som berör oss alla. Jag kommer från en liten kommun och jag vill dela med mig av ett exempel på hur det kan se ut i dag, för i privatiseringens kölvatten är det ofta så att personalen kommer i kläm. I min hemkommun har vi städpersonal från ett privat bolag som bland annat städar i vårt kommunhus, och jag får höra ganska mycket synpunkter på att städningen inte är riktigt bra. Tiden räcker inte till för städpersonalen, de är stressade och de är pressade.

Vi måste visa våra kommuninvånare att vi står på personalens sida och att vi pekar på vilka som bär ansvaret: det privata bolaget, som har lagt ett alldeles för lågt anbud, och borgarna som i detta fall har accepterat det. Ansvar kan aldrig delegeras eller läggas ut på entreprenad. Ansvar för besluten måste man ta. Låt oss ta över det ansvaret så vrider vi världen rätt igenom 2014!

Jag vill också yrka bifall till partistyrelsens förslag.

Ibrahim Baylan, partistyrerelsens föredragande: Tack så mycket, kära partivänner, för en väldigt bra diskussion. Tack också till temagrupperna kring ordning och reda i välfärden. Jag vill rikta ett speciellt tack till temagrupperna för utbildning; vi har haft väldigt bra diskussioner som har utmynnat i väldigt bra skrivningar. Det samlade förslaget som partistyrelsen har lagt fram med utlåtanden, tidigare fattade beslut och Framtidskontraktet är en helhet som hålls ihop och det gläder oss att det har fått så starkt stöd.

Jag ska beröra några av de frågor som handlar om de fristående skolorna och regelverket kring dessa. I dag är det så att vi inte bara sätter ner foten när det handlar om rätten att kunna välja valfrihet och att det är värdefullt, eller mångfald för att det är värdefullt, för det är det. Vi sätter också ner foten för att vi har ett gemensamt ansvar för alla barn, oavsett vilken skola de själva eller deras föräldrar har valt. Vi har detta gemensamma ansvar och det är ett absolut ansvar.

Vi får aldrig, liksom en del på högerkanten, peka finger och säga: ”Tyvärr, taskigt läge, du eller dina föräldrar valde fel.” I vårt land ska varje barns rätt till en utbildning av hög kvalitet vara i centrum. Det är viktigt att vi slår fast det i dag.

Det är mot den bakgrunden vi har lagt de förslag som handlar om att ge bättre förutsättningar att kunna ta det här ansvaret. Det är inte heller bara så att man sitter med ansvaret utan man har också ett inflytande över hur man organiserar skolan, så att det kan se till att barnen kan klara av utbildningarna på bästa sätt. Det är mot den bakgrunden vi med oro ser den utveckling vi har, framför allt inom vår gymnasieskola. Vi har sett en kraftig ökning av antalet gymnasieskolor samtidigt som vi har allt färre elever.

Det här skapar stora problem, vilket inte minst Anders Almgren från Skåne satte fingret på. Jag tror att det samlade förslaget som partistyrelsen har lagt fram kommer att kunna rå på många av de utmaningarna. När det handlar om hur vi gemensamt kan se till att eleverna garanteras en hel gymnasieutbildning finns det väldigt många förslag i utlåtandet och i texten som jag tror kan vara till hjälp. Jag pratade med Anders i pausen – vi måste självklart fundera vidare, så för tillfället bibehåller vi partistyrerelsens förslag om att besvara motion I 87:4. Det var också Anders komfortabel med. Vi måste vara säkra på att vi funderar vidare på detta, för det här håller på att bli ett akut läge i vår gymnasieskola och det är viktigt att vi försöker att ta fram konstruktiva förslag.

Jag vill också kommentera I 89:1, där Monica yrkade bifall till partistyrerelsens förslag. Jag vill bara för tydlighetens skull framhålla att partistyrerelsens förslag är ett besvarande med hänvisning till utlåtandet och till Framtidskontraktet.

Lena Micko, partistyrerelsens föredragande: Jag vill också börja med att säga tack för alla kloka inlägg. Tänk vad vi kan åstadkomma med ett brett samarbete i det här partiet – det bästa partiet, Framtidspartiet Socialdemokraterna!

Jag tycker att debatten och de inlägg som har varit speglar mycket av de egna erfarenheter vi har och de är viktiga att ta tillvara. Det är så jag tror att vi ska kunna föra samtalen vidare med medborgarna i många av välfärdsfrågorna. Det är mycket som är lika över landet men det finns också olikheter och de måste vi respektera.

Jag tänker beröra de yrkanden som har kommit in, förutom det som har varit bifall. Det handlar först om motion I38:1, där det förs ett klokt resonemang om ansvaret för välfärden. Det är en motion från mitt hemdistrikt Östergötland. I partistyrelsens utlåtande förs ett resonemang som också finns i Framtidskontraktet. Därför vill vi inte yrka bifall till det här, för vi för mycket av resonemangen men motionen har inte en konkret attsats exakt om hur vi ska gå tillväga. Jag vidhåller yrkandet om besvarande.

När det gäller motion I17:5 yrkar partistyrelsen fortsatt att den ska besvaras. Det är samma sak där. De ekonomiska styrmekanismerna har vi precis hört inlägg om här och vi har det också beskrivit vår syn på dem i Framtidskontraktet.

På samma sätt är det med motion I113:1–2. Den första attsatsen handlar om att vinst inte ska accepteras. Det yrkar vi avslag på eftersom vi har tagit ställning till ett synsätt på det här i Framtidskontraktet. Den andra attsatsen handlar om att fördela resurser efter behov och att staten ska garantera detta. Där yrkar vi fortsatt på besvarande.

Motion I155:1–3 handlar om non profit som norm, om att riva upp LOV och om att en utvärdering ska ske till 2018. Där yrkar vi avslag på attsats 1 och 2 och på besvarande på attsats 3. Det står vi fast vi beroende på det resonemang vi har fört.

Jag vill avslutningsvis säga att nu har vi gemensamt sagt att vi står bakom ett synsätt på ordning och reda i välfärden, och det är viktigt att vi nu verkställer det. Tack så mycket!

Under debatten framfördes följande förslag:

Framtidskontraktet

Förslagsställare, distrikt	Förslag
Ilan De Basso, Jönköpings län	Bifall partistyrelsen
Agneta Karlsson, Stockholms län	Bifall partistyrelsen
Daniel Suhonen, Stockholm	Bifall partistyrelsen
Anna Fransson, Kronoberg	Bifall partistyrelsen
Caroline Andersson, Uppsala län	Bifall partistyrelsen
Anders Teljebäck, Västmanland	Bifall partistyrelsen
Carin Lidman, Västmanland	Bifall partistyrelsen
Marcus Eskdahl, Jönköpings län	Bifall partistyrelsen
Magnus Nilsson, S-studenter	Bifall partistyrelsen
Carina Ödebrink, Jönköpings län	Bifall partistyrelsen
Martin Lind, Örebro län	Bifall partistyrelsen
Christoffer Bernsköld, Östergötland	Bifall partistyrelsen
Jonatan Hermansson, Östergötland	Bifall partistyrelsen
Aida Hadzialic, Halland	Bifall partistyrelsen
Terese Bengard, Jämtlands län	Bifall partistyrelsen

Markus Alexandersson, Blekinge	Bifall partistyrelsen
Joakim Sandell, Skåne	Bifall partistyrelsen
Vivianne Macdisi, Uppsala län	Bifall partistyrelsen
Andreas Schönström, Skåne	Bifall partistyrelsen
Stefan Lissmark, Skåne	Bifall partistyrelsen
Elin Lagerqvist, Jönköpings län	Bifall partistyrelsen
Katrin Stjernfeldt Jammeh, Skåne	Bifall partistyrelsen
Bror Perjus, Stockholms län	Bifall partistyrelsen
Marie-Louise Forsberg-Fransson, Örebro län	Bifall partistyrelsen
Dag Larsson, Stockholm	Bifall partistyrelsen
Teresa Carvalho, Östergötland	Bifall partistyrelsen
Lena Österlund, Västernorrland	Bifall partistyrelsen
Lennart Sohlberg, Dalarna	Bifall partistyrelsen
Jonas Nygren, Stockholms län	Bifall partistyrelsen
Robert Noord, Stockholms län	Bifall partistyrelsen
Gunnar Jansson, Kalmar län	Bifall partistyrelsen
Lars Bryntesson, Stockholms län	Bifall partistyrelsen
Sven Britton, Stockholm	Bifall partistyrelsen
Mohamed Hama Ali, Bohuslän	Bifall partistyrelsen
Johan Büser, Göteborg	Bifall partistyrelsen
Gabriel Wikström, SSU	Bifall partistyrelsen
Daniel Johansson, Gävleborg	Bifall partistyrelsen
Krister Mattsson, Halland	Bifall partistyrelsen
Stefan Carlsson, Älvsborgs södra	Bifall partistyrelsen
Martin Berglund, Västerbotten	Bifall partistyrelsen
Monica Enarsson, Dalarna	Bifall partistyrelsen
Per Carlsson, Älvsborgs södra	Bifall partistyrelsen
Jan Johansson, Västerbotten	Bifall partistyrelsen
Per Gruvberger, Värmland	Bifall partistyrelsen
Lennart Niklasson, Norra Älvsborg	Bifall partistyrelsen
Jacob Sandgren, Södermanland	Bifall partistyrelsen
John Omoomian, Örebro län	Bifall partistyrelsen
Chatarina Holmberg, Blekinge	Bifall partistyrelsen
Nimer Iglesias, Västerbotten	Bifall partistyrelsen
Rose Torkelsson, Älvsborgs södra	Bifall partistyrelsen

Motionerna

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
I38:1	Erland Olausson, Östergötland	Bifall	Besvarad	Besvarad
I113:1	Jan Anders Palmqvist, Blekinge	Bifall	Avslag	Avslag
I87:4	Anders Almgren, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
I17:5	Bo Bernhardsson, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
I155:1	Janette Olsson, Bohuslän	Bifall	Avslag	Avslag
I155:2	Janette Olsson, Bohuslän	Bifall	Avslag	Avslag
I155:3	Janette Olsson, Bohuslän	Bifall	Besvarad	Besvarad
I155:1	Dan Gabrielsson, Skaraborg	Bifall	Avslag	Avslag
I155:2	Dan Gabrielsson, Skaraborg	Bifall	Avslag	Avslag
I155:3	Dan Gabrielsson, Skaraborg	Bifall	Besvarad	Besvarad

Beslut

Kongressen beslöt:

- att fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna på området Ordning och reda i välfärden
- att fastställa Framtidskontraktets skrivningar om vinster i välfärden i avsnittet En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler.

Ordförande: *Per Tenggren* och *Ellinor Eriksson*

Sekreterare: *Maria Eklund* och *Lotta Visén*

Dagordningens punkt 9

Beslut om nytt partiprogram – ett program för förändring

Föredragande: *Stefan Ljöfven*, *Lars Engqvist* och *Berit Högman*

Inledning

Stefan Ljöfven, partistyrelsens föredragande: Kongress är alltid en högtidlig sak men nu är det ännu lite högtidligare, för vi ska behandla ett förslag till nytt partiprogram. Det förslag vi nu ska behandla är det nionde programmet i partiets historia. Det första antogs 1897 och det var fyra sidor långt, och även om framför allt Lars Engqvist och Marika Lindgren Åsbrink har ansträngt sig till det yttersta så har vi inte mäktat med att få det till fyra sidor.

Det senaste programmet antogs 2001. Efter det har vi sett krigen i Afghanistan och Irak, vi har sett den arabiska våren, vi har sett investmentbanken Lehman Brothers fall, dokumentären ”En

obekväms sanning” och mycket mer. Det är mot bakgrund av det som vi skriver ett program för en ny tid. Ideologin är tidlös. Vi bygger vidare på gemenskap, solidaritet, frihet och rättvisa men vi tar en ännu tydligare utgångspunkt i den globala verkligheten och vi skriver om de globala och nationella utmaningarna tillsammans utifrån vår tid.

Det är en speciell tid att skriva för, för vi har aldrig haft så stora möjligheter som i dag. Flera av FN:s millenniemål har faktiskt nåtts. Vi har globala resurser som är större än någonsin. Vi har ett globalt kommunikationssystem som är bättre än någonsin, och vi har teknik och innovationer som är mer utvecklade än någonsin. Samtidigt kan vi konstatera att de gemensamma lösningarna på olika problem har varit på reträtt. Under lång tid har forskare, politiker, så kallade experter och människor i allmänhet sökt lösningar i det enskilda och i växande klyftor, kort sagt – någon annanstans än i det gemensamma.

Men samhällsproblem har inte lösts genom att privatiseras. Ökande klyftor har inte åstadkommit högre tillväxt och jobb. I stället har det skapat nya spänningar. Därför är det något som har hänt, som vi kan ta fasta på: Fler och fler söker återigen ett gemensamt ansvar för samhällsutvecklingen och det är därför de söker socialdemokraten.

Med de stora möjligheter vi har i dag möter vi de globala utmaningarna. Låt mig nämna några. Vi har en global klimatkris, som i förslaget till partiprogram beskrivs som kanske den svåraste utmaning som mänskligheten någonsin har stått inför. Det här är bokstavligen en fråga om allas vår överlevnad och det måste vändas till en fråga om allas vår utveckling och hållbara frihet. Vi har ökande klyftor globalt. Vi ser att nya skillnader växer fram och ojämlikheten inom länderna ökar i nästan alla rika länder, i vissa fall till så höga nivåer att stabiliteten hotas. Samtidigt ser vi att allt fler människor i världen lyfts ur fattigdom och vi står rastlösa inför uppgiften att se till att göra den resan möjlig för ännu fler.

Vi ser efterdyningarna av en global finanskris. IMF, den internationella valutafonden, har räknat till 147 bankkriser sedan 1970. Konsekvenserna är oerhörda för jobb, jämlikhet och välfärd. Här står vi inför en uppgift att stabilisera finansmarknaderna så att de fyller den funktion de faktiskt ska fylla – att lyfta handel och företagare i stället för att sänka dem.

Vi har ett arbete som rör sig över gränserna på ett sätt som aldrig har skett förut men vi har fortfarande inga globala överenskommelser för en konstruktiv arbetsmarknad. Det är precis därför vi behöver skapa ett globalt handlag mellan arbete och kapital som kännetecknas av ömsesidig respekt, som skapar organisationsfrihet och kollektivavtal, liksom social trygghet, utbildning och välfärd.

Det här är jättestora utmaningar men rätt hanterade innebär de en otrolig potential för att skapa en bättre tillvaro för alla människor i hela världen. Och vi vet att de här utmaningarna kan man inte ta sig an på något annat sätt än tillsammans på demokratisk väg och i många fall kräver de lösningar över nationsgränserna. De kan inte lämnas åt varken enskilda individer eller marknaden, oavsett om det handlar om klimat, ojämlikhet eller finanskriser.

Det program som nu ska behandlas har titeln ”Ett program för förändring”. Det är väl kanske den viktigaste lärdomen av socialdemokratins historia – att samhället går att förändra, tillsammans kan vi skapa en bättre framtid. Vänner, det är alldeles tydligt att svaren på framtidens utmaningar ligger hos socialdemokratin. Låt oss påbörja en diskussion om vårt framtida partiprogram!

Lars Engqvist, programkommissionens huvudsekreterare: Jag vill kort redovisa hur arbetet med partiprogrammet har gått till. Vi som har haft förmånen att arbetat tillsammans i programkommissionen har haft en mycket klar insikt, nämligen att ett politiskt parti som vill vinna flertalets långsiktiga tillit och förtroende måste ha en berättelse, inte bara om sina egna värderingar och hur man ser på samhället utan också om hur vi vill förändra framtiden, som är någorlunda gemensamma för alla partiets aktiva medlemmar. En splittrad rörelse, där medlemmarna och aktivisterna har skilda berättelser förpassas ganska snart till marginalen. Vår ambition har varit att göra en berättelse som vi alla kan ställa oss bakom och som kan bära vårt långsiktiga budskap.

Det finns en politisk paradox att tänka på. Ju mer partiets aktuella budskap, av politiska skäl, koncentreras till tre eller fyra av de viktigaste uppgifterna de närmaste åren, desto viktigare är det att det också finns en berättelse om den politiska helheten, om vad vi vill på lång sikt, hur vi ser på den långsiktiga samhällsutvecklingen. Vår ambition har varit att göra en sådan berättelse och vi har haft en fantastisk diskussion i partiet under snart ett och ett halvt år.

Förra året skickade vi ut ett diskussionsmaterial som behandlades på flera hundra möten, i studiecirklar och debatter runt om i partiet. I höstas skickade vi ut ett första förslag. Vi visste att allt kanske inte hängde samman men vi tyckte att det var ett bra underlag för diskussion. Vi fick in flera hundra remissvar, sammantaget över 500 sidor med kloka synpunkter. Vi har under kongressen haft fantastiska diskussioner i temagrupperna och vi har för varje steg sagt att vi ska försöka lyssna så långt vi över huvud taget tycker att det är rimligt. En del av de idéer som förts fram delar vi inte men vi har försökt bygga upp programmet på ett gemensamt ansvarstagande för vår gemensamma berättelse.

Det förslag som nu ligger är faktiskt författat av flera tusen socialdemokrater. Om ni tittar noga ska ni se att vi också under temadiskussionen har ansträngt oss för att fånga upp de diskussioner som har förts av ombuden. Allt är vi inte alldeles överens om och därför hoppas jag att vi får en bra diskussion om det förslag som ligger, men jag är stolt att säga att jag tycker att vi har fått en bra gemensam berättelse om vad socialdemokratin vill med framtiden och jag hoppas på en bra diskussion i kväll.

Förslag

Programkommissionens förslag till nytt partiprogram:

ETT PROGRAM FÖR FÖRÄNDRING

Tillsammans kan vi skapa en bättre framtid. Den viktigaste lärdomen av socialdemokratins historia är just detta: Samhället går att förändra.

När socialdemokratin växte fram levde många människor fortfarande i föreställningen att tillvaron avgjordes av ödet eller av en oåtkomlig högre makt. Människan kunde själv inte göra särskilt mycket för att ändra villkoren.

Arbetarrörelsens främsta uppgift blev att visa att orättvisorna och den sociala misären hade att göra med brister i samhällets organisation, och att denna organisation inte var given. Människorna kan ta makten.

När socialdemokratin i samverkan med liberalerna i kamp mot högern drev fram den politiska demokratin öppnades vägen för människor att bestämma över samhället och sina egna liv. Steg för steg började det gamla klassamhället rivas ner för att ersättas av ett modernt välfärdssamhälle.

Också i vår tid kan man höra att förändringar inte är möjliga, att vi måste anpassa oss till vad som bestäms av krafter, som vi inte kan påverka. Socialdemokratins svar är detsamma som det alltid varit: Genom demokratin kan vi tillsammans förändra och förbättra samhället.

Vi socialdemokrater har kunnat påverka samhällets utveckling därför att vi varit övertygade om hållfastheten i våra idéer. Men också för att vi varit lyhörda, dragit lärdom av gjorda erfarenheter och mött nya utmaningar med ny kunskap.

I detta principprogram berättar vi om hur vi vill möta dagens och morgondagens utmaningar. Vi berättar om våra grundläggande idéer och värderingar, hur vi ser på samhällsutvecklingen globalt och nationellt samt redovisar våra principiella politiska ställningstaganden.

Tillsammans kan vi bygga ett samhälle där alla lever ett bättre liv, känner frihet och framtidstro.

DEN DEMOKRATISKA SOCIALISMEN

Socialdemokratin vill forma ett samhälle grundat på demokratins ideal och alla människors lika värde och lika rätt. Fria och jämlika människor i ett solidariskt samhälle är den demokratiska socialismens mål.

Människan ska vara fri att utvecklas som individ, råda över sitt eget liv, forma sin tillvaro efter egna önskningsar och påverka det egna samhället. Denna frihet ska gälla alla. Därför är jämlikhet frihetens förutsättning.

Socialdemokratin vill avlägsna de ekonomiska, sociala och kulturella hindren för människornas frigörelse. Vårt mål är ett samhälle utan över- och underordning, utan klasskillnader, patriarkat, rasism eller homo- och transfobi, ett samhälle utan fördomar och diskriminering.

Solidaritet växer ur insikten att vi alla är beroende av varandra. Det goda samhället byggs i samverkan, med ömsesidig hänsyn och respekt. Alla ska ha samma rätt och möjlighet att påverka, alla ska ha samma skyldighet att ta ansvar.

Socialdemokratin vill låta demokratins ideal präglade hela samhället och människors inbördes förhållande. Medborgarnas gemensamma vilja, utvecklad i en fri och öppen debatt och uttalad i demokratiska val, är alltid överordnad andra maktanspråk och intressen. Demokratin har därför företräde före marknaden. Genom demokratin bestämmer medborgarna vilka principer som ska styra samhällsutvecklingen och om hur uppgifter och ansvar ska fördelas mellan det gemensamma och det enskilda, mellan det offentliga och marknaden.

Socialdemokratin vill att varje människa som medborgare, löntagare och konsument ska ha rätt och möjlighet att påverka produktionens inriktning och fördelning, arbetslivets organisation och arbetslivets villkor. I denna strävan har fackföreningsrörelsen en central roll. Men också andra fria sammanslutningar, folkrörelser, ideella föreningar, bildningsorganisationer, miljörelser, konsumentorganisationer och kooperativa föreningar är viktiga för att bredda och fördjupa demokratin.

Klimatkrisen och miljöförstörelsen har tydliggjort att människan inte kan leva utan att ta hänsyn till naturen. För vår överlevnad behövs en långsiktigt hållbar utveckling, som möter den nuvarande generationens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina drömmar.

Socialdemokratins demokratisyn känner inga nationsgränser. Målet är en global gemenskap grundad på demokratins ideal. Demokrati förutsätter frihet från fattigdom och fruktan, men också frihet och möjlighet att utvecklas i gemenskap med andra människor. Därför måste de politiska friheterna bindas samman med grundläggande ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

Internationell solidaritet innebär att stå upp för de mänskliga rättigheterna, vidga kretsen av demokratier och ge ett tydligt stöd till de rörelser som kämpar för detta. Men det handlar också om att vidga demokratins verkningsradie över nationsgränserna. För detta krävs ett ökat globalt samarbete såväl mellan nationerna som mellan folkliga rörelser i hela världen. De internationella institutionerna måste ha kraft att kontrollera och balansera det globala kapitalet och utvecklas till redskap för demokrati, rättvisa och hållbarhet.

VÅRA VÄRDERINGAR

Demokrati

Socialdemokratien tar sin utgångspunkt i de maktskillnader som finns i ett samhälle, och tror på politikens förmåga att skapa en bättre framtid. I uppfattningen om demokratins företräde och i övertygelsen om alla människors lika och okränkbara värde och rätt har socialdemokratien sina djupaste rötter.

Demokrati handlar om frihet. Den innefattar friheten att få uttrycka sin mening, kritisera, upplysa och bilda opinion, liksom rätten och den praktiska möjligheten att tillsammans med andra forma framtiden. Dessa demokratiska friheter får inte vara förbehållna vissa grupper. Alla har lika rätt att påverka samhällets utveckling.

Demokrati är mer än en ordning för att fatta och verkställa beslut. Demokrati är ett värdesystem, som måste genomsyra hela samhällslivet. De medborgerliga fri- och rättigheterna bildar den nödvändiga utgångspunkten, men de är inte tillräckliga: de måste också byggas på med rätten till personlig utveckling, till social trygghet och till inflytande och delaktighet såväl i arbetslivet som i vardagslivet. Bara då kan människor delta i demokratien fullt ut. Därför måste demokratien utvidgas även på det ekonomiska och sociala området.

Demokrati kräver att var och en respekterar andras demokratiska rättigheter, tar sin del av ansvaret för samhällsarbetet och följer fattade beslut, även när de går de egna önskingarna emot. Demokrati ger rätten att driva sina åsikter och sina intressen, men innebär också skyldigheten att lyssna på andra. Den utesluter inte motsättningar och konflikter, men kräver av alla en beredskap att lösa motsättningarna i just demokratiska former.

I principen om demokratins företräde ligger övertygelsen om att samhällsutvecklingen kan påverkas och styras. Att skapa denna tilltro, och se till att människor själva kan forma sin framtid, tillhör socialdemokratins viktigaste uppgifter.

Medlet med vilket socialdemokratin vill förändra samhället är reformismen: att genom politiska reformer stegvis förändra samhället i den riktning vi vill se.

Ett sådant projekt blir aldrig färdigt. Politiken kan inte vara dogmatisk kring olika teoretiska lösningar. Det är omöjligt att fånga det verkliga, levande, ständigt nya livet i abstrakta termer. Förändringsarbetet utgår från människors krav och behov, så som de formuleras i ständigt pågående samtal och diskussioner.

Socialdemokratin vill upprätthålla och utveckla den demokratiska samhällsförvaltningen. I linje med detta har vi uppfattningen att statschefen ska utses i demokratisk ordning och att monarkin ska avskaffas.

Frihet, jämlikhet och solidaritet

Socialdemokratin är en frihetsrörelse som utgår ifrån att friheten enbart är möjlig genom jämlikhet. Skillnader i makt mellan människor innebär skillnader i frihet. Målet för socialdemokratin är att utjämna dessa maktskillnader, för att på så sätt öka friheten i samhället.

Maktskillnaderna i samhället låter sig inte fångas in på något enkelt sätt. När människors möjligheter påverkas av att de tillhör en viss grupp, visar detta på förekomsten av maktstrukturer. Klass, kön, etnicitet samt könsidentitet och sexuell läggning är några av de faktorer som avgör människors frihet, oberoende av vilka de är som individer.

Det syns i de statistiska sambanden. Människor med låga inkomster eller lägre utbildningsnivå lever kortare, är oftare sjuka, saknar oftare jobb, har sämre anställningsvillkor och får sämre vård än andra. Deras barn löper större risk att själva drabbas av arbetslöshet och sämre hälsa. Detta är inte ett resultat av människans fria vilja.

Så länge hälsan, barnens livsmöjligheter eller risken att bli arbetslös inte fördelar sig slumpmässigt i befolkningen, är det inte människans fria vilja som bestämmer. Målet för socialdemokratin är att människor ska vara så fria att yttre faktorer som klass, kön och etnicitet inte påverkar deras möjligheter till ett gott liv.

Jämlikhet är inte detsamma som likriktning. Tvärtom är jämlikhet en förutsättning för verklig mångfald, eftersom den ger människor möjlighet att följa sin egen fria vilja. När vi kan välja fritt utvecklas vi olika.

Verklig frihet finns bara där det finns verkliga val. Utan ett starkt samhälle, som aktivt och återkommande erbjuder människor möjligheter att utvecklas och komma vidare, är friheten en chimär. Bara den som har möjligheter kommer att anstränga sig. Frihet förutsätter därför inte bara frånvaro av nöd och förtryck, utan också tillgång till en materiell och social trygghet, och ständigt nya chanser.

Jämlikhetens betydelse för friheten kommer sig av att vi människor är starkt och ömsesidigt beroende av varandra. Ingen människa är en ö. Vi skapar tillsammans det samhälle, som i sin tur formar oss. Även mänskliga relationer präglar oss. Det har betydelse vilka vi är i förhållande till andra. Därför påverkar graden av jämlikhet i ett samhälle varje människas frihet.

Det ömsesidiga beroendet mellan människor är solidaritetens kärna. I omtanken om andra ligger både att ta hänsyn och att själv göra sitt bästa. Att solidariskt ställa upp för varandra bygger på förvisningen om att alla gör så gott de kan och bidrar efter förmåga. Solidariteten är en kraft

för att öka friheten i samhället, eftersom ingen är fri förrän alla är fria. Rättvisan uppstår först då även de som inte drabbats upprörs av orättvisan.

Socialdemokratiens uppgift är att ta parti för den som har mindre makt. Bara så kan friheten bli större i vårt samhälle.

Arbetets värde

Arbetet är grunden för människans frihet och välfärd. Deltagande i arbetslivet bidrar till såväl personlig utveckling som gemenskap. Full sysselsättning stärker löntagarna som kollektiv. Socialdemokratin hävdar att människors vilja till arbete är samhällets viktigaste tillgång.

Varje människa har rätt och skyldighet att efter förmåga delta i arbetslivet. Alla har rätt till ett meningsfullt arbete.

Varje väl utfört arbete förtjänar respekt, men varje arbete är inte ett gott arbete. Vi vill verka för ett arbetsliv som är lärande och får människor att växa. Socialdemokratin strävar efter att förverkliga drömmen om det goda arbetet. Därför måste löntagarna vinna ökat bestämmande över förhållandena på arbetsplatserna.

Arbetslivet måste organiseras så att varje människa blir bemött med aktning och respekt för sitt arbete och sin arbetsinsats. Det måste organiseras så att alla kan känna trygghet till liv och hälsa i både anställning och företagande. Alla har rätt till en god balans mellan lönearbete och ledighet, och arbetet ska kunna förenas med ansvar för barn och familj. Friheten att utvecklas som människa ska finnas såväl i arbetet som på fritiden.

VÅR SAMHÄLLSSYN

Vad formar samhället?

Socialdemokratin föddes ur en förståelse för hur grundläggande produktionen och produktionsförhållandena är för samhället och för människors livsvillkor. När den moderna maskintekniken och det industriella produktionssättet bröt igenom förändrade det inte bara sättet att arbeta. Det förändrade hela samhället. Det påverkade människors sätt att uppfatta sig själva och världen, det påverkade vardagslivets villkor och till slut hela samhällsorganisationen.

På så sätt är arbetarrörelsens ideologi också ett sätt att analysera samhällets utveckling. Grundläggande är den materialistiska historiesynen, det vill säga insikten att faktorer som teknik, kapitalbildning och arbetsorganisation har avgörande betydelse för samhället och människors sociala villkor.

Sättet att organisera produktionen av varor och tjänster har således stor betydelse. Det förklarar dock inte allt i ett samhälle. Väsentlig är också den roll som reproduktionen spelar. Reproduktion i denna bemärkelse handlar om familjeliv, mat, vila och rekreation, men också allt det andra som är en förutsättning för att vi ska kunna bidra i arbetslivet: omsorg, utbildning och utveckling av vår sociala förmåga. Hur reproduktionen organiseras har lika stor betydelse för samhällets utveckling och människornas uppfattning av sig själva och världen som produktionsordningen.

Traditionellt har ansvaret för hem och familj varit en fråga för kvinnan och till stor del utförts som oavlönat arbete. Den socialdemokratiska utbyggnaden av välfärdsstaten förändrade delvis detta, genom att istället förlägga stora delar av reproduktionen i det offentliga. Det gjorde det också möjligt för alla att ta del av exempelvis utbildning och sjukvård, oberoende av inkomst. Det innebar att den individuella friheten ökade för ett stort antal människor, både för de kvinnor som inte längre bands till hemmet och för alla de som fick del av välfärdstjänsterna. Få saker har betytt så mycket för den svenska tillväxten som utbyggnaden av den generella välfärden.

Ytterligare en helt central förutsättning för samhällsutvecklingen är naturen. De kraftiga välståndsökningar som följde av det industriella genombrottet har lika mycket med människors arbete att göra som med tillgången till billig energi, framförallt olja. Den produktionsordning vi levte med sedan dess bygger på att ändliga resurser används på ett sätt som inte är hållbart.

Produktion och reproduktion kan organiseras på många olika sätt, men naturens ramar är absoluta. De sätter gränser för vad som är möjligt att göra. Därför är det nödvändigt att ställa om vårt sätt att förhålla oss till naturen. Tillväxten som vi känner den i dag bygger på användandet av ändliga resurser. Detta måste ändras. Att ställa om till en hållbar tillväxt, som tar hänsyn till även kommande generationer, är en av samtidens mest tvingande uppgifter.

Marknad och kapitalism

När marknaden fungerar som bäst är den en kraftfull katalysator för människors uppfinningsrikedom och kreativitet. Denna dynamik har skapat ekonomiska resurser som bidragit till att förbättra våra liv och till att lyfta stora delar av mänskligheten ur fattigdom.

Samtidigt rymmer marknaden destruktiva tendenser, inte minst genom att den ständigt strävar efter att upphäva sig själv. Dess inneboende drift till koncentration och monopol motverkar den mångfald som är dess egen förutsättning. När vinsten är det allt överordnade intresset kommer samhällliga mål i andra hand, vilket leder till exploatering av såväl människor som miljö. Marknadskrafterna förmår inte heller ta vara på samhällets produktiva tillgångar fullt ut. Vinstintresset skapar inte alltid arbeten. Arbetslösheten är ett problem även under perioder av stark tillväxt.

Den renodlade kapitalismen ska hållas isär från marknadsekonomin. Den är marknadens destruktiva sida. Den betecknar ett maktsystem, där den som äger kapitalet ges rätten att bestämma över alla andra intressen, och där människors värde och rättigheter bestäms av deras ekonomiska lönsamhet. Detta maktsystem skapar ofrihet för alla andra än de stora kapitalägarna. Det skapar en ojämn fördelning, stora orättvisor och kraftiga sociala spänningar inom och mellan länder. Det leder till allvarlig exploatering av miljö och naturtillgångar. Därför är socialdemokratin ett antikapitalistiskt parti.

Det krävs demokratiska motviker för att skapa de stabila spelregler som behövs för att marknaden ska fungera väl. Detta märks inte minst av de återkommande finansiella kriserna i världen. Enbart regelverk som beslutas av institutioner oberoende av marknaden kan upprätthålla konkurrensen och bryta utvecklingen mot privata monopol. Det krävs också demokratiska beslut för att förhindra den exploatering som följer av att marknadsmekanismerna inte klarar av att hushålla med sådant som saknar marknadspris, som luft och vatten.

Det finns flera sätt att organisera mänsklig verksamhet. Ledstjärnan för socialdemokratin måste vara att i varje situation pröva vilken form som ger det bästa resultatet med hänsyn till rättvisa och effektivitet. Valet mellan marknad och demokrati kommer därmed att skifta mellan olika sektorer och mellan olika tidpunkter. Vissa områden kommer dock aldrig att lämpa sig för marknadslogiken. De sociala rättigheter, som ska komma alla till del oberoende av inkomst, ska inte fördelas av marknaden.

Socialdemokratin strävar efter ekonomisk ordning där varje människa har rätt och möjlighet att som medborgare, löntagare och konsument påverka produktionens inriktning och fördelning, arbetslivets organisation och arbetslivets villkor. Det är en ordning som innefattar olika former av ägande, som stimulerar människor att starta företag och som ser företag och företagsledningar som viktiga aktörer i ekonomin. Den kräver att produktionslivet bygger på respekt för allas arbete, tar tillvara engagemanget och arbetsviljan hos alla och fördelar produktionsresultatet rättvist. Den ser miljöhänsyn som ett överordnat krav i all produktion.

Marknaden och vinstintresset är en del av det ekonomiska livet. Men ekonomiska intressen har aldrig rätt att sätta gränser för demokratin. Det är tvärtom alltid demokratin som har den överordnade rätten att ange villkor och ramar för ekonomin.

De många och skiftande behoven i samhället kan inte tillgodoses vare sig med enbart politiska beslut eller med enbart marknadshushållning. De kräver den blandekonomi, som bygger på en kombination av samhällsåtgärder och marknadsmekanismer, en effektiv offentlig sektor, ansvarsfulla företag, starka fackliga organisationer och medvetna, aktiva konsumenter.

Socialdemokratin vill samla alla goda krafter för att bygga ett bättre samhälle, och det görs bäst i samverkan.

Maktstrukturer

Socialdemokratin vill se ett samhälle utan över- och underordning, och bekämpar därför alla former av maktskillnader som minskar den enskilde individens frihet. Denna kamp utgår från övertygelsen om att principen om alla människors lika värde inte kan förverkligas i ett samhälle där vissa är underordnade andra.

När tillhörigheten till en viss grupp medför systematiska skillnader i människors livsvillkor och möjligheter till ett gott liv, visar detta på förekomsten av en maktstruktur. Den enskilde individen blir inte sedd och bemött som person och får inte utvecklas i enlighet med egna förutsättningar och val. Valen underordnas istället individens tillhörighet till en viss grupp, bestämd av klass, kön eller etnicitet, av funktionsförmåga eller ålder, av sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Många människor möter en dubbel eller flerdubbel underordning, där olika maktstrukturer förstärker varandra.

Grupptillhörigheten påverkar individens ekonomiska utrymme, makten över det egna livet och det egna arbetet, och möjligheten att påverka samhället. Maktstrukturerna ger vissa människor privilegier, samtidigt som de begränsar andra människors möjligheter att växa och utvecklas. De människor som drar politiska, sociala eller ekonomiska fördelar av dagens maktstrukturer har också mycket att vinna på att de bevaras.

De klassmönster som skapas i det ekonomiska livet är centrala för förståelsen av ojämlikhetens problem. Klassbegreppet beskriver de systematiska skillnader i människors livsvillkor, som skapas av produktionslivet. Klassklyftorna beskär människors frihet. De klassbundna orättvisorna fortplantar sig från de vuxnas liv in i barnens villkor på ett sätt som innebär hot om växande klyftor också i framtiden.

Men över- och underordning skapas inte bara av förhållanden inom arbetslivet, utan också av andra faktorer. Samhället i dag bygger på en mängd exkluderande normer, som skapar föreställningar om vem eller vilka egenskaper som är normala och vilka som inte är det. Den som uppfattas som normal har en mer privilegierad situation än den som uppfattas som avvikande. Åtgärder enbart mot klassorättvisor räcker därför inte för verklig jämlikhet. Det kräver en medveten kamp också mot andra maktstrukturer och förtryckande normer.

En tydlig maktstruktur är det som kallas könsmaktsordningen, den systematiska över- och underordning mellan könen som skapar ojämlika livsvillkor för kvinnor och män. Inom alla samhällsklasser är kvinnors villkor olika männens, deras genomsnittliga inkomst lägre och det obetalda arbete de utför med hem och barn mer omfattande. Starka tankemönster definierar vad som är manligt och vad som är kvinnligt. Denna ordning begränsar kvinnors livsval, men den kringskär också männens utvecklingsmöjligheter.

Med starka reproduktiva, sociala och politiska rättigheter kan vi tillsammans skapa ett annat och mer mänskligt samhälle, med lika rätt och lika ansvar för kvinnor och män, i familjeliv, yrkesliv och samhällsliv. Med denna grundsyn är socialdemokratien ett feministiskt parti.

I vårt samhälle finns också rasistiska strukturer, som begränsar vissa människors liv samtidigt som de ger andra privilegier. Rasismen bygger på en uppdelning av olika tänkta folkgrupper och försvarar en ojämlikhet i makt och resurser mellan dem.

Vi ser i dag att sysselsättningsnivå, lön och möjligheter på arbetsmarknaden varierar stort beroende på hudfärg etnicitet, religion och kulturell tillhörighet. Uppdelningen av och ojämlikheten mellan olika föreställda folkgrupper syns också i den växande boendesegregationen, och i vilka som är representerade i såväl politiska församlingar som i andra maktsfärer i samhället.

Samtidigt som rasismen och samhällets klasstruktur förstärker varandra, finns det en risk att fattiga grupper och platser, och därmed klasstrukturer, felaktigt görs till etniska problem i samhällsdebatten. Detta synsätt vill vi socialdemokrater bekämpa.

Det bästa sättet att motarbeta rasism är att stärka jämlikheten genom att skapa full sysselsättning och utveckla den generella välfärdspolitik. Kampen mot rasism handlar också om att bekämpa fördomar. Socialdemokraterna är ett antirasistiskt parti, som strävar efter jämlikhet oavsett hudfärg, etnisk och kulturell tillhörighet eller religion.

Jämlikhetspolitik måste riktas mot alla former av över- och underordning, och dessa måste ses i ett helhetsperspektiv där olika förtryckande strukturer samverkar och förstärker varandra. I detta breda jämlikhetsarbete ligger en av socialdemokratins stora framtidsuppgifter.

VÄRLDEN AV IDAG

Vår tids stora utmaningar – och lösningar

Vi lever i globaliseringens tidevarv. Världens människor är beroende av varandra i en utsträckning vi inte sett tidigare.

Den intensifierade världshandeln och spridningen av demokratiska värderingar, ny teknik och vetenskapliga innovationer har skapat ett välstånd som lyft hundratals miljoner människor ur fattigdom. Medellivslängden i världen ökar, barnadödligheten minskar, allt fler människor lär sig läsa och allt fler länder räknas som demokratiska.

Globaliseringen och den allt intensivare internationella handeln har lett till att exporten av varor och tjänster fått en kraftigt ökad betydelse för den svenska ekonomin. Exporten motsvarar i dag ungefär hälften av Sveriges BNP. Denna ökning har bidragit till sysselsättning och välfärd. Men den har också gjort det svenska samhället allt mer beroende av den ekonomiska utvecklingen i vår omvärld.

Med globaliseringen sker en gradvis förskjutning av makten i världen. Där västländerna tidigare har utgjort världens maktcentrum, är det i dag i andra länder som den ekonomiska tillväxten är som starkast och mest ihållande. Detta kommer att få stora konsekvenser, inte bara för den ekonomiska ordningen i världen, utan också för den politiska och kulturella. Samtidigt som det är positivt att det skett en global maktförskjutning från de tidigare dominerande ekonomierna i norr till de växande ekonomierna i söder, är det ett allvarligt hot mot friheten och demokratin när vissa av de länder som spelar en växande roll är icke-demokratiska och saknar respekt för de mänskliga rättigheterna. Internationaliseringen innebär också nya utmaningar för den demokratiska delaktigheten. Många politiska beslut, som tidigare kunde tas på nationell nivå, kräver i dag internationella överenskommelser och gränsöverskridande lagstiftning.

Kapitalet flyter närmast fritt över gränserna. De ekonomiska intressena har blivit mindre beroende av en nationell bas och ägarstrukturerna har förändrats. Risken finns att fokus flyttas från långsiktiga och produktiva investeringar till kortsiktiga vinster. Finansiella bubblor växer och spricker, med katastrofala konsekvenser för miljontals människor i form av växande arbetslöshet och fattigdom.

Det finns en spricka mellan den reala ekonomins sårbarhet och den finansiella ekonomins framgångar. Att börsen går bra behöver inte betyda att arbetslösheten sjunker eller att människors levnadsstandard ökar. Koncentrationen av storföretag till allt större, världsomspännande koncerner skapar stora ekonomiska maktcentra utanför demokratisk kontroll. Det växande välståndet bygger många gånger på att arbetskraft utnyttjas till låga löner och hänsynslösa anställningsvillkor.

Samtidigt finns växande motkrafter. Det fackliga internationella samarbetet växer i styrka. Ökad transparens och en ökad mediebevakning ger de fackliga strävandena nya möjligheter. Allt fler företag inser att det ligger i deras egna, långsiktiga intressen att ta ett socialt ansvar och att respektera arbetstagarnas rättigheter.

Utarmningen av naturresurser och hotet mot miljö och klimat känner inte heller några nationsgränser. Människans förbränning av fossila bränslen har medfört kraftigt förhöjda halter

av koldioxid i atmosfären. Medeltemperaturen stiger i hela världen. Detsamma gäller havsytan. Marknadens oförmåga att hushålla med resurser som saknar pris har lett till en exploatering som hotar allas vår existens. Än har världen inte lyckats vända utvecklingen och åstadkomma den nödvändiga minskningen av utsläppen av växthusgaser. Klimatkrisen är kanske mänsklighetens svåraste utmaning. Det handlar, bokstavligen, om allas vår överlevnad.

Samtidigt som miljontals människor lyfter sig ur extrem fattigdom, växer nya klyftor fram. Ojämligheten inom länder ökar i världen och den ekonomiska utvecklingen riskerar att stagnera när allt mer av välståndet samlas i fåtalets händer, samtidigt som stora grupper saknar tillräckliga resurser för att hålla uppe efterfrågan i ekonomin. Migrationen växer: människor dras till de nya jobben för att fånga möjligheterna till ett bättre liv, och allt fler människor i världen bor i städer. Det innebär både fantastiska möjligheter att skapa sig ett bättre liv och risk för utslagning i nya slumområden.

Svåra fördelningskonflikter har tillfälligt kunnat undvikas genom att skuldsättningen i den rika delen av världen har vuxit: när reallönerna inte har ökat i samma takt som det totala välståndet, har människor kompenserat detta med att ta större lån. Detta har bidragit till den instabila skuldekonomi som utlöste den stora finanskrisen i slutet på 00-talet. I kölvattnet av den ekonomiska krisen ser vi djupt oroväckande tendenser till ett ökande främlingshat, växande högerextremism och en minskad tilltro till demokratin, inte minst i Europa.

Både globaliseringen, klimatfrågan och den växande ojämlikheten visar hur djupt och ömsesidigt beroende vi människor är av varandra. Den globala arbetsdelning, som bidragit till de kraftigaste välståndsökningarna i mänsklighetens historia, innebär att miljontals människor samverkar med varandra i invecklade nätverk utan att någonsin träffas. De varor vi konsumerar en vanlig dag bär spår av ett oräkneligt antal människor, i många olika länder, som på många olika sätt bidragit till att produkten ska hamna i just våra händer. Det ekonomiska systemet och de privata företagen är helt beroende av sin omvärld: av de resurser naturen har att erbjuda; av det regelverk och den infrastruktur som bara samhällliga organ kan skapa och upprätthålla; av de anställda som med sitt kunnande skapar produktionen; och av de konsumenter, som med sin efterfrågan betalar produktionens kostnader.

I det moderna samhället är beroendeformerna globala, abstrakta och opersonliga. De otaliga människor som gör våra liv möjliga är ansiktslösa för oss. Vi hyser samtidigt en så stark tillit till dessa omfattande beroendeförhållanden att vi tar dem för givna, förmodligen därför att tillvaron annars skulle kännas outhärdligt osäker. Detta förstärker en känsla hos oss av att vi i själva verket är individuellt oberoende, en föreställning som paradoxalt nog tycks bli starkare ju mer omfattande de samhällliga beroendeförhållandena faktiskt är.

Dessa beroenden har alltid funnits, men är starkare i dag än tidigare. Det är tydligare än någonsin att svaren på samtidens stora utmaningar ligger i det gemensamma. Dessa utmaningar går inte att lösa annat än tillsammans, på demokratisk väg, i många fall över nationsgränserna. De kan inte lämnas varken åt individen eller åt marknaden.

Det är vi människor tillsammans som måste fatta de svåra, men helt nödvändiga besluten kring hur vi vill leva tillsammans framöver.

Nya förutsättningar för samhällsutvecklingen

Fortfarande förklarar skiljelinjen mellan arbete och kapital mycket av samhällsutvecklingen. Men konflikten dem emellan tar sig ständigt nya uttryck.

En central förändring är att kopplingen mellan ägande och direkt ansvar för produktion och företag tydligt försvagats, vilket på många sätt minskar medborgares, konsumenters och arbetstagares inflytande över produktionen. Ägandet av kapital har anonymiserats och institutionaliserats: investmentbolag, aktiefonder, pensionsfonder och andra institutioner, som förvaltar kapital för andras räkning, svarar för en allt större andel av kapitalbildning och kapitalförvaltning. Storföretagen internationaliseras, samtidigt som småföretagandet spelar en stor roll. Allt detta innebär nya villkor för arbetet och därmed för samhället.

Kapitalets internationella rörlighet har drivit upp vinstkraven och gjort att kapitalets andel av produktionsresultatet ökat. Det har påverkat produktionen med hårdare tempo, tätare varsel om uppsägningar och en ökad användning av tillfälliga anställningar.

Mycket av det institutionella kapitalet finns i pensionsfonder och försäkringsbolag, som byggts upp för löntagarnas pengar. Det betyder att nya möjligheter öppnas för löntagarna att gemensamt påverka hur kapitalet används. I förlängningen ligger att gränsen mellan kapital och arbete kan luckras upp.

Den snabba globaliseringen har stimulerats av den omvälvande utvecklingen av informationstekniken. Den har skapat nya villkor för det internationella kapitalet, möjliggjort omedelbara och gränslösa ekonomiska transaktioner, förkortat beslutsvägarna och krympt beslutsprocesserna.

Informationstekniken har också revolutionerat många människors vardag. Den gränslösa kommunikationen har öppnat nya vägar till kunskap, skapat nya mötesplatser och etablerat nya sociala relationer. Den har ökat individens frihet att välja umgänge, livsstil och identitet. Teknologin spelar en stor roll för demokratins utveckling. De snabba digitala medierna har blivit effektiva redskap för frihetsrörelserna runt om i världen, samtidigt som de ger ny vitalitet åt de gamla demokratierna.

Industrin står för en stor del av de resurser som skapas i vårt land, samtidigt som dess andel av sysselsättningen minskar. Tjänster som tidigare utfördes inom industrin utförs numera av tjänsteföretag. De framväxande tjänstesektorerna blir allt viktigare för jobben, och de uppvisar ett varierat mönster vad gäller arbetsplatser och arbetsorganisation.

Kunskap ökar i betydelse i arbetslivet. Företagens framgångar blir allt mer beroende av de anställdas kompetens. Behovet av kvalificerad utbildning har ökat. Det har också kravet på sociala kompetenser, som förmåga att samarbeta och att självständigt arbeta med olika arbetsuppgifter. Detta innebär med ett klassiskt socialistiskt synsätt att de arbetande kan återfå kontrollen över det egna arbetet och därmed stärka sin position i det ekonomiska livet. Maktrelationen mellan arbete och kapital förändras och arbetets position förstärks.

Men utvecklingen är delad, för samtidigt växer starkt proletariserade grupper fram med svag anknytning till arbetsmarknaden. Avståndet mellan de marginaliserade grupperna på arbetsmarknaden och de mest privilegierade är stort och växande.

Den stora finanskrisen i slutet på 00-talet visar med skrämmande tydlighet att tron på att marknaden reglerar sig själv inte stämmer. Krisen visar på vikten av demokratiska motvikter och internationella överenskommelser för att förhindra den oreglerade marknads haveri. Men implikationerna är större än så. Finanskrisen kan i lika hög grad förklaras med frånvaron av social trygghet för en stor del av världens befolkning.

I vissa länder i världen har frånvaron av trygga pensioner, socialförsäkringar och annan välfärd inneburit att människor kompenserat detta med egna besparingar. Det har skapat en situation där somliga länder återkommande har stora bytesbalansöverskott, vilket innebär att de konsumerar mindre än de producerar, och förlitar sig på andra länders efterfrågan för att hålla sin exportekonomi igång.

Detta ökande sparande i vissa länder speglas av en växande skuldsättning i andra. Även det förklaras i hög grad med en bristfällig social modell. När vinstandelen i ekonomin stigit och reallönerna under decennier inte hängt med, har människor i dessa länder istället höjt sin levnadsstandard genom att ta större lån.

Sammantaget innebär detta att handelsbalanserna mellan flera av världens största ekonomier har vuxit på ett ohållbart sätt. Den ekonomiska ordningen i världen har allt mer utvecklats till en skuldeekonomi. Detta har lett till en djup instabilitet, som så småningom exploderade i den stora finanskrisen. I dess kölvatten har privata skulder tagits över av stater, vilket i flera länder följs av att medborgarna avkrävs mycket stora uppoffringar genom lönesänkningar, försämringar av trygghetssystemen och drastiska nedskärningar av de offentliga utgifterna.

Makten över tanken

Allt fler områden av den mänskliga tillvaron omfattas av marknadslogik. Samtidigt som demokratin vinner mark i världen, så har också marknadslogikens utökats, på demokratiens bekostnad. Detta trots att när politiken träder tillbaka så blir resultatet inte ökad frihet för den enskilde, utan bara att andra maktgrupper – inte minst starka ekonomiska intressen - träder in i stället.

Våra liv präglas alltmer av avancerade försök att med ekonomiska drivkrafter – priser, avdrag, avgifter, skatter – påverka vår livsföring. Inom flera områden kan de ekonomiska incitamenten vara effektiva stimulanser till en sundare livshållning eller till ett större individuellt miljöansvar. Men när de ekonomiska drivkrafterna blir de dominerande styrinstrumenten och marknadslogiken det enda förhållningssättet blir samhället fattigare. När allt har ett pris har ingenting något värde.

Grundläggande för den socialdemokratiska samhällssynen är att människan formas av sin omgivning. Socialdemokratin har genom sina reformer velat bygga ett samhälle där solidariteten förenas med egennytta, så att det ska vara enkelt för människor att agera solidariskt med andra, och på så sätt medverka till en mänskligare tillvaro.

I dag lever vi ett samhälle som på många sätt talar till helt andra sidor inom människan. Föreställningen om den ekonomiska människan – en rationell, strängt kalkylerande, nyttomaximerande individ – var en gång i tiden främst en tankefigur i en ekonomisk modell. Men som förebild för politiska beslut har denna modell allt mer kommit att bli verklighet. Vi lever i en

sorts incitamentssamhälle, där människor ständigt försätts i situationer där de måste göra ekonomiska kalkyler utifrån sin egen nytta. En politik baserad på att människor främst agerar efter egenintresset kommer att påverka människor till att också handla på detta sätt. På så sätt formar samhället människans agerande.

Parallellt med detta ser vi hur allt fler företeelser individualiseras. Trots att ett problem som delas av många per definition är ett samhällsproblem, och trots att vi alla är beroende av vår omgivning för både med- och motgång, görs individen allt oftare ansvarig för såväl framgångar som misslyckanden. Detta bidrar till att minska människors tro på demokratins förändrande kraft. Var och en blir sin egen lyckas smed, och det vi skulle kunna åstadkomma tillsammans ter sig alltmer avlägset.

Marknaden premierar vissa egenskaper hos människan, medan den undertrycker andra. Centralt för marknadsmekanismen är konkurrensen, och att den starke vinner över den svaga. Kapitalismen söker upphöja denna princip till norm för hela samhällets utveckling, för de enskilda människornas handlande och för värderingen av människorna.

I ett incitamentssamhälle förvanskas mänskliga värden som solidaritet och medkänsla till lönsamhetskalkyler. Arbetskraft ses som en förbrukningsvara. Barns behov av sina föräldrars tid ställs åt sidan för arbetslivets krav på sina anställda. Människors naturliga längtan efter gemenskap och uppskattning görs till föremål för en hård kommersiell exploatering. Resultatet blir ett samhälle som brister i tillit och gemenskap. Kapitalismens värdesyn påverkar också samhällsdebatten och opinionsbildningen, och utövar på så sätt en makt över tanken som bygger under den rådande världsordningen.

Samtidigt väcks i denna rörelse mot ständigt mer marknad en längtan efter något annat, efter möjligheterna att utvecklas på många *olika* sätt, inte bara på det sätt som marknadskrafterna främjar.

Den nya ojämlikheten

I Sverige är människors frihet att forma sin tillvaro efter egna önskningar större än i de flesta andra länder. Trycket från gamla tiders begränsande föreställningar om hur människor bör leva har minskat, samtidigt som materiellt välstånd och en välfärdsstat, som stärker individens oberoende, har gett människor större möjligheter att själva forma sina liv.

I dag ser vi emellertid att denna välfärd är på väg att tunnas ut på ett sätt som i längden riskerar att påverka mycket breda grupper. Ett samhälle som dras isär drabbar alla, inte bara de som befinner sig långt ner på samhällsstegen.

Klyftorna mellan länder minskar, om än långsamt, samtidigt som trenden under lång tid varit att inkomstklyftorna inom länder ökar. I många länder handlar det om nivåer så höga att de hotar både social sammanhållning och tillväxt. Även i Sverige har ojämlikheten vuxit sedan flera decennier.

Utvecklingen på arbetsmarknaden har bidragit till den växande ojämlikheten. Efter att under flera decennier ha haft en nästan obefintlig arbetslöshet, och en sysselsättningsgrad bland de högsta i världen, har arbetslösheten i Sverige efter 1990-talskrisen mer börjat likna andra länders. Efter varje lågkonjunktur har arbetslösheten trappats upp till en högre nivå än tidigare.

Utsorteringen ur arbetslivet ökar, samtidigt som möjligheterna att komma tillbaka minskar. En kil slås in mellan dem som har ett arbete och de som står utanför. Även själva arbetsmarknaden polariseras. Antalet kvalificerade och utvecklande arbeten har ökat, men också antalet jobb med osäkra anställningsvillkor. Alltför många riskerar sina liv och sin hälsa i fysiskt eller psykiskt pressande arbetsmiljöer. Arbetstiden breder ut sig allt mer över människors liv: för vissa blir det allt vanligare att arbeta obekväma och oregelbundna arbetstider, för andra handlar det om oreglerad arbetstid och växande krav på ständig tillgänglighet även under fritiden.

De växande klyftorna i det svenska samhället har flera förklaringar. Den ökande globaliseringen har förändrat styrkeförhållandena mellan arbete och kapital, hittills till kapitalets fördel.

Parallellt med detta har en politisk förskjutning skett i samband med den nyliberala vågen under slutet av förra seklet. Förändringar i de ekonomiska förutsättningarna i världen ledde till framgångar för den politiska högern i världen. Mäktiga ekonomiska intressen satsade enorma resurser på att legitimera en utveckling mot ökade sociala och ekonomiska skillnader. De generella välfärdssystemen beskrevs som ofantliga byråkratier, som hindrade den fria företagsamheten, och strävan efter social utjämning beskrevs som ett hot mot den enskildes frihet.

Den intensiva propagandan mot tanken på jämlikhet var dock framgångsrik; den ledde till att näringslivets eliter beviljade sig själva upprörande stora privilegier, som dramatiskt vidgade gapet mellan samhällets fattiga och rika och mellan de anställda och företagens ägare och ledningar.

I strid med den kunskap som vunnits ur erfarenheterna av de senaste årtiondenas nyliberala experiment, nämligen att de samhällen som strävar efter social utjämning har bättre förutsättningar för ekonomisk utveckling, har många länder, däribland Sverige under borgerliga regeringar, fört en politik som medvetet drivit fram ökade klyftor. Denna politik har syftat till ett systemskifte.

Klimatförändringarna

Klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Om temperaturen fortsätter att stiga i nuvarande takt, kommer det att leda till allvarliga konsekvenser för livet på jorden. Smältande glaciärer, stigande havsvattennivåer, ökad torka och extremt väder hotar många av världens ekosystem. Djur- och växtarter riskerar att dö ut och människors möjligheter till försörjning hotar att försvinna.

Klimat- och miljöfrågorna får allt större vikt i både nationell och internationell politik. Men jordens ekosystem pressas alltjämt för hårt av den resurskrävande produktionsteknik och de lika resurskrävande konsumtionsmönster som utvecklats i den industrialiserade världen. Den miljövänliga tekniken utvecklas och sprids för långsamt. Både ekonomiska och sociala strukturer försvårar den nödvändiga omställningen till ekologisk uthållighet.

Klimat- och miljöproblemen har visat att också ekonomin i demokratiska länder kan fungera exploaterande. Det sker om målen sätts enbart med utgångspunkt i hur stora resurser ekonomin skapar för dagens välfärd, utan hänsyn till vad den samtidigt kostar i form av förbrukade naturresurser. Miljökraven tillför en dimension till diskussionen om den ekonomiska makten, som gäller oavsett ägarform och oavsett hur produktionsresultatet fördelas.

Miljöpolitiken har flera fördelningspolitiska dimensioner. Det handlar dels om fördelningen mellan generationerna, där dagens generationer inte har rätt att för sin egen välfärd utarma de naturtillgångar och den fysiska livsmiljö som är basen också för kommande generationers liv. Det handlar också om fördelningen mellan fattiga och rika länder, mellan länder med stora respektive små utsläpp och inte minst mellan rika och fattiga inom samma land. Länder med de bästa ekonomiska förutsättningarna bidrar mest till problemet, samtidigt som de oftast också har godast förutsättningar att klara klimatförändringarna. Missstro kopplat till ojämlikheten i världen är en av förklaringarna till att ansträngningarna att hitta internationella överenskommelser i klimatfrågan inte nått tillräckligt långt.

Dessa svåra fördelningsfrågor visar att solidariteten måste vara global. De rika länderna som står för den absoluta merparten av utsläppen av växthusgaser måste också ta det största ansvaret för att minska klimatutsläppen. Detta kommer att kräva stora samhällsomställningar. Det som alltid varit socialdemokratins styrka, att rusta människor för förändring, är en nödvändig förutsättning för att bygga det hållbara samhället. På så sätt kan socialdemokratin spela en unik roll i möjligheten att förena en miljömässig omställning med social och ekonomisk utveckling. Omställningen till ett hållbart samhälle innebär stora möjligheter för nya innovationer, fler jobb och ökad livskvalitet.

Rörelse för förändring

Demokratin stimulerar människor att kräva inflytande över det egna livet och att inte acceptera att styras av krafter de inte kan påverka. Detta, och styrkan i de demokratiska värderingarna, är i sig självt det starkaste värdet mot kapitalintressenas dominans över samhällsutvecklingen.

Nu växer och utvecklas olika motkrafter mot det internationella kapitalet: Politiken utvecklar sina former för internationellt samarbete. Nationalstaterna förändrar sina ekonomisk-politiska instrument för att minimera utrymmet för finanssektorns spekulationer. De fackliga organisationerna söker internationella strategier mot underbudskonkurrens om löner och arbetsmiljökrav. Folkliga rörelser utnyttjar den moderna tekniken för att driva opinion och samordna aktioner. Konsumentreaktioner mot transnationella företags agerande i fattiga länder har i många fall tvingat fram början till ett större socialt ansvarstagande. Engagemanget för miljön och den nödvändiga omställningen till en hållbar utveckling är en internationellt samlande motkraft mot exploatering av vår natur.

Dagens förskjutning av makt till kapitalintressena är inte en ofrånkomlig och därmed oföränderlig följd av globaliseringen. Den kan brytas av medvetet politiskt och fackligt arbete. Nya stora möjligheter öppnar sig för att utjämna klyftor och sprida demokrati och välfärd, men det krävs politisk vilja och politisk kraft att ta vara på dessa möjligheter.

Den svenska socialdemokratin vill vara en del av denna politiska kraft, som gör globaliseringen till ett verktyg för demokrati, rättvisa och hållbarhet.

VÅR POLITIK

Alla människors frihet, bela världens fred

Respekten för de mänskliga rättigheterna är en förutsättning för demokrati. Socialdemokratien vägrar acceptera att någon makt på grund av politiska eller ekonomiska intressen kränker de mänskliga rättigheterna.

Arbetet för mänskliga rättigheter är nära länkat till utveckling, fred och säkerhet. Vi socialdemokrater vill stärka detta samband. Vi vill tillsammans med företrädare för det civila samhället, såväl nationellt som internationellt, utveckla de politiska, ekonomiska, humanitära och fredsfrämjande instrument som kan bidra till en värld där kvinnors och mäns lika värde och rättigheter respekteras.

En central del i detta arbete är att stärka kvinnornas ställning och förbättra barns uppväxtvillkor. Det kräver rätt och möjlighet till familjeplanering. Kvinnor måste få rätt till utbildning, rätt att bestämma över sin ekonomi och inte minst rätt att bestämma över sin egen kropp.

Internationell solidaritet syftar till att vidga demokratins verkningsradie på det globala planet. Vi vill att de internationella institutionerna, både de regionala och de globala, ska bli effektiva redskap för frihet, demokrati, rättvisa och hållbarhet.

Militär nedrustning är en fundamental uppgift för det internationella samarbetet. På samma sätt som världssamfundet nått fram till internationella konventioner, som förbjuder biologiska och kemiska stridsmedel, vill vi verka för en konvention som förbjuder kärnvapen. Risken att massförstörelsevapen utvecklas av djupt odemokratiska regimer eller terrorgrupper, som ställer sig utanför alla internationella avtal, kräver särskilda åtgärder från världssamfundet. Det gör också kampen mot den illegala vapenhandeln.

Ingen stat eller terrorgrupp får med militär eller ekonomisk styrka tvinga andra stater till militär och politisk underordning. Staternas suveräna rätt att avvisa sådana angrepp är ett grundläggande villkor för internationellt samarbete mellan likaberättigade parter.

Men en lika nödvändig grund är respekten för de mänskliga rättigheterna. Enskilda människors rätt till liv i frihet och säkerhet måste alltid försvaras. Världssamfundet måste kunna reagera vid allvarliga hot mot befolkningsgrupper, även när hotet kommer från dem som behärskar statsapparaten. Varje form av terrorhandling, liksom organiserat våld riktat mot civilbefolkningen, måste därför alltid avvisas.

Förenta Nationernas möjligheter att ingripa i fredsbevarande syfte måste stärkas. Vetorätten i säkerhetsrådet måste inskränkas och FN och FN-stadgan bli styrande för allt användande av militärt våld i internationella och nationella konflikter.

I dagens värld är det ofta andra spänningar än de militära som orsakar väpnade konflikter. Ekonomiska klyftor och etniska och sociala motsättningar utgör ett större hot mot freden, och de tar sig oftare uttryck i konflikter inom än mellan stater. Ett långsiktigt fredsbevarande arbete måste därför inriktas på de underliggande sociala och ekonomiska faktorer, som underhåller våldet. Att bekämpa fattigdomen, stärka demokratien och de mänskliga rättigheterna och att skapa och bevara fred är mål som är sammanflätade med varandra.

Vi anser att hela FN-systemet bör reformeras för att åstadkomma en demokratiskt uppbyggd, global beslutsorganisation som bättre återspeglar förhållandena i dagens värld. FN ska i aktiv dialog med de globala folkrörelserna vara den ledande aktören för de mänskliga rättigheterna, i bekämpandet av fattigdomen och i klimat- och miljöarbetet.

Det svenska biståndet ska motsvara minst en procent av bruttonationalinkomsten. Utvecklingssamarbetet ska bygga på utvecklingsländernas egna resurser och stödja framväxten av demokratiska institutioner och ett starkt civilsamhälle, såväl lokalt som globalt.

Sverige ska erbjuda en trygg fristad åt människor som tvingas fly från förföljelse och våld. Vi vill ha en generös och reglerad invandring. Alla kommuner har ett ansvar att ta emot flyktingar och alla insatser ska syfta till att möjliggöra arbete och egen försörjning, rätt till utbildning och en egen bostad.

Globalisering och rättvisa

För att möta vår generations största utmaningar måste vi samverka över nationsgränserna. Även många av de uppgifter som traditionellt setts som inrikespolitiska, såsom sysselsättningspolitiken och brottsbekämpningen, fordrar i växande grad att vi går samman.

Politisk och facklig organisering har alltid varit effektiva vapen mot kapitalintressena. Motvikterna till dagens globala kapitalism ligger i ett medvetet, samordnat politiskt och fackligt arbete med stöd av ett starkt civilsamhälle.

En central del i detta arbete är att i olika internationella organisationer verka för ett globalt ekonomiskt regelverk, som bygger på respekt för demokratin, social rättvisa och hänsyn till miljön. Frihandelsavtalen, de internationella miljöavtalen och konventionerna om löntagares rättigheter är viktiga redskap.

Det är också nödvändigt att utveckla instrument som ökar stabiliteten i de internationella finanssystemen, motverkar kortsiktiga spekulationer och gynnar långsiktiga investeringar. En global skatt på finansiella aktiviteter eller transaktioner är ett sådant instrument.

Goda arbetsvillkor, rättvisa löner och ansvar för det omkringliggande samhället är något som måste åstadkommas på flera vägar samtidigt. Det krävs ett utbyggt fackligt samarbete över gränserna och inom de stora transnationella företagen, liksom ett aktivt stöd för facklig organisering i de fattiga länderna. ILO:s grundläggande kärnkonventioner och globala avtal mellan parterna är viktiga motvikt till kortsiktiga avkastningskrav.

Aktiva konsumentreaktioner mot företag som bryter mot reglerna kan påtagligt bidra till förbättrade globala arbetsvillkor. För en sådan konsumentbevakning spelar folkrörelserna en viktig roll. En mer systematiserad bevakning av de transnationella företagen och en samordning mellan fackliga aktioner och konsumentaktioner ska eftersträvas. Det institutionella kapitalet bör vara pådrivande i frågor som rör arbetstagares rättigheter, företagens sociala skyldigheter och ansvar för miljön.

För att nå en långsiktigt hållbar utveckling vill vi verka för en global överenskommelse mellan arbete och kapital. Ett sådant övergripande, globalt avtal ska innehålla ett tydligt regelverk för de framtida relationerna mellan arbetsgivare och arbetstagare och precisera parternas ansvar för en socialt och miljömässigt hållbar utveckling.

Frihandel är ett av de viktigaste instrumenten för att främja en global ekonomisk utveckling, men den förutsätter rättvisa spelregler i det internationella handelssystemet. Handelsavtalen får inte bli verktyg för starka kapitalintressen gentemot fattiga länder, och inte heller för att utestänga fattiga länder från den rika världens marknader.

De internationella handelsavtalen måste stämma överens med de internationella miljöavtalen. De måste likaså samordnas med de internationella avtalen om arbetsmiljö och löntagares rättigheter.

Miljöansvar och hållbar utveckling

Miljö- och klimatfrågorna är globala. En klok hushållning med jordens resurser är förutsättningen för mänsklighetens framtid. Den ekonomiska utvecklingen måste vara i samklang med det ekologiskt hållbara, om också kommande generationer ska få leva i en värld med frisk luft och rent vatten, naturligt klimat och biologisk artrikedom. Men naturtillgångar och ekosystem utnyttjas i dag över gränsen för det långsiktigt hållbara, och om denna utveckling inte kan brytas hotar ekologisk kollaps.

Den nödvändiga omställningen till ekologiskt hållbar utveckling är ett ansvar för hela världssamfundet, men de rika länder som i dag står för den stora delen av utsläppen måste gå före.

Vi socialdemokrater ser det som vår uppgift att ta initiativet och agera skyndsamt såväl i Sverige som i internationella sammanhang. Sverige ska vara pådrivande i arbetet för en ny global klimatöverenskommelse och en EU-politik för en långsiktigt hållbar utveckling samt vara en föregångare i den egna, nationella klimatpolitiken.

Det övergripande kravet är att ställa om produktionsliv, bostäder, energisystem och transportsystem i resurssnål och resurseffektiv riktning, i former som är förenliga med kraven på social rättvisa. Det förutsätter mycket kraftiga minskningar av dagens resursförbrukning, och därmed förändringar i både produktions- och konsumtionsmönster. Det kräver en ny syn på välstånd, ekonomisk rationalitet, nya linjer i samhällsplaneringen, globala överenskommelser och ett individuellt ansvar för den egna förbrukningen.

Hänsynen till miljöns krav ska byggas in i produktionsprocesserna redan från början. Naturtillgångarna måste användas mer effektivt och energiproduktionen ställas om. Den biologiska mångfalden måste skyddas. Jordbrukspolitiken ska utformas för att tillgodose kraven på ekologisk uthålligt åkerbruk och säkra livsmedel.

Transportsystemen ska läggas om för mer kollektivtrafik och så att vägtransporter ersätts med järnvägstransporter och sjötrafik. Samtidigt krävs det satsningar på att utveckla bränslesnåla motorer, alternativa drivmedel och bättre reningsteknik. All miljöpåverkan i form av utsläpp och avfallsprodukter ska minimeras.

Vårt energisystem måste ställas om. Miljövänlig och förnybar energi måste ersätta såväl de fossila bränslena som kärnkraften. Det förutsätter både satsningar på att utveckla alternativa energilag och satsningar på mer effektiva metoder att använda energi, för att minska den totala förbrukningen.

Omställningen till en ekologiskt hållbar utveckling är en stark drivkraft för ekonomisk tillväxt, eftersom den skapar efterfrågan på resurssnål teknik, nya transportlösningar och nya former för energiproduktion. Denna omställning ska genomföras på ett sätt som inte leder till ökad arbetslöshet och social otrygghet. Detta kräver en strategisk miljöpolitik, där forskningsinsatser, lagstiftning och olika ekonomiska styrmedel är de viktigaste instrumenten. Med målmedvetna satsningar på hållbar utveckling i samverkan mellan det offentliga och näringslivet kan Sverige också ta en ledande roll som exportör av ny energisnål och miljöanpassad teknik och nya former av energiproduktion.

Ett socialt och demokratiskt Europa

Sverige är medlem av Europeiska Unionen av goda skäl: EU är en sammanhållande kraft för fred och politisk demokrati på den kontinent, som under förra århundradet föröddes av krig och plågades av politiska diktaturer. Samarbete inom unionen kan ge bättre förutsättningar för medlemsstaterna att möta framtidens politiska och ekonomiska utmaningar. EU kan bli en starkare global aktör för utveckling och mänskliga rättigheter.

För att alla de möjligheter som ligger i det europeiska samarbetet ska tas tillvara krävs både en ny färdriktning för den gemensamma politiken och en förändring av EU:s organisation. De ekonomiska och sociala problem som följt av krisen i det europeiska valutasamarbetet får inte hindra en utveckling av det övriga samarbetet inom EU. Vi socialdemokrater vill att EU ska bli en union för social rättvisa, full sysselsättning och hållbar utveckling.

Vi bejakar principerna om fri rörlighet för varor, personer, tjänster och kapital. Företagens frihet på den inre marknaden får emellertid aldrig ske på bekostnad av principerna om likabehandling av arbetstagare och om ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Därför måste den inre marknaden förses med ett tydligt regelverk, som tar sociala och miljömässiga hänsyn.

Vi vill utveckla en europeisk politik för full sysselsättning, som bygger på respekt för löntagarnas rättigheter och förhindrar social dumping. De fackliga organisationerna ska ha rätt att agera gränsöverskridande.

Som ett led i omställningen till ekologiskt hållbar utveckling och i arbetet med att minska de rika ländernas resursförbrukning måste EU:s miljöpolitik ytterligare utvecklas. Skärpta krav när det gäller miljöpåverkande utsläpp, gemensamma miniminivåer för koldioxidbeskattningen och gemensam finansiering av miljöinvesteringar hör dit. Det gör också en omläggning av jordbruks- och fiskeripolitiken. Konsumentperspektivet, inte producentintresset, ska vara utgångspunkten för en politik där säkra livsmedel, miljöhänsyn och etisk djurhållning är grundprinciper.

Vi vill att EU ska vara pådrivande i det internationella solidaritetsarbetet, både genom att utöka sitt eget utvecklingssamarbete med fattiga länder och genom att avskaffa sina egna handelshinder.

Vi anser att EU ska ta ett gemensamt ansvar för asyl- och migrationsfrågorna. Alla som söker skydd inom EU ska garanteras likvärdig behandling enligt solidaritetens och humanitetens principer.

EU kan ytterligare förstärka sin roll i det europeiska arbetet för ökad jämställdhet som pådrivare av det nationella lagstiftningsarbetet och i opinionsbildningen. På samma sätt kan EU bli pådrivande i frågan om barns rättigheter. Den gränsöverskridande brottsligheten är ett gemensamt problem inom EU, och kräver ett utbyggt samarbete.

EU ska fortsätta utvecklas inom de områden där EU bäst kan skapa lösningar på gemensamma utmaningar. Den så kallade subsidiaritetsprincipen ska följas. Den innebär att besluten ska fattas så nära medborgarna som möjligt. Bara de beslut som kräver samordning eller reglering på europeisk nivå ska fattas av EU. För att detta samarbete ska bli effektivt är det nödvändigt att medlemsländerna överlämnar en del av sin makt till EU:s beslutande organ. Det är emellertid viktigt att varje sådan maktförskjutning bestäms av medlemsstaterna.

Vi socialdemokrater vill att EU ska bli öppnare och mer demokratiskt. Politikens makt ska öka både i förhållande till den ekonomiska makten och i förhållande till juridiken. Åtaganden för EU:s medlemsländer kan bygga på gemensam lagstiftning, men också på beslut om gemensamma mål, där medlemsstaterna är fria att välja sina egna vägar att nå målen. Medlemsländerna ska också kunna gå före, inte minst inom det miljö- och arbetsrättsliga området. Vi vill att EU ska vara ett europeiskt samarbete mellan nationalstater och avvisar idéerna om att förvandla EU till en federal stat.

Till det gränsöverskridande samarbetet i Europa hör samverkan mellan de nordiska länderna. Det är unikt på flera sätt. Det är ett av de äldsta regionala samarbetena i världen. Det berör många samhällsområden och har lett fram till en omfattande ekonomisk, kulturell och social integration. Det bygger på överenskommelser mellan suveräna stater, som har valt olika vägar för sitt övriga internationella engagemang. Det byggs upp av och kompletteras med en bred samverkan inom det civila samhället. Det har alltid varit en central del i den politiska och fackliga arbetarrörelsens verksamhet.

Vi vill utveckla det nordiska samarbetet för att möta de gemensamma utmaningarna som följer av globaliseringen och klimatförändringarna. Tillsammans med de övriga nordiska länderna vill vi utveckla och stärka den nordiska välfärdsmodellen.

Militär alliansfrihet och aktiv utrikespolitik

Svensk säkerhetspolitik har som syfte att bevara vårt lands fred och självständighet, att trygga stabiliteten i vårt närområde och att bidra till stärkt internationell säkerhet.

Sverige ska vara militärt alliansfritt. Den militära alliansfriheten är ett viktigt säkerhetspolitiskt verktyg. Den ger oss handlingsfrihet att driva en självständig politik i krislägen och den ger oss starkare möjligheter att vara pådrivande i det globala nedrustningsarbetet. Den ger oss rätten att utforma storlek och inriktning på vårt försvar, baserat på vår egen säkerhetspolitiska bedömning. I grunden handlar vårt militära försvar om att värna vår egen demokratiska samhällsordning.

Men militär alliansfrihet betyder inte passivitet. Sverige är förpliktigt att värna om internationell fred och säkerhet. Vi deltar i FN-stödda fredsbevarande operationer och ställer oss bakom den nya FN-normen om skyldigheten för en nation att skydda sin egen befolkning. Genom vårt medlemskap i EU deltar vi fullt ut i den gemensamma utrikes- och

säkerhetspolitiken. Sverige har också anslutit sig till EU:s solidaritetsklausul. Det innebär att Sverige inte förhåller sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett EU-land eller ett nordiskt land, och vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas.

Sverige ska fortsätta att spela en aktiv roll som medlare, brobyggare och samtalspartner vid internationella konflikter. I kampen mot massförstörelsevapen ska Sverige åter ta en ledande roll i det internationella arbetet för avspänning, nedrustning och icke-spridning.

Det stora hotet mot säkerheten är inte längre främst krig mellan nationer. Hoten är av annat slag: konflikter inom nationer, övergrepp mot de mänskliga rättigheterna, terrorism och våld mot demokratiska institutioner samt störningar av kritisk infrastruktur som el, vatten och kommunikationer.

Vi ser att dessa risker ökar i samhällen med växande sociala klyftor. Dessa hot går över nationsgränserna och kräver en bredare säkerhetspolitisk ansats, grundat på internationellt samarbete med andra förtecken än militära och där mänsklig säkerhet är överordnad nationella och ekonomiska intressen.

Arbete och tillväxt

Full sysselsättning är det övergripande målet för den socialdemokratiska ekonomiska politiken. Det är både ett socialt och ett ekonomiskt mål. Det hindrar arbetslöshetens ofrihet och gör alla delaktiga i skapandet av välfärden.

Bara med full sysselsättning och fullt kapacitetsutnyttjande kan vi möta framtidens demografiska utmaningar. Socialdemokratisk tillväxtpolitik syftar därför till att skapa goda förutsättningar för människors arbete, kreativitet och företagande, över hela landet.

Tillverkningsindustrin och tjänstesektorn, såväl den privata som den offentligfinansierade, är ömsesidigt beroende av varandra. Vi socialdemokrater vill se såväl en innovativ tillverkningsindustri som en växande tjänstesektor. Båda ska bidra till fler jobb, ökad export, större tillväxt och en mer ekologisk hållbar utveckling. Båda ska utgå från den svenska arbetsmarknadsmodellen och ske utan att de anställdas villkor försämras. På så sätt stärks Sveriges konkurrenskraft.

Den globaliserade ekonomin skärper kraven på politiken för full sysselsättning. I den hårdnande internationella konkurrensen ska Sveriges konkurrera med kunskap. Vår utmaning är att ständigt förbättra oss och ligga längst fram i utvecklingen av nya affärsidéer, produktionssystem, produkter och tjänster.

Det kräver stora satsningar på utbildning, forskning och kompetensutveckling samt en aktiv arbetsmarknadspolitik. Det förutsätter ett målinriktat engagemang från statens sida när det gäller utveckling av såväl tekniska som sociala innovationer. Det kräver en strategisk samverkan mellan den offentliga sektorn, det privata näringslivet, de fackliga organisationerna och högskolan för att stimulera utvecklingen av kunskapsintensiva branscher och företag i både industri och tjänstesektor. Samarbetet mellan forskningen inom högskolan och inom näringslivet måste breddas och företagen stimuleras att bedriva forskning och utveckling i Sverige. Också små och medelstora företag måste kunna vara delaktiga i forsknings- och utvecklingsarbetet.

Ett framgångsrikt näringsliv kräver en väl fungerande infrastruktur. Det behövs betydande satsningar på utbyggd kollektivtrafik, vägar och järnvägar, både för att gynna utvecklingen av regionala arbetsmarknader och för att underlätta näringslivets behov av snabba och säkra transporter. Väl fungerande transport- och kommunikationssystem i hela landet är också en förutsättning för en regionalt balanserad tillväxt.

Starka och sunda offentliga finanser är en nödvändig förutsättning för såväl tillväxt som välfärd. Den ekonomiska politiken ska samtidigt användas för att stimulera investeringar och efterfrågan. Den ska vara ett aktivt konjunkturpolitiskt instrument, som bromsar ekonomin i överhettningssituationer och stimulerar i lågkonjunkturer.

Skattesystemets viktigaste uppgift är att finansiera vår välfärd och nödvändiga framtidsinvesteringar. En grundprincip ska vara att de skattemedel som tillförs välfärden också används i välfärden. Skatterna ska vara progressiva och tas ut efter bärkraft och välfärdstjänsterna fördelas efter behov. Skattesystemet ska också bidra till ett effektivt näringsliv och till en rättvis fördelning av de resurser produktionslivet skapar. Enkelhet och tydlighet i regelverket, breda skattebaser och att alla förvärvsinkomster och ersättningar beskattas lika är grundläggande principer.

Ett välfungerande, generellt välfärdssystem är en av förutsättningarna för ett starkt näringsliv med hög internationell konkurrenskraft. När fler får utbildning växer ekonomin i styrka. En aktiv arbetsmarknadspolitik gör det lättare för arbetslösa att hitta nya jobb och för arbetsgivare att få personal med den kompetens de behöver. En trygg arbetslöshetsersättning innebär att människor med tillförsikt kan möta den strukturomvandling, som är särskilt viktig i en liten, öppen ekonomi. Det skapar möjlighet att göra nya val, pröva en ny utbildning eller ett nytt arbete.

Satsningar på välfärden ska därför ses som investeringar i mänskliga resurser, lika nödvändiga för samhällets modernisering som investeringar i forskning och utveckling, ny teknik och ny infrastruktur.

Hela produktionslivet ska byggas upp för att ta tillvara idérikedom och självständighet från alla verksamma, både anställda och företagare. Reglerna för företagsamheten ska vara tydliga och överskådliga. Forsknings- och utvecklingsarbete ska stimuleras. Nyföretagande, entreprenörskap och kooperativ och social företagsamhet ska stimuleras. En effektiv konkurrenslagstiftning ska motverka monopol och koncentration. Starka fackliga organisationer är nödvändiga för att hävda de anställdas gemensamma intressen vad gäller löner, arbetsmiljö, arbetstider och anställningsvillkor. Kollektivavtal är en nödvändig förutsättning för legitimiteten i arbetslivets spelregler och för arbetsfreden. En stark arbetsrättslig lagstiftning behövs som skydd för de anställda.

Arbetslivet ska rättvist värdera och respektera allas insatser. Alla anställda ska ha rätt till goda arbetsvillkor, trygg försörjning och inflytande över det egna arbetet. Alla anställda ska ha möjlighet till kompetensutveckling och vidareutbildning.

Män och kvinnor måste få lika rätt till egen försörjning och ett utvecklande yrkesliv. De måste få möjlighet att ta lika ansvar för hem, familj och barn och att jämnt fördela det obetalda hemarbetet. Det kräver ett arbetsliv som gör det möjligt att kombinera yrkesliv med familj, en väl

utbyggd barnomsorg och en föräldraförsäkring som ger föräldrarna lika möjligheter till ett ansvarsfullt föräldraskap.

För att klara framtidens välfärd är det nödvändigt att sammantaget öka antalet arbetade timmar. Det kräver att arbetslösheten pressas ner och att alla som i dag arbetar deltid erbjuds heltidstjänster. Det fordrar en arbetsmiljö, som främjar hälsa och välbefinnande. Och det innebär att de människor som vill och orkar får möjlighet att fortsätta sitt arbete också efter pensionsåldern.

Detta övergripande krav på fler arbetade timmar står inte i motsättning till kravet på mer individuellt anpassade arbetstider. Tvärtom ger en ökad flexibilitet med möjlighet att anpassa arbetstiden till människors olika förutsättningar och olika livssituationer möjlighet för fler att vara yrkesaktiva under en längre tid i livet. Alla ska ha rätt till inflytande över sin arbetstid. Vi vill förkorta arbetstiden i former som ökar detta det egna inflytandet och skapar möjlighet för den anställda att fördela sin arbetstid mellan olika perioder i livet.

Alla har ett gemensamt intresse av att hela landet kan leva och utvecklas. En jämn regional utveckling ger fler jobb, tar bättre tillvara landets olika tillgångar och medför att större resurser skapas för den gemensamma välfärden. Alla regioner ska därför ge goda förutsättningar för arbete, företagande och studier samt erbjuda goda levnadsvillkor. Det är ett nationellt ansvar att upprätthålla grundläggande förutsättningar för tillväxt genom en väl utbyggd infrastruktur och en jämn spridning av kunskapscentra över hela landet.

Kunskap och kultur

Kunskap och kultur är verktyg för människors personliga frihet och utveckling. Men de är också redskap för samhällets utveckling och vår gemensamma välfärd. De är ett mått på samhällets värdighet. Kunskap och kultur ger människor möjlighet att vidga sina perspektiv och att frigöra sina tankar och sin skaparkraft. Denna frigörande förmåga är en avgörande motvikt mot ekonomiska och sociala eliters strävan att ta makten över tanken.

Att öppna dörrarna till kunskap för alla är centralt för att bryta klassmönstren. Kunskap och kompetens blir allt mer de arbetsredskap, som bestämmer den enskildes möjligheter i arbetslivet. Stora skillnader i kunskap ökar klyftorna i arbetslivet och därmed i samhället.

Den nya produktionsordning, som växer fram genom den tekniska utvecklingen och drivs på av globaliseringen, bygger i mycket på hanteringen av information. Informationsflödena har aldrig varit så omfattande som idag. Men verklig kunskap handlar inte bara om tillgång till information, utan lika mycket om förmåga att tolka den. All kunskapsförmedling måste ge redskapen att självständigt tolka och värdera information, se sociala sammanhang och skilja mellan fakta och värderingar. I detta arbete har den idéburna folkbildningen en central roll.

Socialdemokratin vill skapa ett verkligt kunskapssamhälle, byggt på både bildning och utbildning, öppet och tillgängligt för alla på likvärdiga villkor. För detta krävs en politik som binder samman kravet på en god skola för alla och ett livslångt lärande med strävan att göra alla delaktiga i kulturlivet.

Hög kvalitet är det grundläggande kravet på all utbildning. Det förutsätter en god lärarutbildning och pedagogisk forskning som bidrar till att utveckla undervisningsmetoderna.

Undervisning är ett lagarbete, som ska bygga på respekt både för lärarens kunskapsstimulerande roll och för de studerandes vilja till ansvar för det egna lärandet. Studerande, barn lika väl som vuxna, ska ha rätt till trygga arbetsmiljöer och inflytande över det egna arbetet.

Alla har i dag samma rätt till utbildning, men de verkliga möjligheterna är alltjämt socialt bundna. Därför måste höga krav ställas på hela utbildningssektorn att verka för att de sociala och könsbundna mönstren bryts. Detta kräver studiemiljöer fria från mobbing, från könstrakasserier och från rasism och främlingsfientlighet.

Det fria skolvalet ger eleverna möjlighet att välja mellan skolor med olika inriktningar. Denna möjlighet är avsedd att understryka rätten för var och en att utveckla sina intressen och talanger, planera sitt liv och att forma sin tillvaro efter egna önsningar. Men det fria skolvalet förstärker segregationen och ökar klyftan mellan resursstarka och resurssvaga elever. Detta måste motverkas genom att samhällets resurser fördelas så att alla elever ges lika möjlighet till kunskap och personlig utveckling. Sammanhållna skolor, där barn från olika miljöer och med olika bakgrund möts i gemensamt arbete, är ett viktigt verktyg för ett jämlikt samhälle. Kommunerna ska ha ett avgörande inflytande över nya skoletableringar.

Förskolan bildar grunden för det livslånga lärandet. En förskola av hög pedagogisk kvalitet är ett viktigt instrument för att motverka klassrelaterade skillnader i kunskap senare i livet. Alla elever ska ha nått läroplanens mål när de går ut grundskolan. Gymnasieskolan ska ge möjlighet att välja studieinriktning efter eget intresse, men samtidigt ge alla den kärna av fördjupade ämneskunskaper som behövs för att möta kraven i dagens samhälls- och arbetsliv. Den sociala snedrekryteringen till högskolan måste brytas, liksom den könsmässigt sneda rekryteringen till forskarutbildningen. Grundskola och gymnasieskola ska vara avgiftsfria liksom högskoleutbildning i samhällelig regi. Långsiktigt ska detta även gälla förskolan.

Dagens snabba tillväxt av kunskaper innebär att utbildning inte bara kan förläggas till uppväxtåren. Lärandet blir en livslång process, där perioder av yrkesarbete växlar med studieperioder. Utbildningssektorn och studiefinansieringssystemet måste anpassas för detta. Alla vuxna, inom alla delar av arbetslivet, ska ha möjlighet till fort- och vidareutbildning. Särskild uppmärksamhet ska ägnas de med kort grundutbildning.

Forskningen utgör grunden för kunskapsutvecklingen i både samhälle och arbetsliv. För att upprätthålla och stärka Sveriges ställning som ledande kunskapsnation krävs stora insatser från både staten och näringslivet. Tvär- och mångvetenskaplig forskning bör stimuleras och kontaktytorna mellan teknisk och humanistisk forskning breddas. Staten har ett särskilt ansvar att garantera forskningens frihet och att trygga grundforskningen.

Ett verkligt kunskapssamhälle förutsätter en aktiv kulturpolitik. Kulturen öppnar våra sinnen för nya intryck och möjligheter. Den väcker nyfikenhet och skapar kreativa miljöer. Vi vill att kulturen ska bli mer närvarande och syresättande i alla människors vardag. Att göra alla delaktiga i det som är kulturlivets kärna – möjligheten att frigöra den egna tankens kraft – är en central uppgift för demokratin, när en växande kommersiell styrning av media och informationsförmedling hotar att leda till likriktning och tankens begränsning.

Kulturpolitikens uppgift är inte att styra konsten. Den ska tvärtom garantera konstens och konstnärernas frihet. En viktig del av detta är att slå vakt om den konstnärliga upphovsrätten.

Samhället ska stödja kulturlivet och ge konstnärer inom alla konstarter reella möjligheter att utvecklas och att möta sin publik. Kulturpolitiken går ut på att göra konstens olika uttrycksformer tillgängliga för alla, barn och vuxna, i hela landet. Och den syftar till att stimulera till eget kulturskapande och kulturell delaktighet.

Den digitala kommunikationstekniken skapar nya förutsättningar för mötet mellan konsten och publiken. Den öppnar nya vägar för konstens utövare och erbjuder publiken en nästan gränslös tillgång till film, musik, teater, litteratur, konst och arkiv från hela världen.

Utvecklingen ställer kulturpolitiken inför nya möjligheter och nya utmaningar. De nya möjligheterna handlar om att människor i hela landet kan ta del av konst och kultur av hög nationell och internationell klass och de nya utmaningarna om att förhindra att informationstekniken leder till en kommersiell likriktning, som motverkar kulturell variation och mångfald.

Vi vill möta utmaningarna genom att binda samman den digitala teknikens gränsöverskridande distribution med kraftfulla satsningar på den levande kulturen. Institutioner för det professionella kulturlivet ska därför finnas över hela landet. Där ska också ges utrymme och resurser för en rik amatörkultur. Kulturen måste ha mötesplatser för samtal och reflexion utan ekonomiska avkastningskrav och utan den styrning, som sådana krav alltid medför. Biblioteken ska vara avgiftsfria. Musikskolor och kulturskolor ska vara tillgängliga för alla barn.

Kulturinstitutionerna och kulturlivet måste spegla den kulturella mångfalden i dagens Sverige. I detta ska också ingå att hävda och stödja nationella minoriteters möjligheter att behålla och utveckla det egna språket och kulturen.

Media spelar en betydelsefull roll för den fria opinionsbildningen och det fria informationsflödet. Maktkoncentrationen i mediabranschen och på Internet samt den växande sammankopplingen med underhållningsindustrin gör att informationsflödet blir alltmer likformigt och i alltför stora delar uppbyggt på passiv konsumtion i stället för socialt engagemang.

Att motverka maktkoncentration och att upprätthålla mångfald ska vara centrala delar av samhällets medie- och IT-politik. Den snabba tekniska utvecklingen på mediaområdet förändrar mediemarknaden. De elektroniska medierna utmanar de gamla och öppnar för nya aktörer, som kan bredda perspektiven och utmana monopolen. Utöver att motverka monopoltendenser i den papperstryckta mediemiljön, bör en växande del av samhällets engagemang inriktas på att stimulera mångfald i den elektroniska miljön och att säkerställa allas rätt till nyheter, saklig information och en bred samhällsdebatt.

Vi socialdemokrater slår vakt om oberoendet och friheten för public service-kanalerna inom radio och tv. De ska som medieföretag i allmänhetens tjänst garanteras självständighet gentemot politiska, kommersiella och andra intressen. De ska vara fria från reklam och deras finansiering ska vara långsiktigt säkrad.

Utvecklingen av den digitala kommunikationstekniken har ökat individens frihet. Den har öppnat vägarna till ett fritt informationsutbyte och ny kunskap, till nya relationer och nya mötesplatser. Men utvecklingen medför också risker. Den personliga integriteten hotas när kommersiella och andra intressen använder tekniken för att kartlägga den enskildes intressen och vanor. Tekniken används för personliga kränkningar och för att sprida förtal. Demokratin

undergrävs när rasistiska och andra icke-demokratiska grupper sprider sitt hat över nätet och försöker skrämja enskilda personer, journalister och politiker till tystnad.

Det är samhällets absoluta skyldighet att skydda friheten och den personliga integriteten och att förhindra att nätet används för förtal, hets mot folkgrupp, kränkningar av enskilda personer och hot om våld.

Välfärd och trygghet

Den socialdemokratiska välfärdspolitiken är ett uttryck för de tre principerna om frihet, jämlikhet och solidaritet. Välfärden skapar både individuella och samhälleliga nyttigheter. Den ger rättigheter, men ställer också krav.

Välfärdens betydelse ligger både i den frihet och trygghet den ger individen och i den sociala sammanhållning den skapar. Den omfattar alla, oavsett inkomst. Den generella välfärden är något medborgarna solidariskt erbjuder varandra, och solidariskt bidrar till att betala.

Skola, vård och omsorg har en central roll för fördelningen av möjligheter i livet. Därför är välfärden en samhällelig angelägenhet. Tillgången till skola, vård och omsorg får aldrig avgöras av marknadens prismekanismer och utbudet får aldrig bestämmas av enskilda producenters intresse av egen vinst. Inte heller socialförsäkringarna får reduceras till varor på en marknad, där samhällets uppgift enbart blir att fördela skattepengar för den enskildes inköp. Det ökade inslaget av privata försäkringar på välfärdsområdet skapar oacceptabla skillnader mellan människor. Den generella välfärden ska hålla så hög kvalitet och vara så väl utbyggd att sådana försäkringar inte behövs.

Alla invånare i hela landet ska ha likvärdig tillgång till skola, vård och omsorg. Det förutsätter en kommunal skatteutjämning så att inte olika skattekraft och skillnader i befolkningens sammansättning leder till skillnader i välfärd mellan olika kommuner.

Den demografiska utvecklingen med en växande andel äldre är ett av det moderna välfärdssamhällets stora framsteg; vi lever längre som friska och aktiva människor. Men den är också en av välfärdssamhällets stora utmaningar. För att kunna erbjuda alla äldre en trygg ekonomi och en god omsorg ställs höga krav på ett starkt och stabilt pensionssystem och på en gemensam finansiering av välfärden.

Vi socialdemokrater vill att alla ska ha lika förutsättningar och lika möjlighet till delaktighet i samhällslivet. Därför vill vi skapa ett samhälle där alla människor, oavsett funktionsförmåga, har rätt till arbete, eget boende, full rörelsefrihet och ett aktivt liv.

Alla barn ska ha rätt till en trygg uppväxt i enlighet med FN:s barnkonvention. Barnens bästa ska beaktas vid alla beslut. Alla barn och ungdomar ska ha rätt till likvärdiga villkor och till en trygg uppväxt fri från droger och våld.

Vi socialdemokrater vill utveckla den gemensamma sektorns verksamheter så att de svarar både mot klassiska krav på rättvisa och lika tillgång och mot nya krav på inflytande och valfrihet. Människor är olika, med olika behov och förutsättningar. De måste ha möjlighet att välja mellan olika pedagogiska utformningar, olika vårdformer och olika omsorgsalternativ. Därför är det en viktig uppgift för den offentliga sektorn att utveckla olika alternativ. För att nå en större variation

ska kommunerna och landstingen ha rätt att låta kooperativa, ideella eller privata alternativ medverka till att utveckla den offentligt drivna verksamheten.

De gemensamt finansierade verksamheterna ska fylla högt ställda krav på bra arbetsvillkor och på möjligheter till inflytande och utveckling i jobbet. Här finns stora möjligheter att utveckla andra styrmodeller för offentlig sektor än de marknadsefterliknande som under lång tid varit dominerande. De ska ta tillvara de anställdas engagemang och kompetens och ge utrymme för att pröva nya idéer och lösningar. Såväl inom offentlig sektor som inom olika privata alternativ ska självständighet och kreativitet stimuleras. Verksamheterna ska präglas av öppenhet och insyn. De anställdas yttrande- och meddelarfrihet får inte inskränkas.

Ett gott ekonomiskt skydd när den egna förvärvsinkomsten faller bort är grundläggande för den enskildes trygghet och frihet. Socialförsäkringarna ska bygga på inkomstbortfallsprincipen. Försäkringssystemen måste avpassas för en arbetsmarknad, där allt fler skiftar mellan studier och förvärvsarbete och där många kombinerar anställning med eget företagande.

Lågt bostadsbyggandet driver upp bostadskostnaderna, minskar rörligheten i samhället, ökar trångboddheten och förhindrar unga människor att skaffa en egen bostad. Vi socialdemokrater ser bostaden som en social rättighet och bostadspolitiken som en del av välfärdspolitiken. Därför anser vi att det är ett samhällligt ansvar att trygga bostadsförsörjningen. Starka allmännyttiga och kooperativa företag är nödvändiga för att för att hålla nere boendekostnaderna och för att motverka segregation. De boendes inflytande över sin bostad och sitt bostadsområde ska öka.

Till välfärdspolitiken hör också tryggheten på gator och torg och i det egna hemmet. Att bekämpa brottslighet är en del av trygghetspolitiken. I det ingår också att bekämpa brottslighetens orsaker. Samhället måste reagera tydligt mot brott och regelöverträdelser. Men den långsiktigt bästa brottsbekämpningen är att bygga ett samhälle där de sociala klyftorna är små, där alla har rätt till ett arbete och där barn och ungdomar har trygga uppväxtvillkor.

Demokrati och politiskt ansvar

Tilltron till demokratin avgörs såväl av medborgarnas möjlighet till medverkan som av demokratins förmåga att göra verklighet av fattade beslut. Demokratins handlingskraft måste därför ständigt värnas, både mot grupper som har makt i kraft av sin ekonomiska styrka och mot grupper som med hänvisning till speciella kunskaper eller speciell kompetens anser sig ha större rätt än andra att påverka politiken.

Den representativa demokratin är det mest effektiva demokratiska beslutssystemet. Men för att medborgarna ska känna sig väl företrädna i de beslutande församlingarna måste den representativa demokratin bäras upp av en öppen debatt och levande delaktighet bland medborgarna själva. Våra folkvalda ska avspegla befolkningens sammansättning.

Den demokratiska processen och samhällsförvaltningen måste bygga på offentlighet och insyn. Tilliten till demokratin bygger på att medborgarna kan lita på att de valda politikerna öppet deklarerar sina politiska avsikter och redovisar hur de förvaltar sitt politiska mandat. Partierna ska vara skyldiga att öppet redovisa de bidrag de erhåller från utomstående organisationer, intressen och företag. De förtroendevalda politikerna ska vara skyldiga att redovisa sina övriga uppdrag.

Inget är så förödande för tilltron till det demokratiska styrelseskicket som förekomsten av bestickningar och mutor i syfte att påverka besluten eller genomförandet av dem. De politiska partierna, de offentliga politiska organen och de rättsvårdande myndigheterna har ett gemensamt ansvar att med all kraft förhindra all form av otillbörlig påverkan.

Förtroendet för den demokratiska beslutsprocessen förutsätter att de förvaltningar, som ska genomföra de politiska besluten, styrs av professionalitet och oväld. Myndigheterna ska beakta allas likhet inför lagen och iaktta saklighet och opartiskhet.

För att skapa tillit till såväl det politiska beslutssystemet som till myndighetsutövningen måste ansvarsfördelningen mellan politik och förvaltning bli tydligare. Det politiska ansvaret kan aldrig överlämnas till icke valda ämbetsmän. Politikerna har alltid det yttersta ansvaret för de politiska besluten. Detta gäller på såväl nationell som kommunal nivå.

De politiskt beslutande församlingarna i kommuner och landsting ska ha frihet att för de skattefinansierade verksamheterna välja de driftsformer, som de anser stämma bäst med de redovisade politiska målen. De ska således ha rätt att bestämma om de ska driva verksamheten i egen regi eller överlåta driftsansvaret till externa utförare, exempelvis genom partnerskap. De ska ha möjlighet att rikta upphandlingen enbart till kooperativa och sociala företag eller ideella organisationer.

För all verksamhet som drivs på uppdrag av det offentliga och finansieras med skattemedel ska det finnas nationellt fastställda regelverk. Dessa ska försäkra att verksamheten drivs med hög kvalitet, att vinstintresset begränsas och inte fungerar styrande för verksamheten, samt att de anställda har samma rättigheter och samma skydd oavsett driftsform.

Oavsett i vilken form skattefinansierad verksamhet drivs ska medborgarna ha möjlighet att granska den och utkräva politiskt ansvar. Tack vare den svenska offentlighetsprincipen har missförhållanden inom den offentliga välfärden upptäckts och debatterats. Motsvarande krav på öppenhet och insyn ska ställas på de privata aktörer som verkar inom den skattefinansierade välfärden.

Tillit och gemenskap

Ett starkt och levande civilsamhälle är demokratins underbyggnad. Det består av ideella föreningar och stiftelser, folkrörelser och samfund, kooperativ, aktionsgrupper och nätverk, som har byggts av människor som i fri samverkan vill förverkliga sina idéer, utveckla gemenskapen och tillvarata sina intressen.

Det civila samhället skapar mötesplatser fredade för kommersiella lönsamhetskrav där medborgarna naturligt kan koppla sina egna erfarenheter och krav till ett vidare samhällsligt perspektiv. Det ökar medvetenheten om demokratins värden och bygger upp det egna ansvaret för demokratin.

Den förändringskraft som uppstår när människor möts till gemensam handling måste ha en avgörande roll i samhällsbygget. Samhällsarbetet måste bygga på tilltro till och respekt för medborgarnas eget engagemang och medborgarnas egna organisationer. Politiken måste formas i en levande dialog med det civila samhället och ska skapa goda villkor för civilsamhällets

utveckling. Ändamålsenliga lokaler för föreningsliv, folkbildning, idrott och kultur ska vara lätt tillgängliga, ha hög standard med modern teknik och stå öppna för alla på rimliga villkor.

Genom sina verksamheter har civilsamhället en viktig uppgift att balansera marknadskrafterna och att ställa krav på den politiska makten. Till det civila samhället hör olika former av kooperativ, som ger människor möjlighet att förverkliga sina idéer i företag, som är gemensamt ägda och demokratiskt uppbyggda. De kooperativa företagen, som inte drivs av privata vinstintressen, utvecklar det lokala näringslivet. De bidrar också till att förnya den offentliga sektorn när brukare, personal och anhöriga tillsammans tar ansvar för offentligt finansierad verksamhet. Samhället bör stödja utvecklingen av de kooperativa verksamheterna.

Omistliga motvikt till kommersialiseringen av samhällsdebatten är de arenor för medborgerliga samtal och medborgerligt utbyte av tankar och erfarenheter, som folkrörelser av skilda slag erbjuder. Debatt, opinionsbildning och granskning av politiken får aldrig bli en fråga enbart för professionella debattörer. Likaväl som samhällsarbetet måste bäras upp av medborgarnas eget engagemang, måste samhälls- och kulturdebatten göra det.

Demokratin börjar i vardagens gemenskap. Det handlar om att få uttrycka sina meningar och att utveckla dem i respektfulla samtal med andra, om att ha rätt att driva sina åsikter och försöka påverka andra och om möjligheten att i samverkan skapa föreningar och bygga verksamheter som tillvaratar det gemensamma intresset. Med en levande vardagsdemokrati skapas den tillit till varandra och till de gemensamma institutionerna som kännetecknar ett gott samhälle med ett stort socialt kapital. Den visar att det är möjligt att tillsammans förändra tillvaron, göra något annorlunda och bättre.

Debatt

Mattias Ravander, Östergötland: Jag vill börja med att vända mig till Stefan! Jag är säker på att de allra flesta här inne instämmer i ett varmt tack för dina engagerande anföranden hittills. Du har på ett briljant sätt stakat ut en kurs som har såväl ideologisk skärpa som en angelägen verklighetsförankring – det ska du ha vårt varma tack för.

Jag tycker att det har avspeglat sig i processen kring nytt partiprogram i ambitionen att skapa en politisk berättelse som vi alla känner oss hemma i. Men inget program är fulländat och vi från Östergötland har några förslag som kan göra programmet ännu bättre.

På sidan 7 beskrivs vår socialdemokratiska idé om varför jämlikhet är en förutsättning för människans frihet, om att orättvisa strukturer hindrar människor från att göra egna val och därmed påverka sitt liv fullt ut. Skrivningen kan dock bli ännu tydligare.

I texten används begreppet ”människans fria vilja” som dessvärre riskerar att leda till en helt annan diskussion än vad det handlar om. Vi föreslår att det begreppet på rad 21 byts ut mot ”människans egna livsval”. I konsekvens med det vill vi även ändra nästföljande mening till: ”Dessa faktorer innebär att hälsa, barns livsmöjligheter och risken att bli arbetslös inte fördelar sig slumpmässigt i befolkningen och därmed begränsas många människors möjlighet att styra över sitt eget liv.”

Vi föreslår även en mindre redaktionell ändring vad gäller reproduktion på sidan 9 rad 26, och vi stället oss bakom förslaget från Stockholms län om att skriva in interkulturalitet.

Carina Ödebrink, Jönköpings län: Jag vill börja med att från Jönköpings län yrka bifall till förslaget till nytt partiprogram. Jag vill passa på att tacka programkommissionen, men med tanke på det Lars Engqvist sade kanske jag ska tacka alla tusentals medlemmar som deltagit i det här arbetet. Det här är ett väldigt bra förslag till partiprogram.

Partiprogrammet är själva livsnerven i vårt parti. Det är inget handlingsprogram utan det är vår berättelse, vår värdegrund. Kanske det rent av är vår genetiska kod. Programmet syftar till att hålla samman oss som rörelse. Jag tycker att förslaget på ett väldigt bra sätt lyckas tradera vår berättelse vidare genom historien fram till i dag och hävda våra värderingar i en ny värld.

Vi från Jönköpings partidistrikt är också glada över att de synpunkter som vi hade vi vårt remissyttrande på ett så tydligt sätt faktiskt har fått gehör i det slutliga förslaget. Det handlar om de två tillägg som är gjorda till våra grundläggande värderingar, där det första är betoningen av demokratin och demokratins betydelse som överordnad ekonomi och juridik samt att arbetets värde på ett så tydligt sätt har lyfts fram. Det tycker vi är väldigt bra, liksom att klimat- och miljöpolitiken och hållbar utveckling finns med på en så tydligt framskjuten placering.

Elizabeth Salomonsson, Västmanland: Jag är stolt och jag är nöjd. Jag är stolt över att vara socialdemokrat och jag är stolt över det förslag som finns till nytt partiprogram. Jag är nöjd över den process som har varit, där programkommissionen har varit lyhörd både i den remissrunda som varit och i temagruppen här på kongressen.

Men jag är inte nöjd över det Sverige vi lever i med växande klyftor, orättvisor och utanförskap, och för att jag och andra ska kunna bli nöjda måste samhället Sverige utvecklas i den riktning som stakas ut i vårt nya partiprogram – till ett demokratiskt, solidariskt samhälle där människan sätts före marknaden och kapitalet, där alla har lika värde och ska ges samma förutsättningar och möjligheter och där vi tillsammans arbetar för ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt samhälle.

Med en socialdemokratisk politik grundad på det förslag till nytt partiprogram som vi nu diskuterar kommer allt fler att bli nöjda, eller nöjdare, och få ett bra liv i Sverige och även utanför våra gränser. Vi kommer att få ett Sverige som vi återigen kan vara stolta över! Bifall till programkommissionens förslag.

Erik Pelling, Uppsala län: Även jag tycker att vi har fått ett riktigt bra förslag till partiprogram. Jag har tre tillägg som jag ändå vill göra, som handlar om stadsutveckling. Runt om i Sverige, i såväl stora städer som i mindre tätorter, görs stora insatser för att utveckla stadskärnor och stadsdelar, för att minska segregationen, för att komma tillrätta med trängsel och utsläpp genom satsningar på gång-, cykel- och kollektivtrafik och för att få till stånd en bra mix av grönområden, nya bostäder och företag i befintliga stads- och tätortsmiljöer.

Ta Ilmar Reepalu och våra partivänner i syd som med en vass stadsmiljöpolitik vände bilden av Malmö från nedkörd industriort till en kunskapsstad som är känd långt utanför Sveriges gränser, en arbetarstad som i dag lockar ungdomar från den klassiska universitetsstaden Lund i stället för tvärtom. Eller ta våra partivänner i Norrköping som knyter ihop staden med nya spårvagnslinjer, som fyllt det gamla fabriksområdet i centrala Norrköping med högskolestudenter och nya företag

och som fortsätter att skapa det goda livet i den goda staden. Eller ta Lennart Holmlund, Åsa Ögren med flera i Umeå, som just nu omdanar Umeå och förbereder sig för att bli Europas kulturhuvudstad 2014.

Listan på socialdemokratiskt styrda kommuner som gjort en socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar stadsutveckling till en socialdemokratisk paradgren kan göras ganska lång, och de vinner dessutom val på det.

Jag tycker att det är dags att vi i vårt partiprogram lyfter fram det här som viktiga byggstenar i det socialdemokratiska samhällsbygget och det är dags att vi nationellt samlar oss till en modern och framför allt hållbar stadsutvecklingspolitik för våra städer och våra tätorter i hela Sverige.

Nu ryms inte allt detta i ett partiprogram men med tre enkla tillägg på sidan 26 och sidan 37 kan vi åtminstone ange inriktningen. Sedan lovar jag att vi ute i kommuner runt om i Sverige kommer att fylla det här med mycket bra innehåll. Jag tror inte att min talartid räcker för yrkandena, så jag ber att få återkomma.

Jens Nilsson, Europaparlamentets S-grupp: Som representant för de sex ledamöterna i Europaparlamentet har jag begärt ordet i den här debatten, för det vi gör dagligen handlar om ideologi. En gränslös värld i fred och frihet är en socialdemokratisk dröm och vision som vi aldrig ger upp, och genom vårt medlemskap i EU har vi skapat också den överstatliga demokratiska struktur som gör att vi sakta men säkert kan röra oss mot den visionen. Det kan handla om fackliga rättigheter, om konsumenträttigheter, om klimatpolitik eller om jobb och tillväxt.

Just nu behövs de socialdemokratiska visionerna för Europasamarbetet mer än någonsin. Högerpolitiken har dominerat Europa alldeles för länge, både i parlamentet och i rådet där regeringarna sitter. Det här ska vi ändra på den 25 maj nästa år.

Resultat av högerpolitiken i Europa ser vi. Man klarar inte av att hantera situationen när det uppstår en kris, man vet inte vad man ska göra. Ökad arbetslöshet, ökade sociala klyftor, ökad fattigdom, den enda vägens politik är ständiga åtstramningar. Det finns ingen social agenda om rättvisa och sammanhållning. Nationalism och extremism växer i alla länder men högern är inte orolig. Ta Ungern som exempel, där högerregeringen inför lagar som strider mot Europakonventionen och demokratins grundregler. När vi genom ett uttalande i parlamentet kritiserar den ungerska regeringen för det ställer inte den politiska högern upp. När Reinfeldt fick frågan om huruvida man inte ska kritisera Ungern svarade han: ”Nej, vi har nog med överstatlighet.”

Men vad ska vi ha medlemskapet till? Jo, vi ska driva politik utifrån ett ideologiskt perspektiv och det är bara socialdemokraterna som kan skapa framtidstro och hopp. Det finns en annan väg för Europa. Valet nästa år handlar om vänster eller höger i Europapolitiken och vi ska vinna det!

Jan Anders Palmqvist, Blekinge: Jag börjar med att yrka att ordet ”ekologiskt” ska strykas på sidan 26, raderna 3, 5 och 6 samt på sidan 30, rad 8.

I övrigt yrkar jag bifall till programkommissionens förslag, trots att jag har haft synpunkter i temagruppen om att man borde ha bytt ut ordet ”tillväxt” mot ”utveckling”. Jag tror inte att det är möjligt med en evig tillväxt på en ändlig planet. Programkommissionen anser det. Däremot tror jag

att det finns en politiskt möjlig balanspunkt mellan utopin om den ständiga ekonomiska tillväxten och dystopin om att nuvarande tillväxttendens avseende befolkning, ökad konsumtion och uttömning av naturtillgångar kommer att leda till en okontrollerbar kollaps av de rådande ekonomiska, sociala och ekologiska systemen.

Om vi bortser från detta och bara kör på tillväxtlinjen, och låser in oss i tankemönster som utgår från att vi bara tekniskt ska lösa detta när det gäller förhöjda havsnivåer, minskad biologisk mångfald och så vidare, är risken uppenbar att den kollaps inträffar som programförslaget pekar på, på sidan 26. Där pekar man på en ekologisk kollaps, men blir det en ekologisk kollaps blir det också en social och ekonomisk kollaps.

De här frågorna hänger intimt samman och jag vill citera ett avsnitt ur boken ”Jämlikhetsanden” där Henry Wallich, centralbankschef och professor i ekonomi, skriver: ”Tillväxt är ett surrogat för jämlikhet i inkomst. Så länge det finns tillväxt finns det hopp som gör att stora inkomstskillnader kan tolereras.”

Det här pekar på att frågan om hållbar utveckling är odelbar, de tre delarna hänger ihop. Frågan handlar inte om hur vi ska få en ökad ekonomisk tillväxt utan den handlar om hur vi ska få ökad jämlikhet. Om detta borde vi berätta tydligare.

Malin Axelsson, Jämtlands län: Vi från Jämtland har tre tilläggsyrkanden. Det första gäller sidan 16, raderna 15–16, där vi vill lägga till: ”En gränslös värld i fred och frihet är socialdemokratins långsiktiga mål.” Motiveringen är att den formuleringen fångar generationer av socialdemokrater och den har funnits med i tidigare partiprogram. Den passar väl in som avslutning i detta i övrigt välskrivna avsnitt.

Det andra tilläggsyrkandet vill vi lägga in på sidan 24, rad 18: ”Ansvar för att klara FN:s breda uppdrag vilar på medlemsländerna. Därför är det nödvändigt att FN:s medlemsländer på varje kontinent tar ansvar för FN-uppdraget. EU tar i sitt nya fördrag ansvar för FN-stadgan och deklarationen för mänskliga rättigheter och kompletterar därmed Europarådets arbete.” Motiveringen är att när det nya fördraget för EU skrevs tog man in respekten för FN-stadgan och konventionen om mänskliga rättigheter. Det betyder att vi kan och ska jobba med dessa frågor i EU och det måste vi också visa i vårt partiprogram.

Det tredje tillägget vill vi ha in på sidan 27, rad 1. Där vill vi ha ett tillägg i inledningen av hela avsnittet: ”En gränslös värld i fred och frihet är socialdemokratins vision. Detta kan bli verklighet om samarbetet i Europa utvecklas i rätt riktning och Europeiska unionen tar ansvar för FN:s stadgar och konventioner.” Motiveringen till tillägget är att EU är den viktigaste och mest självklara arena vi kan nyttja för att stärka FN-stadgan.

Monica Hallquist, Jämtlands län: Jag har ett tilläggsyrkande på sidan 12, rad 29: ”i enlighet med FN:s kvinnokonvention.” Det gör att mening i dess helhet lyder: ”Med starka reproduktiva, sociala och politiska rättigheter kan vi tillsammans skapa ett annat samhälle med lika rätt och lika ansvar för kvinnor och män i familjeliv, yrkesliv och samhällsliv i enlighet med FN:s kvinnokonvention.”

Kvinnokonventionen är, precis som barnkonventionen, ett viktigt dokument som vi har ställt oss bakom men ändå inte fullt ut implementerat i vår lagstiftning. Som ett feministiskt parti, vilket

Stefan Löfven så bra slog fast i sitt tal i går, måste vi visa att det innebär så mycket mer än fina deklamationer.

Vi socialdemokrater ser behovet av och är beredda att på ett strukturerat sätt arbeta med att bekämpa rådande könsmaktsordning inom alla politikområden, vilket just kvinnokonventionen innebär. All förändring är en process som måste få ta tid. Till slut slog vi fast att barnkonventionen bör göras till lag. Det är viktigt och bra. Nu lyfts också barnkonventionen fram i partiprogrammet. Det är jättebra. Det borde därför på samma sätt vara självklart att förstärka den skrivning som finns i partiprogrammet med att lyfta fram FN:s kvinnokonvention, vilken förstärker och förtydligar att vi vill verka för en bättre tillvaro för kvinnor i hela världen.

Jag vill också passa på att yrka bifall till Malin Axelssons yrkanden.

Göran Färm, Östergötland: Det har varit ett väldigt spännande arbete i temagruppen och jag är väldigt glad, för en del av de synpunkter jag har skickat in har jag fått med. Det är dock några som är kvar och jag har några korta ytterligare förslag.

Det var en ganska intressant diskussion om framför allt begreppet hållbar utveckling i temagruppen och jag tycker att det har blivit lite konstigt. Ibland talar vi ekologisk hållbar utveckling, ibland ekonomiskt hållbar utveckling, och det blir lite fel om vi på ekonomiavsnitten talar om ekonomiskt hållbar utveckling för poängen är att när vi talar ekonomi ska vi poängtera att utvecklingen måste vara hållbar även ur miljömässig och social utgångspunkt.

Därför förslår jag att vi redan i början definierar begreppet som både ekonomiskt, socialt och miljömässigt, så kan vi sedan bara tala om hållbar utveckling i resten av programmet.

Mitt andra förslag handlar om arbetsrätt och fackligt arbete i Europa. Nu står det i texten att de fackliga organisationerna ska ha rätt att agera gränsöverskridande. Det är helt självklart, men det finns ett ben till i den här strategin som arbetarrörelsen har i Europa. Därför föreslår jag att vi lägger till följande efter ”Den fria rörligheten på EU:s inre marknad måste balanseras av löntagarnas rätt att verka fackligt över gränserna”: ”och av gemensamma minimiregler inom EU till skydd för de anställdas rättigheter.” Vi får inte tappa det.

Mitt tredje förslag handlar om våra styrmedel när vi ska verka för internationella europeiska överenskommelser. Där förslår jag att vi ska lägga till ett par rader: ”Inom EU och genom globala överenskommelser bör kraven skärpas på kontroll av finansmarknaderna och med respekt för nationalstatens skattesuveränitet gemensamma styrmedel utvecklas på bland annat miljö-, klimat- och finansområdet för att undvika social-, miljö- och skattedumpning.” Detta är en ryggrad i arbetarrörelsens strategi för Europa och det tycker jag att vi måste ha med i programmet.

När det gäller diskussionen om global beskattning av finanssektorn står det just ”global beskattning” i programmet. Jag tror aldrig att vi kommer dit och därför tycker jag att vi ska skriva ”global eller på annat sätt gränsöverskridande beskattning” för då har vi en chans att lyckas.

Robert Noord, Stockholms län: Kongressen har liknats vid en släktträff, en dejt och ett luciatåg från förskolan, men för mig liknar kongressen Oscarsgalan, för jag tänkte börja med att tacka alla! Jag vill tacka Stefan Löfven, Lars Engqvist och Marika Lindgren Åsbrink för det goda arbetet och deras

generösa bemötande på många av våra synpunkter. Jag vill dessutom tacka de delegationer som meddelat att de ställer sig bakom vårt yrkande; ni är många, jag nämner inga men ni vet vilka ni är.

Vårt yrkande är ett nytt stycke om interkulturalitet på sidan 7, rad 32, under avsnittet om våra värderingar: ”Vi socialdemokrater använder begreppet interkulturalitet, då mångkulturell beskriver ett tillstånd och interkulturell anger en handling. Interkulturalitet beskriver ett utbyte mellan människor med olika utgångspunkter och referensramar, ett utbyte som utgår från alla människors lika värde och rättigheter oavsett social, etnisk eller religiös bakgrund.”

Vi har förstått att det finns ett intresse för begreppet men att programkommissionen inte riktigt vågar börja använda det. Men vi är inte först med detta. Europarådet driver ett särskilt arbete för utveckling av interkulturella städer och samhällen. Arbetet bedrivs även i andra världsdelar och några av pilotstäderna är Dublin, Mexiko City, Tokyo, Reggio Emilia, Köpenhamn och även Botkyrka här i Sverige.

Vi kan även avslöja att även EU har anslutit sig till ett liknande perspektiv, och det får inte vara så att EU-kommissionen är mer radikal än vårt kommande partiprogram! Jag hoppas verkligen att programkommissionen ändrar sig och att kongressen kan ställa sig bakom vårt yrkande.

Åsa Karlsson, Bohuslän: Jag yrkar på att man stryker rad 9 på sidan 8. Där står det: ”Rättvisan uppstår först då även de som inte drabbas upprörs av orättvisa.” Lyssna på den meningen. Vi kommer inte att nå målet. Vi vet redan i dag att 10 procent av befolkningen har fått 90 procent av skattesänkningarna, och det är nog faktiskt så att de flesta av dem rent ut sagt struntar i hur andra ha det. Ska vi vänta på att de ska förstå, för att rättvisa ska uppstå? Förstår ni hur vi ska uppnå vårt mål att inte ha orättvisor? Det gör inte jag. För mig innebär detta att vi skriver in en utopi i partiprogrammet. Jag vill ha visioner som är nåbara och mål på vägen för att nå vår vision.

När vi diskuterade det här i temagruppen fick jag höra att jag läser partiprogrammet som en viss herre läser en viss bok. Det är möjligt, men jag är faktiskt stolt över det för jag läser det noga och vi är fler som har läst det här noga och ser att det här inte är ok eller förståbart.

Jag upprepar att det inte går att ha en sådan här skrivning i partiprogrammet så jag yrkar på att meningen stryks. Jag tycker dock att partiprogrammet är mycket bra i det stora hela och jag är stolt över att få vara delaktig om det här och att få vara med och fatta beslut om att anta programmet!

Lars Bryntesson, Stockholms län: Jag tycker att det här är ett utmärkt förslag som jag först och främst vill tacka för. Jag vill också tacka för en bra process präglad av ett gott samarbete. Jag är för min del särskilt nöjd med att vi har ett helt nytt kapitel som vi tidigare inte har haft i partiprogrammet som handlar om det jag brinner för – social ekonomi. Det avsnittet kallas här i kapitlet för ”Tillit och gemenskap” vilket är ett utmärkt uttryck i sammanhanget. Man har även valt begreppet civilsamhället och det kan jag inte annat än acceptera och därmed hålla mig till det och koncentrera mig på innehållet.

På kongressen 2009 fattades faktiskt ett beslut i enighet efter mycket diskussion. Det löd såhär: ”Vi vill ge ideella kooperativ och andra sammanslutningar utan vinstsyfte (social ekonomi) goda förutsättningar att medverka i välfärdens verksamheter utifrån sina egna unika förutsättningar. Dessa måste ges möjligheter att driva verksamheter på uppdrag av kommuner och landsting utan

att tvingas in i en marknadsmodell i konkurrens med till exempel internationella vårdkoncerner.” Som ni hör knyter det direkt an till den debatt vi förde nyss.

Vi lade en motion från Värmdö arbetarekommun med just det här innehållet, alltså: Hur löser man det här? Modellen är ömsesidiga partnerskap – något som vi också börjar tillämpa i en del kommuner runt om i landet. Värmdö är ett exempel, Västerås, Göteborg, Jämtland och Värmland jobbar med det och andra håller också på.

Det här med partnerskap har temagrupper och partistyrelse tagit till sig på ett utmärkt sätt. Dock blev det lite tokigt när man skrev in det, och därför vill jag yrka på en justering på sidan 38, rad 22, efter ”utförare”: ”Utöver konkurrensutsättning genom upphandling ska detta kunna ske genom att ingå partnerskap med kooperativa och sociala företag eller ideella organisationer. Därutöver ska det vara möjligt att rikta upphandlingar enbart till non profit-aktörer.”

Tidigare hette det att samhället är större än staten. Det vi talar om i dag är att samhället är större än marknaden.

Cecilia Dahl-Andersson, Skåne: Jag heter Cilla och jag kommer från Sveriges sydligaste arbetarekommun – Trelleborg. Vi har suttit ute i våra S-föreningar i studiecirkel och diskuterat partiprogrammet. Det har vi gjort runt om i landet och texten i partiprogrammet är det mest demokratiskt framtagna på denna kongress. Det är inte partistyrelsen som har suttit och knäpat ihop på något på sin kammare utan det här har vi gjort tillsammans med våra medlemmar. Det har varit en lång process som har gjort att vi har mejslat fram denna utmärkta skrivelse.

Vi får aldrig glömma var vi kommer ifrån. Vi får aldrig glömma vilken ideologi som ligger till grund för vår politik. Det är det som gör att vi kan hålla fast kurs framåt, framåt, framåt. Därmed yrkar jag bifall till programkommissionens förslag och jag vill tacka för allt engagemang. Jag stödjer också tillägget från Monica från Jämtlands län om kvinnokonventionen.

Helena Frisk, Örebro län: Partiprogrammet har verkligen blivit så mycket bättre efter både konstruktiva och inte minst prestigelösa diskussioner i temagruppen. Men det vi beslutar om på kongressen måste också på något sätt hänga ihop. När vi skärper skrivningar om vinster i välfärden i Framtidskontraktet bör det leda till åtminstone vissa justeringar även i partiprogrammet. Det handlar om den där röda tråden, ni vet.

Därför bör det stå enligt följande på sidan 36 och det ska ersätta nuvarande text på rad 32–35: ”För att nå en större variation ska kommunerna och landstingen utveckla den gemensamma verksamheten i egen regi och därmed kunna erbjuda olika alternativ. Detta kan också ske genom att kooperativa, ideella eller privata alternativ medverkar till denna utveckling. Hög kvalitet och god omsorg om medborgarna ska sättas främst. Skolan, sjukvården omsorgen om barn och gamla är en stor del av det vi kallar välfärd och den ska inte styras av marknadskrafter eller vinstmaximering.”

Jonas Lennerthson, Dalarna: Jag tycker att det här är kanon, det här är ett jättebra programförslag och jag tycker att vi kör på det! Jag vill alltså yrka bifall till programkommissionens förslag. Det har processats fram under lång tid. Vi har gått studiecirkel, vi har diskuterat hemma i stugorna. Jag har resonerat en hel del hemma vid köksbordet om var kommatecknen ska stå och hur det ska vara.

Det här är något som är genomarbetat och förankrat ute i organisationen för vi har fått vara med och tycka till från rötterna. Det är jättebra, men inte ens det bästa program i världen kan förvandla världen på egen hand utan det måste vi göra själva.

Det medskick jag vill göra är att vi nu åker hem och dammar av de där studiecirkelarna igen. I Falun kan jag lova minst två, och jag hoppas att det är fler som hakar på. Det här programmet måste vi använda; det är alldeles för bra för att bli en hyllvärmare!

Niklas Sävén, Västernorrland: Det känns utmanande och väldigt roligt att få vara med och besluta om ett nytt partiprogram. Jag förstår av historien att det inte är så vanligt att man får göra det som kongressombud. Jag är också väldigt glad att det program som ligger framför oss i dag är väldigt bra och det har många tydliga formuleringar som vi kommer att kunna ha nytta av i många år framöver.

Men vi från Västernorrland har en synpunkt som vi vill föra fram och det gäller sidan 10, rad 38. Vi vill stryka en mening som börjar: ”Valet mellan marknad och demokrati...” Den meningen vill vi ersätta med en annan text, för vi tycker att den är lite olyckligt formulerad. Vi tror inte att socialdemokratin har som uppfattning att vi ska välja mellan andra driftsformer och demokrati. Vi vill därför ha en ny mening som lyder: ”Oavsett vilket driftsform som väljs är det socialdemokratins mening att den demokratiska insynen ska finnas, att verksamheten bedrivs med hög kvalitet och att skattebetalarnas pengar hanteras på ett ansvarsfullt sätt.”

Den skrivningen ligger helt i linje med de diskussioner vi hade tidigare när vi diskuterade ”Ordning och reda i välfärden”. Jag vet att det finns andra formuleringar om det här i partiprogrammet men vi känner att en formulering där vi väljer mellan demokrati och marknad är olycklig. Vi vill poängtera att demokratin ska vara med, oavsett vilken driftsform det gäller.

Martin Lind, Örebro län: Vi är väldigt nöjda från Örebro län med den uppdatering som vårt partiprogram har genomgått. Vi har lämnat in en hel del förbättringsförslag till ett bra program innehållsmässigt men det kan göras bättre, kanske mest språkligt.

Vi har fått många av våra förslag införda i programmet under kongressen, vilket vi är väldigt nöjda med, dock inte allt och jag har 17 förslag till ändringar. Jag går igenom så många jag hinner nu på den talartid jag har kvar, och sedan får det räcka för mig i den här debatten.

På sidan 5, rad 15 står det ”redskap för demokrati, rättvisa och hållbarhet”. Där föreslår vi ”jämlighet” i stället för ”rättvisa”, för ordet ”rättvisa” förekommer inte i det avsnitt som är före slutmeningen. Däremot pratar man om jämlighet och därför tycker vi att det passar bättre.

På sidan 7, rad 1 står det: ”Förändringsarbetet utgår från människors krav och behov” – där tycker vi att det låter bättre med ”idéer” i stället för ”krav”.

På sidan 7, rad 23 står det: ”risken att bli arbetslöshet inte fördelar sig slumpmässigt i befolkningen”. Där föreslår vi ”enligt dessa mönster” i stället för ”slumpmässigt i befolkningen”.

Teres Lindberg, Stockholm: Jag känner mig både stolt och glad när jag läser förslaget till partiprogram men jag vill yrka bifall till Erik Pellings förslag. Precis som vi hörde inledningsvis kom det första partiprogrammet 1897 och året efter bildades Landssekretariatet, eller Landsorganisationen som det

numera heter. Med anledning av det gav man ut en skrift som heter ”Socialismen – arbetarklassens befriare”. Det var en folkskrift där grunden var just det partiprogram som skrevs 1897.

I den skriften pekar man ut ett antal då väldigt utopiska politiska ambitioner som handlade om åtta timmars arbetsdag samt allmän och lika rösträtt men det handlade också om en fördelningspolitik och ett progressivt skattesystem. Det handlade om jämställdhet och om att avskaffa sambeskattningen. Det handlade om det ansvar som samhället måste ta när föräldrarna inte klarar att ta det själva för sina barn.

Då var dessa väldigt utopiska politiska ambitioner och jag skulle vilja att vi tillsammans antar utmaningen att med det fantastiska partiprogram som vi i dag behandlar också anta utmaningen att tillsammans inte bara forma den dagsaktuella politiken utan också vågar ge oss på att forma politiken på riktigt för framtiden, som gör att vi också kan vinna val.

Skriften inleds med ”Slå upp en tidning, lyssna till vad folk talar om och var och en ska medgiva att det mest brännande spørsmålet i vår tid är arbetarrörelsen – vad den vill och dess taktik.” Det stämmer så väl i dag, så vi har alla möjligheter, kamrater, att förändra och våga förändra på riktigt och göra det med lång sikt på framtiden. Bifall till förslagen med Erik Pellings tillägg!

Ronny Sandberg, Skåne: Det känns lite nervöst att gå upp kring den största punkten av dem alla, vilket någon nämnde. Min delegationskamrat från Trelleborg pratade om alla studiecirkel. Lars Engqvist nämnde tusentals som varit inblandade i att ta fram programmet.

Att då gå upp och fundera på ett förslag att ändra i texten känns lite respektlöst mot alla dem som lagt ner ett stort arbete. Men jag vill ändå lägga ett ändringsyrkande på sidan 20, rad 9. Där står det ”Efter varje lågkonjunktur har arbetslösheten trappats upp till en högre nivå än tidigare.” Jag tycker att det är ett lite olyckligt ordval, och jag skulle i stället vilja att det stod: ”Efter varje lågkonjunktur har arbetslösheten etablerat sig på en högre nivå än tidigare.” Det är faktiskt det som har hänt. Den har aldrig sjunkit ner till ursprungsnivån vid de senaste lågkonjunkturerna utan den har etablerat sig på en högre nivå, så det vill jag lägga som ett ändringsförslag.

I övrigt yrkar jag bifall till programkommissionens förslag till partiprogram.

Eva Ålander, Gävleborg: Det här kanske låter som en upprepning men anledningen till att många av dem som redan varit uppe säger att det här har varit en otroligt intressant och bra temagrupp och tackat för det, är just att det var det.

Vi har också haft en del både språkliga och innehållsmässiga förslag till förändringar under processen. Många saker har blivit ändrade och förbättrade, och där kan man se hur bra det blir när vi jobbar tillsammans.

Men det finns en sak kvar. Det gäller samma mening som Åsa Karlsson från Bohuslän tog upp tidigare. Jag tänkte ge programkommissionen ytterligare ett alternativ till den strykning hon föreslog. Det gäller en mening på sidan 8, rad 9 som jag föreslår ändras enligt följande: ”Rättvisa kan uppnås först då även de som inte berörts upprörs av orättvisan.”

Den mening jag vill ändra på framhölls i originalutförandet som närmast poetisk men som lärare i svenska språket skulle jag göra närmast ett tjänstefel om jag inte påpekade den poetiska inneboende kraften i ett väl valt verb. Stycket i dess helhet är otroligt vackert. I sin ganska enkla

formulering berättar det mycket om vad vi gör – den generella välfärden, solidaritet och rättfärdighet, och om hur vår ideologiska tanke omsätts i praktisk handling av oss alla hela tiden.

Men rättvisan är väldigt sällan en produkt av den upprördhet som finns hos en person eller hos en grupp i samhället. Kanske den aldrig är det. Det ligger andra krafter bakom de rörelser som skapar rättvisa i en situation. Som det nu står skulle man kunna tolka det som att rättvisa uppstår automatiskt när de som inte drabbas börjar uppröras av situationen, och endast då. Det tycker vi är en olycklig formulering.

Mattias Josefsson, Älvsborgs södra: Jag börjar med att tacka programkommissionen och den temagrupp vi hade för ett bra arbete. Vi hade bra diskussioner. Ett samtal som jag fastnade vid, som jag tog med mig till min delegation och som vi har pratat om, är det yrkande som Robert Noord lade tidigare. Mångfalden berikar, olika erfarenheter, människor från olika delar av världen, olika kulturer och religioner berikar. Eller är det så?

Idéerna föds först i mötet mellan människorna. Vi utvecklas som människor först när vi möter andra människor. Vi får förståelse för andra människor först när vi möter dem, samtalar och kan ge varandra våra olika erfarenheter och tankar. Det är egentligen det som Robert Noord fångar in väldigt bra med sitt yrkande om interkulturalitet.

Det här är egentligen inget nytt begrepp, även om det är nytt i vårt partiprogram. Det har forskats kring det här. Vi kan titta på Richard Florida, en känd professor i Amerika, som har forskat kring det här. Han skriver bland annat: ”Den kreativa ekonomin kräver ett samhälle där risk uppmuntras, där det är ok att misslyckas. Det måste alltid finnas ett säkerhetsnät för människor. Det måste vara så att alla sorters människor tolereras av resten av samhället.”

Bifall till Robert Noords yrkande.

Göran Johansson, Göteborg: När jag fick kongressmaterialet började jag direkt att leta efter systemskiftet: Gör vi upp med detta största systemskifte som Sverige någonsin har genomgått i negativ riktning? Jag letade och letade men jag fann inte ordet. Då tänkte jag att jag kan ju inte åka till en sossekongress utan att prata om systemskiftet!

Systemskiftet började med Ronald Reagan – han skrev till och med en handbok om hur man genomför det. Det gick över till Thatcher och nu är det hos Reinfeldt. Vad går det ut på? Jo, i huvudsak på att mindre politik ska bestämma, att politiska beslut är det största hotet mot den personliga friheten.

För oss socialdemokrater är politiska beslut en metod för att utveckla ett bra och modernt samhälle där vi kan utjämna klasskillnader. Det är inget hot mot friheten. Vi har blivit kunder i ett samhälle. Vi är kunder i sjukvården – det är ju till och med olagligt! Jag kan inte gå in till doktorn och säga att det är fel på huvudet om han tycker att jag har ont i knäna men enligt kundbegreppet har ju kunden alltid rätt.

Till och med på Arbetsförmedlingen är man kund, och det gäller hundratusentals arbetslösa, men den butiken är tom – den skulle ha slagit igen för länge sedan om vi vore kunder! Inte nog med det: Barnen är inte elever längre. De är kunder. Jag trodde att man går i skolan för att lära sig

saker, det står väl i skolans styrdokument. Men de ska vara kunder. De ska bestämma själva vad de ska göra i skolan.

Kundbegreppet är allvarligt, det växer allt fortare och vi låter det ske. Det är fullständigt obegripligt för mig hur vi kan acceptera det. Jag hoppas att vi omedelbart rensar ut kundgreppet när vi ska reformera Arbetsförmedlingen.

Siv Wittgren Abl, Göteborg: Jag vill också tacka för ett bra program. Det jag tycker är viktigt är att det är ett principprogram, och partiprogrammet är faktiskt det viktigaste vi har. Därför känns det så bra att man på sidan 30 slår fast att vi ska ha skatt efter bärkraft. Vi är många som har skrivit motioner om den orättvisa skatt som drabbar sjuka och arbetslösa, föräldralediga och pensionärer. Därför känns det så bra att man i detta principprogram slår fast att man tycker att det är orättvist.

Alla ni – seniorer, arbetslösa, sjuka eller föräldralediga: Gå nu ut och tala om att vi är emot att man bestraffar dem via skatten. Det handlar om rätt mycket pengar – 15 miljarder kronor – som borgarna tar in på denna orättvisa skatt, men vi slår nu fast att vi tycker att det är orättvist. Det är en jättebra början på att vi ska beskattas lika och efter bärkraft. Den som har mer ska betala mer och den som har mindre ska betala mindre. Det är rättvisa och solidaritet!

Bifall till partiprogrammet och tack för ett bra arbete.

Erik Pelling, Uppsala län: Stort tack till Teres Lindberg och Stockholm för deras stöd till Uppsala läns yrkanden och stort tack även till alla andra delegationer som har uttryckt sitt stöd till mina yrkanden om stadsutveckling. Det handlar om tre yrkanden. Det första är ett tillägg på sidan 26, rad 18, som gör att texten lyder: ”Det kräver en ny syn på välstånd, ekonomisk rationalitet och nya linjer i samhällsplaneringen och stadsutvecklingen.”

Det andra gäller sidan 26, rad 26: ”Transportsystemen ska läggas om för mer gång-, cykel- och kollektivtrafik.” Det tredje gäller sidan 37, rad 18: ”En socialt, ekonomiskt och ekologiskt samhällsutveckling förutsätter ett framtidsinriktat stadsbyggande som skapar integrerade, variationsrika och transportsnåla livsmiljöer i våra städer och tätorter.”

Jag vill passa på att yrka bifall till Robert Noords tillägg om interkulturalitet, till Malin Axelssons tillägg om FN:s kvinnokonvention och Lars Bryntessons ändringsförslag om sociala företag.

Jonas Magnusson, Jönköpings län: Visserligen kommer jag från Jönköpings partidistrikt men just nu står jag här som representant för Socialdemokrater för tro och solidaritet – en sidoorganisation som tar öppnandet av partiet på allvar. Vi är mitt i en process där vi ska öppna oss mot nya grupper och vi är tacksamma för kongressens förslag häromdagen, att faktiskt låta vår ordförande kontinuerligt få finnas med vid VU:s sammanträden. Tack kongressen, för det beslutet. Det var klokt och jag tror att ni kommer att ha nytta av det.

Det globala kapitalet är starkt. Minns finanskrisen för några år sedan. Minns också den kris som var i början av 1990-talet, drygt 20 år tillbaka i tiden, När George Soros var ute och spekulerade i världens valutor. Minns hur han ringde den svenska Riksbanken, kollade hur

mycket som fanns i reserven, dubblade insatsen och knäckte kronkursen, med hela 1990-talets kris som följd.

År 2006, sista gången vi tilläts mäta förmögenhetsfördelning i det här landet, såg vi att 85 procent av de svenska aktieförmögenheterna låg hos de 10 procenten rikaste. Det sägs ibland att svenskar är väldigt aktieäggande och att det är spritt, men det är också väldigt koncentrerat – 10 procent av svenskarna äger 60 procent av de samlade resurserna

Notera hur vårt eget parti tvingats kapitulera, hur vi funderat på att ta bort förmögenhetsskatt, hur vi i höstas sänkte bolagsskatten, hur tumskrubarna successivt skruvas åt. Den nationella välfärdspolitiken och löntagarna behöver skydd mot dessa kapitalister. Lösningen ligger, som i övrigt i vår politik, i att finna gemensamma lösningar och signalen från Stefan i går var tydlig om att vi måste titta ut mot Europa och bygga en politik för Europa. Vi har en politik för Sverige men vi behöver allt mer gå in i att skapa en politik för Europa. Någon gång måste myten att jämlikheten bara kan skapas i nationalstaten försvinna.

Jag yrkar bifall till Göran Färms förslag och jag tackar i övrigt för kloka inlägg från Jämtland.

Peter Weiderud, Socialdemokrater för tro och solidaritet: Det har varit en fantastisk kongress så här långt. Jag tror att vi kommer att resa hem med en bild av att kongressen har hjälpt partistyrelsen att bli modernare och mer framåtblickande genom de processer vi har haft. Det här är den bästa investering vi kan ge oss själva inför de val vi står inför 2014 och det har stärkt min, och jag tror många, övertygelse om att vi kommer att vinna valet.

Vi har ett förslag till partiprogram som ger samma bild. En berättelse som hjälper oss av vara mer nyfikna på framtiden än stolta över gårdagen, och det är framtiden som valet 2014 kommer att handla om.

En klar majoritet av Sveriges väljare är redan övertygade om att socialdemokratin var bäst för Sverige förut. Men vi behöver övertyga så många som möjligt om att vi är bäst på framtiden. Vi förlorade EU-valet 2009 för att vi saknade en politik för vilket Europa vi vill se. Vi hade en politik för hur vi som nation ska förhålla oss till resten av EU men vi hade ingen politik för vilket Europa vi vill se. Precis som våra Europaparlamentariker Göran och Jens har försökt beskriva är det en rad frågor där Sverige i dag är för litet, där vi gemensamt med socialdemokrater i Europa måste forma en politik för hela Europa.

Därför vill jag yrka bifall till Göran Färms ändringsförslag på sidan 27, efter rad 32. Jag tror att den hjälpen från kongressen till partistyrelsen skulle vara en riktig investering för att hjälpa oss att få en Europapolitik inför valet nästa år.

Jonas Nilsson, Norra Älvsborg: Jag vill stödja Monica Hallquist från Jämtlands yrkande på sidan 12, rad 29 – att lägga till ”i enlighet med FN:s kvinnokonvention”. Jag tycker att det är viktigt att vi gör det här, för med handen på hjärtat: Hur många vet vad kvinnokonventionen står för? Det är glest i leden och det är synd.

Ofta diskuteras att göra barnkonventionen till lag, men det finns en kvinnokonvention också. Det handlar om att vi måste se våld och annat ur en kvinnas synvinkel och det är även en mansfråga. Det här tycker jag att SSU och alla andra ska stå upp för! Det borde inte vara någon

prestigefråga för partistyrelsen, så jag tycker helt enkelt att nu tar vi det här. Annars går vi till votering och rösträkning och får igenom det här ändå!

Martin Lind, Örebro län: Här kommer mina ytterligare förslag: På sidan 7, rad 36 föreslår vi ”möjligheter” i stället för ”chanser” eftersom livet inte är ett lotteri där alla har chans men bara vissa vinner. På sidan 7, rad 39, nytt förslag: ”Samhället formar vi tillsammans och samhället formar oss.” Sidan 10, rad 39: ”rättvisa och effektivitet” ändras till ”kvalitet och effektivitet”. Sidan 11, rad 16: ”villkor och ramar för ekonomin” ändas till ”villkor och ramar för marknaden” eftersom marknaden är den särskilda typ av ekonomi som vi vill begränsa.

Sidan 11, rad 35: ”egna förutsättningar och val” ändras till egna förutsättningar och ambitioner”, eftersom ambitioner är något som man ägnar sig åt mer aktivt. Sidan 11, rad 35: ”valen underordnas i stället individens tillhörighet till en viss grupp” ändras till ”möjligheterna begränsas i stället genom individens inordning i en kategori”. Sidan 11, rad 38: ”olika maktstrukturer förstärker varandra” ändras till ”olika maktstyrkturer förstärker eller motverkar varandra”

Sidan 12, rad 23: ”starka tankemönster definierar” ändras till ”nedärvda tankemönster definierar” – det är mycket som är ”starkt” i det här programmet.

Sidan 13, rad 2: ”en risk att fattiga grupper och platser, och därmed klasstrukturer görs till etniska problem” ändras till ”sociala problem felaktigt görs etniska problem”. Sidan 26, rad 26: ”demokrati, rättvisa och hållbarhet” ändras till ”demokrati, jämlikhet och hållbarhet”. Sidan 23, rad 10: ”stärka detta samband” ändras till ”stärka denna symbios”.

Sidan 23, rad 22: ”demokrati, rättvisa och hållbarhet” ändras till ”demokrati, jämlikhet och hållbarhet”. Sidan 26, rad 1: ”naturligt klimat” ändras till ”hållbart klimat”. Sidan 31, rad 14: ”samhällets modernisering” ändras till ”samhällets utveckling.”

Åsa Ögren, Västerbotten: Jag yrkar bifall till Erik Pellings förslag avseende stadsutveckling. Om inte visionen om ett hållbart samhälle ska stanna vid fina ord och plakatpolitik krävs ett helhetstänk kring det politiska uppdraget om hur vi bygger vår gemensamma livsmiljö och då krävs det politiskt mod. Vi behöver använda hela det politiska klaviaturet för att begrepp som social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet ska förverkligas. Då måste vi fylla det med kultur, fritid, demokrati och begrepp som inte bara har med transport och byggnationer att göra.

Urbaniseringen är global. EU satsar på urbanisering och stadsutveckling. Vi är många kommuner som jobbar med stadsutveckling och stadspolitik och vi har haft många utbyten emellan oss. Det är självklart att vi ska ha med det här området i vårt partiprogram. Bifall till Eriks förslag.

Lena Malm, Göteborg: Här i Göteborg vill vi göra vår stad till en mer solidarisk och hållbar stad där alla har möjlighet att påverka och styra sina liv. Utgångspunkten är en analys som vi har gjort utifrån de tre hållbarhetsdimensionerna.

En hållbar utveckling leder till en hög sysselsättning, som ger ett ekonomiskt utrymme för människor att välja det liv de vill ha och uppfylla sina drömmar. Det görs stora insatser runt om i Sverige, i både stora och små städer, för att utveckla stadskärnor och stadsdelar, minska segregation och komma tillrätta med trängsel och utsläpp genom satsningar på gång-, cykel- och kollektivtrafik

samt för att få fram en bra mix av grönområden, nya bostäder i kollektivtrafiknära lägen och nya företag i befintliga stadsmiljöer. Bifall till Erik Pellings yrkanden på sidan 26 och på sidan 37.

Anders Rubin, Skåne: På den här kongressen har vi svårt för ordet ”stad”. Om man väljer att köra igenom sökfunktionen på Framtidskontraktet kommer vi att upptäcka att den enda ordet förekommer är när det gäller höghastighetståg, för de ska gå mellan städer.

Om man söker efter ordet ”stad” i partiprogramsförslaget märker man att de har varit väldigt glada i lite gammaldags ord som ”åstadkomma” – annars förekommer inte ordet ”stad” över huvud taget. Det är lite märkligt med tanke på att vi är det land i Europa som urbaniseras allra kraftigast; den mest påtagliga utvecklingen i Sverige just nu är att städerna växer väldigt kraftigt.

Att vi då i partiprogrammet inte ska ha någon text som över huvud taget förhåller sig till detta förefaller aningen märkligt för mig. Därför yrkar jag, i likhet med föregående talare, bifall Erik Pellings förslag.

Eva Ålander, Gävleborg: Jag vill slutföra mitt resonemang i mitt förra inlägg. Rättvisan är väldigt sällan en produkt av den upprördhet som finns hos en person eller en viss grupp i samhället. Det kanske aldrig är så. Det ligger andra krafter bakom rörelser som skapar rättvisa i en situation som på något sätt är orättvis. Som det nu står i programmet skulle man kunna tolka det, om man läser det väldigt bokstavligt, att rättvisa uppstår automatiskt när de som inte drabbas av den börjar uppröras av själva situationen och att det endast är då det är möjligt. Det är det som är det olyckliga med formuleringen.

Vi måste vara medvetna om att väldigt mycket av det som vi kan se som stora rättvisereformer har skett genom fredlig politisk kamp, utan att vi någon gång kanske tog hänsyn till dem som inte riktigt led av den där orättvisan. Vi kan tänka på den allmänna rösträtten, på folkskolan eller på föräldraförsäkringen. Det är sådant som kanske aldrig hade kommit till om vi skulle ha tagit hänsyn till dem som inte drabbades av orättvisan.

Vi måste se helheten. Ingen är fri förrän alla är fria och, precis som vi i meningarna före den aktuella meningen konstaterar, är solidaritet en kraft för att öka friheten i samhället.

Jag skulle kunna nöja mig med Åsa Karlssons förslag och helt enkelt stryka meningen men jag vill ändå ge programkommissionen ett till alternativ och därför yrkar jag bifall till min nya mening.

Lars Engqvist, programkommissionens huvudsekreterare: Tack för en bra diskussion så här långt. Jag ska försöka redovisa hur vi ställer oss till de ändringsförslag som finns och ta dem i den ordning de har framförts. En del kommer jag att argumentera emot men flera stycken kommer jag att yrka bifall till.

Mattias Ravander vill ha en ändring när det gäller diskussionen om människans fria vilja och jag tror att han i någon mån har missförstått vår avsikt med det resonemanget. I samhällsdebatten i dag hävdar allt fler att det är människans fria vilja som har lett fram till deras sociala situation eller utsatthet. Man förklarar det ofta med att människor har valt sina livssituationer och det här är ett sätt att argumentera mot den föreställningen.

Människor väljer faktiskt inte fattigdom av fri vilja. Man väljer inte utsatthet av fri vilja. Vi försöker alltså att argumentera mot hela den liberala föreställningen om den fria viljan. Det handlar inte bara om de egna livsvalen utan det är en argumentation mot den liberala föreställningen att orättvisor kan förklaras med människors individuella tillkortakommanden och individuella val eller av människors fria vilja. Jag tycker att den formulering vi har är bra som utgångspunkt för en sådan diskussion och jag tycker att vi ska behålla den. Även om jag förstår Mattias resonemang vill jag yrka avslag till hans ändringsförslag.

Mattias föreslår även en formulering om reproduktionen. Vi bifaller det – texten blir bättre om vi följer Mattias förslag på den punkten.

När det gäller Erik Pelling är det alldeles rätt det som har påpekats. Vi diskuterar alldeles för lite, också i partiprogrammet, om stadsutveckling. Vi yrkar därför bifall till samtliga tre förslag från Erik.

Jan Anders Palmqvist för ett långt resonemang som handlar om vår syn på hållbarhet och tillväxt. Vi menar från programkommissionens sida efter många diskussioner att såsom vi definierar tillväxt i dag kan vi inte göra det i framtiden utan vi måste ompröva vårt förhållande till tillväxt. Men vi är optimistiska nog att tro att det är möjligt att skapa en hållbar tillväxt som faktiskt tar de hänsyn som krävs för att den ska kunna leva upp till våra krav på hållbarhet. Vi har fört sådana diskussioner och det resonemang som Jan Anders för handlar om den diskussionen. Jag tycker inte att programmet blir bättre om vi tillstyrker hans förslag på den punkten och yrkar därför avslag.

Malin Axelsson har fört fram ett förslag att vi ska lägga till en mening i det resonemang som förs på sidan 16: ”En gränslös värld i fred och frihet är socialdemokratins långsiktiga mål.” Just där tycker jag att det passar utmärkt och jag yrkar bifall till Malins förslag på den punkten. Däremot tycker vi att hennes förslag när det gäller sidan 24, rad 18 är att föra ett lite onödigt resonemang. Alldeles självklart är det så att FN:s medlemsstater har ett ansvar för att förvalta FN:s roll och FN-uppdraget. Vi behöver inte påpeka detta extra i vårt partiprogram. Det är vår skyldighet såsom FN-medlemmar att leva upp till det Malin föreslår, och vi tycker att de skrivningar vi har i programmet är tillräckliga. Vi yrkar avslag till den delen.

Samma gäller Malins yrkande på sidan 27, rad 1, där vi tycker att det som sägs där är tillgodosett i de programskrivningar som finns, så vi yrkar avslag.

Monica Hallquist för ett resonemang som är mer komplicerat, om att skriva in FN:s kvinnokonvention. Jag förstår resonemanget och jag skulle i och för sig kunna säga att vi ska göra det. Det finns emellertid ett problem som redan uppdagades när partikongressen 2001 skrev in barnkonventionen, för vad vi gör är att vi bestämmer oss för att ett demokratiskt socialistiskt parti hänvisar till internationella konventioner för att hävda sin egen ståndpunkt. Vi bygger alltså upp vår egen argumentation för i det här fallet en feministisk politik på en FN-deklaration och säger att det är viktigt för oss och att vi gör argumentationen avhängig en FN-deklaration.

Många uppfattar att det förstärker vår argumentation. Jag är rädd för att det innebär att vi på många andra områden framöver kommer att få en diskussion om huruvida vi ska motivera våra egna ställningstaganden med olika former av internationella konventioner. När barnkonventionen fördes in var det just en sådan debatt som fördes. Kongressen tyckte att man skulle föra in det, och när vi nu prövar det konstaterar vi att om vi skulle stryka det med ett principiellt argument om att vi

måste kunna hävda våra värderingar, vår samhällssyn och våra krav utan att haka upp det på internationella deklamationer, skulle folk undra om vi inte står bakom FN:s barnkonvention längre.

Därför har vi avstått från att föreslå det. Men med det som grund förs nu en diskussion om att vi även bör skriva in kvinnodeklarationen. Vi kan leva med det, det är inte så att jag tänker argumentera behårt mot det, men jag ber er att reflektera över huruvida det är en bra väg att gå. Jag tycker inte att det är ett bra sätt att skriva program. Jag kommer inte att bli ledsen om ni tar beslutet men jag ber er fundera på om det är rätt väg att gå.

Programmet i övrigt är mycket tydligt när det gäller vår inställning till kvinnors rättigheter. Det är ett feministiskt skrivet program och jag är stolt över det. Jag vill alltså rent formellt yrka avslag på kravet med hänvisning till resonemanget om hur ett partiprogram bör byggas upp.

Sedan har vi Göran Färms förslag på sidan 4, rad 36. Det yrkar vi bifall till. Det gäller även Görans förslag när han vill ersätta nuvarande skrivningar på sidan 21, rad 23 med: ”Den fria rörligheten på EU:s inre marknad måste balanseras av löntagarnas rätt att verka fackligt över gränserna och av gemensamma minimiregler inom EU till skydd för de anställdas rättigheter.” Det är ett bra tillägg som vi yrkar bifall till.

Däremot tycker jag att Görans förslag när det gäller sidan 27, rad 32 i själva verket fångas upp av de formuleringar vi har när det gäller det europeiska samarbetet och EU. Jag tycker inte att det här tillför något mer än det vi har avsett med tidigare skrivningar. Jag yrkar avslag på det förslaget.

Göran har ett fjärde yrkande som är mer komplicerat, och jag och Göran har talat om det. Vi säger att vi vill ha en global beskattning av finansiella transaktioner. Göran säger då att det kanske inte är realistiskt utan vi får acceptera något på en lägre nivå. Det håller jag med om men ska vi börja med att säga att om det inte blir globalt så accepterar vi något mindre? Jag tycker att vi kan hålla kvar vid att vi vill ha en global beskattning av finansiella transaktioner. Om vi får möjlighet att inom EU eller på annat sätt arbeta för en annan gränsöverskridande beskattning så är det här partiet så klokt att vi ta det, men i partiprogrammet bör vi ange att vi vill ha en global beskattning av finansiella transaktioner och det är det vi står för. Därför yrkar jag avslag på Görans förslag.

Sedan har vi Robert Noords förslag. Jag berättade för Robert att när vi först fick det, för det fanns med bland remissvaren, så förstod jag inte vad det handlade om. Jag har under hand börjat förstå att det här är en jättestor sak. Vi har utvecklat vår idéverksamhet i vår diskussion i immigrationsfrågan. Nu går vi ifrån att beskriva vår ambition som ett mångkulturellt samhälle, där vi accepterar tanken att varje människa ska ha rätt att bära med sig sin tradition och leva med sin egen kultur och att vi ska respektera det, till nästa steg – att se detta som en möjlighet att gemensamt utvecklas. Det handlar om mötet mellan människor med olika erfarenheter och från olika kulturer och gemensamt skapa den framtida tillvaron. Det rymmer otroligt mycket.

Vi har funderat på hur vi skulle göra och jag har ett förslag, nämligen att vi på sidan 13, rad 10, alltså inte precis där Robert föreslog, för in följande formulering: ”Vi socialdemokrater vill verka för interkulturalitet, som är ett utbyte mellan människor med olika utgångspunkter och referensramar. Detta utbyte utgår från alla människor lika värde och rättigheter, oavsett social, etnisk eller religiös bakgrund.” Det här ligger precis i linje med Roberts förslag men det är lite omskrivet för att passa bättre in i programtexten. Jag hoppas att Robert säger: ”Bra, vi kör!” Jag lägger det som förslag och hoppas att Robert ställer upp på det.

Sedan har vi Åsa Karlsson. Det där är ett jätteintressant resonemang, för när jag sade att man kan läsa partiprogrammet som någon potentat läser bibeln menar jag att här måste man läsa hela stycket. Det är ett försök att föra ett intellektuellt resonemang om en reformistisk rörelses sätt att se på sin samhällsförändring. Det står:

”Det ömsesidiga beroendet mellan människor är solidaritetens kärna. I omtanken om andra ligger både att ta hänsyn och att själv göra sitt bästa. Att solidariskt ställa upp för varandra bygger på förvisningen om att alla gör så gott de kan och bidrar efter förmåga. Solidariteten är en kraft för att öka friheten i samhället eftersom ingen är fri förrän alla är fria. Rättvisan uppstår först då även de som inte drabbas upprörs av orättvisan.”

En reformistisk rörelse kan bara vinna om vi övertygar de människor som inte direkt berörs eller känner sig drabbade av orättvisan. Vår uppgift är alltid att övertyga en majoritet av medborgarna att ställa upp bakom en förändring. Det räcker inte att ett antal människor själva är upprörda, av rimliga och begripliga skäl. Vi måste hela tiden övertyga en majoritet för att förstå att orättvisan är något vi gemensamt har ansvar för. Vi måste se till att de människor som inte drabbas ser orättvisan och upprörs över att människor behandlas på det sättet. Den reformistiska rörelsens stora utmaning är att i varje läge övertyga en majoritet för förändring. Det är det vi försöker fånga upp och säga att det inte räcker med att vi pekar på dem som drabbas. Vi tar på oss uppgiften att övertyga flertalet.

Jag tycker att detta är en nästan poetisk beskrivning av en reformistisk rörelses uppgift och jag föreslår att det står kvar. Den är utmanande mot oss. Den anger vår uppgift. Jag tycker att det är en bra beskrivning av hur vi bör arbeta politiskt. Jag föreslår alltså att vi avslår Åsa Karlssons förslag om att stryka meningen.

När det gäller Lars Bryntessons förslag har Lars argumenterat väl för det. Hans formulering är bättre än den som finns nu, så jag yrkar bifall när det gäller Lars förslag på sidan 38, rad 22, om hur vi ska behandla non profit-aktörerna i välfärdssystemet.

Helena Frisk föreslår en ny formulering på sidan 36, rad 28–35, som handlar om hur vi ska se på utvecklingen av den gemensamma sektorn. Jag tycker inte att Helenas förslag utvecklar programtexten. Det hon är ute efter säger vi redan i olika sammanhang i partiprogrammet, exempelvis i formuleringen om att marknaden inte får styra välfärdsverksamheten. Det finns tydligt markerat på flera ställen, där vi för ett resonemang om vad som ska styra välfärdens utveckling. Jag tycker att det Helena argumenterar för är tillgodosett i de formuleringar som finns, så jag yrkar avslag på det förslaget.

Jag tror att Niklas Säwén har missförstått diskussionen på sidan 10, rad 38. När vi diskuterar relationen mellan marknad och demokrati talar vi egentligen om hela samhällets organisation: Hur mycket ska vi överlåta till den demokratiska organisationen, vi kan kalla den för den offentliga sektorn, att driva och hur mycket ska avgöras av marknaden? Relationen mellan demokrati och marknad avgörs, så som vi skriver, inte en gång för alla utan vi prövar den i tid och utifrån vilka verksamheter det gäller. Vi är pragmatiska på det sättet och det vill vi understryka.

Det handlar inte specifikt om välfärdsmodellerna och den diskussion som fördes om ordning och reda i välfärden, utan det här är ett principiellt resonemang om relationerna mellan marknadsdriven och demokratiskt driven verksamhet. Jag tycker att det resonemang vi för väl täcker det som socialdemokratin står för och bör stå för. Jag yrkar avslag på Niklas Säwéns förslag.

När det gäller Martin Lind så har han väldigt många förslag. Jag måste tacka Martin, för när Örebro skickade in sina förslag skickade de faktiskt in ett korrekturläst och rättat och fantastiskt bra partiprogram, långt ner i nivåerna om hur kommateringen skulle ske. Det var väldigt många bra förslag som vi också har tillgodosett. De vi inte har tillgodosett kommer han nu tillbaka med och vi har gått igenom dem men vi tycker inte de gör programmet mycket bättre, utom i ett fall – sidan 26, rad 1, där vi skriver ”naturligt klimat”. Där föreslår Martin ”hållbart klimat” – det är bättre. I övrigt tycker jag inte att Martins förslag gör programmet mycket bättre. Vi har redan fångat upp mycket av det han har bidragit med och han har gjort programmet mycket i bättre, men i det här fallet yrkar jag avslag utom just på sidan 26, rad 1.

Ronny Sandberg vill formulera om på sidan 20, rad 9 när det gäller att arbetslösheten etablerar sig på en viss nivå. Det är bättre formulerat än det som står nu, så det yrkar vi bifall till.

När det gäller Eva Ålanders förslag vill vi behålla den mening det gäller utifrån det resonemang jag försöka föra tidigare om oss som en reformistisk rörelse, men vi byter gärna ut ”drabbats av” mot ”berörts av” och vi bifaller därmed hennes förslag på sidan 8, rad 9.

Tjänstgörande ordförande: Som ni kommer ihåg här vi behandlade förslaget till nya stadgar, så beslutade vi att portalparagrafen, § 1, ska utgöras av inledningen av partiprogrammet, det vill säga det avsnitt som heter ”Den demokratiska socialismen” på sidan 4 och 5. Det beslutet kommer att fattas under den här punkten.

Under debatten framfördes följande förslag:

Sida	Rad	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
		Elizabeth Salomonsson, Västmanland	Bifall till programkommissionens förslag	Bifall
		Siw Wittgren-Ahl, Göteborg	Bifall till programkommissionens förslag	Bifall
7	24	Mattias Ravander, Östergötland	Ändra meningen som börjar ”Så länge hälsan” till: ”Dessa faktorer innebär att hälsa, barns livsmöjligheter och risken att bli arbetslös inte fördelar sig slumpmässigt i befolkningen och därmed begränsas människans möjlighet att styra över sitt eget liv.”	Avslag
7	21	Mattias Ravander, Östergötland	Ändra meningen: ”Detta är inte ett resultat av människans egna livsval.”	Avslag
9	26	Mattias Ravander, Östergötland	Ändring: Byt ut ”reproduktionen” till ”denna reproduktion”.	Bifall
26	18	Erik Pelling, Uppsala län	Tillägg: ”Det kräver en ny syn på väl-	Bifall

			stånd, ekonomisk rationalitet, nya linjer i samhällsplaneringen <u>och stadsutvecklingen</u> , globala överenskommelser och ett individuellt ansvar för den egna förbrukningen.”	
26	26	Erik Pelling, Uppsala län	Tillägg: ”Transportsystemen ska läggas om för mer <u>gång-, cykel- och</u> kollektivtrafik och så att vägtransporter ersätts med järnvägstransporter och sjötrafik. Samtidigt krävs det satsningar på att utveckla bränslesnåla motorer, alternativa drivmedel och bättre reningsteknik. All miljöpåverkan i form av utsläpp och avfallsprodukter ska minimeras.”	Bifall
37	18	Erik Pelling, Uppsala län	Ny rad 18: ”En socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar samhällsutveckling förutsätter ett framtidsinriktat stadsbyggande som skapar integrerade, variationsrika och transportsnåla livsmiljöer i våra städer och tätorter.”	Bifall
5 m.fl.		Jan Anders Palmqvist, Blekinge	Strykning av ordet ”ekologisk” på sidan 5, rad 36, sidan 26 raderna 3, 5 och 36 samt sidan 30 rad 8.	Avslag
16	15-16	Malin Axelsson, Jämtlands län	Tillägg: ”En gränslös värld i fred och frihet är socialdemokratins långsiktiga mål.”	Bifall
24	18	Malin Axelsson, Jämtlands län	Tillägg: ”Ansvaret för att klara FN:s breda uppdrag vilar på medlemsländerna. Därför är det nödvändigt att FN:s medlemsländer på varje kontinent tar ansvar för FN-uppdraget. EU tar i sitt nya fördrag ansvar för FN-stadgan och deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna och kompletterar därmed Europarådets arbete.”	Avslag
27	1	Malin Axelsson, Jämtlands län	Tillägg i inledningen av hela avsnittet: ”En gränslös värld i fred och frihet är socialdemokratins vision. Detta kan	Avslag

			bli verklighet om samarbetet i Europa utvecklas i rätt riktning och Europeiska unionen tar ansvar för FN:s stadgar och konventioner.”	
12	29	Monica Hallquist, Jämtlands län	Tillägg: ”Med starka reproduktiva, sociala och politiska rättigheter kan vi tillsammans skapa ett annat och mer mänskligt samhälle, med lika rätt och lika ansvar för kvinnor och män, i familjeliv, yrkesliv och samhällsliv, i <u>enlighet med FN:s kvinnokonvention.</u> ”	Avslag
25	8	Göran Färm, Östergötland	Tillägg efter ”en global”: ”eller på annat sätt gränsöverskridande”	Avslag
27	32	Göran Färm, Östergötland	Efter rad 32 nytt stycke: ”Inom EU och genom globala överenskommelser bör kraven skärpas på kontroll av finansmarknaderna och, med respekt för nationalstatens skattesuveränitet, gemensamma styrmedel utvecklas på bl.a. miljö-, klimat- och finansområdet för att undvika social-, miljö- och skattedumpning.”	Avslag
27	23	Göran Färm, Östergötland	I stället för sista meningen ”De fackliga organisationerna ska ha rätt att agera gränsöverskridande” föreslås följande skrivning: ”Den fria rörligheten på EUs inre marknad måste balanseras av löntagarnas rätt att verka fackligt över gränserna och av gemensamma minimiregler inom EU till skydd för de anställdas rättigheter.”	Bifall
4	36	Göran Färm, Östergötland	Tillägg efter ”Samhällets utveckling i framtiden måste vara långsiktigt hållbar”: ”ekonomiskt, socialt och miljömässigt”.	Bifall
8	9	Åsa Karlsson, Bohuslän	Strykning på sidan 8 rad 9 från ”Rättvisan...”	Avslag
38	22	Lars Bryntesson, Stockholms län	Tillägg: ”verksamheten i egen regi eller överlåta driftansvaret till externa	Bifall

			utförare. Utöver konkurrensutsättning genom upphandling ska detta kunna ske genom att ingå partnerskap med kooperativa och sociala företag eller ideella organisationer. Därutöver ska det vara möjligt att rikta upphandlingar enbart till non profit-aktörer.”	
36	32-35	Helena Frisk, Örebro län	Tillägg: ”För att nå en större variation ska kommunerna och landstingen utveckla den gemensamma verksamheten i egen regi och därmed kunna erbjuda olika alternativ. Detta kan också ske genom att kooperativa, ideella eller privata alternativ medverkar till denna utveckling. Hög kvalitet och god omsorg om medborgarna ska sättas främst. Skolan, sjukvården, omsorgen om barn och gamla är en stor del av det vi kallar välfärd och den ska inte styras av marknadskrafter eller vinstmaximering.”	Avslag
10	38	Niklas Säwén, Västernorrland	Strykning av mening som börjar med ”Valet mellan marknad...”. Ersätt med: ”Oavsett vilken driftsform som väljs så är det socialdemokratins mening att den demokratiska insynen ska finnas, att verksamheterna bedrivs med hög kvalitet och att skattebetalarnas pengar hanteras på ett ansvarsfullt sätt.”	Avslag
10	38	Martin Lind, Örebro län	”hänsyn till rättvisa och effektivitet” ersätts med: ”kvalitet och effektivitet”.	Avslag
11	16	Martin Lind, Örebro län	”villkor och ramar för ekonomin” ersätts med: ”villkor och ramar för marknaden”.	Avslag
11	35	Martin Lind, Örebro län	”egna förutsättningar och val” ersätts med ”egna förutsättningar och ambitioner”.	Avslag
11	35	Martin Lind, Örebro län	”Valen underordnas i stället indivi-	Avslag

			dens tillhörighet till en viss grupp” ersätts med ”Möjligheterna begränsas i stället genom individens inordning i en kategori.”	
11	38	Martin Lind, Örebro län	”olika maktstrukturer förstärker varandra” ersätts med ”olika makt- strukturer förstärker eller motverkar varandra”.	Avslag
12	23	Martin Lind, Örebro län	”Starka tankemönster definierar” ersätts med ”Nedärvda tankemönster definierar”.	Avslag
13	2	Martin Lind, Örebro län	”en risk att fattiga grupper och platser och därmed klasstrukturer, görs till etniska problem” ersätts med ”sociala problem felaktigt görs till etniska problem”.	Avslag
23	10	Martin Lind, Örebro län	”stärka detta samband” ersätts med ”stärka denna symbios”.	Avslag
23	22	Martin Lind, Örebro län	”demokrati, rättvisa och hållbarhet” ersätts med ”demokrati, jämlikhet och hållbarhet”.	Avslag
26	1	Martin Lind, Örebro län	”naturligt klimat” ersätts med ”hållbart klimat”.	Bifall
31	14	Martin Lind, Örebro län	”samhällets modernisering” ersätts med ”samhällets utveckling”,	Avslag
5	15	Martin Lind, Örebro län	”demokrati, rättvisa och hållbarhet” ersätts med demokrati, jämlikhet och hållbarhet”.	Avslag
7	1	Martin Lind, Örebro län	”Förändringsarbetet utgår från män- niskors krav och behov” ersätts med ”Förändringsarbetet utgår från män- niskor idéer och behov”.	Avslag
7	23	Martin Lind, Örebro län	”inte fördelar sig slumpmässigt i befolkningen” ersätts med ”fördelar sig enligt dessa mönster”.	Avslag
7	36	Martin Lind, Örebro län	”social trygghet och ständigt nya chanser” ersätts med ”social trygghet och ständigt nya möjligheter”.	Avslag
7	39	Marin Lind, Örebro län	”Vi skapar tillsammans det samhälle, som...” ersätts med ”Samhället	Avslag

			formar vi tillsammans och samhället formar oss.”	
20	9	Ronny Sandberg, Skåne	Tillägg: ”Efter varje lågkonjunktur har arbetslösheten etablerat sig på en högre nivå än tidigare.”	Bifall
8	9	Eva Älander, Gävleborg	Bifall till byte av styckets sista mening: ”Rättvisan kan uppnås först då även de som inte berörts upprörs av orättvisan.”	Bifall
		Jonas Magnusson, Jönköpings län	Bifall till Göran Färms fyra förslag.	
27	32	Peter Weiderud, Socialdemokrater för tro och solidaritet	Bifall till Göran Färms förslag på sidan 27 rad 32.	Avslag
		Jonas Nilsson, Norra Älvsborg	Bifall till Monica Hallquist förslag på sidan 12 rad 29.	Avslag
		Åsa Ögren, Västerbotten	Bifall till Erik Pellings samtliga förslag.	Bifall
		Lena Malm, Göteborg	Bifall till Erik Pellings samtliga förslag.	Bifall
		Anders Rubin, Skåne	Bifall till Erik Pellings samtliga förslag.	Bifall
13	10	Lars Engquist, programkommissionen	Tillägg: ”Vi socialdemokrater vill verka för interkulturalitet, som är ett utbyte mellan människor med olika utgångspunkter och referensramar. Detta utbyte utgår från alla människors lika värde och rättigheter oavsett social, etnisk eller religiös bakgrund.”	Bifall

Beslut

Kongressen beslöt:

- att bifalla Göran Färms förslag på sidan 4 rad 36
- att efter försöksvotering avslå Martin Linds förslag på sidan 7 rad 36
- att bifalla Eva Älanders förslag på sidan 8 rad 9
- att bifalla Mattias Ravanders förslag på sidan 9 rad 26
- att efter försöksvotering avslå Niklas Säwéns förslag på sidan 10–11
- att efter försöksvotering avslå Monica Hallquist förslag på sidan 12 rad 29
- att bifalla programkommissionens förslag till nytt stycke om interkulturalitet på sidan 13 rad 10
- att bifalla Malin Axelssons förslag på sidan 16 rad 20
- att bifalla Ronny Sandbergs förslag på sidan 20 rad 9
- att efter försöksvotering avslå Göran Färms förslag på sidan 25 rad 8

- att bifalla Martin Linds förslag på sidan 26 rad 1
- att bifalla Erik Pellings förslag på sidan 26 rad 18
- att bifalla Erik Pellings förslag på sidan 26 rad 26
- att bifalla Göran Färms förslag på sidan 27 rad 23
- att bifalla Erik Pellings förslag på sidan 37 rad 18
- att bifalla Lars Bryntessons förslag på sidan 38 rad 22
- att i övrigt fastställa programkommissionens förslag till nytt partiprogram och därmed fastställa stycket ”Den demokratiska socialismen” som § 1 i partiets stadgar.

Dagordningens punkt 24

Partistyrelsens förslag samt motioner och partistyrelsen utlåtanden på område N – Framtidspartiet

Dagordningens punkt 24.2

Partistyrelsens förslag samt motioner och partistyrelsen utlåtanden på område N – Framtidspartiet

Motioner och utlåtanden som rör partiprogrammet

Föredragande: *Lars Engqvist*

Förslag

Följande förslag förelåg:

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A35:1, A36:1, D84:3, D110:1, H36:2, I103:2, I120:1, I171:1, N85:1, N86:1, N86:2, N87:1, N88:1 och N89:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A35:1, A36:1, D84:3, D110:1, H36:2, I103:2, I120:1, I171:1, N85:1, N86:1, N86:2, N87:1, N88:1 och N89:1.

Beslut

Kongressen beslöt:

- att fastställa partistyrelsens utlåtande över motionerna på området Framtidspartiet.

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 22.35.

LÖRDAGEN DEN 6 APRIL 2013

Förmiddagens förhandlingar

Förmiddagens förhandlingar inleddes klockan 08.30.

Ordförande: *Bosse Ringholm* och *Laila Naraghi*

Sekreterare: *Joakim Edbborg* och *Mia Nikali*

Permission

Presidiet beviljade följande permission:

Lejla Bajraktarevic, Kalmar län, klockan 08.30–17.00.

Videohälsning

Julia Gillard, Australiens premiärminister: Här kommer en hälsning från Australiens socialdemokrater till kongressen och Stefan Löfven. Han gör en stor insats för de värden vi delar som progressiva partier. Vi har stora utmaningar framför oss över hela världen, när det gäller att skapa samhällen präglade av jämlikhet. Vi har länge beundrat ert partis insatser och era framgångar när det gäller välfärd och era ansträngningar för fred och samarbete i världen. I Australien är en av våra viktigaste uppgifter att skapa jobb och möjligheter för unga australier samt att bygga ett utbildningssystem i världsklass.

Jag ser fram emot ett nära samarbete med er de kommande åren, inte minst genom det nya gemensamma progressiva nätverk vi båda ingår i. Jag önskar er kongress stort lycka till från era australiska vänner!

Dagordningens punkt 10

Beslut om partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar

Dagordningens punkt 10.3

Framtidskontraktet – Med kunskaper växer Sverige

Föredragande: *Ibrahim Baylan*, *Anna Johansson* och *Heléne Fritzon*

Inledning

Ibrahim Baylan, partistyrelsens föredragande: Jag vill börja med att tacka temagruppen för ett mycket konstruktivt och utvecklande samtal om utbildningspolitiken. Genom en bra dialog har vi

tillsammans gjort Framtidskontraktet bättre – stort tack för det! Jag vill också rikta ett tack till vårt ungdomsförbund som har bidragit till arbetet och inte minst vårt studentförbund, vilket för övrigt har fördubblat antalet medlemmar de senaste åren. Jag tycker att de förtjänar en applåd för det! Vårt studentförbund har bidragit till att förbättra Framtidskontraktet, inte minst när det handlar om våra högskolor och tredjelandsstudenterna – tack Studentförbundet för det.

Socialdemokraterna vill ha en skola i absolut toppklass och i dag ska vi diskutera vägen dit. I dag är vi tyvärr i toppklass; det går inte så bra för den svenska skolan, och det är framför allt två stora utmaningar som vi ser framför oss. Det första och kanske mest allvarliga, är att kunskapsresultaten sjunker i den svenska skolan och har gjort så sex år i rad. De sjunker även när man jämför med andra länder och har gjort så under en längre tid.

För det andra växer kunskapsklyftorna i vårt land. Vi ser att det blir allt lättare att förutse hur det ska gå för en elev bara genom att titta på vilken utbildning eller utbildningstradition föräldrarna har. Det här är naturligtvis väldigt provocerande för oss socialdemokrater – att vi inte har en skola som kompenserar för det vi vet, nämligen att alla barn är olika och alla barn kommer med olika förutsättningar in i den svenska skolan. Detta är provocerande, detta måste brytas och detta måste kombineras med att vi vänder kunskapsresultaten, för det ska inte råda några tvivel om att dessa två saker hänger samman.

När vi jämför skolsystem över världen ser vi att de länder som har högst skolresultat är de länder som har den mest likvärdiga skolan. Man ska inte välja mellan likvärdighet och höga resultat. Tvärtom – dessa båda förutsätter varandra. En bra grund för höga resultat är en sammanhållen och likvärdig skola. Det är det vi socialdemokrater eftersträvar. Men en jämlik skola med höga resultat kräver att vi ger alla kommuner i landet i uppdrag att fördela resurser efter elevernas behov. Staten ska också ta ett större ansvar för att resurser tillförs skolan. Vårt mål är att halvera andelen elever som inte når behörighet till gymnasieskolan till 2020. Det är en hög ambition men den är fullt möjlig att genomföra.

Vad säger då landets utbildningsminister Jan Björklund om den situation vi har? Vilka lösningar presenterar han? Jo, han pratar om att det tar lång tid att vända utvecklingen i skolan. Han pratar om att skolan och skolpolitiken är som en Atlantångare. Jag och Jan Björklund har debatterat och varit oense om mycket, men just när det gäller att skolpolitiken är som en Atlantångare vill jag faktiskt ge honom rätt. Den borgerliga skolpolitiken är en Atlantångare och den heter Titanic.

Oavsett vad regeringen hävdar är vi helt övertygade om att det går att vända utvecklingen i det svenska skolsystemet. Andra länder har gjort det och Socialdemokraterna brinner av iver att få göra det. Det är ett vallöfte som vi redan nu kan utfärda.

Avgörande för att alla barn ska kunna klara skolan är att investera väldigt mycket redan tidigt, de första åren, i en bra förskola som håller hög kvalitet, i mindre klasser de första åren så att varje barn får möjlighet att få hjälp och stöd att utvecklas – både de barn som kanske har det tufft men faktiskt också de barn som har det lätt och som behöver utmanas. Mindre klasser leder till högre resultat och därför är ett av de viktigaste föreslagen att stora klasser i lågstadiet ska bli mindre. Det är ett viktigt löfte från den här kongressen.

Men lärandet börjar inte i grundskolan utan det börjar redan i förskolan. Vi lägger nu fram väldigt ambitiösa program som handlar om att göra förskoleklassen obligatorisk och att alla barn får

möjlighet till både lek och lärande. Vi föreslår att förskolan i första hand ska vara till för barnen, att alla barn ska ha rätt till heltid i förskolan oavsett om deras föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga, och vi lovar också här och nu att om vi får möjlighet att regera ska vi avskaffa vårdnadsbidraget, vilket inte bara är en jämställdhetsfälla utan också förhindrar de barn som kanske mest skulle behöva mötet med det svenska språket och den svenska förskolan att ta del av detta. Därför ska vårdnadsbidraget avskaffas.

Vi vet att barn som går i en kvalitativ förskola lyckas bättre i skolan. Mindre barngrupper och investeringar i personalen är det viktigaste för att förskolan ska fortsätta hålla en hög kvalitet. Vi är helt övertygade om att det går att vända utvecklingen i det svenska utbildningssystemet men då krävs det att man börjar tidigt. Vi vill göra det redan i förskolan.

Allt detta är fullt möjligt om man är beredd att prioritera. Den borgerliga regeringen har i varje läge – vid vartenda tillfälle som Fredrik Reinfeldt, Jan Björklund och Anders Borg haft möjlighet att prioritera – prioriterat ineffektiva skattesänkningar. Det har hetat bolagsskatt, restaurangmoms och allt vad det nu har varit. Inte vid ett tillfälle har de prioriterat den svenska skolan. Vårt tydliga löfte är att vi kommer att prioritera den svenska skolan. Vi kommer att göra nödvändiga investeringar i lärare, mindre klasser, läxhjälp till alla barn – inte bara för dem som har köpkraft. Vi är övertygade om att den bästa investeringen för barn och ungdomar i Sverige, men också för landet Sverige, är att vi ser till att vi får en vändning i den svenska skolan och att alla elever får möjlighet till en bra skolgång där de kan göra sina egna val och se till att utvecklas till sin fulla potential.

Vi vägrar ge upp så som den borgerliga regeringen gör. Alla ska få möjlighet och förutsättningar att visa sig i den svenska skolan och inte som nu, att vi redan på förhand räknar bort nära en fjärdedel från gymnasiestudier. Så ska vi inte fortsätta! Vi ska visa att det går att vända den svenska skolan. Det handlar om investeringar i de första åren – investeringar i lärarna, investeringar i läxhjälp, investeringar för att se till att alla dem som behöver hjälp och stöd faktiskt får det. Det handlar också om ett skarpt förslag om att se till att alla elever får möjlighet att gå i gymnasieskolan och klara den.

Jag ser fram emot dagens diskussion. Välkomna till diskussionen om hur vi ska vända den svenska skolan, för det är fullt möjligt att göra!

Förslag

Följande förslag förelåg:

Partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar, avsnittet Med kunskaper växer Sverige:

Med kunskaper växer Sverige

Människan är en skapande varelse som bygger värde och mening i gemenskap med andra. Alla människor ska kunna utvecklas efter sina styrkor och intressen. Först när ekonomiska, sociala och kulturella hinder rivs ner kan var och en utvecklas som han eller hon vill. Vi socialdemokrater vill skapa förutsättningar för att var och en av oss och vi alla tillsammans kan bli framgångsrika.

Kunskap och bildning är nyckeln till människors frigörelse och samtidigt en förutsättning för en gynnsam ekonomisk utveckling. Det kräver en likvärdig skola för alla. Kunskap blir inte mindre för att den delas av fler – tvärtom. Genom att investera i utbildning, forskning och innovation i hela landet rustar vi Sverige för morgondagens utmaningar.

Sverige är och ska förbli en nation som satsar på kunskap och kompetens. Där ska grunden för vår konkurrenskraft ligga. Ska vi möta utmaningen som ett framtidsinriktat land måste vi prioritera investeringar i utbildning i dag.

Vi vill se ett livslångt lärande där alla människor har tillgång till en högklassig utbildning genom hela livet, från förskola till högre utbildning och folkbildning, med goda möjligheter till kompetensutveckling och omskolning genom hela yrkeslivet. Grundläggande utbildning ska komma människor till del efter förutsättningar och egen förmåga, vara öppen för alla och bekostas av oss alla gemensamt.

Förskolan är starten på det livslånga lärandet. Förskolan ska kännetecknas av trygghet, lek och lärande. Vi vill successivt fortsätta bygga ut den allmänna förskolan så att den är öppen för alla på heltid, oavsett vad föräldrarna gör. Förskolans roll ska stärkas för att nå en mer likvärdig skolstart för alla barn. De små barnens lust och möjligheter att lära ska tas tillvara. Kvaliteten i förskolan ska stärkas.

Förskoleklassen har blivit en uppskattad skolform som vi vill göra obligatorisk. Det innebär att skolstarten sker redan vid sex års ålder. Varje enskild elevs kunskapsutveckling ska systematiskt följas upp och löpande utvärderas från första årskurs. Brister ska upptäckas i tid och resurser och insatser sätts in. Elever som har lätt för sig ska få större utmaningar.

Skolans uppdrag är att ge alla elever gedigna kunskaper, en demokratisk och social fostran och lust att vilja lära mer. I dagens skola är den största utmaningen att höja kunskapsresultaten. Vi vill skapa en modern kunskapskola med kvalitet och kreativitet i centrum. Varje barn ska ges möjlighet att växa och utvecklas som individ. Alla skolor ska vara bra skolor. Det kräver ett skolsystem där den enskilde elevens utveckling står i centrum.

Tyvärr har utvecklingen i den svenska skolan under en lång följd av år gått åt fel håll. För sjätte året i rad sjunker resultaten i grundskolan och färre elever är behöriga att komma in på gymnasieskolans nationella program.

Vi har även tappat vår tidigare tätposition vad gäller en likvärdig skola. I Sverige spelar elevens socioekonomiska bakgrund numera lika stor roll för läsförmågan som i Tyskland och USA. Den ökande skolsegregationen är en av huvudförklaringarna till de sjunkande kunskapsresultaten. Detta är ett stort misslyckande för skolpolitiken vars mål ska vara att hjälpa varje elev att nå sin fulla potential.

För att vända den negativa utvecklingen och i stället nå framgång med skolan krävs investeringar i lärarna och fokus på kunskap och lärande, mindre klasser, ökad likvärdighet och minskade sociala klyftor i skolan samt fokus på de framtidskompetenser som eleverna behöver som medborgare och löntagare/företagare.

Det enskilt viktigaste för elevernas resultat är att de möter skickliga och engagerade lärare som har bra förutsättningar att bedriva en god undervisning. Ökande kunskapsresultat i den svenska

skolan kräver att många ambitiösa och duktiga studenter väljer att utbilda sig till lärare. Då ska det också löna sig att utbilda sig till och arbeta som lärare.

Vi vill se en ökad professionalisering av läraryrket med lärare som har rätt till en systematisk kompetensutveckling, har gott om tid att bedriva och utveckla undervisningen samt bra villkor genom karriärutveckling. Skolans verksamhet och skolpolitiken ska utgå från forskning och beprövad erfarenhet. Den pedagogiska forskningen behöver utvecklas, användas men också bedrivs av lärare. Skolledare ska vara välutbildade och ha tid att vara pedagogiska ledare. Sverige ska ha en lärarutbildning i världsklass för att kunna få bra lärare.

En annan viktig förutsättning för att vända utvecklingen i skolan är att minska klasserna, särskilt i de lägre årskurserna. Forskning visar att klasstorlek har betydelse, särskilt för yngre elever när det gäller resultaten i skolan.

Skolan ska aktivt bidra till att utjämna människors livschanser. Samhällets insatser för en likvärdig och sammanhållen skola behöver stärkas och den tilltagande skolsegregationen motverkas. Alla kommuner ska fördela resurser till skolan efter elevernas behov utifrån socioekonomiska kriterier. De skickligaste lärarna ska attraheras till skolor med lägst resultat. Läxhjälp ska finnas för alla elever. Alla skolor ska, liksom högskolor och universitet, ges i uppdrag att ha en bred rekrytering. Avgifter ska inte förekomma i grundskolan.

För att motverka den växande skolsegregationen och för att säkerställa att barn och ungdomar med olika bakgrund och förutsättningar möts och ges likvärdiga chanser, krävs att kommunerna som ansvariga för skolan får möjlighet att aktivt planera när och var nya skolor ska etableras. Kommunerna ska ges ett avgörande inflytande vid nyetableringar. Det ska krävas ett samarbetsavtal med den offentliga huvudmannen för att etablera en ny fristående skola. Staten ska därtill säkra den nationella likvärdigheten vid tillståndsprovningen av nya fristående skolor.

För att höja resultaten i skolan behöver skolan ha höga positiva förväntningar på alla elever. Genom att satsa på alla elever ökar också förutsättningarna för att fler ska nå toppresultat i skolan. Elever med funktionsnedsättning ska ges det stöd de behöver för att lyckas i skolan. Den nya teknikens möjligheter att utveckla lärandet ska tas tillvara fullt ut. Fritidshemmen ska hålla hög kvalitet och vara en integrerad del i skolan.

I skolan finns betydande skillnader i prestationer, upplevelser och preferenser mellan flickor och pojkar. Pojkar presterar i genomsnitt sämre än flickor, Programvalen till gymnasiet är könsstereotypa – särskilt till de yrkesförberedande programmen. Flickor är mer stressade i skolan och mår generellt sämre i tonåren. Elevhälsan och studie- och yrkesvägledningen är viktiga resurser i skolan för att stödja såväl flickor som pojkar.

Det är en viktig utmaning för skolan att bryta könsnormer. Om jämställdhetsarbetet i skolan och i utbildningssystemet i övrigt ska bli effektivt måste det bedrivs kontinuerligt enligt principen om jämställdhetsintegrering. Vi vill också aktivt verka för fler män i pedagogiska yrken i förskolan och grundskolans tidiga år.

Dagens gymnasieskola står inför helt andra utmaningar än vad som gällde för bara några årtionden sedan. I dag krävs en gymnasieutbildning för att få ett jobb och för att klara sig i ett allt mer komplext och kunskapsintensivt samhälle. Det blir tydligt inte minst när man studerar ungdomars långtidsarbetslöshet. Den viktigaste orsaken till att ungdomar är långvarigt arbetslösa

är bristande utbildning. Dagens och framtidens arbetsliv och samhälle kräver gedigna kunskaper av alla.

Det är ett naturligt nästa steg att gymnasieskolan blir en del av den obligatoriska skolutbildning i Sverige som alla ungdomar går. Alla gymnasieutbildningar ska ha en bred och gemensam kunskapsbas och ge behörighet till högre utbildning. Alla elever ska kunna välja mellan tydliga inriktningar som syftar till vidare studier eller direkt till ett yrke. Alla yrkesprogram ska ha en tydlig koppling till relevant bransch på arbetsmarknaden som bygger på ett samarbete mellan huvudmän, branscher och företag.

Satsningar på utbildning och forskning gör att vi bättre kan förstå den värld vi lever i och också göra den bättre. Ett demokratiskt samhälle behöver självständiga lärosäten och forskare som förutsättningslöst analyserar och ifrågasätter samt värnar den fria och skapande tanken.

Sverige ska ha en världsledande utbildningsnivå i hela befolkningen. En växande andel av jobben kommer att kräva en högre utbildning. Sverige behöver tillhöra de länder i världen som har högst andel med högre utbildning. Vi har inte råd att tappa i andel välutbildade jämfört med andra länder.

Det är också avgörande att rekryteringen till högskolan breddas. Alla människors förmåga ska tas tillvara oavsett deras sociala eller etniska bakgrund. Allt annat är ett orättvist slöseri för såväl samhället som den enskilda.

För att kunna driva morgondagens forskning och innovation så behöver Sverige ett större internationellt utbyte. Införandet av studieavgifter har kraftigt reducerat antalet utomeuropeiska studenter. För att öka utbytet med andra delar av världen, och möjliggöra för fler studenter att stanna i Sverige för att arbeta och forska, behöver en andel av studieplatserna öppnas för utomeuropeiska studenter. Utgångspunkten ska vara att studier i Sverige är avgiftsfria.

Sverige har inte råd med en ojämslidd akademi där kvinnor inte når toppositioner. Vi vill öka jämställdheten inom akademien, inte minst vid fördelningen av forskningsmedel. En grundförutsättning för framgångsrik forskning är forskarnas arbetsvillkor. Därför vill vi se att alla doktorander anställs från första dagen.

Högskolor och universitet ska finnas i hela landet och byggas ut ytterligare. Att forskning och utbildning bedrivs i hela landet bidrar till tillväxt och välfärd i alla Sveriges regioner. Forskning vid alla lärosäten har en avgörande betydelse för kvaliteten i den högre utbildningen. Vi vill ha en mångfald i högskolelandskapet där lärosäten med olika profil ges utrymme att utvecklas. Både våra större lärosäten och de mindre inom specialiserade områden ska hålla hög klass på såväl avancerad utbildning som forskning.

Sverige behöver välja en väg för sin forsknings- och innovationspolitik som främjar svenskt deltagande i den främsta internationella kunskapsutvecklingen, och ett konkurrenskraftigt svenskt näringsliv samtidigt som den möter hela bredden av utmaningar, regionalt, nationellt och globalt. En långsiktig och sammanhållen forsknings- och innovationspolitik är en förutsättning för att lärosätena ska kunna bedriva ett strategiskt arbete och satsa på nya osäkra projekt som kan leda till vetenskapliga kunskapssprång. Forskningen i Sverige ska både erbjuda framstående grundforskning och framtidsinriktad tillämpad forskning som sker i nära samverkan mellan näringsliv och akademi.

Socialdemokratins viktigaste prioriteringar inför den kommande mandatperioden är därför:

- *Stärk förskolan.* Det är centralt att förskolan fokuserar på lärande och fördjupat arbete med läroplanen. Barns rätt till heltid i förskola oavsett vad deras föräldrar gör ska successivt byggas ut och allmän förskola ska införas från två års ålder. Vårnadsbidraget ska avskaffas och kvaliteten i pedagogisk omsorg ska höjas. Barnomsorg på kvällar, nätter och helger ska finnas tillgängligt för dem som behöver.
- *Alla elever ska nå målen i grundskolan.* Utvecklingen med sjunkande resultat i skolan måste vändas. Som ett mål på vägen vill vi till år 2020 halvera andelen elever i grundskolan som inte är behöriga att börja på något av gymnasiets nationella program, från i dag drygt tolv till sex procent. Klasstorlekarna ska minska i de lägre årskurserna. Ett program för kvalitetssäkring av den svenska skolan ska tas fram. Skolornas resultat ska utvärderas varje år och det ska finnas en skyldighet att åtgärda brister. Skolor som inte möter kvalitetskraven ska ytterst kunna stängas. Den nya teknikens möjligheter att utveckla lärandet ska tas tillvara fullt ut i skolan.
- *Skapa en skola utan sociala klyftor.* Resurser till skolor ska fördelas efter elevernas förutsättningar och behov. Varje barn ska ha rätt till det stöd han eller hon behöver för att nå kunskapsmålen och utvecklas efter sina förutsättningar. Läxhjälp ska erbjudas till alla barn. Förskoleklassen för sexåringar ska göras obligatorisk.
- *Investera i lärare och skolledare.* Läraryrket ska utvecklas genom kompetensutveckling och ökade karriärmöjligheter. Skolledares pedagogiska ledaruppdrag ska sättas i förgrunden. Vi vill göra lärarutbildningen attraktiv och underlätta för fler studenter med annan utbildningsbakgrund eller som redan är yrkesverksamma att skaffa sig en lärarutbildning och arbeta som lärare i skolan.
- *Alla ska ha en fullständig gymnasieexamen före 25 års ålder.* Som ett mål på vägen vill vi till år 2020 halvera andelen unga mellan 18 och 24 år som inte har en gymnasieexamen eller studerar för att få det. Gymnasieskolan ska göras obligatorisk. Gymnasiets yrkesprogram ska göras om till yrkescollege i en nära samverkan med arbetslivet.
- *Alla som vill och är behöriga ska ha möjlighet att studera på yrkeshögskolan eller högskolan.* Vårt mål är att hälften av 30–34-åringarna ska ha genomgått en minst tvåårig högre utbildning (högskola och yrkeshögskola) år 2020. Alla gymnasieutbildningar ska ge behörighet till högre utbildning. Högskolor och universitet ska finnas i hela landet, Yrkeshögskolan ska byggas ut och kvaliteten i den högre utbildningen ska stärkas.
- *Sverige ska vara en ledande kunskaps- och forskningsnation.* En strategisk samverkan mellan offentlig sektor, akademi och näringsliv ska utvecklas. Kvinnor och män ska ha samma möjlighet att

göra forskarkarriär. Unga forskare ska erbjudas goda villkor och doktorander anställas från första dagen.

Debatt

Karin Wanngård, Stockholm: Utbildningspolitiken är verkligen något jag brinner för. Det är något i det livslånga lärandet som gör att vi alla, oavsett förutsättningar, har möjlighet att ta del av kunskap som i sin tur leder till position som leder till möjlighet att förändra samhället.

Utbildningssystemet i Sverige i dag har Ibrahim väldigt förtjänstfullt gått igenom – det fungerar inte så bra som vi vill. Men jag vill också slå ett slag för de studenter vi gärna vill ska studera i Sverige som kanske nu bor utanför Europa, som bor i Asien eller i Australien, som också vill komma hit för att forska och studera. Tyvärr är det i dag studieavgifter för dessa studenter i Sverige. Det har gjort att sökandet har sjunkit – KTH i Stockholm har förlorat 90 procent av de utomeuropeiska studenterna.

Jag träffar i mitt arbete rektorer för högskolor och universitet i Stockholm. De är oroad, för det här ger i sin tur lite sämre kvalitet på vår forskning och utveckling i Sverige. Det ger än mindre möjlighet att rekrytera bra lärare till våra universitet och högskolor. Vi behöver få hit utomeuropeiska studenter.

Därför är jag stolt i dag över att ha lyckats bidra till att påverka partistyrelsen på det sätt som gör att målsättningen att ta bort studieavgifterna för utomeuropeiska studenter finns i det reviderade förslaget.

Tobias Gyllensten, Jönköpings län: Jag ser med fasa på utvecklingen där den svenska skolans resultat har sjunkit för sjätte året på raken. Det får min osökt att fundera på vad som egentligen hände för sex år sedan. Svaret är tyvärr lika enkelt som det är smärtsamt. Det är smärtsamt för att det är framtidens välfärdsbärare som har drabbats av alliansens framgångar på den politiska arenan. Deras framgångar har resulterat i en förlorad generation som har utvecklat början till ett utanförskap och ett segregerat samhälle.

Vi har inte råd med fler förlorade år, så jag skickar en hälsning till sittande utbildningsminister: ”Givakt! Höger vänster om. Du är entledigad för du har inte fört den svenska skolan framåt utan bakåt.” Jag hoppas att han förstår militära kommandon, eftersom han är yrkesofficer i grund och botten.

Vi behöver en aktiv utbildningspolitik för att stå starkare i framtiden och jag litar på att med Stefan Löfven som ny statsminister kommer vi gemensamt att klara framtidens utmaningar. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag efter de förändringar som nu är inarbetade i Framtidskontraktet.

Streck i debatten – beslut

Kongressen beslöt:

att sätta streck i debatten

att befria ordföranden från att justera yrkandena i anslutning till beslutet om streck.

Fortsatt debatt

Ebba Östlin, Stockholms län: Häromdagen slog det mig: Min son har gått sex år i svensk skola. Han har lärt sig jättemycket och utvecklats väldigt mycket. Tyvärr kan man inte säga samma sak om den borgerliga regeringen. Numera ger vi betyg i årskurs 6 och jag kan på punkt efter punkt komma fram till att de inte har skött sitt uppdrag. Lärarnas administration ökar lavinartat, kunskapsresultaten sjunker och skolegregationen har bitit sig fast.

Vi ska i dag fatta beslut om en ny riktning för svensk skolpolitik och jag är väldigt stolt över det framvaskade förslaget. Jag kan också se att Jens Stoltenberg har visat att det faktiskt går att vända utvecklingen med socialdemokratisk politik. Det är det vi startar nu, så att vi är redo i september 2014 att kavla upp ärmarna och se till att Sverige får en ny chans.

Jag vill lyfta tre områden som jag tror jag är vitala för om vi ska kunna vända kunskapsresultaten i den svenska skolan. Det första handlar om skolans kompensatoriska roll. Det kan inte vara så att föräldrarnas utbildningsbakgrund ska avgöra om eleven har förutsättningar att klara målen eller inte. Därför måste den stärkas. Vi kommer därför att lägga ett tilläggsyrkande om att inte bara kommunen utan också staten har ett ekonomiskt ansvar för att alla, framför allt nyanlända elever, har möjlighet att nå kunskapsmålen i årskurs 9.

Vidare måste vi se till att lärarna faktiskt får tid att vara lärare och fokusera på den viktiga processen i mötet mellan lärare och elev, där kunskapen uppstår. Då måste vi in och jobba i den processen och fundera på vad det är som stärker läraridentiteter och vad det är som gör att vi flyttar fram de pedagogiska vinningarna och ser till att fler barn kan nå målen. Det krävs väldigt bra skolledare och detta ska ske. Då behöver vi också jobba med att kompetensförsörja våra skolledare och våra lärare.

Den tredje punkten handlar om lärarutbildningen. Det är i dag ett enormt problem att det är så få som söker sig till lärarutbildningen; det har blivit en utbildning som inte har hög status. Jag tror att vi socialdemokrater måste tänka utanför boxen och hitta nya lösningar på hur lärarutbildningen återigen ska bli attraktiv. Vi har ett enormt behov i kommunerna. Vi kommer att behöva väldigt många matematiklärare, väldigt många språklärare och väldigt många naturvetenskapliga lärare. Här har vi en hemläxa att göra för att lyfta Sveriges framtidssyrke tillsammans.

Genom de tre områdena går digitaliseringen som en röd tråd. Jag vet att utbildningsministern säger att han inte ligger sömlös för att Sverige är en vit fläck på digitaliseringskartan. Men andra länder hoppas på snabbtåget och om vi inte tar vara på alla de pedagogiska möjligheter som finns med digitaliseringen så blir vi ett u-land på området. Våra barn förtjänar något mycket bättre. Utöver våra tillägg yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Magnus Nilsson, S-studenter: Sedan hösten 2011 är inte längre Sverige ett land där studier är avgiftsfria. Hösten 2011 bröts nämligen principen om avgiftsfrihet när studieavgifter för utomeuropeiska studenter infördes. Effekterna har varit tydliga och omedelbara. Ett år efter införandet hade antalet utomeuropeiska studenter rasat med i genomsnitt 79 procent.

Det här är inget som borde förvåna någon. Med avgifter på 100 000–140 000 kronor per år är det rätt givet att många av de studenter som tidigare kom och berikade vårt utbildningsväsende nu dras till andra länder, kanske framför allt engelsktalande länder, där det är lättare att hantera språket än i vårt land.

Samtidigt går övriga världen i en helt annan riktning. Sedan 2001 har studentrörligheten globalt i världen ökat med 50 procent, samtidigt som våra siffror rasar. Det här är en helt ohållbar utveckling. Jag hörde Ericssons personalchef tala i radio för en dryg vecka sedan om hur svårt det är att rekrytera högkompetens utländsk arbetskraft. Det sker på grund av reformer som denna. Värdet av dem som kommer hit och studerar kan inte nog understrykas. Det som pågår just nu är en otrolig urgröpning av svenskt utbildningsväsende och av svensk konkurrenskraft, och vår förmåga att locka de bästa internationella studenterna och forskarna är helt avgörande för om vi ska lyckas i framtiden.

Jag är väldigt glad för den skrivning som partistyrelsen har lagt in, som vi gemensamt har arbetat fram och där vi slår fast att studieavgifter inte hör hemma i Sverige och att studier ska vara avgiftsfria i Sverige.

Jag vill avsluta med den principiella hållningen, där vi inte tycker att mängden pengar man har ska avgöra vem som är bäst lämpad att studera. Jag tror att den som sagt det bäst är vår nyvalda partiordförande: ”Det är tanken i ditt huvud och inte pengarna på ditt bankkonto som ska avgöra om du lyckas i Sverige. Det är socialdemokratisk politik.” Bifall till partistyrelsens förslag.

Stefan Jönsson, Kronoberg: Tack Ibbe, för en inspirerande start på debatten! Mest glad är jag över det beslut vi fattade i går. Det gör att jag kan motverka det här med friskolornas etablering på ett sätt som jag tycker är positivt.

Ibbe säger att vi har tappat i sex år vad gäller kunskapsinnehållet. Det är klart – vi tappar inom all offentlig verksamhet i Sverige just nu. Vi saknar cirka 300 miljarder kronor sedan 2007, någonstans måste det börja märkas att skatteintäkterna minskar.

Jag vill göra en liten ändring. Vi skriver i ett stycke att alla yrkesprogram ska ges möjlighet till relevant bransch. Jag skulle vilja ändra ordet ”yrkesprogram” till ”gymnasieprogram” för jag tycker att vi har ganska bra pejl på att yrkesprogrammen har utbildningsplatser i förhållande till relevant bransch. Däremot är jag inte så säker på att vi har det på alla teoretiska ämnena och att de når ut.

Ett litet varningens finger vill jag lyfta när det gäller yrkesprogrammen och att man ska ha ett basår efter att man har slutat gymnasiet, de här extratimmarna, för att få behörighet. Där möter företagen inte upp, för man har inte råd att anställa. Det kostar nämligen att få ihop de här 1 500–2 000 timmarna det fjärde året. Det vill jag att du tar med dig, Ibbe, och vi kan hjälpas åt att hitta en finansiell lösning. Det kan bli en form av en åtgärd i någon del, för vi behöver hitta ett stöd för att möta det fjärde året i yrkesprogrammen. Bifall till mitt ändringsförslag på sidan 13, rad 23.

Erik Nilsson: Stockholm: Det talas mycket om valfrihet. Problemet är bara att det viktigaste valet i livet är valet av föräldrar. Så är verkligheten i dag. Ens livschanser avgörs i hög utsträckning av i

vilket hem man föds. I svensk skola lämnar i dag mellan 13 000 och 14 000 elever grundskolan utan behörighet till gymnasiet och det har en oerhört stor påverkan på deras förutsättningar resten av livet. Svensk skolas utveckling med ökad segregation och ett minskat fokus på kvaliteten i undervisningen undergräver den här utvecklingen och ökar klyftorna.

Partistyrelsens förslag till mål om att halvera andelen som inte blir gymnasiebehöriga är alldeles utomordentligt – men hur ska det gå till och vilka typer av insatser handlar det om? Ungefär 1 000–2 000 av de här 14 000 eleverna är elever som har kommit till Sverige under sin skoltid, nyanlända elever som inte hinner skaffa sig det nya språket och som inte hinner nå grundskolans mål, i alla fall inte när vi möter dem så dåligt som vi gör i dag i svensk skola.

De skulle behöva få validering av sina kunskaper från hemlandet. De skulle behöva få stöd på ett modersmål. De skulle behöva få en kompetens med svenska som andraspråksundervisning. De kommuner som möter många nyanlända elever har i dag inte resurser att organisera den här undervisningen på ett bra sätt och det är en av huvudförklaringarna till att så många elever inte når grundskolans mål.

Därför vill jag lägga ett tilläggsyrkande till partistyrelsens i övrigt utmärkta förslag: ”För att elever som anländer till Sverige under sin skoltid ska kunna nå kunskapsmålen krävs väsentligt mer resurser än för genomsnittseleven. Staten måste bidra till finansiering, så att kommuner med många nyanlända elever kan klara att erbjuda ett bra mottagande och undervisning för dessa.”

Vi kan inte bara ställa ut stora löften; vi måste också ha konkreta förslag för att komma dit. Jag yrkar bifall till mitt förslag och jag hoppas att vi därmed kan se till att tusentals ungdomar som kommer från andra länder ska kunna göra sina livsval själva.

Katarina Hansson, Örebro län: Först av allt vill jag tacka Ibbe med flera för deras stora öron när vi samtalade om det här avsnittet i Framtidskontraktet. Jag vill yrka bifall till en strykning på sidan 4, rad 15, i det nya förslaget av texten ”Barnomsorg på kvällar, nätter och helger ska finnas tillgängligt för dem som behöver.” Den strykningen ska ersättas med följande: ”Kommuner ska ha lagstadgad skyldighet att erbjuda barnomsorg på kvällar, nätter och helger.”

I en annan del av Framtidskontraktet som vi tidigare beslutat om beskriver vi att ett jobb är positivt och en viktig del av livet, att ett jobb ger inkomst, gemenskap och utveckling, att när människor arbetar och försörjer sig möjliggörs en bra välfärd av högsta kvalitet.

Menar vi då att möjligheten att få jobba tillhör några få? Vad händer med de familjer där föräldrarna har sina arbeten på obekvämt arbetstid? Tänk er in i den här situationen: En ensamstående förälder som är arbetssökande blir erbjuden ett jobb som innebär att man ska arbeta helger eller kvällar. Innan han eller hon kan tacka ja börjar tankarna snurra: ”Ska barnen få sova hos farfar den ena natten och sova hos min kompis nästa natt? Eller ska jag tacka nej till jobbet?”

Jag tycker att i ett socialdemokratiskt samhällsbygge ska vi stå upp för att alla barn, oavsett i vilken kommun de bor, ska få tillgång till barnomsorg på kvällar, nätter och helger när deras föräldrar jobbar. En plats där barnen känner en trygghet när de ska sova, inte en oro för hur det ska kännas när de vaknar på morgonen.

Jag vill åka härifrån med vetskapen att vi efter valet 2014 har en socialdemokratisk regering och att ingen, varken kvinna eller man, behöva tacka nej till jobb på kvällar och nätter utifrån att de känner att deras barn inte har någon omsorg. Det är viktigt för att barnen ska veta var de vaknar och känna sig utvilade för en ny skoldag med nya utmaningar! Med det vill jag yrka bifall till mitt förslag till ändring.

Anton Waara, Jämtlands län: Jag har fyra mindre ändringsyrkanden som jag tror förbättrar texten. Till att börja med vill jag säga att den gymnasieutbildning vi har i dag blir allt nödvändigare för alla att delta i och genomföra. Det är en jätteviktig förutsättning för att klara sig i livet och få ett arbete. Jag tycker att skrivningarna kring det överlag är bra. Däremot behöver texten kompletteras när det gäller att förtydliga de likvärdiga förutsättningarna för att kunna delta i gymnasieutbildning. Därför yrkar vi på ett tillägg på sidan 11 rad 34, efter ”elever”: ”likvärdiga förutsättningar till”.

På sidan 13 rad 9 vill vi ha in en ny mening: ”Därför krävs det kraftfulla insatser för att ge alla ungdomar likvärdiga förutsättningar att delta i gymnasieutbildning.”

Vi yrkar också på en strykning på sidan 12, rad 29. Det här är en rest av SSU:s reformförslag om Teach First. Det står ”De skickligaste lärarna ska attraheras till skolor med lägst resultat.” Den meningen är obegriplig i sammanhanget, så jag yrkar att den stryks. Slutligen, på sidan 12, rad 6 bör man lägga till ”Fler lärare och...” före orden ”mindre klasser”. Jag yrkar bifall till de fyra ändringsförslagen och hoppas att partistyrelsen håller med!

Helena Frisk, Örebro län: Jag börjar med mitt yrkande som är exakt likalydande med Katarina Hanssons, det vill säga att meningen som lyder: ”Barnomsorg på kvällar, nätter och helger ska finnas tillgängligt för dem som behöver.” byts till ”Kommuner ska ha lagstadgad skyldighet att erbjuda barnomsorg på kvällar, nätter och helger.”

Samhället förändras men barnomsorgstiderna består. Det är fortfarande så att knappt hälften av landets kommuner erbjuder barnomsorg på obekvämt arbetstid. Det duger inte. Jag har drivit den här frågan sedan mitten av 1990-talet och i går sade någon ”Trägen vinner!” Jag hoppas att det är så i det här fallet. Vi som parti har tagit flera kliv framåt men det räcker inte.

Vi har i alla tider arbetat under parollen ”Arbete åt alla” och att heltid ska vara en rättighet och deltid en möjlighet, och så vidare. Men för att vi ska bli trovärdiga måste vi utgå från hur samhället ser ut i dag. Vi ser affärernas öppettider, arbetstiderna i vården, eller som en operasångerska sade till mig: ”Jag undrar hur många som skulle komma om föreställningarna började klockan 13.00.”

Det är så verkligheten ser ut, och för att göra det möjligt för människor att ta sådana arbeten måste de ha tillgång till barnomsorg när de är på jobbet. Det borde alla inse – inte minst det första, och enda, arbetarepartiet i landet.

Katrin Stjernfeldt Jammeh, Malmö: På förra kongressen höll jag ett anförande om skolan. I det poängterade jag att jag tyckte att det var dags för vårt parti att ta taktpinnen i skolpolitiken. Jag måste säga att jag är väldigt glad att se att det är precis det vi gör. Under en period nu har vi lagt

fram förslag som visar att vi på fullt allvar är beredda att satsa på utbildning och att vi ser utbildning som en investering i Sveriges framtid. Jag är stolt socialdemokrat för det!

Beslutet vi tog i går, när vi hade en diskussion om att på allvar börja jobba mot skolsegregationen genom att få möjlighet att planera utbyggnaden av skolor i landets kommuner, innebär att vi tar ansvar för utbyggnaden så att Sveriges elever får möjlighet i alla kommuner att möta elever med olika bakgrund och bryta skolsegregationen. För mig är detta jätteviktigt.

Med det beslutet och med det fokuset har vi en heltäckande utbildningspolitik att vara stolta över. Vi är det parti som visar att vi ser det livslånga lärandet som viktigt. Vi gör tydliga satsningar på förskolan för alla till hög kvalitet. Vi bygger ut grundskolan, som vi vet är viktig. Vi vill ha en gymnasieskola som faktiskt rustar ungdomarna för den framtida arbetsmarknaden eller för vidare studier. Detta gör vi i en tid när vi har en regering som faktiskt nedrustar i utbildnings-Sverige, som skär ner på gymnasieskolan, som skär ner på utbildningsplatserna på högskolan, som skär ner i vuxenutbildningen.

Jag tycker att vi ska vara stolta och jag tycker att det förslag som partistyrelsen lägger fram är väldigt bra. Jag skulle dock vilja yrka bifall till två tillägg som redan har förts fram från talarstolen. Det första är det om barnomsorg på obekvämt arbetstid och det andra är Erik Nilssons förslag om att statens ska ta ansvar för finansieringen av nyanlända elevers skolgång.

Markus Alexandersson, Blekinge: Karin Wanngård sade tidigare att hon var stolt över att ha fått in förändringar i det slutliga förslaget, och jag tror att vi är ganska många som är stolta över de förändringar och förbättringar som vi har fått in i Framtidskontraktet. Att vi har fått in dem är ett uttryck för en stor lyhördhet från Ibbe med flera men också för att det finns en tydlig gemensam riktning i den socialdemokratiska skolpolitiken.

Det finns anledning för oss att gå med raka ryggar och högt burna huvuden, inte minst i mötet med lärare och med människor som själva har fått se vad resultatet av Jan Björklunds misslyckade skolpolitik innebär, och inte minst med den forskning som så tydligt och nästan uteslutande ger stöd för vår syn på skolan.

Tron att det går att vända utvecklingen, tron att det med politik går att förbättra svensk skola, är avgörande i vår inställning för vår skolpolitik. Låt mig lyfta två saker i förslaget som jag vill understryka särskilt.

Den första gäller förskolan och vårt förslag om att låta förskolans pedagogik bli tillgänglig för ännu fler barn och att vi ser förskolan som inledningen på det livslånga lärandet. Vi understryker att det inte ska ske till en sämre kvalitet utan snarare att förskolans kvalitet ska stärkas samtidigt som fler barn får tillgång till den. Det tycker jag är ett viktigt klargörande från partistyrelsen som känns skönt att bära med sig hem och ut i mötet med föräldrar och personal.

Den andra är det tydliga fokuset på lärarnas betydelse. Inte minst är det glädjande att se att vi vill se en ökad professionalisering av lärarna med allt vad det innebär – inte minst att ge dem större autonomi och större förtroende att själva ta ansvar för sitt eget lärande. Det är en viktig riktning som vi pekar ut med denna skrivning och jag ser fram emot fortsatta diskussioner om vår syn på det. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Maria Norell, Värmland: ”Bättre börda bär man ej på vägen än mycket mannavett.” Det skrevs i Havamal för ungefär 1 200 år sedan. Jag är stolt över att Socialdemokraterna nu tar tillbaka initiativet i utbildningsfrågan. Framför allt är jag nöjd med att även skolpolitiska beslut ska utgå från forskning och beprövad erfarenhet, och att det inte bara gäller undervisningen.

Från Värmlands sida är vi mycket glada över partistyrelsens tydliga skrivningar om hur stor betydelse de mindre universiteten och högskolorna har för både den regionala och den nationella utvecklingen, likaså för att partistyrelsen vill premiera samverkan mellan akademi, näringsliv och offentlig verksamhet vid tilldelning av forskningsresurser. I Värmland har vi under lång tid arbetat i den andan och till exempel skapat olika nätverk som driver utvecklingen framåt i Karlstadsregionen. Det är tack vare den samverkan som det har varit möjligt.

Genom att det finns en geografisk närhet till högre utbildning och utökade möjligheter till distansstudier blir det möjligt att det livslånga lärandet inte bara blir en önskan utan även en realitet för många som har familjer eller som av andra orsaker inte kan flytta till en utbildningsort. Vi är även glada över att partistyrelsen lyfter fram att bildning i sin själv är berikande både för individen och för samhället.

Men även ett Framtidskontrakt som har så mycket gott i sig kan förbättras. Därför föreslår jag följande ändring på sidan 14, rad 27. Där står det ”Det är centralt att förskolan fokuserar på lärandet och fördjupat arbete med läroplanen.” Det vill vi ändra till: ”Det är centralt att förskolan fokuserar på lekens betydelse för lärandet och ett fördjupat arbete med läroplanen.” Jag yrkar bifall till Värmlands ändringsförslag.

Lena Sommestad, S-kvinnor: Få politiska frågor har en så avgörande betydelse för kvinnors frihet som rätten till barnomsorg, och när Socialdemokraterna i mitten av 1970-talet lovade barnomsorg åt alla var det verkligen ett historiskt genombrott. Men vad hände med rätten till barnomsorg för alla? Som vi har hört är det inte alls någon självklarhet för många föräldrar i dag. En intervjuundersökning från LO visar att var fjärde förälder inte kan arbeta heltid på grund av öppettiderna i förskolan, att mammor har större problem än pappor och att arbetare har större problem än tjänstemän.

Än i dag hamnar alltså många föräldrar, i synnerhet kvinnor, i en omöjlig situation för att det inte går att kombinera ansvar för barn med förvärvsarbete. Det är inte acceptabelt. Från höger till vänster proklamerar vi nu arbetslinjen men den grundläggande rätten och skyldigheten att förvärvsarbete blir omöjlig om vi inte har barnomsorg.

Det är väldigt bra att partistyrelsen tydligt lyfter vikten av barnomsorg på obekvämt arbetstid men fortfarande saknas förslag om lagstiftning. Det är en prioriterad fråga för S-kvinnor. Många kommuner, både små och stora, har redan gått före och visat vägen. Det är möjligt och stunden är kommen att se till att det här blir ett krav för alla. Var man än bor i landet ska alla föräldrar och barn ha rätt till trygghet när mamma och pappa är på jobbet.

Jag vill instämma i yrkanden från Helena Frisk, Katarina Hansson med flera om lagstiftning på det här området. En väl utbyggd barnomsorg är i dag, som alltid, en nyckel till kvinnors frihet och ekonomiska självständighet. För ett feministiskt parti bör den här frågan stå allra högst upp på dagordningen.

Jeanette Qvist, Halland: Jag vill tacka partistyrelsen för det nya förslag som nu ligger. Jag är väldigt glad för jag ser att man har lyft in en mycket liten men ack så viktig mening: ”Kvaliteten i förskolan ska stärkas.” Hade inte den lilla meningen lyfts in hade vi fått problem när vi möter barn, föräldrar, förskollärare, barnskötare och förskolechefer, för vi har i dag en förskola som är jättebra men den är inte tillräckligt bra.

Jag vet att vi är många kommunpolitiker som har mött förskolechefer, föräldrar och andra som berättar om hur tufft det är i förskolan i dag. De säger att vi måste minska barngrupperna, för det går inte att vara åtta barn på en personal vid vissa tillfällen. Speciellt gäller detta de små barnen. Med denna lilla mening kan jag och ni alla gå ut och säga till förskolepersonalen att vi har kvalitet i fokus och att det är viktigt för oss. Jag vill yrka bifall till partistyrelsens förslag. Jag är jättenöjd – tack ska ni ha!

Ola Palmgren, Kronoberg: Kunskap är ett verktyg för samhällets utveckling, vår gemensamma välfärd och människors frihet. Den ger människor möjlighet att vidga sina perspektiv och att frigöra sina tankar och sin skaparkraft. Kunskap och kompetens blir dessutom allt mer de arbetsredskap som bestämmer de enskildas möjligheter i arbetslivet.

Då blir öppna dörrar till kunskap för alla centralt för att bryta klassmönstren. Men för att öppna dörrarna till högre utbildning för alla måste vi se över trygghetssystemen för våra studenter. Därför yrkar jag på ett tillägg på sidan 13, rad 33: ”Därför behöver trygghetssystem för studenterna förbättras.”

Dagens system är under all kritik. Det är ingen hemlighet att de studenter som drabbas av sjukdom eller som väljer att skaffa barn under studietiden ställs inför en väldigt tuff ekonomisk situation. Det är något som har utretts och det har konstaterats vid flera olika tillfällen. I dag kan en student inte sjukskriva sig på annat än heltid. Man kan alltså inte sjukskriva sig på deltid, även om man kanske är så pass frisk att man hade kunnat studera på deltid och vara sjukskriven på deltid. Det är ett slöseri med studenters vilja och lust till lärande och det slår hårdast mot dem som inte har sparade pengar eller föräldrar som kan ge ekonomisk stöttning när det blir tufft.

Utbildning på lika villkor måste vara socialdemokratiens paroll. Därför måste vi se över trygghetssystemen för studenter. Det må vara ett litet steg för samhället men det är ett stort steg för studenterna och alla människors rätt och möjlighet till högre utbildning. Jag yrkar bifall till mitt tillägg.

Anders Härmbo, Östergötland: Jag vill yrka bifall till partistyrelsens förslag. Jag vill också slå ett extra slag för ett par saker. Vi vet alla att det som kännetecknar svensk socialdemokrati är det fokus vi genom åren har haft på kultur och utbildning. Det är något vi ska fortsätta att ha, för det är något som har varit framgångsrikt för oss och för vårt land.

En av de framgångsfaktorer vi har pratat om tidigare under kongressen är personalen, vilken är avgörande för kvaliteten i våra verksamheter. Det gäller även i skolan. Vi måste lyfta fram lärarna, deras jobb och deras situation, men också det lärarna ska göra för att faktiskt få ett riktigt

bra resultat – för att eleverna ska kunna ha en skolgång där de kommer ut och är laddade för resten av livet.

Jag är förtroendevald i Finspångs kommun som är en så kallad industrikommun, och jag vill slå ett extra slag för högre utbildning och forskning. Det råder stor brist på civilingenjörer, tekniska doktorer, logistik och så vidare. Vi brukar lyfta det här när det gäller näringslivet men i offentlig sektor gäller samma sak – vi behöver forskollärare, planerare, sjuksköterskor, läkare och så vidare. Offentlig sektor kräver också högre utbildning. Det här kräver även att vi satsar på forskning och att det finns möjlighet att läsa till sig de här kunskaperna. Lärosätena är väldigt viktiga.

För att Sverige ska kunna fortsätta ha en framtid med jobb och utveckling brukar företagsklimatet lyftas fram, men om vi verkligen vill ha en ljusnande framtid måste vi också tala mer om ett gott utbildningsklimat. Låt oss tillsammans hjälpa åt med den klimatomställningen!

Johan Büser, Göteborg: ”Begåvad men fattig.” Så lyder en gammal socialdemokratisk valaffisch och paroll – ”Ge honom ändå lika chans.” Längre använde vi skolan som ett verktyg för att minska skillnaderna i samhället och för att möjliggöra olika klassresor. I dag kan vi säga att skolan på många sätt har motsatt effekt. Det ser vi inte minst i storstadsregionerna, där vi ser att skillnaderna inom stadsdelar, mellan stadsdelar, mellan olika kommuner och mellan olika delar av landet ökar.

Socialdemokraterna har länge haft den rätta analysen men vi har inte alltid presenterat verktyg för att lösa skolans och utbildningspolitikens problem. Därför är det med glädje jag ser att vi på senare tid har föreslagit, inte minst i vårt Framtidskontrakt, flera viktiga saker, däribland allmän förskola, obligatorisk gymnasieskola och vikten av en socioekonomisk resursfördelning. Det är verktyg som vi kan använda för att förändra skolan. Socialdemokratiskt styrda kommuner kommer att ha ett viktigt ansvar i detta, naturligtvis i tät dialog med lärarna. Nu har vi möjlighet att göra skillnad.

Den stora skrällen på utbildningsavsnittet är det här med utomeuropeiska studenter och att ta bort avgifterna. Det är en seger för S-studenter, det är en seger för Göteborgsdelegationen och för distrikten i väst. Jag vill passa på att tacka Magnus Nilsson för det engagemang och den glöd han har visat i frågan – det är värt en applåd!

Till sist vill jag tacka temagruppen och inte minst Ibrahim Baylan som har lyssnat in våra synpunkter. Utöver det har han gått runt och frågat vad vi tycker och om vi vill ändra något ytterligare. Politik handlar inte bara om att högljutt föra fram sin åsikt, det handlar även om att lyssna. Då blir förslagen dessutom bättre. Jag yrkar med glädje bifall till partistyrelsens förslag!

Martin Lind, Örebro län: I dag har jag bara ett yrkande – jag föreslår att ordet ”chanser” på sidan 12, rad 36, byts ut till ordet ”möjligheter”. Då blir skrivningen ”att barn och ungdomar med olika bakgrund och förutsättningar möts och ges likvärdiga möjligheter.”

”Chans” är ett statistiskt begrepp som handlar om sannolikhet. Att säga att alla ska ha samma chans är att säga att alla ska ha samma sannolikhet. Om man singlar slant så har båda sidorna

samma chans att landa med sin sida upp, men när myntet väl har landat är det bara ena sida som är vänd uppåt.

Att få en chans innebär att man får finnas med i livets lotteri, där en del vinner och andra förlorar trots att alla fick samma chans. Så kan den sociala ojämlikheten försvaras och reproduceras med chansen som argument. Alla får gå i skolan, en del misslyckas och det är beklagligt, men de fick i alla fall samma chans. Lika chanser bygger på föreställningen att alla människor är likadana och att den orättvisa samhällsordningen inte går att förändra. Lika möjligheter bygger på föreställningen att varje människa är unik och att samhällsordningen kan och bör förändras. Ibland kan till synes värdeneutrala ord bära på ganska långtgående politiska implikationer. Språket bär på värderingar. Därför bör vi använda ordet ”möjlighet” i stället för ordet ”chans”.

Från Örebrodelegationens sida vill jag även yrka bifall till Erik Nilssons tillägg om nyanländarundervisningen.

Lotta Aman, Norrbotten: Jag vill börja med att tacka temagruppen och Ibrahim för ett gott samarbete. Som Ibrahim sade så är förskolan en viktig del av lärandet. Därför vill jag från Norrbottens delegation yrka på ett tillägg i Framtidskontraktet på sidan 14, rad 29 som lyder: ”Tidiga insatser är nödvändiga för att alla barn ska få rätt stöd.”

Barnen är vår framtid och de är viktiga. I övrigt yrkar vi bifall till partistyrelsens förslag.

Ulrika Jeansson, Östergötland: Det här är min första kongress som ombud och det är med glädje och stolthet jag får möjlighet att gå upp under parollen ”Med kunskap växer Sverige”. Som ni snart kommer att förstå har jag inget yrkande men jag vill lyfta ett viktigt område som inte har nämnts här i dag och som inte får glömmas bort – folkbildningen.

Det livslånga lärandet är för mig självklart. Det är därför med glädje jag ser att partistyrelsen har gjort ett tillägg i sin skrivning om just det långa lärandet, där man har lagt till folkbildning. För att vi på riktigt ska kunna mena allvar och göra verkstad av det vi säger är givetvis förskola, grundskola, gymnasieskola och högre utbildning jätteviktigt. Vi har, och måste självklart ha, fokus på nyttoperspektivet i vårt utbildningssystem.

Men det får inte bli slagsida mot enbart nyttoutbildning. Det finns andra perspektiv som också är jätteviktiga att lyfta fram, bland annat internationaliseringen, folkhälsan och demokratifrågorna. Därför är det viktigt att folkbildningen finns för att ge människor möjlighet att förverkliga sina drömmar och ambitioner, ge människor möjlighet att bygga kunskaper på sina egna villkor och ge möjlighet till stärkt demokrati.

Det speciella med folkbildning är det stora inflytandet över innehållet som individen har – de demokratiska arbetsformerna. Det gör att folkbildningen inte bara är viktig för varje individs enskilda lärande utan att den också är viktig som demokratiskt verktyg.

Jag vill avsluta med några klassiska rader om bildning: ”Bildning är att åstadkomma något som inte på förhand är givet. Bildning är något som människan gör med sig, för sig, ett aktivt företag, utbildandet av förmågor för att skapa just frihet för individen.”

Jan Bohman, Dalarna: Vi har nu format ett program som jag tror att vi kan vinna stort gehör för i en av valets viktigaste frågor. Tack Ibrahim, för ett väldigt bra jobb. Jag vill dock skicka med tre viktiga förändringar.

Jag blev utsedd att vara kommunalråd under den löpande mandatperioden och jag har frågat runt om hur man arbetar med utvecklingsfrågor i kommunen. Jag har fått tre viktiga råd med mig. De två första handlar om att visa ledarskap och skapa mötesplatser, och det inser jag att vi får lösa på egen hand – det får bli min uppgift. Men den tredje viktiga uppgiften handlar om utbildningsfrågorna och om att skapa förutsättningar för att kunna konkurrera med kunskap på de områden vi prioriterar i vår region.

Vår region, Dalarna, har en av de högsta bruttoregionalprodukterna per anställd i landet, men vi måste höja vår kompetens. Därför vill jag göra ett kort tillägg på sidan 14, rad 15: ”Forskning och utbildning på de regionala lärosätena bör ges en koppling till regionens näringsliv och utvecklingsplaner. Styrelsen måste ges en bred regional förankring.” Detta är viktigt, inte minst utifrån vad som sker under den nuvarande regeringens hårdhänta styre.

Det andra tillägget vill jag göra på sidan 12, rad 22: ”Särskilda insatser måste tillskapas för de barn som kommer till Sverige mitt i skolåldern, speciellt barn med låg eller ingen skolbakgrund. De ska erbjudas en skolgång som är anpassad till sina speciella förutsättningar.”

I min hemkommun kommer vi i år att bidra till en stor del av den svenska återföreningen, vi tar emot ungefär 15 procent. Hjälp oss genom att ge oss bra förutsättningar att ge dessa sent anlända en bra start i livet.

Mitt tredje yrkande gäller sidan 13, rad 27. Där vill jag lägga till ett ord så att lydelsen blir: ”utbildning, bildning och forskning”.

Anders Rosén, Halland: Jag hör till dem som haft förmånen att vara med på en del kongresser, och jag har aldrig under de åren upplevt en sådan lyhördhet som vårt parti just nu visar upp. Det är en fantastisk känsla i temagrupperna, där inte bara partistyrelsens representanter har varit lyhörda utan hela gruppen har bidragit starkt till ett mycket starkt avsnitt om utbildning. Jag yrkar å det varmaste bifall till det!

Jag har inga övriga yrkanden utan jag tänker ta tillfället i akt att dra en lans för de barn och ungdomar som kanske normalt sett inte får så mycket uppmärksamhet. Från Halmstad har vi skrivit två motioner som handlar om de barn som kanske har det största behovet av särskilt stöd – barn med neuropsykiatriska funktionshinder. Den gruppen ökar tyvärr. Jag är mycket glad över att vi har enats kring en handlingsplan kring psykiska funktionshinder. Jag tror att vi ska ta ett större nationellt grepp kring de här frågorna – kring forskning och utveckling och kring att göra verksamheten mycket bättre för dessa barn och ungdomar.

Det andra jag vill ta upp är min gamla käpphäst om inkluderande undervisning. Jag hade förmånen i slutet av 1990-talet att sitta i den statliga Carlbergkommittén som hade i uppdrag att titta över särskolan och de båda skolformer där. Vi hade ett uppdrag att titta på hur vi kan hitta inkluderande varianter som gör att vi för oss tillsammans och att vi ingår i en verksamhet.

Ing-Marie Elfström, Stockholms län: Jag är en stolt socialdemokrat och en stolt S-kvinna. Mitt yrkande gäller en ändring på sidan 14, rad 30 och att meningen som lyder: ”Barnomsorg på kvällar, nätter och helger ska finnas tillgängligt för dem som behöver.” byts till: ”Kommuner ska ha lagstadgad skyldighet att erbjuda barnomsorg på kvällar, nätter och helger.”

Vi går mer och mer mot ett 24-timmarssamhälle. Barn behöver en trygg omsorg under hela dygnet. Socialdemokraterna kan inte lämna dessa barn vind för våg åt kommuners differentierade insatser. Detta är en pusselbit i den röda paletten av åtgärder för ett jämställt samhälle.

Hemma i min kommun, i det mycket blå Vallentuna utanför Stockholm, har man börjat erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid. Det är bra men problemet är att föräldrarna kan anlita vem som helst – grannen, släktingen eller barnvakten. Säkert är många av dessa utomordentliga personer men kontrollerar man belastningsregistret på sin bekant? Flera av er har tagit del av Patrik Sjöbergs erfarenheter. Vi vet i dag vad som kan hända. Kontrollerar man det pedagogiska innehållet?

Förskolans betydelse och innehåll ska inte missunnas de barn som jobbar inom teatern, sjukvården, busstrafiken, hotell och restaurang, flygtrafiken eller handeln. De föräldrarna betalar också skatt. Man ska veta att man kan ta ett erbjudet arbetspass och att man har en kontinuitet i barnomsorgen. Socialdemokraterna ska vara mer måna om de barn som har föräldrar som jobbar nätter och helger. En ordentlig pedagogik och trygghet är även de här barnen värda. Dessa barn ingår ju i den nya svenska familjen. Alla barn ska ha rätt till en trygg och pedagogisk förskola, oberoende av vilken dag eller tidpunkt det gäller.

Socialdemokraterna kan bättre. Lämna över frihetsnyckeln 2014. Lagstadga om förskola på helger, kvällar och nätter.

Kerstin Engle, Skåne: Det är många som har ändrat på en ändring på sidan 14, rad 1, angående barnomsorgen och det gör även jag och Skånedelegationen. Vi vill ändra till följande lydelse: ”Kommuner ska ha lagstadgad skyldighet att erbjuda barnomsorg på kvällar, nätter och helger.”

Sveriges bästa partiledare, den blivande statsministern, Stefan Löfven sade i sitt inledningsanförande att vi socialdemokrater ska ha den lägsta arbetslösheten i Europa. Det är en mycket god målsättning men för att vi ska nå målet måste vi ta till alla möjliga verktyg vi kan finna. Ett av de verktygen är just barnomsorgen. Föräldrar ska känna sig trygga med att vi har en utmärkt barnomsorg och att den är tillgänglig. Ingen ska behöva avstå från ett jobb av brist på barnomsorg, oavsett om man jobbar i vård och omsorg, handel eller är kulturarbetare på en teater eller på ett bibliotek. Det måste finnas barnomsorg och vi måste skriva in det, klart och tydligt, som ett av verktygen för att nå Europas lägsta arbetslöshet.

Sven-Erik Lindestam, Gävleborg: Det var spännande läsning när förslaget till Framtidskontraktet presenterades på det här området. Det var ännu mer spännande att se det efter revideringarna – vi har en utomordentligt vass politik på det här området – jobb och utbildning kommer att vara i fokus för oss i den valrörelse som vi kommer att gå in i nästa år.

Jag är nöjd med det allra mesta, men jag är kommunstyrelseordförande i Söderhamn och hos mig är det självklart att se till att vi ska ha barnomsorg på obekvämt tid, att det ska finnas ett nattis

för dem som behöver det. När vi vill ha fler människor i arbete ska vi också ge möjlighet till det. Då ska det inte spela någon roll när en arbetssökande går till ett arbete om hen kan ta det på grund av att det är obekvämt arbetstid eller på dagtid. Vi ska kunna tillhandahålla det här.

Kommer ni ihåg debatten om glasögon för någon kväll sedan, när vi diskuterade om landsting som inte är socialdemokratiskt styrda? Vi socialdemokrater ser på många ställen i våra landsting till att barn ska få glasögon. På samma sätt gör många av oss socialdemokrater i våra kommuner så att det finns barnomsorg på obekvämt tid. Men det ska inte spela någon roll, och därför ska också arbetssökande i borgerligt styrda kommuner kunna vara försäkrade om att det finns en lagstadgad möjlighet.

Därför yrkar jag att den nya skrivningen ska vara ”Kommunerna ska ha lagstadgad skyldighet att erbjuda barnomsorg på kvällar, nätter och helger.” Vi är många som yrkar på det, nu även Gävleborgsdelegationen, och vi hoppas på bifall.

Linda Svahn, Örebro län: Jag vill börja med att yrka bifall till Katarina Hanssons yrkande.

Vet ni vad? Man lär sig fruktansvärt mycket på universitetet. Då menar jag inte bara det som man lär sig i undervisningen utan också andra saker. Med kunskap växer Sverige, så sant det är. Kunskap är något alldeles fantastiskt bra. Med kunskap vidgas perspektiven.

Något som är väldigt bra är att partistyrelsen har gått S-studenternas önskemål om att utgångspunkten ska vara att studier för utomeuropeiska studenter ska vara fria till mötes. Det tycker jag är jättebra. I och med införandet av studieavgifter för utomeuropeiska studenter har antalet studenter från andra länder på våra högskolor och universitet minskat kraftigt. Vi vill ha bildade, välutbildade och kloka studenter, och för att få det är det viktigt att ha olika sorters kulturella och kunskapsmässiga utbyten.

När jag läste på universitetet upptäckte jag att det inte bara var undervisningen och professorerna som gav mig lärdomar. Det var lika mycket det jag lärde mig i samvaron med andra studenter som gav nyttiga kunskaper. Att få möjlighet att läsa tillsammans med studenter från ett annat land, oavsett om det är på ett svenskt universitet eller utomlands, är jättebra och viktigt. Det ger otroligt mycket. Svensk universitetsutbildning, forskning och innovation behöver inspel utifrån. Därför är jag väldigt glad för att partistyrelsen har slagit fast att utgångspunkten är att studier i Sverige ska vara avgiftsfria.

Leif Hansson, Norra Älvsborg: Från Norra Älvsborgs sida har vi ett litet men viktigt tilläggsyrkande som består av två ord. Det gäller sidan 12 rad 39, där vi vill att det ska stå: ”Det ska krävas ett samarbetsavtal med den offentliga huvudmannen för att etablera en ny fristående skola eller förskola.”

Med samma motivering som när vi vill ge kommunerna möjlighet att äga frågan om nya fristående skolor anser vi att man likaväl ska ha ett avgörande när det gäller nya privata eller enskilda förskolor. Som det är i dag har kommunerna ingen möjlighet att välja, så länge de nya privata aktörerna säger sig kunna uppfylla de krav som finns när det gäller säker utemiljö, kompetens eller sanitetsförhållanden inomhus. Gör den privata aktören det har kommunen ingen

möjlighet att säga nej. Det vill vi ge kommunen möjlighet att göra, för det finns lika stora vinstintressen på förskolesidan som på skolsidan. I övrigt yrkar vi bifall till partistyrelsen.

Malin Hedberg, Kalmar län: Jag vill börja med att tacka för förmånen att få vara här i dag och få möjlighet att påverka via temagruppen och faktiskt se att det har gett ett tydligt resultat.

Jag ska lyfta upp en del av skolan som vi inte har nämnt över huvud taget – fritidshemmen. Vi fått nu in en tydlig skrivning om fritidshemmen i Framtidskontraktet. Fritidshemmen har länge fått kämpa med stora försämringar. I dag går det i genomsnitt 40 barn i en grupp – och många grupper är mycket större än så. Varje anställd ansvarar i genomsnitt för 12,4 barn, oftast i åldrarna 6–10 år. Hur ska personalen mäkta med detta och samtidigt hinna arbeta med att stödja och stimulera varje enskild elevs utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid?

Det är dags att låta fritidshemmen få nå sin fulla potential. Rätt utbildad personal, mindre grupper och högre personaltäthet kommer att göra att fritidshemmen kan hjälpa till att vända skolans resultat. Inte minst kan fritidshemmen göra stor skillnad för de barn som har behov av extra stöd för att dessa barn ska nå sin fulla potential. Då behövs utbildad pedagogisk personal och jag är oerhört glad att vi nu tydligt markerar fritidspedagogernas värde genom att tydliggöra att lärarlegitimationen ska gälla även fritidspedagoger.

Anders Teljebäck, Västmanland: För en tid sedan hade vi en konferens mellan åtta städer i Mellansverige. Carin Jämtin var där och vi diskuterade både skolan och skolministern. Jag dristade mig då till att säga att han har gjort allt fel – och man kan kanske säga att det är på det sättet – men snarare är det väl så att regeringen har gjort väldigt mycket fel i skolpolitiken och det ser vi i det skollaveri vi har.

Vad är det då man har gjort fel? Egentligen är det så att man inte har fokuserat på det som är viktigt för att barnen ska lära sig – lärandet, undervisningen, ledarskapet och symbiosen mellan lärare, rektor, skolan, undervisningen och skolan som en lärande organisation. Man säger att man satsar på lärarna, men man gör det inte. Vi har en skolminister som ägnar en stor del av sin tid till att tala ner skolan, och vem vill bli lärare i den svenska skolan när vi har en skolminister som pratar så mycket illa om skolan? Det är därför våra unga studenter inte vill gå lärarutbildningen. Vår uppgift måste vara att tala väl om skolan, att tala väl om yrket att vara lärare.

Jag tycker att de skrivningar som har kommit in i Framtidskontraktet kring grundskolan är bra. Vi får nu en tioårig grundskola och jag utgår från att det inte bara handlar om att göra förskoleklassen obligatorisk utan att det faktiskt ska vara det första året på den tioåriga grundskolan. Man skulle kanske ha önskat sig en tydligare skrivning i det fallet men vi är ändå nöjda med den här skrivningen.

Jag ställer mig också bakom förslaget om rätt till barnomsorg nattetid och Erik Nilssons yrkande om att staten ska tillskjuta pengar för nyanlända barn.

Sven Britton Stockholm: ”Sverige får inte bli universitetsvärldens Ikea”, hette det i argumentationen för att införa avgifter för utomeuropeiska studenter. Det är en oförsämdhet mot Sveriges största exportföretag men det är också ideologiskt felaktigt för Ikeas affärsidé är att

erbjuda en anständig boendemiljö även för mindre bemedlade. Det kan ju gälla också för utbildningspolitiken.

Om de här studenterna fick studera gratis vid Harvard eller Cambridge skulle de inte söka sig till Högskolan i Borlänge, den saken är klar, men det faktum att de kan få komma till Sverige och till Borlänge eller KTH för att få sin grundläggande akademiska utbildning är det bästa bistånd vi kan ge unga människor från de här länderna.

Dessutom är det så att en ung människa som har fått sin grundläggande utbildning i Sverige skapar ett livslångt band mellan den unga människan, Sverige och svenskt utbildningsväsende. Det är lönande för båda parter – inte bara för dem som kanske kommer att stanna i Sverige och bidra till svensk exportindustri inom till exempel Ericsson, utan även i andra större sammanhang.

Jag tror att det är väldigt lönande för Sverige i det långa loppet att nu återinföra gratis studier för dessa studenter. Utbildningsturism är lika lite att vara rädd för som social turism.

Monica Enarsson, Dalarna: Jag vill återigen tacka för ett väldigt bra samarbete och en bra dialog i arbetet med Framtidskontraktet när det gäller skolfrågorna. Det har varit högt i tak och vi har jobbat ganska hårt, men nu har vi fått fram ett väldigt bra resultat!

Jag vill dock yrka på ett tillägg på sidan 13, rad 2: ”och fackliga organisationer.” Man skulle kunna tänka sig att fackliga organisationer ingår när vi nämner branscherna i samma mening men jag vill att det ska vara tydligt. Vi har något som heter den svenska modellen där parterna kommer överens om vad som ska gälla när det gäller löner och annat, och jag tycker att det också ska vara kopplat till yrkesprogrammen.

Jag vill också yrka bifall Katarina Hansson text om lagstadgad barnomsorg. I Falu kommun har vi nattomsorg sedan länge tillbaka och vi hade motsvarande ungefär en avdelning. Sedan började jag få propåer från medborgare att det var kö och att man inte fick plats. Då pratade jag med förvaltningen som sade att det inte var någon kö. Någonstans här emellan var det något konstigt, så jag började grotta ner mig i det här. Då visade det sig att människor självsaner sig – man vet att det är svårt att få en plats och därför ger man upp. Man bryr sig inte ens om att söka en plats och man tackar nej till jobb. Om man då tittar på att Stefan Löfven har pekat ut färdriktningen om att vi ska ha den lägsta arbetslösheten i EU 2020 så måste barnomsorgen faktiskt kompletteras.

I Falun slutade det med att socialnämndens ordförande, min partivän, och jag har avstämningar. Det visade sig nämligen att familjerna sökte stödfamilj enbart för att man inte hade barnomsorg på obekvämt arbetstid. Bifall till Örebro läns yrkande.

Boel Godner, Stockholms län: Jag vill börja med att yrka bifall till Erik Nilssons tilläggsförslag om statligt ansvar för resurser för nyanlända. Sverige är segregerat i dag och många kommuner är segregerade. Man får välja var man vill bo och det tycker jag är bra. Det borde alla få kunna göra men så är det inte. Låg utbildningsnivå och fattigdom ger betydligt mindre valmöjligheter och regeringens politik hotar att cementera detta och göra det till en ond spiral.

Att som socialdemokrat se detta är mycket plågsamt. Det görs massor i Sveriges kommuner, i S-kommuner framför allt. Det görs mirakel varje dag så att många barn kan lyckas. Men det

räcker inte och det är här, i den debatt vi har nu och i de beslut vi ska ta, som jag tycker att vårt partis allra viktigaste uppgift ligger – att jämna ut i skolan så att alla barn får samma möjligheter att göra sina livsval så småningom.

Jag kan räkna upp 20 bostadsområden och 15 skolor i Sverige där Sveriges alla skickligaste lärare behövs och där fler lärare behövs än i andra skolor. Jag tycker att vi enhälligt på den här kongressen och i vårt parti ska bli mycket tydligare och kraftfullare i vårt ställningstagande för en jämlik skola för alla barns rättigheter. Med partistyrelsens förslag till Framtidskontraktet och med Erik Nilssons tilläggsförslag tror jag att verktygen blir betydligt bättre för oss.

Jan Johansson, Västerbotten: Jag har inget eget yrkande och jag vill påpeka att jag inte är lika insatt i frågan som Ibrahim Baylan, men jag har några farhågor, så jag vill göra partistyrelsen uppmärksam på oss praktiker som inte vill läsa onödig teori. För oss vore det som att ha en ettårig svetsutbildning för läkare. Det gläder mig därför att det i partistyrelsens utlåtanden går att läsa: ”Alla elever ska kunna välja mellan tydliga inriktningar som syftar till vidare studier eller direkt till ett yrke.” Det tycker jag är klockrent.

Artikel 6 i barnkonventionen stipulerar att barn ska ha rätt att utvecklas i sin egen takt och utifrån sina egna förutsättningar, men man kan inte blunda för att nästan en tredjedel av våra gymnasieelever hoppar av eller går ur skolan med icke godkända betyg. Sätt en lägstanivå för vad man måste lära sig för att kunna delta i det svenska samhället och på dess arbetsmarknad och låt eleverna utvecklas därifrån. För att vara ett parti som förespråkar livslångt lärande känns det paradoxalt nog som om vi gärna vill slå in kunskaper så fort som möjligt och vid en tidpunkt där många inte är redo för det. Våra ledare uppmanar vi att utveckla sina starka sidor. Då kan vi inte ha ett skolsystem som uppmanar eleverna att kämpa med sina svagheter.

Soraya Zarza Lundberg, Bohuslän: Jag är jätteglad att stå här i dag; det är första gången jag är ombud och möjligheten att stå här och kunna påverka går inte att beskriva. Jag är jätteglad att vara här och jag ska prata om det käraste och viktigaste vi har i våra liv – våra barn.

Många av er som sitter här är antingen småbarnsföräldrar själva så har ni barnbarn eller är på något annat sätt berörda av förskolan. Jag vill göra ett tillägg i Framtidskontraktet om barngrupperna. Det står tydligt i kontraktet att det ska vara mindre klasser och jag har stor respekt för att man äntligen förstår att man inte kan ha hur stora klasser som helst. Men gäller även förskolan.

Stefan Löfven påpekade tydligt vikten av mindre barngrupper både i förskolan och i skolan. All forskning pekar dessutom på att de första åren i barnens liv är viktiga och att det behövs mindre grupper för att det ska vara god kvalitet i verksamheten. Mitt förslag berör sidan 12, rad 22–26, där jag vill att hela stycket flyttas till sidan 11 rad 27 och framåt. Där vill jag ha följande skrivning: ”En annan viktig förutsättning för att vända utvecklingen i förskolan samt skolan är att minska grupperna och klasserna, särskilt för barn och elever i de lägre åldrarna. Forskning visar att gruppstorlek och klasstorlek har stor betydelse, särskilt när det gäller resultaten i skolan.”

Jag tycker att det är viktigt att vi står för att det ska bli mindre barngrupper i förskolan och det ska stå tydligt i Framtidskontraktet, för vi ska gå till val på detta.

Jag vill även yrka bifall till Katarina Hanssons, Helena Frisks och Maria Norells yrkanden.

Anna Johansson, partistyrelsens föredragande: Jag vill börja med att tacka alla ombud för ett gediget och konstruktivt arbete i temagrupper. Det känns att vi har lite medvind i skolfrågorna och att det är en positiv aura kring skolfrågorna. Vi känner att vi har en stark skolpolitik. Det är också kul att höra att det är så många som går upp och yrkar bifall till partistyrelsens förslag och som tackar för att vi har jämkat oss i hög grad med ombuden.

När det gäller förskola och fritidshem har det kommit in ett antal yrkanden. Man kan börja med att konstatera att en absolut förutsättning för att nå goda resultat i skolan är att man har fått goda förutsättningar att över huvud taget kunna lära sig och de förutsättningarna byggs i väldigt hög utsträckning i just förskolan. Vi är helt överens om att förskolan är den kanske viktigaste byggstenen för ett lärande.

Vi är också helt överens om att det är oerhört viktigt att alla föräldrar ges möjlighet att arbeta, även om man inte har kontorstid. Det är viktigt för tillväxten, för jämställdheten och för barnens trygghet. Däremot är inte partistyrelsen helt säker på att lagstiftning är rätt väg att gå och det finns flera skäl till det.

Det handlar dels om att vi i Framtidskontraktet har ganska stora åtaganden på en lång rad områden och att vi alltid måste prioritera. Det handlar också om att det redan i dag är ungefär hälften av landets kommuner som redan har infört barnomsorg på obekvämt arbetstid, för förskola är det kanske inte fråga om mitt i natten. Vi ser också att det utvecklas och att allt fler kommuner erbjuder detta.

Det finns också ett skäl att det måste vara tydligt vad lagen faktiskt ställer för krav om det ska vara lagstiftning. Om vi inte tänker oss en rättighetslagstiftning på det här området utan en skyldighet för kommunerna, som det är uttryckt i ombudens krav, så är det inte helt enkelt att formulera ett sådant krav på kommunerna som är lätt att följa upp. Om en kommun har en förskola som stänger klockan 20.00 – har man då levt upp till kravet om barnomsorg på obekvämt tid, eller krävs det att man har nattöppna förskolor? Och i relation till vad – hur mäter man behovet? Det finns en del problem med lagstiftning som kan bli svåra att följa upp.

Partistyrelsen yrkar därför avslag på de yrkanden som har kommit från Katarina Hansson, Helena Frisk, Katrin Stjernfeldt Jammeh, Lena Sommestad, Ing-Marie Elfström, Kerstin Engle, Sven-Erik Lindestam, Monica Enarsson och Soraya Zarza Lundberg.

Vi har också några andra yrkanden. Maria Norell yrkar på ett tillägg: ”leken betydande för lärandet och fördjupat arbete med läroplanen”. Till detta yrkar partistyrelsen yrkar avslag med motiveringen att meningen blir lite svårbegriplig om man gör det tillägget. Jag tror att alla är överens om att leken är viktig men vi tycker inte att texten vinner på att föra in det. Det blir också lite onödigt långt.

Lotta Åman har yrkat på ett tillägg på sidan 14, rad 29. Till detta yrkar partistyrelsen avslag. Det ligger i sakens natur att vi vill bygga ut förskolan just för att ge tidiga insatser. Vi tycker att det blir lite upprepning och att texten dessutom blir lite för lång med det tillägget.

Soraya Zarza Lundberg har yrkat om en flyttning och ändring av texten på sidan 12, rad 22–26 gällande barngruppernas och skolklassernas storlekar. Till detta yrkar partistyrelsen avslag, för det

finns en mening under skolavsnittet som handlar om minskade klasser, och eftersom det nu finns en mening om att kvaliteten i förskolan ska stärkas innebär det också mindre barngrupper och högre personaltäthet; det är det som stärker kvalitet i förskolan handlar om i väldigt hög grad.

I övrigt yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Heléne Fritzson, partistyrelsens föredragande: Jag vill också inleda med att tacka alla ombud för en alldeles fantastisk skoldebatt. När man sitter och lyssnar på inläggen som rör allt från förskolan, fritidshem, grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning och den högre utbildningen slås man av vilka fantastiska reformer som tidigare socialdemokratiska regeringar har byggt upp i vårt land kring utbildningspolitiken. De ska vi naturligtvis tillbaka ansvaret för att få förvalta och utveckla.

Jag vill inleda med att kommentera alla de inlägg som har varit kring frågan om avgifter för högre studier när det gäller utomeuropeiska studenter. Vi nåddes alla, när vi öppnade kongressen, av S-studenters kampanj. Jag har ett gult plastat kort med kampanjkraven och Magnus: Jag har haft det i min ficka hela veckan, det har legat till sig. När vi till slut nådde en gemensam överenskommelse sade Magnus: ”Det är härligt!” på sin genuina skånska!

Jag vill dock understryka att den här kompromissen innebär att vi faktiskt ska se över ett helt nytt system. Det är inte direkt tolkningsbart med att vi återgår till det gamla systemet. Vi ska öppna dörrar för fler studenter från utomeuropeiska länder att komma till Sverige och bidra i den högre utbildningen; det är en viktig utgångspunkt.

När det gäller övriga yrkanden på det här området så börjar jag med sidan 13, och för att underlätta hanteringen nämner jag inga rader. Jag säger kort och gott att vi har fått ett yrkande från Jan Bohman om att lägga till ordet ”bildning”. Partistyrelsen yrkar avslag på detta – absolut inte för att vi är emot bildning utan för att vi redan i inledningen har förstärkt texten efter temagruppen med formuleringen ”Kunskap och bildning är nyckeln till människors frigörelse.” Med det tycker vi att vi har behandlat frågan bra.

Nästa yrkande gäller också sidan 13, där Ola Palmgren vill ha in tillägget ”Därför behöver trygghetssystemen för studenter förbättras.” Partistyrelsen yrkar avslag på detta. Vi har en väldigt bra formulering om detta i inledningen av utbildningsavsnittet i Framtidskontraktet. Dessutom finns det en väldigt tydlig formulering i utlåtandet om att det sker ett viktigt arbete inom ramen för den parlamentariska Socialförsäkringsutredningen och att studenternas situation tydligt bör uppmärksammas i det arbetet. I utlåtandet står bland annat: ”Två viktiga delar som behöver ses över är minskat antal karensdagar och möjlighet till deltidssjukskrivning för studenter.” Därmed tycker vi att Ola Palmgrens yrkande är väl tillgodosett.

Slutligen har vi ett yrkande på sidan 14 från Jan Bohman om att forskning och utbildning på de regionala lärosätena bör ges en koppling till regionens näringsliv och utvecklingsplaner samt att styrelserna måste ges en bred regional förankring. Vi yrkar avslag på det av det skälet att en tydlig förstärkning har gjorts i Framtidskontraktet vad gäller lärosätenas koppling till regionens utmaningar och att lärosätena ska finnas i just hela landet. Det ser väldigt olika ut. Som exempel kan nämnas att Stockholms universitet är ett av de mer regionala lärosätena; det kanske inte är så vi betraktar det men sett i ljuset att man har väldigt många stockholmare i sin rekryteringsbas blir det faktiskt på det sättet. Vi tycker att det här är väl tillgodosett.

Med detta tycker jag att partistyrelsen har gett svar på de yrkanden som kommit in.

Ibrahim Baylan, partistyrelsens föredragande: Tack för en väldigt bra debatt. Jag tycker att den på ett bra sätt visar och beskriver hur vi ser på utbildning och det livslånga lärandet. Det visar också att detta i dag är Sveriges främsta utbildningsparti, Sverige främsta skolparti. Det tycker jag förtjänar en bra applåd – vi tror på skolan, vi tror på utbildningen!

Jag är glad över att många har lyft upp lärarna. Det är en viktig signal från den här kongressen att vi tror på lärarna, för de är skolans viktigaste resurs för att se att eleverna kan nå sin fulla potential och vi är beredda att investera i lärarna för vi vet – av forskning och beprövad erfarenhet – att det är i mötet mellan läraren och eleven det händer. Det är då man lyckas eller misslyckas och det är därför vi är beredda att investera i lärarna.

Vi har haft en väldigt bra temagrupp, vilket flera av er framhöll och det glädde mig. Vi har försökt att hitta fram och vi tycker att det kontrakt vi har lagt fram i mångt och mycket är ett välbalanserat papper som möter många av de behov ni har lyft fram. Man kan alltid lägga till mer men jag tror att alla inser att ju mer man lägger till, desto mer obegripligt blir det. Därför är vi strikta när det gäller att lägga till ytterligare formuleringar.

Jag börjar med Anton Waaras yrkande på sidan 11. Vi yrkar avslag för vi tycker att vi redan i dag skriver mycket om likvärdighet och likvärdiga förutsättningar. Också när det handlar om Antons yrkande på sidan 12 om fler lärare yrkar vi avslag, för mindre klasser innebär naturligtvis att vi måste ha fler lärare.

Erik Nilsson med flera har på sidan 12 fört fram behovet av att vi hjälps åt när det gäller nyanlända elever. Jag tycker att detta är väldigt sympatiskt. Det är klart att det är stor skillnad på att få möjlighet att gå förskola och nioårig grundskola med att komma som 11–12-åring och kanske aldrig har gått i en skola tidigare och försöka göra samma resa, för vi har trots allt samma mål för vår skola. Det är en helt annan sak och helt andra förutsättningar. Själva grundtanken att kommuner och stat ska göra vårt yttersta tillsammans för att se till att vi hjälper de eleverna är sympatisk. Men jag tycker att vi redan fångar detta i Framtidskontraktet genom att vi skriver att resurser ska fördelas efter behov och att statens ska skjuta till resurser. Jag tror inte att vi ska gå in på den detaljeringsnivån och peka ut enskilda elevgrupper på det viset. Men var trygga med att frågan är högaktuell för Socialdemokraterna och att vi med de principiella ståndpunkter vi har i Framtidskontraktet också kommer att jobba med frågan. Därför yrkar jag avslag.

Anton Waara har även föreslagit en förändring på sidan 12 om ekonomiska resurser. Jag tycker att mycket av detta som handlar om resurserna är tillgodosett och därför yrkar jag avslag. Samma sak när det gäller gymnasieutbildningar över hela landet. Den skrivning Anton föreslår är väldigt sympatisk och bra men den är inte realistisk med tanke på att vi aldrig någonsin kan garantera alla gymnasieutbildningar för alla i hela landet, för vårt land ser väldigt olika ut. Därmed yrkar jag avslag på detta.

Stefan Jönsson har föreslagit att man byter ut ordet ”yrkesprogram” mot ”gymnasieprogram” och att man i alla delar ska ha kontakt med berörda branscher. Vi har i dag stora bekymmer med att få det arbetsplatsförlagda lärandet att fungera på gymnasiets yrkesutbildningar. Låt oss börja

där innan vi utökar uppgiften. Jag tror att det här är en nyckelfråga för att vi ska kunna höja resultaten och få fler ungdomar att fullfölja yrkesprogrammen. Därför yrkar vi avslag.

Det har också kommit ett förslag från Monica Enarsson om att skriva in om de fackliga organisationerna. I det papper vi lägger fram är det mycket riktigt som Monica sade – att facken är en del av branschen. Det är så vi har sett det. Facken och arbetsgivarna tillsammans är branschen och det är den vi vill engagera mer för att se till att fler elever ska klara gymnasieskolan på ett fullgott sätt.

Ordningsfråga

Tjänstgörande ordförande. Det har ställts en fråga om repliker på fördragandes inlägg och vi anser att det inte är tillåtet eftersom vi har satt streck i debatten. Så länge man inte apostroferas på något sätt, behöver en sakupplösning eller vill rätta till något så är vi lite strikta i frågan.

Under debatten framfördes följande förslag:

Sida	Rad	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
13	23	Stefan Jönsson, Kronoberg	Efter ”yrke”: Byt ut ”yrkesprogram” mot ”gymnasieprogram”.	Avslag
14	30	Helena Frisk, Örebro län	Meningen ”Barnomsorg på kvällar, nätter och helger ska finnas tillgängligt för dem som behöver” ersätts med: ”Kommuner ska ha lagstadgad skyldighet att erbjuda barnomsorg på kvällar, nätter och helger.”	Avslag
13	33	Ola Palmgren, Kronoberg	Tillägg: ”Därför behöver trygghetssystemen för studenter förbättras.”	Avslag
12	36	Martin Lind, Örebro län	”Chanser” ändras till ”möjligheter”.	Avslag
14	30	Lotta Åman, Norrbotten	Tillägg: ”Tidiga insatser är nödvändiga för att alla barn ska få rätt stöd.”	Avslag
12	24-26	Soraya Zarza Lundberg, Bohuslän	Flytta följande stycke till sidan 11 rad 27: ”En annan viktig förutsättning för att vända utvecklingen i förskolan samt skolan är att minska grupperna och klasserna, särskilt för barn och elever i de lägre åldrarna. Forskning visar att gruppstorlek och klasstorlek har stor betydelse särskilt när det gäller resultat i skolan.”	Avslag
14	15	Jan Bohman, Dalarna	Tillägg: ”Forskning och utbildning på de regionala lärosätena bör ges en koppling till	Avslag

			regionens näringsliv och utvecklingsplaner, Styrelserna måste ges en bred regional förankring.”	
14	30	Katarina Hansson, Örebro län	Meningen ”Barnomsorg på kvällar, nätter och helger ska finnas tillgängliga för de som behöver” ersätts med: ”Kommuner ska ha lagstadgad skyldighet att erbjuda barnomsorg på kvällar, nätter och helger.”	Avslag
14	30	Ing-Marie Elfström, Stockholms län	Meningen ”Barnomsorg på kvällar, nätter och helger ska finnas tillgängligt för dem som behöver” ersätts med: ”Kommuner ska ha lagstadgad skyldighet att erbjuda barnomsorg på kvällar, nätter och helger.”	Avslag
14	30	Kerstin Engle, Skåne	Meningen ”Barnomsorg på kvällar, nätter och helger ska finnas tillgängligt för dem som behöver” ersätts med: ”Kommuner ska ha lagstadgad skyldighet att erbjuda barnomsorg på kvällar, nätter och helger.”	Avslag
13	27	Jan Bohman, Dalarna	Tillägg efter ”Satsning på utbildning och forskning”: ”bildning”.	Avslag
12	8	Anton Waara, Jämtlands län	Tillägg: ”fler lärare och”.	Avslag
11	35	Anton Waara, Jämtlands län	Tillägg: ”likvärdiga förutsättningar till”	Avslag
12	31	Anton Waara, Jämtlands län	Stryk meningen ”De skickligaste lärarna...”	Avslag
13	17	Anton Waara, Jämtlands län	Tillägg: ”Därför krävs kraftfulla insatser för att ge alla ungdomar likvärdiga förutsättningar att delta i gymnasieutbildning.”	Avslag
12	39	Leif Hansson, Norra Älvsborg	Tillägg: ”en ny fristående <u>förskola eller skola.</u> ”	
12	31	Erik Nilsson, Stockholm	Tillägg: ”För att elever som anländer till Sverige under sin skoltid ska kunna nå kunskapsmålen så krävs väsentligt mer resurser än för genomsnittseleven. Staten måste bidra till finansiering så att kommuner med många nyanlända elever kan klara att erbjuda ett bra mottagande och undervisning för dessa.”	Avslag
14	27	Maria Norell,	Tillägg: ”lekens betydelse för lärandet och	Avslag

		Värmland	ett fördjupat arbete med läroplanen”.	
14	30	Sven-Erik Lindestam, Gävleborg	Meningen ”Barnomsorg på kvällar, nätter och helger ska finnas tillgängligt för dem som behöver” ersätts med: ”Kommuner ska ha lagstadgad skyldighet att erbjuda barnomsorg på kvällar, nätter och helger.”	Avslag
13	25	Monica Enarsson, Dalarna	Tillägg: ”fackliga organisationer”.	Avslag

Beslut

Kongressen beslöt:

- att bifalla Helena Frisk med fleras förslag till ändring på sidan 14 rad 30
- att bifalla Monica Einarssons tilläggsförslag på sidan 13 rad 25
- att efter försöksvotering avslå Anton Waaras förslag på sidan 12 rad 8
- att efter försöksvotering bifalla Erik Nilssons förslag på sidan 12 rad 31
- att efter försöksvotering avslå Ola Palmgrens förslag på sidan 13 rad 33
- att efter försöksvotering avslå Jan Bohmans förslag på sidan 14 rad 15
- att efter försöksvotering avslå Lotta Åmans förslag på sidan 14 rad 30
- att efter försöksvotering avslå Maria Norells förslag på sidan 14 rad 27
- att i övrigt bifalla partistyrelsen förslag till politiska prioriteringar i Framtidskontraktet, avsnittet Med kunskaper växer Sverige.

Nomineringstider

Tjänstgörande ordförande: Kongressutskottet påminner om nomineringsstopp inför val av valberedning i dag klockan 1400. Nomineringarna lämnas i kongressbyrån eller mailas till kongress@socialdemokraterna.se. Ange ”valberedning” i ärenderaden och glöm inte att skriva en tydlig avsändare, så att man verkligen vet vem som har nominerat.

Kongressutskottet kallas in under eftermiddagen men någon tid är ännu inte fastlagd.

Dagordningens punkt 16

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område F – Med kunskaper växer Sverige

Förskola och barnomsorg (UF1), grundskola och gymnasieskola (UF2) samt högre utbildning och forskning (UF3)

Föredragande: *Ibrahim Baylan, Anna Johansson och Heléne Fritzson*

Förslag

Följande förslag förelåg:

Förskola och barnomsorg (UF1)

”Skolbarnomsorg” ändras till ”fritidshem” på samtliga ställen i utlåtandet.

Partistyrelsens utlåtande över motionerna D297:6, D298:4, F1:1, F2:1, F2:2, F3:1, F4:1, F5:1, F6:1, F6:2, F6:3, F6:4, F7:1, F7:2, F7:3, F7:4, F8:1, F8:2, F8:3, F8:4, F9:1, F9:2, F9:3, F9:4, F10:1, F10:2, F10:3, F10:4, F11:1, F11:2, F11:3, F11:4, F12:1, F12:2, F12:3, F12:4, F13:1, F13:2, F13:3, F13:4, F14:1, F14:2, F14:3, F14:4, F15:1, F15:2, F15:3, F15:4, F16:1, F16:2, F16:3, F16:4, F17:1, F17:2, F17:3, F17:4, F18:1, F18:2, F18:3, F18:4, F19:1, F19:2, F19:3, F19:4, F20:1, F20:2, F20:3, F20:4, F21:1, F21:2, F21:3, F21:4, F22:1, F22:2, F22:3, F22:4, F23:1, F23:2, F23:3, F23:4, F24:1, F24:2, F24:3, F24:4, F25:1, F25:2, F25:3, F25:4, F26:1, F26:2, F26:3, F27:1, F28:1, F29:1, F29:2, F29:3, F30:1, F31:1, F31:2, F32:1, F32:2, F33:1, F33:2, F33:3, F33:4, F33:5, F34:1, F35:1, F36:1, F37:1, F38:1, F39:1, F40:1, F41:1, F42:1, F43:1, F44:1, F45:1, F45:2, F46:1, F46:2, F47:1, F47:2, F48:1, F48:2, F50:4, F54:5, F56:6, F57:6, F58:6, F59:6, F60:6, F61:6, F62:6, F63:6, F64:6, F65:6, F66:6, F67:6, F68:6, F69:6, F70:6, F71:6, F72:6, F73:6, F74:6, F75:6, F76:6, H52:1, I13:1, I14:1, I15:1, I16:1 och I17:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna D298:4, F6:1, F6:2, F6:3, F6:4, F7:1, F7:2, F7:3, F7:4, F8:1, F8:2, F8:3, F8:4, F9:1, F9:2, F9:3, F9:4, F10:1, F10:2, F10:3, F10:4, F11:1, F11:2, F11:3, F11:4, F12:1, F12:2, F12:3, F12:4, F13:1, F13:2, F13:3, F13:4, F14:1, F14:2, F14:3, F14:4, F15:1, F15:2, F15:3, F15:4, F16:1, F16:2, F16:3, F16:4, F17:1, F17:2, F17:3, F17:4, F18:1, F18:2, F18:3, F18:4, F19:1, F19:2, F19:3, F19:4, F20:1, F20:2, F20:3, F20:4, F21:1, F21:2, F21:3, F21:4, F22:1, F22:2, F22:3, F22:4, F23:1, F23:2, F23:3, F23:4, F24:1, F24:2, F24:3, F24:4, F25:1, F25:2, F25:3, F25:4, F28:1, F29:2, F31:1, F32:1, F50:4, F56:6, F57:6, F58:6, F59:6, F60:6, F61:6, F62:6, F63:6, F64:6, F65:6, F66:6, F67:6, F68:6, F69:6, F70:6, F71:6, F72:6, F73:6, F74:6, F75:6 och F76:6

att avslå motion F43:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: D297:6, F1:1, F2:1, F2:2, F3:1, F4:1, F5:1, F26:1, F26:2, F26:3, F27:1, F29:1, F29:3, F30:1, F31:2, F32:2, F33:1, F33:2, F33:3, F33:4, F33:5, F34:1, F35:1, F36:1, F37:1, F38:1, F39:1, F40:1, F41:1, F42:1, F44:1, F45:1, F45:2, F46:1, F46:2, F47:1, F47:2, F48:1, F48:2, F54:5, H52:1, I13:1, I14:1, I15:1, I16:1 och I17:1.

Grundskola och gymnasieskola (UF2)

”Skolbarnomsorg” ändras till ”fritidshem” på samtliga ställen i utlåtandet.

Övriga ändringar i utlåtandet:

Sid 68, rad 34

Strykning: ”De individuella utvecklingsplanerna ska utvecklas till ett kontrakt mellan skolan, eleven och hemmet.”

Sid 69, rad 33

Strykning: ”Elev ska dock fortfarande kunna välja en annan skola.” Tillägg: ”Elev ska ha rätt att välja en annan skola.”

Sid 70, rad 8

Strykning: ”Partistyrelsen kommer noga att bevaka frågan vidare.” Tillägg: ”Partistyrelsen anser att grundskolan ska vara avgiftsfri.”

Sid 72, rad 37

Tillägg: ”Elevernas inflytande behöver stärkas. Elever som är delaktiga och får ta ansvar skapar också en tryggare skola och en bra studiemiljö.”

--

Partistyrrelsens utlåtande över motionerna A114:4, C62:7, C63:7, C64:7, C65:7, C66:7, C67:7, C68:7, C69:7, C70:7, C71:7, C72:7, C73:7, C74:7, D75:11, D134:2, D172:8, D172:9, D172:10, F28:2, F29:4, F29:5, F29:6, F29:7, F29:8, F29:10, F29:11, F29:12, F29:16, F29:17, F29:18, F49:1, F50:1, F50:2, F50:3, F50:6, F50:7, F50:8, F50:9, F50:10, F51:1, F51:2, F52:1, F52:3, F53:1, F54:1, F54:2, F54:6, F55:1, F56:1, F56:2, F56:3, F56:4, F56:5, F57:1, F57:2, F57:3, F57:4, F57:5, F58:1, F58:2, F58:3, F58:4, F58:5, F59:1, F59:2, F59:3, F59:4, F59:5, F60:1, F60:2, F60:3, F60:4, F60:5, F61:1, F61:2, F61:3, F61:4, F61:5, F62:1, F62:2, F62:3, F62:4, F62:5, F63:1, F63:2, F63:3, F63:4, F63:5, F64:1, F64:2, F64:3, F64:4, F64:5, F65:1, F65:2, F65:3, F65:4, F65:5, F66:1, F66:2, F66:3, F66:4, F66:5, F67:1, F67:2, F67:3, F67:4, F67:5, F68:1, F68:2, F68:3, F68:4, F68:5, F69:1, F69:2, F69:3, F69:4, F69:5, F70:1, F70:2, F70:3, F70:4, F70:5, F71:1, F71:2, F71:3, F71:4, F71:5, F72:1,

F72:2, F72:3, F72:4, F72:5, F73:1, F73:2, F73:3, F73:4, F73:5, F74:1, F74:2, F74:3, F74:4, F74:5, F75:1, F75:2, F75:3, F75:4, F75:5, F76:1, F76:2, F76:3, F76:4, F76:5, F77:1, F78:1, F79:1, F80:1, F81:1, F81:2, F82:1, F82:2, F82:3, F83:1, F83:2, F83:3, F83:4, F83:5, F83:6, F84:1, F84:2, F85:1, F85:2, F85:3, F86:1, F86:2, F87:1, F87:2, F87:3, F87:4, F87:5, F87:6, F87:7, F87:8, F87:9, F87:10, F87:11, F88:3, F88:4, F88:5, F89:1, F89:2, F90:1, F90:2, F91:1, F92:1, F93:1, F94:1, F94:3, F94:4, F94:5, F95:1, F95:2, F95:3, F96:1, F97:1, F98:1, F99:1, F100:1, F101:1, F101:2, F102:1, F102:2, F103:1, F103:2, F104:1, F105:1, F105:2, F106:1, F107:1, F107:2, F108:1, F109:1, F109:2, F109:3, F109:4, F110:1, F111:1, F112:1, F112:2, F113:1, F113:2, F113:3, F113:4, F113:5, F114:1, F115:1, F116:1, F116:2, F116:3, F117:1, F118:1, F119:1, F120:1, F121:1, F121:3, F121:4, F121:5, F121:6, F122:1, F122:2, F122:3, F123:1, F123:2, F123:3, F123:4, F124:2, F125:2, F126:1, F126:2, F126:3, F126:4, F126:5, F127:1, F128:1, F129:1, F129:2, F130:1, F130:2, F131:1, F131:2, F132:1, F133:1, F133:2, F133:3, F133:4, F133:5, F133:6, F134:1, F134:2, F135:1, F135:2, F136:1, F136:2, F137:1, F138:1, F139:1, F139:2, F139:3, F140:1, F140:2, F141:1, F141:2, F142:1, F143:1, F144:1, F145:1, F146:1, F147:1, F147:2, F147:3, F147:4, F147:5, F147:6, F148:1, F149:1, F150:1, F151:1, F152:1, F153:1, F153:2, F154:1, F154:2, F155:1, F156:1, F157:1, F157:2, F157:3, F158:1, F159:1, F160:1, F161:1, F161:2, F162:1, F162:2, F163:1, F164:1, F164:2, F165:1, F166:1, F166:2, F167:1, F168:1, F168:2, F169:1, F169:2, F169:3, F170:1, F171:1, F172:1, F173:1, F173:2, F173:3, F173:4, F174:1, F174:2, F174:3, F174:4, F175:1, F176:1, F177:1, F178:1, F178:2, F179:1, F179:2, F205:1, F205:3, G46:2, I5:1, I5:2, I5:6, I56:2, I76:5, I87:3, I97:2, I97:3, I97:4, K35:2 och M6:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna C62:7, C63:7, C64:7, C65:7, C66:7, C67:7, C68:7, C69:7, C70:7, C71:7, C72:7, C73:7, C74:7, D134:2, D172:8, D172:9, F29:11, F49:1, F50:3, F50:10, F52:1, F82:1, F83:1, F83:3, F87:5, F87:6, F88:3, F89:1, F90:2, F92:1, F94:1, F94:3, F94:4, F94:5, F95:3, F101:1, F101:2, F107:2, F108:1, F109:3, F121:5, F122:1, F124:2, F125:2, F139:2, F139:3, F140:1, F140:2, F141:1, F152:1, F154:1, F157:1, F158:1, F169:1, F171:1, F172:1, F173:4, F174:1, F174:2, F175:1 och I76:5
- att avslå motionerna D75:11, F87:1, F87:2, F87:7, F87:8, F87:9, F88:5, F98:1, F100:1, F103:1, F103:2, F126:4, F139:1, F159:1, F161:2, F173:1, F173:2, I5:1, I5:6, I87:3 och I97:2
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A114:4, D172:10, F28:2, F29:4, F29:5, F29:6, F29:7, F29:8, F29:10, F29:12, F29:16, F29:17, F29:18, F50:1, F50:2, F50:6, F50:7, F50:8, F50:9, F51:1, F51:2, F52:3, F53:1, F54:1, F54:2, F54:6, F55:1, F56:1, F56:2, F56:3, F56:4, F56:5, F57:1, F57:2, F57:3, F57:4, F57:5, F58:1, F58:2, F58:3, F58:4, F58:5, F59:1, F59:2, F59:3, F59:4, F59:5, F60:1, F60:2, F60:3, F60:4, F60:5, F61:1, F61:2, F61:3, F61:4, F61:5, F62:1, F62:2, F62:3, F62:4, F62:5, F63:1, F63:2, F63:3, F63:4, F63:5, F64:1, F64:2, F64:3, F64:4, F64:5, F65:1, F65:2, F65:3, F65:4, F65:5, F66:1, F66:2, F66:3, F66:4, F66:5, F67:1, F67:2, F67:3, F67:4, F67:5, F68:1, F68:2, F68:3, F68:4, F68:5, F69:1, F69:2, F69:3, F69:4, F69:5, F70:1, F70:2, F70:3, F70:4, F70:5, F71:1, F71:2, F71:3, F71:4, F71:5, F72:1, F72:2, F72:3, F72:4, F72:5, F73:1, F73:2, F73:3, F73:4, F73:5, F74:1, F74:2, F74:3, F74:4, F74:5, F75:1, F75:2, F75:3, F75:4, F75:5, F76:1, F76:2, F76:3, F76:4, F76:5, F77:1, F78:1, F79:1, F80:1, F81:1, F81:2, F82:2, F82:3, F83:2, F83:4, F83:5, F83:6, F84:1,

F84:2, F85:1, F85:2, F85:3, F86:1, F86:2, F87:3, F87:4, F87:10, F87:11, F88:4, F89:2, F90:1, F91:1, F93:1, F95:1, F95:2, F96:1, F97:1, F99:1, F102:1, F102:2, F104:1, F105:1, F105:2, F106:1, F107:1, F109:1, F109:2, F109:4, F110:1, F111:1, F112:1, F112:2, F113:1, F113:2, F113:3, F113:4, F113:5, F114:1, F115:1, F116:1, F116:2, F116:3, F117:1, F118:1, F119:1, F120:1, F121:1, F121:3, F121:4, F121:6, F122:2, F122:3, F123:1, F123:2, F123:3, F123:4, F126:1, F126:2, F126:3, F126:5, F127:1, F128:1, F129:1, F129:2, F130:1, F130:2, F131:1, F131:2, F132:1, F133:1, F133:2, F133:3, F133:4, F133:5, F133:6, F134:1, F134:2, F135:1, F135:2, F136:1, F136:2, F137:1, F138:1, F141:2, F142:1, F143:1, F144:1, F145:1, F146:1, F147:1, F147:2, F147:3, F147:4, F147:5, F147:6, F148:1, F149:1, F150:1, F151:1, F153:1, F153:2, F154:2, F155:1, F156:1, F157:2, F157:3, F160:1, F161:1, F162:1, F162:2, F163:1, F164:1, F164:2, F165:1, F166:1, F166:2, F167:1, F168:1, F168:2, F169:2, F169:3, F170:1, F173:3, F174:3, F174:4, F176:1, F177:1, F178:1, F178:2, F179:1, F179:2, F205:1, F205:3, G46:2, I5:2, I56:2, I97:3, I97:4, K35:2 och M6:2.

Högre utbildning och forskning (UF3)

Ändringar i utlåtandet:

Sid 251, rad 17

Strykning: ”Högskolorna bör säkerställa att kunskap om hbt återfinns i utbildningsprogram för program som leder till yrken som jobbar med människor, såsom lärare, socionom och psykolog.”
Tillägg: ”Kunskap om hbt ska finnas i utbildningsprogram som leder till tjänsteyrken som är direkt riktade mot människor som lärare, socionom och psykolog.”

Sid 251-252, rad 37

Strykning: ”Högskoleutbildning ska vara avgiftsfri för svenska och europeiska studenter. Tredjelandsstudenter som inte ingår i utbytesprogram ska från och med 1 juli 2012 betala avgift för studier vid svenska lärosäten. Inför höstterminen 2012 har 1350 nya tredjelandsstudenter påbörjat en avgiftsbelagd högskoleutbildning. Partistyrelsen ser problemet med att studieavgifter lett till att färre tredjelandsstudenter kommer till Sverige men ser också att antalet studenter ökar. Det är fem procent fler än år 2011 som påbörjat en avgiftsbelagd högskoleutbildning. Det finns anledning att se över avgifternas nivå och möjligheterna till stipendier så att fler begåvade unga kvinnor och män kan komma till Sverige och studera. Det är en stor tillgång för Sverige att studenter kommer även från utomeuropeiska länder för att studera och kanske stanna kvar för att forska och arbeta.”

Tillägg: ”För att kunna driva morgondagens forskning och innovation så behöver Sverige ett större internationellt utbyte. Införandet av studieavgifter har kraftigt reducerat antalet utomeuropeiska studenter. För att öka utbytet med andra delar av världen, och möjliggöra för fler studenter att stanna i Sverige för att arbeta och forska, behöver en andel av studieplatserna

öppnas för utomeuropeiska studenter. Utgångspunkten ska vara att studier i Sverige är avgiftsfria.”

--

Partistyrelsens utlåtande över motionerna C62:9, C62:13, C63:9, C63:13, C64:9, C64:13, C65:9, C65:13, C66:9, C66:13, C67:9, C67:13, C68:9, C68:13, C69:9, C69:13, C70:9, C70:13, C71:9, C71:13, C72:9, C72:13, C73:9, C73:13, C74:9, C74:13, D134:6, D134:7, D297:7, D297:11, F29:13, F29:14, F88:2, F106:2, F132:6, F132:7, F132:8, F132:9, F180:1, F181:1, F182:1, F183:1, F184:1, F185:1, F186:1, F186:2, F187:1, F188:1, F189:1, F190:1, F191:1, F191:2, F191:3, F192:1, F192:2, F192:3, F192:4, F192:5, F193:1, F194:1, F194:2, F195:1, F196:1, F196:2, F197:1, F198:1, F199:1, F199:2, F200:1, F200:2, F201:1, F202:1, F202:2, F203:1, F204:1, F205:2, F205:4, F206:1, F207:1, F207:2, F208:1, F208:2, F209:1, F210:1, F211:1, F211:2, F212:1, F213:1, F213:2, F213:3, F214:1, F215:1, F216:1, F216:2, F216:3, F216:4, F217:1, F218:1, F218:2, F219:1, F219:2, F219:3, F220:1, H18:1, H31:1, H99:4 och I11:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna C62:9, C63:9, C64:9, C65:9, C66:9, C67:9, C68:9, C69:9, C70:9, C71:9, C72:9, C73:9, C74:9, D134:6, F29:14, F88:2, F186:1, F192:1, F192:2, F192:3, F194:1, F195:1, F207:1, F209:1, F210:1, F213:1, F216:1, F216:4 och H18:1

att avslå motionerna F186:2, F188:1, F189:1, F196:1, F196:2, F197:1, F199:1, F199:2, F200:1, F200:2, F213:3 och F218:2

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: C62:13, C63:13, C64:13, C65:13, C66:13, C67:13, C68:13, C69:13, C70:13, C71:13, C72:13, C73:13, C74:13, D134:7, D297:7, D297:11, F29:13, F106:2, F132:6, F132:7, F132:8, F132:9, F180:1, F181:1, F182:1, F183:1, F184:1, F185:1, F187:1, F190:1, F191:1, F191:2, F191:3, F192:4, F192:5, F193:1, F194:2, F198:1, F201:1, F202:1, F202:2, F203:1, F204:1, F205:2, F205:4, F206:1, F207:2, F208:1, F208:2, F211:1, F211:2, F212:1, F213:2, F214:1, F215:1, F216:2, F216:3, F217:1, F218:1, F219:1, F219:2, F219:3, F220:1, H31:1, H99:4 och I11:2.

Debatt

Erik Nilsson, Stockholm: Det finns två faktorer som ligger bakom att svensk skola har tappat så mycket i resultat. Den ena har vi pratat mycket om; det handlar om skolsegregationen. Jag tycker att vi har fattat bra beslut på det området. Den andra viktiga faktorn handlar om att undervisningen har kommit bakvatten de senaste åren.

Jag själv, och många andra, har kanske bidragit till detta genom att starkt betona att elever söker kunskaper själva i skolan men vi har kanske glömt att det centrala är att vi har lärare som genomför en bra undervisning. Vi måste återta den goda undervisningen i svensk skola och vi måste stärka lärarnas professionella utveckling. Annars kommer vi aldrig att åstadkomma några förändringar.

Jag har under mitt yrkesliv både som skolborgarråd, på lärarhögskolan och som förvaltningschef varit med och fattat beslut om en massa organisatoriska förändringar som inte

har lett till en förändring av undervisningen i klassrummen, och då händer det ingenting för eleverna. Därför måste en socialdemokratisk utbildningspolitik syfta till att få till en bättre undervisning. Det är slående när man är ute i klassrummen och kan se fantastisk undervisning i det ena klassrummet, där eleverna är aktiva och där deras begreppsbyggnad hela tiden utökas, medan man i nästa klassrum ser en trött undervisning där eleverna inte lär sig någonting.

Det finns en motion som är väldigt bra, F29, som kommer från Kristianstads arbetarekommun. Tyvärr är inte attsatserna helt lyckligt formulerade. Den allra viktigaste attsatsen, F29:17, handlar om detta med lärarens professionella utveckling. Tyvärr föreslår man att partikongressen ska ge ett uppdrag till Skolverket, och det är väl därför partistyrelsen har föreslagit att inte bifalla den utan att låta den vara besvarad. Men jag vill ändå lyfta den, för jag tycker att motionen pekar på det vi vet, nämligen att bra undervisning är avgörande för de elever som kommer från resurssvaga, lågutbildade familjer. Där måste undervisningen bli bättre.

Jag kan inte yrka bifall, för det är lite felformulerat, men det är en väldigt bra motion.

Carin Lidman, Västmanland: Jag vill tacka partistyrelsen för att ni föreslår att motion F49 från Västerås arbetarekommun, om att alla gymnasieprogram ska ge grundläggande behörighet till fortsatta högskolestudier, ska bifallas.

Den borgerliga gymnasieskolan är en katastrof. Först och främst är den en katastrof för alla ungdomar som får sina framtidsdrömmar grusade innan de fyllt 15 år. Dörrar stängs om de väljer fel. Den som väljer att utbilda sig till undersköterska har en lång uppförsbacke den dag hen vill vidareutbilda sig till sjukgymnast eller sjuksköterska.

Den borgerliga gymnasieskolan är en katastrof för äldreomsorgen och industrin, som skriker efter utbildad arbetskraft och ungdomarna ratar de yrkesinriktade gymnasieutbildningarna som inte längre ger högskolebehörighet. Den borgerliga gymnasieskolan är en katastrof för hela näringslivet som behöver arbetskraft som har goda kunskaper också i svenska, engelska och matematik.

Disciplinära åtgärder och livslånga påföljder hör inte hemma i skolan. Det gör däremot nya möjligheter att kunna hålla sina drömmar levande. Bifall till motion F49.

Streck i debatten – beslut

Kongressen beslöt:

att sätta streck i debatten

att befria ordföranden från att justera yrkandena i anslutning till beslutet om streck.

Fortsatt debatt

Charlotta Svanberg, Kronoberg: Jag yrkar bifall till min motion F80, som handlar om att skapa en helt avgiftsfri skola och att våra riksdagsledamöter ska arbeta aktivt för det. I dag får det förekomma enstaka inslag i skolan som kan föranleda en obetydlig kostnad. Partistyrelsen säger i sitt utlåtande att det aldrig får innebära att elever och föräldrar känner sig ekonomiskt pressade eller att elever sorteras efter deras föräldrars ekonomi. Vi vet alla att det är just så det är i dag.

Först sade partistyrelsen att man skulle bevaka den här frågan noga, men jag förstod av partistyrelsens föredragande att det var han inte riktigt nöjd med, så nu har man ändrat sig och skriver i stället att partistyrelsen anser att skolan ska vara avgiftsfri. Det är väldigt mycket bättre!

Läs till exempel på Rädda Barnens hemsida och lär av Isak och Antonio i fattigskolan, som trots att de inte alls är särskilt gamla uttrycker väldigt krasst att utflykter är dyra. De ger också rådet att man ska hoppa över gymnastiken. Vi har i dag en skola som är segregerad och som segregerar, och en helt avgiftsfri skola skulle göra skillnad för Isak, Antonio och alla andra av de hundratusentals barn som i dag lever i familjer som inte har inkomst som täcker de allra nödvändigaste kostnaderna.

Partistyrelsen har ändrat sig och blivit tydligare i sitt utlåtande, men jag vill att våra riksdagsledamöter ska få ett tydligt uppdrag att jobba för att göra skolan helt avgiftsfri. Därför yrkar jag på bifall till motion F80.

Sarita Hotti, Södermanland: Här på kongressen visar vi verkligen att vi är ett parti som tar ansvar, ett parti som menar allvar när det gäller våra barns bästa, ett parti som inte kan acceptera att det inte råder likvärdighet inom våra förskolor och skolor.

Redan när skrivningarna på det här området skickades ut tyckte jag att partistyrelsen hade lyckats fånga många av de viktigaste frågorna och format en hållbar skolpolitik med hjälp av många duktiga motionsskrivare ute i vårt avlånga land – för det är det som det handlar om: att det finns idéer inom vårt parti som vill förändra. Sedan är det förstås så att ju fler som tänker, desto bättre kan det bli. Arbetet i temagrupperna har lyft det ytterligare. Partistyrelsens föredragande har varit väldigt öppen i dialogen och tagit emot förbättringsförslag, jobbat om och förbättrat.

Vi har från vår delegation blivit väl bemötta vad gäller de motioner vi har lämnat in, också när det gäller de synpunkter vi har haft på Framtidskontraktet. Vi har från vår delegation lyft fram vikten av bra kvalitet inom fritidshemmen. Det är en verksamhet som inte alltid har fått eller får den uppmärksamhet den förtjänar. Jag är glad över den skrivning som har kommit till.

När det gäller våra motioner anser vi att det är jätteviktigt att elever ska stimuleras till utveckling, oavsett om man har lätt eller svårt för att lära. Vi får inte tappa bort de elever som har lätt för att lära och som behöver extra stimulans, och det har vi också fått med. Vi har också lyft fram att det är viktigt att de lärare som utbildas får med sig grundläggande hbt-kunskaper i sin utbildning. Det har vi också fått med i skrivningarna.

Sedan finns det en fråga som är väldigt aktuell just nu – den högre utbildningen. För oss som bor runt Mälaren är Mälardalens högskola väldigt viktig. Där pågår det just nu neddragningar och diskussioner om vilka enheter som ska få vara kvar. Det hade aldrig skett om vi hade varit vid makten. Bifall till partistyrelsen nya utlåtande.

Emma Johansson, Kronoberg: Jag vill yrka bifall till motion F182 – att Socialdemokraterna ska verka för att avskaffa studieavgifter för studenter utanför EU och EES. När jag började plugga på Linnéuniversitetet i Växjö kunde man lite då och då se pakistanska studenter som spelade cricket på olika gräsytor vid universitetet. Men nu är det ett tag sedan jag såg dem, för när den borgerliga

regeringen införde studieavgifter för utomeuropeiska studenter som inte kommer till Sverige genom utbyte försvann de nästan helt. Vid Linnéuniversitetet är de numera lättträknade. Detta är oerhört tråkigt, när vi lever i en global värld.

Jag anser inte att vi ska gå tillbaka exakt det system som fanns tidigare, eftersom det fanns brister i det. Men jag tycker ändå att det är viktigt att vi slår fast att det inte ska finnas studieavgifter i svensk högskola för någon. Egentligen är inte detta något revolutionerande, eftersom de här studieavgifterna inte fanns när vi hade en socialdemokratisk regering.

Internationella studenter berikar studiemiljön vid svenska universitet på så oerhört många sätt. De ger upphov till ovärderliga erfarenheter för svenska studenter och många utbildningar på avancerad nivå, kanske framför allt inom teknik och naturvetenskap, hålls igång enbart med hjälp av internationella studenter. Många av dessa utbildningar har tvingats lägga ner eftersom svenska studenter inte utgör ett tillräckligt stort underlag, vilket drabbar utbildningsnivån även för svenska studenter. Dessutom har personer som har gått dessa utbildningar ibland stannat kvar i Sverige och bidragit till att Sverige har kompetent arbetskraft inom dessa områden.

Om vi ska se det rent osjälviskt är detta en fantastisk form av bistånd. Att studenter från utomeuropeiska länder kan få möjlighet att avgiftsfritt studera i Sverige bidrar ju till att hjälpa länder framåt på ett sätt som traditionellt bistånd inte kan göra. Utveckling drivs framåt med hjälp av kunskap. Kunskap är makt!

Nina Burchardt, Gävleborg: Jag vill yrka bifall till motion F55:1 som handlar om att bredda lärarutbildningen och att göra kurser kring neurologiska funktionsnedsättningar obligatoriska. Jag vill också yrka bifall till motion F156:1 om en social investeringsstrategi. I dag, 2013 borde det vara en självklarhet.

Det är viktigt att identifiera neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, vilket även senare i livet kan underlätta för såväl de drabbade som för samhället i övrigt. Att göra de här kurserna obligatoriska och utarbeta en social investeringsstrategi borde ligga i vår linje som handen i handsken. Det här är nödvändigt och det är vårt ansvar. Det beräknas att andelen intagna med adhd ligger någonstans mellan 25 och 45 procent, där flertalet inte erbjudits hjälp och behandling; jag tror att Anders Rosén tog upp det här tidigare.

Om vi bifaller de här motionerna tar vi ett tydligt steg i ett tidigt skede. Vi ger lärarna en bra grund att ge eleven rätta förutsättningar och samhället ger barnen deras rätt till goda förutsättningar. Vi går också i en rak linje med det vår partiledare Stefan Löfven talade om i torsdags: Inga barn överges. Vi ska bygga en skola där inget barn lämnas i sticket. Att ta tydliga steg i den här riktningen är att ta steg i rätt riktning. Bifall till motionerna F55:1 och F156:1.

Eva Ålander, Gävleborg: Många oroas av läraryrkets minskade attraktivitet, oroas över lärarutbildningen och oroas över att elevernas resultat sjunker för varje år. Vi oroas för vi vet alla vilken nyckelfaktor lärarna är för elevernas framgångar. Utan lärare uppfylls inga kunskapskrav.

Därför är det väldigt oroande med rapporter som säger att ungefär 40 procent av de nyutexaminerade lärarna inte har fått ett introduktionsår, vilket krävs för att få lärarlegitimation, vilket i sin tur krävs för att de ska få sätta betyg, för att de ska kunna få fasta anställningar och för

att de ska kunna utöva det yrke som de spenderat mellan 3,5 och 5 år på att utbilda sig för, det yrke som de brinner för.

När det gäller introduktionsåret behöver det tas fram en modell för att det ska fungera. En sådan modell hade behövts redan innan själva reformen trädde i kraft men skolministern hade väldigt bråttom. Regeringen körde på med legitimationerna, trots att remissinstanserna radade upp många frågetecken – precis som när man införde betyg i årskurs 6 utan att lärare hann utbildas för att sätta dessa, precis som när kursplanerna började gälla innan det kom förtydligande kommentarer och material i alla ämnen, och så vidare, och så vidare.

Grundtanken med introduktionsåret är mycket bra. Den första tiden i yrket är den tuffaste. En strukturerad introduktion med en erfaren mentor som stöd kan ge massor. Men den reform som genomförts fungerar inte i praktiken. Introduktionsåret har blivit en flaskhals som hindrar nyutexaminerade lärares inträde på arbetsmarknaden.

I går rapporterade en av lärarfackens tidningar att regeringen ska börja göra undantag för äldre lärare – undantag i en reform som tidigare verkade så orubblig.

Gör gärna reklamkampanjer för läraryrket, men se först till att det finns en fungerande garanterad introduktionsperiod för dem som redan har gjort valet och utbildat sig till detta fantastiska yrke och dessutom tagit examen från en utbildning som är mycket bättre än sitt rykte.

Jag kan inte tyvärr yrka på någon motion, eftersom den inte handlar om det, men jag vill skicka med en sak till partistyrelsen: Lös det här!

Chatarina Ståhl, Västmanland: Jag skulle vilja poängtera vikten av att det finns möjlighet till förskola på kvällar, nätter och helger, för de som har valt att förgylla landet med ännu en ängel ska också få jobba heltid. I dag finns det arbetsgivare i Sverige som inte anser att man behöver anpassa arbetstiden till föräldrarna, inte ens om det är en ensamstående förälder. Man har ju rätt att utnyttja möjligheten att gå ner i arbetstid; annars har man ju alltid rätt att säga upp sig!

Politik handlar om att prioritera. I många kommuner tvingas man att välja mellan att minska barngrupperna i förskolan och att tillgodose behovet av förskola på kvällar och helger, av ekonomiska skäl mer än ideologiska. Även om man vill kunna tillgodose båda behoven för barn och föräldrar finns sällan ekonomiskt utrymme.

För att alla ska ha en möjlighet att kunna arbeta helst heltid, behöver kommunerna få det stöd de behöver för att tillgodose det behovet i dag och i framtiden. För att vi ska kunna få fler arbetade timmar måste vi, förutom att verka för heltidsanställningar, även arbeta med de kringliggande faktorer som påverkar detta negativt.

Jag tycker att det är positivt att vi nu är för en lagstadgad förskola på kvällar och helger. Vi vill också från Västmanland tacka partistyrelsen för att man har valt att ta hänsyn till det inspel om att grovt synskadade ska få samma möjligheter att göra högskoleprov som vi andra. I dag får grovt synskadade bara göra högskoleprov fyra gånger per livstid, så de har alltså inte samma möjligheter till högre utbildning som vi andra. Detta är en stor brist i demokratin. Genom att partistyrelsen har tagit detta till sig och har för avsikt att jobba vidare med det kanske vi kan få ett bättre samhälle. Bifall till partistyrelsens förslag i övrigt.

Joachim Fors, Skåne: När Stefan Löfven i en partiledardebatt i tv lyfte vikten av utbildning i varje anförande, och när Björklund bleknade av chock, blev Stefan Zlatan i mina ögon! Jag kunde med stolthet som socialdemokratisk skolpolitiker se alla föräldrar och lärare i ögonen och säga att vi är framtidens utbildningsparti.

Jag yrkar bifall till motion F2:2. Det finns två alternativ när det gäller denna motion som handlar om att lagstifta om barnomsorg på obekvämt arbetstid. Den första är bifall till motionen, det andra är att förbjuda allt arbete som bedrivs på annan tid än måndag till fredag mellan 06.30 och 18.00. Jag tror inte att vår kongress, vilken har jobben i fokus, ska förbjuda allt arbete på obekvämt arbetstid för det skulle inte fungera i verkligheten. Då återstår bara bifallsyrkandet, mina vänner, eller som partistyrelsen skriver i sitt utlåtande: ”Barnomsorg med flexibla tider på kvällar, nätter och helger ska finnas tillgängligt för dem som behöver det.”

Utifrån detta utlåtande från partistyrelsen och de justeringar vi gjorde i Framtidskontraktet yrkar jag på bifall till motion F2:2.

Ing-Marie Elfström, Stockholms län: Jag tänker, precis som föregående talare, yrka bifall till motion F2:2, att rätten till barnomsorg på obekvämt arbetstid blir lagstadgad. Det är självklart dags att ta steget fullt ut för att trygga dessa barns uppväxt. Det bekräftades också av kongressombuden som röstade för att skrivningen om lagstadgad barnomsorg kvällar, helger och nätter ska finnas med i Framtidskontraktet.

För övrigt känner jag mig bekväm med motionsutlåtandena. Socialdemokraterna visar tydligt att vi satsar på en förskola och barnomsorg med kvalitet och tydligt pedagogiskt innehåll. Det skulle ha bekymrat mig om föräldrar hade måst välja rätt kommun för att få barnomsorg med en socialdemokratisk regering. Så är det i dag, med den borgerliga regeringen. Ingen ska behöva flytta och riva upp barnen ur deras invanda miljö för att kunna sköta sitt arbete, ta sitt arbetspass och ta sig till sitt jobb som pilot, barnmorska, lokalvårdare, tågförare, kärnkrafttekniker, läkare på akuten – listan kan göras hur lång som helst.

Socialdemokraterna kommer inte att lämna dessa barn vind för våg åt kommunernas differentierade insatser. Detta är, precis som jag tidigare sagt, en av alla pusselbitar i den röda paletten och en åtgärd för ett jämställt samhälle. Lägg sedan till pusselbiten om en tredelad föräldraförsäkring under mandatperioden. Då börjar vi närma oss ett rejält stöldskydd mot kvinnors löner – det Stefan Löfven talade om i sitt tal. Socialdemokraterna är ett jämställdhetsparti. Nu ska vi visa det i handling. Bifall till motion F2:2.

Jag vill också passa på att tacka alla volontärer, tekniker, presidium, hotellpersonal och övrig kringpersonal som gör den här kongressen så smidig och trevlig att vara på – tack så mycket!

Linda Svahn, Örebro län: Jag vill börja med att yrka bifall till motion I5:1, om att konfessionella skolor inte tillåts. Bakgrunden är att Sverige förändras. Det finns många olika livsåskådningar i Sverige i dag och det framstår som allt mer otidsenligt med religiösa ställningstaganden från samhällets institutioner.

Innehållet i skolan ska vara neutralt och icke-konfessionellt. Då är det konstigt om huvudmännen har en religiös inriktning som präglar innehållet i skolan. Skolan ska vara icke-

konfessionell. Det framgår av all lagstiftning när det gäller skolan och mot den bakgrunden framstår det som helt orimligt med konfessionella skolor.

Alfonso Morales, Stockholms län: Det är kunskap, bildning och utbildning som gör oss människor fria och som ger oss makt över våra liv. Med en socialdemokratisk utbildningspolitik, bostadspolitik och arbetsmarknadspolitik kommer landet att växa och utvecklas och många människors drömmar kommer att förverkligas.

Jag vill yrka bifall till motion F2:2 från Göteborg. Det är en viktig motion ur ett jämställdhetsperspektiv men det är också en viktig motion ur ett integrationsperspektiv. Att rätten till barnomsorg på obekvämlig arbetstid blir lagstadgad är avgörande; godtycklighet mellan olika kommuner ska inte vara rådande, som det är i dag.

Många föräldrar måste ta det jobb man hittar. Man måste flytta dit jobben finns. Oftast handlar det om föräldrar med en annan bakgrund än svensk, som har kommit till Sverige och som är alldeles ensamma, utan familjenätverk. Det kan också handla om barnfamiljer som flyttar från en region till en annan. Det kan handla om ensamstående föräldrar. Det är självklart så att om rätten till barnomsorg på obekvämlig arbetstid inte är lagstadgad så blir det svårare och dessutom väldigt smärtsamt för dessa föräldrar att gå till jobbet.

Monica Enarsson, Dalarna: Jag vill yrka bifall till motion F2:2. Det kom upp en diskussion om det här med att lagstadga och hur bra barnen egentligen mår om föräldrarna måste vara borta så mycket. Man kan ju hamna i en situation när föräldrarna går skift och barnen är i barnomsorg mycket. Men å andra sidan – hur bra mår barnen om vi har föräldrar som inte kan ta jobb och som blir kvar i arbetslöshet? Det är också en social utsatthet som jag inte riktigt kan acceptera. Bifall till motion F2:2.

Per Carlsson, Älvsborgs södra: Jag vill ansluta mig till den skara av ombud som har talat sig varma för lagstiftad barnomsorg på obekvämlig arbetstid. Vi har fattat ett beslut i Framtidskontraktet om detta och därför borde det inte vara speciellt svårt att vinna bifall till de motioner som finns i den här frågan.

Det beslut vi tog i Framtidskontraktet var ett väldigt viktigt beslut, ett beslut som är nödvändigt för väldigt många människor. Det finns i dag många som kämpar och sliter varje dag för att få sin vardag och sitt liv att gå ihop och som har ont i magen varje dag för hur nästa dag ska lösas. Så kan man inte ha det i ett välfärdssamhälle. Det är ovärdigt ett välfärdssamhälle att inte ha en ordentlig lösning för den typen av frågor. Därför är det nödvändigt att ha lagstiftning på det här området.

Det är också nödvändigt ur ett betydligt bredare perspektiv. När vi socialdemokrater framöver, efter valsegern 2014, sakta men säkert kommer att lösa arbetslöshetens gissel i landet kommer det att vara fullständigt nödvändigt att de jobb som växer fram kan tas av människor som inte ska behöva vårdas för hur vardagen, arbetslivet och privatlivet ska gå ihop. Därför är det nödvändigt att yrka bifall till motionerna på det här området. Jag yrkar bifall till motionerna F2:2, F3 och F4.

Jeanette Qvist, Halland: Jag har lagt en motion, F43:1, som jag vill yrka bifall till och jag tackar så mycket för att jag får lov att göra det! Den lyder: ”att ta fram ett nationellt regelverk som garanterar barngruppernas storlek i förskolan på max 12 för de yngsta och 15 för de äldre på tre heltidsanställda.”

Jag är inte en politiker som tycker om massor med regelverk och massor med pekpinnar, men här måste vi göra något. Jag ser bara i vårt blå fruktansvärda underbara Halland att man hela tiden tummar på kvaliteten när det gäller barngruppernas storlek i förskolan. Det som gjorde mig så arg var att vi satt i kommunstyrelsen och puttade in pengar utifrån att det har gjorts bullerutredningar och på grund av avstånd till hästar – sådant får kosta pengar. Men när det gäller förskolan säger man ”Putta in en unge till!” Jag är inte nöjd med detta. Jag tror att vi måste ha en strikt tillämpning som vi måste förhålla oss till, på samma sätt som livsmedelslagar och allt annat.

Partistyrelsen har lyft in en mening i sitt utlåtande som är bra, där man säger att tydligare än i dag måste en kvalitetsuppföljning utifrån gruppstorlek och god miljö samt anställa göras. Det är bra men jag är inte nöjd, så jag yrkar bifall till min motion.

Cecilia Sandberg, Bohuslän: Jag tycker att Stefan Löfven gjorde en väldigt bra inledning när han satte ner foten i går. Vi ska inte lämna en enda unge i sticket. Det är precis det som det handlar om när vi pratar om barnomsorg och skola. Utifrån det vill jag yrka bifall till två motioner som jag anser är särskilt väl värda att få igenom – F2:2 och F156.

Barnen till välfärdens hjältinnor som är städerskor på tågen och som är bagare, och välfärdens hjältar som är brandmän – för det är ungefär vår könsstereotypa yrkesuppdelning ser ut – har ett stort värde i att få en barnomsorg på obekvämt arbetstid.

De här föräldrarna vittnar väldigt väl om detta när jag har besökt den dygnet runt-öppna förskolan hemma. De säger: ”Jag drogs tidigare med skuld och skam över att inte vara en tillräckligt god förälder som alltid kunde vara hemma och ta hand om barnen, eftersom jag har ett yrke som är väl värt att jobba med.” Barnen å sin sida säger: ”Jag fick en trygghet. Jag kan sova i samma säng med samma gosedjur, med samma personal.” Det är trygghet för barnen.

Den andra motionen handlar om den klyfta som finns i dag och en social investeringsstrategi, vilket är en jättebra ansats. Vi har ett stort uppdrag och det är att tända stjärnorna i barnens ögon. Det är precis det skolan ska göra. Vi ska inte släcka dem för att de är födda av fel föräldrar. Björklund har fått våra barn att betala valfrihetens pris, för valfriheten är det alltid någon som får betala. Så länge vi ska välja vem vi ska vara med och välja bort en del elever sker inte de konstruktiva möten som skolan faktiskt har varit till för.

Mikael Damberg sade på vår kongress i Bohuslän för ett tag sedan att den viktigaste uppgift vi har är att vaccinera samhället och det gör man genom skolans socialpolitik.

Soraya Zarza Lundberg, Bohuslän: Jag ska prata om barnomsorg på obekvämt tid. Det är många som har sagt många bra saker så jag behöver inte upprepa det. Däremot vill jag på två minuter beskriva hur det ser ut hos en ensamstående mamma på 23 år med ett 3-årigt barn.

Hennes vardag ser hur som för Ylva Johanssons morfar, som hade mössan i handen, men för henne handlar det om sms. Hon är tvungen att ta vilket jobb som helst och det är bara timvikariat inom hemtjänsten det handlar om. Hon har inte så mycket att välja på. Dygnet runt får hon ringa till kompisar, släktingar, mamma, pappa, syster: ”Snälla, kan ni ställa upp i dag några timmar fram till klockan 21.00?” Det är inte lätt. Hennes energi och kraft går dagligen till att fixa att någon kan ställa upp.

Vi ska inte ha ett samhälle där man är beroende av att någon ställer upp för barnet dag för dag. Vi pratar hela tiden om barnens bästa – men är det barnens bästa att vara hos vem som helst, när som helst? Det kan vara grannar som man kanske bara säger hej till men man är än då beredd att lämna dit sitt barn för man är tvungen.

Jag ber verkligen partistyrelsen att tänka till. Det här handlar om föräldrar som har ett stort behov, inte minst föräldrar med utländsk bakgrund, vilka ofta saknar släktingar och nätverk. Det handlar om att välja mellan att försörja sig och lämna ifrån sig sitt barn. Det är inget bra val och inget lätt val. Jag yrkar bifall till motionerna F2:2, F47 och F151.

Lennart Soblberg, Dalarna: Jag vill börja med att yrka bifall till motion F120:1 från Sala arbetarekommun. Motionären lyfter ett stort problem för mindre gymnasieskolor, framför allt i mindre kommuner utanför storstäder och starka regioncentrum.

Dagens system för interkommunala ersättningar ger näring åt en ond spiral, där ökade elevkostnader ökar IKE-beloppet så att kommuner med krympande elevunderlag får betala mer per elev än större kommuner för samma utbildning. Det nuvarande systemet gör också att den ekonomiska och organisatoriska planeringen för gymnasieskolan i mindre kommuner avsevärt försvåras.

Motionären beskriver problemet väl, så jag uppmanar er att läsa motionen. Frågan om den interkommunala ersättningens konstruktion och konsekvenser behöver verkligen utredas – för skolans likvärdighet och för dess möjligheter att ge ungdomar en bred och tillgänglig utbildning på hemmaplan. Det är inte alla elevers föräldrar som har de ekonomiska förutsättningarna att låta ungdomarna studera på annan ort. Menar vi allvar med att vi vill göra gymnasieskolan obligatorisk och ge alla elever en rimlig och likvärdig möjlighet till en bra gymnasieutbildning är ett bra steg på vägen att bifalla motion F120:1.

Joakim Hagberg, Göteborg: Jag yrkar bifall till motion F2:2. Samhället förändras. Allt fler arbetar på annan tid än dagtid. Mängder av människor arbetar i affärer, restauranger, telemarketing, inom vården eller som polis eller brandman. Listan kan göras lång och det ställs allt högre krav på att ta arbeten på obekvämlig arbetstid. Socialdemokraterna införde rätten till barnomsorg för att fler människor skulle ha möjlighet att kombinera barn med arbete. Nu är det dags att ta nästa steg.

FNs barnkonvention säger att principen om barnens bästa ska råda, men den konventionen tolkas olika av olika kommuner och det är i dag en fråga för varje kommun om man erbjuder barnomsorg på obekvämlig arbetstid. Forskning visar att ensamstående föräldrar oftast mår mycket sämre, eftersom livspusslet inte går ihop. Värst är det för dem som saknar barnomsorg när de ska arbeta; det har ni hört flera exempel på från talarstolen. Många arbetslösa föräldrar måste tacka

nej när arbete erbjuds förlagd på denna tid, och de som redan har arbete på obekvämt arbetstid får det inte allt gå ihop. En del tvingas också att använda semesterdagar för att få det att gå ihop.

I dag råder stor arbetslöshet i hela landet och om vi ska ta tillbaka frågan om arbete från de borgerliga måste vi göra en stor satsning och ge människor möjlighet att tacka ja till de arbeten som erbjuds, även om det är på obekvämt arbetstid. Bifall till motion F2:2.

Anders Rosén, Halland: Jag vill förstärka två resonemang från den utmärkta debatten kring motionsutlåtandena. Det första handlar om Erik Nilssons diskussion kring Kristianstads motion F29, som handlar om att mötet mellan pedagogen och eleven måste stärkas, för det är där det händer saker och ting.

Den andra motion som vi från Halland stödjer kommer från Göteborg. Nina Burchardt var uppe och påpekade vikten av att vi får kunskap om neuropsykiatriska problem hos våra barn och ungdomar in i lärarutbildningen. Om vi menar något viktigt med att vi ska ha en inkluderande undervisning gäller det att börja med att skaffa pedagogerna de här kunskaperna. Det är bara i det ordinarie klassrummet som kunskap kan öka och det kan vi göra med en bättre lärarutbildning. Jag yrkar varmt bifall till Göteborgs förslag.

Anna Johansson, partistyrelsens föredragande: När det gäller motioner F2:2, F3:1, F4:1 och F47:1 vilket många har yrkat bifall till yrkar partistyrelsen också att dessa attsatser ska bifallas. Även vi har öron! När det gäller F47:2, vilken Joakim Hagberg med flera har yrkat bifall förslår partistyrelsen att den fortsatt ska besvaras med hänvisning till utlåtandena.

Jeanette Qvist har yrkat bifall till F43:1, till detta yrkar partistyrelsen avslag. Det finns riktlinjer och rekommendationer kring vad som är lämpliga barngruppsstorlekar och det finns också på andra områden rekommendationer. Partistyrelsen tycker att det vore olyckligt att lagstifta eller på något annat sätt tydligare reglera hur många barn som är lämpligt; det måste avgöras från fall till fall. Det kan ha att göra med hur lokalerna är utformade, vilka barn man har i barngrupperna och så vidare. Det finns alltid en risk att om man sätter något som man tänker sig som ett golv, så blir det i praktiken också ett tak. Vi menar att det fortsatt måste vara upp till varje huvudman att se till att verksamheten håller god kvalitet. Då är det dumt att detaljreglera barngruppernas storlek.

Soraya Zarza Lundberg yrkade bifall till motion F156, om vi uppfattade det rätt. Där har partistyrelsen yrkat på besvarande och vi står fast vid det. Vi tycker att huvuddragen i motionen är omhändertagna i utlåtandet. I övrigt yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Ibrahim Baylan, partistyrelsens föredragande: Det har varit en hel del diskussion om lärarutbildningen och det är mycket riktigt så som flera har fört fram, att vi står inför stora utmaningar. Det är klart att den är väldigt central för hur den svenska skolan ska utvecklas just med anledning av att mötet mellan lärare och elev är det viktigaste för om det går bra eller dåligt.

Jag tror att en ny regering kommer att behöva titta igenom utbildningen ordentligt, och jag tror att det är viktigt att vi ser till att det görs hyfsat förutsättningslöst utifrån de utmaningar vi har. Därför kommer vi att fortsatt yrka bifall till partistyrelsens utlåtande över de förslag som handlar om att redan nu fastställa exakt vilka kurser som ska ges där.

Om jag börjar med motion F55:1 om att kurser om neurologiska funktionsnedsättningar ska bli obligatoriska för lärarutbildningen, vilken Nina Burchardt har yrkat bifall till. Det finns många saker som är viktiga på lärarutbildningen och jag tror att vi behöver titta igenom helheten. Det vore fel att här på kongressen börja fastslå exakt hur kursmomenten ska se ut i framtiden. Bifall till partistyrelsens besvarandeyrkande.

Charlotta Svanberg har yrkat bifall till motion F80. Här vill jag hänvisa till att vi i temagruppen och i samstämmighet kom fram till en mening som vi har lagt till både i Framtidskontraktet och i utlåtandet. Därmed tycker jag att detta är tillgodosett och jag yrkar fortsatt bifall till partistyrelsens besvarandeyrkande.

Lennart Sohlberg har lagt fram ett förslag om att yrka bifall till motion F120:1. Även här är det så att många av de här frågorna är viktiga och vi tittar på dem samlat och jobbar med dem. Men jag tycker att vi ska vara försiktiga från kongressen att peka på att någon ska gå före någon annan. Många av de beslut vi nu fastslår kommer riksdagsgruppen och partistyrelsen att driva i olika former. Det kan ibland handla om utredningar, ibland om annat. Jag tycker att vi fastslår vår politik och sedan får de instanser i kommuner, landsting och nationellt som jobbar med det försöka att förverkliga den där vi har möjlighet i parlamentariska församlingar. Därmed yrkar jag fortsatt bifall till partistyrelsens besvarandeyrkande.

Sist men inte minst – motion F156:1 som Nina Burchardt och någon mer har yrkat bifall till. Av samma anledning som jag har framfört tidigare så är jag inte helt avvisande till att man kan tillsätta kommissioner för att titta på olika saker, i det här fallet en social investeringsstrategi, men jag tror att det är viktigt att vi på det här området, liksom på alla områden, har förtroende för att partistyrelse, riksdagsgrupp och andra fortsätter att jobba på de sätt som är mest lämpliga och mest praktiska och att vi inte här binder upp oss i utredningar eller kommissioner. Därmed yrkar jag bifall till partistyrelsens utlåtande också över motionen.

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
F80:1	Charlotta Svanberg, Kronoberg	Bifall	Besvarad	Besvarad
F55:1	Nina Burchardt, Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad
F156:1	Nina Burchardt, Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad
F50:4	Chatarina Ståhl, Västmanland	Bifall	Bifall	Bifall
F2:2	Joachim Fors, Skåne	Bifall	Besvarad	Bifall
F2:2	Joakim Hagberg, Göteborg	Bifall	Besvarad	Bifall
F182:1	Emma Johansson, Kronoberg	Bifall	Avslag	Avslag
F2:2	Ing-Marie Elfström, Stockholms län	Bifall	Besvarad	Bifall
F2:2	Alfonso Morales, Stockholms län	Bifall	Besvarad	Bifall
F47:1	Monica Enarsson, Dalarna	Bifall	Bevarad	Bifall

F47:2	Monica Enarsson, Dalarna	Bifall	Besvarad	Besvarad
F2:2	Per Carlsson, Älvsborgs södra	Bifall	Besvarad	Bifall
F3	Per Carlsson, Älvsborgs södra	Bifall	Besvarad	Bifall
F4	Per Carlsson, Älvsborgs södra	Bifall	Besvarad	Bifall
F43:1	Jeanette Qvist, Halland	Bifall	Avslag	Avslag
F47:1	Soraya Zarsa Lundberg, Bohuslän	Bifall	Besvarad	Bifall
F47:2	Soraya Zarsa Lundberg, Bohuslän	Bifall	Besvarad	Besvarad
F2:2	Soraya Zarsa Lundberg, Bohuslän	Bifall	Besvarad	Bifall
F156:1	Soraya Zarsa Lundberg, Bohuslän	Bifall	Besvarad	Besvarad
F120:1	Lennart Sohlberg, Dalarna	Bifall	Avslag	Avslag

Beslut

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motionerna F80:1, F156:1 och F182:1
- att bifalla Joachim Fors med fleras förslag gällande motion F2:2
- att bifalla Monika Enarsson med fleras förslag gällande motion F47:1
- att bifalla Per Carlsson med fleras förslag gällande motionerna F3 och F4
- att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtanden över motionerna på området Med kunskaper växer Sverige.

Anförande LO:s ordförande Karl-Petter Thorwaldsson

Stefan Löfven, partiordförande: Det är alltid högtidligt på en partikongress att få hälsa LO:s ordförande välkommen upp i talarstolen. Den här gången känns det lite speciellt. Facklig-politisk samverkan behöver jag inte beskriva för den här församlingen, för vi har så fina traditioner på detta område. Det är så många som skulle vilja se att det inte fungerar, för då vet de att vi är mycket svagare. Därför har vi i partiet tillsammans med LO intensifierat diskussionerna om hur vi faktiskt stärker detta arbete.

Vi känner oss också väldigt trygga med att vi har Ylva Thörn som biträdande partisekreterare som jobbar med precis denna fråga, för det kommer att vara en del av vår strategi för att vinna valet. På det personliga planet, Karl-Petter, är det ingen hemlighet att jag var en av dem som verkligen ville att du skulle bli LO:s ordförande när jag var IF Metalls ordförande. Jag är glad för att det är så. Du har en genuin facklig bakgrund som industriarbetare, men inte bara som industriarbetare utan du har träffat många andra förbund genom din roll i partiet. Jag visste att du hade bra kontakt med alla förbund och det är naturligtvis en stor fördel, så att vi inte ställer förbund mot varandra. Du har ett brett genuint fackligt kontaktnät.

Du är också en politiker av guds nåde. Vi träffades på 1980-talet. På den tiden var vi unga båda två; nu är det inte riktigt så. Källe imponerade tidigt på mig och det var jättekul att se dig bli SSU-ordförande. Vi har följt varandra under många år.

Det är något speciellt med Karl-Petter. När vi jobbade tillsammans i IF Metall och jag reste runt i landet, och hamnade på de platser där Karl-Petter just hade varit, så var mungiporna uppåt på folk. Det är ett väldigt viktigt tecken i en organisation när folk är glada och har arbetslust, och det hade man alltid där Karl-Petter Thorwaldsson hade varit. Det är med stor glädje, Karl-Petter, som jag hälsar dig välkommen upp i talarstolen!

Karl-Petter Thorwaldsson, LO:s ordförande: Tack så mycket! Det känns verkligen väldigt speciellt att få komma och tala till partikongressen i Göteborg som LO:s ordförande. Det känns väldigt stort att göra det. Jag blev välkommen av Stefan och han var ju min chef under tolv år, men faktum är att då gav han mig aldrig ordet!

Jag tycker att det är en fantastisk partikongress. Det blir lite annorlunda när man sitter här och lyssnar på debatterna snarare än att delta i dem. Jag tycker att ni ombud, alla ni som förhandlar och är föredragande och alla ni som jobbar med kongressen, gör detta på ett helt fantastiskt sätt. Trots att vi har väldigt svåra frågor att avgöra så gör alla det med ett gott humör och med känslan av att vi alla tillhör samma rörelse att vi alla vill det här partiets framtid bättre.

Debatten i går om vinst i välfärden har varit en svår debatt. Vi hade den även på LO:s kongress förra året och hela hösten har handlat om detta. Att då ta sig samman i det här läget, och inte finna minsta gemensamma nämnare utan finna största gemensamma nämnare är det som är det finaste i den svenska arbetarrörelsen. Och vet ni vad? Många säger att vi ska vara rädda för konflikterna, men jag tror precis tvärtom. Det är bara i hus som det är lågt i tak man kröker på ryggen. När det är högt i tak sträcker man på sig. Det är klart att vi ska slåss om sakfrågor i arbetarrörelsen. Den dag vi slutar med det slutar vi utvecklas! Men sedan tar vi oss samman och för politiken, för den fackliga och politiska kampen, framåt. Det är också viktigt att göra.

Det är inte härinne som valet avgörs utan det avgörs ute i landet, där ni och vi ska bära ut budskapet och ställa det mot den politik som regering för. Det är då vi ska göra det fackligt och politiskt på arbetsplatser runt om i människors vardag. Det är där vi vinner valen – det är inte här. Här vinner vi politiken som vi ska föra ut.

För mig rent personligen var debatten och beslutet i går något av det viktigaste jag har lyssnat till på en kongress. Jag har en väldigt personlig upplevelse av det. Både Magdalena och Stefan har pratat om sina mammor i sina tal, så då kan väl få prata om min pappa.

Vi har ju konstiga namn i den här familjen – han var döpt till Sten Ragnar Sixten 1922 och han hade väl ganska jobbigt med det, kan jag tänka mig. Han jobbade som glasarbetare i 52 år på glasbruket i Kosta och de sista 17 åren gjorde han samma sak varje dag – något som kallas snöbollar. Kanske har någon av er en sådan hemma? Är den gjord före 1987 är chansen väldigt stor att min pappa har gjort den.

En midsommarafton – han var lite ”på lyset” som vi säger i Småland, han hade dessutom två guldklockor på sig för han hade ju fått två sådana eftersom han jobbat i 52 år – sade han lite kaxigt: ”Det sägs att Ingvar Kamprad möblerade Sverige, och det stämmer. Jag nöjde mig med lite mysbelysning på fredagskvällarna!” Jag tycker att det var kaxigt sagt av en glasarbetare att han hade det inflytandet över landet!

Alldeles efter detta blev pappa pensionär och en väldigt stolt sådan. Fredagen innan den helg när mitt första barn Sebastian föddes åkte han till sjukstugan i Lessebo för att få en lungröntgen, för han hade hostat länge. Läkaren som tittade på plåtarna berättade då för pappa att fläcken på röntgenplåtarna var cancer. Det slog ner som en bomb i min familj, för ni vet själva vilket budskap det är. Dagen efter föddes Sebastian, så den helgen var fullständigt omtumlande. Jag blev pappa samtidigt som jag var så orolig för min egen pappa, och det var naturligtvis svårt.

Det fanns ingen sjukvård i Kronoberg som hade den kompetens som behövdes, så veckan efter skickades pappa till universitetssjukhuset i Lund – ett fantastiskt sjukhus i södra Sverige som tar emot patienter från södra delen av landet. Det visade sig, glädjande nog, att den där fläcken på lungan var en gammal lunginflammation från 1930-talet. Det var alltså inte lungcancer.

Mamma, som fick reda på den goda nyheten först, ringde mig och var själagläd. Jag hörde på henne vilken lättnad det var att pappa inte var dödssjuk. Hon frågade mig om jag kunde åka med och hämta pappa, och sedan kom hon med den gamla Saaben och vi åkte ner till Lund. Jag var alldeles vimmelkantig för jag hade varit vaken dygnet runt. När vi kom in på rummet såg vi på pappa att han inte var sådär sprudlande glad som vi trodde att han skulle var, så vi blev oroliga att det var något som fortfarande inte var helt ok. Då sade pappa något som jag aldrig kommer att glömma: ”Tänk att det faktiskt funkade.”

Vi undrade vad han menade, så han fortsatte: ”I går när jag blev undersökt var det ungefär 20 läkare och professorer i rummet och alla var 100 procent fokuserade på en pensionerad glasarbetare från Kosta.” Klok som han sade konstaterade han sedan: ”I inget land i världen hade en vanlig pensionerad arbetare haft 20 professorer och läkare i rummet som tog hand om just hans problem. Tänk att Gustav Möllers paroll om att endast det bästa är gott nog åt folket faktiskt funkade.”

Det där etsade sig fast hos mig. Det är så viktigt att vi har en välfärd som är lika för alla. Alla människor – LO-medlemmar, arbetare, fattiga, unga, gamla, sjuka, friska – ska ha tillgång till den bästa vården, den bästa skolan, den bästa äldreomsorgen. Inget annat får gälla än Gustav Möllers paroll: Endast det bästa är gott nog åt folket! Det tycker jag att vi bestämde i går.

Därför var beslutet i går så viktigt för arbetarrörelsen. Vi är inte motståndare till alternativ, alternativ är bra för det gör att kommuner och landsting skärper sig. Det är inget fel i det. Det är också så att om man bara har ett alternativ behöver man inte förbättra sig gentemot andra. Men vi får aldrig släppa in marknaden. Här hör marknaden inte hemma. Alla har rätt till samma vård.

Det kommer smygande. Ni har kanske sett reklamen om att man kan få snabb barnsjukvård för endast 599 kronor i månaden. Vet ni vad? Det är säkert jättebra, men det är många LO-medlemmar som inte kan betala det.

Eller om att man kan få äldrevård i bostadsrätterna med en insats på sådär två miljoner kronor. Det är säkert jättefina bostadsrätter men så länge det är skattepengar som ska stå för omsorgen kan man inte göra skillnad, och många kan inte betala två miljoner kronor för en äldrebostad. Eller ta de 500 000 personer som nu har fått en privat sjukvårdsförsäkring vid sidan av. Göran Hägglund – och det ska jag säga, han är inte smålänning från början! – sade då i riksdagen att det är ok för ett sjukhus att behandla människor som har en privat sjukförsäkring först. Det är så långt från det vi står för som man kan komma. Det är inte heller några LO-

medlemmar som får de där privata sjukförsäkringarna, för det satsar företagen på dem som har höga löner och bättre villkor.

Jag säger det igen: Endast det bästa är gott nog åt folket. Låt oss åka härifrån och ta fajten med väljarna i Sverige om att alla ska ha samma rättigheter i vård, skola och omsorg. Vi gör inte skillnad på folk och folk. Det är jätteviktigt!

Det andra området jag tänkte prata om är väldigt svårt att prata om, för hur trumfar man Stefan Löfven om jobben? Han snor faktiskt en LO-ordförandes tal hela tiden! Men jag måste säga att jag blev oerhört glad när Stefan i inledningen markerade full sysselsättning så hårt. Det är vår allra viktigaste fråga. Det finns inget som drar isär samhället så mycket som massarbetslöshet. Ni har hört siffran tidigare: 427 000 människor i Sverige står i dag utan arbete. Allt fler av dem är arbetslösa under väldigt långa perioder – 70 000 personer har varit arbetslösa mer än två år, 63 000 personer har ramlat ur a-kassesystemet helt och hållet och lever på försörjningsstöd. 63 000 personer måste alltså gå till socialen för att få sin försörjning, för att de är arbetslösa.

Jag träffade en av dem i Katrineholm för några veckor sedan – en kvinna som har jobbat i 37 år på olika arbeten. Eftersom företaget hon jobbade på hade lagt ner hade hon drabbats av arbetslöshet. Hon hade lite problem med ryggen och därför hade hon blivit nollklassad, som det heter på nysvenska. Hon sade att de bästa månaderna varje år var i juli–augusti: ”För jag får tillbaka på skatten i juni så jag slipper gå till socialen i juli och augusti.”

Och vet ni vad? De allra flesta i Sverige vill inte få sin försörjning från kommunen utan man vill försörja sig på arbete. Dessutom sade hon att hon hade fått ett litet arv från sin mamma för drygt ett år sedan, och då hade de räknat av försörjningsstöd på 15 000 kronor, vilket gjorde mig ont att höra. Det här är det Sverige vi finns i just nu. Vi har människor som slås ut helt och hållet från arbetsmarknaden och det är ett synsätt som de borgerliga har. Vi får aldrig glömma att det här inte handlar om otur. Det här är borgerlig politik. De tror att det är det här som gör att människor tar arbete – otryggheten, utanförskapet. De menar till och med att ”hungriga vargar jagar bäst.” Men vi ser väldigt tydligt i dag att det är precis tvärtom. Hamnar man i lång arbetslöshet, hamnar man i försörjningsstöd, är chansen att komma tillbaka i arbete jätteliten. Det enda sättet i Sverige i dag att få ett jobb är att ha ett jobb. De som inte har ett jobb har väldigt svårt att komma in.

Det är därför vi måste göra kampen för full sysselsättning till vår viktigaste fråga. Det är därför måste vi, när vi vinner valet nästa år, se till att vi har program för att sätta människor i arbete. Det är inte så att Sverige inte satsar pengar på det här. Det är det dyraste vi gör. Förra året lämnade vi 67 miljarder kronor till Arbetsförmedlingen som de nästan bara använde till passiva åtgärder i form av de så kallade garantierna. Tänk att få använda de pengarna till att skapa jobb, utbildning och matchning så att folk kan komma i jobb i stället för att gå hemma och inte göra någonting.

Tänk om vi kunde få fart på byggandet. Förra året byggde vi 20 000 bostäder i Sverige, vilket är ungefär hälften av vad vi behöver bygga. Vi har precis fått reda på att i år ser prognosen ut att hamna på mellan 13 000 och 15 000 bostäder. Det ser alltså sämre ut än det gjorde för ett år sedan. Trots det har vi bostadsbrist i 180 kommuner i Sverige. Runt om i landet är det jättesvårt att få bostad. I dag säger till och med näringslivet att det största hindret i dag för fortsatt tillväxt

och bättre framtidsmöjligheter är att man inte kan rekrytera folk för att de inte har någon bostad att bo i. Inte ens de med höga inkomster har längre råd att flytta dit jobben finns.

Hur har vi löst problemet tidigare, i perioder när vi haft bostadsbrist i Sverige? Man behöver inte vara så jättebegåvad för att förstå att man behöver bygga om det är bostadsbrist. Vi har faktiskt till och med en bostadsminister i Sverige – Attefall. Han åker säkert till jobbet som alla de andra ministrarna vid 07.00 på morgonen. Han kommer väl in på kontoret och får Dagens Industri och en kopp kaffe. Vid 08.10 är han färdig med det, och då är min fråga: Vad gör han fram till klockan 17.00? Något måste han väl ändå göra?

Om vi får fart på byggandet, om vi kan höja byggandet från 15 000 bostäder med 25 000 till 40 000 skapar det faktiskt 35 000 jobb, och det är bättre att 35 000 personer får bygga bort bostadsbristen än att de ska få a-kassa för att gå hemma och göra ingenting. Samma sak när det gäller studentbostäder, och där har vi faktiskt anslagit en extra miljard om vi skulle vinna valet.

När det gäller matchningsproblemen har Stefan redan berört dem. Låt mig bara tillägga att vi har minskat den kvalificerade arbetsmarknadsutbildningen med 10 000 platser per år, trots att behoven är så stora i flera branscher. Det näst mest efterfrågade på arbetsmarknaden i Sverige i dag är något som heter maskinförare – personer som jobbar på byggen, vid vägproduktion, med lyftkranar, grävskopor och så vidare. Det handlar om i genomsnitt en tioveckorsutbildning om man har B-körkort.

Ändå har regeringen i princip lagt ner den utbildningen. Är det inte bättre att ge arbetslösa människor en tioveckorsutbildning som direkt leder till ett jobb än att de får betalt för att gå hemma och göra ingenting? Det är klart att vi ska starta maskinförarutbildningar i stället för att betala a-kassa till arbetslösa!

Vi vet att det finns jättestora behov ute i kommuner och landsting, och mycket av massarbetslöshetens baksida betalas av Sveriges kvinnor. Många av de försämringar som har skett på arbetsmarknaden betalas av kvinnorna. Visstidsanställningar har ni alla hört talas om. Alla tror att det är en anställning som finns när man är ung, innan man får sin första fasta anställning. Det var förr. I dag är en genomsnittlig kommunalare som är visstidsanställd 35 år gammal. Och ni vet vad som är kopplat till den fasta anställningen när det gäller trygghet, möjligheten till bostadslån och möjligheten att få flytta hemifrån och få ett eget liv.

Etableringsgenomsnittet på svensk arbetsmarknad har ökat på tio år från 20,5 år till 28,5 år. Vi får världens äldsta bebisar för de kommer aldrig hemifrån! Det är ett jätteproblem inte bara för dem utan också för att det skapar ett samhälle där man ska vara tacksam för det lilla man får.

Jag träffade för några veckor sedan ett ungdomsnätverk i Handen i Stockholm och vi pratade om dessa sms-anställningar. En kvinna sade till mig: ”De skickar tio sms om de ska ha in fem personer och den som svarar först får komma in.” I sms:et kan det stå att hon ska börja arbeta på Drottninggatan 48 klockan 13.00 men hon ska vara där en kvart innan. När hon kommer dit ligger det tre anställningskontrakt framför henne som hon ska skriva på. Det ena ska till henne själv, det andra ska till arbetsgivaren och det tredje ska till facket som underlag för a-kassa. På anställningskontraktet står det att anställningen upphör klockan 19.00 samma dag.

I bästa fall får hon ett nytt sms dagen därpå för en ny anställning. Då ska hon kanske vara på något annat köpcentrum klockan 11.30 och skriva på tre nya papper. Hon sade: ”Om jag är sjuk

tredje dagen har jag ingen arbetsgivare utan de har lagt över alla kostnader för sjukskrivningen på mig som individ.” Företagen får dessutom avdrag på arbetsgivaravgiften, efter att man införde att arbetsgivaren skulle gå in i Försäkringskassans ställe. Vilket företag tror ni att jag beskriver? Man skulle kunna tro att det är en liten firma någonstans, men jag talar om Hennes & Mauritz – ett av världens största företag, ett av Sveriges mest lönsamma företag. De har helt cyniskt lagt över hela sjukskrivningskostnaden på den enskilda individen.

Upp till tre, fyra år kan man förvänta sig att möta ett sådant arbetsliv när man börjar arbeta i Sverige i dag, och grunden till det är massarbetslösheten. Låt mig vara väldigt tydlig: Den fackliga rörelsen i Sverige måste tillsammans ändra på villkoren på svensk arbetsmarknad. Detta ska ske i samverkan mellan LO, LO:s förbund samt tjänstemän och akademiker – för detta är inte lägre bara ett problem som drabbar arbetare. TCO:s ordförande Eva Nordmark berättade för mig att 25 procent av hennes kvinnliga medlemmar under 35 år inte är fast anställda.

Vi ska inte ha en arbetsmarknad där det är ok att ringa in någon för en dag. Vi ska inte ha en arbetsmarknad där 100 000 kvinnor i äldreomsorgen har tvingats gå ner på deltid för att det inte finns några heltidstjänster eller där 100 000 kvinnor har fått gå ner på deltid för att det inte finns tillräcklig omsorg för deras föräldrar. Ett samhälle ska inte fungera på det sättet.

Vi ska ha trygga anställningar. Vi ska vara stolta arbetare, tjänstemän och akademiker som går till jobbet med högt huvud. Vi ska inte vara beroende av någon annan på det sätt som det har blivit i det svenska samhället. Det kan jag lova er: Vi ska kämpa fackligt allt vi kan för att förbättra villkoren på den svenska arbetsmarknaden. Det är ett löfte jag ger er här i dag!

Vi går snart ut och bedriver en valrörelse. Vi har pratat mycket inom LO om hur vi ska se till att vi får fart på valrörelsen redan nu och att vi redan nu börjar fokusera. Jag tror att väldigt många i Sverige väntar på att någon ska komma ut i debatten och ge hopp om en bättre framtid och jag tycker att den här veckan ger en fingervisning om vad många människor längtar efter.

Jag tror att många människor i Sverige längtar efter ett parti, en rörelse, en facklig organisation, som går ut och säger att det inte behöver vara på det här sättet, att det finns en annan väg framåt. Vi behöver inte acceptera massarbetslöshet. Det går att med politik bekämpa arbetslösheten. Vi behöver inte ha otrygga anställningar. Det går att med fackligt arbete förbättra arbetares, tjänstemäns och akademikers villkor på den svenska arbetsmarknaden. Det behöver inte bara vara de som redan från början har det gott ställt som ska få det ännu bättre. Det går att göra saker mer rättvist och jämlikt.

Vi ska gå ut i valrörelsen och prata med människor runt om i landet – på arbetsplatser, i bostadsområden, var vi än träffar dem – om att det finns en annan väg för Sverige, en väg som följs av full sysselsättning, av att få ner massarbetslösheten, av rättvisa och att av vi ska få en välfärd, omsorg och solidaritet i samhället. Vi vill ha ett samhälle där alla får leva upp till sin fulla potential. Stort tack för att jag fick komma och prata till er på kongressen!

Stefan Löfven, partiordförande: Jag sade till Göran Arrius när han var här att det är viktigt för oss som parti att visa att vi vänder oss till breda löntagargrupper och att vi är ett parti där alla människor ska känna att det bär det åt rätt håll med vår politik. Och det är viktigt för oss. Det känns bra när du, Kålle, beskriver att ni har en bra relation mellan LO, TCO och Saco, för det

samlar en enorm kraft och det finns så mycket gemensamt i breda löntagargrupper. Det är oerhört bra och det är vår utgångspunkt.

Men sedan har vi det där lite speciella mellan LO och partiet. Det går aldrig bort och det ska aldrig försvinna. Det är därför det är så oerhört viktigt att vi samlar oss. Vi ger uttryck för samma saker, LO och partiet. Det är jobben, välfärden och det solidariska samhället. Vi ska återupprätta det fina ordet ”solidaritet”. En gång när jag var på Volvos centrallager och talade var det en kille som kom fram och sade: ”Du sade inget om solidaritet!” Och då kom jag på att jag faktiskt hade glömt att använda det ordet, och jag bestämde mig då för att alltid prata om solidaritet.

Det är just det som Karl-Petter pratar så bra om. Jag såg denna energi hos dig för 25–30 år sedan och du har kvar precis samma energi! Vi ser fram emot ett jättestarkt samarbete mellan LO och parti. Jag ser fram emot ett jättestarkt samarbete med dig – tack Karl-Petter!

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 12.13.

LÖRDAGEN DEN 6 APRIL 2013

Eftermiddagens förhandlingar

Eftermiddagens förhandlingar inleddes klockan 13.15.

Ordförande: *Bosse Ringholm* och *Laila Naraghi*

Sekreterare: *Joakim Edborg* och *Mia Nikali*

Dagordningens punkt 22

Motioner och partistyrelsens utlåtande på område L – Ökad trygghet och minskad brottslighet

Föredragande: *Morgan Johansson* och *Mattias Ottosson*

Inledning

Morgan Johansson, partistyrelsens föredragande: Jag vill börja med att tacka för arbetet i temagruppen, där vi haft väldigt bra diskussioner. Som ett resultat av dem har vi redan skrivit in ett par nya skrivningar i Framtidskontraktet, vilka ni redan har behandlat. På sidan 16 har vi två nya skrivningar – en som lyfter fram vikten av att bekämpa våld i nära relationer och en om kommunernas roll för att bekämpa organiserad kriminalitet. Nu återstår att behandla motionsutlåtandena.

Vårt parti har sedan bara någon månad tillbaka ett nytt kriminalpolitiskt program – ”Ett tryggare Sverige”. Programmet är ett resultat av en arbetsgrupps arbete i över ett år. Ledamöterna i gruppen nominerades av partidistriktet och programmet skickades ut på remiss till distriktet innan partistyrelsen antog det. Det är det första sammanhållna kriminalpolitiska programmet på 18 år och det innehåller fler än 100 förslag.

När vi talar om ett tryggare samhälle menar vi socialdemokrater naturligtvis allt det som hör välfärden till – stark offentlig sektor, sociala skyddsnät som fungerar för alla – men vi menar också trygghet mot brott och rätten att få hjälp, stöd och upprättelse om vi drabbas av brott. Vår utgångspunkt är helheten. Vi förstår att det bästa sättet att förebygga kriminalitet är att förbättra människors sociala förhållanden.

Arbetslöshet och sociala klyftor skapar grogrund för mycket av den kriminalitet vi ser. Det har talats om Zlatan på den här kongressen och jag tycker att ni ska läsa hans bok. Där finns följande citat: ”Många frågar mig vad jag skulle ha gjort om jag inte hade kunnat spela fotboll. Kanske skulle jag ha varit kriminell.” Det där förstår man när man läser boken, för när han inte spelar fotboll så stjälar han cyklar eller är i någon butik och stjälar något annat.

Så tunn kan linjen vara mellan ett liv som hyllad fotbollshjälte och ett liv som kan komma att präglas av kriminalitet, kanske missbruk, kanske regelbundna vistelser på fängelse. Så tunn kan linjen vara också i Sverige.

Vi har en mycket oroande kombination av en massarbetslöshet och en fast etablerad och organiserad kriminalitet. Allt fler ungdomar som tappar sin framtidstro riskerar att dras in i den organiserade kriminalitet som vi har sett växa fram framför allt de senaste 20 åren. Vi menar att den organiserade kriminaliteten är den största utmaningen på det kriminalpolitiska området och utbredningen av den måste stoppas. Visst är det så att vi kan satsa på poliser och rättsväsende, och det gör vi. Men vi kan anställa hur många poliser som helst och fånga hur många bovar som helst. Om vi inte samtidigt löser de stora sociala problemen kommer vi aldrig att klara av att bryta nyrekryteringen till de kriminella gängen.

Om vi ska nå framgång med att bryta brottskurvan måste vi samtidigt klara av att bekämpa arbetslösheten, återskapa den generella välfärdspolitiken och minska de sociala klyftorna. Det är helt grundläggande för oss. Därför är kriminalpolitiken en del av välfärdspolitiken. Vi ser helheten. Vi bekämpar brotten men vi bekämpar också brottens orsaker. Det är grunden för oss.

Det förebyggande arbete ligger fast och där lägger vi stor tonvikt. Men det är klart att vi också har en rad förslag för att utveckla rättsväsendet och förstärka själva bekämpningen av brott. Där får man säga att den borgerliga regeringen helt har misslyckats. Vi har anslagit mer pengar till rättsväsendet, ganska mycket mer. Ändå ligger upplärningsandelen kvar på 16–17 procent av andelen anmälda brott. Det är inte acceptabelt. För vissa brottstyper är det generande låg upplärning. Visste ni till exempel att bara 4 procent av de anmälda inbrotten klaras upp? Jag har någon gång sagt till Moderaterna i riksdagen att i Moderaternas Sverige är det tryggare att vara inbrottstjuv än att vara sjukskriven! Vi måste se till att poliser och åklagare får de verktyg, den utbildning och de förutsättningar som behövs för att klara ut brott.

Vi förebygger brott, vi bekämpar brott och vi förhindrar återfall i brott, och det gör vi genom en bättre kriminalvård. En av de vackraste tankarna i socialdemokratisk ideologi är just tanken om den positiva människosynen, det vill säga att vi ger människor fler chanser. Ingen människa föds ond. Ingen människa är bortom räddning. Oavsett vilka hemska handlingar han eller hon har gjort tror vi att han eller hon kan förändras. Därför ska vi stärka kriminalvården men framför allt måste vi stärka situationen när man kommer ut ur fängelset, så att det finns ett bättre mottagande och ett bättre socialt stöd.

Vi har också en rad förslag som handlar om att värna brottsoffer. Det handlar om bättre stöd och hjälp från samhället men också från kvinnojourer och brottsofferjourer, där vi ska utveckla samarbetet. Vi frågar oss varför det är så få av de anmälda våldtäkterna som klaras upp, för våldtäkt är ett mycket allvarligt brott. Ändå ligger upplärningsandelen kvar vid ungefär 20 procent av de anmälda våldtäkterna; många anmälningar går inte ens till åtal. Därför har vi särskilda insatser på det området och vi tror att om vi kan koppla in bättre stöd och hjälp i tid för dem som anmäler den typen av brott kan fler brott leda till åtal och fällande domar.

För att sammanfatta – vi förebygger brott, vi bekämpar brott, vi hindrar återfall i brott, vi värnar brottsoffren. Där har ni den socialdemokratiska kriminalpolitiken. Med det vill jag yrka bifall till partistyrelsens förslag.

Dagordningens punkt 22.1

Motioner och utlåtanden – En effektivare brottsbekämpning

Ekonomisk och grov organiserad brottslighet (UL1), polisfrågor (UL2) samt området bekämpa övergrepp mot kvinnor och barn (UL3)

Förslag

Följande förslag förelåg:

Ekonomisk och grov organiserad brottslighet (UL1)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna L1:1, L2:1, L3:1, L4:1, L5:1, L6:1 och L6:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motion L4:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: L1:1, L2:1, L3:1, L5:1, L6:1 och L6:2.

Polisfrågor (UL2)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna L7:1, L7:2, L7:3, L7:4, L7:5, L8:1 och L8:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna L7:3 och L8:2
- att avslå motionerna L7:1, L7:2 och L7:5
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: L7:4 och L8:1.

Bekämpa övergrepp mot kvinnor och barn (UL3)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna D298:8, L9:1, L10:1, L10:2, L11:1, L12:1, L13:1, L13:2, L14:1, L15:1, L16:1, L16:2, L17:1, L17:2, L17:3, L17:4, L17:5, L17:6, L18:1, L18:2, L18:3, L18:4, L18:5, L18:6, L19:2, L19:3, L20:1, L21:1, L22:1, L23:1, L24:1, L25:1, L26:1, L26:2, L26:3, L27:1, L27:2, L27:3, L28:1, L29:1, L30:1, L30:2, L30:3, L31:1, L31:2, L31:3, L31:4, L32:1, L32:2, L33:1, L34:1, L34:2, L34:3, L34:4, L35:1, L35:2, L35:3, L35:4, L36:1, L36:2, L37:1, L37:2, L38:1 och L38:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna D298:8, L9:1, L11:1, L16:2, L17:5 och L18:1
- att avslå motionerna L10:2, L26:1 och L27:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: L10:1, L12:1, L13:1, L13:2, L14:1, L15:1, L16:1, L17:1, L17:2, L17:3, L17:4, L17:6, L18:2, L18:3, L18:4, L18:5, L18:6, L19:2, L19:3, L20:1, L21:1, L22:1, L23:1, L24:1, L25:1, L26:2, L26:3, L27:2, L27:3, L28:1, L29:1, L30:1, L30:2, L30:3, L31:1, L31:2, L31:3, L31:4, L32:1, L32:2, L33:1, L34:1, L34:2, L34:3, L34:4, L35:1, L35:2, L35:3, L35:4, L36:1, L36:2, L37:1, L37:2, L38:1 och L38:2.

Debatt

Helen Nilsson, Kalmar län: Det har varit många kloka ord, diskussioner, yrkanden och beslut under de här dagarna, och det känns stort att stå på kongressen och vara delaktig i de beslut vi tar för den framtida politiken. Vi har kommit in på området som gäller ökad trygghet och minskad brottslighet, vilket är ett viktigt område.

Morgan har tagit till sig av våra förslag i temagruppen och det har lett till ändringar i Framtidskontraktet. För egen del vill jag yrka bifall till motionerna L20:1, L21:1, L22:1, L23:1, L24:1 och L25:1 – att Socialdemokraterna arbetar för att utveckla ett nationellt handlingsprogram för hur samhällets olika organ och myndigheter på ett konstruktivt och framgångsrikt sätt ska arbeta med frågor som rör sexuellt våld mot barn med nolltolerans som utgångspunkt.

Enligt många är detta en högt prioriterad fråga, där nolltolerans ska gälla. Statistiken säger att över tio anmälningar per dag kommer in om övergrepp mot barn. Mörkertalet är enormt. De som är mest utsatta är flickor mellan åtta och tio år, enligt statistiken.

Vi vuxna är ansvariga för att alla barn ska ha en bra och trygg uppväxt med livet fyllt av framtidstro, både här hemma och internationellt. När vi brister i vårt vuxenansvar måste vi veta vad vi kan göra och vad vi ska göra. En bra handlingsplan krävs.

Partistyrelsen skriver i utlåtandet om den handlingsplan som nu råder. Den har inte med barnperspektivet och den har inte med nolltoleransen. I barnkonventionen sägs att alla barn har rätt att skyddas mot alla former av sexuella övergrepp. Det står vi självklart bakom. Många barn mår oerhört dåligt efter mötet med övergrepp i sina liv. Det är djupt kränkande. Många organisationer jobbar hårt med frågan och jag vill att vi som parti ska vara en av vägvisarna. Vi behöver en handlingsplan med ett innehåll av evidensbaserad kunskap och nolltolerans som utgångspunkt.

Linda Svahn, Örebro län: Jag vill yrka bifall till samma motioner som Helen Nilsson, det vill säga motionerna L20:1, L21:1, L22:1, L23:1, L24:1 och L25:1. Sexuellt våld mot barn är helt oacceptabelt, det är vi alla helt överens om. Vi får inte bara tänka barnperspektiv utan vi måste tänka på barnets perspektiv. Barn som drabbas av sexuella övergrepp lider av detta under mycket lång tid i form av bland annat depressioner och självskadebeteenden. Många lider av skuld känslor långt upp i vuxen ålder.

Många utsatta barn berättar inte om vad de varit med om av olika anledningar, däribland känslor av skuld och skam samt en känsla av att inte bli trodda. De kan också ha varit utsatta för hot i olika former, vilket också hindrar dem från att berätta.

Det är dags att sätta ner foten och ta tydlig ställning. Därför yrkar jag bifall till motionerna. Partistyrelsen föreslår att de ska vara besvarade men jag ser inga skrivningar om sexuellt våld mot barn i utlåtandet och yrkar därför bifall till motionerna. Jag vädjar till er att stödja detta.

Monica Olsson, Gävleborg: Tack för kloka ord, Morgan. Jag tycker att partistyrelsens utlåtanden är bra, för de belyser frågorna på ett bra sätt. Jag är framför allt glad för att vi nu har ett nytt kriminalpolitiskt program och att det är utifrån det vi ska jobba.

Jag vill ändå uppmärksamma er alla på problematiken när det gäller rekryteringen av poliser till glesbygden. Vi vet att antalet poliser har ökat i landet men i Gävleborg blev ökningen inte mer än högst två poliser. I vårt län, i Hofors och Ockelbo och de sex hälsingekommunerna ser vi med oro på hur man ska kunna rekrytera poliser till glesbygden. Hur får vi fler att välja glesbygden? Från Hälsingerådet, där samtliga sex Hälsingekommuner ingår, har vi gemensamt skrivit till både regeringen och Rikspolisstyrelsen om just de här frågorna. Svaret blev ungefär ”Jaså...”

Vi ser gärna att det satsas på distansutbildningar. Vi tror att det är en del i att kunna rekrytera poliser till glesbygden. Våra invånare vill också känna sig trygga. De vill att polisen ska vara tillgänglig när det behövs. Det ska inte vara så att människor undviker att anmäla brott för att man upplever att det inte är någon idé. Vi behöver våra poliser. Tack också för ett bra kriminalpolitiskt handlingsprogram!

Anette Lövgren, Västernorrland: Vi har kommit fram till avsnittet om ökad trygghet och minskad brottslighet – ett jätteviktigt område. Där den grova organiserade brottsligheten finns, finns ingen demokrati. Därför tycker jag att det är väldigt konstigt att det inte finns en enda rad om detta i Framtidskontraktet, även om det finns omnämnt i det nya kriminalpolitiska programmet, som för övrigt många i vår grupp inte ens kände till att det fanns. Jag kan inte nu argumentera för att det ska finnas i Framtidskontraktet men jag vill att ni alla ska känna till att det är en stor fråga.

Marika Bjerstedt-Hansen, Skåne: Jag vill också tacka för ett väldigt bra kriminalpolitiskt program. Jag är väldigt nöjd med det, både som socialdemokrat och som socialarbetare. Det behöver dock kompletteras med ett socialpolitiskt program. Tillsammans kan dessa två haka i varandra och vi kan utföra stordåd.

Precis som Morgan tidigare påtalade sker rekryteringen till kriminella gäng främst hos dem som misslyckas i skolan och i övriga livet. Vi kommer senare i dag att diskutera behovet av ett socialpolitiskt program och jag tycker att det hänger ihop med den här diskussionen. Tack än en gång, Morgan, för ett välskrivet program!

Morgan Johansson, partistyrelsens föredragande: Tack för varma ord om programmet – vi hade en bra process när vi tog fram det. Partistyrelsen beslutade om det, partidistrikten nominerade till arbetsgruppen och sedan arbetade vi inte bara i ett slutet rum utan vi sökte all den information och de nya kunskaper som finns på det här området – hos forskningen, hos de ideella organisationer som arbetar med frågorna – och vi gjorde ett väldigt brett arbete.

Vi landade i en produkt som både uppdaterar vår politik och som flyttar fram positionerna på ett bra sätt. Jag blir glad över att höra att ni som har läst det är nöjda med det. Ni som ännu inte har läst det – gör det. Jag är väldigt stolt över hur vi landade i programmet.

Helen Nilsson och Linda Svahn argumenterar för de likalydande motionerna L20:1-L25:1. Motionerna kräver en handlingsplan när det gäller sexuella övergrepp mot barn, där nolltolerans är utgångspunkt. Men det finns redan sådana handlingsplaner och handlingsprogram, även om det är klart att vi i regeringsställning har ett ansvar för att uppdatera och utveckla planerna och programmen och flytta fram positionerna.

Jag ska nämna ett exempel på något som har beröring med detta och som finns med i det kriminalpolitiska programmet, och det är att vi vill utreda effekterna av att ta bort preskriptionstiden för grova övergrepp mot barn. Om man blir utsatt för ett grovt övergrepp som barn kan det ta väldigt lång tid innan man vågar anmäla det men också innan minnena kommer upp, för det finns en undanträngningseffekt som kan göra att det ibland tar lång tid innan man minns vad som hänt.

I dag börjar preskriptionstiden för grova övergrepp löpa när man fyller 18 år och för en del brott kan preskriptionstiden vara tio, femton år. Det innebär att om man skulle vilja anmäla detta när man är äldre så finns risken att preskriptionstiden gått ut. Vi menar att det vore viktigt att sända signalen till en eventuell gärningsman att om man begår ett allvarligt övergrepp mot ett barn kan man aldrig räkna med att komma ur det. Hur lång tid som än förflyter kommer ändå lagens arm att kunna nå förövaren. Det vore en viktig och stark signal. Detta finns med i vårt program och det kommer naturligtvis att bli regeringens politik om vi får tillfälle till det.

När det gäller attsatserna är det kanske lite snålt att bara besvara dem mot bakgrund av det. Det är klart att vi kommer att ha ett ansvar för att utveckla och uppdatera den handlingsplan som finns. Därför vill jag ändra besvarandet till ett bifall – det känns som en bra signal från kongressen.

När det gäller frågan om poliser i hela landet fanns det inget yrkande men det är självklart så att vi driver det mycket aktivt. Det finns mycket tydligt i programmet och vi driver aktivt i riksdagen att polis ska finnas i hela landet. Vi tycker att det är väldigt egendomligt att i ett läge där vi har drygt 20 000 poliser ändå har en diskussion på vissa håll om att man måste lägga ner polisstationer. Jag ser sett det på flera olika ställen i landet. Vi driver det aktivt i riksdagen och jag har ingen annan åsikt om det.

När det gäller organiserad brottslighet markerade jag väldigt tydligt i min inledning att vi betraktar den organiserade brottsligheten som en av de allra viktigaste utmaningarna framöver. Därför skrev vi också in en formulering om detta i Framtidskontraktet, så jag menar att det är omhändertaget.

Slutligen, självklart finns det en mycket tydlig koppling mellan socialpolitiken å ena sidan och kriminalpolitiken å den andra sidan. Jag räknar med att Marika återkommer med sitt yrkande om ett socialpolitiskt program senare när vi ska diskutera socialpolitik men här fanns inget yrkande, som jag uppfattade det.

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens förslag	Föredragandes förslag
L20:1	Helene Nilsson, Kalmar län	Bifall	Besvarad	Bifall
L21:1	Helene Nilsson, Kalmar län	Bifall	Besvarad	Bifall
L22:1	Helene Nilsson, Kalmar län	Bifall	Besvarad	Bifall
L23:1	Helene Nilsson, Kalmar län	Bifall	Besvarad	Bifall
L24:1	Helene Nilsson, Kalmar län	Bifall	Besvarad	Bifall
L25:1	Helene Nilsson, Kalmar län	Bifall	Besvarad	Bifall
L20:1	Linda Svahn, Örebro län	Bifall	Besvarad	Bifall
L21:1	Linda Svahn, Örebro län	Bifall	Besvarad	Bifall
L22:1	Linda Svahn, Örebro län	Bifall	Besvarad	Bifall
L23:1	Linda Svahn, Örebro län	Bifall	Besvarad	Bifall
L24:1	Linda Svahn, Örebro län	Bifall	Besvarad	Bifall
L25:1	Linda Svahn, Örebro län	Bifall	Besvarad	Bifall

Beslut

Kongressen beslöt:

- att bifalla Helene Nilssons och Linda Svahns förslag gällande motionerna L20:1, L21:1, L22:1, L23:1, L24:1 och L25:1
- att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtande över motionerna på området Ökad trygghet och minskad brottslighet.

Dagordningens punkt 22.2

Motioner och utlåtanden – Ett kriminalpolitiskt helhetsperspektiv

Straff och kriminalvård (UL4), integritet (UL5) samt domstolsfrågor och nämndemän (UL6)

Förslag

Följande förslag förelåg:

Straff och kriminalvård (UL4)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna L19:1, L39:1, L39:2, L39:3, L40:1, L40:2, L41:1, L42:1, L43:1, L44:1, L45:1, L46:1, L47:1 och L48:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna L45:1 och L48:1

- att avslå motionerna L40:1, L40:2, L41:1, L44:1 och L46:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: L19:1, L39:1, L39:2, L39:3, L42:1, L43:1 och L47:1.

Integritet (UL5)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna L49:1, L49:2, L49:3, L49:4, L49:5, L49:6, L49:7, L49:8, L49:9, L50:1, L50:2, L50:3 och L51:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motion L49:2
- att avslå motion L49:8
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: L49:1, L49:3, L49:4, L49:5, L49:6, L49:7, L49:9, L50:1, L50:2, L50:3 och L51:1.

Domstolsfrågor och nämndemän (UL6)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna L52:1, L53:1, L53:2, L54:1, L54:2, L55:1, L55:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna L52:1, L53:1, L53:2 och L54:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: L54:2, L55:1 och L55:2.

Debatt

Ann Britt Grünewald, Dalarna: Jag yrkar bifall till utlåtande UL4. Att kriminalpolitiken diskuteras dagligen på gator, torg och löpsedlar vet vi alla. Nu har vi ett parti i regering som är besatt av ondskan. Moderaterna vill se kriminalpolitiken som sin paradgren men tyvärr saknar de helt förankring i vetenskap och beprövad erfarenhet. Det finns nämligen ingen forskning som jag känner till som visar något samband mellan straffens hårdhet och brottsutvecklingen. Däremot påverkar upptäcktsrisken brottsutvecklingen.

Den moderata kriminalpolitiken tycks vara hämtad mer från amerikanska polisfilmer än från den hårda sociala verklighet som våra fångar lever i. En omild behandling av livet kan leda till att vissa sårbara människor, särskilt unga pojkar, gör onda gärningar men ingen människa föds ont, precis som Morgan sade.

En man med erfarenhet av ondskan, Emerich Roth, som överlevde förintelsen säger: ”Ondskan är ett tvångstillstånd där hat, hämndbegär och upprepningstvång styr – inte förnuft och vilja.” Bifall till detta fenomenala utlåtande som jag hoppas att ni alla ska läsa.

Nu är min talartid ute, så det här med livstidsstraffet får jag ta upp en annan gång!

Conny Johansson, Skaraborg: Jag yrkar bifall till motion L41. Varför står jag här i dag? Jo, jag har haft tur. Jag har en mamma och en pappa som har tagit hand om mig på ett fantastiskt sätt – en bagare och en potatisskalerska som lyckades riktigt bra med fyra grabbar. Men det går inte lika

bra för alla ute i samhället. Det är precis som Morgan sade tidigare – det handlar om att ha en framtidstro, och då gäller det att ha arbete och en bostad. Det hänger ihop.

Jag tycker att det här har varit en helt otrolig kongress, och det är min första kongress. Jag känner mig som Jan Eliasson när han stod i talarstolen första maj och sade: ”Det är fantastiskt, här står jag och pratar på första maj – nu skulle mina föräldrar ha sett mig!” Jag säger likadant. Mina föräldrar hade varit otroligt stolta och jag är också otroligt stolt att få tillhöra det här partiet!

Jag är nämndeman, och det är livsviktigt för vår demokrati att det systemet får fortsätta. Om vi tar bort vanligt folk, om jag får använda det uttrycket, ur det juridiska blir jag livrädd.

Christina Johansson, Halland: Sedan 1986 är Sverige bundet av FN:s tortyrkonvention. Enligt konventionen ska tortyr definieras som ett brott i nationell rätt, vilket inte är genomfört i Sverige. I Sverige har många former av tortyr redan kriminaliserats som andra brott, men FN:s kommitté mot tortyr beklagar i ett yttrande från 2008 att Sverige inte har uppfyllt konventionen när det gäller att införa brottet tortyr i den nationella lagstiftningen.

Tortyr är vår tids mest omänskliga, förfärliga och inhumana behandling. Den används i syfte att den människa man förhör ska känna rädsla och utan någon som helst rättighet. Eftersom tortyr inte är ett brott enligt svensk lagstiftning kan inte den som i dag utför tortyr dömas för det utan man döms för diverse andra anledningar, till exempel misshandel och olaga tvång. Detta brott är också grova brott men de skiljer sig på en rad punkter. Tortyr är i de flesta fall mer uttänkt, har en större tyngd och leder till ett helt annat utfall hos offret.

Svensk lagstiftning måste bli mer effektiv, human och leda till rätt utfall. Våra grannländer Norge och Danmark har lyckats införa brottet tortyr men Sverige uppfyller i dag inte sin plikt mot omvärlden när det handlar om tortyr, vilket inte är värdigt en demokratisk rättsstat vars syfte är att skydda de mänskliga rättigheterna. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag vad gäller motion L45:1 – att Sverige inför brottet tortyr. Den halländska delegationen yrkar också bifall till partistyrelsens förslag när det gäller arbetet för ökad trygghet och minskad brottslighet.

Tack också för de bra diskussionerna i temagrupperna.

Bror Perjus, Stockholm: I mitten av 1960-talet intervjuade jag som ung journalistvolontär en provinsialläkare i norra Jämtland – Bertil Wikström. Han var fängelseläkare på Ulriksforsanstalten. Det var en ganska omtumlande upplevelse för mig del. Han berättade för mig att kriminalvården inte var någon vård utan att man bara stoppade i dem tabletter och att fängelset egentligen bara var en utbildning i brott. Han bildade senare Riksorganisationen för kriminalvårdens humanisering, Krum, och debatten om kriminalvården var jättestor i slutet av 1960-talet och början av 1970-talet.

Sedan gick det 35–40 år tills jag på ett möte med Socialdemokrater för tro och solidaritet träffade en representant för Kriminellas revansch i samhället, Kris, som hade bildats precis då. Det han berättade för mig fick mig att tro att inget har hänt inom kriminalvården på alla dessa år.

Jag är medveten om att det finns en svår motsättning mellan ett slags primitivt strafftänkande och idén om att människor ska ha vård. Jag är också medveten om att problematiken ofta börjar i skolorna och följer människorna genom åren och att det är svårt att rätta till det i kriminalvården,

men det borde vara någon form av vård. Kostnaderna för återfall i brott är enorma för samhället; varje enskild brottsling kostar miljoner kronor. Det vore bättre att satsa det på bra kriminalvård.

Jag vet inte om det här är lösningen men jag har lovat att yrka bifall till motion L44:1 – att partistyrelsen och socialdemokratiska riksdagsgruppen verkar för att brottsbalkens påföljdssystem kompletteras med en ny påföljd i form av fängelse med vård och behandling.

Mattias Ottosson, partistyrelsens föredragande: Ann Britt Grönwald pratade om de hårdkokta amerikanska kriminalserierna, där det alltid finns en *good cop* och en *bad cop*. Morgan fick tydligen rollen av *good cop* eftersom han biföll motioner medan jag är en *bad cop* som nu å partistyrelsen vägnar ska föreslå några avslag.

Om vi börjar med motion L41, som handlar om att vi ska avskaffa livstidsstraffet, hade vi en mycket bra diskussion i temagruppen och vi var överens om mycket. Det är naturligtvis viktigt att det finns en stor förståelse hos allmänheten för den straffskala vi har och hur vi jobbar med den, och många gånger är det rättspsykiatrin som ska in vid väldigt grova brott. Men ibland blir det ingen rättspsykiatrisk diagnos och det finns människor som är oerhört farliga för sig själva och för samhället, så i vissa undantagsfall behövs den hårda straffmöjligheten att döma till ett livstidsstraff.

Vi vet hur situationen var för våra kamrater i Norge vid Utöyakatastrofen. Där fördes en diskussion utifrån att man inte hade livstidsstraffet kvar, men det fanns ändå möjlighet att döma till det. Utifrån den argumentation som partistyrelsen för yrkar vi fortsatt avslag på motion L41.

Det andra yrkandet handlade om motion L44 – att vi ska ha fängelse med vård och behandling. Där tror vi från partistyrelsens sida att det är oerhört viktigt att de som ingår i olika vårdprogram själva är motiverade. Kriminalvården arbetar i dag med ett stort antal program där man försöker motivera dem som inte vill ha vård, för får man vård är det lättare att komma ut och anpassa sig i samhället. Det viktiga är att vi arbetar med att människor blir motiverade att ta emot vården. Är man inte motiverad kommer det inte att fungera. Det är det som är grunden till partistyrelsens avslagsyrkande. I grund och botten har vi dock samma uppfattning om att vård är viktigt för att vi ska kunna rehabilitera människor som har hamnat snett.

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
Utlåtande UL4	Ann Britt Grönwald, Dalarna	Bifall	Bifall	Bifall
L41	Conny J Johansson, Göteborg	Bifall	Avslag	Avslag
L45:1	Christina Johansson, Halland	Bifall	Bifall	Bifall
L44:1	Bror Perjus, Stockholms län	Bifall	Avslag	Avslag

Beslut

Kongressen beslöt:

- att bifalla partistyrelsens förslag gällande motionerna L41, L44:1 och L45:1
- att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtanden inom området Ett kriminalpolitiskt helhetsperspektiv.

Ordförande: *Ulla Lindqvist* och *Björn Sundin*

Sekreterare: *Pernilla Östberg* och *Oskar Magnusson*

Dagordningens punkt 20

Motioner och partistyrelsens utlåtande på område J – Ekonomisk trygghet

Föredragande: *Lena Hallengren* och *Tomas Eneroth*

Inledning

Tomas Eneroth, partistyrelsens föredragande: Tack alla kära ombud och temaarbetsgrupp för ett mycket bra samarbete. Jag blir rörd och glad när jag ser det engagemang som finns för sjukförsäkring och pensioner, för det är frågor som är otroligt viktiga för tusentals människor i det här landet.

Jag blir glad över att ni engagerar er i frågan om sjukförsäkringen, inte bara för att den berör tusentals människor utan också för att det finns en vrede utan dess like i landet över det systemskifte som regeringen har genomfört när det gäller sjukförsäkringen.

Och det är inte så underligt att vi har den vreden, för 65 000 personer har blivit utförsäkrade från sjukförsäkringen. Det råder brist på rehabilitering som gör att man i dag bara inväntar en tidsgräns och sedan åker man ut ur i sin trygghet i stället för att få rätten att kunna rehabiliteras och komma tillbaka i jobb. Det är sänkta ersättningar, så att den som i dag blir sjuk också blir fattig. Kommunal visar att av deras utförsäkrade medlemmar så förlorar över 30 procent 5 000 kronor i månaden. Det är sänkta tak i sjukförsäkringen för 1,7 miljoner löntagare, vilket gör att många i dag tvingas ta privata kompletterande försäkringar – dock inte alla, för alla har inte råd. Alla får inte den möjligheten eller är inte försäkringsbara.

Det är ett ordentligt systemskifte som nu sker i sjukförsäkringen och vi socialdemokrater måste vara tydliga, och det är vi i partistyrelsens utlåtanden. Vi ska värna generella försäkringar. Vi ska höja taken så att man inte behöver ta kompletterande försäkringar. Vi måste värna riskutjämningen. Vi ska se till att man får rätt till rehabilitering, så att vi får en fungerande väg tillbaka in i arbete i stället för en utsortering. Vi ska se till att ta bort stupstocken, så att man inte kastas ut bara för att man är sjuk längre än en administrativ tidsgräns. Vi ska vara väldigt tydliga från kongressen om att sociala försäkringar är viktiga för tillväxten och för omställningsförmågan

– det är en av de viktigaste delarna i det svenska välfärdssystemet. Vi vill ha en mänsklig sjukförsäkring.

När det gäller pensionerna vet vi alla att vi kommer att göra viktiga ställningstaganden på den här kongressen – och det behövs. Om vi inte gör förändringar i pensionssystemet kommer vi att riskera ökade klyftor för morgondagens pensionärer. Det är viktigt med en bred och blocköverskridande pensionsöverenskommelse men det är också viktigt att vi ser till att den utvecklas när vi ser att vi riskerar orättvisor framöver.

Det som hotar pensionerna framöver är en regering som passivt ser på när arbetslösheten sprider sig, det är utförsäkringar ur sjukförsäkringen, det är en dålig a-kassa, det är ofrivillig deltid i stället för heltid. Det är ett arbetsliv som sliter ut människor i förtid, oavsett om det är undersköterskor eller byggnadsarbetare eller om det här stressade sjuksköterskor och socialarbetare. Vi får en utslagning ur arbetslivet som gör att människors pensioner blir dåliga.

När Reinfeldt säger att man ska kunna välja att jobba till 75 år förstår jag att många reagerar. Alla kan inte välja. Många skulle längta efter att kunna orka jobba till 65 år. Extra irriterande blir det när det är samme Fredrik Reinfeldt som har tagit bort Arbetslivsinstitutet och halva Arbetsmiljöverket, minskat möjligheterna till rehabilitering och minskat möjligheterna att komma tillbaka in på arbetsmarknaden.

Vill vi ha möjligheter till trygga pensioner och ett bra pensionssystem måste vi se till att vi skapar ett hållbart arbetsliv och det är det vi tydligt markerar i texterna från partistyrelsen. Vi måste se till att vi stärker möjligheten att kunna vara kvar. Det är det som ger fler arbetade timmar, vilket är en mycket viktigare prioritering för oss än att tala om 75-årsgränser och liknande i pensionssystemet.

Vi vill ha ett hållbart arbetsliv. Vi är beredda att använda AP-fonderna på ett lite annorlunda sätt i tidigare genom att förändra placeringsreglerna. Aktiemarknaden blir allt mer volatil, så låt oss överväga möjligheterna att låta pensionerna vara med och trygga långa investeringar i till exempel infrastruktur. Vi är tydligt kritiska mot PPM-systemet och ser att det finns möjligheter att också kunna göra förändringar i premiepensionssystemet. Allvarligt talat – livets mening är inte att välja mellan 870 olika fonder. Det tror jag många har förstått.

Vi hade ett läge för ett tag sedan där väldigt många fick erbjudandet att betala för att någon skulle handla med aktierna i premiepensionssystemet. Inom loppet av något år var det 100 000 affärer under kort tid. Det höll på att bli en spekulationsarena. Vi har satt stopp för det redan nu, för pensionssystemet ska inte vara en arena för spekulation; det ska vara ett långsiktigt sparande.

Med de tydliga ställningstaganden som jag känner att partikongressen kan göra har vi ett tydligt mandat för de förändringar vi tycker är viktigast att göra i pensionssystemet framöver.

Jag tackar återigen för en väldigt bra process med ombuden och jag hoppas på en bra debatt. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Dagordningens punkt 20.1

Motioner och utlåtanden – Sjukförsäkring och rehabilitering

Sjukförsäkring och rehabilitering (UJ1)

Förslag

Följande förslag förelåg:

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A28:4, A126:1, D19:7, D31:1, D31:2, D31:3, D32:6, D33:5, D34:6, D35:6, D37:6, D38:6, D39:6, D40:6, D41:6, D42:5, D46:4, D72:3, D72:4, D72:6, D171:1, D171:2, D226:5, D226:6, D251:2, J1:1, J2:1, J2:2, J2:3, J2:4, J3:1, J3:2, J3:3, J4:1, J5:1, J6:1, J7:1, J7:2, J7:3, J7:4, J8:1, J9:1, J10:1, J11:1, J12:1, J12:2, J12:3, J12:4, J12:5, J12:6, J12:7, J13:1, J13:2, J14:1, J15:1, J15:2, J16:1, J17:1, J18:1, J19:1, J20:1, J20:2, J21:1, J21:2, J21:3, J21:4, J22:1, J23:1, J24:1, J25:1, J26:1, J26:2, J26:3, J26:4, J26:5, J26:6, J26:7, J26:8, J26:9, J26:10, J26:11, J26:12, J26:13, J26:14, J27:1, J27:2, J28:1, J28:2, J28:3, J29:1, J30:1, J30:2, J30:3, J30:4, J30:5, J30:6, J31:1, J31:2, J32:1, J33:1, J34:1, J34:2, J34:3, J35:1, J35:2, J36:1, J36:2, J37:1, J38:1, J38:2, J39:1, J40:1, J41:1, J42:1, J42:2, J43:1, J43:2, J44:1, J44:2, J44:3, J44:4, J45:1, J46:1, J47:1, J48:1, J48:2, J48:3, J48:4, J48:5, J48:6, J48:7, J48:8, J48:9, J49:1, J50:1, J51:1, J52:1, J53:1, J54:1, J55:1, J56:1, J57:1, J58:1, J59:1, J60:1, J61:1, J62:1, J63:1, J64:1, J65:1, J66:1, J67:1, J68:1, J69:1, J70:1, J70:2, J71:1, J72:1, J73:1, J74:1, J75:1, J76:1, J76:2, J77:1, J77:2, J77:3, J78:1, J79:1, J79:2 och J79:3, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna A28:4, D19:7, D31:1, D32:6, D33:5, D34:6, D35:6, D37:6, D38:6, D39:6, D40:6, D41:6, D42:5, J12:5, J13:1, J20:1, J26:10, J26:12, J30:3, J34:3, J35:2, J42:1, J44:1, J44:2, J48:8 och J73:1
- att avslå motionerna D72:6, D251:2, J2:4, J4:1, J5:1, J7:1, J7:2, J11:1, J23:1, J29:1, J48:4 och J71:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A126:1, D31:2, D31:3, D46:4, D72:3, D72:4, D171:1, D171:2, D226:5, D226:6, J1:1, J2:1, J2:2, J2:3, J3:1, J3:2, J3:3, J6:1, J7:3, J7:4, J8:1, J9:1, J10:1, J12:1, J12:2, J12:3, J12:4, J12:6, J12:7, J13:2, J14:1, J15:1, J15:2, J16:1, J17:1, J18:1, J19:1, J20:2, J21:1, J21:2, J21:3, J21:4, J22:1, J24:1, J25:1, J26:1, J26:2, J26:3, J26:4, J26:5, J26:6, J26:7, J26:8, J26:9, J26:11, J26:13, J26:14, J27:1, J27:2, J28:1, J28:2, J28:3, J30:1, J30:2, J30:4, J30:5, J30:6, J31:1, J31:2, J32:1, J33:1, J34:1, J34:2, J35:1, J36:1, J36:2, J37:1, J38:1, J38:2, J39:1, J40:1, J41:1, J42:2, J43:1, J43:2, J44:3, J44:4, J45:1, J46:1, J47:1, J48:1, J48:2, J48:3, J48:5, J48:6, J48:7, J48:9, J49:1, J50:1, J51:1, J52:1, J53:1, J54:1, J55:1, J56:1, J57:1, J58:1, J59:1, J60:1, J61:1, J62:1, J63:1, J64:1, J65:1, J66:1, J67:1, J68:1, J69:1, J70:1, J70:2, J72:1, J74:1, J75:1, J76:1, J76:2, J77:1, J77:2, J77:3, J78:1, J79:1, J79:2 och J79:3.

Debatt

Dan Gabrielsson, Skaraborg: Jag yrkar bifall till motion J4 som föreslår att Socialdemokraterna avskaffar karensdagen. Karensdagen är en orättfärdig, ojämlik och orättvis företeelse. Den slår hårdast mot lågavlönade kvinnor i LO-kollektivet, som tvingas gå till arbetet för att de inte har råd att vara hemma. En del går till arbetet av lojalitetsskäl, för de vet att man inte tar in någon vikarie om de är borta. Det tär på dem som är lågavlönade. Många andra av oss kan ringa och säga att man jobbar hemifrån, trots att man har 38 graders feber eller influensa.

Socialdemokratin måste våga pröva att ta bort karensdagen, för jag är helt övertygad om att människor i dag smittar ner varandra på jobbet i stället för att vara hemma. Norge har ingen karensdag och vi har kanske en del att lära därifrån. Vi tror gott om människor. Borgarna har tutat i oss att svenskarna är ett fuskande folk. Jag hör det när jag är ute och pratar. Men vi är ett hårt arbetande folk och människor gör rätt för sig. Vi kanske känner en och annan som fuskar – sätt dit dem! Jag glömmer aldrig när jag var hemma när jag var liten. Min mamma gick i nattlinne och jag frågade henne om vi kunde baka bullar. ”Nej, det går inte” sade hon, och jag undrade varför. Då sade hon: ”Försäkringskassan kanske kommer och knackar på.”

Det är viktigt att se till att människor kan vara hemma när de är sjuka. Över 50 procent av alla som jobbade förra året gick någon gång sjuka till jobbet. Över två miljoner människor gick minst två gånger sjuka till jobbet. Och vi vet allihop att har vi influensa – framför allt i en personaltät verksamhet som jobbar med vård, omsorg och skola – så smittar vi varandra. Hur många fler sjukskrivningsdagar får vi på det? Bifall till motionen.

Jimmy Jansson, Södermanland: Jag vill börja med att yrka bifall till motion J14 och samtidigt göra en stilla vädjan om att åtminstone utreda frågan och att kongressombuden läser igenom motionen innan vi går till omröstning.

Kommunerna har som bekant ett långtgående ansvar för den välfärd som är så grundläggande för människors frihet. Det vet vi socialdemokrater. Men i dag, när försäkringarna urholkas, när regeringen blundar för att bekämpa arbetslösheten och när kommunernas medel till välfärden successivt urholkas, blir dagens kommunala ansvar för försörjningsstöd väldigt påtagligt. Modellen att garantera människor någon form av ersättning i samband med arbetslöshet har blivit sin egen fiende.

Vi vet att arbetslösheten kan bekämpas med kvalitativ skola, fler anställda i välfärden, stöd och hjälp till människor som behöver och att kommuner kan investera i människor och i byggnader eller kommunikationer, inte minst i lågkonjunktur. Kommunernas breda arbete är avgörande för att bekämpa arbetslöshet och för att stimulera människor, jobb och ekonomi. Det vet vi socialdemokrater.

Därför blir det väldigt fel när det är som i dag – att när kommunerna börjar vara som mest aktiva, som mest starka, som mest offensiva, när tempot behöver höjas för att motverka arbetslöshet, så rycks benen undan. När människor behöver kommunen som mest slår stora kostnader för försörjningsstöd och arbetslöshet med kraft mot den enskilda individen och mot kommunernas ekonomi.

Lägg till ett regionalpolitiskt perspektiv, för effekterna blir enorma på sina håll. Att arbetslösheten slukar upp det eventuella utrymme som kan finnas för att på kort och lång sikt bekämpa arbetslösheten gör att det system vi har i dag blir sin egen fiende. Vi har fått en modell där arbetslöshet förvärrar sig själv, då den med automatik minskar möjligheterna till de motåtgärder som krävs. Det är inte en statlig skola vi behöver. Det är ett statligt sammanhållet system för att bekämpa arbetslösheten. Då kan vi satsa på den skola som på sikt bekämpar arbetslöshet.

Läs igenom motion J14 noga. Jag yrkar bifall till den och hoppas att ni gör detsamma.

Markus Blomberg, Skåne: Det är min bestämda uppfattning att man i riksdagen och i utlåtandena kan utläsa att Socialdemokraterna har den bästa politiken på sjukförsäkringsområdet på flera år. Flera viktiga steg framåt tas, vi agerar i socialförsäkringsutskottet, vi agerar här på kongressen. Det gläder mig. Det märktes också i våra diskussioner i temagruppen.

Våra socialförsäkringssystem är viktiga värn för löntagarna. De driver produktivitetsökningar och möjliggör omställning i livet. En fungerande allmän sjukförsäkring ger trygghet för alla och envar, oavsett om man är frisk eller för tillfället sjuk. Det är rationellt för samhället med en gemensam försäkring och risken omfördelas brett på ett närmaste genialiskt sätt.

Det är vår arbetsförmåga som försäkras. Poängen är att den som blir sjuk eller skadad och som därför tillfällig inte kan arbeta bör kunna upprätthålla sin levnadsstandard under den tid som sjukfrånvaron varar. Det skapar tilltro från hela det försäkrade kollektivet. Vi vill att man på sikt ska garanteras en ersättning vid sjukfrånvaro som utgör 90 procent av inkomsten genom den allmänna försäkringen, inte genom tillägg. Det är viktigt för de stora grupper som lever med tajta marginaler. Därför yrkar jag bifall till motion J48:2.

För dessa grupper skapar dessutom karensdagen i sjukförsäkringen stora problem och genererar orättvisor. Människor med små ekonomiska marginaler drabbas hårt av att inte få någon ersättning alls den första sjukdagen. Det slår hårdare i arbetaryrken än i andra och konsekvensen blir att människor i breda löntagargrupper går till jobbet trots att de är sjuka. Dagens sjuknärvaro är ett stort problem. Därför bör vi avskaffa karensdagen och bifalla J48:4.

Kenneth Andersson, Västerbotten: Samordning och samverkan blir allt viktigare ingredienser inom samhällets välfärdsområden, inte minst för den stora andel människor som i dag står långt från arbetsmarknaden. Samordning av samhällets insatser är i dessa sammanhang en framgångsfaktor för att stärka människors möjlighet och förmåga att förvärvsarbeta och få egen försörjning.

Jag har lagt en motion som handlar om Finsam och om vikten av att långsiktigt utveckla Finsam i landet för att få möjlighet utöva detta, utöver de 82 samordningsförbund som finns. Genom Finsam, som betyder lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser, har det skapats en möjlighet att samordna verksamhet mellan myndigheter, landsting, kommuner, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen på ett bra sätt och ge människor mer långsiktigt och individuellt stöd över tid.

Därför tycker jag att det är angeläget att Finsam som organisationsform ges möjlighet att få fortsätta att utvecklas i hela landet. Det är ett nytänkande och ett mervärde för att kunna stärka

insatserna för människor med stora behov av hjälp för att komma närmare arbetsmarknaden, för detta handlar ofta om människor som oavsett om det är låg- eller högkonjunktur står sist i kön till ett arbete.

I temagruppen uttryckte partistyrelsen glädje över att kunna säga att man kan satsa på det här området. Det gläder mig. Därför yrkar jag bifall till partistyrelsens yrkande över motionen.

Fredrik Rönning, Dalarna: Jag vet inte om ni alla är medvetna om hur reglerna för sjuklön vid personlig assistans ser ut. I dag är det så att en arbetsgivare får bekosta sjuklönen för sin personal de första två veckorna. Vi socialdemokrater har ju lagt förslag om att minska det till en vecka. Jag har inget emot det förslaget men nu kommer vi till det som är lite märkligt.

Om en anställd inom ett privat assistansbolag blir sjuk är det inte assistansbolaget som ska stå för den kostnaden utan då ska kommunerna bekosta den sjuklönen. Det innebär att man på socialkontoret i Smedjebacken ska sitta och hantera räkningar från privata företag för att deras anställda har varit sjukskrivna. Det är kostnader som vi i kommunen inte har någon möjlighet att påverka eftersom det inte är vår egen personal, och det skapar en osäkerhet i hanteringen av ekonomin. Det skapar också administrativt krångel att hantera sjuklönekostnader för grupper som man inte har något inflytande över.

Jag tycker att vi ska ta bort den här märkliga hanteringen. Assistansföretagen, som i dag ofta är stora koncerner, kan själva stå för sina sjuklönekostnader. Jag vill därför yrka bifall till motion J17:1, vilken är likalydande med J18:1 – att Socialdemokraterna verkar för en förändring av betalningsansvaret för sjukersättning vid personlig assistans.

Erlend Olanson, Östergötland: Det var med tveksamhet jag begärde ordet, eftersom jag tycker att partistyrelsen har gjort en bra avvägning i prioriteringarna av allt som ska repareras i våra försäkringar. Men det var någon kamrat som tyckte att det jag tänker säga borde sägas. Det jag vill peka på är att vi allt för ofta går på de borgerligas beskrivning av våra försäkringar – att socialförsäkringarna bara är till för de sjuka, inte för oss som just nu är friska.

En försäkrings viktigaste effekt är att vi försäkrar bort en risk – risken att drabbas av dramatiska ekonomiska effekter om bilen blir stulen eller huset brinner ner. Med bra försäkringar slipper vi hela tiden att oroa oss för att en olycka ska inträffa. Det finns ingen som skulle komma på idén att säga att den som får ersättning för att huset brunnit ner får ett bidrag, men sjukpenning till den som på grund av sjukdom förlorar sin arbetsinkomst betraktas allt för ofta just som ett bidrag. Ingen skulle komma på idén att vi skulle sluta betala hemförsäkring, bilförsäkring och barnens olycksfallsförsäkring för att få mer i plånboken. Ändå är det precis det som regeringen har gjort – jobbskatteavdrag i utbyte mot försämrade gemensamma försäkringar.

Jag skulle vilja ha ett löfte av er alla – att aldrig, aldrig acceptera att våra gemensamma försäkringar beskrivs som bidrag. Bifall till partistyrelsen.

Eva Trygg Lindb, Östergötland: Vi socialdemokrater vill ha generella försäkringar för alla. Sjukförsäkringen är en av dem. Att råka ut för en sjukdom kan drabba alla. I de fall det händer

ska det finnas ett försäkringsskydd. Till den borgerliga alliansen vill jag också, precis som Erland Olason, skicka med att det här inte är något bidrag. Det är en försäkring.

Den borgerliga regeringen har jagat dem som redan har det svårt och utförsäkrat många svårt sjuka. Det innebär stora påfrestningar för de enskilda som drabbas. Det är dags för en förändring. Vi måste stärka sjukförsäkringssystemet och samtidigt stärka rehabiliteringen för att göra det möjligt för människor att komma tillbaka.

En jämlik fördelning av resurserna och inkomsterna och en förstärkning av trygghetssystemet leder till utveckling och tillväxt. Det är inte bra bara för de enskilda utan för samhället i stort. Det gynnar och skapar ett samhälle med sammanhållning och det vinner vi alla på. Därför vill jag yrka avslag på den borgerliga regeringens politik och bifall till den socialdemokratiska regeringens politik!

Ibrahim Khalifa, Stockholms län: När du är som svagast ska samhället vara som starkast. Det är socialdemokratisk politik, fick vi höra tidigare. Det måste också vara ledorden på det här området. I går diskuterade vi hur viktigt det är med jobb och växande företag. Det är viktigt. Men det kräver att vi har ett väl fungerande socialförsäkringssystem. För dem av oss som av någon orsak förlorar försörjningsförmågan måste det finnas ett tryggt försäkringssystem.

Precis som partistyrelsen skriver i sitt utlåtande har vi i Sverige ett försäkringssystem som omfattar alla. Men det här är något som nuvarande regering steg för steg monterar ner, något som de dessutom gör i smyg. Därför känns det bra att vi socialdemokrater slår vakt om det svenska systemet.

Jag vill lyfta vikten av ett individuellt anpassat stöd som ges tidigt. Försäkringskassan har, och ska ta, ansvar för den som är sjuk och därför inte kan arbeta. Arbetsförmedlingen har, och ska ta, ansvar för att hjälpa människor att komma tillbaka till arbete. Tidsbegränsningar som innebär att människor beslutas vara friska utifrån en förutbestämd tabell står i direkt motsats mot det här. Tillsammans med krångliga regelverk ökar klyftorna i samhället i stället för att man hjälper och stöttar människorna i deras rehabilitering.

Jag tycker att partistyrelsens utlåtande är bra. Det visar att vi socialdemokrater tar frågorna på allvar. Lite extra glad är jag över debatten vi hade i förmiddags om utbildning, för utbildning är ett väldigt viktigt inslag för att hjälpa människor tillbaka till arbete. Med det här yrkar jag bifall till partistyrelsens utlåtande.

Gun Bredstedt, Östergötland: Jag vill yrka bifall till motion J26:11, som i dag är besvarad. Jag är undersköterska och jag har en tjänst på ett äldreboende. Jag har också förmånen att få vara förtroendevald för Kommunal. Därför vet jag att det händer allt för ofta att kvinnor som jobbar inom vård och omsorg blir uppsagda på grund av arbetsbrist, men egentligen handlar det inte om arbetsbrist. Man är helt enkelt utsliten i sina axlar och sin nacke men så kommer man till Försäkringskassan som säger att man är frisk.

Men eftersom det inte finns något ställe att omplacera till – för inom kommun och landsting finns det inga lättare jobb i de områdena – går man till Arbetsförmedlingen. Där säger de att man är för sjuk för att ta något annat jobb. Därmed kan man inte stå till arbetsmarknadens förfogande

och då kan man inte heller stämpla utan står utan ersättning. Därför är det så viktigt att vi bifaller motion J26:11, så att ingen kan hamna mellan stolarna.

Anna Skaryjö, Göteborg: Jag är undersköterska och därför naturligtvis också kommunalare. Jag vill yrka bifall till motion J32:1. Som kommunalare vill jag prata om något som hundratusentals i vårt land drabbas av varje år – den så kallade vinterkräksjukan. Särskilt hårt slår den inom vård och omsorg, där våra avdelningar kan vara i karantän i månader. När ni andra flyr de sjuka så rullar en kommunalare upp ärmarna, tar på munskyddet och går in och torkar spyor, ger vätska och håller handen.

Personal på dessa arbetsplatser drabbas gång på gång av magsjuka, och följaktligen också av ett antal karensdagar, bara för att de gör sitt jobb. De som drabbas är deltid arbetande kvinnor med låga inkomster och obekväma arbetstider – de som redan innan hade problem med att få sin ekonomi och sitt liv att gå ihop. Karensdagar orsakade av smitta på arbetsplatsen gör deras tillvaro ännu tuffare.

Att straffas ekonomiskt för att man plikttroget utför sitt arbete är orättvist och något som vi socialdemokrater måste verka för att få bort. Redan i dag testas patienterna på avdelningarna för Smittskyddsinstitutets kartläggning av sjukdomens utbredning över landet. Dokumentation för om det är vinterkräksjuka finns redan. Allt vi behöver göra är att ta bort de orättvisa karensdagarna. Och nej – det här ska inte avfärdas som en avtalsfråga, för ett vårdbiträde med en ingångslön på 16 720 kronor i heltidslön ska inte behöva avstå en krona i ett avtal för att få in en skrivning om karensdagar.

Eva-Lena Jansson, Örebro län: Dagens arbetsskadeförsäkring är både ojämfäst och orättssäker. Det har också partistyrelsen konstaterat, och på sidan 10 i utlåtandet nämns att en arbetsgrupp inom arbetarrörelsens socialförsäkringskommission har lämnat ett förslag om en ny arbetsskadeförsäkring som kan vara en bra utgångspunkt för kommande reformering. Det håller jag med om, eftersom det är jag som har lett arbetsgruppen och skrivit rapporten.

Vår slutsats är att dagens arbetsskadeförsäkring behöver förändras för att bli mer jämfäst, rättssäker och bättre anpassad till 2000-talets arbetsliv. Vi ska se till att rapporten blir lättare tillgänglig via webben. Ni som inte kan vänta på det får gärna kontakta mig så mailar jag den direkt. Vi vet att kvinnor som jobbar framför allt inom offentlig sektor nekas arbetsskada på grund av att de är just kvinnor. Det här vill vi göra något åt. Därför tycker jag att utlåtandet från partistyrelsen är alldeles utmärkt!

Petra Larsson, Stockholm: Jag vill yrka bifall till vår motion J31:1–2 – att skapa en obligatorisk rehabiliteringsförsäkring inom ramen för socialförsäkringssystemet samt att stärka anställningsskyddet så att den som genomgår rehabilitering har sin anställning skyddad under hela processen.

Dagens sjukförsäkring, med dess hårda tidsgränser, är alldeles för stelbent. Det finns sjukdomar och skador där man tidigt vet att man inte kommer att kunna komma tillbaka till sitt nuvarande arbete men att man har goda möjligheter att göra något annat. Men det finns också

sjukdomar som hindrar en från att utföra andra arbeten, likväl som det nuvarande. Då kan man inte på förhand slå fast ett datum då alla ska prövas mot den reguljära arbetsmarknaden.

Dagens sjukförsäkring används i praktiken för att göra sig av med sjuka anställda som arbetsgivaren inte vill ta ansvar för. På så sätt urholkar man anställningsskyddet bakvägen. I många fall blir följderna alldeles barocka, där människor tvingas lämna de arbeten som de har utbildning för och erfarenhet av för att söka andra jobb som de har väldigt svårt att få.

Det här är ett slöseri med pengar och framför allt med människors liv. Vi måste ha en sjukförsäkring där utgångspunkten är att den som är sjuk ska få stöd att komma tillbaka till sitt arbete. Om hon ska söka ett annat jobb ska hon inte tvingas till det genom att berövas det jobb hon har. Då måste rehabiliteringskedjans stelbenta tidsregler tas bort och vägen tillbaka anpassas efter den enskildas förutsättningar.

Vi förstår att partistyrelsen har valt att besvara den första attsatsen men LO-kongressen fattade beslut om att tillsammans med parterna utreda hur en rehabiliteringsförsäkring skulle kunna se ut och det hoppas vi att man tar till sig. Jag yrkar bifall till motionen.

Monica Enarsson, Dalarna: Jag yrkar bifall till motion J22:1 – att Socialdemokraterna ändrar beräkningsgrunden av SGI till 1,0. Det säger kanske inte så mycket men det handlar om att vi inte längre har 80 procent av vår inkomst när vi är sjuka utan att vi har 77,6 procent. Man har gjort en förenkling, enligt Moderaterna, vilket egentligen är en försämring när det gäller hur man räknar ut hur mycket ersättning vi ska ha. Samtidigt har man sänkt prisbasbeloppet från 10 till 7,5.

Det här medför att maximal ersättningsbar inkomst med 2012 års lönesiffror blir max 27 500 kronor i månaden. Med en ersättning som egentligen är 77,6 procent har man tagit bort 825 kronor i månaden, vilket inte är rätt när man är sjuk. Vem som helst kan bli sjuk när som helst.

Jonas Nilsson, Norra Älvsborg: Har ni träffat på någon som bara varit hemma enbart karensdagen? Det har inte jag heller. Det finns andra vägar att gå i så fall och det vill jag att partistyrelsen tar med sig. Är man sjuk ska man inte straffas för det. Är man sjuk ska man stanna hemma. Vad kostar det inte samhället om jag smittar mina kollegor på jobbet? Följ vårt naboland, följ Norges exempel. Bifall till motion J4:1.

Tomas Eneroth, partistyrelsens föredragande: Tack för bra inlägg och jag blir väldigt glad över att det är så många som är engagerade. Kongressen följs av tusentals människor som sitter hemma och ställer sitt hopp till att vi ska få ett regeringsskifte, så att vi ska få en mänsklig sjukförsäkring. Då är det viktigt att vi sänder den tydliga signalen, för det är inte varje dag tidningarna skriver om den kamp vi för i riksdagen för en bra sjukförsäkring. Då får man denna möjlighet att visa att vi tar den fajten, varenda dag, för vi måste ha en bra sjukförsäkring.

Den friske har tusen önskningar, den sjuke har endast en, nämligen att bli frisk. Vi ska komma ihåg det. Det jåkliga är att den här regeringen har tillfört en önskning till den som råkar bli sjuk – att man ska kunna ha en bibehållen levnadsstandard, slippa flytta från hus och hem – för i dag blir man också fattig när man blir sjuk. Vi har mycket att reparera i sjukförsäkringen.

Om vi börjar med yrkandena om karensdagen – få gillar den och vi vet att vi har haft många diskussioner om den under långa tider på våra kongresser. Vi har skrivit i partistyrelsens utlåtanden att det inte är någon prioriterad fråga budgetmässigt men vi är definitivt inte nöjda med vare sig karensdagen eller hur den nu är konstruerad. Den slår orättvist och ojämsställt.

Flera fackförbund, inte minst Kommunal, har nyligen tagit fram väldigt bra rapporter som visar hur man kan hitta alternativa vägar och det är därför vi säger att vi gärna vill hitta en modell som kan få bred legitimitet och som definitivt inte ska vara någon avtalsfråga, för att svara på den delen. Det ska vara en juste och tydlig reglering av vilken självrisk man i så fall ska ta i sjukförsäkringen. Det är därför vi väljer att inte bifalla motionen. Vi tror att vi behöver göra ett gemensamt fackligt och politiskt arbete i hur karensdagskonstruktionen ska se ut. Inte minst är det viktigt att vi hittar en facklig gemensam syn på detta.

Jimmy Jansson argumenterar för det som väldigt många känner frustration över, inte minst alla som är kommunalpolitiskt aktiva – hur staten systematiskt har lämpat över kostnader på kommunerna. Anders Borg kan berömma sig för ett överskott i sjukförsäkringen och det överskottet tillfaller staten, men kostnaderna går ut till enskilda och till kommunerna, inte minst i försörjningsstöd.

Jag delar frustrationen och ilskan, och det är därför vår modell inte är att göra om försörjningsstödet och koppla ihop det med a-kassa eller sjukförsäkring till något slags gemensam försäkring. Vi tror inte riktigt på det. Vi tror däremot på att vi ska se till att renovera våra försäkringar. Det är inte bidrag, det är försäkringar. Vår prioritering är att se till att få en ordentligt juste sjukförsäkring och en riktigt bra a-kassa. Det är därför vi väljer att besvara Jimmys motion och inte gå på bifall.

Jag tackar för berömmet från Skåne delegationen – det värmer ett halvskåniskt hjärta som mitt! Jag kan konstatera att det är viktigt att vi höjer ersättningarna i sjukförsäkringen, och det har vi i våra budgetförslag, men till 90 procent? Nej, vi tar inte den prioriteringen nu. Vi gör andra prioriteringar som gör att folk ska kunna få rehabilitering och komma tillbaka till arbete, som gör att man får chans att komma tillbaka i jobb. Det är därför vi inte utlovar 90 procent utan det viktigaste nu är att de flesta får en 80-procentig ersättning. Det är därför vi inte bifaller yrkandet om 90 procent. Markus yrkande även på att ta bort karensdagen; det har jag redan kommenterat.

Kenneth Andersson pratade om Finsam och jag vill säga något om det. Här görs ett fantastiskt bra arbete i många kommuner där man tillsammans med sjukvården och landstingskamraterna, med Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, gör gemensamma insatser så att folk inte ska bollas mellan de olika stuprören. Det är väldigt bra insatser inom ramen för Finsam och samordningsförbund. Jag tycker att vi ska utvidga den verksamheten och det är det vi menar i utlåtandet. Vi kan inte acceptera att folk hamnar mellan stolarna. Jag vill passa på att rikta ett tack till Kenneth, Kurt Kvarnström och alla andra som djupt och innerligt engagerar sig i frågan om samordningsförbund. Ni gör ett viktigt jobb och den verksamheten behöver sannerligen stärkas.

Fredrik Rönning lyfter upp frågan om sjuklöneansvaret för personliga assistenter. Det är en knepig fråga, för bakgrunden är att det var enskilda personer med funktionsnedsättning som anställde och därför avlyfte man deras sjuklöneansvar. Det var förståeligt på den tiden. Nu har vi

koncerner som hanterar detta och det är naturligtvis svårt att försvara eller förklara varför man ska bli borttagen ansvaret att bära sjuklönen.

Vi behöver titta på det så att inte några enskilda aktörer kommer i kläm om vi gör en sådan förändring. Det är därför vi förespråkar att vi ska utreda frågan. Vi ska också komma ihåg att vi i riksdagen redan har föreslagit från vårt parti att vi vill ta bort den andra sjuklöneveckan. Vi tror faktiskt inte att vägen med långa sjuklöner är rätt väg att gå. Ta vi bort den andra sjuklöneveckan kan det innebära att många arbetsgivare lättare vågar anställa personer med tidigare sjukhistorik.

Det är därför vi inte bifaller Fredriks förslag men det är bra att problemet uppmärksammas och vi väljer att i stället utreda frågan vidare. Jag hoppas att det är ok med det.

Erland Olausson talar väldigt om att försäkringarna är bra för tillväxt och jag vill ge er ett lästips. Vi tog fram en rapport tillsammans med Arbetarrörelsens tankesmedja som heter ”Den produktiva välfärden”. Läs den, kära kamrater. Där bekräftar forskningen det vi känner i hjärtat – att det är bra för tillväxten och omställningen i samhället och att det är ekonomiskt lönsamt, humant och moraliskt riktigt, att ha sociala försäkringar.

Till Petra Larsson vill jag säga att Handels har skrivit mycket och jobbat med bra förslag om rehabiliteringsförsäkring, och vi har en arbetsgrupp i partiet som jobbar just med förslag till hur vi skulle kunna få en rehabiliteringsförsäkring. Vi tittar också på modeller med ett breddat omställningsavtal och det är därför vi inte vill binda kongressen vid modeller för en obligatorisk rehabiliteringsförsäkring och säga att det är just den vägen vi ska gå. Vi arbetar intensivt för att hitta en lösning som är väldigt arbetsmarknadsnära. Det arbete som görs, inte minst från Handels, är bra men vi ska inte binda oss för exakt den typen av modell. Grundprincipen ska naturligtvis vara att man inte bollas eller riskerar att bli utslagen från arbetsmarknaden på grund av de tidsgränser vi har och därmed bakvägen få ett försämrat anställningsskydd. Jag hoppas att vi är överens om detta men partistyrelsen väljer att besvara det yrkandet.

Det sista kravet var att vi skulle återställa den sjukpenningsgrundande inkomsten till 1,0 i stället för 0,97. Tro mig att jag väldigt gärna skulle vilja det, men det kostar väldigt mycket pengar. När vi gör budgetprioriteringar väljer vi i stället att höja taken och ersättningarna, att se till att man inte sänker ersättningen eller trillar ur och att man får starkare rätt till rehabilitering, så att vi får en riktig arbetslinje i sjukförsäkringen i stället för en utsorteringslinje. I grunden är detta en ekonomisk prioritering vi väljer att göra.

Taken är viktiga, inte minst för Kommunals medlemmar. Kommunal har tagit fram en utmärkt rapport som heter ”Under höga tak ryms alla”. Där ser man tydligt det vi alla egentligen vet – att generösa tak och en rymlig försäkring är viktigt även för den som är lågavlönad, för då får vi en bred riskutjämning och vi slipper en försäkringsmodell där man plockar ut enskilda grupper som ska bära sitt eget ansvar och sin egen risk. I stället tar vi ett gemensamt och solidariskt ansvar för alla på arbetsmarknaden. Det är så våra sociala försäkringar ska fungera. Ett bra förslag alltså, men vi väljer i detta fall att inte gå vägen att lägga miljarderna på att återställa SGI utan vi lägger dem på att förbättra sjukförsäkringen i stället.

Tack för alla bra förslag och för en bra debatt!

Håkan Werner Linnarsson, Göteborg: Jag vill passa på att tacka partistyrelsen för ett väldigt bra förslag i stort. Men ändå – vi kommer snart att fatta beslut och då är det så lätt att man yrkar bifall till antingen sitt förslag eller till partistyrelsen, och så lyssnar man kanske inte riktigt på vad alla har yrkat.

Anna Skarsjö var uppe förut och talade om en ganska stor del av dem som drabbas av karensdagen – de som faktiskt har dokumenterat fall av vinterkräksjuka. Det är inte samma sak som att avskaffa karensdagen i stort och jag hade önskat att partistyrelsen särskilt hade kunnat nämna att man ville undersöka möjligheten till undantag, inte bara se över konstruktionen, och haft med den lilla biten. Det är knappast så att det är kommunalarna som ska säkra upp det statsfinansiella läget och se till att vi löser ekonomin framöver.

Snälla kongressen, eftersom nu partistyrelsen inte jämkade sig: Bifall till motion J32:1.

Tomas Eneroth, partistyrelsens föredragande: Tack för bra argumentation. För att vara tydligt – jag missade nog att nämna det. För oss är det ingen avtalsfråga och när vi utreder det här ska vi naturligtvis titta på både konstruktionen och vilka eventuella undantag som kan göras.

Här tycker jag att vi måste fundera på vilket ansvar arbetsgivaren har och vilka möjligheter arbetsgivaren har att anpassa situationen. Jag täcker in den diskussionen men attsatsen som den är formulerad är väldigt detaljerad. Det är därför jag inte vill yrka bifall till den, för då binder den oss ganska ordentligt för en typ av modell och det vill jag inte göra.

Jag hoppas att vi är överens om i vilken riktning vi ska gå för jag delar problemformuleringen och jag tycker att det är det vi ska väga in när vi nu ska titta på konstruktionen av karensdagar. Där välkomnar jag inte minst ett par fackliga organisationer som kommer att behöva hjälpa oss.

Monica Enarsson, Dalarna: Jag tänker inte förlänga det här allt för mycket. Jag vill bara säga att är det så att Kommunal har kommit med en rapport, så är väl det bra. Då kan jag väl vika mig för det, för jag sätter mig inte upp emot det. Men jag vill bara poängtera att ju lägre lön du har, desto mer känsligt är det att du förlorar pengar om du blir sjuk eller är föräldraledig.

Om man tittar på att man har 1,0 i stället för 0,97 i beräkning så är det ändå så att inom IF Metalls områden har vi en snittlön på ungefär 24 500 kronor på våra avtal. Då blir det ungefär en 500-lapp mindre när du är sjukskriven. Vi slår alltså inte i taket och jag kan tänka mig att det är ganska många som är berörda av det. Jag vill skicka med det, för det handlar om att de som har minst pengar är de som är mest känsliga när det försvinner pengar som i stället går till skattesänkningar. Jag yrkar fortfarande bifall.

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
J4:1	Dan Gabrielsson, Skaraborg	Bifall	Avslag	Avslag
J14:1	Jimmy Jansson, Södermanland	Bifall	Besvarad	Besvarad

J48:2	Markus Blomberg, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
J48:4	Markus Blomberg, Skåne	Bifall	Avslag	Avslag
J77	Kenneth Andersson, Västerbotten	Besvarad	Besvarad	Besvarad
J17:1	Fredrik Rönning, Dalarna	Bifall	Besvarad	Besvarad
J26:11	Gunn Bredstedt, Östergötland	Bifall	Besvarad	Besvarad
J32:1	Anna Skarsjö, Göteborg	Bifall	Besvarad	Besvarad
J31:1	Petra Larsson, Stockholm	Bifall	Besvarad	Besvarad
J31:2	Petra Larsson, Stockholm	Bifall	Besvarad	Besvarad
J22:1	Monica Enarsson, Dalarna	Bifall	Besvarad	Besvarad
J4:1	Jonas Nilsson, Norra Älvsborg	Bifall	Avslag	Avslag

Beslut

Kongressen beslöt:

- att efter votering med röstsiffrorna 206–81 (3 avstod) bifalla partistyrelsens förslag gällande motionerna J4:1 och J48:4
- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motionerna J26:11 och J32:1
- att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtande över motionerna på området Sjukförsäkring och rehabilitering.

Dagordningens punkt 20.2

Motioner och utlåtande – Pensioner

Pensioner (UJ2)

Förslag

Följande förslag förelåg:

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A72:2, A128:4, C17:7, E36:3, J80:1, J81:1, J82:1, J83:1, J84:1, J85:1, J86:1, J87:1, J87:2, J88:1, J89:1, J90:1, J90:2, J91:1, J92:1, J93:1, J93:2, J94:1, J94:2, J94:3, J95:1, J95:2, J95:3, J95:4, J95:5, J95:6, J96:1, J97:1, J98:1, J99:1, J99:2, J99:3, J100:1, J100:2, J101:2, J102:1, J102:2, J102:3, J102:4, J102:5, J102:6, J102:7, J103:1, J104:1, J105:1, J105:2, J105:3, J106:1, J106:2, J107:1, J107:2, J108:1, J109:1, J110:1, J110:2, J110:3, J111:1 och J111:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna J93:2 och J95:3
- att avslå motionerna J95:2, J95:6, J96:1, J102:3, J102:4 och J108:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: A72:2, A128:4, C17:7, E36:3, J80:1, J81:1, J82:1, J83:1, J84:1, J85:1, J86:1, J87:1, J87:2, J88:1, J89:1, J90:1, J90:2, J91:1, J92:1, J93:1, J94:1, J94:2, J94:3, J95:1, J95:4, J95:5, J97:1, J98:1, J99:1, J99:2, J99:3,

J100:1, J100:2, J101:2, J102:1, J102:2, J102:5, J102:6, J102:7, J103:1, J104:1, J105:1, J105:2, J105:3, J106:1, J106:2, J107:1, J107:2, J109:1, J110:1, J110:2, J110:3, J111:1 och J111:2.

Ordningsfråga

Nimer Iglesias, Västerbotten: Vi har uppmanats att städa upp efter oss inför kongressfesten som ska hållas här i lokalen senare i kväll. Jag vill därför uppmana er att sortera era sopor. Jag hoppas att ni gör vad ni kan för miljön!

Debatt

Siv Wittgren Abl, Göteborg: Nu ska jag väcka er passion för pensioner! Det är viktigt att vi faktiskt diskuterar dem, vi som tror att vi kommer att komma dit någon gång. Vi från Göteborg yrkar bifall till motion J99:2 – att vi på sikt vill överföra pengarna över tak in i pensionssystemet.

Vi betalar avgifter på våra löner in i pensionssystemet men de pengar som finns över tak, det vill säga alla pengar över 7,5 basbelopp, går över i skattesystemet. I dagens läge motsvarar det 20 miljarder kronor, och vi tycker att det låter tokigt när man säger att pengarna i pensionssystemet inte kommer att räcka. Det finns ju pengar.

Vi har haft en bra temagrupp med Tomas Eneroth, och han sade att det kan man inte göra i dagsläget. Det begriper vi också, men vi har aldrig yrkat på att de ska överföras till pensionssystemet i dagsläget. Vi säger att det ska ske på sikt, för annars blir det inte trovärdigt.

Det som är avgifter ska vara avgifter. Det vi betalar i skatt ska vara skatt. Jag vill säga som en annan politiker sade en gång: ”Det ska vara raka rör mellan avgiften och plånboken.” Skatten ska vi fördela men våra avgifter är en annan sak. Bifall till J99:2.

Markus Blomberg, Skåne: Även på det här området kan vi se att riksdagsgruppen bedriver ett gediget arbete och att sker betydande positionsförskjutningar på kongressen av vad Socialdemokraterna vill kräva i gruppen för pensionsöverenskommelsen. Vi tror att det är klokt, vi tror att det utgår från den verklighet som vi ser tydliga konsekvenser av i dag och vi ser fram emot resultatet av de fortsatta förhandlingar som sker med kongressens mandat. Men jag kommer från Skåne och är alltid beredd att gå lite längre!

Vi lever i ett klassamhälle där mycket är ojämnt fördelat. Detta gäller även sjukdom och arbetslöshet, vilket är klart mer frekvent förekommande inom LO-kollektivet. När livslängden ökar, och därmed delningstalen, bör även oförskylld frånvaro från jobbet på grund av sjukdom eller arbetslöshet ge pensionsrätt. Detta kan man uppnå genom att bakomliggande inkomst ska kunna vara pensionsgrundande även när man uppbär sjukpenning och annat. Frågan är om det är en potentiell fattigdomsfälla när man ska lämna arbetslivet som ska vara incitamentet för arbete vid oförskylld frånvaro?

Framför allt vill vi göra medskicket till partistyrelsen och riksdagsgruppen att detta måste bevakas och hanteras. Därför yrkar jag bifall till J102:3 och J102:4.

Vi yrkar även bifall till motion J90:2. Likt partistyrelsen kan vi konstatera att flera utländska pensionsfonder nu förändrat sina placeringsregler genom att minska exponeringen på börserna och i stället investera i till exempel fastigheter och infrastruktur. Vi menar att AP-fonderna ska kunna

bidra till omställningen till ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart samhälle. Vi menar att detta inte står emot värdesäkring eller för den delen värdealstring. Vi ska inte rädas långsiktiga placeringar. Rätt utformade kan de skapa framtidstro och utveckling i dag och goda pensioner i morgon. Vi ser denna diskussion i flera sidoorganisationer och vi bör även se den här.

Gert Anderson, Göteborg: Jag skulle vilja yrka bifall till motion J99:2, vilken Siw var uppe och talade om nyss. Pensionerna är en ödesfråga för oss i Sverige. Vad är pensioner? Jo, det är uppskjuten lön. Vi har historiskt sett avstått från löneökningstrymme för att i stället få pengar på ålderns höst. Att dessa avgifter inte i sin helhet går till pensionerna är både underligt och omoraliskt. Att låta den del av pensionsavgifterna som överskrider taket stanna i pensionssystemet är både solidariskt och moraliskt riktigt.

Att låta de miljarder kronor som kommer från de rikare i samhället gå till de pensionärer som har lägst pensioner är helt enkelt socialdemokratisk fördelningspolitik när den är som bäst. Bifall till motion J99:2.

Behandlingen av dagordningens punkt 20.2 fortsätter på sidan 507.

Ordförande: *Bosse Ringholm* och *Laila Naraghi*
Sekreterare: *Pernilla Östberg* och *Oskar Magnusson*

Dagordningens punkt 8

Val av partiorgan

Dagordningens punkt 8.3

Fem ledamöter i verkställande utskottet

Föredragning och förslag

Carin Jämtin, partisekreterare: Vilken bra kongress vi har! Den går att följa på tv-skärmar och på annat sätt och det är härligt att se vilken underbar debatt vi har. Det jag ska göra nu är att föreslå en ändring av stadgan vad gäller kapitel 2, § 6, moment 2 samt kapitel 2, § 7, moment 3.

Bakgrunden är att vi under en längre tid har haft en diskussion om arbetsfördelningen mellan verkställande utskottet och partistyrelsen. Det ledde till att kongressen redan första dagen beslutade om en ändrad arbetsfördelning mellan just verkställande utskott och partistyrelse. Det beslutet ligger i linje med de diskussioner och de intentioner vi hade i organisationsutredningen, vilken jag ledde, och i de diskussioner vi haft i partistyrelsen tidigare. Framför allt ligger det helt i linje med de diskussioner som har funnits i valberedningen om att vi behöver bredda med ytterligare kompetens i det verkställande utskottet.

Mot bakgrund om beslutet om behov av breddad kompetens i verkställande utskottet föreslår jag följande förändringar i stadgarna:

Kapitel 2, § 6, moment 2, två första styckena får följande lydelse:

”Partikongress som hålls året före det år ordinarie val till riksdagen äger rum, väljer för fyra år en partistyrelse som består av de sju ordinarie ledamöterna av verkställande utskottet, samt därutöver 26 övriga ledamöter.

Kongressen väljer dessutom suppleanter för partistyrelsens ordinarie ledamöter av vilka åtta ska utgöras av suppleanterna i verkställande utskottet, samt därutöver 15 övriga suppleanter.”

Kapitel 2, § 7, moment 2, första stycket får följande lydelse: ”Verkställande utskottet består av sju ordinarie ledamöter och åtta suppleanter.”

Det hela handlar alltså om utökning med en suppleant i det verkställande utskottet. Jag yrkar bifall till förslaget.

Beslut

Kongressen beslutade:

att bifalla partisekreterarens förslag till stadgeändringar

att förklara beslutet omedelbart justerat.

Berit Högman, valberedningens ordförande: Jag är glad att tillhöra ett parti med många medlemmar och många oerhört duktiga och kvalificerade ledare. I valberedningen har vi verkligen känt att det finns väldigt stark vilja och lust från hela landet att påverka politiken och att leda socialdemokratin till valseger 2014.

Som ni förstår har vi jobbat väldigt länge och hårt för att fånga de intressen och den bredd som Carin beskrev. Det kommer att gynna både politiken och verksamhetsutvecklingen att vi kan förenas. Vi har exempelvis jobbat med en självklarhet för alla kandidater: Vi ska ha en hög politisk kompetens, en politisk skicklighet och fingertoppskänsla.

Vi tycker att det är viktigt med regeringserfarenheten. Det ska inte finnas en enda presumtiv väljare i Sverige som tvivlar på annat än att Socialdemokraterna är ohyggligt regeringsdugliga när vi går till val. Vi ska hålla fast vid det som vi var först med och som vi är väldigt stolta över, inte bara för sakens skull utan för att det faktiskt är väldigt nyttigt och ger bra resultat – att vi har varannan damernas, eller varannan herrarnas, det är bara att välja!

Vi ska ha geografisk spridning, för Sverige ser olika ut. Ju mer vi lyssnar in, desto bättre blir vi på den gren som alltid har varit vår paradgren. Vi är ett parti i människors vardag. Det ska vi fortsätta att vara. På samma sätt handlar det också om att eftersträva en bredd och en förnygring som gör att alla människor i det här landet ska känna att det är lätt att identifiera sig med socialdemokratin och att man tror på socialdemokratin.

När vi väl hade vridit och vänt på detta kom vi fram till ett förslag, och jag tänker nu presentera valberedningens förslag till ordinarie ledamöter i verkställande utskottet genom att presentera dem lite kort med mer än bara namn.

Vi har en man som faktiskt döptes till Karl-Petter Niklas. Han tyckte det var lite tungt, så han tog bort det där sista – Karl-Petter Thorwaldsson, född i glasriket. Gick med i SSU 1978 och i Metall 1983. Han är nu en stolt ordförande i LO, och ni har alldeles nyligen fått lyssna till honom. Han har gett sig den på att bryta ryggen på massarbetslösheten och att kvinnolönerna ska komma ikapp männens löner. Han gillar väldigt mycket att odla – såväl grönsaker som sitt konst- och kulturintresse. I morse lät han hälsa att chilin blommar i skolhuset i Södermanland.

Elvy Söderström kan vi kalla för kommunalråd för Modo. Hennes politiska kunskaper och erfarenheter är bredare än många andras. För Elvy är barns rätt till läsande och böcker lika angeläget som Botniabanan och skogsindustrins utveckling, och humor kännetecknar Elvy mycket.

Mikael Damberg är ordförande i Stockholms läns partidistrikt sedan 2004. Mikael är också ordförande i Fadimes minnesfond. Han är en person som tar partiledardebatten i riksdagen med bravur. Mikael är påhittig, vetgirig och väldigt mån om både politik och organisation.

Anneli Hulthén är människan som alltid tar cykeln till kongressen, oavsett om den ligger i Stockholm eller Göteborg. Anneli har varit Europaparlamentariker och leder nu det rödgröna Göteborg. Hon tror på hållbar tillväxt, alla människors lika värde och barn. Själv har hon två som är mycket större nu än förra gången vi hade kongress i Göteborg.

Morgan Johansson var vår folkhälsominister i den senaste S-regeringen. I dag är han justitieutskottets ordförande. Han har alldeles nyligen lett ett jobb med ett kriminalpolitiskt program, vilket partistyrelsen har antagit. Fritidsbekymmer har han inte, eftersom han har tre barn under tio år.

Jag yrkar med detta bifall till valberedningens förslag till ordinarie ledamöter.

Beslut

Kongressen beslutade:

att välja Karl-Petter Thorwaldsson, Elvy Söderström, Mikael Damberg, Anneli Hulthén och Morgan Johansson till ordinarie ledamöter i verkställande utskottet.

Dagordningens punkt 8.4

Åtta suppleanter i verkställande utskottet

Berit Högman, valberedningens ordförande: Valberedningen föreslår följande till suppleanter i verkställande utskottet: Magdalena Andersson, vår blivande finansminister, är civilekonom. Hon är bestämd och gillar ordning och reda men ni som har jobbat med henne under kongressen vet också vilket fantastiskt arbetssätt hon har. Hon har jobbat som politiskt sakkunnig,

planeringschef och statssekreterare och innan Stefan ringde var hon överdirektör på Skatteverket. Magdalena kallar sig själv för en riktig friluftsnörd.

Ardalan Shekarabi håller just nu på att skriva en bok, och jag vill ju gärna ha med någon författare i partistyrelsen, så det gläder mig extra! Boken handlar om offentlig upphandling. Ardalan är utbildad jurist och gift med en polis. De har två små barn. Han ledde jobbet med partiets kriskommission 2010 och han gillar mat och fotboll.

Lena Micko är samarbetspolitikern personifierad. Det har många kongressombud erfarit den här veckan. Lena är kommunalråd i Linköping och hon sitter styrelsen för Sveriges Kommuner och Landsting.

Tomas Eneroth är studieorganisatör i VU och han har lagt ner ett jättejobb på detta. Han är förmodligen lagets mest musikaliska medspelare. Han har varit statssekreterare på Utbildningsdepartementet och näringspolitisk talesperson. Nu är han en fena på socialförsäkringar och pensioner, och han vill vinna val för en mänskligare sjukförsäkring.

Veronica Palm är nog lagets främsta twittrare. Rätten till bostad och barns situation är frågor som Veronica brinner för. Hon twittrar gärna och ofta, hon gillar att baka och hon äter inte kött.

Peter Hultqvist är partidistriktet ordförande i Dalarna och ordförande i försvarsutskottet. Han engagerar sig lika mycket i Palestinas folk som för att hela Sverige ska leva. Fritiden ägnar Peter åt hundar och amatörradio.

Någonstans här i lokalen sitter också Therese Guovelin, vice ordförande i Hotell och Restaurang – ett av de fackförbund som har flest medlemmar med otrygga arbetsförhållanden och en stor andel av dem är yngre. Therese vill ta ansvar för att bidra till ett samhälle där alla har en plats. Hon brinner för ungas rätt att bli vuxna, älskar båtliv och är barnsligt förtjust i frågesport.

Urban Ahlin är vår utrikespolitiska talesperson. Jag tror inte att det finns något politiskt parti i världen eller någon politisk ledare i världen som inte Urban kan namnet på och bokstavsförkortningen till och där han också kan refererat till att han har samtalat med den personen. Urbans utrikespolitiska kompetens och erfarenhet är svårslagen, och han kan lägga slå Carl Bildt på fingrarna.

Detta är valberedningens förslag till åtta ersättare i verkställande utskottet.

Beslut

Kongressen beslutade:

att välja Magdalena Andersson, Ardalan Shekarabi, Lena Micko, Tomas Eneroth, Veronica Palm, Peter Hultqvist, Therese Guovelin, och Urban Ahlin till suppleanter i verkställande utskottet.

Nomineringstider

Tjänstgörande ordförande: Nomineringstiden till partistyrelsen går ut klockan 22.00 i kväll och nomineringarna kan mailas till Caroline Waldheim.

Ordförande: *Ulla Lindqvist* och *Björn Sundin*
Sekreterare: *Pernilla Östberg* och *Oskar Magnusson*

Dagordningens punkt 20.2, fortsatt behandling

Motioner och utlåtande – Pensioner

Pensioner (UJ2)

Tomas Eneroth, partistyrelsens föredragande: Det känns kul att känna engagemanget som finns när det gäller pensionerna. Jag tycker att det är kul, för vi hade en tid i rörelsen när vi nästan inte vågade prata om pensioner. Men det här är en viktig fråga och vi måste vara fler som engagerar oss. Jag har turnerat runt i olika fackliga organisationer, i arbetarekommuner och partidistrikt och på många andra ställen för att se till att vi ökar både medvetenheten och kunskapen men också debattviljan kring vårt framtida pensionssystem och jag är glad över att vi har haft den här debatten på kongressen.

Siw Wittgren Ahl är naturligtvis oerhört klok, det vet jag för jag känner henne genom våra år i riksdagen, men jag kommer inte att yrka bifall till hennes yrkande eftersom det är jättedyrt. Principiellt är det viktigt att inkomsterna över taket går in i pensionssystemet, jag förstår argumentationen, men det är 15–20 miljarder kronor som inte bara tas någon allmänstans ifrån utan som faktiskt ska tas från vårt budgetutrymme och just nu finns det andra mer angelägna saker att göra, till exempel pressa ner arbetslösheten. Det är därför vi är så måna om att inte ge någon signal om att det är det som ligger i närtid. Men principiellt är det naturligtvis ett viktigt påpekande som Siw och Gert gör.

Markus Blomberg från Skåne var uppe och yrkade bifall till relativt detaljerade förslag. Vi gör nu ett översynsarbete av väldigt mycket inom pensionssystemet och grundinriktningen är att vi ska få justa och rimliga pensioner med bra villkor. Men vi är inte riktigt säkra på att just den typen av förslag som finns i motionen är det som kongressen ska ta ställning till, för det finns väldigt mycket annat i den samlade översyn som vi just nu gör som vi måste ta med oss. Det är därför vi väljer att inte våga bifalla Markus yrkanden.

När det gäller AP-fonderna vet jag att många här är mycket glada över den förflyttning vi har gjort när det gäller att öppna upp för nya placeringsregler. Men jag vill ändå vara väldigt tydligt med att när vi nu gör detta så innebär inte det att våra gemensamma resurser, de 900 miljarder kronor som finns i våra pensionsfonder, ska kunna vara allmänna riskpengar till olika saker. Det är inte här vi hämtar pengar till olika typer av infrastrukturprojekt eller bostadsbyggande i största allmänhet utan vad vi talar om är i stället att med en allt mer volatil aktiemarknad kan det vara så att vi framöver låter en del finnas och placeras som långa pengar i det som kan vara säkra placeringar utan att riskera pensionernas värde.

Vi ska naturligtvis se till att det tas alla typer av hänsyn när man väljer placeringar och det gör vi också i regelverket för AP-fonderna, vilket för övrigt behöver en ordentlig översyn. Men jag

vill vara tydlig med att värdet på pensionerna ska säkras och vi tror att vi kan säkra det värdet genom att både göra justa placeringar och se till att pengarna kan göra mer nytta. Men vi vågar inte bifalla, och vill faktiskt inte bifalla, en motion som så tydligt talar om vilken inriktning det nya placeringsreglementet ska ha.

Vi ska se till att titta över placeringsreglementet och vill faktiskt helst gärna göra det i en bred gemensam översyn med alla övriga partier som finns bakom pensionsreformen. Jag hoppas att ni förstår att det ger oss ett tillräckligt bra utrymme i den kommande diskussioner vi ska ha, men vi kommer naturligtvis också att spela in de här frågorna – det kan jag lova. Jag ska återkomma till Skåne och diskutera det vid väldigt många tillfällen – det kan jag också lova!

Siw Wittgren Ahl, Göteborg: Det som Tomas sade är principiellt viktigt att fastslå, att de pengar som vi betalar i avgifter på sikt går in i pensionssystemet. Vi har ju satt oss i den sitsen att vi diskuterar att pengarna i pensionssystemet inte kommer att räcka. Vet man då att det finns 15–20 miljarder kronor som egentligen är destinerade hit, så blir det konstigt att gå ut och be om mer pengar. Det blir inte trovärdigt för oss som politiker.

Det är inte så att vi yrkar på att det ska överföras nu eller i morgon, men vi vet att det finns pengar. Börja med dem och slå fast att principen ska gälla. Det handlar om vilken trovärdighet vi har, och ni vet att oron för pensionerna hos det svenska folket är ganska stor. Kan vi peka på möjligheten att det finns pengar, men att vi kanske måste ta ännu mer, måste man nog ta de som finns först. Bifall till motionen – och grattis Tomas, till din plats i verkställande utskottet!

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
J99:2	Siw Wittgren Ahl, Göteborg	Bifall	Besvarad	Besvarad
J102:3	Markus Blomberg, Skåne	Bifall	Avslag	Avslag
J102:4	Markus Blomberg, Skåne	Bifall	Avslag	Avslag
J90:2	Markus Blomberg, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
J99:2	Gert Anderson, Göteborg	Bifall	Besvarad	Besvarad

Beslut

Kongressen beslöt:

- att efter votering med röstsiffrorna 208–70 (2 avstod) bifalla partistyrelsens förslag gällande motion J99:2
- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motion J102:3
- att i övrigt fastställa partistyrelsen utlåtande på området Pensioner.

Dagordningens punkt 20.3

Motioner och utlåtanden – Alla barn har rätt till en bra uppväxt (inklusive Framtidskontraktets skrivning om föräldraförsäkring)

Ekonomisk trygghet för familjer med barn (UJ3), en modern föräldraförsäkring (UJ4), familjerätt (UJ5) samt barnkonventionen (UJ6) samt Framtidskontraktets skrivning om föräldraförsäkring

Inledning

Lena Hallengren, partistyrelsens föredragande: Utgångspunkten för den socialdemokratiska familjepolitiken är att alla barn ska få en bra start i livet med jämlika uppväxtvillkor. De ska utvecklas och kunna förverkliga sina drömmar. Sverige är ett av de länder i världen där barn har de bästa förutsättningarna att växa upp och det är ingen slump, det vet vi. Det är ett resultat av en många gånger hård strid, inte minst för en progressiv och jämställd familjepolitik, där en generös och flexibel föräldraförsäkring och en väl utbyggd förskola av hög kvalitet, tillsammans med kostnadsfri mödra- och barnhälsovård och generella barnbidrag har varit bra för barnen.

Men mycket behöver göras för att utjämna skillnader i lön och arbetsvillkor. En avgörande faktor är en förändring av uttaget av föräldrapenningen, för arbetsmarknaden är allt annat än jämställd. Sysselsättningen bland kvinnor är betydligt lägre än sysselsättningen bland män. Kvinnor har väsentligt lägre löner än män och denna löneklyfta ligger nästan still. Kvinnor har sämre möjlighet att utvecklas i arbetet och göra karriär; nästan två tredjedelar av alla chefer i Sverige är män. Medan ett heltidsarbete är en självklarhet för de flesta män tvingas fortfarande många kvinnor acceptera ett deltidsarbete och en lön som det inte går att försörja sig på.

Ett modernt arbetsliv kräver en anpassning till människor livssituation och förutsättning. Heltid ska vara norm på arbetsmarknaden och det är viktigt att skapa incitament och verktyg för att garantera detta. Grundläggande för att kvinnors löner halkar efter är att de fortfarande utför huvuddelen av det obetalda hemarbetet, tar ut merparten av föräldraledigheten och därmed halkar efter i position och lön i arbetslivet.

Därför vill vi socialdemokrater se en jämn fördelning av föräldraledigheten. Sverige har världens mest generösa föräldraförsäkring. Trots det är vi inte nöjda. Vi socialdemokrater vill att föräldraförsäkringen ska delas lika mellan föräldrarna. Sverige ska ha en individualiserad föräldraförsäkring, om detta råder det inget tvivel, om detta är vi överens. Men Sverige kommer aldrig att få en jämställd föräldraförsäkring med en borgerlig regering. Sverige kommer aldrig att bli jämställt med en borgerlig regering. Att Socialdemokraterna innehar regeringsmakten är inte bara nyckeln till ett mer jämställt uttag av föräldraförsäkringen utan det är själva förutsättningen för en jämställd föräldraförsäkring. Vi ska vinna valet 2014 så att ett mer jämställt uttag av föräldraförsäkringen blir verklighet.

Vi har nu ett förslag till text till Framtidskontraktet. Den är framtagen efter bra diskussioner i temagrupp och med delegationer, och jag vet att väldigt många har engagerat sig i det. Det

uppskattas otroligt mycket. Jämställdheten på arbetsmarknaden har fått en framskjuten plats i Framtidskontraktet och vi tar tydliga steg framåt. I enlighet med det åtar vi oss att avgörande steg ska tas så att ett mer jämställt uttag av föräldraförsäkringen uppnås redan under nästa mandatperiod. Det är ett mycket tydligt åtagande.

Vi ska pröva allt som kan leda till ett mer jämställt uttag. Vi måste vara beredda att titta på de metoder som fungerar. Ett sätt är att knyta ytterligare en månad inom föräldraförsäkringen till respektive förälder, för vi menar allvar: Vi ska uppnå ett mer jämställt uttag. Det är viktigt för både barn och föräldrar.

Låt mig avsluta med ett kort citat från vår nyvalde partiordförandes installationstal: ”Vi har en arbetsmarknad skapad av män, för män. Blind för hemarbetet och byggd på grund av en självuppoftande kvinna. Det här vill vi ändra på. Vi ska göra det som krävs för att uppnå jämställda löner.” Stort tack till alla. Jag ser fram emot den diskussion som följer.

Förslag

Följande förslag förelåg:

Ny version av Framtidskontraktets avsnitt om föräldraförsäkringen

Barn behöver en nära relation till sina föräldrar. Därför är det viktigt med ett jämställt uttag av föräldraförsäkringen. Dessutom förbättras kvinnors ställning på arbetsmarknaden när alla förväntar sig att både kvinnor och män är hemma när barnen är små.

För att utjämna skillnader i lön och arbetsvillkor krävs en förändring i uttaget av föräldrapenningen. Vi socialdemokrater vill att föräldraförsäkringen ska delas lika mellan föräldrarna. Som ett steg på vägen ska den delas i tre lika delar.

Socialdemokratins viktigaste prioriteringar inför den kommande mandatperioden är därför:

- *Jämställt uttag av föräldraförsäkringen.* Avgörande steg ska tas så att ett mer jämställt uttag av föräldraförsäkringen uppnås redan under nästa mandatperiod. Ett sätt är att knyta en ytterligare månad inom föräldraförsäkringen till respektive förälder.

--

Ekonomisk trygghet för familjer med barn (UJ3)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna J112:1, J113:1, J114:1, J114:2, J114:3, J115:1, J116:1, J116:2, J116:3, J117:1, J117:2, J118:2, J118:3, J119:1, J119:2, J119:3, J120:1, J121:1, J121:2 och J121, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna J114:1, J114:3, J118:2 och J118:3

att avslå motionerna J112:1, J113:1, J119:3, J121:2 och J121:3

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: J114:2, J115:1, J116:1, J116:2, J116:3, J117:1, J117:2, J119:1, J119:2, J120:1 och J121:1.

En modern föräldraförsäkring (UJ4)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna D297:8, D298:5, J118:1, J122:1, J123:1, J123:2, J124:1, J124:2, J125:1, J125:2, J126:1, J127:1, J127:2, J128:1, J128:2, J128:3, J128:4, J128:5, J129:1, J129:2, J130:1, J130:2, J131:1, J131:2, J132:1, J132:2, J133:1, J133:2, J134:1, J134:2, J135:1, J135:2, J136:1, J136:2, J137:1, J138:1 och J139:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna J122:1, J125:2 och J127:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: D297:8, D298:5, J118:1, J123:1, J123:2, J124:1, J124:2, J125:1, J126:1, J127:2, J128:1, J128:2, J128:3, J128:4, J128:5, J129:1, J129:2, J130:1, J130:2, J131:1, J131:2, J132:1, J132:2, J133:1, J133:2, J134:1, J134:2, J135:1, J135:2, J136:1, J136:2, J137:1, J138:1 och J139:1.

Familjerätt (UJ5)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna J140:1, J141:1, J142:1, J143:1, J143:2, J143:3, J144:1, J145:1, J145:2, J146:1, J146:2, J147:1, J147:2, J148:1, J149:1 och J150:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna J142:1 och J147:1

att avslå motion J141:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: J140:1, J143:1, J143:2, J143:3, J144:1, J145:1, J145:2, J146:1, J146:2, J147:2, J148:1, J149:1 och J150:1.

Barnkonventionen (UJ6)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna J151:1, J151:2, J152:1, J153:1, J154:1, J155:1, J156:1, J157:1, J157:2, J157:3, M79:2 och M98:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna J151:1, J152:1, J153:1, J154:1, J155:1, J156:1, J157:1, J157:2, M79:2 och M98:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: J151:2 och J157:3.

Streck i debatten – beslut

Kongressen beslöt:

att sätta streck i debatten

att befria ordföranden från att justera yrkandena i anslutning till beslutet om streck.

Talartid – beslut

Kongressen beslöt:

att begränsa talartiden till 1,5 minut.

Debatt

Marlene Burwick, Uppsala län: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag vad gäller föräldraförsäkringen. Jag är glad över den nya och tydliga texten i Framtidskontraktet och att en av våra mest prioriterade frågor nästa mandatperiod är en jämställd föräldraförsäkring.

Socialdemokraterna är ett feministiskt parti och det förpliktigar. Valåret 2014 är det 40 år sedan vi i Sverige övergick från en moderskapsförsäkring till en föräldraförsäkring. Nu är det dags att gå vidare och fullfölja de intentioner som ligger i Sveriges jämställda samhällsmodell.

Jämställdheten står och stampar och en viktig faktor är det ojämlika uttaget av föräldraledigheten. Det är roten till kvinnors sämre ekonomiska situation, kvinnors sämre position på arbetsmarknaden och kvinnors sämre hälsa. Jag vill ta mig friheten att använda mig av den kloka Karin Petterssons ord:

”Så här är det. Jämställdhetsreformer har aldrig varit populära. Mer makt till kvinnor mindre till män möter alltid motstånd. Men i vissa frågor är det bara att bestämma sig och gå före för att det är rätt. Frågan om en jämställd föräldraförsäkring är en sådan fråga. Jag tror inte att man måste ha makt för att vinna slaget om värderingar. Har man de rätta värderingarna vinner man människors hjärtan och därmed också makten.” Bifall till partistyrelsens förslag.

Åsa Westlund, Stockholms län: I dag ser vi hela tiden unga kvinnor som inte får jobbet, som inte befordras och som inte får högre lön, för att de kollektivt bestraffas utifrån hur samhället har valt att konstruera föräldraförsäkringen. Vi vet detta. Vi vet också att det ojämna uttaget leder till lägre pension för kvinnor och grundlägger den ojämställda arbetsfördelningen i familjen, vilken gör att barnen inte får lika god kontakt med sin pappa som med sin mamma.

Att vara feminist innebär att se kvinnors underordning och också vilja göra något åt den. Därför är jag väldigt glad över att vi på den här kongressen först har fått höra ett fantastiskt tal av en övertygad feminist, vår partiledare Stefan Löfven, där han presenterade en lång rad förslag om hur samhället ska göras mer jämställt.

Jag är också väldigt glad över att vi nu lägger till ett avsnitt om föräldraförsäkringen, vilket innebär att vårt löfte till väljarna blir tydligt: Om vi får bestämma kommer vi att under nästa mandatperiod se till att uttaget blir mer jämställt. Jag tror att det är helt nödvändigt att då knyta fler delar av föräldraförsäkringen till respektive vårdnadshavare. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag och drar tillbaka mitt tidigare yrkande

Maj Marlene Michaela Leo, Östergötland: I stället för att ängsligt snekla på vad forntidspartierna i alliansen tycker ska vi i det feministiska framtidspartiet Socialdemokraterna vara ett tydligt föredöme i kampen för ett jämlikt, fritt och solidariskt samhälle. Vi vet att hela samhället främjas av jämställdhet, att löneutveckling, pensioner, arbetsvillkor och inte minst kontakten med våra barn förbättras av ett mer jämställt uttag av föräldraförsäkringen.

När vi nu så tydligt anger att avgörande steg ska tas för att nå ett mer jämställt uttag samt att ett sätt kan vara att knyta ytterligare en månad till respektive förälder anser Östergötlands delegation att vi uppnår den tydlighet vi efterfrågar. Vi litar på att den partistyrelse vi väljer avser att följa tidigare kongressers beslut, speciellt med partistyrelsens bifallsyrkande till Karlstads motion J127:1 om att verka för ett jämställt uttag av föräldraförsäkringen. Det är därför jag med glädje yrkar bifall till partistyrelsens förslag i denna del av Framtidskontraktet.

Annelie Karlsson, Skåne: Jag tycker egentligen att det är ganska trist att vi har diskussionen om föräldraförsäkring på en kongress 2013. Föräldraförsäkringen har diskuterats timme efter timme på många kongresser och vi får inte glömma att vi faktiskt redan har gått till beslut. Vi beslutade redan 2009 om att vi som ett första steg ska ha tredela föräldraförsäkringen.

Vi alla i denna lokal ser problemen på den svenska arbetsmarknaden. Vi är väl medvetna om att mäns löner i förhållande till kvinnors skiljer 3,6 miljoner kronor under ett arbetsliv. Vi är väl medvetna om alla ofrivilliga deltider. Vi är väl medvetna om sämre karriärmöjligheter och taskiga arbetstider, vilket drabbar kvinnor i högre grad än män.

Alla är väl medvetna om att den ojämsställda arbetsmarknaden är en konsekvens av det ojämsställda föräldraskapet och än värre är det att många unga i detta land inte har samma självklara rätt till båda sina föräldrar. Mammor ses fortfarande i väldigt många familjer som huvudförälder och pappor som familjeförsörjare.

Barns självklara rätt till båda sina föräldrar är ett tillräckligt starkt argument för mig. Men eftersom vi redan för flera år sedan beslutade att ta ett första steg och tredela föräldraförsäkringen känns det ganska märkligt att vi diskuterar det här över huvud taget. Vi socialdemokrater vill ha en jämställd arbetsmarknad, det är självklart. Att vi vill ha ett jämställt föräldraskap är självklart. Och att vi följer kongressbeslut är självklart. Våra argument är goda, vi har aldrig varit rädda för att ta debatt, vi har aldrig varit rädda för att skapa opinion för vår uppfattning. Det gäller även när det handlar om jämställdhet. Det är viktigt att vi har en föräldraförsäkring som prioriterad fråga i Framtidskontraktet. Jag yrkar därför bifall till partistyrelsens förslag.

Lena Sommestad, S-kvinnor: Jag vet att det här i salen finns ett starkt stöd för målet om ett jämställt samhälle, ett samhälle där kvinnor har samma chans som män att försörja sig och ett samhälle där män har samma chans som kvinnor att få en nära relation till sina barn. Det samhället har vi inte i dag och det är just därför vi S-kvinnor så hårt har drivit på för en reformerad föräldraförsäkring.

Ända sedan 1974, då föräldraförsäkringen kom, har den i grunden varit en individuell försäkring. Varje förälder har egen rätt till ledighet. Men rätten att överlåta dagar har befäst den traditionella arbetsdelningen, där kvinnor i praktiken har kunnat fortsätta ta ansvar för barnen och där kvinnor aldrig har fått samma chans på arbetsmarknaden som män.

Många undrar om vi verkligen törs driva på för en reform, för familjer vill inte att vi lägger oss i. Många undrar om vi verkligen ska göra detta, och jag förstår den oron. Men låt oss komma ihåg att det inte finns någon familjepolitik som inte påverkar familjers val och villkor. Frågan är inte om, utan hur vi ska påverka. Ska vi påverka familjers valsituation så att vi främjar jämställdhet och kvinnors rättigheter? Eller ska vi påverkas så att kvinnors underordnade ställning i samhället består?

Även jag är glad för partistyrelsens förslag och att vi nu har med föräldraförsäkringen i Framtidskontraktet och att vi har lyft det som en prioriterad fråga. Vi S-kvinnor hade velat se ett ännu tydligare mål. Jag har mycket större förväntningar på mitt parti i jämställdhetspolitiken. Men eftersom vi har mött ett gensvar på viktiga punkter, och det är viktigt att vi är eniga, så yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Jag vill också tacka för det stöd som vi har fått från många ombud vad gäller våra krav. Det värmer och det stärker. Jag gläds också över många bra beslut på den här kongressen, vilka kommer att stärka jämställdheten och kvinnors ställning i vårt land. Jag skulle gärna se att partistyrelsen tar tåten för en rejäl mobilisering för en bra föräldraförsäkring och jag skulle också vilja att vi vågar tala om det som är riktigt svårt – vad vi gör hemma. Så länge vi tror att vi är jämställda i hemmen kommer kvinnors underordning att bestå.

Magnus Nilsson, S-studerent: I vår samtid finns det, precis som under alla andra perioder, vissa reformer som vi kommer att titta tillbaka på och tänka: "Hur tänkte vi där?" Jag tror att alla någon gång har tänkt tillbaka på förändringar och undrar om man kunde ha tänkt på något annat sätt. En sådan reform som vi kommer att se tillbaka på är den individualiserade föräldraförsäkringen.

Jag tror att det här är en reform där det är frågan om när det ska hända, för det kommer att vara en nödvändighet i en tid där individualismen är så genomträngande som i vårt samhälle. Att vi inte skulle kunna gå längre i en diskussion om vårt försäkringssystem är oroväckande.

Kvinnor har 70 procent av mäns livsinkomst och 77 procent av föräldraförsäkringen tas ut av kvinnor. Då måste ett äkta feministiskt parti dra slutsatsen att vi måste agera. Jag och mina vänner på universiteten ser en individualiserad föräldraförsäkring som ett måste, en tredelning som en eventuellt smärtsam kompromiss och allt annat lite som ett misslyckande.

Jag är glad att partistyrelsen har tagit några steg framåt och tydliggör att en kvotering av föräldraförsäkringen är nödvändig. Däremot är det tråkigt att vi inte mår längre. Vi behöver en reform för männens rätt att vara med sina barn, för kvinnors rätt till hela lönen och för barnens rätt till en uppväxt med båda sina föräldrar. Vi behöver en individualiserad föräldraförsäkring.

Jag yrkar ingenting men jag ville uttala det här.

Jonas Lennérthson, Dalarna: Vi har förmånen att leva i ett land som har kanske världens bästa föräldraförsäkring. Den är generös men framför allt är den flexibel. Det går att pussla ihop sitt föräldraskap på i stort sett det sätt man vill. Problemet är när vi pusslar ihop det på ett ojämlikt sätt. Jag som pappa tycker att det är pinsamt att vi ens behöver diskutera den här frågan om hur man tar ut föräldraförsäkringen på ett jämlikt sätt, för det borde vara självklart.

Det ojämlika uttaget får konsekvenser, framför allt för kvinnor på det sätt som har beskrivits här tidigare men också för barnen som faktiskt har rätt att ha en närvarande pappa hemma under de tidiga åren och för alla dessa stackars farsor som inte får vara med under de här viktiga åren.

Jag stryker mina tidigare yrkanden och yrkar bifall till partistyrelsens förslag. Det är bra att vi lyfter upp den här frågan i prioritetet. Nu har vi en formulering och nu kör vi på det!

Desiré Törnqvist, Jönköpings län: Jag yrkar bifall till partistyrelsens nya förslag. Att få barn är något oerhört, både för män och för kvinnor. Det är omvälvande och omtumlande att bli förälder. I Sverige har vi en mycket förmånlig föräldraförsäkring som ger båda föräldrarna en rättighet och en möjlighet att vara hemma när barnen är små.

Tyvär ser vi en ojämn fördelning i uttaget av dagarna i försäkringen. Det är kvinnorna som tar ut den största andelen – hur kan det komma sig? Många anger ekonomiska skäl och det är en del av sanningen. En annan del av sanningen handlar om de könsrollsmönster som vi fortfarande upprätthåller och påverkas av när vi avgör fördelningen av dagarna inom familjen.

Män som egentligen vill vara hemma mycket och länge med sina barn blir ibland direkt motarbetade såväl på sin arbetsplats som i privatlivet. En tredelad föräldraförsäkring ger en tydlig signal att barn ska ges möjlighet att få en nära relation till båda sina föräldrar. Det gynnar både kvinnor och män och framför allt barnen.

Det är oerhört viktigt att vi socialdemokrater är tydliga med vart vi vill nå, att vi som parti vågar leda opinionen. Vi ska inte nöja oss med att hålla fingret i luften och följa efter opinionen som strykrädda hundar. Vi är ett feministiskt parti och det ska märkas när vi vinner nästa val. Vi fortsätter det arbete vi påbörjat där ökad jämställd är målet och delad föräldraförsäkring är en del.

Ing-Marie Elfström, Stockholms län: Först vill jag yrka bifall till partistyrelsens förslag. Först hade jag tänkt yrka bifall till motion J124:1 om att införa en tredelad föräldraförsäkring under mandatperioden. Sedan har jag tänkt yrka på en ny punkt i Framtidskontraktet som lyder: ”I syfte att utveckla en jämställd föräldraförsäkring ska föräldraförsäkringen tredelas som ett första steg under nästa mandatperiod.”

Nå, varför gör jag då inte det? Jo, delegationen har tillsammans med partistyrelsen kommit fram till en skrivning som vi är helt överens om, en skrivning som syftar till att tredela föräldraförsäkringen under mandatperioden. Socialdemokraterna tar nu avgörande steg i denna riktning och börjar med att exempelvis flytta en eller flera månader till pappan, alternativt partnern.

Socialdemokraternas mål är mycket tydligt. Föräldraförsäkringen ska delas lika mellan föräldrarna. Jag säger det igen: Jag är en stolt S-kvinna. Vilka fler organisationer stöder detta med tredelad föräldraförsäkring? LO, TCO, S-kvinnor, S-studenter, Stockholms län, Stockholms stad. Det är 40 år sedan föräldraförsäkringen genomfördes. Om vi inte gör något med politiken tar det till 2037 enligt statistiken innan vi har kommit till 50/50.

Min dotter Kajsa är 22 år. Hon skulle inte tycka att jag hade gjort mitt jobb om jag inte hade krävt beslut som närmar sig en tredelad föräldraförsäkring. Jag vill komma hem och känna mig stolt över att jag har tagit ett bra beslut!

Rikard Andersson, Bohuslän: Det gläder mig att vi fick in skrivningar om en tredelad föräldraförsäkring in i Framtidskontraktet. Det gör jag för att jag tycker att det är dags för handling när det kommer till föräldraförsäkringen. Denna reform kommer att stärka kvinnans ställning på

arbetsmarknaden, den kommer att stärka och tydliggöra mannens ansvar i hemmet och den kommer – vilket kanske är det viktigaste – stärka barnen tillgång till båda föräldrarna.

Det här vet ni och jag tror att ni inser att det är rätt väg att gå. Den stora frågan handlar bara om att våga och socialdemokrati handlar om att våga. Det handlar om att inte välja det som är lätt utan att faktiskt välja det som vi anser och inser vara rätt.

Hur tror ni att södra USA hade sett ut i dag om man inte hade vågat kvotera in svarta på high school? Hur hade svenska familjer sett ut i dag om vi inte hade vågat avskaffa sambeskattningen? Hade Stefan Löfven kunnat vara partiordförande i dag om Sverige aldrig hade vågat satsa på arbetarungarna? Vi måste faktiskt våga prata om frågor som vi brinner för, trots att den allmänna opinionen kanske inte för tillfället godkänner det. Och en sista fråga: Vem kan påverka en allmän opinion så mycket som en samlad arbetarrörelse?

My Anebratt, Göteborg: Vi vet att det ojämna uttaget av föräldraförsäkringen slår hårt mot alla kvinnor – både mot dem med och dem utan barn. Vi vet också att en reglering av uttaget skulle underlätta för de pappor som faktiskt vill vara hemma. Vi vet framför allt att det är viktigt för barn att tidigt få en nära relation till båda sina föräldrar. Vi vet att en reglering av föräldraförsäkringen är det enskilt främsta verktyg vi har för att arbeta för ett mer jämställt Sverige.

Jag kom nyligen ut på arbetsmarknaden. Det är väldigt roligt och väldigt spännande. Men samtidigt blir jag skrämdd av den konservativa syn på föräldraskap som både chefer och killar i min egen ålder visar upp. Jag ser hur kvinnor missgynnas medan männen klättrar uppåt i karriären. Det jag själv ser stämmer också allt för ofta in på vad mina vänner beskriver.

Det sorgliga är att vi trodde att vår generation var bättre. Vi trodde att det skulle bli bättre med tiden. Så kommer det inte att bli. Om inte vi visar vägen kommer det att dröja många långa år – men jag och mina vänner har inte tid att vänta. Därför är det dags att gå från ord till handling. Det räcker inte med att säga att man är feminist. Ska man vara ett feministiskt parti ska man också driva en feministisk politik. Då är ett jämställt uttag av föräldraförsäkringen den absolut viktigaste frågan.

Anette Lingmerth, Kalmar län: Jag vill instämma med alla föregående talare och tacka temagruppen och Lena Hallengren för ett gott samarbete. Jag vill också yrka bifall till partistyrelsens förslag till skrivning i Framtidskontraktet.

Barnen har allt att vinna på en delad föräldraförsäkring och vi ska inte glömma bort att det är barnen det handlar om. Det är de som står i centrum, och barnen har rätt till båda sina föräldrar. Men vi vet också att vi har en uppdelad arbetsmarknad. Kvinnor tjänar betydligt sämre än män, för att ta ett exempel. Just därför är det också viktigt med frekventa lönekartläggningar, vilket partistyrelsen pekar på i sitt utlåtande. Allt hänger som bekant ihop.

Det är också viktigt att man gör en analys av hur det här påverkar uttaget totalt sett. Om man då konstaterar att tiden när föräldrar är hemma med sina barn radikalt har minskat måste man lägga till andra incitament som ger ökade möjligheter för att föräldrarna ska låta pappan vara hemma.

Mycket går åt rätt håll. För varje år tar männen i vårt land allt mer tid hemma med sina barn. Det går för sakta men texten i Framtidskontraktet andas hopp, jämställdhet och socialdemokratisk politik!

Frida Trollmyr, Skåne: Jag kommer från Malmö och är med i en S-kvinnoklubb som heter Avantgarde, vilket betyder ju att man går i framkant. Jag är glad att vårt parti i dag ska gå i framkant. När LO 2011 gjorde en opinionsundersökning via Novus om svenska folkets åsikter kring föräldraskap och ansvaret för hemmet ställde man frågan: ”Hur lång tid är lämpligt att män tar ut i föräldraledighet?” 37 procent svarade 6–8 månader, 14 procent svarade 3–5 månader och enbart 7 procent ansåg att män skulle ta ut 2 månader eller mindre.

Jag tycker att vi har opinionen med oss, och vi får se till att få med dem vi inte har med oss på vår väg. Vårt mål är en individualiserad föräldraförsäkring och steget dit är en tredelad föräldraförsäkring. Jag är glad att det nu står i Framtidskontraktet och jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag. Jag vill också lyfta Avantgardes motion J128:1–4 som tar upp de här viktiga frågorna – bifall till motionen.

Jens Orback, Stockholm: Tredelad föräldraförsäkring har vi talat om rätt så många gånger, och för er som har läst det konkreta förslaget så ger det möjlighet att göra mycket och lite. Politik bygger på förtroende och förväntningar, också på en partiledning. Jag har förväntningar om att partiledningen gör det här förslaget till en möjlighet att göra något åt den stöld på 3,6 miljoner kronor för kvinnor, som Stefan Löfven talade om i går.

Jag hoppas att partiledningen tar tillvara möjligheten att ge barn rätt till båda sina föräldrar. Jag hoppas att partiledningen tar tillvara möjligheten att komma före Kristdemokraternas kvinnoförbund när det gäller att bygga ut föräldraförsäkringen för en av föräldrarna. Jag har förväntningar och förhoppningar som ger möjligheter, och det skulle gör mig väldigt besviken om vi inte 2018 har en föräldraförsäkring som är minst tredelad. Med de förhoppningarna yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Erica Parkås, Norra Älvsborg: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag och jag vill berätta varför jag tycker att det är viktigt med jämnare fördelning av föräldraförsäkringen än den som är i dag.

För elva år sedan födde jag en flicka. Sedan dess har jag pratat om föräldraförsäkringen, Jag har pratat om den i fikarummet på jobbet och på andra ställen och med olika argument försökt påverka genom att prata om hur positivt och härligt det är att dela lika. Det har sagts mig att föräldrar vill bestämma detta själva och att det är en fråga för köksbordet och personligt.

Och ja, det är personligt. Jag hade förmodligen inte brytt mig om föräldrars beslut om det inte var så att de landar i knäet på mig när jag sitter i en intervju med en arbetsgivare, för resultatet är att arbetsgivaren inte ser Erica som delar föräldraansvaret lika med sin man och som nästan alltid är på jobbet. Arbetsgivaren ser en kvinna, 33 år, med 3 barn.

Försäkringskassans beräkningar visar att med den takt med vilken pappors uttag ökar i dag kommer det att dröja 30 år innan uttaget är jämställt. Det går för sakt och tyvärr ser jag ingen annan lösning än att vi behöver knyta fler månader till respektive förälder.

Om 15 år är det dags för min dotter att bilda familj. Då vill jag att det ska vara en självklarhet att dela lika på föräldraförsäkringen och jag vill inte att hon ska behöva dölja sin familjesituation vid en anställningsintervju.

Angelica Johannesson, Jämtlands län: Jämtlands och Härjedalens delegation yrkar bifall till partistyrelsens förslag till text i Framtidskontraktet. Den period i mitt liv då jag var föräldraledig är nog den kanske finaste perioden i mitt liv. Missförstå mig inte, alla ni som har varit eller är småbarnsföräldrar vet att det inte bara är fint och gulligt men jag är ändå övertygad om att det är den period som har varit grundläggande för relationen mellan mig och mina barn, att det är därför vi har en så fin relation till varandra.

Därför tycker inte jag att det är mer än rätt att även pappor ska kunna vara hemma mer den första småbarnstiden, för att stärka de viktiga banden för framtiden. Man kan välja redan i dag, men välja är inte så enkelt eller ens möjligt i vissa företag, när normen är att det är kvinnan som ska vara hemma mer.

Även om förslaget är ett viktigt steg ska vi inte tro att det ensamt leder till ett jämställt samhälle eller jämställda löner. Det arbetet måste göras parallellt och genast. Det är en förutsättning för att familjer faktiskt ska klara av den förändring som är så viktigt för framtiden.

Vi har ett tilläggsyrkande vad gäller första meningen i andra stycket, så att den lyder: ”För att utjämna skillnader i lön och arbetsvillkor krävs ett intensivt arbete av arbetsmarknadens parter och en förändring i uttaget av föräldrapenningen.”

Markus Blomberg, Skåne: Jag yrkar bifall till Frida Trollmyrs yrkande. Jag är för en individualiserad föräldraförsäkring. Det är för mig helt självklart. Vilka andra av våra försäkringslösningar som vi har tillsammans i samhället kan man arbeta in individuellt och sedan överlåta till någon annan? Det är modernt, det är rätt och det är något som gläder mig att vi kommer att vandra vidare mot.

Jag var med i SSU när vi fick igenom att Socialdemokraterna som parti skulle vara en feministisk organisation. Jag var med på partikongressen 2005 och följde debatterna om föräldraförsäkringen. År 2009 var jag för första gången kongressombud själv och jag minns vad vi beslutade.

På partikongressen 2013 har vi sedan dess inte suttit vid makten och det är möjligt att det är så att vi hade förändrat landet om vi hade suttit vid makten även i den här frågan och drivit på för de förändringar som krävs. Jag förväntar mig av socialdemokratin att vi agerar tydligt i den här frågan vid en valseger 2014. År 2005 kom en utredning från Karl-Petter Thorwaldsson om föräldraförsäkringen. År 2013 underströk LO hur viktigt det är för en jämställd arbetsmarknad och jämlikt utfall i livet med en vidare delning av föräldraförsäkringen. Vi kommer att bevaka det här från gräsrotter och sidoorganisationer.

Chatarina Holmberg, Blekinge: Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag och drar tillbaka mina tidigare yrkanden. Den fråga som jag ställer är: Hur länge ska vi vänta? Jag vill ta ett annat perspektiv. Jag tillhör en av alla oss som faktiskt lever kvar i gamla roller, och många gånger tror

vi att vi har kommit så mycket längre än vi har. Som tidigare ledare och chef i ett teknikorienterat företag har jag mött det här så många gånger.

Hur kommer det sig att det är ett problem när män begär föräldraledighet, typ fem månader? När en kvinna kommer och är gravid tar vi däremot för givet att hon ska vara hemma minst ett år. Hur kommer det sig att det är ok att jag som mamma är hemma för vård av sjukt barn men när en man vill göra det så är det ett problem? Jag har själv stått där och svurit över att kollegan inte är på plats. Och vi är många män och kvinnor som faktiskt är fast i de här gamla strukturerna och som måste kliva ur dem, för barnen behöver båda sina föräldrar.

Henrietta Serrate, Kronoberg: Jag drar tillbaka mitt tidigare yrkande och yrkar bifall till partistyrelsens förslag. I genomsnitt tjänar en man 3,6 miljoner kronor mer än vad en kvinna gör under arbetslivet. De här 3,6 miljoner kronorna beror på att kvinnor i större utsträckning jobbar deltid för att klara det obetalda arbetet i hemmet och en annan stor anledning är att kvinnor halkar efter löneutvecklingen under tiden som föräldralediga.

Under 2011 tog kvinnorna ut 76 procent av föräldraledigheten. Kvinnorna var i genomsnitt borta från arbetet i 13 månader. Varför är det här ett problem? Jo, det är då vi kommer tillbaka till de 3,6 miljoner kronorna. Jag tror att alla som sitter här inne förstår vilken otrolig makt som ligger i 3,6 miljoner kronor. Det är som Stefan Löfven sade när han blev vald: Det är ingen naturlag, det är en stöld!

Jag tror att alla som sitter här inne vill att kvinnor ska ha lika bra lön som män, lika bra sjukförsäkring och lika bra pension. Därför är det så otroligt viktigt att vi jobbar hårt och driver ett jämställt uttag av föräldraförsäkringen. Jag är otroligt glad att detta har kommit in i Framtidskontraktet och att vi arbetar aktivt med det här. Jag ser fram emot att följa det arbetet!

Elisabeth Brandt Ygeman, Stockholm: Många gånger när vi pratar om politiska förslag vill vi säga att det ska vara evidensbaserade saker, vi ska leda i bevis att olika saker gör att vi behöver ta beslut. Här, om någonstans, har vi bevis. Vi har bevis om lägre lön, om sämre möjligheter på arbetsmarknaden, om att det hela tiden gör att kvinnor halkar efter när det gäller pension och inkomst.

Det har stått ganska länge att vi socialdemokrater är för ett jämställt uttag av föräldraförsäkringen. Den frågan går inte att koppla bort från det här med lönepolitiken på något sätt. Det hänger samman. Först måste vi ha en socialdemokratisk regering men när vi väl har den måste vi under nästa mandatperiod ta avgörande steg till att göra förändringar i föräldraförsäkringen för att vi ska få ett mer jämställt uttag. Vi kan prata, vi kan formulera ord på olika sätt, men det är dags att visa det i handling om vi ska vara ett feministiskt parti, framför allt för att vi ska utjämna skillnaderna mellan kvinnor och män. Där har den här frågan oerhört stor betydelse. Först en socialdemokratisk regering, sedan ett rejält tag för ett jämställt uttag i föräldraförsäkringen!

Soraya Zarza Lundberg, Bohuslän: Det gläder mig att så många pratar om föräldraförsäkringen och jämställdhet mellan män och kvinnor. Jag vill dock prata om ett helt annat ämne. Det gäller

motion J143:3. I dag har inte gemensamma barn rätt att arva när en av föräldrarna går bort. Då har den andra föräldern rätt att sitta kvar i orubbat bo. Men med dagens familjebildningar blir verkligheten en annan. Det finns dina barn, mina barn och inte minst våra barn.

I dagens lagstiftning har barn utanför den ordinarie familjebildningen, så kallade särkullebarn, rätt att kräva sitt arv så snart hans eller hennes föräldrar går bort. Detta får ofta konsekvensen att den kvarvarande parten måste lämna den gemensamma bostaden, eftersom det inte finns ekonomiska möjligheter att lösa ut särkullebarnet eller särkullebarnen.

I motionen lyfter vi det orimliga i detta med att särkullebarn, som ofta är vuxna, ska kunna driva den kvarvarande parten från hus och hem. Jag vill att partistyrelsen ska tydliggöra vad man menar i sitt utlåtande.

Marino Johan Wallsten, Västmanland: Jag yrkar bifall till motion J118:1 om att höja grundnivån i föräldraförsäkringen. Jag yrkar också bifall till partistyrelsens förslag i Framtidskontraktet.

Det är alldeles självklart att alla föräldrar, oavsett kön, ska ha samma rättigheter, samma möjligheter och samma skyldigheter som föräldrar. Men det är främst ett vuxenperspektiv – vi glömmer kanske barnen i diskussionen. Vi kan inte bara ha dem i en bisats i diskussionen och säga att barnfattigdom har en stark koppling till ensamstående mammor med låga inkomster. Vi kan göra något åt det också: Vi bör höja grundnivån i föräldraförsäkringen, för dagens 225 kronor räcker inte långt. Det där med att inte lämna barn i sticket ska gälla även här.

Moa Neuman, Stockholm: Det finns en affisch med brottaren och wrestling-kommentatorn Hoa-Hoa Dahlgren, där han håller i ett barn och de ser båda väldigt glada ut. Den affischen var en del av en informationskampanj som syftade till att få pappor att vara hemma mer med sina barn. Det var under 1970-talet.

Nu är det 2013 och hur ser det ut? Jo, ungefär 20 procent av dagarna i föräldraförsäkringen tas ut som pappadagar. Det är en katastrof som cementerar ojämlikheten mellan män och kvinnor på område efter område. Det ojämsställda ansvaret för barnen gör att alla kvinnor får lägre lön och lägre pensioner och att barnen går miste om en lika bra relation till båda föräldrarna.

Det är bra att föräldraförsäkringen finns med bland våra prioriterade frågor. Vi behöver gå från papper och affischer till handling och ta steg mot en tredelad föräldraförsäkring och sedan en individualiserad försäkring.

Eva Trygg Lindb, Östergötland: Segregationen och klyftorna ökar i Sverige. Det finns ingenting som tyder på att det är en bra utveckling för någon eller för vårt land. Den viktigaste åtgärden för att motverka detta är naturligtvis att få människor i jobb. Där har vi socialdemokrater en riktigt bra politik som vi har fastställt på den här partikongressen.

Men det finns andra saker vi vill göra. Östergötland yrkar därför bifall till motion J119:1 – att Socialdemokraterna verkar för att lagen om underhållsstöd ses över och anpassas till barnets eller barnens behov, som ett led i bekämpningen av barnfattigdomen.

Håkan Werner Linnarsson, Göteborg: Låt oss göra ett litet tankeexperiment, att vi inte har någon föräldraförsäkring utan vi är här och diskuterar att vi ska införa det. Hur hade det sett ut? Hade någon gått upp i talarstolen och sagt: ”Njæ, någon månad hit och dit – sedan får ni göra hur ni vill.” Självklart hade vi infört en helt jämställd föräldraförsäkring.

Nu ser det inte riktigt ut så och som politiskt parti är det vårt ansvar att ta ställning, att driva opinion för det som utvecklar människor och för det som utvecklar samhället. En jämställd föräldraförsäkring är just ett sådant beslut. Därför tror jag att våra väljare kommer att respektera att vi tar ställning, även om de kanske inte alltid gillar att vi lägger oss i det som vissa tycker ska ske vid köksbordet. De kommer att respektera att vi tror på de idéer vi lanserar och att vi driver dem med kraft. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag till text i Framtidskontraktet.

Anders Lundell, Kalmar län: Det finns många bra visdomsord och ordspråk i vårt land. Ett av dem är ”Skynda långsamt”. Att dela vår föräldraförsäkring lika är ett ambitiöst, tidsenligt och viktigt mål. Vi gör det med vissheten om att vi är ett parti för jämställdhet som vill skapa lika förutsättningar för alla. Att ha målet inställt på en delad föräldraförsäkring är en av pusselbitarna för en mer jämställd arbetsmarknad för både kvinnor och män. Alla kvinnor kan vara föräldralediga, det vet alla. Men att män kan vara det är inte lika självklart. Detta steg gör att alla på arbetsmarknaden vet att även män kommer att vara föräldralediga.

Målet är siktat men resan, vägen dit, är inte utan svårigheter. Det är en stor reform som måste få tid att växa fram, att växa sig stark och vara väl genomarbetad innan vi sjösätter den. Partistyrelsen har i den nya versionen av Framtidskontraktet hittat den balans som gör att vi får den tid vi behöver för att navigera mellan grynnor och skär. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Jacob Sandgren, Södermanland: Erica och Håkan har pratat om köksbord; jag blir upprörd när jag hör det ordet. Det är köksbord hit och köksbord dit, och ibland känns det som om det går inflation just i köksbord, och då pratar jag om vad som ska bestämmas vid just köksbordet. Det är inte så enkelt, för det är just vid köksbordet som våra värderingar och åsikter förs över till våra barn. Och våra värderingar och åsikter, det vi för över till våra barn, är ofta en politisk fråga, framför allt när det gäller uttag ur föräldraförsäkringen.

Det är en fråga om hur vi vill att vårt samhälle ska se ut i framtiden. Det är en fråga om huruvida vi vill att våra barn kan bli Tingeling om man heter Hannes eller om man kan bli Spiderman eller Batman om man heter Sofia. Jag är övertygad om att vi med detta beslut kommer att få ett Sverige som blir mer jämställt. Bifall till partistyrelsens förslag i Framtidskontraktet.

Ola Möller, Skåne: Rebella är en helt fantastisk S-förening i Stockholm och de har gett ut en folder i den här frågan. Där nämns bara kvinnor men det här är inte bara en kvinnofråga, det är inte bara en barnfråga, det är också en mansfråga. Jag är sambo med en tjej som heter Malin, och Malin: Jag älskar dig – men jag vill också ha mina rättigheter! Rättigheter är inget man förhandlar bort vid köksbordet. Hur mycket du än vill vara hemma, hur mycket du än vill ha, så vill jag ha min rätt. Det är också vad den här frågan handlar om.

Jag hoppas att partistyrelsen under nästa mandatperiod tar de där avgörande stegen, så att jag också får min rätt att vara med de framtida barn som jag faktiskt vill ha!

Katarina Nyberg Finn, Jämtlands län: En viktig jämställdhetsfråga är möjligheten att förena föräldraskapet med förvärvsarbete. Även om männens uttag av föräldrapenning sakta fortsätter att öka så är det fortfarande kvinnorna som tar ut den största delen av föräldradagarna.

Kvinnor utbildar sig i högre grad än män. Kvinnor tar ut mer föräldraledighet än män. Kvinnor arbetar deltid i högre grad än män. Kvinnor har lägre lön än män. Det är bilden av den svenska jämställdheten 2013.

I dag tar mammorna ut nästan 80 procent av föräldradagarna. Det påverkar hela familjen och kvinnor får sämre möjligheter på arbetsmarknaden. En könsuppdelad arbetsmarknad leder till att kvinnors löner generellt sätts lägre än mäns och därför behöver kvinnor och män dela lika på ansvaret för hem och barn. Låt mig citera en klok man i ett klokt parti: ”Sverige har fortfarande en manlig könsmaktsordning som behöver bemötas med en feministisk agenda.” En så klok partiordförande i ett så klokt parti behöver kloka beslut med sig för att kunna verkställa vår feministiska agenda.

En viktig målsättning måste vara en individualiserad föräldraförsäkring, för barnens möjlighet till lika stor tillgång till båda föräldrarna och för en jämställd arbetsmarknad. Ett viktigt steg mot den målsättningen är en tredelad föräldraförsäkring. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag men med medskicket att vi är många med stora förväntningar

Lytte Guteland, Stockholm: Jag yrkar också bifall till partistyrelsens reviderade förslag, men jag gör det med en uppmaning. Den uppmaningen riktar jag till partiledningen, till er och till alla andra som vill kämpa för jämställdheten: Lyft jämställdheten till att bli en prioriterad fråga i svensk politik. Se till att den här debatten inte är slutet på en väg utan starten på något nytt, där vi ser en jämställd föräldraförsäkring i framtiden. Lovar ni det?

Underskatta aldrig svenska folket, för svenska folket är smart. Svenska folket vill argumentera och höra, och man vet att det mest radikala är det parti som argumenterar för sin sak och som ser till att vi tillsammans tar modiga steg framåt.

Argumentera för varför föräldraförsäkringen inte är någonting man kan knyta till en familj utan den behöver knytas till en individ. Staten kan inte ha en relation bara till familjen utan man har en relation till individen. Argumentera för varför pappan har rätt att vara hemma och se sina barns uppväxt. Argumentera för varför barn har rätt till föräldrar, oavsett om det är två män, två kvinnor eller en mamma och en pappa. Argumentera för varför föräldraförsäkringen så som den är utformad nu hindrar kvinnor på arbetsmarknaden, inte bara mig utan också dig. Ta debatten och se till att det här är början på en ny och riktig jämställdhetsdebatt!

Elina Gustafsson, Blekinge: Jag är faktiskt en av dem som har skrivit en motion om att föräldraförsäkringen ska individualiseras helt, utan halvmesiga mellansteg, så det råder ingen tvekan om vad jag helst vill. Men jag vill också påpeka att jag är glad över att föräldraförsäkringen nu har tagit plats i Framtidskontraktet. Jag är väldigt glad och stolt över att kunna komma hem till

Blekinge och tala om för väljarna att vi socialdemokrater är ett parti som inte bara ser könsmaktsordningen utan vi avskyr den och vi är beredda att göra allt som står i vår makt för att förhindra diskriminering i framtiden.

Partistyrelsens nya förslag är ett viktigt steg i rätt riktning, så därför vill jag yrka bifall till det. Jag ser fram emot de kommande diskussionerna om hur vi snabbast når målet med en helt individualiserad föräldraförsäkring. Att kalla sig för feministiskt parti är inget märke, ingen pin man bara kan sätta på skjortan och känna sig stolt. Det förpliktigar och det ser jag verkligen fram emot. Till er som undrar om inte jämställdheten har gått för långt vill jag säga: Vi har bara börjat!

Yvonne Stålnacke, Norrbotten: Jag vill börja med att yrka bifall till partistyrelsens förslag. Att starka kvinnor alltid gått före och format vårt samhälle till en bättre plats att leva i och bo på vet vi nog alla. S-kvinnor har, med både folkligt motstånd men också motstånd i partiet, drivit frågor. De har gått före.

Jag minns diskussionen om varannan damernas. S-kvinnor både ifrågasattes och hånades, men i dag är varannan damernas självklart för oss. Nattdagis var en fråga som S-kvinnor i Luleå drev med stort motstånd men det var också den fråga som gjorde att jag blev socialdemokrat och S-kvinna. Som ensamstående skiftarbetande metallarbetare var nattdagis viktigt för mig. Det var länge sedan, men vi har fortfarande nattdagis i Luleå.

När det gäller föräldraförsäkringen har S-kvinnor, precis som i många andra frågor, varit långt före sin tid. Vi har redan i dag ett kongressbeslut om en tredelning tack vare S-kvinnor. Det är ett bra beslut som är framåtsyftande. Vi har under den här kongressen löst stora frågor i samförstånd. Det är det som är styrkan i vårt parti. Från Norrbottensdelegationen tycker vi att det är viktigt med samsyn även i den här frågan. Tack, S-kvinnor, för att ni finns och tack för det stöd ni ger när vi jobbar med heltid och för att få bort de delade turerna!

Jan Anders Palmqvist, Blekinge: "Är svensken människa?" är titeln på en bok skriven av Lars Trädgårdh och Henrik Berggren. Läs den boken. Där tas frågan upp om huruvida samhällets minsta enhet är individen eller familjen. Enligt författarna är det individen. Hela 1900-talets reformbygge, föräldraförsäkringen undantagen, bygger på denna individprincip. Det gäller studiestödet och pensionerna såväl som daghemmen och särbeskattningen av makar. Individens intresse sätts ovanför familjegemenskapen. Det handlar om frigörelse från inlåsta strukturer för både män och kvinnor.

Jenny Breslin, Gävleborg: Jag är glad att vi har en användbar skrivning men jag ser också en tredelad föräldraförsäkring som en självklar del av ett självklart mål. Jag vill fästa uppmärksamheten på textförslaget i Framtidskontraktet och en mening i första stycket, andra raden. Den meningen lyder: "Dessutom förbättras kvinnors ställning på arbetsmarknaden när alla förväntar sig att både kvinnor och män är hemma när barnen är små."

Gävleborg vill byta några ord i meningen så att den i stället lyder: "Dessutom förbättras jämställdheten på arbetsmarknaden när arbetsgivaren vet att båda föräldrarna är hemma när barnen är små." Föräldraförsäkringen handlar om synen på både kvinnor och män och deras

familjeliv, det vill säga jämställdheten. Vi ska ha en tydlig politik, det vill säga vi riktar oss mot arbetsgivaren. Dessutom handlar vår föräldraförsäkring, liksom all vår politik, om människor möjligheter oavsett kön och livsval. Därför blir vi tydligare om vi tilltalar båda föräldrarna.

Vi yrkar bifall till vårt ändringsförslag och till Framtidskontraktet skrivningar i övrigt. Vi hoppas på partistyrelsens och kongressens gillande. Tack för en bra debatt!

Jan Jobansson, Västerbotten: Jag yrkar bifall till motion J125:1 som säger att vi ska avvakta med att driva den här frågan tills tiden är mogen. När vår välfärd reas ut, när sjuka och arbetslösa förnedras i ett allt mer egoistiskt samhälle – ska vi då prioritera att rädda kvinnor som med all tydlighet inte vill bli räddade? När vi talar om jämlikhet mellan könen – vem talar då om jämlikhet för de barn som drabbas av detta ogenomtänkta förslaget? Förslaget om delad föräldraförsäkring slår rätt ner i arbetarleden, där många familjer kämpar förtvivlat med att få dygnets timmar att räcka till. 85 procent av svenska folket vill inte ha delad eller tredelad försäkring. Att driva frågan om delad föräldraförsäkring gör det väldigt svårt att sälja in socialdemokratin där ute i verkligheten.

Ett nytt fenomen ha infunnit sig – att föräldrar skriver över vårdnaden på den andra föräldern för att få ut bara den 60 pappadagarna. Vad tror ni händer om vi delar fullt ut? Jag yrkar bifall till partistyrelsens gamla förslag och därmed avslag till det nya.

Gabriel Wikström, SSU: SSU vill gå mycket längre än det liggande förslaget. Det var därför vi kom till den här kongressen, för SSU vill ha en individualiserad föräldraförsäkring. Vi tycker att det är modernt och jag skulle för några år sedan ha sagt att det också hör till framtiden men nu börjar det nästan bli daterat. För vår del är förslaget just en kompromiss men med det sagt vill jag ändå säga att det är en kompromiss som innehåller en tydlighet i att föräldraförsäkringen ska delas lika mellan vårdnadshavarna, och det är en tydlighet om att ett första steg på vägen ska vara att den delas i tre delar. Jag tycker att det är bra.

Jag tycker också att det är bra att vi är tydliga när det gäller prioriteringarna och säger att vi ska ta tydliga steg på vägen och att ett sätt kan vara att knyta ytterligare månader inom föräldraförsäkringen till respektive förälder. Det är bra, men vi måste också våga stå upp för detta när vi väl kommer till makten 2014. Det är två år till nästa kongress; då måste det ha hänt något. Det här är framtiden redan i dag!

Jonatan Hermansson, Östergötland: Jag är glad att S-kvinnor, SSU och S-studenter drivit på i denna fråga. Jag är ingen S-kvinna, det vore att gå för långt, men jag är SSU:are och S-student och vi förenas med S-kvinnor i kampen för jämställdhet.

Jag tillhör en generation som vill mer och som vet att vi kan gå längre. Om två månader ska jag bli morbror och jag önskar att min syster ska slippa samhällets förväntningar om att ta ensamt ansvar i familjen för föräldraförsäkringen och barnets uppväxt. Jag önskar framför allt att det barn hon får kommer att växa upp i ett samhälle friare från de könsnormer vi har i dag. Vi socialdemokrater får aldrig vika ner oss för falska argument om att de mönster vi ser i samhället

bara är uttryck för människors fria val. Vi måste alltid vara beredda att synliggöra och bryta ner de strukturer som låser fast oss i förlegade könsnormer.

Jag hade önskat en tydligare skrivning men samtidigt är jag glad att vi nu sätter ner foten och tar fler steg på rätt väg. Även den längsta resa kräver små steg på vägen för att man ska komma någonstans. Det är jag glad över att vi tar, och nu hoppas jag att det omsätts i verklighet när vi tar makten 2014. Bifall till partistyrelsens förslag.

Mattias Josefsson, Älvsborgs södra: Som ledare ska du vara beredd att ta ansvar. Du ska kunna göra analysen, dra slutsatserna och mejsla ut en färdväg och förslag till lösningar samt kunna genomföra dem. När det gäller föräldraförsäkringen vet vi att det ojämna uttaget av dagar är problematiskt. Det är inte bra för barnen. Det är inte bra för papporna. Det är inte bra för mammorna, framför allt inte när de återvänder till arbetslivet. Allt det där vet vi.

Vi vet också att förändringar i föräldraförsäkringen inte är den mest populära frågan. Men ibland tvingas en ledare dra nödvändiga slutsatser. Det är ledarens uppgift att kunna se, förstå och agera och hellre kunna ta ett steg i rätt riktning än inte ta något steg alls, vilket nu sker med en borgerlig regering.

Återigen lyckas partistyrelsen och Stefan Löfven presentera ett förslag som är välbalanserat, som tar oss ett steg i rätt riktning och som kan vinna kongressens gehör. Det är ett förslag vi kan gå till val på och genomföra efter valsegern. Det är ledarskap. Bifall till partistyrelsens förslag.

Zenitha Nordfjell, Västernorrland: Våra barn är det bästa vi har. Den innerliga kärleken kommer alltid att finnas kvar. Vi vet alla hur fort tiden går, den springer i väg oavsett om du har rosa eller grått hår. Om du inte tar vara på alla underbara stunder kommer du att göra en blunder. Ta ansvar och ge dina barn vad de har rätt till, att båda är hemma är både vad dina barn och Socialdemokraterna vill.

Kärleken från våra barn är det bästa vi har i livet. Därför yrkar vi bifall på det förslag som partistyrelsen skrivit!

Behandlingen av dagordningens punkt 20.3 fortsätter på sidan 527.

Avtackning

Stefan Löfven, partiordförande: I morgon är det tänkt att vi ska avtacka partikamrater som lämnar sina uppdrag, men en person kan tyvärr inte vara med i morgon, så därför ska den avtackningen ske i dag. Det gäller Sven-Erik Österberg, som jag nu ber komma upp på scenen.

Du, Sven-Erik, har en väldigt bred bakgrund och djupa kunskaper från hela arbetarrörelsen – både den fackliga och den politiska delen. Det har gett dig en bra grund för alla uppdrag som du har skött med förtjänst. Du har varit kommun- och finansmarknadsminister, gruppleddare i riksdagen och ordförande i ett antal utskott i riksdagen. År 2007 blev du invald som ersättare i VU och 2009 blev du ordinarie ledamot. Redan på det första mötet efter kongressen fick du ära Bosse Ringholms viktiga uppdrag som stående justerare!

Du har ett otroligt lugn och blir sällan stressad. Du står för kontinuitet och trygghet och du har en orubblig ideologisk kompass. Det är till väldig nytta när man ska avgöra svåra frågor. Du är alltid närvarande på riktigt, i ordets rätta bemärkelse, med en djup kunskap om socialdemokratien och svensk politik.

Det finns något mer med Sven-Erik som jag tycker är lite speciellt. Jag vet inte om du har märkt det själv, men ofta när vi sitter på ett möte kan vi titta på varandra och förstå varandra utan att ha sagt något. Den egenskapen har du.

Det finns också något som jag tror att alla norrbottningar uppskattar nu när du har blivit deras hövding, och det är något som jag uppskattar väldigt mycket – din humor. Precis när Ulla sade att jag skulle gå upp på scenen drar Sven-Erik en rolig historia för mig och jag tror inte att det funnits något tillfälle, utom möjligen vid något kort telefonsamtal, som det inte har kommit en rolig historia. Det är en fantastisk gåva. När man sitter i förhandlingar eller på långa möten kommer Sven-Erik med en vits, eller så har han en historia som ofta är anpassad till den situation man befinner sig. Det ger en extra krydda och det har dragit ner stora skratt ibland. Man tror det inte, för han ser lite trulig och surmulen ut ibland, men han är en riktig västermanländsk solstråle!

Vi vill tacka dig, Sven-Erik, för ett fantastiskt fint arbete. I den här egenskapen har jag inget mandat att tacka dig från den fackliga sidan, även om jag kan konstatera att din breda fackliga bakgrund har varit en stor tillgång i partiet. Från partiets sida kan jag däremot rikta ett stort tack till dig för allt arbete du har gjort på både lokal och central nivå. I partiets tjänst har du gjort en stor insats för samhället, vilket du fortsätter med i Norrbotten. Det du har gjort hittills för samhället för partiets räkning vill vi tacka dig för. Du har gjort ett mycket fint arbete.

Vi är stolta över att ha fått arbeta med dig. För mig har det varit en glädje att bli din vän och jag önskar dig all lycka i Norrbotten. Tack Sven-Erik!

Sven-Erik Österberg, avgående VU-ledamot: Tack så mycket för de vänliga orden. Jag vill börja med att önska det nyvalda VU stort lycka till med det arbete som ligger framför dem. Det finns massor att ta tag i runt om i landet, det vet vi. Bland annat finns det en liten järnvägsstump mellan Luleå och Umeå som bör rättas till – ni vet vad jag pratar om!

Det här är ett stort ögonblick för mig. På ett sätt sätter det punkt för ett nästan tjugoförårigt långt engagemang i rikspolitiken. Det finns massor att berätta från den tiden, även om jag inte ska göra det nu, men jag kan säga till er som är här att jag trivs alldeles fantastiskt bra uppe som landshövding i Norrbotten. Jag har blivit väl mottagen och jag trivs med arbetsuppgifterna. Det är inte sådär jätteolikt från att vara politiker, för man rör sig med de frågorna hela tiden även om jag numera är statstjänsteman. Och man vet aldrig – man kanske kommer tillbaka till VU. Pensionärer behöver ju ha sina representanter så småningom!

Stefan sade att jag brukar dra vitsar, och jag var faktiskt på besök i Kiruna för inte så länge sedan. Jag har nämligen gjort en kommunrunda i Norrbotten och besökt alla kommuner och kommunledningar och fått en ordentlig inblick i vad som händer. Där berättade man för mig att det inte är lika vanligt i Kiruna som i södra Sverige med ADHD, för där har man i stället LKAB. Det yttrar sig på så sätt att när de vaknar på morgonen så säger de med sömndrucken röst: ”Bygg inte på malmen, bygg inte på malmen...” Så har vi det i Norrbotten!

Vi ska kongressfest så småningom så jag vill dra en sista vits som har lite med dans att göra, och även denna här förknippat med Norrland, för någonstans i Norrlands inland var det en dans i ett litet Folkets Hus. Det var inte så många där och det var väl inte så häftigt. De som var där fick helt enkelt inte vara för kräsna, om ni förstår vad jag menar.

Och så drog det sig till sista dansen och då var det en flicka som bjöd upp en grabb, och när musiken började ta slut sade hon: ”Följ’ du med hem, eller tyck’ du jag är äcklig?” Grabben tittade på henne och svarade: ”Jo, jag tyck’ du är äcklig – men jag följ’ mä ändå!”

Tack ska ni ha!

Dagordningens punkt 20.3, fortsatt behandling

Motioner och utlåtanden – Alla barn har rätt till en bra uppväxt (inklusive Framtidskontraktets skrivning om föräldraförsäkring)

Ekonomisk trygghet för familjer med barn (UJ3), en modern föräldraförsäkring (UJ4), familjerätt (UJ5) samt barnkonventionen (UJ6) samt Framtidskontraktets skrivning om föräldraförsäkring

Fortsatt debatt

Lena Hallengren, partistyrelsens föredragande: Det är inte så många förslag kvar och några av de förslag som är kvar berör föräldraförsäkringen. Motion J128 handlar om att arbetet ska inledas snarast och att vi ska utöka antalet oöverlåtbara månader. Jag vill besvara den gentemot utlåtandet, precis som vi har föreslagit, eftersom vi har den skrivning vi har i Framtidskontraktet.

Jag tror att rätt många har upplevt att vi inte ska ta ställning till för många olika detaljer utan nu har vi en överenskommelse, även om man skulle titta på grundnivåer, vilket föreslås i motion J118. Det är utan tvekan en kostnad förknippad med det. Det är inte första gången ni hör det på kongressen, men om kongressen beslutar om höjd grundnivå väljer man samtidigt bort andra insatser. Partistyrelsen väljer alltså att vidhålla besvarandeyrkandena för J128 och J118.

Angelica Johannesson yrkar på en ändring av en mening i Framtidskontraktet, men vi tycker att meningen är bra som den är så därför yrkar vi avslag. Jenny Breslins förslag till ändringar vill vi däremot yrka bifall till.

Jan Johansson yrkade avslag på det nya förslaget till skrivning Framtidskontraktet och bifall till motion J125. Vi vidhåller vårt besvarandeyrkande på den motionen.

När det gäller motion J119 om underhållsstödet vidhåller vi även där vårt besvarandeyrkande. Jag vill gärna understryka att partistyrelsen delar uppfattningen att det behövs en översyn av underhållsstödet men vi vill göra den bredare än motionen kräver.

Under debatten framfördes följande förslag:

Framtidskontraktet

Förslagsställare, distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
Marlene Burwick, Uppsala län	Bifall partistyrelsen	
Åsa Westlund, Stockholms län	Bifall partistyrelsen	
Maj Marlene Michaela Leo, Östergötland	Bifall partistyrelsen	
Annelie Karlsson, Skåne	Bifall partistyrelsen	
Lena Sommestad, S-kvinnor	Bifall partistyrelsen	
Jonas Lennerthson, Dalarna	Bifall partistyrelsen	
Desiré Törnqvist, Jönköpings län	Bifall partistyrelsen	
Ing-Marie Elfström, Stockholms län	Bifall partistyrelsen	
Rikard Andersson, Bohuslän	Bifall partistyrelsen	
My Alnebratt, Göteborg	Bifall partistyrelsen	
Anette Lingmerth, Kalmar län	Bifall partistyrelsen	
Jens Orback, Stockholm	Bifall partistyrelsen	
Erica Parkås, Norra Älvsborg	Bifall partistyrelsen	
Angelica Johannesson, Jämtlands län	Bifall partistyrelsen med ett tillägg så att första meningen i andra stycket lyder: ”För att utjämna skillnader i lön och arbetsvillkor krävs ett intensivt arbete av arbetsmarknadens parter och en förändring i uttaget av föräldrapenningen.”	Avslag till tillägget
Chatarina Holmberg, Blekinge	Bifall partistyrelsen	
Henrietta Serrate, Kronoberg	Bifall partistyrelsen	
Elisabeth Brandt Ygeman, Stockholm	Bifall partistyrelsen	
Marino Johan Wallsten, Västmanland	Bifall partistyrelsen	
Moa Neuman, Stockholm	Bifall partistyrelsen	
Eva Trygg Lindh, Östergötland	Bifall partistyrelsen	
Håkan Werner Linnarsson, Göteborg	Bifall partistyrelsen	
Anders Lundell, Kalmar län	Bifall partistyrelsen	
Jacob Sandgren, Södermanland	Bifall partistyrelsen	
Ola Möller, Skåne	Bifall partistyrelsen	
Katarina Nyberg Finn, Jämtlands län	Bifall partistyrelsen	
Jytte Guteland, Stockholm	Bifall partistyrelsen	
Elina Gustavsson, Blekinge	Bifall partistyrelsen	

Yvonne Stålnacke, Norrbotten	Bifall partistyrelsen	
Jan Anders Palmqvist, Blekinge	Bifall partistyrelsen	
Jan Johansson, Västerbotten	Avslag	Bifall partistyrelsen
Gabriel Wikström, SSU	Bifall partistyrelsen	
Jonatan Hermansson, Östergötland	Bifall partistyrelsen	
Mattias Josefsson, Älvsborgs södra	Bifall partistyrelsen	
Zenitha Nordfjell, Västernorrland	Bifall partistyrelsen	
Jenny Breslin, Göteborg	Bifall partistyrelsen med en ändring på sidan 2, rad 2: ”Dessutom förbättras jämställdheten på arbetsmarknaden när arbetsgivaren vet att båda föräldrarna är hemma när barnen är små.”	Bifall till ändringen

Motionerna

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
J128:1	Frida Trollmyr, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
J128:2	Frida Trollmyr, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
J128:3	Frida Trollmyr, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
J128:4	Frida Trollmyr, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
J118:1	Marino Johan Wallsten, Västmanland	Bifall	Besvarad	Besvarad
J119:1	Eva Trygg Lindh, Östergötland	Bifall	Besvarad	Besvarad
J125:1	Jan Johansson, Västerbotten	Bifall	Besvarad	Besvarad

Framtidskontraktet

Beslut

Kongressen beslöt:

- att bifalla Jenny Breslins tilläggsförslag på sidan 2, rad 2
- att i övrigt bifalla partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar i Framtidskontraktet, avsnittet En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler.

Motionerna

Beslut

Kongressen beslöt:

- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motion J119:1

att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtanden över motionerna på områdena Ekonomisk trygghet för familjer med barn, En modern föräldraförsäkring, Familjerätt samt Barnkonventionen.

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 16.59.

SÖNDAGEN DEN 7 APRIL 2013

Förmiddagens förhandlingar

Förmiddagens förhandlingar inleddes klockan 08.32.

Ordförande: *Ulla Lindqvist* och *Björn Sundin*

Sekreterare: *Pernilla Östberg* och *Oskar Magnusson*

Tjänstgörande ordförande: Presidiet, och jag tror att hela kongressen instämmer, vill tacka partiet och Göteborg för en väldigt trevlig kongressfest! Jag kan också meddela att redaktionsutskottet kommer att komma med två förslag till uttalanden ungefär klockan 11.30. Det kommer att gå att begära ordet vad gäller dessa, och då kommer de att hela 25.1 respektive 25.2 i systemet.

Dagordningens punkt 20.4

Motioner och utlåtanden – Bekämpa social utsatthet och missbruk

Droger och missbruksvård (UJ7), hemlöshet (UJ8) samt socialtjänst (UJ9)

Förslag

Följande förslag förelåg:

Droger och missbruksvård (UJ7)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna J158:1, J158:2, J158:3, J159:1, J159:2, J159:3, J159:4, J159:5, J159:6, J160:1, J161:1, J162:1, J163:1 och J164:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna J158:1, J160:1, J161:1, J162:1 och J163:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: J158:2, J158:3, J159:1, J159:2, J159:3, J159:4, J159:5, J159:6 och J164:1.

Hemlöshet (UJ8)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna A114:2, J165:2, J165:3, J165:4, J166:1, J166:2, J166:3, J166:4, J167:1, J167:2, J167:3, J167:4, J168:1 och J168:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna A114:2, J165:3, J167:1, J167:3, J167:4 och J168:2
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: J165:2, J165:4, J166:1, J166:2, J166:3, J166:4, J167:2 och J168:1.

Socialtjänst (UJ9)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna J73:2, J113:2, J157:4, J157:5, J169:1, J170:1, J170:2, J170:3, J170:4, J171:1, J171:2, J171:3, J171:4, J171:5, J171:6, J172:1, J173:1, J173:2, J174:1, J174:2, J174:3, J175:1, J176:1, J177:1, J177:2, J177:3, J178:1, J179:1, J180:1, J181:1, J181:2, J181:3, J181:4, J182:1 och L50:4, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna J170:4, J181:3 och L50:4
- att avslå motionerna J173:1, J173:2, J174:1, J174:2, J174:3 och J182:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: J73:2, J113:2, J157:4, J157:5, J169:1, J170:1, J170:2, J170:3, J171:1, J171:2, J171:3, J171:4, J171:5, J171:6, J172:1, J175:1, J176:1, J177:1, J177:2, J177:3, J178:1, J179:1, J180:1, J181:1, J181:2 och J181:4.

Inledning

Lena Hallengren, partistyrelsens föredragande: Tack för bra diskussioner i temagruppen även i den här frågan. Med all respekt för att föräldraförsäkringen är väldigt viktig, så är också socialpolitik oerhört viktigt. Det var många som applåderade när Stefan Löfven sade att när vi alla är som skörast ska samhället vara som starkast. Det är ett bra sätt att summera och fånga socialpolitiken.

Tiden hade kunnat vara väldigt lång för att diskutera det här området, och jag vet att ert engagemang på många sätt är stort. Det finns en stor vilja att tillsammans utveckla den socialdemokratiska socialpolitiken. Vi har stora utmaningar efter sju borgerliga år med en moderat och framför allt en kristdemokratisk socialpolitik, vilken sliter itu Sverige. Klyftor och segregation ökar och många människor känner att man aldrig får chansen till vare sig jobb, utbildning eller bostad.

De sociala konsekvenserna kan vi se på landets socialkontor, vilka får en allt tuffare uppgift. Det handlar om socialbidrag som ökar, det handlar om utsatta barn, det handlar om missbruksproblematik, det handlar om hemlöshet. Det handlar om en oerhört tuff arbetsmiljö och stora utmaningar för alla dem som arbetar inom socialtjänsten. Man kan möta fackförbundet SSR, vilket samlar socialsekreterarna, och de har så mycket att berätta. Jag hoppas verkligen att ni i ert lokala partiengagemang har goda relationer med dem, för de har mycket att bidra med.

Vi behöver analysera vad de sociala konsekvenserna egentligen innebär och huvudpunkten är förstås en generell välfärdspolitik, där jobb, bostäder och egen försörjning ska vara i fokus. Samtidigt måste vi vässa verktygen i socialpolitiken: Hur ska vi jobba? Hur ska vi samverka mellan olika samhällsområden? Hur behöver vi samverka mellan central och lokal nivå för att utveckla politiken?

Ett annat område är missbrukspolitiken. Några av er vet att vi precis i dagarna kommer att lämna in en missbruksmotion till riksdagen, som ett svar på regeringens oerhört tunna och uddlösa missbrukspolitik. I nästa vecka kan ni ta del av den politiken och då flyttar vi fram positionerna. Droger är lättillgängliga och vi behöver en fortsatt restriktiv politik som kombineras med att individer erbjuds snabb och effektiv vård vid missbruk, för det tjänar både samhället och individen på.

Jag vill också peka på den viktiga uppgift vi har att utveckla barnpolitiken, vilken också faller under detta område. Alla barn har rätt till en bra uppväxt, trots stora skillnader i grundläggande uppväxtvillkor. Jag hoppas att ni alla noterar att partiet vill göra barnkonventionen till lag. Det är ett nytt kongressbeslut. Det innebär inte på något sätt att allt är löst och att barn aldrig kommer att komma i kläm. Vi behöver hela tiden kämpa för barnen bästa på olika nivåer. Men förhoppningsvis kommer det att stärka ställningen för både barn, barnkonvention och alla dem som arbetar med barn.

Vi tar steg framåt men det räcker inte att vi säger det på den här kongressen. Vi ska vinna valet 2014, så kan det också bli verklighet!

Debatt

Björn Fries, Blekinge: Jag ska inte gå in specifikt på de områden som handlar om missbruk och hemlöshet utan jag tänker lägga ett yrkande som syftar just till det Lena själv lyfte om en mer sammanhållen översyn av socialpolitiken. Det här är områden som hänger ihop men som vi allt för ofta behandlar var för sig som enskilda projekt i stället för som en sammanhållen politik. Det här är ett politikområde som har förvärrats de senaste åren av alliansens politik men som inte heller sköttes på bästa sätt under vår tid.

Jag vill yrka bifall till motionerna J180 och J181. Stefan lovade att vi ska dela de svagas utsatthet. Det är ett ganska förpliktigande löfte i de här sammanhangen. Vi pratar om komplexa problem som kräver en genomtänkt politik. En del av socialtjänstens uppgift är att minimera skadorna av sociala problem, det sociala arvet, men det handlar också om att kunna hjälpa och justera våra individuella sårbarheter. Vi är lika olika på insidan som vi är på utsidan, och det handlar inte om dålig moral eller allmän uselhet.

Det är också så att socialpolitik handlar om att ta bort strukturella orättvisor. Vi växer upp med väldigt olika förutsättningar att skapa rika liv och det är inte värdigt en välfärdsstat. Det räcker inte att vilja väl, man måste också kunna veta vad som fungerar. Den översyn som de båda motionerna pratar om handlar om resurser, om att bejaka kunskapsbaserade metoder, bejaka kunskap över huvud taget inom det här området, se till att klienterna inte bara blir objekt utan att de blir subjekt, att vi skapar ett rejält brukarinflytande och att vi har en politik som jämnar ut de

regionala skillnaderna. Det här handlar om att ge oss som sitter med det lokala och regionala perspektivet förbättrat stöd och verktyg att bedriva bra socialpolitik.

Det här borde vara ganska enkelt för Lena Hallengren och partistyrelsen att yrka bifall till, eftersom man på sidan 206 har uttryckt de önskemål som motionen handlar om.

Talartid – beslut

Kongressen beslöt:

att återgå till 2 minuters talartid.

Fortsatt debatt

Eva Trygg Lindb, Östergötland: Att ge människor inflytande och egen makt över sitt liv är viktigt, så även när det gäller de insatser som en enskild kan få från kommunen. Det var drivkraften när socialdemokrater i Linköping införde den så kallade Linköpingsmodellen i början av 1990-talet. Den modellen ger människor möjlighet till lättillgängligt stöd. I Linköping börjar det med att erbjuda personer över 75 år hemtjänst som en serviceinsats utan att det behövs biståndsbeslut. I början av 2000-talet togs steget att servicen även skulle gälla även andra delar av socialtjänstlagen. Det innebär konkret att Johan eller Johanna själva kan ta kontakt med familjestödet om de upplever att situationen i familjen känns ohållbar och få tillgång till stöd på ett lättillgängligt sätt.

Det finns dock oklarheter med rättsläget. En restriktiv tolkning av lagstiftningen kan innebära att det inte är möjligt och att Linköping inte kan fortsätta att jobba på det här sättet, vilket även en del andra kommuner redan gör och vill fortsätta att göra. Därför behöver vi en översyn av socialtjänstlagen för att möjliggöra det här i framtiden. Vi behöver också göra översyn av socialpolitiken generellt och ta fram en stark och sammanhållen socialpolitik för framtiden. Därför yrkar jag bifall till motionerna J179:1 och J180:1.

Håkan Werner Linnarsson, Göteborg: Jag yrkar bifall till motionerna J180 och J181 i dess helhet. Alla har inte läst riktigt alla uppsatser så jag ska upprepa de fyra uppsatser som finns i motionen från Göteborg: att socialdemokraterna gör en grundlig översyn av sin socialpolitik, att ett socialpolitiskt handlingsprogram för 2000-talet tas fram, att socialdemokratiska värderingar står för den ideologiska inriktningen, att folkrörelser och expertis bjuds in i syfte att bidra och påverka med metoder och utövande.

Jag vill tacka partistyrelsen för att ni har yrkat bifall till den tredje uppsatsen, det vill säga att socialdemokratiska värderingar ska stå för den politiska inriktningen; det hade varit illa annars. Men eftersom ni säger att ni vill arbeta vidare med lokala, regionala och nationella företrädare för att utforma en ny socialpolitik känns det som om det inte är någon överloppsgärning att låta kongressen fastställa att vi ska ta fram ett nytt socialpolitiskt handlingsprogram.

Dagens socialpolitik, vilket partistyrelsens föredragande så tydligt beskrev, präglas oerhört tydligt av Moderaternas inflytande, Kristdemokraternas inflytande och en väldigt moraliserande socialpolitik. När de talar om utanförskap är det något som ofta hamnar på den enskilde. Det är den enskilde som hamnat utanför – det är inte samhället som skapar segregation.

Jag yrkar bifall till motionerna J180 och J181.

Tyrone Hansson, Norra Älvsborg: Jag vill yrka bifall till motion J159:1 som handlar om att varje barn har rätt att skyddas mot droger enligt barnkonventionens artikel 33. Vi jobbar alla fackligt och politiskt; jag har gjort det i 22 år. Jag var på Metalls kongress när vi valde Stefan Löfven till förbundsordförande i Metall. Jag såg redan då en potential i honom!

Vi som jobbar fackligt är med om neddragningar och ser baksidan när folk blir av med jobbet. Politiskt har vi sett och ser konsekvenserna av den borgerliga politiken, där människor drabbas utöver det vanliga. Det finns ett steg till. Jag har i åtta år jobbat med ett drogförebyggande projekt hemma i Ale kommun – ”Vakna!” Förra året blev vår kommunala tjänsteman utvald till Sverige bästa drogförebyggare, vilket känns hur bra som helst, men det är inget värt om vi inte kan sätta ett verktyg i hans händer. Vi har tangerat detta med varje barns rätt att skyddas mot droger. Attsatsen är besvarad men jag vill ha den bifallen, så att jag kan ta med mig beslutet hem.

Dessutom – att satsa mot ungdomsarbetslösheten är också drogförebyggande.

Lennart Holmlund, Västerbotten: Jag vill yrka bifall till motion J159:1, 5 och 6. Det handlar om det här med bekämpning av narkotika. Vi kommer senare i dag att ta beslut om att vi ska införa barnkonventionen i svensk lag och då kan jag inte förstå att motion de här attsatserna enbart är besvarade.

Den första handlar om att det uttryckligen ska skrivas in i en narkotikapolitik att den är barncentrerad och grundad på artikel 33 i barnkonventionen samt att barnens rätt till ett narkotikafritt samhälle ska vara ledstjärnan för svensk narkotikapolitik. Jag förstår inte varför den ska besvaras utan jag tycker att den ska bifallas. Detsamma gäller att vi ska jobba inom EU och kräva att man följer barnkonventionen i detta hänseende. Jag tycker också att man kan bifalla att Sverige ska begära av Unicef att en narkotikastrategi byggd på artikel 33 ska tas fram.

Morgan sade i går att vi måste bekämpa brotten på många olika sätt. Det är väl alldeles klart att narkotika och narkotikabruk är en inkörspport till brott. Dessutom, vilket jag inte trodde var sant förrän vi var med i ett projekt som Folkhälsoinstitutet hade, är rökningen inkörspporten till knark. Det är ytterst få som börjar röka hasch utan att först ha rökt vanliga cigaretter. Det behövs alltså en bred kamp.

Vi har också ett ansvar ute i kommunerna att se till att barn och unga har något att göra, och jag är stolt över att Umeå ligger 80 procent över riksgenomsnittet när det gäller kultursatsningar; på fritidssidan ligger vi 40 procent över riksgenomsnittet. Vi har lågt narkotikabruk, även om det är alldeles för högt. De förebyggande insatserna är viktiga och jag tycker att det är en självklarhet att kongressen ska kunna bifalla attsatserna.

Marika Bjerstedt-Hansen, Skåne: Jag vill börja med att yrka bifall till motion J180 och J181:1. Vi måste ta ett samlat grepp om socialpolitiken. Vi behöver ta den på allvar och på ett seriöst sätt se över de behov som finns i landet och den kunskap som varje dag produceras i de olika landsändarna. Vi behöver göra en analys av behovet. Det är inte samma Sverige som vi får regera som vi hade sist.

Vi har behandlat ett rättspolitiskt program som på ett självklart sätt borde haka i ett socialpolitiskt program och Morgan har på ett förtjänstfullt sätt beskrivit vad som behöver göras för att folk inte ska fara illa genom kriminalitet. Vi behöver koppla ihop olika politikområden. Det finns mycket god kunskap ute i landet men varje dag dör människor till följd av missbruk och utanförskap. Socialpolitik kan inte få vara fritt valt arbete i kommunerna. Det finns kunskap om hur vi på bästa sätt skulle kunna lösa problemen, kunskap som stämmer väldigt väl överens med vår ideologi. Jag yrkar bifall till att vi gör en översyn av hela det socialpolitiska området.

Helena Frisk, Örebro län: Jag vill börja med att yrka bifall till motion J180 och motion J181 i dess helhet. Vi socialdemokrater är som bekant bra på väldigt många saker. Men även solen har sina fläckar och på en del områden behöver vi göra både omtag och nytag. Det gäller bland annat det socialpolitiska området, där jag tycker att vi brister när det gäller att ha ett helhetsperspektiv, att se till helheten, för allt hänger ihop.

För att beskriva den problematiken krävs egentligen ett mycket längre resonemang än vad tiden i den här talarstolen medger, men de motioner som jag har yrkat bifall till beskriver väldigt väl det jag är ute efter, och eftersom ni har läst motionerna förstår ni mycket väl vad jag menar. Därför inser ni också, alla kloka ombud, varför vi behöver göra en grundlig översyn av vår socialpolitik, varför vi behöver ett sammanhållet socialpolitiskt handlingsprogram och varför det är viktigt att vi i det arbetet bjuder in både folkrörelser och profession i syfte att bidra med erfarenheter och kunskap. Jag hoppas också att partistyrelsen inser detta och ändrar sitt besvarande av nämnda motioner till bifall.

Sarita Hotti, Södermanland: Jag yrkar bifall till motion J180:1, för jag tror också att vi behöver ta en stark sammanhållen socialpolitik. Från den här talarstolen har vi hört många lyfta att vi tar stora steg framåt inom olika politikområden men just inom socialpolitiken kan jag inte se att vi tar det steget. Vi har hört flera tala om att det är viktigt, så därför yrkar jag bifall till J180:1. Har ni inte läst den, så gör det. Den är ganska kort men den är innehållsrik.

Marlene Burnwick, Uppsala län: Jag vill yrka bifall till motionerna J179, J180 och 181 i dess helhet. Med rätt politik kan vi nå en social hållbarhet. Det handlar om barns uppväxtvillkor, rätten till en bostad, en god miljö, en jämlik hälso- och sjukvård samt arbete åt alla. Vi rör oss inom många politikområden men jag menar att vi behöver förnya och modernisera vår socialpolitik för att skapa ett samhälle som håller ihop och utvecklas i rätt riktning.

Jag tycker att förslagen om en översyn av det socialpolitiska arbetet och att vi ska ta fram ett kunskapsbaserat program för socialpolitik är jättebra. Bifall till motion J180 och J181.

Att människor har egen makt och större möjlighet att påverka sin livssituation är jätteviktigt. Eva Trygg Lindh från Linköping talade tidigare om en modell som de har arbetat fram. Även i Uppsala utvecklar vi liknande arbetssätt. Det handlar om att ge människor möjlighet att få tillgång till stödinsatser utan krångliga biståndsbeslut. Det kan gälla hemtjänst som en serviceinsats men även andra delar av socialtjänsten, och det innebär att vi förenklar möjligheten att få råd stöd och hjälp. Men Socialstyrelsen tolkar lagen väldigt restriktivt, vilket gör att vi kan få sluta med de här

insatserna. Vi behöver därför verka för en översyn av socialtjänstlagen för mer egen makt. Bifall till motion J179.

Soraya Zarza Lundberg, Bohuslän: Vi pratar om ett jätteviktigt ämne just nu och jag hoppas att ni alla lyssnar noga, för vi pratar om våra mest utsatta medborgare, personer som inte har något mandat att försvara sig själva.

Jag vill börja med att läsa ett stycke från utlåtandet: ”Det yttersta målet för svensk narkotikapolitik är att skapa ett narkotikafritt samhälle. Målet sattes upp redan i slutet av 1970-talet och ligger fast.” Sedan dess har det gått 43 år men narkotikapolitiken har inte blivit bättre och missbruket har inte minskat. Antalet som dör av narkotika och missbruket har inte minskat, snarare har det blivit fler. En undersökning från 2006, som finns att läsa på Göteborgs Stads hemsida, visar att 23 personer dött på grund av narkotika i Göteborg under ett år, i hela Västra Götaland var siffran 43 personer och i hela riket var antalet 310 personer. Det är ganska mycket.

Vi måste agera och göra på ett annat sätt. Jag hoppas att Socialdemokraterna är ett parti där alla ska känna sig välkomna. Vi pratar om vård efter behov och missbrukare ska inte hamna utanför vården. I dag får en av fem vård, om man över huvud taget kommer i kontakt med vården.

Narkotikapolitiken måste utgå från kunskaper om missbrukets struktur och omfattning, dess orsaker samt effektiva preventiva strategier som förebygger att unga hamnar i missbruk och hamnar i mänskliga lidanden. Det är viktigt att stödja forskning och utvärdera resultaten av olika insatser riktade till missbrukare för att erbjuda de mest framgångsrika behandlingsmetoderna. Jag yrkar bifall till motionerna J180 och J181 i dess helhet. Stefan Löfven lovade att arbetslösheten ska halveras till 2020 och jag hoppas att missbruket också halveras till 2020.

Sonja Eriksson, Västerbotten: Jag vill också yrka bifall till motion J180 och J181 i dess helhet. Jag tycker att det är dags att vi får ett helhetsperspektiv på de socialpolitiska frågorna, precis som flera före mig har sagt. I dag känns det lite som att det är de bortglömda frågorna. Det är ingen som riktigt har tagit dem på allvar. Jag tycker att vi, när vi kommer i regeringsställning, måste kunna ge ett tydligt besked om hur vi tänker kring alla de människor som finns på den så kallade skuggsidan, där det finns stora risker för missbruk.

Vi måste kunna ge ett tydligt besked och för att göra det måste vi ha ett samlat grepp och en gemensam hållning utifrån alla möjliga aspekter, precis som har sagts tidigare. Genom att bifalla motionerna kan vi göra det. Jag tycker att det är absolut nödvändigt.

Bror Perjus, Stockholms län: Jag har inget yrkande men jag har en reflektion som jag tänkte att den kan passa bra under det här avsnittet. I början av den här kongressen påpekade jag att vi socialdemokrater har Jesus och hans bergspredikan på vår sida. Nu har vi också Kålle och hans predikan på vår sida!

Vi socialdemokrater har sedan över 100 år tillbaka en stark tro som omfattar alla religioner och alla filosofier och alla människor: Vi tror på det jämlika samhället. Men nu har samhällsforskarna Pickett och Wilkinson i sin bok ”Jämlikhetsanden” visat att det inte bara är

något som vi tror – det är en vetenskapligt bevisad sanning att det jämlika samhället är bättre. Pickett och Wilkinson har forskat i 50 år, de har sammanställt all relevant forskning och jämfört 21 europeiska länder och USA:s 50 delstater med varandra. Det visar sig att alla kategorier av människor mår bättre, ju mer jämlika samhällen de lever i. Barnadödligheten är lägre, kriminaliteten är lägre, alla känner sig tryggare, de psykiska problemen är lindrigare. Människor mår helt enkelt bättre i det jämlika, socialdemokratiska samhället än i det ojämlika samhälle som de borgerliga partierna tror på. Den ekonomiska forskningen visar dessutom att det är den växande ekonomiska klyftan som skapat den permanenta globala ekonomiska kris som nu destabiliserar det ena landet efter det andra.

Vi socialdemokrater har både tro och vetenskap på vår sida. Därför går vi nu med kraftigt stärkt självförtroende från den här framgångsrika kongressen vidare mot tre jordskredssegrar – kyrkovalet i september, EU-valet i maj nästa år och valet till kommuner, landsting och riksdag i september nästa år. Det är tre val som vi ska göra till en trestegsraket mot ett jämlikt Sverige, ett mer jämlikt Europa och en mer jämlik värld!

Sven Britton, Stockholm: I Stockholm gjorde vi nyligen en uppsökande studie på Stockholms injektionsnarkomaner. Vi träffade sammanlagt 720 av dem, totalt finns det cirka 5 000 injektionsnarkomaner i Stockholm. Det var en förfärande erfarenhet när det gäller deras utsatthet. Totalt 7 procent av dem är infekterade med hiv, vilket är ungefär 100 gånger fler än genomsnittet i Stockholm, och 80 procent av dem var infekterade med hepatit C, vilket är en allvarlig infektion för levern. Det är alltså en väldigt utsatt grupp.

Vi fann också att missbruket börjar väldigt tidigt, redan i de längre tonåren, och det börjar just med rökning. Nästan alla har haft hasch som ingång till injektionsmissbruket och sedan går det 3–4 år tills de börjar injektionsmissbruka. Därför är det viktigt att man redan i skolan försöker förhindra missbruket, om man upptäcker ett haschmissbruk. Vi fann också att finns många nya missbruksformer, bland annat av de mediciner som används i behandlingen – Metadon och Subutex. Injektionsmissbruket tycks dessutom minska till förmån för andra missbruksformer, där man sniffar, tar oralt och så vidare.

Det finns alltså ett stort behov av den utredning som föreslås i motion J180 och vår studie antyder att vi behöver se över hela området så att vi kan komma tillrätta med det här väldigt allvarliga problemet – inte bara i storstäderna utan i vårt land som helhet.

Cecilia Dabl-Andersson, Skåne: Precis som Sven Britton och Björn Fries har jag mycket åsikter om vad ett sådant här program skulle innehålla, men det är inte det jag är här för att yrka. Jag tycker att Lena Hallengren höll en utmärkt inledning som handlar om att vi måste ta ett brett grepp om socialpolitiken i det här partiet. Jag har länge varit aktiv i Hasselarörelsen och jag tycker ibland att det har varit lite pinsamt att mitt parti har saknat det helhetsgrepp som vi bör ta. Det får vara slutduttat nu – låt oss yrka bifall till motionerna J180 och J181.

Anna Kettner, Stockholm: Ganska nyss sade en av oss att vi pratar om dem som inte har någon röst på den här kongressen. Då kände jag att jag är tvungen att säga: ”Jo, jag är här.” Jag är en av

dem som på grund av att jag har en funktionsnedsättning som inte är LSS-klassad under stora delar av mitt liv haft hjälp enligt socialtjänstlagen. Men jag kan också berätta, med anledning av det som Linköping och Uppsala har berättat, att det var en stor tröskel det var för mig, med den roll jag har haft i min hembygd, att begära att bli utredd och sedan beslutad av mina kamrater i nämnden för att få den hjälpen – en hjälp som dessutom ibland har missbrukats av människor.

Jag tror att det viktigt att vi hittar nya vägar att göra den hjälp människor har rätt till tillgänglig och byta synsätt. Det här handlar inte om några andra. Ni stigmatiserar oss om ni säger så.

Bror Perjus påpekade att vi har Jesus i sällskap och jag gillar hans sällskap. Han var ständigt i dåligt sällskap, enligt omgivningen. Han är ett föredöme, och jag tror faktiskt att Bror har rätt i att Kalle och Stefan också är det i att visa att det inte finns några ”vi och dom” – det finns bara vi.

Därför vill jag stämma in i yrkandena att vi ska bifalla motionerna J180 och J181 i dess helhet.

Lena Palmén, Älvsborgs södra: Jag vill bara yrka bifall till motion J181 i dess helhet. Jag tycker att den har med alla delarna. Älvsborgs södra ställer upp på motionen och hoppas att den bifalls, för det är ett otroligt viktigt område som vi behöver ha ett helhetsgrepp över.

Lena Hallengren, partistyrelsens föredragande: Motion 159 har partistyrelsen föreslagit att den ska vara besvarad. Det betyder inte att den är avslagen utan det betyder att vi är positiva till att barnperspektivet tydliggörs i den nationella narkotikapolicy. Vi är också beredd att pröva om en narkotikastrategi baserad på artikel 33 är det mest ändamålsenliga sättet att driva en restriktiv narkotikalinje internationell, men att ställa de här kraven och absolut besluta oss för det i dag är vi inte redo att göra. Bemötandet av motionen är positivt men vi står kvar vid vårt besvarande.

När det gäller motionerna J180 och 181 väljer jag att se dem i ett sammanhang, även om man naturligtvis kan väga nyanserna i attsatserna om översyn och arbetsgrupper. Partistyrelsen ser positivt på att göra en översyn av socialpolitiken i samverkan med företrädare regionalt och lokalt. Kongresser brukar inte peka ut att det ska vara just en arbetsgrupp, och de som har varit uppe här och förespråkade ett bifall är företrädare som vill sätta socialpolitiken i fokus, som ser hur samhället allt mer slits isär och som vill att vi hakar i insatser, ser helheten och att vi faktiskt tar ett grepp. Jag tycker att vi gör ett undantag och bifaller de här motionerna.

När det gäller motion J179 föreslår jag dock att vi kvarstår vid besvarandeyrkandet, för det är en ganska snäv översyn av en lagstiftning. Det bredare perspektivet och intentionerna tycker jag finns med i ett bifall till en översyn.

Björn Fries, Blekinge: Jag låter väldigt rörd och nu är jag det. Jag vill bara framföra ett jättetack till Lena från oss som har jobbat på kongressen med de här frågorna. För de flesta av oss i den här lokalen är det kanske politik och ett ideologiskt intressant samtal, men jag träffar i mitt arbete varje dag dem för vilka det här inte är politik utan där det handlar om liv och död. Jag vet att det är väldigt många av dem som är tacksamma för det beslut vi kommer att ta!

Eva Trygg Lindh, Östergötland: När vi gör en sådan här översyn av socialpolitiken, och jag tycker att det är jättebra att vi beslutar det, måste väl ändå det vi har önskat i motion 179 ingå? I

attsatsen står det: ”att verka för att en översyn görs av socialtjänstlagen för att möjliggöra lättillgängligt stöd”. Det är inte så detaljerat och jag tänker att det borde kunna bakas in i denna översyn av socialpolitiken.

Lena Hallengren, partistyrelsens föredragande: Jag hade missa orden ”verka för” och då betyder det inte att det är arbetsgruppen i sig som gör det utan vi verkar för det. Det kan bifallas.

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
J180:1	Björn Fries, Blekinge	Bifall	Besvarad	Bifall
J181:1–4	Björn Fries, Blekinge	Bifall	Besvarad	Bifall
J179:1	Eva Trygg Lindh, Östergötland	Bifall	Besvarad	Bifall
J180:1	Eva Trygg Lindh, Östergötland	Bifall	Besvarad	Bifall
J181:1–4	Håkan Werner Linnarsson, Göteborg	Bifall	Besvarad	Bifall
J180:1	Håkan Werner Linnarsson, Göteborg	Bifall	Besvarad	Bifall
J159:1	Tyrone Hansson, Norra Älvsborg	Bifall	Besvarad	Besvarad
J159:5	Lennart Holmlund, Västerbotten	Bifall	Besvarad	Besvarad
J159:6	Lennart Holmlund, Västerbotten	Bifall	Besvarad	Besvarad
J180:1	Marika Bjerstedt-Hansen, Skåne	Bifall	Besvarad	Bifall
J181:1–4	Marika Bjerstedt-Hansen, Skåne	Bifall	Besvarad	Bifall
J181:1–4	Helena Frisk, Örebro län	Bifall	Besvarad	Bifall
J180:1	Helena Frisk, Örebro län	Bifall	Besvarad	Bifall
J180:1	Sarita Hotti, Södermanland	Bifall	Besvarad	Bifall
J179:1	Marlene Burwick, Uppsala län	Bifall	Besvarad	Bifall
J180:1	Marlene Burwick, Uppsala län	Bifall	Besvarad	Bifall
J181:1–4	Marlene Burwick, Uppsala län	Bifall	Besvarad	Bifall
J180:1	Soraya Zarza Lundberg, Bohuslän	Bifall	Besvarad	Bifall
J181:1–4	Soraya Zarza Lundberg, Bohuslän	Bifall	Besvarad	Bifall
J180:1	Sonja Eriksson, Västerbotten	Bifall	Besvarad	Bifall
J181:1–4	Sonja Eriksson, Västerbotten	Bifall	Besvarad	Bifall
J180:1	Cecilia Dahl-Andersson, Skåne	Bifall	Besvarad	Bifall
J181:1–4	Cecilia Dahl-Andersson, Skåne	Bifall	Besvarad	Bifall
J180:1	Anna Kettner, Stockholm,	Bifall	Besvarad	Bifall
J181:1–4	Anna Kettner, Stockholm	Bifall	Besvarad	Bifall
J180:1	Lena Palmén, Älvsborgs södra	Bifall	Besvarad	Bifall

Beslut

Kongressen beslöt:

- att bifalla Eva Trygg Lindh med fleras förslag gällande motion J179:1
- att bifalla Björn Fries med fleras förslag gällande motion J180:1
- att bifalla Björn Fries med fleras förslag gällande motion J181:1–4
- att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtanden över motionerna på områdena Droger och missbruksvård, Hemlöshet och Socialtjänst.

Ordförande: *Per Tenggren* och *Ellinor Eriksson*

Sekreterare: *Maria Eklund* och *Lotta Visén*

Dagordningens punkt 10

Beslut om partistyrelsens prioriteringar

Dagordningens punkt 10.5

Framtidskontraktet – Ansvar för morgondagen med en bättre miljö i dag

Föredragande: *Anneli Hulthén*, *Tomas Eneroth* och *Matilda Ernkrans*

Inledning

Anneli Hulthén, partistyrelsens föredragande: Energi- och miljöfrågorna uppfattas ibland av vissa som moraliserande, och moralisera vill man ju gärna inte göra dagen efter en kongressfest! Men det känns ibland som att folk tror att det handlar om var man ska lägga tepåsen när man sopsorterar, att nu får man inte få köra bil längre och nu blir det kikärtor och brännässlor varje dag till lunch.

Men jag tycker att vi har kommit till en vändning med Framtidskontraktet. Det handlar inte om vadmal och pina längre utan vi ser den potential vi har med att vi är bra på miljö- och energifrågor i Sverige, inte minst som socialdemokrati. Det tycker jag att vi har lyckats binda ihop väldigt bra i Framtidskontraktet. Miljöfrågorna är inte längre bara något slags grön dekoration till övrig politik utan det hänger ihop. Vill vi komma dithän som Stefan och alla vi andra vill komma, det vill säga halvera arbetslösheten till 2020, så är detta ett av de områden som ger oss den möjligheten.

Precis som alla andra temagrupper har vi haft ett bra jobb och ett bra utbyte, och vi har fått många bra inspel. Det har skett en hel del förändringar och jag vill berätta lite om vad vi har gjort.

Den första förändringen rör matfrågan – det vore konstigt att inte nämna maten efter den debatt och diskussion som har förts den senaste tiden, vilken säkerligen kommer att fortsätta. Även vi tar den här frågan på stort allvar och därför har vi, efter inspel från våra gruppledare, skrivit in att vi måste få bättre information till konsumenterna om matens innehåll, näringsvärde och ursprung.

En annan fråga som är en nästan lika stor utmaning som klimatfrågan är kemikalierna. Vi vet att de, inte minst för våra barn och unga, innebär en fara men i dag vet vi egentligen inte hur stor den

faran är. Vi förbjuder en del kemikalier men en del förbjudna kemikalier kommer ändå ut i butikerna, och då gäller det att vi på alla sätt och vis försöker förhindra detta. I Framtidskontraktet gör vi det genom att skriva in att kontrollen ska effektiviseras.

När det gäller energiområdet i dess helhet har vi poängterat tydligt att vi kommer att behålla kärnkraften för lång tid framöver. Det är precis så som vi har uttryckt det tidigare på partikongresser. Vi har också tydligt påpekat att här sker en energiomställning och att vi vill ha mer satsning på förnybar energi och energieffektivisering. Vi är väldigt tydliga med det.

Vi skriver också in att vi behöver ett klimatpolitiskt ramprogram och om allt det här ska bli verklighet gäller det att de internationella avtal vi sluter verkligen är bindande. Det är ju ingen idé att åka runt och skriva på papper som inte gäller sedan. Vi vill ha globala, ambitiösa och bindande klimatavtal när vi väl gör sådana.

Byggandet är viktigt, både för att människor ska ha någonstans att bo och för att våra ungdomar någon gång ska kunna flytta hemifrån, och vi behöver inte bara bygga nytt utan vi behöver bygga om. Det ska vi göra till exempel med våra miljonprogramsområden. Det ska självklart göras på ett energieffektivt sätt men också på ett sätt som gör att vi inte använder material som vi blir sjuka av i framtiden. Det skriver vi in i Framtidskontraktet, på inrådan av våra kloka temagrupsmedlemmar.

Med detta yrkar jag bifall till vår del av Framtidskontraktet. Tack för alla inspel!

Förslag

Följande förslag förelåg:

Partistyrelsens förslag till politiska prioriteringar, avsnittet Ansvar för morgondagen med en bättre miljö i dag

Ansvar för morgondagen med en bättre miljö i dag

Klimatfrågan är vår tids ödesfråga. Om temperaturen fortsätter att stiga i samma takt som nu kommer det att leda till allvarliga konsekvenser för livet på jorden. Vi ser dessutom en pågående global kris för den biologiska mångfalden, där en av de största artutrotningarna i planetens historia pågår. Nätet av arter som bygger våra ekosystem är förutsättningen för vår existens eftersom de producerar all vår mat, allt vårt rena vatten och allt det syre vi andas. Nu krävs ett sammanhållet globalt och nationellt politiskt arbete för att säkra en god miljö även i framtiden.

Glappet mellan vad klimatforskningen säger att vi ska göra och de politiska åtgärder som sker internationellt växer. Vi är på väg mot en värld med kraftigt stigande temperaturer och där förutsättningarna för mänskligt liv kraftigt försämras.

Vårt vägval är odiskutabelt. Ökningen av växthusgaser i atmosfären måste upphöra. Vi står inför en omställning. Från ett samhälle som bygger på fossila bränslen, till ett som bygger på det förnybara.

Vi socialdemokrater känner tillförsikt eftersom vi har genomfört stora samhällsförändringar tidigare. Vi ledde omställningen från Fattigsverige till välfärdsland. Vi ska klara klimatomställningen på samma sätt.

En aktiv klimatpolitik är en politik för framtidens jobb och därmed för framtidens välfärd. Investeringar i ny effektiv miljö- och klimatvänlig teknik stärker företagens konkurrenskraft, skapar nya företag och innebär ökad potential för handel och exportintäkter. Genom att Sverige går före i omställningen kan våra företagare bli världsledande i att utveckla den teknik och miljöprofil som världen efterfrågar i kampen mot klimatförändringarna.

För oss socialdemokrater är det uppenbart att politiken är helt nödvändig för att klara klimatomställningen. Marknaden klarar inte omställningen själv. Det ligger ett ansvar för oss som politiker och som individer att göra det lönsamt för företagen att agera miljövänligt. Med rätt styrinstrument kan såväl offentliga som privata aktörer utgöra en positiv kraft i att utveckla ny teknik och bygga ett hållbart samhälle.

Det går dessutom att åstadkomma stora förändringar genom att människor tar ett klimatansvar i sin egen vardag. Alla kan vi ändra hur vi lever och vad vi handlar. Politiken har en viktig roll att ge ett tillräckligt stöd så att alla fullt ut kan göra aktiva val. Konsumenter ska få bättre information om matens innehåll, näringsvärde och ursprung.

Det är vi i de rika industrialiserade länderna som historiskt stått för de största utsläppen av växthusgaser och det är de fattigaste länderna som drabbas hårdast av klimatförändringarna. Därför menar vi att grundprincipen är att den industrialiserade världen har ett historiskt ansvar för klimatförändringarna. Vi socialdemokrater ska verka för att göra klimatpolitiken rättvist utformad, såväl globalt som nationellt.

Att försöka klara våra utsläppsmål genom att köpa utsläppsminskningar i andra länder är kortsiktigt. Det gör vårt näringsliv mindre konkurrenskraftigt på lång sikt och hämmar omställningstrycket. Vi måste göra vår hemläxa förr eller senare.

Vi vill att EU ska vara en union för hållbar tillväxt och full sysselsättning. Ett väl fungerande EU bidrar till ett starkt och tryggt Sverige. Klimat- och miljöarbetet inom EU är ett av de bästa exemplen på hur vi gemensamt kan möta hot som inget land kan klara ensamt. Vi socialdemokrater vill att Sverige ska vara ett land som är med och driver EU:s aktiva klimatpolitik – inte bromsar den.

Vi vill använda ekonomiska styrmedel för att stimulera fler människor och företag att ändra beteende så att alla kan hjälpas åt att skapa en utveckling som både är ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar. Hit hör miljöskatter, men också lagstiftning, utsläppsrättigheter och certifikat. Styrmedlen ska utformas så att de stimulerar till arbete och företagande, stärker industrins konkurrenskraft och bidrar till en hållbar utveckling.

En stor och viktig del av klimatarbetet behöver ske på lokal nivå. Vi socialdemokrater tänker gå före och använda offentlig upphandling, investeringar i miljövänlig fjärrvärme, återvinning av hushållsavfall för biogasproduktion, en övergång till fossilfri kollektivtrafik och andra åtgärder på kommunal nivå för att ställa om Sverige.

Sverige behöver bryta sitt oljeberoende och leda omställningen till hållbara material och bränslen. Genom samarbete mellan forskning, näringsliv och politik kan Sverige bli ledande inom området grön kemi.

Vår närmiljö är fylld av kemikalier. Kemikalierna spelar inte sällan en avgörande roll för att förbättra våra liv, exempelvis som beståndsdelar i läkemedel. Samtidigt är det av yttersta vikt att

alla risker med kemikalier minimeras och kontrollen effektiviseras. Farliga kemikalier i vår närmiljö innebär en stor hälsofara och ett hot mot vår miljö. Inte minst viktigt är att minska miljö- och hälsoriskerna i barnens offentliga miljöer.

Miljöproblemen i både Östersjön och Västerhavet är oroande. Havsmiljön skadas av övergödning, utfiskning och oljeutsläpp. Det är inte längre möjligt att återskapa havens ekosystem till de förhållanden som rådde före det omfattande industriella fisket tog sin början. Men med strategiska insatser kan vi få ekosystemen att fungera på ett tillfredsställande hållbart sätt.

Sverige behöver en god tillgång till el med konkurrenskraftiga priser. Detta är inte minst av stor betydelse för sysselsättningen i den elintensiva industrin. Vi vill skapa jobb genom investeringar i det svenska energisystemet. Sverige har unikt bra naturliga förutsättningar för förnybar energi med vår goda tillgång på vind, vatten och skog. Den förnybara energin har mycket stor potential att byggas ut under lång tid framöver. All svensk energi kan på sikt komma från förnybara källor.

Kärnkraften ska successivt fasas ut, med hänsyn till sysselsättning och välfärd och i den takt kärnkraftselen kan ersättas med el från förnybara källor samt energieffektivisering.

Sverige är dock ett av världens mest kärnkraftberoende länder. Kärnkraften kommer att utgöra en viktig del av vår elproduktion för lång tid framöver. Den ska användas på ett säkert och effektivt sätt. Den svenska industrins konkurrenskraft ska säkras genom trygg tillgång till el och bibehållen effekt i energisystemet. Detta ska göras genom kraftfulla satsningar på förnybar energi och energieffektivisering. Sverige ska ställa om till en hållbar energiförsörjning.

För att klara omställningen i energisystemet krävs att vi producerar mer energieffektivt. Vi måste minska den totala förbrukningen, verka för en effektivare energianvändning inom industrin liksom en fortsatt omställning av transport- och bostadssektorn.

Förutsättningarna att klara både industrins konkurrenskraft och omställning inom ramen för en effektiv klimatpolitik ökar med en blocköverskridande överenskommelse om energipolitiken. Sedan de borgerliga partierna visat sig ovilliga att nå en överenskommelse är osäkerheten för industrin betydande. I regeringsställning kommer vi att bjuda in till nya blocköverskridande samtal i syfte att skapa en långsiktigt hållbar energiöverenskommelse. Vårt mål med en sådan överenskommelse är att trygga tillgången på el och annan energi med en energiproduktion som har låg inverkan på hälsa, miljö och klimat – och att göra det på internationellt konkurrenskraftiga villkor.

Socialdemokratins viktigaste prioriteringar inför den kommande mandatperioden är därför:

- *Minska utsläppen av växthusgaser.* Sverige ska år 2050 vara ett land utan fossila bränslen. För att ge tydliga långsiktiga signaler vill vi införa ett klimatpolitiskt ramverk som leder till att utsläppen minskar med minst 90 % till år 2050 jämfört med 1990. Delmål för år 2030 och 2040 liksom sektorsvisa mål ska finnas med och årliga avstämningar av klimatmålen ska göras.

- *Effektivisera transportsektorn och minska utsläppen.* Kollektivtrafiken utökas, järnväg blir det naturliga valet mellan våra storstäder och mer av godset ska transporteras på järnväg och fartyg. Styrmedel ska användas för att ställa om fordonsflottan så att den blir fri från fossila utsläpp. Vi vill se en miljöbilsbonus för bilar med liten klimatpåverkan som betalas av en registreringsavgift för bilar med stora utsläpp.
- *Aktivt driva på för ett globalt, ambitiöst och bindande klimatavtal.* Målet måste vara att hejda temperaturökningen under 2 grader. Sverige och EU ska gå före och minska sina utsläpp. Vi vill se en global utsläppshandel inom konkurrensutsatta energiintensiva industrier som stålindustrin och effektiva globala instrument för tekniköverföring och finansiering av klimatåtgärder i utvecklingsländerna.
- *Klara de svenska miljömålen.* Tydliga åtgärder för att klara de svenska miljömålen ska arbetas fram. Koldioxidutsläppen ska minska. Den biologiska mångfalden ska skyddas. Nya kemikalier ska enbart tillåtas om det är bevisat att de är ofarliga och befintliga kemikalier ska bytas ut om det finns mindre farliga alternativ på marknaden. På motsvarande sätt ska användningen av tungmetaller minimeras. En plan för att kraftigt minska övergödningen av haven och säkra vattenkvaliteten är nödvändig.
- *Trygga energiförsörjningen.* Sverige ska ha ett överskott av el. Vi vill se en blocköverskridande energioverenskommelse.
- *Bygg ut den förnybara energin.* Vi vill främja investeringar i utbyggnad av bland annat vind, sol och biobränslen. Målet ska vara minst 30 TWh ny el från förnybara källor år 2020. Vi vill investera i energiforskning så att Sverige kan vara i fronten när det gäller att ta fram ny och innovativ energiteknik. Ägandet i Vattenfall ska användas så att bolaget blir ledande i energiomställningen. Hushållen ska ha möjlighet att på ett ekonomiskt hållbart sätt producera sin egen energi genom att de får en nettodebitering. Smarta elnät som stödjer energieffektiviseringen och klarar den ökande användningen av förnybar energi ska byggas ut.
- *Öka energieffektiviseringen.* Vi ska stimulera och uppmuntra energieffektivisering. Bostäderna från miljonprogrammet ska byggas om på ett miljöriktigt och hållbart sätt för minskad energiförbrukning. Nya hus ska byggas med lågenergimetoder och -förbrukning. Så kallade vita certifikat som ställer krav på elleverantörerna att bidra till effektivisering ska införas.

Debatt

Jörgen Edsvik, Gävleborg: Jag vill börja med att bekräfta bilden att det har varit ett fantastiskt bra arbete i temagruppen. Jag vet att ni är trötta på att höra den kommentaren, för ni har hört den hela veckan, men det är icke förty sant. Vi har haft ett bra givande och tagande och ett bra samtalsklimat, och jag vill tacka partistyrelsen för att man lyssnar bra på delegationerna och anstränger sig för att få till varaktiga förändringar.

Det här är ett starkt dokument. Det behandlar ödesfrågor för Sverige som viktiga frågor för mänskligheten. Vi täcker upp klimatfrågan på ett alldeles ypperligt sätt, betydligt bättre än vad jag

har sett i något annat socialdemokratiskt program tidigare. Vi för in det klimatpolitiska ramverket som egentligen är ett nytt sätt att jobba med klimatpolitik, ett sätt som vi inte har försökt tidigare i Sverige. Jag tycker om innovation i politiken och de här är en sådan på helt rätt område.

Vi behandlar energiförsörjningen på ett bra sätt och vi förstärker olika skrivningar runt vilken miljö vi ska lämna till våra barn, hur vi ser på kemikaliefrågan, nanopartiklar och andra otäcka saker som vi helst vill ha så lite som möjligt av.

Dokumentet har också ett väldigt fokus på den del av miljöfrågan som handlar om konkurrenskraft, nya jobb, grön teknik och gröna innovationer. Det är naturligtvis väldigt klokt med tanke på den allmänna ansatsen i Framtidskontraktet och hur vårt parti vill gå fram till valet med nya jobb. Det finns mycket att hämta på det här området och vårt parti fångar det på ett väldigt bra sätt.

Ska man ändå anstränga sig och leta en svaghet i programmet så tycker jag att den ligger på kärnkraftsområdet. Vi är tydliga med *att* kärnkraften ska avvecklas, vi är väldigt tydliga om *hur* den ska avvecklas, vi är något svävande om *när* den ska avvecklas. Nu har partistyrelsen ansträngt sig och man har förtydligat flera rader om energieffektivisering och flera rader om förnybart, så vi får vara nöjda så långt vi kommer nu.

Peter Söderström, Värmland: Det finns inga motsättningar mellan en aktiv miljöpolitik och full sysselsättning. Vi står inför ett vägskäl där utsläppen måste minska – allt annat är uteslutet. Det är dags att visa solidaritet med den planet vi bor på.

Inför kongressen skrev jag en motion, E71, som handlar om energieffektivisering av det svenska bostadsbeståndet, så jag vill passa på att tacka för bifallet när jag ändå är här. Först hittade jag inte motionen men det visade sig att den hade hamnat på området ”Fler bostäder”. Vad kan vi då dra för slutsats av det? Jo, ska vi nå vårt ambitiösa och synnerligen viktiga sysselsättningsmål krävs en kraftfull och offensiv miljöpolitik

Nu finns energieffektiviseringen tydligt markerad i Framtidskontraktet under våra viktigaste prioriteringar den kommande mandatperioden. Detta, som så mycket annat i vårt klimatpolitiska ramverk, visar att vi socialdemokrater är redo att ta ansvar för morgondagen. Sverige har nämligen de bästa förutsättningarna att en föregångare inom klimatarbetet men det kommer att krävas en socialdemokratisk regering för att lyckas med det. Därför vill jag gärna avsluta som jag började: Det finns inga motsättningar mellan en aktiv miljöpolitik och full sysselsättning. Jag yrkar bifall till en progressiv miljöpolitik. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag

Åsa Westlund, Stockholm län: Att kalla sig framtidspartiet förpliktigar och det finns nog ingen fråga som är så förknippad med framtiden som miljöfrågorna. Det är ingen slump att människor, när man frågar dem vilka samhällsproblem de ser framför sig, mest oroas över miljöhoten. Det är heller ingen slump att företag som vill framstå som moderna och attrahera oss gärna framstår som det bästa miljövänliga alternativet.

Alla partier som gör anspråk på att styra det här landet måste ha, och visa aktivt att man har, en seriös politik för att klara klimat- och miljöutmaningarna. Därför är jag glad över att klimat- och miljöavsnittet har fått en så framträdande position i Framtidskontraktet och att partistyrelsen

dessutom har gått oss ombud till mötes på en rad punkter, förstärkt skrivningarna och framför allt lyft fram det klimatpolitiska ramverket ännu mer som styrande för vår politik.

Men egentligen är alla delar av Framtidskontraktet viktiga för en framgångsrik klimat- och miljöpolitik, för ska vi klara de stora utmaningar som vi står inför krävs det att vi har människor med oss och det krävs en miljöpolitik som kombinerar miljöomställningen med fler jobb och broar för dem som måste lämna förlegad verksamhet och gå över till de branscher som satsat och investerat i ny grön teknik. För att klara klimat- och miljöutmaningarna räcker det inte med att förlita sig till individen utan det kräver verkligen gemensamma lösningar. Vi socialdemokrater har därför en unik möjlighet att klara de utmaningar vi står inför.

Vi ska prata mer om vår miljö- och klimatpolitik med väljarna. Ett framtidsparti måste vara tydligt med att vi har en politik för de viktigaste framtidsfrågorna. Jag yrkar därför bifall till partistyrelsens förslag och drar tillbaka mitt eget yrkande.

Kata Nilsson, Jämtlands län: Jag vill berätta för er här i dag att i mitt partidistrikt är energipolitiken väldigt enkel. Vi socialdemokrater är framtidens parti och vi driver på för framtidens energi. Låt fossilerna krama fossilbränslena – sjukt himla pinsamt för dem!

För oss i Jämtland är det här en oerhört viktig fråga. Just nu, när jag står här, planerar två gruvföretag uranbrytning i den vackra Oviksbygden. Människorna där är väldigt oroliga för det här och det är jag också, för effekterna av uranbrytning är förödande. Det sker enorma utsläpp, det är död skog och det är förgiftat vatten. Kärnkraften har ingen plats i morgondagens samhälle och uranbrytningen måste stoppas. Jag vet att Sverige är beroende av kärnkraften nu, men så snart den inte längre än nödvändig ska den inte heller brukas. Det är viktigt för oss att vi inte villar bort oss i den här frågan, vilket Centerpartiet gjorde på deras stämma för några veckor sedan, då de knappt vågade säga något alls om kärnkraften. Alliansens gröna röst vågar inte höja sin röst när det gäller den här frågan, men det gör vi. Det ska vi göra.

Jag är egentligen inte helt nöjd med skrivningen gällande kärnkraften men jag tycker att den nya skrivningen är mycket bättre än den gamla så jag vill yrka bifall till partistyrelsen.

Anders Härnbro, Östergötland: Till skillnad från många av er som är SSU-erfarna ombud så är jag en så kallad sen rekrytering. När mina barn hade börjat skolan växte intresset för att kunna engagera mig för deras framtid och för det samhälle som de skulle leva i. När jag gick med i Socialdemokraterna för åtta år sedan var det för att få vara med och driva och lyfta miljöfrågor i detta annars så eminenta parti. Jag tycker att jag har fått vara med och lyfta det rejält under den här kongressen, tillsammans med temagruppen och partistyrelsen.

I partistyrelsens nya förslag har till exempel energieffektiviseringar och omställning till förnybar energi fått en betydligt mer framträdande position, och därför kan man titta lite extra på motion G110 som handlar om att det kan vara bra att titta över regleringarna för vindkraft om vi ska få till en kraftfull förändring. Vindkraften, vattenkraften och solkraften måste också i högre grad närma sig den solidariska kärlekskraft som är grunden för vår politik.

Men en klimatomställning handlar inte bara om huruvida det blir nya källor för energi. Det skapar också möjligheter till nya jobb. Det är så nära knutet till vårt partis kärna. Jag vill yrka bifall

till partistyrelsens förslag till skrivning i Framtidskontraktet. Den här kongressen har visat att vi inte bara är röda med 50 nyanser av grått – vi lyfter härmed det gröna i politiken. Det hållbara samhället ska vara det socialdemokratiska samhället!

Johan Tolinson, Halland: Först vill jag tacka Kata och ungdomarna, vår framtid, för att de prioriterar klimatfrågan på det sättet. Det gläder mig! Jag tänkte också citera Stefan, för i sitt linjetal sade han bland annat: ”Sverige ska bli ledare i tävlingen om grön teknologi, inte en sorglig eftersläntrare.” Det känns väldigt bra.

Jag vill yrka bifall till partistyrelsens förslag. Det har varit ett bra arbete och vi har haft möjlighet att komma med kloka inlägg. Hållbar klimatpolitik är otroligt viktigt för mig, att vi satsar på miljö- och energifrågor. Jag har dock några medskick till partistyrelsen.

Byggnads har tagit fram detta om stöd till energieffektivisering. Det är nödvändigt inom bostadssektorn, vilket även partistyrelsen förordar. Det är också oerhört viktigt att vi tar ett tydligare steg framåt när det gäller avvecklingen av fossila energikällor, helst inom en generation. Målsättningen är att all svensk energi inom en generation ska var förnybar. Investeringar i forskning samt utveckling inom energi- och miljöteknik är också otroligt viktiga delar.

Det hade varit bra om det hade stått i programmet att Energimyndigheten får uppdraget att ta fram en avvecklingsplan för kärnkraften, för den kostar otroliga pengar att avveckla så därför är det viktigt att man ta fram en plan för det.

Johan Söderling, Västerbotten: Jag vill först tacka för temagrupsarbetet och samarbetet med partistyrelsens föredragande. Det arbetet har varit riktigt bra. Jag vill dock yrka på ett tillägg i Framtidskontraktet på sidan 19 rad 27: ”Producentansvaret för läkemedelsindustrin måste förtydligas, vår miljö måste skyddas från de restprodukter som efter avloppsrening läcker ut och påverkar oss alla.” Jag yrkar också bifall till motionerna G29 och G31.

En av de stora utmaningar vi står inför är att restprodukter från de läkemedel som vi med dagens teknik inte kan rena i våra avloppsverk hotar vår miljö. Vi vet inte hur vi ska hantera dem, vi vet inte hur de kommer att påverka oss. Självklart ska vi ta fram reningsteknik för att komma till rätta med problemet men orsaken till problemet måste mötas i början av processen, eller hur?

Läkemedelsföretagen bör ta ansvar för hur deras produkter påverkar vår miljö genom framtagandet av gröna läkemedel. Farliga ämnen ska förstås aldrig hamna i avloppsvattnet. Vi får rapporter om hur farliga ämnen i vårt avloppsvatten påverkar vår miljö men det är svårt att överblicka all påverkan och hur den slår mot miljö, natur, djur och mänskligheten.

Våra läkemedel är förstås viktiga för att skydda oss och bota oss från sjukdom men det är inte rimligt att restprodukterna skapar nya problem, nya symtom, nya sjukdomar. Eller ska vi förlita oss på att det finns ett piller mot det också?

Börje Vestlund, Stockholm: Att ställa om energi och ha förnybar energi gör att många undrar om vi inte missar jobb. Nej, det är precis tvärtom! Men tyvärr har det varit så historiskt i Sverige att vi har velat i energipolitiken. Vi var till exempel ledande vad gäller tillverkning av vindkraftverk i Sverige,

men eftersom vi inte kom fram med några bra beslut flyttade tillverkningen till Danmark. Miljö- och klimatområdet har framtiden för sig. Det utvecklar ny teknik och skapar arbetstillfällen.

Jag tycker att det här är ett bra dokument. Jag vill dock ändra i ett avseende och det gäller sidan, 20 rad 22, under den första punktsatsen. Där står det att Sverige år 2050 ska vara ett land utan fossila bränslen. Bränsle blir ett lite konstigt ord i sammanhanget, för det borde stå energi. Jag tycker därför att meningen bör lyda: ”Sverige ska år 2050 vara ett land med enbart förnybar energi.” Då blir det mer rätt. Dessutom överensstämmer det bättre med ”Färdplan 2050” som vi har antagit som ett EU-meddelande.

Jan Anders Palmqvist, Blekinge: Framtidskontraktet innehåller goda ambitioner när det gäller klimatpolitiken. Skrivningen om att införa ett klimatpolitiskt ramverk som ska leda till att utsläppen ska minska med 90 procent till 2050 är ambitiöst. Dock är målet inte tillräckligt för att ta bort risken för allvarliga klimatförändringar. Målet innebär att vi minskar riskens ökningstakt – det är viktigt att vi är medvetna om det.

I höst kommer FN:s klimatpanel att redovisa sin nästa rapport i Stockholm. Det är inte uteslutet att målet om 2 grader kommer att skärpas till 1,5 grad. För att nå dit måste vi minska utsläppen maximalt. Hitills är det naturvetenskaperna som har drivit på utvecklingen i klimatfrågan men det handlar också om de ekonomiska och de sociala systemen. Energianvändningen är en avgörande faktor för att nå målet om ett hållbart samhälle och det krävs tre saker: ökad energieffektivitet, kraftfulla investeringar och en minskning av vår energianvändning.

Det finns nu infört på sidan 20, rad 8. Det är bra. Det hade varit ännu bättre om skrivningen om minskad energianvändning också hade varit införd på sidan 19, rad 43, där det handlar om att driva på takten i kärnkraftsavvecklingen. Så långt kom vi inte nu. Trots det yrkar jag bifall till förslaget från partistyrelsen.

Erik Pelling, Uppsala län: Vi står inför oerhörda utmaningar på miljö- och klimatområdet, vilket många har beskrivit. Jag är väldigt glad att vi i förslaget till Framtidskontraktet verkligen antar utmaningen, hanterar hoten och framför allt ser möjligheterna. Ett stort tack till partistyrelsen för det och ett stort tack till alla ombud som bidragit till att formuleringarna har spetsats ytterligare.

Men det finns fortfarande någon punkt som kan bli bättre och jag har ett tilläggsyrkande på sidan 19, rad 15–18 som handlar om det viktiga klimatarbetet, efter ”kollektivtrafik”: ”prioritering av gång-, cykel- och kollektivtrafik i samhällsplaneringen”

Nu framstår jag kanske lite som insnöad på gång- och cykeltrafik men faktum är att majoriteten av alla bilresor i Sverige är kortare än fem kilometer, ofta betydligt kortare än så. Det innebär att det finns en ganska stor potential och mycket att vinna i folkhälsa, miljö och faktiskt också reda pengar på att ersätta åtminstone en del av bilresorna med gång och cykel, men det kräver att vi planerar för det och ger gång och cykel förutsättningar att växa.

Lägg till investeringar i kollektivtrafik så får vi med tre av de viktigaste verktygen på lokal nivå och i det lokala klimatarbetet. Det tycker jag bör nämnas i Framtidskontraktet. Bifall till mitt tilläggsyrkande.

Lars Erik Sotig, Örebro län: Jag yrkar på att vi stryker ”minska den totala förbrukningen” på sidan 20, rad 8. Den nya lydelsen blir då: ”Vi måste verka för en effektivare energianvändning inom industrin liksom en fortsatt omställning till en hållbar energiförsörjning, liksom en fortsatt omställning av transport- och bostadssektorn.”

Det är viktigt att vi minskar förbrukningen av energi inom industrin och att vi effektiviserar användandet. Men med den skrivning som är nu ska den totala energin minska. Kan då industrin växa? Jag som IF Metallare vill att industrin ska växa och ge fler jobb men det funkar inte med den skrivning som är i dag. För att det inte ska bli som Reinfeldt sade i Davos, att industrin inte finns, tycker jag att vi ska ta bort den skrivningen.

På sidan 21, rad 4 vill jag ändra ”Ägandet i Vattenfall ska användas så att bolaget blir ledande i energiomställningen.” till ”Alla statligt ägda bolag, som exempelvis Vattenfall, ska användas så att bolagen blir ledande i energiomställningen.” Det är ju faktiskt så att staten äger 53 olika bolag och alla kan göra någonting för att effektivisera. När vi ska skriva in något i Framtidskontraktet tycker jag inte att det ska spela någon roll om det står i bolagens ägardirektiv eller inte. Därför yrkar jag bifall till det förslaget.

Milan Obradovic, Skåne: För oss socialdemokrater är miljö mer än vackra ord på ett papper. För oss är miljö en mänsklig rättighet. Alla har rätt till frisk luft, rent vatten och en giftfri miljö, och nu har vi ett framtidskontrakt som får den mest inbitne miljöpartist att inse att det är vi socialdemokrater som driver miljöfrågorna och utvecklingen för det hållbara samhället. Det ska vi vara stolta över.

Men som politiker kan man aldrig vara nöjd. Därför har jag ett litet, men extremt viktigt, yrkande som gäller rening av läkemedel och kemikalier i vatten. På sidan 20 vill jag ha in ett tillägg efter rad 43: ”Vårt dricksvatten ska säkras genom införandet av läkemedels- och kemikalierening på våra vattenreningsverk.”

För mer än 15 år sedan kom rapporterna. Fiskarna var tvåkönade och man varnade för att gravida kunde få missfall om man drack vatten från Mälaren; det var riktigt skrämmande. Vi blir allt fler människor, vi äter allt mer läkemedel och vi blir allt äldre. Efter att vattnet har passerat våra reningsverk utan att ha blivit renat hamnar läkemedel i slammet som bildar nya substanser. Därefter läggs det ut på våra åkrar och på våra grödor, och sedan äter vi detta. Vad säger då miljöbalken om detta? Jo den säger att finns det ett hot mot människors hälsa och en lösning till en rimlig kostnad ska detta implementeras. Så är det i detta fall. Att säga nej till detta tillägg är att göra tjänstefel.

Utöver detta vill jag yrka bifall till Johan Söderlings yrkande angående producentansvar för läkemedel.

Alinda Zimmerer, Skåne: Denna kongress har varit en fantastisk resa och vi har fattat många kloka beslut, även om vi radikaler från Skåne inte har fått igenom allt vi har velat. Men vi kan konsten att kompromissa när nöden så kräver. Nu står vi enade och starka tillsammans, och jag vet att många av er just nu bara längtar efter att få åka hem, men innan ni får göra det ska jag tvinga er att lyssna på min berättelse om min sjuka mor.

Min sjuka mor heter Moder Jord. Om vi menar allvar med orden ”av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov” måste vi börja värna om min sjuka mor. När jag var ung och arg skrev jag följande rader: ”När vi människor har förstört förutsättningarna för ett naturligt djur- och växtliv ska vi börja odla penningträd och vi ska äta våra pengar.” Vi är inte riktigt där ännu men vi på väg dit i racerfart.

Det är dags att börja värna om min sjuka mor. Vi är inte hennes herrar. Vi är bara en liten pusselbit i den stora biologiska mångfalden. Min sjuka mor, kalla den Änglamarken eller Himlajorden om du vill, jorden vi ärvde. Detta är ingen hemläxa som vi måste göra förr eller senare. Detta är en fråga om liv och död. Jag yrkar på en ändring Framtidskontraktet, sidan 19, rad 3. Stryk meningen ”Vi måste göra vår hemläxa för eller senare” och ersätt den med: ”Vår trovärdighet kräver att vi tar ansvar på hemmaplan.”

Chatarina Holmberg, Blekinge: Jag vill först instämma med föregående talare. Jag tänkte prata om maten, för den har stått rätt mycket i fokus de senaste månaderna. Vi har läst en del om hästkött i köttbullar och lasagne och givetvis bör man fundera en hel del på vad vi stoppar i oss. När jag läste Framtidskontraktet fanns det inget med om detta och jag är därför glad att partistyrelsen har lyssnat i temagruppen och att vi har fått in en skrivning på sidan 18 om att konsumenterna ska få bättre information om matens innehåll, näringsvärde och ursprung.

Egentligen är jag bekymrad över en annan text, den som står högst upp på sidan 19, vilken handlar om något helt annat. Det står ”Att försöka klara våra utsläpp genom att köpa utsläppsminskningar i andra länder är kortsiktigt.” Givetvis ska vi inte använda biståndspengarna till klimatkompensering i andra länder, vilket vår alliansregering gör. Det är helt klart fel. Men vi får inte dra undan mattan för de företag som faktiskt jobbar rätt aktivt för att bli klimatneutrala. Det finns många goda initiativ där man arbetar med klimatfrågorna, och det finns ganska tuffa program för energieffektiviseringar på olika håll. För att kunna bli ett klimat neutralt företag krävs det dels att man gör egna åtgärder, dels att man jobbar via CDM-projekt.

Jag kommer dock inte att yrka på någon ny skrivning utan jag är rätt nöjd om det som står om energieffektiviseringar på sidan 20 och den tydliga skrivningen om ett klimatpolitiskt ramverk, så därför yrkar jag bifall till partistyrelsens förslag.

Yvonne Karlén, Dalarna: Jag är jättenöjd med de skrivningar som har kommit i Framtidskontraktet, och jag tycker att vi har en himla god stämning på den här kongressen och att alla bjuder till, så att vi ska få bra kompromisser. Det känns jättebra och det känns lovande för framtiden.

Trots det har jag ett förslag till att vi ska stryka på sidan 20, rad 8 av orden ”minska den totala förbrukningen”. Det innebär att texten i stället lyder: ”Vi måste verka för en effektivare energianvändning inom industrin liksom...”

Varför denna förändring? Jo, jag bor i Borlänge. Där har vi ett stort företag som heter Stora Enso som använder ungefär en procent, och lite till, av den totala elförbrukningen i Sverige. Om vi menar allvar med att vi ska fortsätta att satsa på jobb i framtiden kan vi inte minska förbrukningen under den period det handlar om, utan då måste vi få lite mer tid på oss. Vi är alltså inte emot att vi ska minska den totala förbrukningen, vi har sagt ja till det långsiktigt och det står i partiprogrammet,

men Framtidskontraktet handlar om den närmaste fyraårsperioden. Där menar vi att vi inte klarar av detta.

För att vara väldigt tydlig för alla vill jag dessutom tala om att vi jobbar väldigt mycket för miljön i Borlänge och använder spillvärmerna från Stora Enso för att bland annat värma upp bostäderna i kommunen.

Mattias Josefsson, Älvsborgs södra: Jag fortsätter på samma spår och jag lägger samma yrkande som Lars Erik Soting lade innan, det vill säga jag vill stryka ”den totala förbrukningen” på sidan 20 rad 8 och ersätta den meningen med ”Vi måste verka för en effektivare energianvändning inom industrin liksom en fortsatt omställning till en hållbar försörjning, liksom en fortsatt omställning av transport- och bostadssektorn.”

Vi socialdemokrater är en progressiv rörelse och vi behöver ha tydliga och starka skrivningar om miljön – därom råder inget tvivel. Samtidigt får det inte råda några tvivel om att vi socialdemokrater sätter jobben först. Att använda uttryck som att vi som parti ska minska den totala förbrukningen kortsiktigt kan uppfattas som att vi riskerar att äventyra jobben.

Jag menar att den primära uppgiften måste vara att skapa och ge förutsättningar för en mer effektiv energianvändning oberoende av konjunktur. Det ska inte råda några tvivel om att vi socialdemokrater verkligen sätter jobben först, att vi ger förutsättningar för företag att ställa om till mer hållbart, att vi ger förutsättningar för företag att utveckla ny teknik som skapar nya skatteintäkter och exportintäkter för Sverige. Vi kan göra det. Vi har gjort det innan. Vi har kunnat förena det utan att riskera några jobb. Därför yrkar jag bifall till mitt förslag.

Ylva Samuelsson, Jönköpings län: Jag är medlem i ett framtidsparti – Framtidspartiet Socialdemokraterna. Det känns mycket bra! Ett framtidsparti måste alltid ta hänsyn till miljön, annars är man inget framtidsparti. Om vi inte tror att miljö spelar roll kommer inte heller några andra frågor spela roll. Vi socialdemokrater ska vara bäst på miljöfrågor för de hör verkligen hemma i vårt parti. Miljöfrågorna handlar in grund och botten om rättvisa, jämlikhet, solidaritet, fred och frihet. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Marie-Louise Forsberg-Fransson, Örebro län: I Framtidskontraktet politiska riktlinjer uttrycker vi ett bra sätt att klimatfrågan är en av de största utmaningarna för vår planet. Vi har satt upp ambitiösa och bra mål för energieffektivisering, minskade utsläpp och en övergång till mer förnybar energi, och utgångsläget är bra med nära hälften av landets elproduktion från vattenkraften. En kraftfull satsning på vindkraft kommer att bidra ytterligare till att den globala klimatpåverkan minskar.

Elbehovet i Sverige varierar kraftigt mellan en varm sommardag mitt i semesterperioden och en måndag morgon i januari när hela elproduktionen ska sättas igång. Då krävs det att vi har en robust energiförsörjning och det är en förutsättning för välfärd, trygghet och jobben, inte minst jobben i basindustrin.

När vindkraften får en allt större del av den svenska elproduktionen ökar också behovet av att kunna reglera elsystemet och där är vattenkraften den reglerande faktorn. Vi måste också satsa på

vattenkraft om vi ska satsa på vindkraft – det är två viktiga kraftkällor som är i symbios med varandra.

Jag tycker att det är ett bra framtidskontrakt men jag vill ändå yrka på ett tillägg på sidan 19 rad 40, så att meningen lyder: ”Den förnybara energin har en mycket stor potential att byggas ut och effektiviseras under en lång tid framöver, detta gäller inte minst för vattenkraften.”

Jag vädjar till er: Vill ni ha vindkraft vill ni också ha vattenkraft. Jag yrkar bifall till mitt förslag.

Streck i debatten – beslut

Kongressen beslöt:

att sätta streck i debatten

att befria ordföranden från att justera yrkandena i anslutning till beslutet om streck.

Fortsatt debatt

Carina Gullberg, Skaraborg: Att skapa stabilitet och långsiktighet i energisystemet är jätteviktigt men jag tänker lägga en annan vinkel på det här. Vi är många kommuner i dag som producerar el via vind, vatten och biomassa, och det finns jättemånga motioner om att en del av den vinst som görs borde genereras tillbaka till ursprungs- eller producentkommunerna. Jag kan inte förstå varför partistyrelsen är så hårdnackat emot dessa motioner, för det är nej, nej och åter nej. Vi bidrar ju till hela Sveriges utveckling.

Förstå min frustration som kommunalråd i Gullspångs kommun, en kommun med 5 200 invånare, där kommunen har producerat el sedan 1907. Vi kommer ingen vart med skatteutjämningsystemet. Ett förskolebarn i Gullspång är värt 44 446 kronor medan ett förskolebarn i Stockholm är värt 75 227 kronor. Låt oss lära av Norge inom energiområdet.

Det här är en vädjan till partistyrelsen: Tänk till när det gäller de motioner som kommer i energiförsörjningsavsnittet. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag när det gäller politiska prioriteringar, för teknik och jag är inte vänner, men i omröstningen tänker jag stötta IF Metallarnas förslag.

Ibrahim Khalifa, Stockholms län: Vi ser i dag ingen gräns för den tekniska utvecklingen, den verkar kunna gå hur långt som helst. Vad vi däremot ser en gräns för är hur mycket av naturresurserna vi kan förbruka. På det sätt som vi förbrukar dem är de snart slut. Det handlar inte bara om de kommande generationerna, vilken tillgång de ska ha till naturresurser och vilken värld vi vill lämna över till våra barn. Det gäller lika mycket oss. Problemet kommer att påverka oss om vi inte gör något åt hur vi använder vår natur i dag.

Jag tänker inte yrka något, för jag tycker att de ändringar som är gjorda i Framtidskontraktet är bra. De förstärker kontraktet och de tydliggör vad vi faktiskt vill. Därför ställer jag mig bakom partistyrelsens förslag. Klimatomställningen är inte ett problemområde utan det är ett område med många möjligheter. Det finns potential här, och att våga ha en progressiv politik på det här området skapar konkurrensfördelar för Sverige. Det skapar arbete och det skapar sysselsättning. Införandet av ett klimatpolitiskt ramverk är något som känns extra bra för mig. Det känns som om det är en förutsättning för att faktiskt kunna nå de mål vi sätter upp.

Partistyrelsen har lyssnat på oss ombud på ett mycket bra sätt, men jag vill passa på att göra ett medskick till alla: Klimatet är en global fråga men den kan bara hanteras om den även tas på allvar lokalt. Precis som det framgår av Framtidskontraktet kan inte lösningen vara att exportera de problem som finns. Låt dagens debatt inte bara bli fina ord. Vi socialdemokrater ska visa att det är vi som tar ansvar även för miljön, både i dag och i framtiden.

Jytte Guteland, Stockholm: Jag vill börja med att yrka bifall till Uppsala läns förslag om cykelvägar, så att jag inte glömmer det. Framför allt vill jag yrka på en strykning på sidan 20, rad 1 av: ”Kärnkraften kommer att utgöra en viktig del av vår elproduktion för en lång tid framöver.” Jag tycker att den meningen är oerhört defensiv och jag är inte alls nöjd med den.

Även om vi kan vara väldigt stolta över att miljödebatten har tagit större plats på den här kongressen än på den tidigare, och även om vi kan känna stolthet över vår partiordförandes tal där miljön fick en större plats än vi har hört förr, så kan vi inte vara särskilt stolta över vår egen miljöpolitik. Vi behöver prioritera den betydligt mer centralt. En viktig del för att få trovärdighet är faktiskt att markera avvecklingen av kärnkraften mer än vad vi gör nu genom den typen av defensiva skrivningar.

Om man ser kärnkraften och den plats den tar, både ekonomiskt och i människors medvetande, kan man se den som en neonblinkande elefant mitt i rummet, och så länge den står där och blinkar är det svårt för oss att få trovärdighet i att vi satsar på förnyelsebar energi. Det blir också väldigt otydliga signaler till industrin om att det är den väg vi vill gå.

Visst är jag stolt över att vi från Stockholm, tillsammans med många andra, fick in kraftigare skrivningar om att vi ska satsa på förnyelsebar energi. Ni lyssnade också på den diskussion vi förde om att vi borde följa Tyskland som exempel och ställa oss för en bred överenskommelse för att få till en avveckling av kärnkraften och tro att det är det som leder till framtida jobb. Visst är jag stolt över det. Men jag hade varit betydligt stoltare än så om vi också tydligt hade fått bort den där typen av kärnkraftsvänliga meningar ur vårt program.

Johan Söderling, Västerbotten: Förra gången jag var uppe i talarstolen tackade jag partistyrelsens föredragande. Den här gången vill jag rikta ett tack till alla ombud som jag har mött de här dagarna inför den här diskussionen. Jag tror att många av er hade trott jag i mitt första anförande skulle ta upp det som jag har varit runt och pratat med er om, men här kommer det!

”Vi socialdemokrater är framtidspartiet” – åh, vad jag tycker om den formuleringen. Jag gillade ”Alla ska med” en gång i tiden men den här är också bra. Vi tydliggör budskapet till våra väljare genom Framtidskontraktet som vi ska besluta om under kongressen, det kontrakt som också ska visa att vi som parti tar kraftfull ställning i miljöfrågorna i framtiden.

Även mitt inlägg handlar om kärnkraften. Det är en energiform som oroar många av våra medborgare och många i hela världen. Det är inte så konstigt efter det som har hänt. När det gäller energiförsörjningen står vi inför stora utmaningar nu och i framtiden, det kan vi alla inse. Därför är det viktigt att vi som parti tydligt redogör vår hållning.

I vårt framtidskontrakt står det att kärnkraften under lång tid framöver kommer att vara en viktig energikälla. Är det en skrivning som tydligt visar bilden av ett framtidsparti och som tydligt

visar bilden av ett parti som tar ställning om framtiden vad gäller kärnkraften – en energiform som trots att den anses vara säker ändå utsätter mänskligheten för stora risker?

Jag kommer inte att yrka på något i det här anförandet men jag kommer att följa partiets vidare arbete i frågan och återkomma på nästa kongress – var så säkra!

Anders Almgren, Skåne: Nu börjar frågesporten: Vad har Frankrike, Slovenien, Belgien, Ukraina och Armenien gemensamt? Jo, det är de enda länder i världen som är mer beroende av kärnkraft än Sverige. Vi hade en folkomröstning 1980 med ett tydligt inriktningsbeslut om avveckling. Det var också Socialdemokraternas inriktning. Sedan dess har vi blivit allt mer beroende av kärnkraft. Vid tiden för folkomröstningen var vi en av världens ledande nationer vad gäller vindkraft. Det har reducerats till ett minimum vad gäller export och kunnande.

Vi har som parti inte levt upp till de beslut vi har tagit tidigare och därför vill jag rikta en uppmaning till partistyrelsen att ta det här beslutet på allvar. Om vi ska kunna enas kring de skrivningar vi har här gäller det att vi tar det på allvar – nu måste vi börja arbetet. Vi måste ha en kombinerad avvecklingspolitik och utvecklingspolitik.

Det är ju så med kärnbränslet uran att det inte ens är fossilt. Det har inte bildats av nedtrampande ormbunkar när dinosaurierna vandrade på jorden utan det bildades vid jordens bildande. Nybildningstakten av uran på den här planeten är tämligen begränsad, så om något är en ändlig resurs så är det uran. Jag tycker att vi har byggt in en väldigt konstig spänning i programmet när vi säger att vi för lång tid framöver kommer att bara beroende av kärnkraft samtidigt som vi säger att vi aldrig ska bryta uran i det här landet. Jag är nog den siste i den här församlingen att öppna för uranbrytning, men vad är det vi egentligen säger? Jo, att vårt beroende av kärnkraft är någon annans problem. Det land i världen som har världens hårdaste miljölagstiftning klarar inte att ta fram sitt eget bränsle, så det får man göra i andra länder med mindre trygga anställningar och sämre miljöpolitik. Det är upp till partistyrelsen att visa att man menar allvar.

Åsa Ögren, Västerbotten: Jag vill yrka bifall till Eriks Pellings tillägg på sidan 19, rad 17. Att cykla och gå kan man välja att se som enbart en fri nytthet eller som en viktig del av infrastrukturplaneringen. När vi i kommunerna planerar den infrastruktur som ska få medborgarnas vardagsliv att fungera måste vi betrakta gångbanor, gångstråk, cykelbanor och cykelparkeringar som egna behovsområden och inte klumpa ihop allt och kalla det för infrastruktur i största allmänhet.

För en bättre och utvecklad stadsplanering är det därför viktigt att de här begreppen finns med och att vi betraktar dem som sina egna behov. Därför är det viktigt med Eriks tillägg och därför yrkar jag bifall till det.

Jörgen Edsvik, Gävleborg: Först vill jag rikta ett tack till Anders Almgren från Skåne för ett briljant anförande. Jag vill säga något om den här omdebatterade raden på sidan 20, rad 8, för jag undrar om vi inte har en lätt begreppsförvirring här. Ni som har debatterat för en strykning pratar

uteslutande om el och industribehov medan texten handlar om energi, vilket måste sättas i en kontext av bostäder, transporter, jordbruk och andra sektorer.

Tar man fenomenet att 40 procent av den svenska energiförbrukningen faktiskt förbrukas i bostadssektorn och stryker en ambition som vi redan har skrivit in i vårt eget partiprogram om att vi vill minska vår energiförbrukning – vad får vi då för signaler? Läger man till partistyrelsens resonemang i motionsutlåtandena, att vi också måste bedriva en aktiv elväxling för att garantera att den elintensiva industrin får vad den behöver för konkurrenskraft, känner jag mig helt trygg med den skrivning som finns i Framtidskontraktet. Bifall till partistyrelsens förslag.

Carin Lidman, Västmanland: Vi socialdemokrater är Framtidspartiet. Vi kan klara både miljön och jobben. Men då måste vi verkligen visa att vi menar allvar med att satsa på ny teknik som leder till nya jobb samtidigt som vi klarar energieffektiviseringen också inom industrin. Därför yrkar jag bifall till partistyrelsens reviderade förslag på sidan 20 rad 8.

Jag yrkar även bifall till Jytte Gutelands förslag till strykning och till Erik Pellings tillägg om cykel- och gångvägar samt kollektivtrafiken på sidan 19, rad 15–18. När det gäller problematiken kring kärnkraft och uranbrytning återkommer jag i motionsdebatten.

Jan Anders Palmqvist, Blekinge: Den diskussion som har kommit upp om huruvida vi ska ha med minskad energianvändning i Framtidskontraktet eller om vi ska nöja oss med att vi har det i partiprogrammet på längre sikt visar problemet i den stora omställning vi står inför. Det är mycket lättare att sätta upp ambitiösa mål längre fram i tiden och vänta med att göra någonting men ju längre vi väntar, desto kraftfullare måste åtgärderna sättas in. Därför måste vi börja nu.

Den här diskussionen pekar också på den konflikt som finns mellan att köra på i redan utlagda spår eller att ställa om samhället. Vi säger att vi ska minska våra utsläpp med 90 procent till 2050. Vi säger i partiprogrammet att den tillväxt vi har i dag är ohållbar för den bygger på en förbrukning av ändliga resurser. Mellan 2014 och 2050 är det 36 år. En tvåprocentig tillväxtökning med samma produktion som vi har i dag innebär att vi fördubblar den förbrukning vi har och de utsläpp vi gör. Detta ska vi klara, tror vi, samtidigt som vi ska minska våra utsläpp med 90 procent. Det är ett oerhört ambitiöst åtagande vi har framför oss, och vi måste börja nu!

Milan Obradovic, Skåne: Jag hade hoppats att föredragande skulle ha kommit upp före mig, så att vi hade kunnat få en liten debatt, men så blev det inte. Men jag vet vad hon kommer att säga – kostnader, kostnader, kostnader. Kostnaderna kommer alltid upp när man pratar om miljö och införande av ny teknik, men frågan vi ska ställa oss är: Vad kostar det om vi *inte* gör det? Vad kommer det att kosta om vi inte gör de här miljöåtgärningarna? Vad kommer det att kosta samhället i framtiden? Vad kostar det för människors hälsa? Vad kostar det för den biologiska mångfalden?

Det här är en lösning som inte kostar mycket. Det är en teknik som inte fanns när vi hade makten men 2009 började man laborera med detta. Man fick bra resultat men till höga kostnader. Nu har man en lösning till låga kostnader vilket innebär att lösningen för läkemedelsrening kostar ungefär 60 kronor per person och år att införa.

Jag har inte träffat någon som vet vad man betalar i vattenräkning men de vet alltid vad de betalar för elen. Håret reser sig oftast på dem när man pratar el men vattenkostnaden har man ingen aning om. De går ut och köper vatten i flaska för 25 kronor – då är inte vattnet för dyrt eller reningen för dyr. Jag yrkar bifall till mitt tillägg.

Börje Vestlund, Stockholm: Det är en sak som jag tycker har varit lite osmaklig i debatten och det är när man går upp och säger att vi ska stryka skrivningen om att vi ska minska den totala energianvändningen. Är detta då någon ny politik? Nej, det är det inte. Vilka har varit duktigast i att ställa om? Det är inte hushållen eller fordonssektorn. Det är industrin. Den är ledande i det här sammanhanget och den kommer att vara ledande.

Tyvärr har EU plockat bort ett av de viktigaste instrumenten för detta men vi måste ta fram nya instrument för att ha industrin med oss. Det finns hur många bra exempel som helst runt om vårt land som pekar på hur fantastiskt duktiga våra tunga industrier är på att minska sin totala energianvändning, inte elanvändning. Jag tycker att det är väldigt osmakligt av till exempel Vattenfall att smyga omkring här i kulisserna och tala om att detta skulle vara något fel. Det är samma politik som vi har drivit hittills och det är samma politik som vi ska driva i framtiden. Det är sund politik, det är hållbar politik och det är en politik för miljön!

Joakim Poblman, Kronoberg: Jag vill yrka bifall till partistyrelsens förslag gällande skrivningarna om energiförsörjning med början på sidan 19 och överst på sidan 20. Jag vill även yrka avslag på Jytte Gutelands förslag till strykning.

I temagruppen, och även i debatten, har diskussionen om kärnkraft kommit upp igen. Den har även varit uppe på tidigare kongresser. År 2005 i Malmö fick jag uppdraget att diskutera skrivningar gällande kärnkraften tillsammans med Jana från Varberg; Göran Johnsson och Mona Sahlin var föredragande. Det vi kom fram till då är det som gäller i dag, något ord är modifierat men det är i princip den skrivningen som gäller. På kongressen 2009 rörde vi inte skrivningen utan vi lät den vara och jag hoppas att vi även i dag kommer att låta den skrivning som finns om kärnkraften vara.

Det vore olyckligt om vi fick igång en debatt om direkt stängning av våra kärnkraftverk. Likaväl vore det olyckligt om vi fick igång en debatt om en utbyggnad av kärnkraften. Båda grupperna finns representerade härinne. Därför är den skrivning vi har en bra medelväg. Låt oss behålla den kompromiss vi har för industrins möjlighet till fortsatt produktion i Sverige. Ett beslut om stopp vore förödande för vår basindustri, vilken behövs för allas vår välfärd. Sverige blir inte rikt för att vi sitter och mejlar till varandra. Sverige blir rikt på vår bas- och tillverkningsindustri.

Tomas Eneroth, partistyrelsens föredragande: När det gäller energiområdet har jag varit föredragande även på tidigare kongresser, och jag har förhandlat om och diskuterat de här frågorna både när vi förhandlade med regeringen och när vi förhandlade om den rödgröna energiöverenskommelsen.

Vi hade väldigt bra diskussioner i temagruppen och jag blir lycklig över det starka engagemang som finns i frågan. I diskussionen förstod alla vikten av att ha den balans vi har i vår syn på energipolitiken. Ni känner igen meningen: ”Kärnkraften ska fasas ut med hänsyn till sysselsättning och välfärd”. Men framför allt kände alla till vikten av att vi är tydliga i satsningen på förnybar energi och på omställning.

Vi valde därför att i temagruppen lägga till en mening om kraftfulla satsningar på förnybar energi och energieffektivisering, så att alla ska känna sig trygga med vår vilja till omställning. Här har Johan Söderling, Jörgen Edsvik och flera andra gjort ett väldigt bra jobb för att sy ihop delegationer. Jag blev därför lite förvånad när Jytte Guteland och någon ytterligare gick upp i debatten och yrkade på en ändring i den text som vi faktiskt har hållit ihop och varit överens om i rörelsen under väldigt lång tid.

Vi har också hört Kata Nilsson från Jämtlands län hålla ett helt underbart anförande, och det värmer i hjärtat när man känner det engagemang som finns för att värna Jämtland som besöksnäring, för det kommer det inte att vara om man startar urangruvor där uppe – det kan jag lova er. Det är därför vi säger, och sade redan på vår förra kongress, att vi aldrig kommer att medverka till uranbrytning i vårt land.

Vi har också haft en intressant diskussion om hur omställningen går till. Ni märkte att några ombud förde en diskussion om den totala förbrukningen. Låt mig var tydligt, och Börje Vestlund var också tydlig om det: Det är energiförbrukning vi talar om. När en bil konverterar från bensin till el minskar faktiskt energiförbrukningen. När vi gör en omställning i hushållssektorn minskar den totala energiförbrukningen. Det är klart att vi måste kunna ha sådana ambitioner. På tal om det som nämndes om Vattenfall, så står det även på deras egen hemsida att de har som ambition att minska den totala förbrukningen.

Nog är det viktigt att vi kan vara tydliga i den omställningen. Det är därför vi vidhåller den text vi lade till samtidigt som vi är tydliga med att vi ska värna industrins konkurrenskraft och säkerställa en tydlig energiomställning också i transport- och bostadssektorn gör.

När det gäller vindkraft vet jag att några av ombuden har diskuterat bygdepeng och olika typer av lokala ersättningar. Detta kommer också att komma upp under motionsbehandlingen. Vi har traditionellt sett varit väldigt försiktiga med att hitta lokala ersättningar via skattesystem eller andra system. Däremot har jag i diskussionen tagit till mig att det kan vara viktigt att vi inleder en diskussion med framför allt branscherna om gemensamma regelverk eller synsätt så att vi inte spelar ut kommuner mot varandra. Låt oss se till att det sker i en dialog med näringen, vilket jag tror är det viktigaste. Det är därför vi väljer att inte ta med den typen av argumentation här.

Sotung var uppe och talade om Vattenfalls ansvar men också om alla statliga bolags ansvar. Jag tycker, och det markerar vi tydligt i många sammanhang, att alla statliga och kommunala bolag självklart har ett tydligt ansvar för omställningsarbetet. Det är givet. I det här sammanhanget vill vi ändå tydligt markera Vattenfalls särskilda ansvar för energiomställningen. Det är därför vi väljer att nämna just dem i det här sammanhanget.

Avslutningsvis kommer önskemålet om att vi ska lägga till text om vattenkraft på sidan 19. Vi tycker att det är viktigt att vi talar generellt om den förnybara energin och inte särskilt pekar ut vattenkraften i det här sammanhanget. Därför vidhåller vi partistyrelsens yrkande.

Jag känner att förslaget har en stark uppslutning efter temagrupsarbetet och jag hoppas att kongressen kan känna sig trygg med texterna. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag i de här delarna.

Anneli Hulthén, partistyrelsens föredragande: Jag vill börja med Alindas yrkande om att vi ska förändra texten i Framtidskontraktet när det gäller sidan 19, rad 3. Vi håller med Alida om att det kanske inte är den allra bästa formuleringen som står där, så vi yrkar bifall till hennes förslag.

Åsa Ögren, Jytte Guteland, Carin Lidman har tillsammans med Erik Pelling påpekat att vi över huvud taget inte har kommenterat stadsutveckling och samhällsutveckling i Framtidskontraktet, vilket vi gjorde i partiprogrammet. Vi tycker också att vi bör nämna det här, för det vore ju inte så konstigt om det blir en och annan cykel- och gångväg mer under mandatperioden. Därför yrkar vi bifall till Erik Pelling's förslag på sidan 19, rad 15–18.

Milan diskuterade läkemedelsindustrins utsläpp samt restprodukter som läcker ut i vårt avloppsvatten. Partistyrelsen yrkar avslag på den skrivningen. Vi har redan tydliga skrivningar på andra ställen i texten när det gäller kemikalier och hur de ska minimeras. Vi yrkar också avslag av det skäl som Milan själv uttryckte: Vi tycker inte att vi behöver lägga en lagstiftning på alla kommuner om hur de ska göra när det gäller vilka reningar de ska ha.

Börje Vestlund tycker att vi ska stryka ”fossilfri” och i stället skriva ”förnybar energi” i formuleringen på sidan 20, rad 22. Från partistyrelsens sida vidhåller vi vår skrivning. Det är skillnad på att vara fossilfri och att enbart ha förnybar energi. Nu har vi satt ambitionsnivån att vi ska vara fossilfria 2050. Vi säger också att vi på sikt kan komma att bli ett land som är helt drivet av förnybar energi men målet 2050 handlar om att vara fossilfritt.

I övrigt yrkar jag bifall till partistyrelsens och temagruppens förslag. Tack för ett bra lagjobb!

Under debatten framfördes följande förslag:

Sida	Rad	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Föredragandes förslag
		Peter Söderström, Värmland	Bifall till partistyrelsens förslag	
		Åsa Westlund, Stockholms län	Bifall till partistyrelsens förslag.	
		Kata Nilsson, Jämtlands län	Bifall till partistyrelsens förslag	
		Anders Härnbro, Östergötland	Bifall till partistyrelsens förslag	
19	27	Johan Söderling, Västerbotten	Tillägg: ”Producentansvaret för läkemedelsindustrin måste förtydligas, vår miljö måste skyddas från de restprodukter som efter avloppsrening läcker ut och påverkar oss	Avslag

			alla.”	
20	22	Börje Vestlund, Stockholm	Andra meningen ändras till: ”Sverige ska år 2050 vara ett land med enbart förnybar energi.”	Avslag
		Jan Anders Palmqvist, Blekinge	Bifall till partistyrelsens förslag	Bifall
19	17	Erik Pelling, Uppsala län	Tillägg: ”En stor och viktig del av klimatarbetet behöver ske på lokal nivå. Vi socialdemokrater tänker gå före och använda offentlig upphandling, investeringar i miljövänlig fjärrvärme, återvinning av hushållsavfall för biogasproduktion, övergång till fossilfri kollektivtrafik, prioritering av gång-, cykel- och kollektivtrafik i samhällsplaneringen samt andra åtgärder på kommunal nivå för att ställa om Sverige.”	Bifall
20	8	Lars Erik Soting, Örebro län	Stryk ”minska den totala förbrukningen”. Ny lydelse: ”Vi måste verka för en effektivare energianvändning inom industrin liksom en fortsatt omställning till en hållbar energiförsörjning.”	Avslag
21	4	Lars Erik Soting, Örebro län	”Ägandet i Vattenfall ska användas så att bolaget blir ledande i energiomställningen” ändras till ”Alla statligt ägda bolag så som t.ex. Vattenfall ska användas så att bolagen blir ledande i energiomställningen.”	Avslag
20	43	Milan Obradovic, Skåne	Tillägg: ”Vårt dricksvatten ska säkras genom införandet av läkemedels- och kemikalierening på våra vattenverk.”	Avslag
19	27	Milan Obradovic, Skåne	Bifall till Johan Söderlings förslag.	Avslag
19	3	Alinda Zimmerer, Skåne	Meningen: ”Vi måste göra vår hemläxa förr eller senare.” ersätts med meningen: ”Vår trovärdighet	Bifall

			kräver att vi tar ansvar på hemmaplan.”	
		Chatarina Holmberg, Blekinge	Bifall till partistyrelsens förslag.	
20	8	Yvonne Karlén, Dalarna	Stryk ”minska den totala förbrukningen”	Avslag
20	8	Mattias Josefsson, Älvsborgs södra	Stryk ”minska den totala förbrukningen” och ersätt med ”Vi måste verka för en effektivare energianvändning inom industrin liksom en fortsatt omställning till en hållbar energiförsörjning.”	Avslag
		Ylva Samuelsson, Jönköpings län	Bifall till partistyrelsens förslag.	
19	39-40	Marie-Louise Forsberg- Fransson, Örebro län	Ändring av mening till följande lydelse: ”Den förnybara energin har en mycket stor potential att byggas ut och effektiviseras under en lång tid framöver, detta gäller inte minst vattenkraften.”	Avslag
		Carina Gullberg, Skaraborg	Bifall till partistyrelsens förslag	
		Ibrahim Khalifa, Stockholms län	Bifall till partistyrelsens förslag	
20	1-2	Jytte Guteland, Stockholm	Strykning av: ”Kärnkraften... framöver.”	Avslag
19	17	Jytte Guteland, Stockholm	Bifall till Erik Pellings förslag	Bifall
19	17	Åsa Ögren, Västerbotten	Bifall till Erik Pellings förslag	Bifall
		Jörgen Edsvik, Göteborg	Bifall till partistyrelsens förslag	Bifall
19	17	Carina Lidman, Västmanland	Bifall till Erik Pellings förslag	Bifall
20	8	Carina Lidman, Västmanland	Bifall till strykningsförslag.	Bifall
20	1-2	Carina Lidman, Västmanland	Bifall till Jytte Gutelands förslag	Avslag
20	1-2	Joakim Pohlman, Kronoberg	Bifall till Jytte Gutelands förslag	Avslag
19	17	Joakim Pohlman, Kronoberg	Bifall till Erik Pellings förslag	Bifall

Beslut

Kongressen beslöt:

- att bifalla Alinda Zimmanders förslag på sidan 19 rad 3
- att bifalla Erik Pelling med fleras förslag på sidan 19 rad 17
- att avslå Johans Söderling med fleras förslag på sidan 19 rad 27
- att efter försöksvotering avslå Marie-Louise Forsberg-Franssons förslag på sidan 19 rad 39
- att avslå Jytte Guteland med fleras föreslag på sidan 20 rad 1–2
- att efter försöksvotering avslå Lars-Erik Sotning med fleras förslag på sidan 20 rad 8
- att efter försöksvotering avslå Börje Vestlunds förslag på sidan 20 rad 22
- att efter votering med röstsiffrorna 242–64 (1 avstod) avslå Milan Obradovics förslag på sidan 20 rad 43
- att efter försöksvotering avslå Lars-Erik Sotings förslag på sidan 21 rad 4
- att i övrigt bifalla partistyrelsen förslag till politiska prioriteringar i Framtidskontraktet, avsnittet Ansvar för morgondagen med en bättre miljö i dag.

Dagordningens punkt 17

Motioner och partistyrelsens utlåtanden på område G – Ansvar för morgondagen med en bättre miljö i dag

Beslut om talartid

Kongressen beslöt:

- att begränsa talartiden till 1 minut under dagordningens punkt 17.

Dagordningens punkt 17.1

Motioner och utlåtande – Ta ansvar för klimatutmaningen

Klimatpolitik (UG1)

Föredragande: *Anneli Hulthén, Tomas Eneroth och Matilda Ernkrans*

Inledning

Matilda Ernkrans, partistyrelsens föredragande: Vilken fantastisk klimat-, miljö- och energidebatt vi har här på söndag förmiddag! Jag är otroligt stolt över socialdemokratins höga ambitioner och nu kommer debatten att fortsätta, för nu går vi in på motionsutlåtandena och partistyrelsens hantering av motionerna. Jag funderade på hur vi ska kunna hålla ångan uppe under den här diskussionen och jag tänker dela med mig av en reflektion.

För en tid sedan kom min tolvåriga son hem med sin läxa. Han skulle lära sig om växthusgasutsläpp, koldioxidutsläpp och global uppvärmning. Jag funderade på om det här var något som skolan lärde mig när jag var tolv år, men vad jag kan minnas lärde inte skolan mig något om de begreppen. Jag funderade också på om jag skulle vara ledsen eller glad över att min son får med sig kunskap som inte jag fick – glad över det, kanske, eller ledsen över att han ens behöver lära sig det? Det var också en uppmaning till mig och till oss här att om inte vi tar vårt ansvar i Sverige, i Europa och i världen så kommer hans generation och generationerna efter honom att få betala för vårt misslyckande.

Mycket av det här har vi redan debatterat under det fantastiskt fina Framtidskontraktet, men diskussionen kommer att fortsätta nu med bredd. Vi kommer att prata om kemikalier, hållbar utveckling och den biologiska mångfalden. Jag kan bara säga att det finns något i våra socialdemokratiska värderingar som hela tiden bär oss i diskussionen, för det finns få saker som har så tydlig kön- och klassprofil som när vi pratar om klimat och miljö. Det är de rikaste männen i de rikaste länderna som utnyttjar naturens resurser hårdast. Det är de fattigaste kvinnorna i de fattigaste länderna som drabbas hårdast i dag och i framtiden om inte vi gör vår hemläxa.

Jag ska inte förlänga min inledning, för jag vill ge tiden till er inför de kloka beslut som jag vet att ni kommer att fatta. Jag har dock en sak som jag har lovat att framföra: Vi har haft mycket bra diskussioner i temagruppen, och jag och övriga föredragande vill tacka för det oerhörda engagemang som ni ombud har visat och hur ni har hjälpt oss att tillsammans föra politiken ytterligare ett steg framåt.

Ett avsnitt handlar om farliga ämnen och där vi pratar om hormonstörande ämnen. Där vill jag förtydliga att naturligtvis är det så att för många hormonstörande ämnen finns det ingen möjlighet att sätta säkra gränsvärden. Det kan vara lite otydligt i det motionsutlåtandet och vi väljer därför att markera det från talarstolen. Det är alltså så ni ska läsa det motionsutlåtandet. Med de inledande orden ger jag med varm hand ord och kloka beslut till er kongressombud!

Förslag

Följande förslag förelåg:

Partistyrelsens utlåtande över motionerna G1:1, G1:2, G2:1, G3:1, G4:1, G5:1, G6:1, G7:1, G8:1, G9:1, G10:1, G11:1, G12:1, G13:1, G13:2, G13:3, G14:1, G14:2, G14:3, G15:1, G16:1, G16:2, G16:3, G17:1, G18:1, G18:2, G19:1, G19:2, G19:3, G19:4, G20:1, G20:2, G20:3, G21:1, G21:3, G22:1, G23:1, G23:2, G24:1, G24:2, G85:1, G92:1 och G92:3, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna G2:1, G3:1, G4:1, G5:1, G6:1, G7:1, G8:1, G9:1, G10:1, G11:1, G15:1, G16:3, G18:1, G19:3, G19:4, G24:1 och G24:2
- att avslå motionerna G1:1, G1:2, G16:1, G16:2 och G20:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: G12:1, G13:1, G13:2, G13:3, G14:1, G14:2, G14:3, G17:1, G18:2, G19:1, G19:2, G20:2, G20:3, G21:1, G21:3, G22:1, G23:1, G23:2, G85:1, G92:1 och G92:3.

Debatt

Catharina Holmberg, Blekinge: Jag tycker att klimatutlåtandet är bra. Det lägger ramen för det klimatpolitiska ramverk som vi precis fattat beslut om i Framtidskontraktet. Men jag tycker att det borde framgå tydligare. Jag tycker att de tre punkterna kring sektorsvisa klimatmål, budgetperioder med tydliga utsläppstak och årliga åiterrapporteringar är bra. Kan vi arbeta utifrån dessa intentioner har vi en bra klimatpolitik att jobba med framöver.

Sara Karlsson, riksdagsgruppen: Jag är glad över det engagemang som har funnits i temagruppen kring de här frågorna. Jag är glad att man i Framtidskontraktet förtydligade skrivningen om det klimatpolitiska ramverket. Men det är här i motionsutlåtandet man utvecklar vad det är och där saknar jag en punkt som funnits i andra skrivningar, bland annat i den motion som vi lade fram till riksdagen i höstas som handlar om att regelbundet följa upp de utsläpp som kommer av vår konsumtion, för att på så sätt bredda beslutsunderlaget i klimatpolitiken.

Jag vill inte yrka på något men jag vill påpeka vikten av att se detta – hur vi lever, hur vi konsumerar och att vår konsumtion ständigt ökar bidrar till utsläpp som inte syns i vår statistik. Använder vi konsumtionsmättet har våra utsläpp i Sverige ökat, inte minskat, sedan 1990. Jag vill påpeka detta för det är viktigt. Vi måste ta ansvar för de utsläpp som vi ger upphov till och detta måste finnas med i den framtida socialdemokratiska klimatpolitiken.

Beslut

Kongressen beslöt:

att fastställa partistyrelsens utlåtanden över motionerna på området Ta ansvar för klimatutmaningen.

Dagordningens punkt 17.2

Motioner och utlåtanden – Klara miljömålen

Farliga ämnen (UG2), återvinning (UG3), hållbar utveckling (UG4), biologisk mångfald (UG5), miljö rätt (UG6) samt varg (UG7)

Föredragande: *Anneli Hulthén, Tomas Eneroth och Matilda Ernkrans*

Förslag

Följande förslag förelåg:

Farliga ämnen (UG2)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna G25:1, G26:1, G26:2, G26:3, G27:1, G27:2, G27:3, G28:1, G29:1, G29:2, G29:3, G30:1, G30:2, G30:3, G31:1 och G31:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna G27:3 och G30:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: G25:1, G26:1, G26:2, G26:3, G27:1, G27:2, G28:1, G29:1, G29:2, G29:3, G30:2, G30:3, G31:1 och G31:2.

Återvinning (UG3)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna G32:1, G33:1, G33:2, G34:1, G35:1, G36:1, G36:2, G37:1, G37:2, G38:1, G39:1, G39:2, G40:1, G41:1, G42:1, G43:1, G44:1, G45:1, G46:1 och G49:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna G33:1 och G35:1

att avslå motionerna G34:1, G42:1, G43:1 och G44:1

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: G32:1, G33:2, G36:1, G36:2, G37:1, G37:2, G38:1, G39:1, G39:2, G40:1, G41:1, G45:1, G46:1 och G49:2.

Hållbar utveckling (UG4)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna G18:3, G18:4, G18:5, G47:1, G47:2, G48:1, G49:1, G49:3, G49:4, G49:5, G49:6, G50:1, G50:2, G51:1, G51:2, G52:1, G52:2, G52:3, G53:1, G53:2, G53:3, G53:4, G53:5, G53:6, G53:7, G54:1 och G54:3, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna G47:1, G47:2, G52:1, G52:3, G53:1, G53:3 och G53:6
- att avslå motionerna G50:2, G51:2 och G53:5
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: G18:3, G18:4, G18:5, G48:1, G49:1, G49:3, G49:4, G49:5, G49:6, G50:1, G51:1, G52:2, G53:2, G53:4, G53:7, G54:1 och G54:3.

Biologisk mångfald (UG5)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna G55:1, G56:1, G57:1, G57:2, G57:3, G57:4, G58:1, G58:2, G59:1, G59:2, G59:3, G60:1, G60:2, G61:1, G61:2, G61:3, G62:1, G62:2, G63:1, G64:1, G122:2 och G122:3, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna G57:3, G58:1, G58:2 och G62:1
- att avslå motionerna G59:3, G61:1, G61:2, G61:3 och G122:3
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: G55:1, G56:1, G57:1, G57:2, G57:4, G59:1, G59:2, G60:1, G60:2, G62:2, G63:1, G64:1 och G122:2.

Miljörätt (UG6)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna G65:1, G66:1, G66:2, G67:1, G67:2, G67:3, G67:4, G67:5, G67:6, G68:1, G68:2, G68:3, G68:4, G68:5, G68:6, G69:1, G69:2, G69:3, G69:4, G69:5, G69:6, G70:1, G71:1, G72:1, G72:2 och G73:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna G66:2 och G73:1
- att avslå motionerna G65:1, G67:2, G67:3, G68:2, G68:3, G69:2, G69:3 och G70:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: G66:1, G67:1, G67:4, G67:5, G67:6, G68:1, G68:4, G68:5, G68:6, G69:1, G69:4, G69:5, G69:6, G71:1, G72:1 och G72:2.

Varg (UG7)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna G74:1, G74:2, G74:3, G74:4, G74:5, G75:1, G75:2, G75:3, G75:4 och G75:5, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna G74:3, G74:5 och G75:5
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: G74:1, G74:2, G74:4, G75:1, G75:2, G75:3 och G75:4.

Debatt

Jörgen Edsvik, Gävleborg: Motion G44 handlar om skrotbilspremien, och jag yrkar på att kongressen bifaller den. Om man tittar på mängden skrotbilar i naturen, mängden skrotbilar som står på gårdar och liknande, och mängden skrotbilar som faktiskt kör runt på svenska vägar, så inser man att det är ett problem vi behöver ta i. Jag tror att det här är ett av de klimatpolitiska styrmedel som svenska folket mest skulle uppskatta om vi införde.

Partistyrelsen vill inte det utan man hänvisar till att det är för dyrt. Ja, det är dyrt. Det är en miljöbilsbonus också, liksom mycket annat. Vill vi bli av med skrotbilarna behöver vi en skrotbilspremie igen. Det tror jag att svenska folket vill ha.

Lars Erik Sotिंग, Örebro län: Jag vill prata om motion G62:2 som handlar om att begränsa försvarsmaktens tillstånd att hålla sin flyg- och skjutverksamhet över Vättern. Vätterns klara vatten utgör en otroligt fin vattentäkt för många kommuner runt Vättern. Nu börjar det bli så att även vi uppe i Örebro län ska ha Vättern som råvattentäkt, liksom Mälardalen och ända upp till Stockholm. Därför tycker jag att det är fel att försvarsmakten använder Vättern som övningsområde.

Försvarsmaktens flygövningar över Vättern innebär att ammunition som innehåller väldigt mycket miljögifter hamnar på botten, och hamnar de där kommer de att hamna hos oss också. Vi har pratat om kemikalier som kommer in i kroppen och samma sak kommer att hända här. Därför yrkar jag bifall till motion G62:2.

Marie Larsson, Uppsala län: Jag vill yrka bifall till motionerna G36:1 och G41. Dessa motioner handlar om återvinning. De lyfter vikten av att kommunerna bör överta insamlingsansvaret även över förpackningar och tidningar. I takt med att allt fler når en högre levnadsstandard blir det allt mer viktigt att vi är medvetna om hur vi använder våra resurser. Att insamling och återvinning fungerar så effektivt som möjligt måste prioriteras för att vi på ett effektivt sätt ska kunna tillverka produkter med begränsad miljöpåverkan. Vi vet också att återvinning har en tydlig klimateffekt.

I dag har vi ett lagstiftat producentansvar när det gäller insamling av tidningar och förpackning och det ansvaret ska självfallet kvarstå men ansvaret för insamlingen bör flyttas till kommunerna. Som kommunpolitiker får jag ofta höra klagomål om att det inte fungerar tillfredsställande. Därför vill jag yrka bifall till motionerna.

Carin Lidman, Västmanland: Jag vill börja med att yrka bifall till motionerna G36:1 och G41. Jag vill också yrka bifall till motionerna G43 och G44 om att återinföra skrotningspremien. Dumpade bilar i naturen är ett problem, liksom att det rullar en väldigt föråldrad fordonsflotta på våra vägar. Dessutom lämnas skrotbilar på gårdar, på kommunala vägar och parkeringsplatser och även på enskilda föreningars parkeringsplatser. Att få bort dessa bilar är dyrt och besvärligt, särskilt för en liten förening.

Chatarina Holmberg, Blekinge: Jag yrkar bifall till motion G57:4 som handlar om ålen. Attsatsen lyder ”att Socialdemokraterna ska arbeta för att det blir obligatoriskt för vattenkraftverk i samtliga EU-

länder att konstruera fiskvandningsleder eller genomföra andra åtgärder som möjliggör ålens vandring.”

I utlåtandet står det att ålfisket i hela EU behöver stoppas tills beståndet är livskraftigt igen och att arbetet med att ta bort hinder för ålens vandringsvägar måste fortsätta. Då blir man förvånad när tredje attsatsen är bifallen men inte den fjärde. Vetskapen om att flest ålar dör i vattenkraftverk gör att jag vill bifalla attsatsen. Ålen lever i sötvattendrag, i floder och sjöar i Europa. När deras vandring mot Sargassohavet börjar i könsmogen ålder finns inte den möjligheten eftersom vattenkraft har byggts ut i stora delar av Europa. Numera möter ålen döden på vägen ut genom kraftverkens turbiner. Bifall till G57:4.

Åsa Ögren, Västerbotten: Jag vill yrka bifall till motion G41:1. Ibland blir man som kommunpolitiker nästan ohälsosamt engagerad i en fråga. Själv har jag varit engagerad i den här frågan i fem, sex år. Vi har i snart 20 år haft ett för medborgarna ologiskt och dåligt fungerande system med skräpiga och glest placerade återvinningsstationer. Partistyrelsens yttrande vittnar om att vi delar uppfattning, för utlåtandet tar faktiskt upp precis det jag driver och vill uppnå, så det finns inget att klaga på där.

Det är alltså kommunernas avfall vi vill ta hand om och samla, aldrig äga. Producentansvaret ligger fast. Men eftersom det nu pågår en massiv kampanj, initierad av FTI för att undergräva förtroendet för den proposition som nu behandlas i riksdagshuset, behöver vi socialdemokrater vara extremt tydliga. Därför yrkar jag bifall till motion G41:1.

Milan Obradovic, Skåne: Jag yrkar bifall till motionerna G29, G31, G36:1 och G41, varav de två sistnämnda handlar om producentansvaret. När ett barn föds i dag föds det med mellan 200 och 240 kemikalier i kroppen och det rör sig i ett spann om 2 000 olika kemikalier. Alla är inte giftiga men 190 är cancerogena och cirka 210 påverkar hjärnan och utvecklingen. Det är en riktig fara som vi måste ta på allvar.

När jag är ute på konferenser och möten och pratar politik får jag ofta frågan: ”Vilket är det största klimathotet – läkemedel, kemikalier eller höjda vattennivåer?” Då svarar jag alltid att det inte är något av detta utan att politikerna är det största hotet. Fega politiker, rädda politiker, politiker som inte vågar ta beslut, politiker som väntar på den perfekta lösningen. Men det finns inga perfekta lösningar. Vi måste använda de lösningar som finns och vi måste använda dem nu.

Vi socialdemokrater är inte fega, vi är inte rädda. Därför är jag säker på att vi kommer att yrka bifall till detta!

Maria Ixcot Nilsson, Kalmar län: Jag kommer från Emmaboda, hjärtat i sydost. Vi är de många sjöarnas kommun, med över 100 sjöar. Detta gör att vi har stora möjligheter att erbjuda attraktiva sjönära boenden som ett sätt att locka invånare till vår kommun. Men i nuläget tappar vi liksom många andra glesbygdskommuner invånare år efter år.

Vi, tillsammans med många andra landsbygdskommuner, hade hoppats på att de nya strandskyddsreglerna som infördes 2009 skulle öppna upp för möjligheten att bygga bostäder i

strandnära lägen för att utveckla glesbygden utan att det nämnvärt påverkar friluftsliv eller människors tillgänglighet till naturen och sjöarna.

Men vi har inte märkt av den här lättningen utan det har snarare blivit svårare att få bygga strandnära i glesbygden medan det i redan exploaterade strandnära lägen i till exempel Stockholmsområdet har blivit lättare att bygga strandnära.

I utlåtandet om miljö rätt står det följande: ”De lättningar som införts i glesbygd anser partistyrelsen är rimliga.” Jag håller med, men kära partistyrelse: Hjälp oss att jobba för att vi i glesbygden verkligen märker av lättningarna i regelverket.

Yvonne Karlén, Dalarna: Jag vill börja med att yrka bifall till motion G30:2–3, den första attsatsen i den motionen har partistyrelsen redan bifallit. Motionen handlar om kemikaliesamhället och om att vi måste använda oss av försiktighetsprincipen. Attsatserna har följande lydelse: ”att godkända ämnen bör bedömas som det farligaste i samma grupp, så vida inte motsatsen kan bevisas” samt ”att enskilda ämnen som ger likartade skador behöver fasas ut samlat”. Det gäller alltså att hantera dem i grupp i stället för att hantera en kemikalie i taget. Det tar alldeles för lång tid – och den tiden har vi inte.

Det här är en enskild motion, och på miljöområdet finns det jättemånga enskilda motioner. Det borde vara en utmaning och det borde finnas mer att göra för att samla idéerna.

Gunilla Zetterström Bäcke, Jämtlands län: Jag vill yrka bifall till motion G74:4. Jag kommer från Härjedalen. Där har vi många rovdjur – järv, lo, björn och varg. Vi har även fjällbönder, små jordbruk med fåboddrift och renägare. Jakten är viktig för många av dem och några bedriver även verksamhet i den stora så viktiga besöksnäringen.

Vi måste få en hållbar rovdjurspolitik som har respekt för människors rätt att leva och bo i de här bygdena. Därför bör det lokala inflytandet stärkas och det bör finnas gemensamma riktlinjer för länsstyrelserna när det gäller skydds jakt.

Åsa Westlund, Stockholms län: Jag tror att vi är många som är trötta på överfulla containrar där det är sopigt och där de ligger alldeles för långt bort när vi ska slänga den del av våra sopor som råkar vara förpackningar. Det ska vara enkelt att göra rätt och det ska vara enkelt att vara miljövän. Sopsorteringen i Sverige kan bli betydligt mer effektiv än den är i dag.

Det måste bli så att kommunerna tar över ansvaret för att organisera sopsorteringen så att den fungerar bättre och enklare för medborgarna. Självklart ska producentansvaret vara kvar. Jag yrkar bifall till motionerna G36:1 och G41.

Åsa Karlsson, Bohuslän: Jag instämmer med flera talare, varav många tydligen heter Åsa! Jag yrkar bifall till motionerna G36 och G41. Hushållen har ofta svårt att förstå vad som lyder under producentansvaret och vad kommunen ska samla in. Ju enklare vi gör detta för hushållen, desto större blir insamlingsmängden. Det är jag helt övertygad om.

Man gör dessutom ytterligare en miljöbesparing eftersom alla bilar som kör till återvinningen ett par gånger i månaden släpper ut avgaser. De behöver nämligen inte köra dit för sopbilen kommer varannan eller varje vecka. Då slipper vi det. Bifall till motionerna G36 och G41.

Ylva Samuelsson, Jönköpings län: Jag instämmer med Lars Erik Soting från Örebro län och yrkar bifall till motion G62:2. Jönköpings län har lämnat in en motion om att Vättern ska bli ett riksintresse för vattenförsörjning. Första attsatsen är bifallen medan andra attsatsen är besvarad.

Vättern är en av Europas största dricksvattentäkter och vi vill att man begränsar försvarsmaktens tillstånd att hålla sin flyg- och skjutverksamhet i och över Vättern. Motionssvaret säger att när riksintressen står mot varandra måste en diskussion föras i samförstånd för att väga riksintressena mot varandra. I detta fall handlar det om miljön kontra militären, alltså riksintresset för vattenförsörjning mot riksintresset för försvar. Vi tror att miljön i detta fall kommer att få ge vika, som oftast tyvärr.

Johan Söderling, Västerbotten: Jag yrkar bifall till G41:1 som handlar om kommunens ansvar för återvinningen, och det är klart att vi ska ta hand om det här. Här har vi ytterligare ett bevis på att marknaden inte fungerar. Vi behöver ta över och låta dem betala oss för det jobbet.

Ett exempel från min egen hemkommun: Vi försöker att hitta vettiga uppdrag och arbeten för dem som har funktionsnedsättningar. Vi hade en idé om att de skulle hjälpa oss att samla in och sortera avfall men det låter inte förpackningsindustrin och återvinningsindustrin oss göra. Det är ett exempel på hur tokigt, trassligt och dumt det här är.

Mikael von Krassow, Skåne: Jag vill yrka bifall till motion G43:1 om återinförande av skrotbilspremie.

Matilda Ernkrans, partistyrelsens föredragande: Milan Obradovic har yrkat bifall på G29:1–3 samt G31:1–2. Motionerna handlar om läkemedel i våra vatten och utsläppssystem samt UV-rening. En del av detta debatterades också under behandlingen av Framtidskontraktet. Partistyrelsen vidhåller vårt förslag att attsatserna besvaras. I motionsutlåtandet skriver vi väldigt mycket och tydligt dels om farliga kemikalier och hormonstörande ämnen, dels om läkemedelsrester och att vi ska verka för rening, men vi vill inte låsa fast oss i vilken teknik vi ska ha. Det är också en kostnadsfråga för kommunerna att avgöra vilken teknik man vill använda. Av den anledningen vidhåller vi vårt besvarandeyrkande.

Yvonne Karlén har yrkat bifall till motion G30:2–3, som handlar om att man ska bedöma de farligaste okända ämnena i samma grupp och att ämnen med likartade skador bör fasas ut. Partistyrelsen yrkar avslag till det och vidhåller därmed att attsatserna ska anses besvarade. Skälet till det är att partistyrelsen har yrkat bifall till G30:1, som handlar om att vi socialdemokrater ska driva att vi tar initiativ till lagstiftning inom EU och Sverige som hanterar grupper av kemikalier.

När det gäller motionerna G36:1 och G41:1 har Åsa Westlund med flera yrkat bifall och Åsa Ögren med flera har yrkat bifall enbart till G41:1. Båda motionerna handlar om att kommunerna ska överta ansvaret för insamling av förpackningar och tidningar. Vi vill vara väldigt tydliga med att vi är fullständigt överens om politiken. Partistyrelsen skriver väldigt tydligt i sitt utlåtande om detta.

Partistyrelsen föreslår dock avslag på bifallsyrkandet för G36:1, så vårt besvarandeyrkande kvarstår med hänvisning till utlåtandet. När det gäller G41:1 föreslår partistyrelsen däremot bifall. Anledningen till att vi inte bifaller båda är att det har smugit sig in ett litet ”snarast” i den första motionen och vi tycker helt enkelt att G41:1 stämmer bäst överens med motiveringen i utlåtandet.

Vi vill vara tydliga med att det vi faktiskt tycker är att kommunerna ska få möjlighet att ta över ansvaret för den del av insamlingen som kommer från hushållen. Övriga verksamheter – industrier, restauranger och så vidare – får ta ansvar för sina verksamheter och bestämma vem som ska samla in de delarna. Det här är en vettig kompromiss som utredaren har lagt fram och som vi hoppas kan bli verklighet om den sittande regeringen faktiskt gör något åt det här, men de verkar ha stora problem med detta internt.

När det gäller skrotbilspremien har Carin Lidman yrkat bifall till G43:1 och G44 medan Jörgen Edsvik och Mikael von Krassow yrkade enbart på en av dessa. Partistyrelsen yrkar avslag på båda bifallsyrkandena och vidhåller vårt avslagsyrkande. Vi är naturligtvis överens om att mängden skrotbilar i naturen är något vi måste minska och ta tag i men att införa en skrotbilspremie innebär att alla skrotar en bil får en premie, så det blir en väldigt dyr reform för ett fåtal bilar. Om man ska göra något av klimatskäl så har vi andra förslag som vi precis har beslutat om i Framtidskontraktet i form av en miljöbilsbonus i kombination med en registreringsavgift. Vi står alltså kvar vid vårt avslag.

Chararina Holmberg har yrkat bifall till motion G57:4 som handlar om att det ska vara obligatoriskt för vattenkraftverk i samtliga EU-länder att konstruera fiskvandningsleder. Här yrkar partistyrelsen avslag och vidhåller därmed att attsatsen ska anses besvarad. I utlåtandet är vi väldigt tydliga med hur vi ser på situationen. Vi föreslår att vi ska bifalla en attsats som handlar om att stoppa ålfisket i hela EU men när det gäller det här yrkandet vill vi inte ha så kategoriska regler som motionen föreslår utan vi måste fortsätta arbeta med det här i rätt riktning.

När det gäller G62:2 har Lars Erik Soting med flera yrkat bifall. Det handlar om försvarsmakten och Vättern. Det här yrkar partistyrelsen avslag på och vidhåller därmed att attsatsen ska anses besvarad. Vi menar att vi har gått långt genom att bifalla den första attsatsen i motionen, där kongressen i så fall slår fast att ytvattentäkter ska klassas som riksintressen. Därmed får miljödomstolen ta ställning till om den här miljöstörande verksamheten ska få tillstånd eller inte. Om vattentäkten i det läget är ett riksintresse, vilket vi föreslår, har ställningstagandet förändrats dramatiskt till Vätterns fördel. Vi tycker att det är ett tydligt ställningstagande men vi tycker inte att det är kongressen som ska döma av det här utan det ska domstolarna göra.

Slutligen vill Gunilla Zetterström Bäcke yrka bifall till motion G74:4 som handlar om vår rovdjurspolitik och vargpolitiken. Partistyrelsen yrkar avslag på Gunillas yrkande och vidhåller att attsatsen ska vara besvarad med hänvisning till utlåtandet. Det här utlåtandet är nog avvägt för att få ett så tydligt och samtidigt välbalanserat ställningstagande om vår vargpolitik. Vi skriver där att vi tycker att det ska finnas en mycket stort lokalt inflytande.

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
G44	Jörgen Edsvik, Gävleborg	Bifall	Avslag	Avslag
G62:2	Lars Erik Soting, Örebro län	Bifall	Besvarad	Besvarad
G36:1	Marie Larsson, Uppsala län	Bifall	Besvarad	Besvarad
G41	Marie Larsson, Uppsala län	Bifall	Besvarad	Bifall
G36:1	Carin Lidman, Västmanland	Bifall	Besvarad	Besvarad
G41	Carin Lidman, Västmanland	Bifall	Besvarad	Bifall
G43	Carin Lidman, Västmanland	Bifall	Avslag	Avslag
G44	Carin Lidman, Västmanland	Bifall	Avslag	Avslag
G57:4	Chatarina Holmberg, Blekinge	Bifall	Besvarad	Besvarad
G36:1	Åsa Ögren, Västerbotten	Bifall	Besvarad	Besvarad
G41	Åsa Ögren, Västerbotten	Bifall	Besvarad	Bifall
G29:1-3	Milan Obradovic, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
G31:2	Milan Obradovic, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
G31:1	Milan Obradovic, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
G36:1	Milan Obradovic, Skåne	Bifall	Besvarad	Besvarad
G41	Milan Obradovic, Skåne	Bifall	Besvarad	Bifall
G30:2-3	Yvonne Karlén, Dalarna	Bifall	Besvarad	Besvarad
G74:4	Gunilla Zetterström Bäcke, Jämtlands län	Bifall	Besvarad	Besvarad
G36:1	Åsa Westerlund, Stockholms län	Bifall	Besvarad	Besvarad
G36	Åsa Karlsson, Bohuslän	Bifall	Besvarad	Besvarad
G41	Åsa Karlsson, Bohuslän	Bifall	Besvarad	Bifall
G62:2	Ylva Samuelsson, Jönköpings län	Bifall	Besvarad	Besvarad
G41	Johan Söderling, Västerbotten	Bifall	Besvarad	Bifall
G29	Johan Söderling, Västerbotten	Bifall	Besvarad	Besvarad
G31	Johan Söderling, Västerbotten	Bifall	Besvarad	Besvarad
G43	Mikael von Krassow, Skåne	Bifall	Avslag	Avslag

Beslut

Kongressen beslöt:

- att bifalla Marie Larsson med fleras förslag gällande motion G41
- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motionerna G64:2 och G74:4
- att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtanden över motionerna på området Klara miljömålen.

Behandlingen av dagordningens punkt 17 fortsätter på sidan 579.

Dagordningens punkt 8

Val av partiorgan

Dagordningens punkt 8.5

26 ledamöter i partistyrelsen

Föredragning och förslag

Berit Högman, valberedningens ordförande: I dag ska ni välja partistyrelsens ordinarie ledamöter och ersättare samt revisorer och programkommission för kommande år. Om vi börjar med vårt arbete kan man lätt få intrycket att efter att ett VU-val är avklarat så går allt som på räls, men valberedningen har ett uppdrag från förra kongressen att uppnå en förnyring. Vi har även ett uppdrag som vi har tagit på oss själva i valberedningen. och även i partiet eftersom vi har tagit en inriktning av organisationsarbetet, som handlar om mångfald. Men det gör vi inte för att vi måste utan för att vi vill att partistyrelsen ska vara en relevant röst för partiet, precis som jag sade i går. Det är alltså ohyggligt många olika ambitioner och målsättningar som förenas i valberedningens arbete.

Valberedningen vill allra först rikta ett stort tack till mycket duktiga företrädare i partistyrelsen och även distriktsordföranden som tydligt har meddelat till sina representanter i valberedningen att de inte står till förfogande, för att valberedningen ska ges möjlighet att uppnå mångfald och förnyring. Valberedningen har jobbat med de nomineringar som distrikten har lämnat in men vi har också använt oss av vår egen nomineringsrätt och vi har prövat många olika lösningar och namn för att så långt det är möjligt uppnå våra olika mål.

Jag tänker nu läsa upp namnen i geografisk ordning, jag börjar i Skåne och slutar i Norrbotten, och jag lägger slutligen till två namn som representerar LO.

Valberedningen föreslår Niklas Karlsson, Helene Fritzon, Helene Björklund, Lena Hallengren, Ilan de Basso, Hanna Westerén, Hans Hoff, Phia Andersson, Talla Alkurdi, Jörgen Hellman, Ulric Andersson, Mattias Ottosson, Hans Ekström, Pia Nilsson, Jonas Karlsson, Vivianne Macdisi, Karin Wanngård, Helene Hellmark Knutsson, Yilmaz Kerimo, Åsa Westlund, Daniel Olsson, Anna-Caren Säterberg, Erik Bergkvist, Karin Åström, Janne Rudén och Anders Ferbe till ordinarie ledamöter i partistyrelsen.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja Niklas Karlsson, Skåne, Helene Fritzon, Skåne, Helene Björklund, Blekinge, Lena Hallengren, Kalmar län, Ilan de Basso, Jönköpings län, Hanna Westerén, Gotland, Hans Hoff, Hallands län, Phia Andersson, Älvsborgs södra, Talla Alkurdi, Göteborg, Jörgen Hellman, Norra Älvsborg, Ulric Andersson, Värmland, Mattias Ottosson, Östergötland, Hans Ekström, Södermanland, Pia Nilsson, Västmanland, Jonas Karlsson, Örebro län,

Vivianne Macdisi, Uppsala län, Karin Wanngård, Stockholm, Helene Hellmark Knutsson, Stockholms län, Yilmaz Kerimo, Stockholms län, Åsa Westlund, Stockholms län, Daniel Olsson, Gävleborg, Anna-Caren Säterberg, Jämtlands län, Erik Bergkvist, Västerbotten, Karin Åström, Norrbotten, Janne Rudén, SEKO och Anders Ferbe, IF Metall, till ordinarie ledamöter i partistyrelsen.

Dagordningens punkt 8.6

15 suppleanter i partistyrelsen

Föredragning och förslag

Berit Högman, valberedningens ordförande: Vi har inte klarat målsättningen med varannan herrarnas utan vårt förslag innehåller något fler damer än herrar. Ersättarna föreslås i den ordning de presenteras, och valberedningen föreslår Roger Johansson, Katrin Stjernfeldt Jammeh, Omar Mustafa, Anna Johansson, Åsa Kullgren, Kent Ögren, Monica Haider, Matilda Ernkrans, Andreas Schönström, Maria Strömqvist, Katarina Köhler, Johan Persson, Tonka Frodlund, Carina Ödebrink och Kenneth G Forslund som ersättare i partistyrelsen.

Beslut

Kongressen beslöt:

- att välja Roger Johansson, Västernorrland, Katrin Stjernfeldt Jammeh, Skåne, Omar Mustafa, Stockholm, Anna Johansson, Göteborg, Åsa Kullgren, Södermanland, Kent Ögren, Norrbotten, Monica Haider, Kronoberg, Matilda Ernkrans, Örebro län, Andreas Schönström, Skåne, Maria Strömqvist, Dalarna, Katarina Köhler, Västerbotten, Johan Persson, Kalmar län, Tonka Frodlund, Skåne, Carina Ödebrink, Jönköpings län och Kenneth G Forslund, Bohuslän till suppleanter i partistyrelsen
- att ersättarna träder in i den ordningen de har valts.

Dagordningens punkt 8.7

Tre revisorer

Föredragning och förslag

Berit Högman, valberedningens ordförande: Vi föreslår omval på Håkan Bystedt, nyval på Ella Niia och omval på Lars Ericsson som ordinarie revisorer.

Beslut

Kongressen beslöt:

- att välja Håkan Bystedt, Ella Niia och Lars Ericsson till ordinarie revisorer.

Dagordningens punkt 8.8

Tre revisorssuppleanter

Föredragning och förslag

Berit Högman, valberedningens ordförande: Vi föreslår Ingrid Lennerwald, Tommy Ternemar och Sara Heelge-Vikmång som revisorssuppleanter, nyval på samtliga.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja Ingrid Lennerwald, Tommy Ternemar och Sara Heelge-Vikmång till revisorssuppleanter.

Dagordningens punkt 8.9

Fem ledamöter i programkommissionen

Föredragning och förslag

Berit Högman, valberedningens ordförande: Valberedningen lämnar följande förslag till programkommission: Stefan Löfven (ordförande), Emma Nilsson, Leif Pagrotsky, Talla Alkurdi och Gabriel Wikström.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja Stefan Löfven (ordförande), Emma Nilsson, Leif Pagrotsky, Talla Alkurdi och Gabriel Wikström till ledamöter i programkommissionen.

Dagordningens punkt 8.10

Fem suppleanter i programkommissionen

Föredragning och förslag

Berit Högman, valberedningens ordförande: Valberedningen lämnar följande förslag till suppleanter i programkommission: Elisabet Brandt Ygeman, Morgan Johansson, Maria Stenberg, Peter Persson och Katarina Berggren.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja Elisabet Brandt Ygeman, Morgan Johansson, Maria Stenberg, Peter Persson och Katarina Berggren till suppleanter i programkommissionen.

Dagordningens punkt 8.11

Ordinarie ledamöter i valberedningen

Inledning

Carin Jämtin, partisekreterare: Första dagen antog kongressen en del organisatoriska förändringar för partiet och för hur partiet ska ledas. En av de saker kongressen beslöt var att kongressen ska utse en valberedning som arbetar under fyra år för att förbereda alla de val Berit har föredragit. Den ska också ha en stödjande funktion till distriktsvalberedningarna och på annat sätt utveckla valberedningsarbetet. Det betyder att vi för första gången ska välja en valberedning som ska verka under fyra års tid. Valberedningen får därmed utökade arbetsuppgifter och jag vill säga något mer om hur vi har resonerat i organisationsutredningen.

Det är några olika saker som måste prägla våra val, bland annat öppenhet och ärlighet på olika sätt, och vi ska vara tydliga med hur processer går till. Men jag vill vara tydlig med att det inte betyder att vi valbereder via massmedia – det är inte det som menas med öppenhet i det här sammanhanget. Öppenheten handlar om att alla vi som är medlemmar i det socialdemokratiska partiet, som faktiskt beslutar vem som ska representera oss, förstår och vet hur processen fungerar och kan påverka processen på olika sätt.

Vi måste få fler att våga och vilja ställa upp. Det betyder dels att vi kanske får göra upp med kulturen att säga nej hela tiden men också respektera när nej verkligen är ett nej och respektera när människor är tveksamma till ett uppdrag och då diskutera vad det innebär. Det är stort att ha ett uppdrag i vårt parti, oavsett om det är på nationell nivå eller på distriktsnivå. Valberedningen måste helt enkelt ta en roll i att stötta både ja, nej och tveksamheter på olika sätt, så att vi vet att människor verkligen vill ta de uppdrag som finns.

Vi ska säkerställa mångfald på olika sätt – förnying, förnyelse och på olika andra sätt när vi utser personer, så att vi har företrädare för vårt parti som faktiskt företräder hela vårt parti men också hela Sverige.

I det här arbetet är det viktigt att valberedningen jobbar för att stötta de regionala valberedningarna genom sammankomster eller utbildning på olika sätt, att man helt enkelt stöttar de regionala valberedningarna och samordnar arbetsformerna för att vi ska få bättre självförtroende i valberedningsarbetet och för att vi ska känna igen valberedningsarbete oavsett var i vårt avlånga land vi är aktiva i det socialdemokratiska partiet.

Det är ett helt nytt förfaringsätt som vi prövar och som kongressen beslutade om i onsdags. Jag ser fram emot det arbetet och jag tror att det kommer att leda till bra processer, större öppenhet och en bredare mångfald på olika sätt.

Tjänstgörande ordförande: Innan jag släpper in kongressutskottets ordförande ska jag upplysa om att den här dagordningspunkten inte finns med på dagordningen men om någon vill begära ordet heter den RU3 i systemet.

Föredragning och förslag

Kristina Zakrisson, kongressutskottets ordförande: Vi föreslår att följande personer får sköta det här gedigna arbetet som ordinarie ledamöter i valberedningen: Ilmar Reepalu (ordförande) Tomas Riste, Carina Ohlsson, Claes-Göran Carlsson, Teres Lindberg, Anders Karlsson, Marie-Louise Rönmark, Hans Unander, Ebba Östlin, Lars Eriksson och Karin Sundin. Som ni hör är det varannan herre, varannan dam.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja Ilmar Reepalu (ordförande) Tomas Riste, Carina Ohlsson, Claes-Göran Carlsson, Teres Lindberg, Anders Karlsson, Marie-Louise Rönmark, Hans Unander, Ebba Östlin, Lars Eriksson och Karin Sundin till ordinarie ledamöter i valberedningen.

Dagordningens punkt 8.12

Suppleanter i valberedningen

Föredragning och förslag

Kristina Zakrisson, kongressutskottets ordförande: Vi föreslår följande personer till ersättare i valberedningen samt att de träder in i angiven ordning: Ulla Gradeen, Anton Waara, Jana Nilsson, Annelie Karlsson, Greger Tidlund och Lars Bryntesson.

Beslut

Kongressen beslöt:

att välja Ulla Gradeen, Anton Waara, Jana Nilsson, Annelie Karlsson, Greger Tidlund och Lars Bryntesson till ersättare i valberedningen
att ersättarna träder in i den ordningen de har valts.

Dagordningens punkt 17, fortsatt behandling

Dagordningens punkt 17.3

Motioner och utlåtande – Trygga en hållbar energiförsörjning

Energipolitik (UG8)

Föredragande: *Anneli Hultbén, Tomas Eneroth och Matilda Ernkrans*

Förslag

Följande förslag förelåg:

Partistyrelsens utlåtande över motionerna C6:4, G21:2, G76:1, G77:1, G77:3, G77:4, G77:5, G78:1, G79:1, G80:1, G81:1, G82:1, G82:2, G83:1, G83:2, G84:1, G85:2, G85:3, G85:4, G86:1, G86:2, G87:1, G87:2, G87:3, G88:1, G88:2, G88:3, G88:4, G89:1, G89:2, G90:1, G90:2, G90:3, G90:4, G91:1, G91:2, G91:3, G91:4, G92:2, G93:1, G93:2, G93:3, G93:4, G93:5, G93:6, G94:1, G94:2, G95:1, G96:1, G97:1, G98:1, G99:1, G100:1, G100:2, G100:3, G100:4, G100:5, G101:1, G101:2, G101:3, G101:4, G102:1, G103:1, G103:2, G103:3, G104:1, G104:2, G104:3, G105:1, G106:1, G106:2, G106:3, G106:4, G106:5, G107:1, G107:2, G107:3, G108:1, G108:2, G108:3, G109:1, G110:1, G111:1, G111:2, G111:3, G112:1, G112:2, G112:3, G113:1, G114:1, G114:2, G114:3, G114:4, G115:1, G115:2, G115:3, G116:1, G117:1, G117:2, G118:1, G118:2, G119:1, G120:2, G120:3 och G120:4, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

att bifalla motionerna G84:1, G85:4, G88:2, G99:1, G101:4, G104:1, G114:2 och G119:1

att avslå motionerna G76:1, G89:1, G89:2, G95:1, G98:1, G109:1, G110:1, G114:1, G115:2, G117:1, G117:2, G118:1, G118:2 och G120:3

att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: C6:4, G21:2, G77:1, G77:3, G77:4, G77:5, G78:1, G79:1, G80:1, G81:1, G82:1, G82:2, G83:1, G83:2, G85:2, G85:3, G86:1, G86:2, G87:1, G87:2, G87:3, G88:1, G88:3, G88:4, G90:1, G90:2, G90:3, G90:4, G91:1, G91:2, G91:3, G91:4, G92:2, G93:1, G93:2, G93:3, G93:4, G93:5, G93:6, G94:1, G94:2, G96:1, G97:1, G100:1, G100:2, G100:3, G100:4, G100:5, G101:1, G101:2, G101:3, G102:1, G103:1, G103:2, G103:3, G104:2, G104:3, G105:1, G106:1, G106:2, G106:3, G106:4, G106:5, G107:1, G107:2, G107:3, G108:1, G108:2, G108:3, G111:1, G111:2, G111:3, G112:1, G112:2, G112:3, G113:1, G114:3, G114:4, G115:1, G115:3, G116:1, G120:2 och G120:4.

Debatt

Carin Lidman, Västmanland: Jag vill börja med att yrka bifall till motion G80 – att lägga fast en tydlig plan för avveckling av kärnkraften och en långsiktig hållbar strategi för en god energiförsörjning baserad på förnybar energi.

För att samla kraft kring utvecklingen av förnybara energikällor behövs en avvecklingsplan för kärnkraften men någon sådan har aldrig tagits fram. Under nuvarande regering har det gått åt andra hållet. Kärnkraft är ingen hållbar energikälla. Driften är förenad med stora risker och avfallet är skadligt för många generationer framöver.

För att producera kärnkraft behövs uran och Socialdemokraterna har sagt nej till uranbrytning i Sverige. Det är bra. Men hur kan vi, som annars talar om vikten av globalt ansvar, tycka att det är ok att människor och djur i andra länder utsätts för stora hälsorisker och låter naturområden i andra länder bli förorenade för att vi ska kunna tillfredsställa våra energibehov? Det är varken hållbart eller solidariskt.

Jörgen Edsvik, Gävleborg: Egentligen har jag inga yrkanden utan jag efterlyser ett resonemang från partistyrelsen. Motion 109 handlar om nationella regler för vindkraften och hur man kan styra upp den Vilda västern som råder när det gäller vindkraftsbolagens förhandlingar gentemot privatpersoner, bygdeföreningar och andra om bygdepeng. Jag tycker mig ha hört Tomas Eneroth säga att någon form av branschslag eller överenskommelse är eftersträvansvärd och jag vill att han förtydligar det.

Jag undrar också över en skrivning där partistyrelsen bemöter Göteborgs syn på att stoppa djupförvaret för kärnkraftsavfall med att det är otroligt viktigt att raskt gå fram med detta och att frågan är färdigutredd. Den skrivningen skulle nästan kunna tolkas som att vi är lite slarviga när det gäller säkerhetsfrågorna, så jag hoppas på ett förtydligande.

Erik Pelling, Uppsala län: Jag vill yrka bifall till Uppsala arbetarekommuns motion G102 om en tydlig plan för hur kärnkraften ska avvecklas och stegvis ersättas av förnybar energi. Jag tror att vi alla är ganska medvetna om vilka ödesdigra och oåterkalleliga risker som är förknippade med kärnkraften. Vi känner till namn som Harrisburg, Tjernobyli och Fukushima. Det finns ganska många sådana namn i de tusenårsperspektiv man brukar tala om.

Vi vet vad uranbrytning och den ännu olösta frågan om hur vi ska hantera kärnavfallet för med sig och vi vet att kärnkraftsindustrin skulle vara kapitalt olönsam om den verkligen fick bära sina egna kostnader. Vad som krävs nu är klara besked och en tydlig färdriktning bort från kärnkraften.

Jag välkomnar de skarpare skrivningar som kommit in i Framtidskontraktet och jag ser fram emot en stabil blocköverskridande energiöverenskommelse, men jag ser också behovet av en konkret plan för hur, och framför allt när, vi steg för steg ska avveckla kärnkraften och släppa fram potentialen i den förnyelsebara energin. Som författaren Göran Rosenberg har uttryckt det: ”Kärnkraften ingår i den Faustiska pakt som vår civilisation ingått med djävulen, eller åtminstone vårt sämre jag: löftet om paradiset åt oss själva mot risken för helvetet åt våra barn och barnbarn.”

Jag tycker att det är dags att vi bryter den pakten och slår igen den dörr till fortsatta kärnkraftsinvesteringar som den borgerliga regeringen har öppnat. Låt oss släppa fram kraften i den förnyelsebara energin. Avveckla kärnkraften!

Robert Larsson, Västernorrland: Jag tänkte prata om det lokala inflytandet i vindkraften och det gör jag mot bakgrund av utlåtandet från partistyrelsen om det kommunala vetot. Jag förstår problematiken om ett absolut kommunalt veto, särskilt när vissa kommuner använder det till att inte göra något alls.

Men jag är från en del av landet där vi alltid har tagit ansvar för energiförsörjningen, och vi kommer att göra det i framtiden också, men jag vill inte vakna upp om 30 år och tänka: ”Hoppsan – vi gjorde det igen!” och titta ut genom fönstret och se de oåterkalleliga ingrepp vi gjort i naturen. Jag hoppas att vi kommer att ha ett stort inflytande från kommunerna även fortsättningsvis.

Carina Gullberg, Skaraborg: För några veckor sedan vad jag på tv – jag är det ibland. Man körde ett inslag i Västsverige om fattiga och rika kommuner, och gissa vad jag symboliserade?

Nu beror det ju på hur man räknar och vi bidrar varje dag från Gullspångs kommun med vattenkraftsproduktion, så lite rättvisa, tack! Jag yrkar bifall till Söderhamns motion G110, om att utreda framtida regleringar och riktlinjer av ersättningssystem till vind- och vattenkommuner.

Kära partistyrelse, det kan väl inte vara så farligt att utreda frågan? Snälla partistyrelsen, lyssna lite på oss och utred frågan.

Terese Bengard, Jämtlands län: I torsdags bad jag om er tystnad. I dag ber jag er om er solidaritet med oss som vill att hela Sverige ska leva och utvecklas. Jag vill att ni bifaller motion G110, där vi vill utreda framtida regleringar och ersättningar för vind- och vattenkraftskommuner och jag yrkar bifall till den motionen.

Det här är ett steg i rätt riktning. Om vi utreder detta kan vi också utreda argumenten mot att det skulle rubba skatteutjämnningen och att det skulle vara orättvist. Vi ska inte ducka i den här frågan, vi ska utreda den. Ragunda är en av de kommuner som vi brukar betrakta som fattigast i Sverige. Samtidigt producerar vi miljoner, miljarder, i värden i vår kommun. Mina vänner, Ragunda bidrar gärna med att vara en del av energiförsörjningen och jag ber er bifalla motionen – #längelevelandsbygden.

Sven-Erik Lindestam, Gävleborg: Jag kommer från Söderhamns arbetarekommun och jag är en av medförfattarna till motion G110. Jag vill yrka bifall till den och jag vill samtidigt tacka för ett viktigt bifall till motion G84 som handlar om överföringskapacitet.

När det gäller att få till en utredning om hur man kan återföra medel tycker jag att jag hörde från Tomas Eneroth att vi gärna kan göra det. Då borde vi också kunna bifalla motion, gärna tillsammans med branschen för att hitta hållbara system. Utred, titta, kom tillbaka, besluta!

Lena Sommestad, S-kvinnor: S-kvinnor arbetar aktivt för ett jämställt samhälle, men S-kvinnor arbetar också – precis som kvinnorörelsen världen över – för en hållbar utveckling och en god miljö. I den här debatten, där kärnkraften är en viktig fråga, vill jag påminna om att S-kvinnor hör till dem som vill se en kraftfull politik för att avveckla kärnkraften. Vår paroll är att vi vill se en avveckling av kärnkraften nu och att vi i stället vill se förnybar energi.

S-kvinnors uppfattning ligger helt i linje med de motioner som det har yrkats bifall till tidigare. Carin Lidman har pekat på motion G80 och Erik Pelling på motion G102:1. Ett starkt stöd från S-kvinnor för en kraftfull avvecklingspolitik när det gäller kärnkraften!

Tomas Eneroth, partistyrelsens föredragande: Tack för många bra inlägg. När det gäller diskussionen om en handlingsplan kring kärnkraften känner jag att vi alldeles nyligen har haft en bra diskussion, såväl i temagrupper som när det gäller Framtidskontraktet. Jag ser inget skäl till att vi ytterligare ska precisera ställningstagande när det gäller vår energipolitik. Det är skälet till att vi yrkar avslag på motionerna om mer konkreta handlingsplaner. Vi är väldigt tydliga med vilket mål vi ska ha och vi är tydliga med vilka riktlinjer vi ska använda. Jag känner mig trygg med de texter vi redan har och det är skälet till att vi yrkar avslag på de motionerna.

När det gäller det kommunala inflytandet har jag mycket stor respekt för den diskussion som förs. Vi ska samtidigt komma ihåg att vindkraftsetableringar inte bara är en kostnad för bygden; det ger i många fall också nya jobb och nya möjligheter.

Det är miljöprovning som gäller för vindkraftsetableringar och att kombinera det med olika former av ekonomisk ersättning är inte alltid enkelt. När vi förde resonemanget i temagruppen om detta sade vi att vi nog hellre bör gå den väg som jag nämnde tidigare – inleda samtal med branschorganisationerna och diskutera vikten av att hitta fungerande riktlinjer så att man inte spelar ut kommuner mot varandra, men inte hitta en modell för bygdepeng. När vi tänker på de långsiktiga konsekvenserna för alla övriga energislag ser vi att det kan bli svårt och komplext. Vi yrkar därför fortsatt besvarande på de motioner som fanns där.

Under debatten framfördes följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
G80	Carin Lidman, Västmanland	Bifall	Besvarad	Besvarad
G102	Erik Pelling, Uppsala län	Bifall	Besvarad	Besvarad
G110	Carina Gullberg, Skaraborg	Bifall	Avslag	Avslag
G110	Terese Bengard, Jämtlands län	Bifall	Avslag	Avslag
G109	Terese Bengard, Jämtlands län	Bifall	Avslag	Avslag
G110	Sven-Erik Lindestam, Gävleborg	Bifall	Avslag	Avslag

Beslut

Kongressen beslöt:

- att efter votering med röstsiffrorna 192–103 (8 avstod) bifalla partistyrelsens förslag gällande motion G110
- att bifalla partistyrelsens förslag gällande motionerna G80, G102 och G109
- att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtande över motionerna på området Trygga en hållbar energiförsörjning.

Dagordningens punkt 17.4

Motioner och utlåtanden – Bra mat för välfärd och jobb

Mat (UG9) samt djurskydd (UG10)

Föredragande: *Anneli Hulthén, Tomas Eneroth och Matilda Ernkrans*

Förslag

Följande förslag förelåg:

Mat (UG9)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna C98:3, F140:3, G121:1, G121:2, G121:3, G122:1, G123:1, G123:2, G124:1, G124:2, G125:1, G125:2, G125:3, G125:4, G126:1 och G126:2, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motionerna C98:3, F140:3 och G121:3
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: G121:1, G121:2, G122:1, G123:1, G123:2, G124:1, G124:2, G125:1, G125:2, G125:3, G125:4, G126:1 och G126:2.

Djurskydd (UG10)

Partistyrelsens utlåtande över motionerna G127:1, G128:1, G129:1, G129:2 och G130:1, där partistyrelsen föreslår kongressen besluta:

- att bifalla motion G128:1
- att avslå motion G130:1
- att anse följande motioner besvarade med hänvisning till utlåtandet: G127:1, G129:1 och G129:2.

Debatt

Ing-Marie Elfström, Stockholms län: Det här är kongressens sista motion, och jag yrkar bifall till motion G130 som handlar om att återinrätta Djurskyddsmyndigheten, en myndighet som borgarna tog bort det första de gjorde, när de tillträdde 2006. Det här är en viktig handling med stort ideologiskt innehåll och stort symbolvärde.

I dag har vi stora problem med den etiska och moraliska hållningen gentemot våra djur i samhället. Exempelvis slaktas 80 miljoner kycklingar varje år i Sverige. De vistas med 20 kycklingar per kvadratmeter i en ammoniakfylld luft med 20 timmars skarpt ljus per dygn för att de ska växa. Nej, vänner – en gårdskyckling är inte vad ni tror, det är också en industrikyckling. Människor ska äta kött men inte på bekostnad av att djuren torteras i olika grad under sin levnad. Miljöutsläpp av växthusgaser och onödigt långa transporter hänger intimt ihop med hur vi föder upp och behandlar våra djur.

Jag är övertygad om att många vill att Socialdemokraterna ska vara en röst för alla som värnar om djuren, om vår mathållning och om vilken mat vi äter i dag, och jag skulle känna mig bekväm i att tala för en djurskyddsmyndighet i valrörelsen. Det vore en konkret och symbolisk handling som värnar våra vänner hundarna och hästarna samt vår mathållning. För min mamma Marianne, som är en fantastisk mamma, är detta en fråga som påverkar hennes syn på Socialdemokraterna. Jag vill att hon röstar på oss. Det här är en hjärtefråga, en ideologisk fråga, en djupt symbolisk fråga om var Socialdemokraterna står när det gäller de minsta i vår familj. Gör våra vänner djuren och oss alla en tjänst. Bifall till kongressens allra sista, men viktigaste, motion.

Maria Carlsson, Kronoberg: Jag vill först tacka för den goda mat vi har fått här under de här dagarna, när vi nu pratar om det här området!

Är det någon av er som har hört journalisten Malin Olofsson tala om hennes granskning av matindustrin? Det har jag gjort. När jag hade lyssnat på henne tänkte jag att jag aldrig mer skulle att äta en fläskfilé från Danmark eller en pangasiusfisk från Vietnam. Och så ställer jag mig frågan: Äter vi den maten? Hur vet jag att jag inte äter den? Om ni inte har hört Malin Olofsson tycker jag att ni ska göra det, materialet finns på Sveriges Radio.

Bra mat och ett bra levnadssätt är en välfärdsfråga och vi tycker om välfärd i vårt parti. Därför känns det riktigt bra att vi driver på i denna fråga och att vi har en politik som kommer att minska den påverkan på miljön och samhället som bland annat matproduktionen ger. Utlåtandet är starkt. Det är en viljeinriktning. Jag yrkar bifall till partistyrelsens förslag.

Ibrahim Khalifa, Stockholms län: Jag tror inte att valet kommer att avgöras av huruvida det finns en djurskyddsmyndighet eller inte men jag vill ändå yrka bifall till motion G130. För mig är det en etisk och moralisk fråga – att våga stå upp för dem som annars inte hörs i samhället. Det är för mig en hjärtefråga. Därför blir partistyrelsens argumentation om att det sannolikt kan bli lite dyrare märklig. Om något kortsiktigt kostar mer eller inte är inte det som är avgörande för mig. För mig är det avgörande om huruvida det bidrar till ett bättre samhälle.

Sverige har i dag en av de bästa djurskyddslagarna i världen på papperet. Men det duger inte. Det måste också bli verkstad av det. Jag kommer från Sigtuna kommun och jag är stolt över det.

Vi har drivit frågan om djurhållning till sin spets. I domstol fick vi till slut att ställa våra hårda krav. Det går att säkerställa att djurskyddslagar efterlevs men det krävs att det finns någon som har detta som sitt fokusområde. Historiken visar att det blir utveckling när vi sätter fokus på detta område. Bifall till motion G130.

Eva-Lena Gustavsson, Värmland: Jag vill yrka bifall till motion G125:1–3 som handlar om livsmedelsstrategi, självförsörjningsmål och ursprungsmärkning. Svenskt jordbruk har på senare tid uppmärksammats mycket i media. För tillfället är det mjölkproducerande företag som har det väldigt kärt, och många lantbrukare efterlyser en nationell livsmedelsstrategi med klara och tydliga mål för produktionen och vad den får kosta, inklusive självförsörjningsmål och ursprungsmärkning.

Jag tycker att det är självklart att vi inom landet borde klara av att producera den mjölk och de mejeriprodukter vi behöver, likaså att vi borde klara av att producera det kött vi behöver äta och grönsakerna vi behöver till det. Men om vi ska göra det behöver vi tänka långsiktigt. Därför behöver vi ta fram en strategi på det här området. Hemma i min kommun har vi mjölkbönder som slåss för sin överlevnad. Vi vill ha en strategi för hur vi klarar detta för framtiden. Bifall till Arvikas motion.

Matilda Ernkrans, partistyrelsens föredragande: Om jag börjar med motion G125:1–3, så har Eva-Lena Gustavsson yrkat bifall. Partistyrelsen yrkar bifall till G125:1 men kvarstår vid att G125:2–3 ska vara besvarade. Den första attsatsen handlar om en nationell livsmedelsstrategi. Vi socialdemokrater har redan börjat med ett aktivt och ambitiöst arbete som vi också hörde Maria Carlsson hänvisa till och som vi beskriver väl i utlåtandet. Jag skulle vilja säga att vi socialdemokrater har en betydligt mer offensiv och vass nationell livsmedelsstrategi än den centerpartistiske Eskil Erlandsson och den regering han ingår i.

Vi yrkar alltså bifall till G125:1 och vi gör det för att vi faktiskt har sagt att Sverige behöver en långsiktig livsmedelsstrategi och vi känner att ett bifall förstärker det. Sedan kan det vara alldeles utmärkt att fundera på självförsörjningsgrad och ursprungsmärkning i den strategin och vi har dessutom väldigt bra skrivningar i utlåtandena när det gäller vår hållning till ursprungsmärkning.

När det gäller G130 står partistyrelsens avslagsyrkande fast. Vi gör det helt enkelt för att vi är övertygade om att en ny myndighet inte löser de problem vi kan se inom djurskyddet. Det kan till och med vara så att inrättandet av en ny myndighet kan kosta mer och ta pengar från resurserna till djurskyddsarbetet. I dag lägger ju ansvaret för detta på Jordbruksverket.

Jag menar att vi är väldigt tydliga i utlåtandet med den socialdemokratiska politiken, vilken har legat fast länge. Vi anser att Sverige ska vara världsledande i djurskydd. Partistyrelsen tycker att vi ska stärka djurskyddet och vi skriver också att detta att behandla djuren väl är ett etiskt ansvar. Med det yrkar partistyrelsen avslag på motionen.

Med det sagt vill jag passa på att tacka för fantastiskt fina debatter och ett otroligt fint engagemang på miljöområdet. Det gör mig stolt att vara socialdemokrat och jag är fullständigt övertygad om att med de höga ambitioner vi har, och med de ännu högre ambitioner som ni har

gett uttryck för i talarstolen, kan det inte gå något annat än åt rätt håll för Socialdemokraterna Framtidspartiet!

Under debatten framkom följande förslag:

Motion	Förslagsställare, distrikt	Förslag	Partistyrelsens utlåtande	Föredragandes förslag
	Maria Carlsson, Kronoberg	Bifall till partistyrelsens utlåtande	Bifall	Bifall
G130:1	Ing-Marie Elfström, Stockholms län	Bifall	Avslag	Avslag
G130	Ibrahim Khalifa, Stockholms län	Bifall	Avslag	Avslag
G125:1	Eva-Lena Gustavsson, Värmland	Bifall	Besvarad	Bifall
G125:2	Eva-Lena Gustavsson, Värmland	Bifall	Besvarad	Besvarad
G125:3	Eva-Lena Gustavsson, Värmland	Bifall	Besvarad	Besvarad

Beslut

Kongressen beslöt:

- att bifalla Eva-Lena Gustavssons förslag gällande motion G125:1
- att efter försöksvotering bifalla partistyrelsens förslag gällande motion G130
- att i övrigt fastställa partistyrelsens utlåtanden över motionerna på området Bra mat för välfärd och jobb.

Uttalande om ordning och reda på arbetsmarknaden

Föredragning

Ehy Söderström, redaktionsutskottet: På initiativ av Jim Sundelin i temagruppen om jobben har redaktionsutskottet utarbetat ett förslag som nu finns att tillgå i era handlingar. Vi föreslår dock en ändring – att första meningen i tredje stycket tas bort, för vi har redan slagit fast i inledningen att det är svenska kollektivavtal som ska gälla. Jag yrkar bifall till redaktionsutskottets förslag.

Förslag

Följande förslag till uttalande förelåg:

Ordning och reda på arbetsmarknaden

Sverige och Europa vinner på öppenhet. En mångfald på arbetsmarknaden är positivt. Ett fritt

ekonomiskt utbyte med andra länder ger fler jobb. Sverige ska konkurrera med kunskap och kompetens – inte med låga löner. Svenska kollektivavtal ska gälla i Sverige. För det krävs starka parter på arbetsmarknaden.

Sverige behöver en ny näringspolitik för att få fler företagare med företag som växer, anställer, tar fram nya produkter och exporterar. Växtkraften i entreprenörskap och småföretagande ska tas tillvara. Det förutsätter ordning och reda på arbetsmarknaden. Vi möts återkommande av exempel på oseriösa verksamheter, där det förekommer skattefusk, svartarbete, utnyttjande av utländsk arbetskraft, lönedumpning och livsfarliga säkerhetsbrister. Detta kan aldrig accepteras.

Det är inte acceptabelt att löntagare konkurrerar med varandra med löner, hälsa och i värsta fall livet som insats. Samtidigt har företagare som gör rätt för sig och följer svenska regler och avtal svårt att hävda sig mot oseriösa konkurrenter.

Det har blivit vanligare med långa entreprenörskedjor – exempelvis inom byggbranschen, transportsektorn och många servicenäringar. Den huvudentreprenör som anlitas anlitar i sin tur underentreprenörer, som i sin tur anlitar ytterligare underentreprenörer. Ju längre ner i kedjan, desto svårare är det att ha kontroll över de villkor som gäller.

Vi socialdemokrater vill därför införa ett solidariskt entreprenörsansvar. Vi vill också riva upp och göra om lex Laval. Utstationeringsdirektivet ska skärpas, och ett socialt protokoll läggs till EU-fördraget. Det är viktigt att sätta stopp för oseriösa företag. Ordning och reda på arbetsmarknaden i Sverige och i Europa stärker vår konkurrenskraft.

Debatt

Jonas Attenius, Göteborg: Jag vill uppmana kongressen att ställa sig bakom uttalandet om ordning och reda på arbetsmarknaden. Det skulle vara en väldigt tydlig markering och det förstärker ytterligare de beslut vi fattade i fredags. Att införa ett solidariskt entreprenörsansvar, att riva upp och göra om lex Laval, att skärpa utstationeringsdirektivet och att lägga ett socialt protokoll till EU-fördraget är oerhört viktiga delar för att sätta stopp för oseriösa företag, och svenska kollektivavtal ska gälla på svensk arbetsmarknad!

Jim Sundelin, Västernorrland: Tack Elvy, det var ett bra uttalande som vi naturligtvis ska ställa oss bakom. Nu när vi åker hem ska vi visa löntagarna var Socialdemokraterna står i viktiga frågor. Det ska inte råda någon tvekan om vad Socialdemokraterna är för politiskt parti. Det är vi som bäst tar tillvara löntagarnas rättigheter och det visar det här uttalandet. Det ska ut på arbetsplatserna!

Eva-Lena Jansson, Örebro län: Jag tycker också att det är ett bra uttalande men jag vill göra ett tillägg i sista meningen, så att den lyder: ”Ordning och reda på arbetsmarknaden i Sverige och i Europa gynnar seriösa företag och löntagare och stärker vår konkurrenskraft.”

Jag tycker att det är bra att vi talar om löntagare också i slutet.

Elvy Söderström, redaktionsutskottet: Tack, Eva-Lena för att du har gjort det här ännu bättre. Jag yrkar bifall till den förändringen.

Under debatten framkom följande förslag:

Eva-Lena Jansson, Örebro län: Tillägg i sista meningen så att den lyder: ”Ordning och reda på arbetsmarknaden i Sverige och i Europa gynnar seriösa löntagare och företag och stärker vår konkurrenskraft”.

Beslut

Kongressen beslöt:

att anta uttalandet ordning och reda på arbetsmarknaden, inklusive Eva-Lena Janssons tillägg.

Internationellt uttalande

Föredragning

Göran Färm, redaktionsutskottet: Det här uttalandet ansluter till en god tradition från socialdemokratiska partikongresser, nämligen att vi ska anta ett uttalande om internationella frågor. Jag vill med några korta ord förklara varför vi har valt just de här frågorna.

Idén har inte varit att vi ska återupprepa sådant som vi redan har tagit beslut om på kongressen, även om det finns många sådana viktiga frågor. Poängen är att välja några av de mest akuta frågorna i den internationella situation vi befinner oss i. Vi har valt fyra områden: situationen i Korea, Syrien och Mellanöstern samt milleniemålen.

När det gäller Korea är det uppenbart på grund av aktuella kärnvapenhotet, då diskussionen om nedrustning blir aktuell igen.

Syrien är självklart, där det riktigt akuta dödandet är ett test på FN:s förmåga, men vi vill också rikta en uppmaning till Sverige om att vi måste vara med och ta ansvar i den situationen i egenskap av humanitära givare.

När det gäller Mellanöstern har vi fokuserat på fyra korta krav – ockupationen måste upphöra, fredsförhandlingar måste igång, Sverige måste erkänna staten Palestina och vi måste få en märkning av produkter från de illegala bosättningarna.

Slutligen milleniemålen – varför tar vi upp dem? Jo, för i höst kommer det att vara ett stort globalt toppmöte i samband med FN:s generalförsamling, där man ska stämma av hur det har gått med milleniemålen. Tyvärr ser det inte ut som att vi kommer att nå dem till 2015. Därför för vi nu en diskussion om vad som ska gälla efter 2015. Det är det vi pekar på i den här texten.

Jag yrkar bifall till redaktionsutskottets förslag.

Förslag

Följande förslag till internationellt uttalande förelåg:

Internationellt uttalande

Socialdemokraternas politik syftar till alla människors frigörelse, utveckling och rätt till arbete. Vi vill utrota fattigdomen, skapa en säkrare och ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar värld, stärka demokratin, solidariteten, respekten för de mänskliga rättigheterna och folkrätten.

Vi ser med oro på den mycket negativa uppflammande retoriken som kommer från Nordkoreas ledning. Kärnvapenhot är inte ett spel. Ett kärnvapenkrig skulle få ohyggliga konsekvenser. Vi kräver att Nordkorea följer FN:s resolutioner samt återgår till samtal och förhandlingar.

Krisen på den koreanska halvön visar att Kärnvapenhotet är långt ifrån avvärjt. Sverige har en lång och stolt tradition att förvalta i nedrustningsfrågorna och kraftfulla röster för nedrustning, icke-spridning och rustningskontroll behövs. Det är dags att Sveriges röst hörs igen.

Dödandet i Syrien måste få ett slut och de som begått krigsförbrytelser ska ställas till svars. FN måste ta kraftfulla tag för att säkra människans fri- och rättigheter samt stoppa våldet. Sverige ska vara en stor humanitär givare för att lindra den fruktansvärda nöden.

Palestinier och israeler är hårt drabbade av många decenniers konflikt. Israel har konsekvent ignorerat omvärldens uppmaningar och bryter mot ett stort antal FN-resolutioner. Ockupationen av de palestinska områdena måste upphöra. Alla parter måste avstå från våld och möjliggöra fredsförhandlingar. Vi kräver att Sverige erkänner staten Palestina och inför en märkning av produkter från de illegala bosättningarna.

Världen har 1 000 dagar kvar att uppfylla FN:s millenniemål. Målen har bidragit till att snabbt minska fattigdom och bidra till en positiv utveckling. Världens ledare får inte slå sig till ro. Nu måste kampen för att uppnå alla mål intensifieras. Vi vill också att de nya målen för tiden efter 2015 omfattar demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet samt en hållbar utveckling.

Beslut

Kongressen beslöt:

att anta det internationella uttalandet enligt förslag.

Dagordningens punkt 25

Protokolljustering

Tjänstgörande ordförande: Enligt den diskussionsordning som är tagen justeras protokollet från den avslutande kongressdagen av två justerare i förening samt tjänstgörande ordförande i samband med kongressavslutningen.

Beslut

Kongressen beslöt:

att protokollet från söndagen den 7 april 2013 justeras av två justerare i förening samt tjänstgörande ordförande i samband med kongressavslutningen.

Ajournering

Kongressförhandlingarna ajournerades klockan 12.30.

SÖNDAGEN DEN 7 APRIL 2013

Eftermiddagens förhandlingar

Musikinslag

Stråkkvartetten *Quartiett* spelade.

Eftermiddagens förhandlingar inleddes klockan 13.17.

Ordförande: *Bosse Ringholm* och *Laila Naraghi*

Sekreterare: *Joakim Edbborg* och *Mia Nikali*

Dagordningens punkt 26

Kongressens avslutning

Avslutningsprogram

Stefan Löfven, partiordförande: Partivänner, det är dags att börja runda av en fantastisk kongress. Ett viktigt inslag i detta är att tacka alla för en fantastisk insats. Jag vill börja med att tacka alla er som har deltagit i presidiets arbete. Det har varit helt otroligt att se er. Ni har visat en imponerande rapphet och organiseringsförmåga. Jag tror att i flera månader framåt kommer jag att vakna till ”Votering begärd!” och det ska ni i presidiet ta som en hedersbetygelse. En stor applåd för vårt fantastiska presidium!

Jag vill också tacka all personal och alla volontärer som har gjort den här kongressen möjlig. På vaktpass, i informationsdisken, på scenen, under kongressfesten – det finns inte en minut när ni inte har varit med, och varenda minut bygger på ert gemensamma ansvar och arbete. Jag hoppas att ni känner kongressens tacksamhet med en varm applåd.

Vi ska också ge ett extra tack till vår kongressgeneral Johan Öhrn. Jag hoppas att du, liksom vi, känner en stor stolthet. Vi känner stolthet över dig och ditt arbete. Tack för ett jättefint arbete!

Avtackning

Nu skulle jag uppskatta om Håkan Juholt vill komma upp på scenen. För en tid sedan läste jag om en av våra tidigaste riksdagsledamöter, Fabian Månsson från Hasslö i Blekinge, och jag tycker att likheten med dig, Håkan, var slående. Fabian arbetade bland annat med försvarsfrågor och han var en agitator av guds nåde. Samtidigt hade han ett stort intresse för kultur och bildning, och nu börjar ni se likheterna. Han brevväxlade med författare och kulturpersonligheter, precis som du gör. Fabian blev en gång tillfrågad om någon av hans texter skulle kunna användas i 1903 års psalmbok, men han svarade att han befarade att hans rebelliska dikter skulle ”skrämma livet ur kärringarna”.

Författaren Natanael Beskow kallade honom en gång för ”orädd och sann samt otroligt arbetsam”. Också det är en beskrivning jag tycker passar alldeles utmärkt på dig, Håkan. Du är orädd. Jag vet att vi delar synen på betydelsen av demokratins kraft och möjligheter, som är helt grundläggande för vår rörelse. Du står upp för det. Du är sann – mycket hjärta och passion för våra värderingar. Och din arbetsförmåga råder det ingen som tvekan om; det märker alla runt om i landets alla hörn som får höra dig tala och när du gör det är det tal som handlar om kulturen och bildningens vikt för samhällsförändring. Nu fortsätter ditt arbete i kulturutskottet och vi vill överlämna en symbolisk gåva i form av ett seminarium om kulturens betydelse i samhället. Och jag vet att alla här inne vill hylla dig med en stor och varm applåd!

Håkan Jubolt: Tack! Stefan, så fort du säger något applåderar vi stående – ett sådant stöd har du i partiet och det känns bra att få bli avtackad av dig. Jag har på olika sätt besökt och deltagit i de socialdemokratiska partikongresserna sedan 1978 – åhörare, delegat, ombud, debattör, partistyreelse och vad det än har varit. Att få bli avtackad av dig känns väldigt tryggt och bra, av den enkla anledningen att den här kongressen, du och alla ombud, har såväl i ord som i handling levt upp till det som Axel Danielsson skrev redan i vårt första socialdemokratiska partiprogram från 1897, nämligen att socialdemokratien skiljer sig från andra politiska rörelser på en mängd sätt.

Och det är det som är det fina med oss. Vi går inte i några andras fotspår, vi trampar upp nya. När du sätter upp mål om arbetslösheten och hur den ska bekämpas går vi inte i fotspår hos dem som säger att det inte finns något att göra, alla dem som företräder uppgivenheten, alla dem som företräder hopplösheten, alla dem som säger att vi inte har råd och att det inte går. Då företräder socialdemokratien, du Stefan och alla ombud, här inne en annan inställning, nämligen att det är fullt möjligt. Vi kan förändra världen. Vi går före. Vi trampar upp de nya fotspåren. Vi följer inte i andras fotspår.

Därför ska vi också säga att socialdemokratien aldrig någonsin kommer att krympa till en liten stock som färdas i en fors och försöker undvika grynnor och skär. Det är socialdemokratien som ska var forsen. Det är socialdemokratien som ska sätta prägeln på samhället, som andra sedan ska förhålla sig till. Vi är den dominerande politiska kraften i svensk politik.

Med detta vill jag bara säga att man genom årtionden och i olika omgångar försökt räkna ut Socialdemokraterna. Alla som har gjort det har haft fel. Självklart har de fel också denna gång, för i kampen om social demokrati kommer vi aldrig någonsin vika ner oss. Vi möts i Folkets Hus, vi möts i trappuppgångarna, vi möts i källarlokalerna, vi möts i valrörelsen och vi möts i samtalen, så länge vi orkar och så länge vi kan. Vi viker aldrig ner oss. Tack ska ni ha!

Stefan Löfven, partiordförande: Tack så mycket Håkan. Nu vill jag välkomna Wanja Lundby Wedin på scenen. Wanja, jag vill börja med att säga att jag verkligen uppskattar det samarbete som du och jag har haft genom åren på lite olika sätt och jag vill rikta varm uppskattning för det du har gjort för svensk arbetarrörelse.

Du har varit LO:s ordförande i tolv år, en del av vår partistyreelse och vårt verkställande utskott. Du är en mycket varm person, du är en generös person, och du såg snabbt till, när man var ny i LO:s styrelse, att man kände sig hemma och trygg. Du var en samlande kraft i LO under

en tid när LO genomgick en förändring. Du har, inte bara där utan i hela arbetarrörelsen och inte minst i partiet, tydligt lyft fram jämställdhetsfrågorna på ett bra sätt. Du har drivit på i arbetet för ett jämställt arbetsliv. Du är en stark ideolog och när vi har suttit och filat på programtexter är det få människor som har varit så noga med det där sista ordet, som gör det hela så extra bra.

Du har gjort ett väldigt stort jobb för arbetarrörelsen, och för det ska du vara stolt. Nu fortsätter du i andra former, bland annat kommer Wanja Lundby Wedin att vara partiets toppnamn i kyrkovalet – det ni! Vi ser fram emot det jobb du kommer att göra och allt du kommer att bidra med. Jag ser väldigt mycket fram emot att fortsatt vara din vän. Tack, Wanja!

Wanja Lundby Wedin: Tack så mycket! Jag kommer alltid att vara din vän, Stefan, och jag har upptäckt att jag har en sak gemensamt med dig. Vi är båda lite blödiga – jag fick direkt tårar i ögonen nu! Men jag tror att det är bra. Man måste låta sina känslor komma fram i det politiska arbetet – annars blir det politiska arbetet alldeles för mekaniskt och tekniskt, och då når vi inte fram till människor.

Jag vill tacka alla er som jag har suttit tillsammans med under de här tolv åren i VU och i partistyrelse. Ibland när man talar om VU i media, så framställs det som något mäktigt. Man riktigt ser att det sitter en grupp där, troligen bara män, som viskar, tisslar och tasslar och gör något som ingen vet något om. Men det vi gör i VU, och även i partistyrelsen, är faktiskt att se till att vi lever upp till de beslut ni har fattat när, att se till att vi alltid försöker hitta gemensamma lösningar i viktiga politiska frågor och att vi vårdar partiet. Vi känner alltid att partiet är större än var och en av oss, än VU och allt annat vi har organisatoriskt.

Vi måste tillsammans stå upp för vårt parti, också med respekt för att vi som sitter där kommer från olika delar av partiet och arbetarrörelsen. Jag har ofta fått frågan hur det är att sitta där som LO-ordförande, eftersom jag ska företräda mina LO-medlemmar. Mitt svar är att det gör jag också i partiets verkställande utskott. Jag gör det inte i konfrontation, för när jag sitter där är jag vald av en socialdemokratisk partikongress och då är det partiet jag ska vårda, utan jag gör det på ett sådant sätt så att arbetarrörelsen som helhet hela tiden blir starkare.

På den här kongressen har ni kämpat så med bra beslut om rättvis fördelning, lika behandling, jämlikhet och våra andra värdeord. Går vi ut med dem i en valrörelse kommer vi återigen att bli ett parti som tar regeringsmakten. Vi kommer återigen att bli ett parti som ser bredare än vad människor förväntar att vi ska göra. Då blir vi ett parti långt in i framtiden – och jag ser så fram emot att fortsätta vara en arbetare i rörelsens trädgård!

Stefan Löfven, partiordförande: Får jag be Heléne Fritzson komma upp. Heléne, det är många gånger har du fått gå upp mitt i natten för att ta dig till Stockholm och vårt arbete i verkställande utskottet. Men även om du har varit uppe mitt i natten kan jag lova att Heléne är en av de piggaste på sammanträdena.

Du har alltid varit en drivande kraft, mycket engagerad, noggrann och ytterst väl förberedd. Du har alltid drivit på för rättvisan, för välfärden och för ett solidariskt samhälle på ett mycket tydligt sätt. Ofta har du lyssnat till debatterna och sedan kommit de där konstruktiva synpunkterna. Gång på gång har du, Heléne, hittat pragmatiska förslag som har väglett oss ur

svåra situationer, förslag som alla varit nöjda med och det är en fantastiskt fin egenskap som politisk ledare.

Du är otroligt duktig på att balansera intressen mot varandra och hitta lösningar som för både politiken och partiet framåt. Du är skarp, välformulerad och din personlighet visar det där skånska värdskapet, som jag har fått berättat för mig finns inskrivet i era stadgar. Jag ser fram emot att möta det för jag ska både tala på distriktsårskonferensen och i Malmö på första maj.

Heléne, vi tackar dig väldigt mycket för ditt arbete i verkställande utskottet och för partiet med blommor och en applåd!

Heléne Fritzson: Tack, Stefan. Jag har också glädjen att framföra ett tack från alla andra som lämnar VU och partistyrelse, så jag föregår dig lite grann men jag vill gärna göra det.

För min egen del är det tolv år, det är en lång tid, det är en tid av både regeringsställning och opposition, det är en tid av både medgång och motgång. Wanja beskrev VU:s arbete och som ni alla vet är våra protokoll hemliga. Men jag kan inte låta bli, så här sista dagen, att ge er en interiör som handlar om Stefan. Det finns ett minne som jag tror att vi alla bär i det VU som har suttit nu – den så kallade VU-veckan, när vi för ett år sedan hade den tuffa och svåra uppgiften att gå fram och föreslå partiordförande.

Vi levde tillsammans dygnet runt den veckan. Allas blickar riktades mot Stefan, och Österberg som är en god vän i VU fick tillsammans med mig uppdraget från VU att samtala med Stefan. Vi satt tätt samman i ett ledamotsrum i riksdagen. Där fanns tre stolar. Vi satt där i över tre timmar. Österberg talade övertygande om Stefans kompetens kring jobben och när jag sade: ”Stefan, det är det finaste uppdrag man kan ha.” gled arbetargrabben runt på stolen, kasade ner från stolen och låg på golvet. Sedan reste sig arbetargrabben upp, och då visste vi att det var vår nye partiordförande som reste sig. Tack Stefan!

Stefan Löfven, partiordförande: Leif Pagrotsky kunde tyvärr inte vara här i dag, eftersom han är på konferensen *Institute for New Economic Thinking* i Hong Kong, tillsammans med andra internationella toppekonomer, och det är inte direkt någon överraskning – det är Leif Pagrotsky. Alltid i en diskussion, alltid i en talarstol och på högsta internationella nivå. Leif har bland annat verkat som handelsminister, näringsminister och utbildnings- och kulturminister, som riksdagsledamot och medlem i vårt verkställande utskott. Nu lämnar Leif de politiska uppdragen för att pröva något nytt, men den som tror att han kommer att lämna den politiska debatten känner inte den mannen.

Leif är en lysande representant för vårt parti. Han är otroligt kunnig, alltid påläst och samtidigt öppen, social och ständigt främst i debatten om utvecklingen i den globala ekonomin. Det finns få personer i vårt parti eller här i Göteborg som inte har en glad historia att berätta om Leif – och det kommer skapas många fler i framtiden. Leif kan inte tala från Hong Kong, inte ens på videolänk, men vi kan väl skicka en applåd till honom som hörs ända till dit!

Nu välkomnar vi avgående i partistyrelsen, revisorer och programkommissionen upp på scen. Ni har varit med och tagit ett stort ansvar för partiet under många långa möten, tidiga morgnar och sena kvällen. Det är ett arbete har kännetecknats av professionalism och engagemang. Det är

något som ni alla står för. Många av er har också varit med och förberett kongressen och flera av er har varit föredragande. Jag har fått förmånen att vara ordförande i programkommissionen och jag kan intyga att det har gjorts ett fint arbete för det nya partiprogrammet för ett nytt århundrade. Det arbetet har utvecklat en ny ideologisk grundbult för vårt parti.

Det kanske är så att arbetet i partistyrelsen och programkommissionen inte alltid är det mest uppmärksammade, men det är oerhört viktigt och helt avgörande för partiets utveckling. Jag vill tacka var och en av er för en fantastisk arbetsinsats. Jag vill också att presidiet och Johan Öhrn kommer upp på scenen – vi tackar er alla med en stor och varm applåd!

Vänner, vi hade en fantastisk kongressfest i går, det kanske är några som är lite trötta i huvudet efter den av all musik, men musik för man aldrig nog av. Nu vill vi återigen hälsa Miriam Bryant välkommen!

Sång av Miriam Bryant

Avslutningsanförande av Stefan Löfven

Stefan Löfven, partiordförande: Det är sant som de säger – att tiden går väldigt fort när man har roligt. De här dagarna har gått fort, så jag tycker nästan att vi kan lägga några dagar till och därför har vi bokat kongresshallen en vecka till! Nej, jag skojar förstås. Jag förstår att ni naturligtvis längtar hem till lite vila och i kväll hoppas jag verkligen att ni får slappna av med era nära och kära. Det är ni verkligen, verkligen värda, efter detta fantastiska arbete ni har gjort de här dagarna!

Men i morgon väcks viljan igen. Då börjar vi höra ljudet från tangenterna när det ska skrivas debattartiklar och uttåg. Då börjar vi boka möteslokaler igen, för nu ska vi lägga upp strategier och planera, men framför allt kliver vi ut bland människorna på gator och torg – stoltare och starkare än vi någonsin varit!

Och den som letar efter inspiration behöver inte titta så långt. Det räcker med att plocka upp en tidning för att förstå hur mycket Sverige behöver socialdemokratisk politik. I Dagens Arbet kunde vi för en tid sen läsa om en ung man från Linköping. Han hade fastnat i regeringens så kallade jobbgaranti, som varken innehåller jobb eller garantier. Först hade han fått vänta tre månader på att få hjälp över huvud taget, för det säger reglerna. Sedan hade han fått skriva tre CV med tre olika jobbcoacher fast det inte fanns så mycket att skriva, för det säger reglerna. Själv ville han gärna börja jobba inom bygg eller industri, men de utbildningarna tar ett år och han hade inte rätt till mer än sex månaders utbildning, för det säger reglerna. Han är långt från ensam.

Claes, som vill bli trädgårdsmästare, och som själv hade fixat praktik på en trädgård här i Göteborg, blev vägrad ersättning för att han inte hade varit arbetslös tillräckligt länge.

Ida, som är 23 år och egentligen har hela livet framför sig, berättar om hur det känns att bli placerad i fas 3. Hon säger: ”Har man väl hamnat där är det sista skedet, då är man inte värd någonting längre.” Det är en ung kvinna som uttrycker de orden.

Dessa ungas situation är ett resultat av en felaktig analys som leder till en felaktig politik och bygger på en felaktig människosyn. Det är för deras skull som vi på denna kongress har antagit en

90-dagarsgaranti som river upp systemet och avslutar ungdomsarbetslösheten. Det är för dessa tre och för ytterligare 147 000 arbetslösa ungdomar i Sverige som vi ska vinna valet 2014.

Det här är långt från vår enda utmaning. I Hallandsposten berättar en mamma om hur hennes son inte kunde koncentrera sig för att det var för många barn i samma klass. Han hade fått uppmaningen att hitta en lugn plats att arbeta på men han hade helt enkelt gått hem.

I Lärarnas tidning berättar två skyddsombud på en förskola att barns korta hörselgångar drar ihop sig av den stress som skapas i stora grupper och det gör att de får tinnitus och naturligtvis svårt att lära sig räkna och läsa. Runt om i hela landet vittnar föräldrar om hur deras barn förminskas i alldeles för stora klasser.

Vi har på denna kongress antagit vår skolpolitik som ser till att minska klasserna, stärka lärarna och rädda den svenska skolan. Det är för alla oroliga föräldrar – och framför allt för barnen – som vi ska vinna valet 2014.

Så här fortsätter det. Camilla, en ung kvinna på 23 år, skriver så här: ”Läkaren skrev att jag hade 60 procents risk att dö. Hade han skrivit att jag haft 40 procents chans att överleva kanske Försäkringskassan hade dragit in min sjukpenning.”

Ia Jeppson, barnmorska från Stockholm, vittnar: ”Kvinnor med värkar ringer in på natten men ingen hinner svara. Då står de plötsligt här. Anledningen till att vi inte hunnit svara är att vi har fullt. Bebisen kanske är på väg ut och vi har inte ens ett rum. Det har hänt att vi hamnat på handikapptoaletten.”

Vänner, så här kan vi helt enkelt inte ha det och det har vi verkligen slagit fast på denna kongress. Det är för att alla ska kunna lita på att välfärden finns där när du behöver den, som vi ska vinna valet 2014.

Partivänner, vi har på den här kongressen tagit fram ett program för att skapa jobb, för att rädda skolan, avsevärt begränsa vinsterna i välfärden, stärka välfärden kraftigt och ta oss an alla utmaningar som Sverige står inför. Ni har gjort ett fantastiskt arbete! Därför vill jag för en kort stund, mitt i ett tal, återgå till dagordningens punkt 10. Kan kongressen återgå till den punkten? Svar ja.

Dagordningens punkt 10

Slutligt antagande av Framtidskontraktet

Stefan Löfven, partiordförande: Är kongressen redo att gå till beslut och slutligt anta Framtidskontraktet i dess helhet? Svar ja.

Beslut

Kongressen beslöt enhälligt att slutligt anta Framtidskontraktet i dess helhet.

Fortsatt avslutningsanförande av Stefan Löfven

Vänner, tack för inspirationen, för diskussionen, för mandatet att fortsätta utveckla vår politik enligt de riktlinjer ni har slagit fast. Framtidskontraktet är vårt alternativ till den borgerliga politiken. Regeringen ser också arbetslösheten, skolkrisen och bristerna i välfärden. Skillnaden är att när de ser bristerna arbetar de för en statistikförändring. När vi ser bristerna arbetar vi för en samhällsförändring – det är en jäkla skillnad!

Jag har faktiskt tagit med mig en lista på borgerliga idéer för att skapa jobb. Där står ”Punkt 1: Sänk skatten.” Och så var den listan slut. Jag har en pragmatisk syn på skatter. Jag tycker att medelinkomsttagarnas ekonomi ska kunna vara ungefär som den är men sådana som jag och Fredrik Reinfeldt skulle kunna bidra mer till skolan, till vården och till omsorgen. Jag vill inte ha ett jobbskatteavdrag till. Min fråga till Fredrik Reinfeldt är: Behöver du ha det för att vilja jobba?

Den borgerliga regeringen har inte en pragmatisk syn på skatter. De har en manisk syn på skatter. Oavsett samhällsproblemet så finns det en manisk lösning:

- Arbetslöshet? Sänk skatten.
- Skolkris? Sänk skatten.
- Matchningsproblem? Sänk skatten.

Vänner, nu är 400 000 människor arbetslösa och det har blivit uppenbart att detta inte fungerar. Detta är inte en arbetslinje, det är en enfaldslinje! Men på den här kongressen har vi gjort skiljelinjerna i svensk politik mycket tydliga. Om någon skulle tveka kan vi bara ta med dem ut i samhället och visa var valet står.

Vi kan kliva in på vilken arbetsförmedling som helst. Där finns alla de som kan berätta att den borgerliga enfaldslinjen bygger på ett ständigt tjat om att alla ska söka jobb men ingenting om hur man skapar jobb. Där möter de arbetsförmedlare som inte längre får göra sitt jobb utan i stället får skicka tillbaka miljarder kronor till statskassan som hade kunnat gå till utbildning.

Vi kan säga: Det finns en annan väg. Vi investerar i Sveriges innovationskraft, vi samverkar och satsar på forskning och exportstöd, så att din väg ska gå till jobb, inte till fas 3. Du ska kunna skaffa dig den utbildning företagen efterfrågar. Vi ska se till att du kan skaffa ett arbete – inte straffa dig för att du inte har något arbete.

Vill ni visa skiljelinjerna i svensk politik? Åk ut till skolorna, där skolresultaten har sjunkit sex år i rad. Vi kan säga: Vi har verktygen för att rädda och säkra den svenska skolan. Vi minskar klasserna och ger varje barn mer tid tillsammans med sin lärare. Vi stärker lärarna och hjälper dem med det underverk de gör varje dag. Och vi ger inte barnen nya sätt att veta om de har misslyckats utan vi ger dem möjligheter att lyckas. Det är skillnad!

Vill ni visa skiljelinjerna i svensk politik? Åk ut till ett äldreboende, en vårdcentral eller vilken verksamhet som helst i den svenska välfärden. Vi kan säga: Vi är partiet som står upp för den svenska välfärden. När regeringen har lämnat walk over tar vi ansvar för samhällets resurser. Vi begränsar vinsterna, vi stärker valfriheten och vi höjer kvaliteten i hela välfärden.

Låt borgarna fortsätta att prata om sina skattesänkningar. Låt oss prata om hur varje person i Sverige ska ha världens bästa välfärd och låt väljarna göra valet!

Partivänner, vi har på denna kongress antagit målet att nå lägst arbetslöshet i EU 2020. Vi har dessutom visat på de första stegen för att nå dit. 90-dagarsgarantin är ett sådant steg. Närings- och innovationsreformerna är ett annat steg och vår stora skolsatsning är ett tredje steg. Borgarna säger att det inte är möjligt. Det tackar vi för. Medierna berättar för oss att borgarna kommer att fortsätta fråga oss om vartenda steg för att nå dit vi vill. Det tackar vi också för.

I fredags berättade Jens Stoltenberg att det visst är möjligt att nå målet. I Norge har Arbeiderpartiet både skapat jobb och vänt skolresultaten. Och Jens, om du lyssnar till detta, tack för att du visar att en annan samhällsutveckling är fullt möjlig!

Kära vänner, det vi gör nu är inte slutet – det är början på en valrörelse. Nu är det allvar. Jag arbetar efter en enkel filosofi: Om man gör sitt allra bästa i varje ögonblick, i varje givet moment, blir slutresultatet det allra bästa. Nu går vi in i en valrörelse där varenda en av oss ska göra sitt allra bästa, i varje moment, i varje givet ögonblick. Det är bara så vi kan skapa ett slutresultat som leder till valseger. Det är bara så vi åter kan få förtroende att börja bygga ett solidariskt samhälle.

Därför vill jag till er skicka med några korta ord från Nelson Mandela, nu när vi nu går ut i vårsolen. De orden ska vi bära med oss i hela valrörelsen, i kampen för ett solidariskt samhälle där vi ser varandra som jämlika bröder och systrar, och framför allt i arbetet för att nå full sysselsättning. Mandela sade: ”Det verkar alltid omöjligt, tills det är gjort.” Med detta avslutar jag Socialdemokraterna 37:e ordinarie kongress!

Avslutning

Sveriges Socialdemokratiska Arbetarepartis 37:e ordinarie partikongress förklarades avslutad klockan 14.01.

Internationalen sjöngs unisont.

Justeras:

Tomas Karlsson
Protokolljusterare

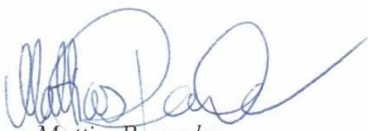
Charlotta Svanberg
Protokolljusterare

Annette Malmberg
Protokolljusterare

Christian Norlin
Protokolljusterare

Mattias Ravander
Protokolljusterare

Sarita Hotti
Protokolljusterare

Börje Vestlund
Protokolljusterare

Ann-Britt Grünwald
Protokolljusterare

Zenitha Nordfjell
Protokolljusterare

Kenneth Andersson
Protokolljusterare